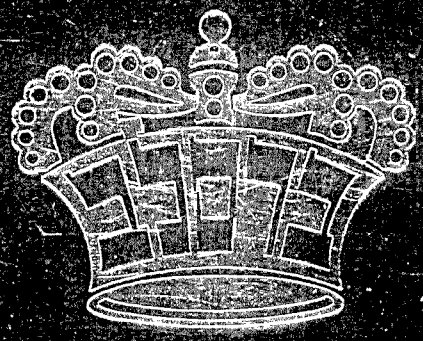
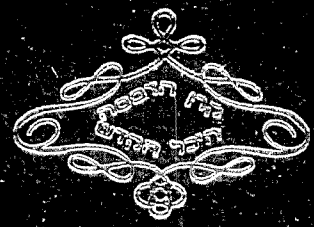

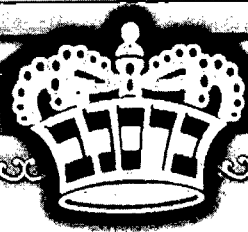
77

סֵפֶר
אֲשֶׁר בְּיַד

הַלֵּל לַה

ספר

אֲשֶׁר בַּנְחַל

חלק ק"ח

וְהוּא קִבֵּץ מִכְתָּבִים וּשְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנְחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה
יְסֻדְתָּם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, מַעֲצוֹת יְקָרוֹת, הַתְּחִזְקוֹת
וְהַתְּעוֹרְרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְרָגָה וְדָרָגָה מִכָּל מְקוֹם
שֶׁהוּא, יְהִי מִי שִׁיְהִי.

בְּנוֹי וּמִיָּסֵד עַל פִּי דְבָרַי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַנְּגוּז וְהַצָּפוּן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֵילָאָה, אֲדוֹנֵנִי, מוֹרְנֵי וְרַבְּנֵי

רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

וְעַל פִּי תִלְמִידוֹ מוֹרְנֵי הַנְּאוּן הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלְאָה, אֲשֶׁר כָּל רוֹ לֹא אֲנִים

לִיָּה

רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

וּמִשְׁלֵב בְּפִסְקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, בְּתוֹבִים וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים

מִנְּקֵרָא מִדְּרָשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

חֻבְּא לְדַפּוּס עַל יְרֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב

עִיר הַקְּדֵשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

שְׁנַת תְּשׁע"ג לַפ"ק.

הַפְתַּחְתָּ לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹר מוֹהֲרָן מְבָרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב
גָּלִיל

בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הַיְכַל הַקְּדֹשׁ – חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd street

Brooklin N.Y. 11219

מוֹסְדוֹת הַיְכַל הַקְּדֹשׁ חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל יְדֵי עֲמוּתַת 'יִשְׁמַח צְדִיק – קְהֵלַת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א – הַצְּדִיק מִיְבִנְאֵל
רְחוֹב רַבִּי נַחֲמָן מְבָרְסֶלֶב 1 ת.ד. 421 יְבִנְאֵל 15225
טֶלֶפּוֹן רַב קוֹי 04-6708356 פֶּקֶס 04-6708359

פֶּתַח דְּבַר

הַיְהִי חֵלְקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַחִיִּים וּמְחֻזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חַיּוֹתָם וְהִתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לּוֹקְחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרֵב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהַיְהִי סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עֵתָה שְׁלֹא כִסְדָר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסָרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמֵנוּ לְסִדָּר אֶת כָּל חֵלְקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מִהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַס עַד עֵתָה, דְּבַר הַמְּסַתְּכֵם בִּיּוֹתֵר מִשְׁבָּעִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֵדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדְנוּ אַחֲרֵי-כֵן מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וּכְמוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִלְפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מְרָאֵי הַמְּקוּמוֹת מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וּחְכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ו"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמְבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שְׂמֵדְבָר עֲלֵיהֶם
בְּמִכְתָּב.

וְלֵאחֶר עָמַל וּיְגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּסִים עֵתָה אֶת כָּרֶךְ ק"ח,
וּמְקוּיִם לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכָּרְכִים כְּפִי סֵדֶר
הַשָּׁנִים, כָּרֶךְ אַחֵר כָּרֶךְ, וּבְלִבְנוֹ תִקְוָה, שְׁכַל מִי שְׂיִקְרָא בְּזֶה,
יִהְיֶה וְיִחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצֵר כְּלֵי
חֻמְדָּה, הַפּוֹתְחִים דְרָךְ חֲדָשָׁה בְּפְרוֹשִׁים נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי
תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חז"ל הַקְדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר
הַקְדוּשׁ וְכו', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים
בְּכֹמֶה לְבוּשִׁים מְלַבּוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ הַיְרֹוד
וְהַנְמֹךְ בְּיוֹתֵר, יוֹכַל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאִפְן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׁכַּל עֲלִיּוֹן לְשִׁכַּל
תַּחְתּוֹן, מֵעִילָא לְעָלוּל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׂרָגִיל בְּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, אֵיךְ לְהַחְזִיק מֵעֲמֵד עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוֹחַנִּיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מְקַטְנֵן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִתְמִיד בְּהֶם, וְאֵז יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אֲמַתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִבְלִים נִפְלוּ לְנוֹ
בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא רָאִיתָהּ
אֱלֻקִּים זִוְלַתִּיךְ יַעֲשֶׂה, וְיִזְכֶּה לְגֵאלָהּ שְׁלִמְיָהּ, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבוא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור.

הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איה להתנהג — הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, כשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-כן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר שהוא זה — דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשארו אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל

הַצְדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אֲזַי כּוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצוֹת עַל כָּל דְּבָר, הֵן לֹא וְהֵן לְאַחֲרִים – הַחֲפָצִים לְשִׁמְעַת בְּקוֹלוֹ (עֵינִי לְקוּטִי-מִוֶּהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לְיִצְאָת מִשְׁגָּעוֹנוֹ וּמִשְׁטִיּוֹתָיו, שְׁנֵדְבָקוֹ בּוֹ עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו (עֵינִי שִׁיחֻת-הֶרֶץ, סִימָן סז), כִּי הַצְדִּיק הוּא מְלֵא עֲצוֹת וְחִדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְגֹדוֹל וְעַד קָטָן, דְּרִי מַעֲלָה וְדְרִי מַטָּה, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ רַק לְהַעֲתִיק דְּבָרֵי הַצְדִּיק כְּפִשּׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְבֹלִים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרִסְיוֹת וְכוּ', כִּי כָּל אֵלֹהֵי הַחֹלְקִים עַל הַצְדִּיק, לְמוֹדָם הוּא מְמוֹתְרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, וְלֹא דִי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֲפֹלוֹ לְהַנְהִיג אֶת עֲצָמָן, מִכָּל שָׁכָן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהַנְהִיג אֶת אַחֲרִים וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר לְשׁוּב עַל פְּגָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאֲחָד שׁוֹאֵל אֵיזָה דְּבָר אוֹ אֵיזוֹ עֲצָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, הָעֵקֶר לְהַשִּׁיב דְּבָרֵי הַצְדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל-יְדֵי שְׂוָה מִקְשָׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מְשִׁיב וּמְתַרַץ אֶת הַשְּׂאֵלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נֶעֱשֶׂה סֵפֶר שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סֵפָרִים לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שְׂכָל הַכּוֹלָל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ'.

וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל: יֵשׁ כְּמָה סֵפָרִים עֲכָשׁוּ וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כְּמָה סֵפָרִים, וְכֵלָם צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְאֲסוּר לְלַעַג עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם (עֵינִי לְקוּטִי-הַלְכוֹת, קִדּוּשִׁין, הַלְכָה ג), כִּי רַק הַסֵּפָרִים הַמְדַבְּרִים מִחֲקִירוֹת צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כְּמִטְחָוִי קִשְׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבַעוֹר חֲמֵץ וְשֶׂאִוֹר וְיֹתֵר וְיֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', וְרֵאיוֹי לְגֹזֵר שְׁלֵא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נְשָׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ', אֲבָל כָּל הַסֵּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּדַרְךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדַרְךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בּוֹדָאִי מִצְוָה גְּדוּלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סֵפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מִעֲנִינֵי תּוֹרָה הֵן בְּדַרְךְ פְּשֻט, אוֹ דְרוֹשׁ, אוֹ רְמֹז, אוֹ סוּד, אוֹ פְרוּשׁ, אוֹ בְּאוּר, אוֹ סֵפָרֵי הַפּוֹסְקִים וְשְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ

ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלם בתורה ובמצוות, ובודאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה בשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת ג, א), כי מי יכריח אותם ללמוד זה הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמוד זה הספר החדש, רק יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול להתעורר כי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכך נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר הוא חי על פני האדמה לעיין ולהביט בספרים הרבה מאוד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו בקיאים בכמה ספרים הרבה מאוד, ולמה לא נלמד קל וחסר מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם בעסקי העולם הזה, שהוא הבל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאוד, ובכל מדינה ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאוד בכל שנה וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארץ ימינו בעולם הזה ובעולם הבא, לעולם שכלו ארץ וטוב לעולמי עד ולנצח

נְצַחִים?! וְהֵלֵא בְּמָה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׁים וּכְמָה סִפְרִים לְאַלְפִים
 וּלְרַבּוֹת מַחְבְּרִים בְּשִׁבִיל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ
 שֶׁל קַל וְחֹמֶר בְּמָה אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ',
 סִפְרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לַחֲבֵר וּלְהַדְפִּיס בְּשִׁבִיל
 הַתְּכֵלִית הָאֲחֵרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהִכִּין
 לְעֲצָמָנוּ צִידָה לְדַרְכָּנוּ הָרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים
 מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבִלּוֹ וּבִטְעוּיֹתָיו וְכוּ',
 וּכְמָה סִפְרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מְסֻפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל
 יוֹם, כִּדִּי לְמַצֵּא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ
 בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כָּלֵם מִנֵּי שַׁחַת,
 וּלְהַחְיֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נְצַחִים, לְקַרְבֵּם אֶל הַתּוֹרָה
 וְאֶל הָעֲבוּדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
 הַקְּדוֹשׁ, כִּי תוֹרַת ה' תִּמְיָמָה, כִּי לֹא נִגְעוּ בָּהּ עַדִּין.

נִמְצָא, שְׁכַל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכָּבַר נִמְצָאִים
 בְּעוֹלָם, עַדִּין לֹא נִגְעוּ בְּעֵצָם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רָאֵה וְהִבֵּן
 בְּמָה סִפְרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שְׁנַתְּחִיל לַגַּע בַּתּוֹרָה, מְכַל שְׁפָן
 וְכָל שְׁפָן לְבּוֹא לְחַדְרֶיהָ וְלִירֵד לְעִמְקָהּ, עַל-כֵּן כָּל הַסִּפְרִים
 הַקְּדוּשִׁים שֶׁחָבְרוּ עַד הַנּוֹה, עַדִּין אֵינָם חִלְקֵ אֶחָד מֵאֶלֶף מֵעִמְקֵ
 רַבּוּי הַסִּפְרִים שִׁיתְגַּלוּ עוֹד, בְּעַת שִׁיתְגַּלוּ סִתְרֵי וְרוּי הַתּוֹרָה
 הָאֲמִתִּיִּים, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר לֹא לְלַעַג וּלְבַזּוֹת שׁוֹם סִפֵּר
 הַהוֹלֵךְ עַל-פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-פִּי הַגְּמָרָא
 וְהַמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזְּהַר הַקְּדוֹשׁ וְהָאֲרִיז"ל, כִּי כָלֵם צְרִיכִים
 לְעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ בְּמָה וּכְמָה מְדִינּוֹת וְעִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 וּבְמִקּוֹמוֹת אֵלוּ מֵתַפְשָׁטִים אֵלוּ הַסִּפְרִים וְהֵם מְחִיִּין אֶת עֲצָמָן
 בָּהֶם, וּבְמִקּוֹמוֹת אַחֲרֵים מְחִיִּין אֶת עֲצָמָן בַּסִּפְרִים אַחֲרֵים
 דִּיקָא וְכוּ'.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לְמִקְרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תִּהְלֶה לְאֵל, בָּאִים וּמִתְקַרְבִּים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעְלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וּמְרִיצִים מִכְתָּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדְרָךְ, לְרֵאוֹת אוֹר וְלִצְאֹת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרַע שֶׁנִּלְכְּדוּ בוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְהַמְּכַתְּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתָּבֵיהֶם.

וּבְאֵמֶת לֹא נִתְחַדַּשׁ בוֹ שׁוּם דְּבָר, כְּאֲשֶׁר יִרְאֶה הַרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּכֻלָּם מִכְּלִים שׁוֹנִים,

וּבְדִרְךָ הַרוֹפֵא אֲשֶׁר מְעַרֵב כַּמָּה סָמִים יַחַד (עֵינֵי לְקוּטֵי־מִוֶּהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן נוז), כִּי כָּל הַרְפוּאוֹת הֵן הַרְפָּבוֹת, דִּהְיִנוּ שְׁלוֹקָחִים סָם פְּלוּנִי וְעֵשֶׁב פְּלוּנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּף וְכָף, וְכֵן עֵשֶׁב אַחַר, שְׁמִשְׁקָלוֹ כָּף וְכָף, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִיָּנִים, וְכָל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב יֵשׁ לוֹ כַּח אַחַר, וּמְעַרְבִין אֵלָיו הַמִּיָּנִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְפָּכָה, וְזֹאת הַהַרְפָּכָה יֵשׁ לָהּ כַּח לְרַפָּא הַחוֹלְאָת, כִּי עָקֵר הַרְפוּאָה הוּא עַל־יַדֵּי הַרְפָּכָה דִּיקָא, שֶׁנַּעֲשֶׂה לָהּ כַּח אַחַר חֲדָשׁ, עַל־יַדֵּי הַכַּח שֶׁקִּבְּלָהּ מִכָּל אֵלּוּ הַעֲשָׂבִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ, וּבְזֶה הַכַּח הַחֲדָשׁ שֶׁל הַהַרְפָּכָה דוֹקָא מְרַפְּאִין כָּל מִיָּנֵי חוֹלְאוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְדָבָר זֶה יְכוּל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחַיֵּב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נַפְשׁוֹת מְרֵדֹת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ, מִטַּל עָלָיו חַיִּיב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הַרְבֵּה דוֹרוֹת תְּלוּיִים בְּנַפְשׁ זוֹ, וְאִם תִּרְחַקְהוּ בַּעֲנוּהַ שֶׁל שֶׁקֶר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בוֹ וְכוּ', וְזֶה הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיֹתֵר בְּעוֹלָם, וְאִין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשׁוֹזְכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת בְּחִבְרִיו, וּבִפְרָט בְּעַתִּים הַלְלוּ אֲשֶׁר הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפַּשְׁטוּ בְּעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים (אִיכָּה ד, א): "תִּשְׁתַּפְּכֵנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת", דִּהְיִנוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְּגַלְגָּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים

עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, באשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשף, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנסקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיוחדי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנת כל בית ישראל, ותקות כל הדורות ותקות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתו ונצחיו, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאלה שלמה, אמן בן יהי רצון!

ספר

אֲשֶׁר בִּנְחַל

כָּרַךְ קח

כה רד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי עָרֵב חַג הַפֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגָּרִים בִּיבְנֵאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אחי ורעי היקרים! מה אמר לכם, כל זמן שאנו מלבשים בלבוש גשמי וחרמי, איננו יודעים את גדל הערך ומעלת ההתקרבות אל רבנו ז"ל, מה רבנו ז"ל רוצה מאתנו, מה רבנו ז"ל רוצה מכל העולם. רבנו ז"ל אמר (ת"י-מוהר"ן, סימן קמט): לא מבעיא שאתכם אני יכול לקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, אלא אפלו את אמות העולם אני יכול להביא סמוך לדת ישראל. זה הפח של רבנו ז"ל!

רבנו ז"ל מגלה את הקדוש-ברוך-הוא בגלוי כזה, שעוד לא היה בעולם, ולכן אמר (ת"י-מוהר"ן, סימן רמו): חדוש כמוני לא היה בעולם, ואיך ומאין אנו יודעים את זאת? אלא אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'): יש בני-אדם שישנים את ימיהם, אפלו שמתפללים, לומדים תורה ומקימים את המצוות, אבל הפל בחינת שנה, המחין ישנים, הכיצד? מחמת שלא מכירים את הקדוש-ברוך-הוא, ואין מסתכלים עליו יתברך, כי אם אדם אינו מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, סימן שאין לו הרגשה בבורא

יתְבַרַךְ שְׁמוֹ, וְאֵינוֹ זוֹכֵר מִמֶּנּוּ יתְבַרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֶן שְׂאִינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵינוֹ מְדַבֵּר אֵלָיו, הִנֵּה רְאוּבֵן הוֹלֵךְ לְטִיל עִם
 שְׂמֵעוֹן, רְאוּבֵן רוֹאֶה אֶת שְׂמֵעוֹן, שְׂמֵעוֹן אֶת רְאוּבֵן, וּמְדַבְּרִים עִשָׂר
 דְּקוֹת, עֶשְׂרִים דְּקוֹת, שְׁעָה, שְׁעֵתִים וְשֵׁשׁ, יְכוּלִים לִפְטוֹט עַל דָּא
 וְעַל הָא, וְאֵינָם שְׂמִים לֵב שְׁחֵלֵף הַזְּמַן, וְאֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא קָשָׁה
 לְדַבֵּר, וְלָמָּה? כִּי אָנוּ נִשְׁמָה שְׁנִתְלַבְּשָׁה בְּגוּף, אָבֵל הַנִּשְׁמָה שְׁלָנוּ
 הִיא חֵלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל, הַנִּשְׁמָה מִשְׁתוֹקֶקֶת לְעֲלוֹת לְמַעְלָה, לְחֹזֵר אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָבֵל הַגּוּף מְכַסֶּה אוֹתָנוּ. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גִתָּן
 לָנוּ תְּרִי"ג מְצוּוֹת — רַמ"ח עֲשֵׂה וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, כְּדֵי שְׂעַם
 הַרַמ"ח אֵיבָרִים שְׁלָנוּ וְשִׁס"ה גִּידִים נִהְיֶה מְקַשְׂרִים אֵלָיו יתְבַרַךְ,
 אֲפֹלוּ שְׂאֵנוּ נִמְצָאִים בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, גַּם פֹּה נִמְצָא אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְכֵן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא נְשֵׁא
 טז): מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה שְׂיִהְיֶה לוֹ דִּיִּרְהַ
 בְּתַחְתּוֹנִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְגוּר בִּיגִינּוּ, וְלָכֵן גִּתָּן אֶת
 הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר הִיא מְלַבֶּשֶׁת בְּלִבוֹשִׁים גִּשְׁמִיִּים, כִּי כָּל הַמְצוּוֹת, הֵם
 מְדַבְּרִים גִּשְׁמִיִּים דִּיקָא, מְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וְהַכֵּל כְּדֵי לְגַלוֹת
 שְׁגָם בְּעֵנֵי גִשְׁמִיּוֹת וְחֲמָרִיּוֹת נִמְצָאֵת אֱלֻקוֹתוֹ יתְבַרַךְ, וְזֶה הַרְצוֹן
 שֶׁל הַבּוֹרָא יתְבַרַךְ, שְׂאֲפֹלוּ שְׂאֵנוּ נִמְצָאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה,
 נִמְצָא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָכֵן אָמַר פְּעַם רַבְּנוּ ז"ל (חֵי-מוֹתֵרָן,
 סִימָן תְּקוּה), אִם הָיוּ יְכוּלִים לְהַפְּךָ אֶת הָאָדָם לְהִרְאוֹת אֶת פְּנִימִיּוֹתוֹ,
 הָיוּ יְכוּלִים לְרְאוֹת, אֵיךְ בְּכָל גִּיד וְגִיד וְאֵיבָר וְאֵיבָר תְּלוּיִים אֶלְפִים
 וְרַבְבוֹת עוֹלָמוֹת, וּפְעַם אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: מַה שִּׁיךְ יְהוּדִי, עוֹשֶׂה כֶּף
 עִם הָיִד — נַעֲשֶׂה כֶּף בְּעוֹלָמוֹת, עוֹשֶׂה כֶּף עִם הָיִד, נַעֲשֶׂה כֶּף
 בְּעוֹלָמוֹת. אָבֵל בְּרַגַע שְׂבָאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם, שְׂכַחְנוּ לְגַמְרֵי מִהָעוֹלָם
 הַבָּא, שְׂכַחְנוּ לְגַמְרֵי מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִסְתּוֹכְבִּים פֹּה כְּצֵאן בְּלֹא
 רוּעָה, עֲבָדָא בְּהַפְּקָרָא גִיחָא לִיה (גִּטִּין יג). וּבְכַרְט שְׂבִשְׂבִיל הַבְּחִינָה
 וְהַנְּסִיּוֹן גִּתָּן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כַח הַטְּמָאָה לְסַמ"ך-מ"ם, שְׂיִוִּכֵל
 לְהִסִּית וּלְהַדִּיחַ אֶת עִם יִשְׂרָאֵל, עֲרַבְבֵי בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת
 הָעֲרַבְרַב, שְׂעוֹשִׂים כָּל מִינֵי תוֹעֲבוֹת רְעוֹת, שְׂקוּץ, נְאוּף, זְהוּם
 וְתַעֲוֵב, כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, עַד שְׂחוֹשְׁבִים שְׂהַפֵּל טַבַּע, מְקַרְהַ
 וּמְזַל, שׁוֹכְחִים לְגַמְרֵי מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִתְקוּ עֲצָמָם לְגַמְרֵי

מהעולמות העליונים, והנה רבנו ז"ל מעורר אותנו מהשנה, ואיך?
 על-ידי שפוחת לנו את הדעת והמח, לידע ולהודיע ולהודע, שמלא
 כל הארץ כבודו, וגלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), אשר אין
 שום יאוש בעולם כלל, אסור להתיאש במצבים הכי קשים, ועדין
 אנחנו קרובים אל הקדוש-ברוך-הוא. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק ב', סימן צח), אשר זה כח הצדיק, כי כל מה שאדם עולה מעלה
 מעלה, יכול לירד מטה מטה, והצדיק יכול להראות לאלו שנכשלו
 במה שנכשלו, שהם עדין קרובים אל הקדוש-ברוך-הוא, ומה שיך
 לברח ממנו יתברך?! הרי הקדוש-ברוך-הוא מלא כל הארץ כבודו,
 כי מי הולך בנו? מי מתנועע בנו? מי מסתפל בנו? מי שומע בנו?
 מי מדבר בנו? רק הקדוש-ברוך-הוא, ומה שיך להתרחק ממנו
 יתברך?! וזהו שאומר דוד המלך (תהלים קלט ח-ט): "פליאה דעת
 ממני נשגבה לא אוכל לה", אינני יכול להבין זאת, איך אדם יכול
 לחשב שהוא רחוק מהקדוש-ברוך-הוא, "אם אסק שמים שם אפה,
 ואציעה שאול הנג, אשא פנפי שחר אשכנה באחרית ים, גם שם
 יך תנחני ותאחזני מינך, ואמר אף חשך ישופני ולילה אור בעדני,
 גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר". לא שיך דבר כזה
 שאדם יאמר, שהוא רחוק ממנו יתברך, אלא על-ידי שאדם חוטא,
 בר מינן, אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב), הפשע של
 האדם מכניס כפירה לאדם; ברגע שאדם חוטא, ובפרט בחטאת
 נעורים, ופוגם בפרית, מסתפל במקומות מזהמים, וחושב הרהורים
 רעים, ושומע כל דבר אסור, והוא בכעס ובכרציקה, ומדבר דבורים
 אסורים: לשון-הרע, רכילות וליצנות, בזה טמא את כל קומת האדם
 שלו, ובמקום אדם שהוא מלשון: "אדמה לעליון" (ישעיה יד, יד),
 ואומרים חכמינו הקדושים (בבא קמא צב.): אתם קרויים אדם, ואין
 אמות העולם נקראים אדם, הוא טמא את כל האדם שלו, וממילא,
 נסתרת ממנו האלקות, שאינו יכול להרגיש ולהבין את הקדוש-
 ברוך-הוא, ומכל שכן וכל שכן שאינו יכול לדבר אליו יתברך. וכן
 אומר הנביא (ישעיה נט, ב): "כי עוונתיכם מבדלים היו ביניכם לבין
 אלקיכם", אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), מזה בא
 שהולך לאדם שלא כסדר, כל מה שעושה הולך לו הפוך, ומהיכן

זֶה נֹבֵעַ? מִהַגְּאוּהַ וְהַגְּדֹלוֹת, וְהַיִּשּׁוֹת וְהַחֲמִירוֹת שֶׁמִּסְבָּבוֹת אוֹתוֹ, אֲבָל אִם אָדָם מִבְּטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל יִשְׂרָאֵל. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, שֶׁהָעֶקֶר מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, זֶה רַק מִפְּנֵי 'אֲנֵא אֶמְלִיךְ', כָּל אֶחָד וְאֶחָד רוֹצֵה לְמַלְךְ עַל זוּלָתוֹ, זֶה טֹבֵעַ הָאָדָם, שְׂאוֹמֵר: אֲנִי גָדוֹל מִמֶּךָ. וְלָמָּה אַתָּה צְרִיךְ לְהַשְׁפִּיל אֶת הַזּוּלָת? לָמָּה לְדַבֵּר עָלָיו?! אֵלֶּא כְּדֵי לְהִיּוֹת מִשְׁהוּ, אֲזַי הַדְּמִיוֹן הַמְּלַכְלֵךְ שֶׁלֶךְ מְדַמָּה לֶךְ שֶׁהַזּוּלָת אֵינוֹ יוֹדֵעַ. כְּמוֹ שֶׁמֶרְגֵּל בְּפִי אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לוֹמֵר לְאֵלוֹ הַמִּתְנַשְׂאִים: אַתָּה הוֹרֵס אֶת דְּבַר רַבְּנֵנוּ ז"ל, אַתָּה שׁוֹבֵר אֶת דְּבַר רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְגַם אוֹתָם אֶפְשָׁר לְשַׁאֵל: תֹּאמֵר לִי, מִי אוֹמֵר שֶׁהַזּוּלָת שׁוֹבֵר אֶת דְּבַר רַבְּנֵנוּ ז"ל, שֶׁהָהוּא שׁוֹבֵר דְּבַר רַבְּנֵנוּ ז"ל, אוֹלֵי אַתָּה הוֹרֵס דְּבַר רַבְּנֵנוּ ז"ל.

מֵהֵיכָן נֹבֵעַת בְּכָלֵל מַחְלָקָת? מֵהֵיכָן נֹבֵעִים אֵי הַבְּנוֹת וְיִפְכוּחִים? מִגְּאוֹת וְגֵאוּהַ סְרוּחָה. 'אֲנֵא אֶמְלִיךְ' — אֲנִי רוֹצֵה לְמַלְךְ. וְזֶה מֵהַ שְׁהוֹרֵס אֶת הָאָדָם — הַגְּאוֹת וְהַיִּשּׁוֹת, שְׁדוּחַק אֶת הַשְּׂכִינָה, כְּמֵאֶמְרָם ז"ל (סוֹטָה ה.): אִין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִים לְדוֹר בְּיַחַד, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּבִיכּוֹל, אֵינוֹ יְכוּל לְגוֹר בְּצוּתָא עִם בַּעַל גְּאוּהַ. וּמִי שֶׁפּוֹסֵל אֶת הַזּוּלָת, תִּדְעוּ לָכֶם, שְׂאֵינוֹ מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, כִּי יֵשׁ בּוֹ גְּאוֹת וְיִשּׁוֹת, וְאוֹמֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עב): מֵאִין יוֹדְעִים אִם אָדָם מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת אוֹ לֹא? אִם יֵשׁ לוֹ עֲנוּהַ וְשִׁפְלוּת, וּמִתְחִיל לְרְאוֹת שֶׁהוּא כְּלוּם, סִימָן שֶׁהוּא מְקַרֵּב אֶל צְדִיק הָאֵמֶת. כִּי זֶה מֵהַ שֶׁהַצְּדִיק מַחְדִּיר בְּנוֹ, וְאִם יֵשׁ אֶצְלֵ הָאָדָם גְּאוֹת וְיִשּׁוֹת, סִימָן שֶׁהוּא רְחוּק מִהַצְּדִיק, וְכִמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), שֶׁהַצְּדִיק פּוֹתַח לָנוּ אֶת הָעֵינַיִם, וְהָעֶקֶר לְהַסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ, לְבַדֵּק הֵיטֵב בְּאֵילוֹ דְּבָרִים אֵינוֹ נוֹהֵג כְּשׁוֹרָה.

וְאִם-כֵּן מֵהֵיכָן בָּא שְׂיֵשׁ בְּנֵי אָדָם, שְׂאֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל זֶה אֶת זֶה?! זֶה הַגְּלוּת, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (יוֹמָא ט): מְקַדֵּשׁ רֵאשׁוֹן הִיָּה בּוֹ עֲבוּדָה זְרָה, גְּלוּי עֲרִיוֹת וְשִׁפְיכוֹת דְּמִים, וְלָכֵן גִּחְרַב, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֲבָל מְקַדֵּשׁ שְׂנֵי לְמִדּוֹ תוֹרָה, הִיוּ הַרְבֵּה יְשִׁיבוֹת וְכוּ', מִדּוּעַ חָרַב? אֵלֶּא הֵיָּתָה שְׁנֵאת חָנָם, וְעַדִּין מְרַקֵּד בֵּינָן. לְמִדִּים מְכָאן,

שְׁשֻׁנָּאת חֲנָם שְׁאֶחָד שׁוֹנָא אֶת זִוְלָתוֹ, חֲמוּר יוֹתֵר מֵעֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת וְשְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יִמָּא ט: סט:):
 כָּל מִי שְׁמַדְבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, מִגְדִּיל עֲוֹנוֹתָיו יוֹתֵר מֵעֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת וְשְׁפִיכוֹת דָּמִים, עַד כְּדֵי כֶּף וְעַדִּין מְרַקֵּד בֵּינָן. וְזֶה כָּלֵל הַגְּלוּת, שְׁחֻשָּׁה, וְאֶחָד דִּוְחָף אֶת הַשְּׁנִי, אֵין רוֹאִים מְאוּמָה, אָנִי רוֹצֶה לְלַכֵּת וְהוּא גַם רוֹצֶה, אֲבָל זֶה חֻשָּׁה, אִז אָנִי נִכְנָס בּוֹ וְהוּא בִי, וְשָׁנִינוּ רַבִּים — לָמָּה אַתָּה עוֹצֵר לִי אֶת הַדְּרָךְ? ! וְתוֹךְ כְּדֵי כֶּף אָנוּ נוֹפְלִים עַל הַשְּׁלִישִׁי, וְקָם הַשְּׁלִישִׁי וְדוּחָף אֶת שְׁנִינוּ, וְנוֹפְלִים עַל הַרְבִּיעִי, וְהַרְבִּיעִי קָם וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן נִכְנָסִים בְּעוֹד אֶחָד וְעוֹד אֶחָד, וְלָמָּה? כִּי חֻשָּׁה. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֵין אֶסְתֵּר רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן יג): עָרַב — זֶה הַגְּלוּת, שְׁאֵין יְכוּלִים לְרֹאוֹת הֵיכֵן הוֹלְכִים, חֻשָּׁה — אֶחָד נִכְנָס בְּתוֹךְ הַשְּׁנִי. וְכִינּוֹן שְׁנַעֲשֶׂה אוֹר, רוֹאִים כָּלֵם אֶת הַדְּרָךְ, אִזִּי יֵשׁ מְקוֹם לְכָלֵם, וְזֶה עוֹלָם יָפָה מְאֹד, מְאִיר, אַתָּה הוֹלֵךְ בְּצַד זֶה, הֵהוּא בְּצַד זֶה וְכוּ', אֵף אֶחָד אֵינוֹ נִכְנָס בְּשָׁנִי. נִמְצָא, מְתִי רַבִּים, מְתִי יֵשׁ קִנְיָה וְשִׁנְיָה? פֶּשֶׁחֻשָּׁה.

וְהִנֵּה יֵשׁ לָנוּ מִצְוָה: אוֹר לְאַרְבָּעָה-עָשָׂר בּוֹדָקִים אֶת הַחֲמִץ לְאוֹר הַגֵּר. מְדַלִּיקִים גֵּר וּמִתְחִילִים לְחַפֵּשׂ אַחַר הַחֲמִץ, מֵהוּ חֲמִץ בְּרוּחַנִיּוֹת? חֲמוּץ הַמַּח, כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, שְׂכַחוּ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִרְאָיָה — שְׁלֵא מִתְבוֹדְדִים, כִּי אִם אָדָם הִיָּה מְאַמֵּן בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן סב), שְׁמֵלֵא כָּל הָאֲרֶץ וְשׁוֹמֵעַ בְּקוֹלָנוּ, הֵינּוּ מְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם כֵּן אֵף פַּעַם לֹא הֵינּוּ מִתְחִילִים עִם אֵף אֶחָד, וְלֹא מְקַנְאִים בַּזִּוּלָת, בְּרַגַע שְׁאֵין הַתְּבוֹדְדוֹת — רַבִּים עִם הַשְּׁנִי. וְלָכֵן רְאִינוּ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — אֵלוֹ הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁלֵא הִחְסִירוּ לִלְהָ אֶחָד מִחֻצוֹת, כָּל לִלְהָ אֶמְרוּ תְּקוּן חֻצוֹת, בָּכוּ עַל חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עַל גְּלוּת וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל, הַתְּפַלְלוּ שְׁחֲרִית, מִנְחָה, עֲרַבִּית, בְּמִתִּיקוֹת וּבְנַעַם, מִים מְתוּקִים, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן נ), לְמַדּוֹ תוֹרָה: מְקַנְא, מְשָׁנָה, גְּמַרְא, מְדַרְשׁ, הִלְכוֹת, זִכְכוּ אֶת עֲצָמָם, אֵף פַּעַם לֹא רָבוּ עִם אֵף אֶחָד, כְּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן עה), שְׁכָּל הַמְּחַלְקֵת בָּאָה מִהַדָּמִים שְׁלֵא

הַזְדַּכְכוּ עֲדִין, וּמִי שֶׁנִּזְדַּכְּךָ בְּזוֹפוֹךָ הַדָּם, אֵינוֹ רַב עִם אִף אֶחָד. וְלִכְּנֹן רֵאשִׁית כָּל זָכְרוֹ הֵיטֵב, מֵה שֶׁפְּלוּנִי אוֹמֵר עַל אֲלֻמוֹנִי — "זֶה חָשׁוּב מִחֲשׁוּבֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ" וְכוּ', זֶה כְּלוּם! וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִזְהָרְגִיל לֹאמֵר: קִטָּן וְגָדוֹל — שָׁם הוּא; יוֹדְעִים רַק בְּשָׁמַיִם, מֵה שְׁאוּמְרִים לְךָ בְּשֵׁם ר' מְכַל, ר' שְׁמֶרֶל, ר' זֶרַח — הַכָּל שְׁטִיּוֹת. אָנוּ מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וּבִמָּה? אֵיךְ אָנוּ יוֹדְעִים שְׁאָנוּ בְּאַמֶּת מְקַרְבִּים לְרַבְּנוּ ז"ל, אוּלַי אָנוּ מְטַעִים עַצְמָנוּ? אֵלֶּא עַקֵּר הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָהּ רַק כְּפִי שְׁלוֹמְדִים אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (תִּי-מוֹהֲרַן, סִימָן שֵׁמוֹ): הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "לְקוּטִי-מוֹהֲרַן" — זֶה אֶתְחַלְתָּא דְגָאֵלָה, וּמֵאַחַר שֶׁנִּדְפַס, אָנִי רוֹצֵה שֶׁיִּלְמְדוּ בְּזֶה הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּהְיֶה שְׁגוּר עַל לְשׁוֹנְכֶם בְּעַל-פֶּה, וְאָמַר, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה יַעֲשֶׂה אֶתְכֶם בְּעַל מִחַ וּבְעַל הַשְּׂגָה וּבְעַל תְּשׁוּבָה גָדוֹל מְאֹד, וּנְמַצָּא, עַקֵּר הַהִתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָהּ רַק כְּפִי שְׁלוֹמְדִים "לְקוּטִי-מוֹהֲרַן", וּבְקִיאִים בּוֹ בְּעַל-פֶּה, אֲזִי יוֹכֵלִים לְהַקְרִיא חֲסִיד בְּרַסְלָב. כִּי רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהֲרַן, חֶלֶק א', סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנִינוּ, שִׁכְלוּ וְחִקְמָתוֹ נְמַצָּאִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וְאִם אֶתָּה רוֹצֵה לְרִאוֹת אֶת הַצְּדִיק, תִּלְמַד הַרְבֵּה אֶת הַסֵּפֶר שְׁלוֹ. וְכֵן צְרִיכִים לְלַמַּד הַרְבֵּה סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, שְׁאוּמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרַן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), שֶׁזֶּה מַעֲוָרֵר מֵהַשְּׂנָה, כִּי הַסּוּדוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, אֵינן לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, אֲפִלוּ הַלְשׁוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל מַעֲוָרֶרֶת מֵהַשְּׂנָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׁצָרִיף לְלַמַּד הַרְבֵּה "סִפְרֵי-הַמְּדוֹת", שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה עֲשֶׂה אוֹתוֹ לִיהוּדִי. וְרָצָה שְׁאוּמְנֵי שְׁלוֹמֵנוּ יַחֲזִיקוּ בְּכִיסָם תָּמִיד "סִפְרֵי-הַמְּדוֹת" וְיִלְמְדוּ בּוֹ.

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זָכָה אוֹתָנוּ, שְׁאָנוּ בּוֹנִים עִיר עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל: "בְּנֵאֵל עִיר בְּרַסְלָב". וַיֵּשׁ לָנוּ כְּבוֹד יוֹתֵר מִמָּאָה שְׁבַעִים מִשְׁפָּחוֹת, כֵּן יָרְבוּ — תִּלְמוּד תּוֹרָה קְרוֹב לְשֵׁלֶשׁ-מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים יְלָדִים, וְאֶחָד מֵהִיסוּדוֹת שְׁאָנוּ לוֹמְדִים עִם הַתִּלְמִידִים וְהַתִּלְמִידוֹת שְׁלָנוּ — שֶׁיִּדְעוּ "סִפְרֵי-הַמְּדוֹת" בְּעַל-פֶּה, וְהִילָדִים נִבְחָנִים עַל זֶה בְּעַל-פֶּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִלְמַד "סִפְרֵי-הַמְּדוֹת", כִּי הַמְּדוֹת הֵן יְסוּד

הָאָדָם. רַבְנוּ ו"ל אָמַר פֵּעַם: אִם קִיְסָרִים וּמְלָכִים הָיוּ יוֹדְעִים אֵיךְ אֲנִי לוֹמֵד עִם אַנְשֵׁי דְרֻךְ אַרְץ, הָיוּ שׁוֹלְחִים יְלָדֵיהֶם אֵלַי. כִּי אֶצֶל רַבְנוּ ו"ל הָיָה דְרֻךְ אַרְץ יְסוּד גְּדוֹל. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, קָהֳלַתְנוּ בִּבְנֵי אֶלֶּל גְּדוֹלָה וַיְגַדְּלָהּ, וְהִגָּה עִתָּה קָמִים פְּרוֹיִקְטִים חֲדָשִׁים לְבָנֵי דִירוֹת. חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹתֵר מִמֶּנִּין אַבְרָכִים נִכְנָסוּ לְבָתִּים הַחֲדָשִׁים, כְּשֶׁבִקְשָׁתִי אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ תִרְשָׁמוּ, הוֹלְכִים לְבָנוֹת דִירוֹת, זֶה נִרְאֶה הָיָה כְּחֵלֹם, וְהִגָּה עַל חַג הַפֶּסַח הָיָה נִכְנָסוּ עֶשֶׂר מִשְׁפָּחוֹת, כֵּן יִרְבוּ, עִתָּה הוֹלְכִים לְבָנוֹת עוֹד כַּמָּה שְׁכוּנוֹת, וְכֵן יִשָּׁנֶן הַמּוֹן דִירוֹת עִתָּה לְהִשְׁכָּרָה, כִּי כָל אֶלּוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁנִּכְנָסוּ לְדִירוֹת שְׁלָהֶם, פָּנוּ מְקוֹם לְאַחֲרִים, אֲשֶׁרֵי מִי שָׁבָא לְהַצְטָרֵף לְקַהֲלָה שְׁלָנוּ. מַהִי הַמַּעֲלָה שֶׁל קָהֳלַתְנוּ? אֶצְלָנוּ אֵין גִּזְעָנוֹת, אֵין הַפְּרָשׁ בֵּין אֲשֶׁכְּנִזִּים לְסִפְרָדִים, בֵּין תּוֹנִיסְאִים לְמְרוֹקָאִים, בֵּין תִּימָנִים לְפְרָסִים, בֵּין הוֹנְגָרִי לְפוֹלְגִי, בֵּין חֲסִיד לְלִיטָאִי, כָּל אֵלּוּ הֵן שְׁמוֹת הַגְּלוֹת, רַבְנוּ ו"ל אָמַר (חֲיִי-מוֹהָר"ן, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רָאוּי שְׁיִתְמָהוּ עַל גְּדֹל הָאֱהָבָה שֶׁיְהִיָּה בֵינֵינוּ. וְחֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּקַהֲלָה שְׁלָנוּ יֵשׁ אַחֲדוֹת וְאַהֲבָה, בְּאוֹתוֹת בֵּית-הַפְּנִסֹת מִתְפַּלְלִים כָּלֵם, כָּל אַחַד עִם הַנֶּסֶח שְׁלוֹ, וְאֵין זֶה מִפְרִיעַ, לָמָּה שֶׁיִּפְרִיעַ? ! זֶה הַגְּלוֹת, שְׁאַחַד צְרִיךְ לְהַפְרִיעַ לְשֵׁנִי, וְאוֹמְרִים: לֹא, לְסִפְרָדִים אֲסוּר לְהִתְפַּלֵּל עִם אֲשֶׁכְּנִזִּים, מַהִיכֵן זֶה בָּא? מִקְנָאָה וְשִׁנְאָה, שְׁזוֹ הַגְּלוֹת, אֵל תִּלְבִּישׁוּ אֶת זֹאת בְּשֵׁם רַבְנוּ ו"ל. תִּגִּידוּ שְׁאֵלּוּ אַנְשִׁים בְּעֲלֵי גֵאָוָה, רְחוּקִים מִרַבְּנוּ ו"ל, כִּי רַבְּנוּ ו"ל הוּא מִתְנַה לְכָל עִם יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ ו"ל הַבְּטִיחַ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיִּחְזִיר אֶת כָּל עִם יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה.

וְיֵשׁ לָנוּ עוֹד מַעֲלָה, בְּקַהֲלָה שְׁלָנוּ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ שׁוֹמְרִים עַל הַיְלָדִים, מְחַתְּנִים אוֹתָם קָדָם שֶׁיִּגְיֵעוּ לְפָרְקָם, עַל אֵף כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַיִּגְיֵעוֹת וְהַטְּרָחוֹת, וְהַמְּסִירוֹת וְהַצְּרוֹת, שֶׁהֵם מְנַת חֲלָקְנוּ, אָנוּ דוֹאָגִים רַק עַל טְהָרָה, טְהָרַת הַבְּרִית, שְׁזֶה מַה שֶׁרַבְּנוּ ו"ל רָצָה מֵאַתְּנוּ, וְלָכֵן עָלֵינוּ לְזַכֵּר הַיֵּטֵב, שֶׁהִגָּה אָנוּ עוֹמְדִים לְפָנֵי בְּדִיקַת חֲמִץ, אֹר לְאַרְבְּעָה עֶשֶׂר בּוֹדְקִים אֶת הַחֲמִץ לְאוֹר הַנֵּר. מַהוּ גֵר? הָאוֹר שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מִשְׁלִי כ, כז): "נֵר הַיְיָ"ה נִשְׁמַת אָדָם", זֶה הַנְּשִׁמָּה. וּמוֹכָא בְּזֵהֵר הַקְּדוּשׁ, שֶׁבְּעָרֵב פֶּסַח

שׁוֹרְפִים אֶת הַסֵּמֶן־הַמֵּם. מִיְהוּ הַסֵּמֶן־הַמֵּם? זֶה שְׁעוֹשֶׂה פְּרוּדִים בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל — הַפֶּרֶד וּמִשְׁלֵי, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים, מִזְמוֹר ז'): אִפְלוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, אָבֵל מַחְזִיקִים עֲצָמָם בְּיַחַד, הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לָהֶם. אָבֵל אִם אֶחָד מְדַבֵּר עַל הַשָּׁנִי, אֶחָד מִתְּפִיר מוֹזְלָתוֹ, תִּדְעוּ לָכֶם שְׁזֵה הַסֵּמֶן־הַמֵּם, זֶה עֲבוּדָה זָרָה. זֶה הָעוֹן הַחֲמוּר בְּיוֹתֵר — שְׁתַּהַיֶּה מַחְלֶקֶת בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְכָלֵל מַחְלֶקֶת בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, זֶה הַגְּלוּת, הַקְּנָאָה וְהַשְׁנָאָה, אֶחָד מְקַנָּא בַּשָּׁנִי וְשׁוֹנֵא אוֹתוֹ, הַגּוֹזְעֵנוֹת הָאֲרוּרָה שְׁקִימַת עֲדִין, הִבֵּה לֹא נַעֲבֹד זֶה עַל זֶה, וְאֵת זֹאת עֲלִינוּ לְשָׂרֵשׁ מֵאֲתָנוּ, וְזֵהוּ אוֹר לְאֲרַבְעָה — בְּלִילָה שֶׁל אֲרַבְעָה־עָשָׂר עָרֵב פֶּסַח, צְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הַחֲמֵץ מִלִּבְנוֹ, חֲמוּץ הַמַּחִין, אֶת הַקְּשִׁיּוֹת וְהַסְּפָקוֹת שֵׁישׁ לָנוּ עַל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁזֵה חֲמוּץ הַמַּח, אֶת הַסְּפָקוֹת שֵׁישׁ לָנוּ עַל הַצְּדִיקִים, כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן נב), כְּמוֹ שֵׁישׁ סְפָקוֹת עַל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, יֵשׁ סְפָקוֹת עַל הַצְּדִיקִים שְׁמִתְדַמִּים לְקוֹנָם, וְזֵה כָּלֵל הַסֵּמֶן־הַמֵּם, שְׁכָל מְגַמְתוֹ לְהַרְבּוֹת בְּפְרוּדִים וּבְכַפְלוּגִים בְּעַם.

שְׁאֵלוּ אוֹתִי כִּבְר כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים אֲנָשִׁים — לָמָּה אֲנִי צָרִיף לְדַבֵּר כָּל־כֶּף הַרְבֵּה מֵהַסֵּמֶן־הַמֵּם, שְׁכָל עֲנִינוּ 'הַפֶּרֶד וּמִשְׁלֵי', לָמָּה בְּכָלֵל אֲנִי צָרִיף לְהַזְכִּירוֹ, הוּא לֹא קִיָּם אִם לֹא אֲדַבֵּר מִמֶּנּוּ. לָמָּה אֲנִי צָרִיף לְמַחֹת עַל אֵלוּ מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׁעוֹשִׁים פְּרוּדִים, וְאֲנִי מִזְהִיר אֶת כָּל הַתְּלַמִּידִים שְׁלָנוּ — תִּבְרָחוּ מֵהֶם, אֲצֵלֶם בְּוֵדָאֵי לֹא נִמְצָא רַבֵּנוּ ז"ל, וְזֵה בְטוּחַ! אִם בְּבֵית־הַפְּנִסָּת מְסִים יְכוּלִים לֹמַר, שְׁבֵית־הַפְּנִסָּת הַזֶּה אֵינְנוּ בַעֲבוּר סְפָרִדִים, תִּדְעוּ לָכֶם, שְׁשֵׁם מְסַפְּנִים הָאֲנָשִׁים, חוֹלֵי נַפֶּשׁ, פְּגוּעִים בְּפָגַם הַבְּרִית. וְאִם תִּשְׁאֲלוּ — מֵאִין אֲנִי יוֹדֵעַ? כִּי אִם יְכוּלִים לֹמַר שְׁעֵדָה שְׁלָמָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל אֵינָם יְכוּלִים לְהַפְּנֵס לְשֵׁם, תִּדְעוּ לָכֶם, שְׁשֵׁם אֵין נִמְצָא רַבֵּנוּ ז"ל, וְחָבֵל עַל הַזְּמַן, חָבֵל לְהַתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, אֵינָם מְקַרְבִים לְרַבֵּנוּ ז"ל כָּלֵל. אִזּוֹ שְׁאֵלוּ אוֹתִי לָמָּה אֲנִי צָרִיף לְדַבֵּר מִזֶּה?

אִזּוֹ הַהֲכָרַח לִי לְסַפֵּר לָכֶם סְפוּר מְעַנִּין, שְׁמַעְטִים אֵינּוֹן יוֹדְעִים מִזֶּה. הִזֵּה יְהוּדֵי בְשֵׁם ר' אֲשֶׁר רַבִּינְסְקֵי ז"ל, הוּא הִזֵּה תְּלַמִּיד שֶׁל

הגאון האדיר ר' ברוך בער זצ"ל משיבת קאמיניץ. שם למדו בעמק, בהתלהבות, וכשהגיע ר' אשר לגיל עשרים, ושמע שה' חפץ חיים' יש לו ישיבה שלומדים שם גדשים [שזהו למוד עמק — איך יהיה בזמן שבית-המקדש יבנה, איך יקריבו את הקרבנות וכו'], וכן שמע בצדקתו של ה"חפץ חיים", אמר לעצמו: אלף ואחליף ישיבה, אכנס ללמד אצל ה"חפץ חיים", ובפרט ששמע ששם נזקרים מאד לא לדבר זה על זה, לא להזכיר שמות, פי ה"חפץ חיים" אחת מהקבלות שקבל על עצמו — אף פעם לא להזכיר שם של אדם, וממילא לא יפשל בלשון-הרע. והנה נסכס בדעתו, שבזמן החדש בראש-חדש אלול נוסע לראדן, ומצטרף לישיבת ה"חפץ חיים". תכף כשמגיע חדש אלול, ה'חפץ חיים' היה נוהג בחדש אלול לומר דרשה בכל יום, קראו לזה 'התעוררות', דרשה של התעוררות לעורר את התלמידים, שידעו — הנה יום הדין בא. ר' אשר בא בפעם הראשונה אל הישיבה, וישב בספסל האחרון, והיה מוכן לשמע את דרשת ה"חפץ חיים", ציר לעצמו מה אשמע עכשו, וה"חפץ חיים" נכנס, פלם קמו, וה"חפץ חיים" התעטף בטלית, ועמד לפני הבמה, ורמז לכלם לשבת וישבו. תכף כשהתחיל לדבר, מלותיו הראשונות היו בבכיה עצומה: "יש יהודי בשם בערקע, ימח שמו, וצריכים להזהר לא להיות סמוך אליו ולתלמידיו, וכך המשיך, ונכנס בשיחה ארכה של התעוררות ותשובה. ר' אשר הנ"ל החל להסתפל לימין ולשמאל, אולי גם התלמידים תמהים — ה"חפץ חיים" שהיה כל-כך נזהר בשמירת הלשון, וקבל על עצמו עשרות שנים לא לדבר ולא להזכיר שם של אדם, והנה הוא שומע באזניו בערקע, ימח שמו. וכבר לא יכול היה לשאת את זאת, ולא ידע מה לעשות, אבל נשאר במקומו. כשנסתימה הדרשה, נגש אל אברך אחד ושני, שייסבירו לו מה זה ועל מה זה וכו'. ענו ואמרו, שבזילנא מטעם הממשלה הרוסית קם בית-המדרש לרבנים, והיה אחד שידע ללמד, ונקרא אברהם דב הפהן [בערקע], על-כן כנה עצמו: אד"ם הפהן. והוא הקים בית-המדרש לרבנים, ושם, רחמנא לישזבן, חללו שבת, אכלו טרפות ונבלות וכו'. והבערקע הזה היה טמא מטמא, ולכד ברשתו

הַרְבֵּה אֲנָשִׁים תְּמִימִים וְהַעֲמִיד אוֹתָם לְרַבָּנִים וּמְנַהֲיָגִים, וְהָיוּ קָלִים
רַיָּקִים וּפּוֹחֲזִים, וְחָלְלוּ שִׁבְתָּ וְאָכְלוּ בֶּשֶׁר פְּגוּלִים, וְכָךְ הֶעֱבִירוּ עַל
הַדַּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַתְּמִימִים. וְהַ"חֲפֵץ חַיִּים" כְּשֶׁהָיָה בַּחֹר צְעִיר
הַתִּיַּתָּם וְכוּ', וְהָיָה יוֹשֵׁב בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ וְלָמַד. וְהַבְּעֵרְקָע הַזֶּה רָצָה
לְלַפֵּד יוֹתֵר וְיוֹתֵר בַּחֲוָרִים טוֹבִים וּמְתַמִּידִים, וּכְשֶׁרָאָה שֶׁהַ"חֲפֵץ
חַיִּים" מְתַמִּיד גָּדוֹל, אָזִי הִתְיַשֵּׁב לְצִדּוֹ, וְהִחֵל לְדַבֵּר עִמוֹ בְּלִמּוּד
וּבְתוֹרָה, וְכֵן פֶּלַיּוֹם וְיוֹם, וְהַ"חֲפֵץ חַיִּים" הָיָה עֲדִין צְעִיר, תְּמִים,
יְתוֹם, וְלֹא יָדַע מִיְהוּוֹ הָאָדָם הַזֶּה, וְלֹא חָשַׁד בּוֹ. וּכְדֶרֶךְ יְתוֹם, לֹא
הָיָה לוֹ לְאָכֹל וּלְלַבֵּשׁ, וְהָיָה לְבוּשׁ קָרְעִים וְכוּ', אָבֵל לְמַד תּוֹרָה,
וּכְמֵאמָרָם ו'ל (נְדָרִים פֵּא): הִזְהָרוּ בְּבָנֵי עֲנִיִּים שִׁמְהֵם תִּצַּא תּוֹרָה.
וְאִף אֶחָד לֹא שָׁם לֵב שֶׁהַבְּעֵרְקָע הַזֶּה יוֹשֵׁב לְצִדּוֹ הַ"חֲפֵץ-חַיִּים",
וּמְדַבֵּר עִמוֹ בַּתּוֹרָה וְכוּ', כִּי בְּיָדָאֵי הָיוּ מוֹנְעִים אוֹתוֹ מִכָּף. יוֹם אֶחָד
שׁוֹאֵב הַמַּיִם נִכְנַס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, כִּי בְּאֲמָצַע הַיּוֹם לֹא הִיָּתָה לוֹ
עֲבוּדָה, וּכְדֶרֶךְ יְהוּדֵי תְּמִים פְּשוּט לָקַח אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים וְהִתְפַּלֵּל,
וְהִנֵּה רָאָה שֶׁהַבְּעֵרְקָע הַזֶּה מְדַבֵּר עִם הַבַּחֹר הַ"חֲפֵץ חַיִּים" וְכוּ',
וְחָשַׁב שֶׁהָיָה בְּאֶקְרָאֵי וְכוּ'. וְהִנֵּה לְמַחְרַת רוֹאָה שׁוֹב אוֹתוֹ מִחֻזָּה, וְכֵן
לְמַחְרָתוֹ וְכוּ', אָזִי נִגַּשׁ אֶל הַבַּחֹר שֶׁלְּמִיָּם נִתְפָּרַס לַ"חֲפֵץ הַחַיִּים",
וְאָמַר לוֹ: תְּדַע לָךְ, שֶׁהָאָדָם הַזֶּה הוּא חוֹטֵא וּמַחְטִיא אֶת הַרְבִּיּוֹת,
פּוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל, מְחַלֵּל שִׁבְתוֹת, אוֹכֵל טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת, מְקַיֵּם רַבָּנִים
חוֹטְאִים וּמַחְטִיאִים, תִּבְרַח מִמֶּנּוּ. וְהַ"חֲפֵץ חַיִּים" שָׁמַע כְּזוֹת, אָזִי
נָטַל שִׁקּוֹ עַל שִׁכְמוֹ וּשְׁאָר מִטְּלֵטְלִיו, וּבְרַח מִשָּׁם, וְהִלָּךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת
אַחַר בְּעֵינָהּ אַחֲרָת. וּלְמִיָּם, הַקִּים הִרְשַׁע הַזֶּה הַמּוֹן רַבָּנִים, וּפְזָרָם
בְּכָל רוּסְיָה, וְהֵם אֲשֶׁר הֶעֱבִירוּ עַל הַדַּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן בִּימֵי
אֱלִיל קָדָם יוֹם הַדִּין, הַ"חֲפֵץ חַיִּים" רָאָה שְׁאִין מְנוּס וְתַקְוָה, אֲלֵא
קָדָם לְהַקְדִּים לְתַלְמִידִים: תְּדַעוּ לָכֶם, שֶׁיֵּשׁ רֶשַׁע מְרֻשָּׁע, יִמַּח שְׁמוֹ
וְזָכְרוּ, שֶׁכַּמְעַט הֶעֱבִירָנִי עַל הַדַּת, וּצְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כְּמוֹ
שְׁבוֹרָחִים מֵאֵשׁ. הִיכּוֹלִים לְהֶאֱמִין דְּבַר כְּזֶה?! אִם הַ"חֲפֵץ חַיִּים"
הַקְּדוֹשׁ הָיָה נִתְפָּס לְהַשְׁפֵּלָה הָאֲרוּרָה בְּגִיל חֲמַשׁ-עֶשְׂרֵה וְכוּ', הִיכֵן
הָיָה לָנוּ הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה, שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן וְכוּ'. לְמַדִּים מִכָּאן, שֶׁלְעֵתִים
מִתָּר לְפָרְסָם אֶת הַרְשָׁעִים, כְּדֵי שֶׁהַבְּרִיּוֹת לֹא יִלְכְּדוּ בְּמַצּוֹדְתָם. וְזֶהוּ
הַתְּרוּץ שְׁאֵנִי אוֹמֵר לָכֶם, שְׁאֵלוֹנִי: לְמָה אֲנִי מְדַבֵּר מֵהַמְתַּנַּגְדִּים שְׁלִי,

למה אני צריך להזכירם לגמרי? ברוך השם, זפני, שמזה ארבעים וחמש שנה אני מפיץ את אור רבנו ז"ל בכל העולם כלו, והקמתי תלמידים שגם הם מפיצים, וגם התלמידים הקימו תלמידים וכו', וכבר הדור השלישי גם ומפיץ אור רבנו ז"ל בעולם. אלא לדאבוני הרב, אני יודע היטב מה עובר על הנער, על אברכים וכו', פי במשך ארבעים וחמש שנה שאני מקרב לרבנו ז"ל, קבלתי מאות אלפי מכתבים מבחורים ואברכים בלי גזמא, וכל אחד פותח לי את מר לבו, וכתבתי להם בחזרה מכתבים, שמזה נוצר הספר "אשר בנחל", כל בחור וכל אברה, כל מרי נפש שפתחו לי ועניתי להם, מזה נתחבר הספר "אשר בנחל", שאני נותן בכורה לספר הזה יותר מכל הספרים, כי בו נכתבו תשובות לכל אלו שעבר עליהם בחיים מה שעבר, ועדין עובר עליהם, ובעשר השנים האחרונות גם נשים פותחות לי, וגם להן אני עונה כפי צמצום הזמן שיש לי, כי אינכם יכולים להבין, שיש אצלי שקים שלמים של אלפי מכתבים, שאפלו לא פתחתי, כי מרבוי המכתבים, איך אני יכול לפתחם?! וכשעברנו בנין, עמדתי על הבחורים, שעל-כל-פנים יפתחו את המכתבים, ומצאו שם צ'קים שמזמן חלף זמנם, ואפלו המעט דמעט כבר עולה יותר מעשרים אלף מכתבים שפתחתי, הן אמת שנעלמו לנו מכתבים במחשב, אבל מה שנותר גם לאלפים וכו', אבל מזה ראיתי מה קורה בזה העולם, כל אלו שמדברים ועושים ליצנות, לי אינם יכולים לעשות מאומה, אני לומד ספרי רבנו ז"ל "לקוטי-מוהר"ן", "ספורי-מעשיות", "ספר-המדות", "חיי-מוהר"ן" ו"שיחות-הר"ן", ואני מתנהג כפי שרבנו ז"ל רוצה, ואין לי עסק עם אף אחד, יושב בחדרי בחלונות מוגפים, יכולים לחלף ימים שלמים, שאינני רואה את אור השמש, אלמלא שהשעון מורה לי את השעה — הגיע זמן שחרית, מנחה, ערבית וכו', לא הייתי יודע בין יום לילה, ברוך השם, אין לי עסק עם אף אחד. אבל למה אני בן מדבר? כי אני יודע היטב מה שקורה אצל בני הנעורים. והנה באים רשעים ארורים, נואפים ככלבים, ולא מתבישים לדבר עלי כל דבר אסור, בשעה שאינם מפירים אותי כלל. ואם לא די בזה, פה ביבנאל יצאנו חוץ לישוב, מקום הכי יפה בכל ארץ ישראל, בתים עם שטח ירק

סָבִיב, שְׁדוּת, וְהָרִים, מִמָּשׁ יְכוּלִים לְקַיֵּם דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן י'): לְעֲשׂוֹת מֵהַר שְׁדָה וּמִשְׁדָּה בֵּית, וּלְהַפֵּךְ לְצֵאת
 מֵהַבַּיִת לְשְׁדָה מִהַשְׁדָּה לְצֵאת לְהַר לְהַתְּבוֹדָד, וְיְכוּלִים לְעַבֵּד אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִף דָּא עָקָא, פְּתָאם קָם עָלֵי הָרַע-הַמְּקוּמִי,
 שְׂפָבְיָכוֹל לְמַד בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שֶׁל הָרַע-בְּנִים שֶׁל בְּעַרְקָע... שֶׁהֵם
 הָעֵבִירוּ עַל הַדָּת אֶת עֲדוּת הַמְּזֻרְחָ, כִּי אֶת עֲדוּת הַמְּזֻרְחָ לֹא קָל
 לְהַעֲבִיר עַל הַדָּת, הֵם אֲנָשִׁים תְּמִימִים מְאֻמִּינִים בְּנֵי מְאֻמִּינִים,
 אֲמוּנָתָם כָּל-כָּף חֲזָקָה וְאִיךְ הַצְּלִיחוּ בְּכָל זֹאת לְהַעֲבִירָם עַל הַדָּת?
 אֲלֹא שְׁעִשׂוּ לָהֶם קוּלוֹת מִמְּקוֹה, וְאָמְרוּ לָהֶם — זֶה בְּסֵדֶר, זֶה כְּשֶׁר,
 בְּשַׁעֲהָ שְׁלֹא הָיוּ בְּאוֹצֵר מִי גִשְׁמִים. עַל הַבְּשׂוֹר אָמְרוּ לָהֶם — זֶה
 כְּשֶׁר וְכוּ', אִי, הַשׁוֹחֵט אֵינּוּ יוֹדֵעַ בֵּין יְמִינוֹ לְשִׂמְלוֹ בְּהִלְכוֹת
 שְׁחִיטָה, בְּקִשֵׁי חוֹבֵשׁ כֶּפֶה, רֹאשׁוֹ מְלֹא שַׁעַר, וּבְאֲמִצֵּעַ כֶּפֶה קִטְנָה
 וְכוּ', מְכַנְסִים קְצָרִים, סְנַדְלִים בְּלֵי גִרְבִּים, זֶה הַשׁוֹחֵט — חוֹתֵף
 נְבִלוֹת וְטִרְפוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְאִם לֹא דִי בְּזָה, אִז לֹא מִזְמֵן הַתְּגַלָּה
 שְׂמַכְרוּ בְּשׂוֹר חֲמוּרִים קִטְנִים כְּבִשׂוֹר עֲגָלִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, חֲתָכוּ
 רֹאשָׁם וְרִגְלֵיהֶם, הִסִּירוּ אֶת הָעוֹר, וְלֹא הִבְחִינוּ מֵה זֶה, רַחֲמָנָא
 לִישׁוּבָן, מֵה קוֹרָה פֶּה. בְּאֵנוּ פֶּה לְיִבְנָאֵל, עֲמַדְתִּי תִכְף-וּמִיד עַל
 הַטְּמֵאָה הַזֶּה, וְאָמַרְתִּי: אֲנִי נִפְרָד מִהַטְּמֵאָה הַזֶּה, אֵין לִי עֶסֶק עִמָּה,
 וְלָכֵן אֲנִי מִזְכִּיר אֶת זֹאת.

וְזֹאת אֲנִי חוֹזֵר וּמְתַרְה, צָרִיף לְהַשְׁמֵר מְאֹד שְׁלֹא לְאָכַל שׁוֹם
 מְאָכַל שְׁאִין עָלָיו הַכְּשֶׁר מִבֵּית-דִּין צָדֵק מִפְּרָסָם לִירְאֵי ה', אֲסוּר
 לְאָכַל מִהַכְּשֶׁר שְׁפֹתוֹב: 'כְּשֶׁר' בְּלָבָד, צָרִיכִים לְאָכַל בְּשׂוֹר שְׂמִפְיָרִים
 אֶת הָרֵב הַמְּכֻשֵׁר אִישִׁית, אִם יָרָא שְׁמִים הוּא אִם לֹא, וּבְכַרְט
 בְּפִסַּח, יְכוּלִים לְהַכְּשֵׁל בְּחֻמְץ גָּמוּר, שְׁזָה אֲסוּר כְּרַת. וְכֵן צָרִיכִים
 לְהַשְׁמֵר מֵאֵלוֹ הַלִּיצְנִים הַמְּסֻתְּבִים בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ, שְׂבִכְלָל
 אֵינָם חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, סֵתָם לִיצְנִים, וְלָכֵן אֲנִי תָמִיד מְדַבֵּר מִזֶּה, וְאִם
 לֹא אֶפְעַל אֶפְלוּ רַק אֶצֶל אֶחָד — כְּבָר כְּדָאִי.

וְהַהֲכָרַח לִי לֹמַר וּלְהַכְרִיז לְכֻלָּם שׁוֹב, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 אוֹמְרִים (אָבוֹת ב, ה): 'לֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד', מִי שְׁלֹא לָמַד סְפָרֵי רַבְּנוּ
 ז"ל, מִי שֶׁסְּפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל אֵינָם שְׁגוּרִים עַל פִּיו, אֵינָנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב,

וְאִם הוּא אֵינְנוּ מִתְנַגֵּד — אֲשֶׁרֵינוּ, אָבֵל שְׁלֵא יִהְיֶה הוֹגָה דַעוֹת,
וּבִפְרֵט כְּשֶׁשְׁלֹשׁ עֶשֶׂה כָּל הַעֲבֵרוֹת שְׁבָעוּלָם, עֵבֶר עַל כָּל הַעֲרִיּוֹת
שֶׁבִפְרִשְׁת אַחֲרֵי, וְהִנֵּה אֶתְמוּל חֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה — דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד,
אָבֵל אֵיךְ יִתְכַן, שֶׁהַיּוֹם הוּא כְּבָר הוֹגָה דַעוֹת?! לֹא וְלֹא! אֵינן זֶה
כֵּן, עָלֵינוּ לִישֵׁב בֵּין תְּנוּר לְכִירִים...

בְּלִיל בְּדִיקַת חֲמִץ עָלֵינוּ לְבַדֵּק אֶת הַחֲמִץ, לְבַדֵּק אֶת הַשָּׂאוֹר
שֶׁבַעֲסָה, שֶׁמְעַכֵּב אוֹתָנוּ מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר
גוֹרֵם לָנוּ אֶת הַמַּחְלָקֶת, עָלֵינוּ לְהִתְחִיל עִם גֵּר קָטָן לְהִדְלִיקוֹ וּלְחַפְּשׁ
אֶת הַחֲמִץ. מַה הֵנּוּ עוֹשֶׂה? בּוֹדֵק אֶת הַחֲשֵׁף, מֵאִיר לָנוּ בַּחֲשֻׁכָה,
מְעַט מִן הָאוֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִן הַחֲשֵׁף, זֶה מְבִיא לָנוּ שְׁלוֹם, אֲשֶׁר
הוּא הַבְּרָכָה, לֹא מִצָּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלֵי הַמַּחְזִיק בְּרָכָה
לְיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא הַשְּׁלוֹם (עֲקָצִין פָּרָק ג'), רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן ע"א), שֶׁבְּכָל יוֹם יוֹרֵד נֶעֱם הָעֲלִיּוֹן, זֵיו הַשְּׂכִינָה, אָבֵל צָרִיף
כְּלֵי לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר הַזֶּה, הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה עַל-יְדֵי צְדָקָה. מַה
צְדָקָה? אֲחֵד עוֹזֵר לְשָׁנִי, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (לְקוּטֵי שְׁמַעוֹנֵי
חֲקֵכֵב): אִמֵּר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲבִיב עָלֵי חֲסֵד שְׂאֲתָם עוֹשִׂים זֶה
עִם זֶה יוֹתֵר מִכָּל הָאֵלֶף עוֹלוֹת שֶׁהַקְּרִיב שְׁלֵמָה לְפָנָי; שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ
הַקְּרִיב בְּכָל יוֹם אֵלֶף קְרִבּוֹת, וּבְכָל קְרִבָּן יֵשׁ שְׁמוֹת וַיְחֻדִים, אוֹמֵר
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַחֲסֵד שֶׁיְהוּדֵי עוֹשֶׂה עִם זוּלָתוֹ, יוֹתֵר חָשׁוּב
מִזֶּה. וְהִנֵּה אָנוּ אֲנָשֵׁי רַבְּנוּ ז"ל מְקַרְבִּים אֵלָיו, וְרַבְּנוּ ז"ל הַבְּטִיחַ
לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיַּחְזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּתִשׁוּבָה, עָלֵינוּ לְחַקֵּר
קִדְּם בְּעֲצָמָנוּ, אִם אָנוּ מְקַרְבִּים לְרַבְּנוּ ז"ל, הֲאִם לְמַדְּנוּ הַיּוֹם
לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הֲאִם הַתְּבוּדָדְנוּ הַיּוֹם לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֲאִם
לְמַדְּנוּ שְׁלַחַן עֲרוּף וְכוּ', שֶׁזֶה הַיְסוּד אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל, כַּמּוּבָא
(שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כ"ט), שֶׁכָּל יְהוּדֵי מְכַרְח לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁלַחַן עֲרוּף,
וְכֵן אִמֵּר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ה), שֶׁהַתְּבוּדָדוֹת הֵיא הַמְּעֻלָּה
עָלֵינוּ מִהַכֵּל, דִּהְיֵנוּ שְׂאֲדָם יְרֻגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כָּל אֲשֶׁר
מַעֲיֵק לוֹ, וְזֶה הַפְּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק
ב', סִימָן פ"ד), וְאִם נַעֲשֶׂה חֲשׁבוֹן זֶה, אִז נִרְאֶה אִם אָנוּ מְקַרְבִּים אֶל
רַבְּנוּ ז"ל אִם לֹא.

הנה הגענו לליל בדיקת חמץ, באו ונתחיל לבדק את החמץ, היכן? אצלנו. לא אצל החבר. וכך ההלכה, אם יש כהלכה בינו לבין חברו, שהוא יבדק עד מקום שיידו מגעת, וגם חברו יבדק עד מקום שיידו מגעת. כל אחד יבדק עד היכן שיידו מגעת, היד שלך, לא של השני, תבדק את החמץ אצלך, זה רצון רבנו ז"ל. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן סז), העקר להסתכל על עצמו, להתבונן איך אוהז במדות, בד' יסודות אש, מים, רוח, עפר, שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ד'), שכל התאוות רעות באות מהד' יסודות, ועל-ידי שמתודים לפני הצדיק, שזו ההתבודדות, רואים את פני הצדיק, נותנים צדקה לצדיק, זה מה שעוזר לנו. צדקה לצדיק, ראית פני הצדיק, ודוי דברים לפני הצדיק, זה יוציאנו מהרע של הד' יסודות. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ח'): על-ידי שלומדים שלחן ערוך ופוסקים, על-ידי זה מוצכים את הד' יסודות, וכן אומר (שם, סימן סב), שמי שיש לו קשיות על הקדוש-ברוך-הוא וספקות, אם ילמד שלחן ערוך פוסקים, על-ידי זה יזכה לישרות לב, שזה מה שכתוב (תהלים קיט, ז): "אודך בישר לבב בלמדי משפטי צדקה", מתי זוכים להגיע לישרות לב? בשלומדים משפטי צדקה.

ולכן אצל רבנו ז"ל היה היסוד למוד וקיום שלחן ערוך, וכיון שהלכות הפסח מרבות מאד, לכן הזהירונו חכמינו הקדושים (סכה ט): שלשים יום קדם החג צריכים ללמד הלכות החג. הנה אנו נמצאים כבר לפני החג, עלינו לחזור על הלכות החג, כי זה חשוב במאד מאד, ולא בתנם שאומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות יראה, חלק ב', סימן ג'): על-ידי למוד שלחן ערוך באים לידי יראה. פי כשאדם מתנהג על-פי השלחן ערוך, אז תהיה לו יראת שמים, בלי למוד שלחן ערוך, צריכים לשמר מאד מאד מאדם זה, שהוא קל וריק ופוחז. בהתחלת השלחן ערוך כתוב: "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד", אדם צריך תמיד לזכור מהקדוש-ברוך-הוא, ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן נד): כף הוא מנהג יראי ה', שתכף-ומיד בשנתעוררים מהשנה, צריכים להזכיר תכף את עצמו, שיש עוד

עולם. למה אנשים פל-כף שבורים ורצוצים ורחוקים מהקדוש-ברוך-הוא? כי חושבים שזו התחנה האחרונה, באנו לזה העולם ופה נשאר ונבלה, יש לנו זמן מאה שנה, מאתים וכו', ואין איש שם על לב, שכל יום ויום, כל שעה ושעה אדם מת, ולכן אינו מנצל את הזמן. אם אדם היה יודע מה תכליתו בזה העולם — הגוף לקבורות יובל, והנשמה עולה למעלה, אז תמיד היה חושב מהיום האחרון שלו, ולא היה מפחד מאף אחד, מה יש לפחד? הלא אני יוצא מזה העולם, אולי הלילה, ר' חיים ויטאל אומר, שכל לילה זו מיתה קטנה, וזה צריך להזכירנו על מיתה הגדולה, שנצא מזה העולם, אז תהיה לנו יראת שמים אחרת לגמרי.

והנה בא חג הפסח, חג החרות, חג החגים, וזכר ליציאת מצרים, שהקדוש-ברוך-הוא הוציאנו ממצרים, מה היה במצרים? גאוף, שקוץ, טנוף וזהו, פה-רע — דברו זה על זה. משה רבנו היה הצדיק הראשון, משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לְאנשי כנסת הגדולה, וכן הולכת המסורה מדור דור עד דורותינו אלו, כמובא בהקדמת הרמב"ם. ולכן עלינו לשמע בקול דברי חכמינו הקדושים שבכל דור ודור. חכמינו הקדושים אומרים (אבות א, טז): עשה לך רב וקנה לך חבר, אומר מוהרנ"ת ז"ל (שליחין הלכה ה'), רבנו ז"ל הוא הצדיק האמת, אבל השאיר תלמידים, והתלמידים הקימו עוד תלמידים, והתלמידים עוד תלמידים וכו', וצריכים לחפש בתוך התלמידים תלמיד כזה, שיכול להסביר לנו דברי רבנו ז"ל, וזו ההתקרבות אל רבנו ז"ל, וכך עלינו להחזיק עצמנו ביחד באמונת חכמים, ולמצא את התלמיד הזה, שיכול לעשות לי טובה בגשמיות וברוחניות, ואם אדם יבקש ויחפש, ימצא את התלמיד הזה שבדור הזה, פי בכל דור ודור, אומר מוהרנ"ת ז"ל, יש תלמידים, לא אלמן ישראל, רבנו ז"ל רצה שהתלמידים האלו יעשו עוד תלמידים, והתלמידים עוד תלמידים, כמובא בדברי ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן סח), ולכן זה היסוד אצלנו.

והנה עזרנו הקדוש-ברוך-הוא, שבנינו מתיבתא "היכל-

הַקִּדְשׁ", אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: מְתִיבְתָא דְאַרְעָא כְּעִין מְתִיבְתָא דְרִקְיָעָא, כְּמוֹ שֵׁשׁ פֶּה לְמִטָּה בֵּן יִהְיֶה לְמַעְלָה, רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נט), שֶׁהַצְדִּיק בּוֹנֶה "הַיְכָל־הַקִּדְשׁ". אָבֵל צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד מֵהֲרַע שֶׁל בְּנֵי אָדָם, שְׂרוּצִים לְהַפְּנֵס בֵּינֵינוּ. הֲרַע רוּצָה לְהִתְאַחַד בְּטוֹב. וְלָכֵן אֲנִי עוֹמֵד עַל הַמְּשֹׁמֵר, שֶׁלֹּא יִכְנָס בֵּינֵינוּ רַע, מֵאֵלּוּ שְׂרוּצִים לְעַקֵּר אוֹתָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וּבָאִים בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים, וְאֵינָם מִתְּבַיְשִׁים לְדַבֵּר נֶגֶד רַבְּנוּ ז"ל. וְלָכֵן הִשְׁמָרוּ מְאֹד מֵאֵלּוּ שְׁלוּחֵי הַסֵּמ"ךְ־מ"ם, שֶׁעוֹבְדִים יָד בְּיָד עִם הַסֵּמ"ךְ־מ"ם שְׁלוּחֵי בְּעַרְקָא, וְאִם הִחְפִּיז חַיִּים אָמַר זֹאת, לָנוּ בּוֹדְאֵי מִתָּר לֹמַר אֵת זֹאת, וְצְרִיכִים לְהִשְׁמֵר מֵהֶם מְאֹד, שְׂרוּצִים לְקַרְרָנוּ מִתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, מִמְּצוּת בְּשִׂמְחָה, וְהַעֲקָר שֶׁבְּכָל הַעֲקָרִים — מֵאֲחָדוֹת וְאֵהָבָה.

חֲסֵדֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, תִּרְאוּ אֶת הַפְּרוֹת שְׁלָנוּ, בָּאוּ וְרָאוּ, הֵיכָן בְּעוֹלָם יֵשׁ דָּבָר כְּזֶה — אֲבָרְכִים צְעִירִים, הַחֵן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל מִנְּחַ עֲלֵיהֶם, הֵיכָן מוֹצְאִים עוֹד קִיּוּם עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל כְּמוֹ בְּקִהְלָה שְׁלָנוּ, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: אִם הֵייתִי יָכוֹל לְהַכְנִיס בְּעוֹלָם: הַיּוֹם אֲרוֹסִין וּמְחַר חֲתָנָה, וּמְכִינִים אֶת הַפִּלָּה שֶׁבָּעָה יָמִים לְפָנֵי־כֵן, מֵאִז שִׁיָּצָא מִפִּי רַבְּנוּ ז"ל דְּבוּר זֶה, אֵימַתִּי זֶה נִתְקַים, אִם לֹא פֶה בִּיבְנָאֵל אֶצְלָנוּ! בְּרוּךְ הַשֵּׁם, מִתְּחַתְּנִים בְּאִיזוֹ שִׂמְחָה וְאֵהָבָה, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ כְּדָאֵי לְבוֹא לְגוּר בִּיבְנָאֵל, לְשֹׁמֵר עַל הַנְּעַר שְׁלָנוּ, הֲלֹא הֵילָדִים שְׁלָכְם זֶה הָעֵינָיִם שְׁלָכְם, מָה אִתְּכֶם?! בּוֹדְאֵי יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה דְּבָרִים לְתַקְּנוּ, אָבֵל אֵל תִּשְׁכַּחוּ שֶׁהַצְּרוֹת שְׁאָנוּ סוֹבְלִים, הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחֻקוֹת, אֵין לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל. הִנֵּה הֵייתִי עֹכָשׁוּ בְּאַרְץ, וְלִקְחֹתִי הַלְוָאָה מִמִּישָׁהוּ, בְּסָכוּם שֶׁל אַרְבָּעִים אֶלֶף שֶׁקֶל, וּמִמִּישָׁהוּ שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה אֶלֶף שֶׁקֶל, וּמִמִּישָׁהוּ עֲשָׂרִים אֶלֶף שֶׁקֶל, וּמִמִּישָׁהוּ עוֹד עֲשָׂרַת אֶלְפִים שֶׁקֶל, הֲאִם בְּשִׁבִילִי?! הֲאִם בְּשִׁבִיל לְדִי?! כָּלֵם יוֹדְעִים לְהֵיכָן הִלָּךְ הַכֶּסֶף — לְשֵׁלֵם חוֹבוֹת עַל בְּנֵית הַמוֹסְדוֹת, הַמְּקוֹאוֹת וְכוּ', עֲדִין אֵין לָנוּ בֵּית־הַפְּנִסָּת גְּדוֹל, אָנוּ מְצַפִּים וּמְחַפִּים בְּכָל יוֹם לְבָנוֹת בֵּית־הַפְּנִסָּת, בְּנֵינוּ כּוֹלָל עֹכָשׁוּ, וּכְבָר מְסָרוּ אוֹתָנוּ, וּבָא פִּקּוּחַ וְכוּ', לֹא מְגִיחִים לָנוּ כְּרַגַע, עוֹלָה לָנוּ הוֹצָאוֹת שֶׁל עוֹרְכֵי דֵינָיִם וּמְשַׁפְּטִים,

בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֵינָנו מְפַחְדִים מֵאֵף אֶחָד רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָבֵל נִשְׂאָרְתִי תְּקוּעַ וְכוּ', לְוִיתִי כֶּסֶף, אָבֵל צָרִיךְ לְהַחְזִיר אֶת הַהֲלוֹאָה, אוֹי לִי אִם אָמַר, אוֹי לִי אִם לֹא אָמַר.

כָּכֵר אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנִי חַי בְּצוּרָה כְּזוֹ, שְׁאֵנִי מוֹכֵן כָּל לַיְלָה לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, אָנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן שְׁלִי. כִּי כִּף לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימֵן עֵרֵב): "הַיּוֹם אִם בְּקִלּוֹ תִשְׁמָעוּ", אִם אַתֶּם רוֹצִים לְשִׁמְעַע בְּקוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ, תִּדְעוּ, שְׁאֵין לָכֶם רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וְכִף אָנִי חַי. וְאִם אֵצֶא הַלַּיְלָה מִזֶּה הָעוֹלָם, מִי יִשְׁלַם חוֹבוֹתַי? הֲלֹא אָנִי הַבְּטַחְתִּי לְשִׁלְמָם, וּבַעֲבוּר מִי לְוִיתִי אֶת הַכֶּסֶפִים, אִם לֹא בַעֲבוּרְכֶם וּבַעֲבוּר יְלִדֵיכֶם. בְּשִׁבִיל אֱלוֹ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שִׁיְהִיָּה לָהֶם שִׁכָּל, וַיָּבִיאוּ וַיִּצְטַרְפוּ לְגוּר בְּיַבְנָאֵל וַיִּצְיִלוּ אֶת יְלִדֵיהֶם. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, מִי שִׁיכּוֹל לְעוֹזֵר לִי, וְהַעֲזָרָה הִיא הַעֲזָרָה לְרַבְּנוּ ז"ל, כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא לְעֲצָמֵי לְוִיתִי אֶת הַכֶּסֶף, לְוִיתִי כְּדֵי לְבָנוֹת קְהֵלָה, שְׁעוֹד לֹא הָיָה כְּדַגְמָתָהּ, שְׁיֻכְלוּ לְהַתְפַּלֵּל בְּיַחַד מִכָּל הָעֵדוּת, וַיֵּשׁ אֲצִלְנוּ אַחֲדוּת וְאַהֲבָה, וְעוֹזְרִים אֶחָד לְשָׁנִי, וְלָכֵן הִחֲסַד שְׁאֲתֶם תַּעֲשׂוּ, תַּעֲשׂוּ עִם רַבְּנוּ ז"ל. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה לֵד, סִימֵן ח'): כָּל מִי שֶׁעָשָׂה חֲסֵד עִם אֶחָד מִגְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, מַעֲלָה עָלָיו הַכֶּתוּב כְּאֵלוֹ עָשָׂה חֲסֵד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל. וּמִי הַגְּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל? זֶה רַבְּנוּ ז"ל.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דֵּי בְּכָל אֶתֶר וְאַתֶּר, עֲשׂוּ עִמִּי חֲסֵד עֲכָשׁוּ לִפְנֵי פֶסֶח, הַתְּקַשְׁרוּ אֶל ר' ... גְּרוֹ יְאִיר, שֶׁהוּא גִבְּאֵי צְדָקָה, וְכָל הַכֶּסֶף שֶׁתִּתְרָמוּ, הַכָּל בַּעֲבוּר תְּשִׁלוּם הַחוֹבוֹת, אָנִי רוֹצֵה לְבָנוֹת בֵּית-הַכְּנֶסֶת גְּדוֹל, חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה יֵא): "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתִלְנוּ", אֱלוֹ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מְדָרְשׁוֹת, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹמֵד וְנִכְנָס בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּמְדָרְשׁוֹת, וְכֵן אוֹמְרִים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה ה'): "אָנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עִר", "אָנִי יִשְׁנָה" — מִבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, "וְלִבִּי עִר" — לְבֵתֵי כְּנִסְיוֹת וּלְבֵתֵי מְדָרְשׁוֹת. הַמָּקוֹם אֲצִלְנוּ צְפוּף, וְאָנִי צָרִיךְ לְבָנוֹת בֵּית-הַכְּנֶסֶת גְּדוֹל, וְהַכֶּסֶף מֵאֵינִי?! אָנִי זְקוּק לְמַהֲנַדֵּס, אָנִי צָרִיךְ פְּאֻזָּה לְחִשְׁמַל וְכוּ', וְהִנֵּה בְּנִיתִי מִמֶּשׁ עֵתָה כּוֹלָל, וְחִנְכוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְקַבְּעוּ בּוֹ מְוֻזָּה,

כִּי אָפֶס מְקוֹם וְכוּ', וְעָרְכוּ שָׁם חֲנֻפַת הַבַּיִת. וְלִכְּן עָזְרוּ לִי לְשֵׁלֶם אֶת
הַחֻבּוֹת. מֵה שְׂאֵבֶקֶשׁ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דֵּי בְּכָל אֶתֶר וְאֶתֶר, הֲלֹא אָנוּ
נִמְצָאִים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים לִפְנֵי חַג הַפֶּסַח, בָּאוּ נִתְעוֹרָר
דִּיקָא בְּפֶסַח הַזֶּה, לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ אַחֲדוּת וְאַהֲבָה, עַד כֹּה הָיָה
חֻשְׁףֵי, אַחַד נִכְנָס בְּשָׁנֵי, בָּאוּ וְנִרְאָה שְׂכָבָר יִתְחַיֵּל לְהִיּוֹת לָנוּ אוֹר
הַשַּׁחַר — שְׁחָרִית, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק א', סִימָן ל'):
שְׁחָרִית רְאֵשֵׁי תְבוֹת: חֶכֶם, רִשְׁעָה, תָּם, שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי. מֵה הֲקִשְׁרָה?
אֵלֹא אָנוּ אוֹמְרִים בְּהַגְדָּה: אַחַד חֶכֶם, אַחַד רִשְׁעָה, אַחַד תָּם, וְאַחַד
שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי לְשָׂאֵל, נִשְׂאֵלֶת הַשְּׂאֵלָה: לְמָה כָּתוּב אֶצֶל כָּל אַחַד —
אַח"ד? אֵלֹא לְפִי דְבָרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב),
שְׂכָל יְהוּדֵי, אֶפְלוּ רִשְׁעָה גָּמוּר, יְכוּלִים לְמַצָּא אֶצְלוֹ נִקְדָּה טוֹבָה,
כְּמוֹבָא בְּדָבְרֵי מוֹהֲרָנ"ת ו'ל (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, הַשְּׂכַמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א'),
שֶׁהַנִּקְדָּה טוֹבָה הַזֶּה — זֶה הָאֵלֶקוֹת שְׂיִישׁ בְּכָל יְהוּדֵי, כְּמוֹ שְׂכַתוּב
(תְּהִלִּים קמ"ה, ט): "טוֹב הַיְוָ"ה לְכָל", הַטוֹב שְׂיִישׁ בְּכָל יְהוּדֵי — זֶה
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכְּן אֶצֶל הַרִשְׁעָה כָּתוּב אַח"ד, עֲדִין הוּא אוֹחֵז
בְּאַחֲדוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֶצֶל הַחֶכֶם כָּתוּב אַח"ד, עֲדִין קָשׁוּר אֶל אַחֲדוּתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן אֶצֶל הַתָּם כָּתוּב אַח"ד — עֲדִין קָשׁוּר אֶל אַחֲדוּתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, אֶצֶל שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי לְשָׂאֵל כָּתוּב: אַחַד, עֲדִין קָשׁוּר אֶל אַחַד
— אַחֲדוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ. רַבֵּנוּ ו'ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'):
אַח"ד גִּימְטְרִיָּה אַהֲבָ"ה, צְרִיכִים לְאַהֲבֵי אֶת כָּל יְהוּדֵי וְלַעֲזֹר לוֹ.

וְזֶה הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ שְׁבוּנָה רַבֵּנוּ ו'ל, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-
מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עא), שְׂיִישׁ תְּלַמִּידֵי חֶכְמִים שְׂבַחֲוּן לְאֶרֶץ, וְיִישׁ
תְּלַמִּידֵי חֶכְמִים שְׂבַאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ יִישׁ תְּלַמִּידֵי הַצַּדִּיק שֶׁהֵם פֹּה
וְהֵם שָׁם, וּמָה זֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק
א', סִימָן ד') — זֶה בְּחִינַת אֱמוּנָה, יְכוּלִים לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים לְרַבֵּנוּ ו'ל,
אֲבָל רְחוּקִים מֵאֱמוּנָה, רְחוּקִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, חוּץ לְאֶרֶץ, וְאֵלוּ
הַתְּלַמִּידִים חוֹבְלִים זֶה אֶת זֶה, רְבִים אַחַד עִם הַשָּׁנֵי. יִישׁ תְּלַמִּידִים
שְׂבַאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל וּמִנְעִימִים זֶה לְזֶה, עוֹזְרִים אַחַד לַשָּׁנֵי, בָּאוּ נִהְיָה
מֵהַתְּלַמִּידִים שְׂעוֹזְרִים זֶה לְזֶה, אֵיזָה שֶׁל תְּלַמִּידִים כְּאֵלוּ, וְזֹאת
רְצָה רַבֵּנוּ ו'ל. וְלִכְּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, חֶכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים

אומרים (ברכות ח.): כל שאינו נכנס לבית-הכנסת בעולם הזה, אינו נכנס לבית-הכנסת בעולם הבא, והמתפלל בבית-הכנסת בעולם הזה, כמתפלל בבית-המקדש. שנאמר (יחזקאל יא, טז): "ואהי להם למקדש מעט". ברוך השם, בבית-הכנסת שלנו יש מקום לכל אחד, שם יכולים לדבר רק מהצדיק, לא מתביישים, ברוך השם, בתלמוד תורה שלנו, בבית-הספר שלנו, מדברים פתוח מרבנו ז"ל, כי יודעים שרבנו ז"ל זה הרבי שלנו. רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות צדיק, סימן ג): קרבת הצדיקים טוב בעולם הזה ובעולם הבא; אוי פמה נצטרך את רבנו ז"ל בעולם הבא, וכמה נצטרך אותו עוד בעולם הזה, ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדיק, סימן ט): מי שאוהב את הצדיק, צריך לשמר שלא יצא עליו שם רע. עלינו לשמר שלא יצא עלינו שם רע, באו נתאחד יחד, ונתקרב יחד אל רבנו ז"ל, באו נמצא את הטוב אצל כל אחד: אחד חכם, אחד רשע, אחד תם, ואחד שאינו יודע לשאל, שנה ראשי תבות: שחריית, ברגע שנעשה אור, כל אחד הולך על הדרך שלו, ואינו מפריע לשני, אינני רוצה שימצא אחד בקהלתנו, שישתלט על השני, אם אתם זוכרים מה הכרזתי בראש השנה באומן קדם התקיעות: כל מי ששונא את השני, אני מבקשו שיצא מבית-הכנסת, אינני רוצה שימצא בבית-הכנסת שלנו יהודי אחד ששונא את השני, אני לא רוצה שהסמ"ך-מ"ם יהיה בבית-הכנסת שלנו, יש עוד בתי כנסיות, לך לשם. רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות צדיק, סימן פג), כשאחד מקרב עצמו לצדיק, מתר להרחיקו כששואל קשיות שאינו צריך. יש לך קשיות? לך מהיכן שבאת, איננו צריכים אותך. אבל זכרו היטב מה שאמר רבנו ז"ל (שם אות צדיק, סימן עד): המקרבים שיש לצדיק בחייו, הם יהיו מקרבים במותו. רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות צדיק, סימן פז), צדיק שגרב את האדם, והאדם לא רצה להתקרב, מתר לדחותו בידים. שילך, אחר-כך יראה מה יקרה עם ילדיו.

חסדי השם תברך, אין לנו מה להתבייש בקהלה שלנו. מחרתים בלילה ליל בדיקת חמץ, צריכים לעזב הכל, ולבדק את החמץ, ושהילדים יעמדו לידיכם, ויראו את בדיקת החמץ, כי העקר

אֶצְלָנוּ זֶה חֲנוּךְ. בְּאֵתִי פֶה לְיִבְנָאֵל, וְהַסֵּמֶן "דְּמִ"ם הָיָה רָשָׁע מְרָשָׁע, וְלֹא רָצָה שְׁנַפְתַּח גַּן בְּעִבּוּרֵנוּ וְכוּ', רָצָה שְׁנִלְמַד מֵעֶרְב, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, רְאִיתִי תַכְף־וּמִיד שְׁזֵה טָמָא מְטָמָא, זֶה מֵהֵבִית־מִדְרָשׁ שֶׁל רַבְנֵי שָׁל בְּעֶרְקָע, יַמַּח שְׁמוֹ, שְׁהֵם טָמְאִים מְטָמְאִים, הִרְעֵב־בְּנִים, שְׁמַכְשִׁילִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שְׁלוּחֵי הָעֶרְב־רַב, וְאֵינִי מִפְּחַד לֹאמַר אֶת זֹאת, וְאֵגִיד אֶת זֹאת בְּרַבִּים, עָלִינוּ לְהִתְרַחֵק מֵהַטָּמְאָה הַזֹּאת וּמְשִׁלוּחֵיו, וְכֵן בְּכָל עֵיר וְעֵיר צְרִיכִים כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׁ רַק רַב יֵרָא שְׁמִים, אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בַּחַיִּים שִׁיְהִיָּה חֲנוּךְ טוֹב לְיָלְדִים, שְׁתִּהְיֶה מְקוּוֹה כְּשֶׁרָה, שְׁתִּהְיֶה כְּשֶׁרוּת. וְהֶעֱקַר חֲנוּךְ יָלְדִים. וְלִכֵּן אוֹמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, בּוֹשָׁה, סִימָן ב'): מִתָּר לְבִישׁ אֶת הַרְבֵּנִים שְׁשׂוֹכְרִים אֶת הַרְבֵּנוֹת לְשֵׁם גְּאוּנָה, וְרֵאוּי לְבִזּוֹתָם וּלְהַקֵּל בְּכַבּוּדָם, וְאֵין עוֹמְדִים בְּפִנְיָהֶם, וְאֵין קוֹרְאִים אוֹתָן רַבִּי, וְהִטְלִית שְׁעָלָיו כְּמִרְדַּעַת שְׁעַל חֲמוֹר. זְכְרוּ אֶת זֹאת הֵיטֵב הֵיטֵב. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמַר כֵּן! אֵף פַּעַם אֵינִי מְדַבֵּר מֵעֲצָמִי, אֶלָּא אֲנִי מְבִיא מֵרְאָה מְקוֹמוֹת — מֵהֵיכָן אֲנִי לֹקַח אֶת הַדְּבוּרִים.

עַל־כֵּן רְאוּ לְקַיִם מִצְוֹת שְׁרַפַּת חֲמֵץ בַּיַּחַד בְּשָׁנֵי בִבְקָר, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: כֹּשֶׁם שְׁאָנוּ שׁוֹרְפִים אֶת הַחֲמֵץ הַגִּשְׁמִי, כֵּן נִשְׂרַף אֶת הַחֲמֵץ הַרוּחָנִי, הַכְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת שֵׁישׁ בֵּינֵינוּ, הַגּוֹזְעוֹת שֵׁישׁ בֵּינֵינוּ, הָעֲצָבוֹת וְהַדְּפֹאוֹן, הַשְּׂנְאָה וְהַקְּנָאָה שֵׁישׁ בֵּינֵינוּ.

וְהִנֵּה אָנוּ מְגִיעִים לְלֵיל הַסֵּדֶר, מְקַבְּל מִצְדִּיקִים אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא, שְׁאִיךְ שְׁמַתְנַהֲגִים בְּלֵיל־הַסֵּדֶר — כֵּן יִתְנַהֲגוּ כָּל הַשָּׁנָה. לִכֵּן צְרִיכִים לְהַשְׁמֵר מְאֹד בְּלֵיל הַסֵּדֶר מִכַּעַס, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּל־הַסֵּמֶן "דְּמִ"ם רוֹצָה לַעֲשׂוֹת כַּעַס בַּבַּיִת, מְרִיבוֹת: לָמָּה הַשְּׁלַחֵן לֹא מוּכָן וְכוּ', לָמָּה הַבַּיִת אֵינוֹ נָקִי וְכוּ'... וְהִנֵּה מִתְחִילִים אֶת הַסֵּדֶר, לּוֹבְשִׁים בְּגָד לְבָן, אֵיזָה יָפִי וְנַחַת לְרְאוֹת בְּנֵיךְ כְּשֶׁתִּלְי זִיתִים סָבִיב לְשַׁלְחָנְךָ. וּמִתְקַבְּצִים כְּמָה מְשֻׁפְּחוֹת, וְעוֹשִׂים קְדוּשָׁה, וְאוֹמְרִים אֶת הַהֲגָדָה, "הָא לְחָמָא עֲנִיא", וְמָה מְכַרְיִזִים: כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִיכַל, מִי שְׂרָעַב — יָבוֹא וְיֵאכַל, מִי שְׂצָרִיךְ לְפִסְחָא — יָבוֹא וְיַעֲשֶׂה עִמָּנוּ אֶת הַפִּסְחָא. נִשְׁאַלְת הַשְּׁאֵלָה: הִנֵּה אָנוּ מְכַרְיִזִים אֶת זֹאת בַּבַּיִת, וְלָמָּה

לא בבית-הכנסת לפרסם לכלם: מי שרוצה יבוא ויאכל בביתי. אבל
 לכן עם ישראל קדושים וטהורים מקימים מצוות מעות חטים,
 ודואגים לכל אחד, ואם-כן איננו אומרים זאת סתם בבית, אלא
 רבנו של עולם, עזרנו אחד לשני, איזה יפי שיהודים עוזרים זה
 לזה לחג הפסח. זהו חג היחיד שפתוב בשלחן ערוף, סימן תכט,
 שנוהגים לעשות מעות חטים, וזאת אנו מראים להקדוש-ברוך-
 הוא: תראה מי פעמך ישראל גוי אחד בארץ, ותראה מה
 הסמ"ך-מ"ם רוצה לעשות לנו, הפרד ומשל. הנה פה ביבנאל,
 אנשים טובים ותמימים, לולא הסמ"ך-מ"ם הרשע, ימח שמו וזכרו,
 שזה בערקא, אותה טמאה, מסית ומדיח תושבי המקום מזה על זה
 ומזה על זה, כדי לגנב ולגזל תקציבים, וכן נעשה בכל עירה ועירה
 — רק פרודים בין נשמות ישראל, מספיק כבר השנאה, הבה נראה
 איך שלפני חג הפסח אנו מתאספים יחדו ועוזרים זה לזה, אין לך
 רבנו של עולם, מה להתביש בעם ישראל. מובא בקטע הזהר, אשר
 נהגו לאמרו לפני עריכת הסדר, שהקדוש-ברוך-הוא קורא למליוני
 מלאכים, ואומר להם: באו נראה איך בני עושים את הסדר,
 והקדוש-ברוך-הוא בכבודו ובעצמו, כבכול, הולך עם מליוני
 מלאכים מבית לבית לראות איך עושים את הסדר, אם הייתם רואים
 את זאת, הייתם יושבים בדרך ארץ גדול ולא מתקוטטים וכו', כך
 צריך להנהיג את הבית בליל הסדר, כי כמו שמתנהגים אז, כך
 יתנהגו כל השנה, וכן בין איש לאשתו להקפיד שיהיה שלום-בית,
 להפסיק לריב וכו'. ואחר-כך מתחילים "מה נשתנה", הקשיות
 שהילדים שואלים, ואחר-כך עונים להם תרוץ: "עבדים היינו בארץ
 מצרים, ויוציאנו ה' אלקינו" וכו', ומספרים ביציאת מצרים, "וכל
 המרבה הרי זה משבח", אחר-כך שותים כוס שני, ואחר-כך
 המצוות שיש לנו: מצה, מרור וכו', עד שאוכלים שלחן ערוף,
 ומברכים ברפת-המזון, ושותים כוס שלישי, וממשיכים לומר עוד
 את ההגדה, ושותים כוס רביעי, אילו תקונים עושים בכל
 העולמות! אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כ'), שצריכים
 לצעק בעת שאומרים את ההגדה, כי אז מולידים את המחין.

וְלָכֵן אֵל תִּהְיֶה בְּטֻלָּנִים! דַּעוּ לָכֶם, אֲשֶׁר אֵין עוֹד יַעַת רָצוֹן יוֹתֵר גָּדוֹל בְּשָׁמַיִם כְּמוֹ בַּעַת לַיִל הַסֶּדֶר, וַיְכֻלִּים לְבַקֵּשׁ אֶז מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל אֲשֶׁר רוֹצִים, וְלַפְעַל כָּל אֲשֶׁר צְרִיכִים, וְהִנֵּה הַשִּׁבְתָּ הַזֶּה נִקְרָאת שִׁבְתַּת הַגְּדוֹל, וְקוֹרְאִים אֶת הַהַפְטָרָה הַמִּתְחַלֶּת: "וְעַרְבָה לַהֲוִי" הַמְּנַחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדְמוֹנִיּוֹת". לָמָּה קוֹרְאִים דִּיקָא הַפְטָרָה זוֹ? כִּי הִנֵּה מְסִימִים מַעֲנִין הַגְּאֻלָּה, וּמִי אֵינוֹ רוֹצֶה שְׁתִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה?! כָּל אֶחָד צוֹעֵק: מְשִׁיחַ, מְשִׁיחַ וְכוּ', הָאֵם בְּאֵמַת אַתָּה רוֹצֶה אֶת מְשִׁיחַ? וַיַּעֲנֶה — בּוֹדָאִי! וְאִם-כֵּן לָמָּה שׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה, לָמָּה אַתָּה אֵינְךָ סוֹבֵל אֶת הַזוּלָּת? ! סִימָן שְׂאֵינְךָ רוֹצֶה אֶת מְשִׁיחַ, וְלָכֵן קָדָם בִּיאַת מְשִׁיחַ צְרִיךְ לְבוֹא אֵלָיְהוּ הַנִּבְיָא, וְזֶה יִהְיֶה הַסִּימָן אִם זְכִינוּ לַגְּאֻלָּה, אִם יִקְדִּים קָדָם אֵלָיְהוּ הַנִּבְיָא לְבוֹא. וְכֵן מְסַתְּמֵת הַהַפְטָרָה: "הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח לָכֶם אֶת אֵלָיְהוּ הַנִּבְיָא לְפָנַי בַּא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא", אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֲדִיּוֹת ח, ז): אֵין אֵלָיְהוּ בָּא לְרַחֵק וְלֹא לְקָרֵב, אֶלָּא לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם; אִם יִהְיֶה שְׁלוֹם — אֶז תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה. וּמָה כְּתוּב (מְלָאכִי ג, כד): "וְהָשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אָבוֹתָם", לְדַאֲכַוְנָנוּ הַיּוֹם הַהוּרִים אֵינָם מְסַתְּדְרִים עִם הַיְלָדִים, וְהַיְלָדִים אֵינָם מְסַתְּדְרִים עִם הַהוּרִים. אֲבָל מִי שְׁזוֹכָה לַגּוֹר בִּיבְנָאֵל בְּקַהְלָה שְׁלָנוּ, רוֹאֶה אֵיךְ שְׂמַתְקִים: "וְהָשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אָבוֹתָם", בְּרוּךְ הַשֵּׁם, מַחֲתָנִים אוֹתָם בְּגִיל צְעִיר, וְהַכֵּל הוֹלֵךְ וְגִדֵּל וְגִדֵּל.

וְלָכֵן אֲנִי פוֹנֶה אֲלֵיכֶם שׁוֹב וְשׁוֹב, תִּתְּנוּ לִי יָד וְעֲזָרָה, אֲנִי רוֹצֶה לְבַנּוֹת עִיר עַל שֵׁם רַבְּנוּ, זֶה נִרְאֶה כְּחֻלּוֹם, אֲבָל זֶה יִתְגַּשֵּׁם, תִּהְיֶה לָנוּ "עִיר בְּרֶסֶלֶב", אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֵינוֹ עוֹזֵב אוֹתִי, אֲבָל פֶּה תִּהְיֶה עִיר עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, יֵשׁ עָרִים וּגְבָעוֹת לְהַתְּבוֹדֵד, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, בּוֹנֵים שְׁכוֹנוֹת, תִּרְשָׁמוּ בְּהוֹן, אֵל תִּהְיֶה בְּטֻלָּנִים, תִּכְנִיסוּ רַגְלֵי בִּיבְנָאֵל, וְאַחַר-כֵּן פְּלָכֶם תִּפְּנֹסוּ. וּפֶה גִלְמַד רַק אֶת דְּרֵךְ רַבְּנוּ ז"ל בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל, בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, שְׂמַחִים וְעַלְיָזִים כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, מְכִירִים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵיכֵן שְׂמַסְתּוֹבְכִים רוֹאִים אֶת הַשָּׁמַיִם, יֵשׁוּב הַדַּעַת כְּזֶה, שְׂאֵין לְתַאֵר וְלִשְׁעַר כָּלֵל.

וְאֲנִי מִתְחַנֵּן אֲלֵיכֶם שׁוֹב וְשׁוֹב, עֲזְרוּ לִי לְצַאת מִהַחֻבוֹת

שְׁנַקְלַעְתִּי אֵלֶיְהוֹן, אֲנִי נִמְצָא בְּמַצֵּב קָשָׁה מְאֹד, וְצָר לִי לְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, אֲבָל הֶהְכַרְח לֹא יִגְנֶה, כְּמֵאמֶר הַחֹכֵם: אִם לֹא יִשְׁבַח — לֹא יִגְנֶה; כִּי לְוִיתֵי כִסְפִים מְעַנִּים, וְאֲנִי צָרִיף לְהַחְזִיר אֶת הַחֹב. וְלִכֵּן תִּפְנוּ עוֹד עִתָּה לְגַבְאֵי הַצְדָקָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר בְּזָכוֹת הַצְדָקָה הַזֹּאת גְּזֵה כָּבֵד לְגֵאֲלָה הַשְּׁלֵמָה, וְאוֹמֵר רַבְנוּ ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עא), שֶׁהַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הַנְּעָם הָעֲלִיוֹן שֶׁנִּשְׁפַע מִלְּמַעְלָה — זֶה צְדָקָה, וּבַפְּרָט עֲכָשׁוּ בְּלִיל הַסֵּדֶר, אִיזָה נְעָם עֲלִיוֹן יֵרֵד! הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכָּה לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, אֲמֵן וְאֲמֵן.

וְאֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — תִּתְפַּלְלוּ עֲלֵי בְּלִיל-הַסֵּדֶר, אֲנִי צָרִיף לְהִרְבֶּה יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, וְאִינְנִי יָכוֹל לְהַאַרִיף לָכֵם, לְדַאֲבוּנִי, נִקְלַעְתִּי לְצָרוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד, אֲנִי נִרְדַּף מִכָּל הַצְדָדִים וְכוּ', שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּבֵד יִמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַדִּינִים, וְנִזְכָּה לְרִאוֹת בְּמַהֲרָה בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּגִלוּי שְׂכִינָה.

הַמֵּאחֵל לָכֵם חַג פֶּשַׁר וְשִׂמְחָה...

כה רה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיִחִיו נִצַּח.

הֵן אָמַת, שְׁמוּבָא בַּפּוֹסְקִים מִחֻלְקַת — אִם מִתָּר לְכַתֵּב בְּחַל הַמוֹעֵד, עִם כָּל זֹאת בְּדָבָר הָאֲבֵד כָּלֵם מוֹדִים שְׁמַתָּר, וְהַיּוֹת שְׁכָל הַעֲנָן שֶׁל הַהֲדַפְסָה, אִם לֹא נִזְדַּרְזוּ בְּזֶה, זֶה יִהְיֶה דָבָר הָאֲבֵד, לִכֵּן אֲמַרְתִּי לְרוּץ שׁוֹרוֹתִים אֵלּוּ לְפָנֵיכֶם:

פֶּה תִקְבְּלוּ אֶת הַמְשֹׁךְ הַפְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי אָבוֹת", וְכַפִּי הַנִּרְאָה תוֹךְ כְּפֶה יָמִים יִהְיֶה לָכֵם אֶת הַכָּל, וְלִכֵּן הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן תִּתְחִילוּ עִם זֶה, כְּדֵי שְׁנוּכַל תִּכְף וּמִיד לְהַדְפִּיס אֶת מִסְכַּת אָבוֹת עִם הַפְּרוּשׁ הַנִּפְלָא "חֲסֵדֵי אָבוֹת" (אֲגַב אֶת הַמְשָׁנָה: "הָאוֹמֵר שְׁלִי שְׁלִי וְשְׁלִי שְׁלִי")

וכו', זה תעתיק מהשיחות חלק י' אות באות, פי חבל לעבד
פּעמִים), אָנִי מְקַוֶּה שְׁתִּבְּינּוּ.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְעַכְשָׁו אָנִי
מְאֹד מְאֹד מְזַדְרָז לְעַבֵּד עַל הַסְּדוּר, פִּי אָנִי מְאֹד רוֹצֵה שְׁיִהְיֶה מְפָרְסָם
בְּעוֹלָם "סְדוּר בְּרִסְלָב", וְנִדְפִיס מִזֶּה מְאוֹת וְאַלְפִים.

הַכֶּפֶל הַדָּבָר, נָא וְנָא תִשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים
שְׁבַעוּלָם, וּבְנִדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, פִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ
וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנִדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְסוּף כָּל
סוּף תֵּצְאוּ מִכָּל צְרוּתֵיכֶם.

מָה אָמַר לָכֶם! אַתֶּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת שְׂמֵחִים וְעֵלְיָיִם עַל תְּקֵף
הַיְשׁוּעָה שֶׁנִּפְלְאָה לְחַלְקְכֶם, שְׂאֲתֶם זוֹכִים וּמְזִפִּים אֶת הַרְבִּים,
וּמְחַזְרִים אֲלֵפִים וְרַבּוֹת רַבּוֹת גְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, בְּנִדְאֵי
הַזְכוּת הַזֹּאת תִּגְנֶן עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם, וְתִרְוּ רַב נַחַת מֵהֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם חַג שְׂמֵחָ...

כה רו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

לְדַעֲתִי, אַתֶּם צְרִיכִים לְלַכֵּת אֶתְּךָ בְּתַקִּיפוֹת, וְלֹא לְהַנִּיחַ אוֹתָהּ
שְׁהִיא תִפְרָץ לָכֶם אֶת הַדִּירָה, וְאִם הִיא תִפְתַּח אֶת הַפֶּה וּתְאִים
עֲלֵיכֶם, אֲזוֹ תִפְתַּחוּ תִיק בְּמִשְׁטָרָה, אֲבָל יְכוּלִים לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי נַעֲם.

מִזְמַן חֲשַׁבְתִּי, שֶׁהַגִּיעַ הַזְמַן לְהִתְפַּטֵּר מִהָאִשָּׁה הַזֹּאת, שֶׁשְּׁשׁוּט
מִלְחִיצָה אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשֹׁכֵר דִּירָה גְבוּהָ מְאֹד, וּמִי יִתֵּן, שֶׁכִּבֵּר
נִזְכָּה שְׁיִהְיוּ דִירוֹת לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנָאֵל.

רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְכֵן תִּחְזַק אֶת אַחוֹתָי
וְגִיסָי, שֶׁהִפְלִ נְסִיוֹנוֹת מֵהַשָּׁמַיִם, שְׁמַנְסִים אוֹתָנוּ אִיךָ לְהִחְזִיק מֵעֲמֵד,
כִּי עַל כָּל אֶחָד מֵאַתָּנוּ עוֹבֵר מֵהַ שְׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסוּרִים, מְרִירוֹת,
קִטְנוֹת וּמְכַאוּבִים, וְצָרִיכִים לְהִחְזִיק מֵעֲמֵד לֹא לְהִשָּׁבֵר מִשׁוּם דָּבָר
שְׁבַעֲוֹלָם, וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְהַרְגִיעַ אוֹתָם, וְאֲנִי
מִקְוֶה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהִפְלִ יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה.

הַמֵּאחֵל לָכֶם חַג כָּשֶׁר וְשִׂמְחָה...

כַּה רַז.

בְּצִוְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, חֵל הַמוֹעֵד פֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵלַי יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... יְ... שְׂיִחִיו.

פֶּה תִקְבְּלוּ עוֹד כַּמָּה מְשֻׁנִּיּוֹת עִם פְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי אָבוֹת", וְאֲנִי
מְאֹד רוֹצֶה שְׁתַּסִּימוּ אֶת זֶה כַּמָּה שְׂיִוְתֵר מֵהֵר, כִּי שָׁנוּכֵל לְהַדְפִּיס
תְּכַף-וּמִיד.

נָא וְנָא הִחְזִיקוּ מֵעֲמֵד, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹב
אֶתְכֶם, וְאִין מְלִים לְפָרֵשׁ לָכֶם אֶת גְּדֹל הַעֲנִיָּן שֶׁל הַהֲדַפְסָה וְהַהֲפָצָה,
שְׁאַתֶּם עוֹסְקִים בָּזֶה, וְאִין מְלִים לְהַסְבִּיר אִיךָ אֲלֵפִים וְרִבְבוֹת נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל מֵתַגְלָה לָהֶם הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, וּמִי יִתֵּן, שֶׁכָּבֵר נִזְכָּה
לְהַתְגַּבֵּר עַל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְהָאוֹר יִבְקַע בַּחוּץ, וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז
הַזֶּה לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי בְהִכְרַח לְגִלוֹת אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ ו"ל לְכָל
הָעוֹלָם כְּלוּ בְּמִסִּירוֹת נִפְשׁ הַכִּי גְדוּלָה.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם תְּמִיד.

הַכָּפַל הַדָּבָר, רָאוּ לַעֲזֹב עֲכָשׁוּ אֶת הַכֹּל, רַק לְהִתְמַקְדֵּ עַל הַפְּרוּשׁ
"חֲסֵדֵי אָבוֹת", שְׂאֲנִי רוֹצֶה מְאֹד מְאֹד לְגַמֵּר אֶת זֶה כַּמָּה שְׂיִוְתֵר
מֵהֵר, וּכְשֶׁתִּגְמְרוּ לְתַקְתֶּם, תִּשְׁלְחוּ אֶת זֶה שְׂאֲנִי אוּכַל לְהַגִּיחַ,

וּלְדַעְתִּי, הַפְּרוּשִׁים הֵם לֹא מַעְלָמָא הַדִּין, וְאֲנִי בְּעֶצְמִי מִתְּפִלָּא אִיךָ
כְּתַבְתִּי אֶת זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם חַג שְׂמֵחַ...

כה רח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׂשׂוּי — עֶרְכֵּב-שְׁבַת-קֶדֶשׁ, חֵל הַמוֹעֵד פֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָרֵב ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מֵאֵד מֵאֵד לְקַחְתִּי לְתִשׁוּמַת לְבִי מֵה שְׁבַתְכֶם לִי שְׁנֵי הַעֲנִינִים,
הֵן בְּעֲנִין הַבְּשָׂר וְכו', שְׁבוּדֵאֵי אֲעֲשֶׂה תִקְנָה גְדוֹלָה, וְהֵן בְּעֲנִין
הַזּוּגוֹת הַצְּעִירִים וְכו', פֶּשׁוּט הֵם צְרִיכִים חֲזוּק וְהַדְרָכָה, וְאֲנִי מְקַוֶּה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְקַחַת אֶת זֶה בְּיָדַי בְּאִפְּן רְצִינִי מֵאֵד, כִּי פֶּשׁוּט
זֶה בָּא מִחֲסָרוֹן יְדִיעָה, וְאֲנִי מֵאֵד מְקַוֶּה, שְׁנוּכַל לְחַדֵּשׁ אֶת הַכּוֹלֵל,
וּבִפְרָט בְּעֲנִין הַלְמוּד שֶׁל טְהוֹרַת הַמְשַׁפָּחָה, שְׂאֲנִי רוֹצֵה לְחַיֵּב אֶת כָּל
הַזּוּגוֹת הַצְּעִירִים, שְׂיִהְיוּ מְחֻיָּבִים לְלַכֵּת אֶל הַשְּׂעוֹר.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְכְּנוּ לְהַקִּים דוֹר עוֹבְדֵי הַשֵּׁם יִרְאִים
וְשִׁלְמִים, שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, הַמְאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְחַיִּים אֶת
חַיֵּיהֶם בְּקֶדֶשׁ וּבְטְהָרָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ...

עֲכָשׁוּ בְּאִתִּי וּמִצְאֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, אוֹדוֹת שְׁתַּפְּסוּ אֶת הַבְּעַל
מִכְלַת שְׂמוּכַר חֲמֵץ, בְּוֵדֵאֵי עֲלִיךָ לְפָרְסָם כְּפִי רְאוּת עֵינֶיךָ, כִּי אֲנִי חֲנוּ
צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מֵאֵד מֵאֵד עַל כְּשִׁרוֹת הָאֲכִילָה, וְכֵן עַל כְּשִׁרוֹת
הַשְּׁחִיטָה, וְאֲנִי מִתְּכַוֵּן לְכַתֵּב בְּאַרְיִכוֹת לְכָלֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מְזֵה,
רַק חֲזוּק וְאֲמֵץ לְעוֹרֵר אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, שְׂזוּ כָּל
הַתְּכִלִּית, וְזֶה מֵה שְׂרָצָה מֵאֲתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וּמִי יִתֵּן, שְׂשִׁנְזָה לְגַדֵּל
דוֹר כְּזֶה.

כה רט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִגִּיעוּ אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

עֲכָשׁוּ אָמַר לִי ... גֵּרוּ יְאִיר, שְׁצַלְצַלְתָּ אֵלַי וְכוּ', הִנֵּה בְּדָבָר
הַבְּחוּרִים אֵין לָךְ מָה לְדַאֵג, כִּי בְּנֵי ... גֵּרוּ יְאִיר, עִם ... גֵּרוּ יְאִיר,
יִחַפוּ עֲלֵיהֶם בְּשִׂדְהַ תְּעוּפָה, וְכֵן אֶת צְרִיכָה לְבַקֵּשׁ דָּיֵל שְׁיִלְוֶה אוֹתָם,
וּלְהַגִּיד לוֹ שֶׁהֵם נוֹסְעִים רַק לְזְמַן קָצֵר וְכוּ', וְאַחַד בְּשֵׁם ... יִחַפֶּה
אֲלֵיהֶם.

הַעֲקָר אֵל תְּדַאֲגִי, הַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכֵּי טוֹב, וְתִרְאֵי אֲצִל
בְּגֵף הַרְבֵּה נַחַת.

רַק תִּתְחַזְקִי, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ...

כה רי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְדַעֲתִי, הַעֲקָר נִתְמַקֵּד עֲכָשׁוּ עַל הַסְּפָרִים שְׁצִינְתָּ לִי, וְאֵת
הַשְּׁעוּרִים מִיּוֹם ד' אוֹלֵי תִשְׁאִיר אֵת זֶה בְּשִׁבִיל הַבְּחוּרִים, כִּי הֵם
בְּקִלּוֹת יְכוּלִים לְתַקְתֵּק, כִּי יֵשׁ לָהֶם גַּם זְמַן, רַק אֵת הַשְּׁעוּר שֶׁל
הַבְּנוֹת הֵיזָה טוֹב שְׁאֲשַׁתֵּף תְּתַקְתֵּק, כִּי פְּשׁוּט אֲנִי רוֹאֶה, שְׁאֵתָם
מְגַבְּלִים בְּזְמַן, וְלִכֵּן עֲדִיף לִי אֵת שְׁאֵר הַסְּפָרִים לְתַקְתֵּק מֵאֲשֶׁר אֵת
הַשִּׁיחוֹת, אֲשֶׁר אֵת זֶה יְכוּלִים גַּם הַבְּחוּרִים לַעֲשׂוֹת.

אוֹדוֹת שְׁאֵלְתֶךָ — מַה הַמְּנַהֵג אֲצִל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּלִיל שְׁבִיעִי

של פסח, ידוע מה שרפנו ו"ל אמר: בשבועות — העקר להיות ער, ובשביעי של פסח — העקר לומר הרבה, ועל-כן מנהגנו להתקבץ בצותא יחד, ואומרים את שירת הים פסוק בפסוק ושירים, ודרכי לדבר אז הרבה מאד בספורי-מעשיות, מעשה י"ג — מיום ו', מהמבצר של מים, ואני מדבר מההלכה בלקוטי-הלכות, תולעים, הלכה ד', אשר שיכת לספור הזה, ותהלה לאל, בכל שנה מתחדשים דבורים חדשים, וחבל שאין מי שיכתב אותם, ובשנים הקודמות היו לי פה בחורים בעלי פשרון ושכל וכו', שהם העתיקו את כל מה שדברתי.

אודות חמרות בפסח, בודאי צריכים להחמיר עד שידו משגת, ובפרט לא לקנות מוצרים אפלו עם הכשר שאוכלים כל השנה, כי בפסח בדרך כלל מצמצמים לאכל רק דברים שראינו אצל אבותינו ואבות אבותינו, ולא כמו היום, שנכנסים לחנות, ויכולים לקנות כבר פיצה לכבוד פסח... ולכן עלינו להזהר לאכל רק מה שראינו בבית מדור דור, ואין זה בכלל חמרות יתרות.

העקר תתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ותשמח מאד מאד על נעם חלקך על אשר בנחל שם חלקך וגורלך, וזכית לזכות כזו, שאף אחד בדור הזה לא זכה — להדפיס ספרים כאלו, אשר עוד יבוא היום, שיתגלה לכל בר ישראל האורות האלו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה ריא.

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר אחרי, כ"ד ניסן ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי שלומנו היקרים, "חסידי ברסלב", תלמידי "היכל-הקדוש" די בכל אתר ואתר, הו"ה עליהם ישרה שכניתו תמיד, וישמרם ויצילם מפל צרה ומפל צוקה, מפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

אחי ורעי הקרים! כל זמן שאדם בזה העולם, אינו יודע גדל הזכות להיות מקרב אל רבנו ו"ל, כיון שיוצא מזה העולם, אז מתחיל להבין מי היה רבנו ו"ל ומה רצה מאתנו. רבנו ו"ל אמר לאנשי שלומנו (חיי-מוהר"ן, סימן שנד): אם הייתם מקרבים אלי, אין דרָגָה בעולם שלא הייתי מביאכם אליה. והנראה — כשתשכבו עם הרגלים אל הדלת, אז תראו אם הייתם מקרבים אלי אם לא, אם הייתם מקרבים אלי, לא הייתה דרָגָה בעולם שלא הייתי מביאכם. אם אדם שומע שיחה כזו, הוא צריך להזדעזע מאד. כשאדם נפטר, הדבר הראשון מורידים אותו מהמטה על הארץ עם הרגלים אל הדלת, עד בא החברא קדישא, ועושים טהרה, ואז כבר מאחר — לעשות עוד טוב. אדם נפטר, נשמתו יצאה, ומסתובבת בחדר, ושומעת את כל הקורה שם במקום, שכל המשפחה בוכים, אנשים עומדים, צועקים, צוחים, הכל הנשמה רואה, עד הקבורה מסבנה הנשמה. ולכן הצדיקים הגדולים בקשו צוּאָה, שלא יארו מהפטינה עד הקבורה יותר משעה שעתים, כי עד שקוברים את האדם, הנשמה בצער גדול מאד, כי רוצה לישב עצמה — היכן אני, נפטרתי?! או עדין אני חיה?! זה כעין שנה עמקה, שאדם חולם חלום מפחיד, והוא רוצה לצעק, לבקש משהו, אבל אינו יכול ומקבל מכות וכו', והוא בחלום רע. ולכן צרת הנשמה אז וצערה גדול מאד מאד. והנה בא רבנו ו"ל ואומר: כשתשכבו עם הרגלים אל הדלת, שאז זהו זמן מפחיד, שאדם חושב מה אתם עושים אתי, ואינו יודע עדין אם נפטר, או זה חלום וכו'. ואומר רבנו ו"ל, שבאותו זמן הייתם רואים אם הייתם מקרבים אלי אם לא, כי אם כן — לא הייתה דרָגָה בעולם, שלא הייתי מביאכם אליה. יש שיחה מרבנו ו"ל שאמר (חיי-מוהר"ן, סימן שנח), שמכל שיחה ושיחה יכולים להיות צדיק גדול כל החיים. אני חושב, שעם השיחה הזו יכולים להיות איש צדיק כל החיים.

מה אנו רואים היום? הוללות, פריקת על, פריצות, נאוף, שקוץ, זהום, כפירות ואפיקורסות, אף אחד אינו קולט מי אני?! אוילי היום הוא היום האחרון שלי?! מה כל המריבות והמתחלקת

— אֲשֶׁפְנֹזִים, סֶפְרָדִים, לִיטְאִים, חֲסִידִים, עַד כְּדֵי כֶּף, שְׁגַם בְּבִרְסֻלָּב יֵשׁ מַחְלָקָת. רַבְּנוּ ו'ל אָמַר (חֵי־מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁיט): אַעֲשֶׂה מִכֶּם כְּתוֹת, כְּתוֹת, וְכוֹנְתוּ הַקְדוּשָׁה הַיְתֵה, שְׁתֵּהִיָּה כְּתֵה שְׁתַּעֲסֵק בְּתַפְלָה כָּל הַיּוֹם, תִּהְיֶה כְּתֵה שְׁתַּעֲסֵק בְּצַדִּיקָה כָּל הַיּוֹם, תִּהְיֶה כְּתֵה שְׁתֵּהִיָּה שְׁמִיחָה כָּל הַיּוֹם, כָּל מִינֵי כְּתוֹת, וּבְמִקּוֹם לְנִצַּל וְלִקְחַת אֶת הַטּוֹב מִכָּל כְּתֵה, אֲזִי גַם בֵּין הַכְּתוֹת נַעֲשֶׂה מַחְלָקָת: "אֲתֵה לֹא בְּסֹדֵר, אֲתֵה לֹא בְּרִסְלָבֵר" וְכוּ', וְזֶה אוֹמֵר: "אֲתֵה כֵּן בְּרִסְלָבֵר" וְכוּ', וְחַיִּים בְּדַמְיוֹנוֹת, וּמֵה גַם שְׁהַשְׁקָר וְהַדְמְיוֹנוֹת וְהַפְּזוּבִים, זֶה מִתְקַבֵּל תַּכְף־וּמִיד, כִּי שְׁקָר אֵין לוֹ רַגְלִים, אֲזִי מְקַבְּלִים אוֹתוֹ, כִּי הוּא דְבַר הַפּוֹרֵחַ בְּאוֹיֵר, נְטוּל כָּל יְסוּד וּבְסִיס. וְאֲנָשִׁים אוֹהֲבִים דְּבָרִים שְׂאִין יְכוּלִים לְהוֹכִיחַ אֲמַתוֹתָם, אֵין יְכוּלִים לְהוֹכִיחַ שְׂאֲתֵה צְבוּעַ, שְׁקָרָן, מְרַמֶּה עֲצָמָךְ וְאֵת אַחֲרִים, לֹא נִתֵן לְהוֹכִיחַ אֶת זֹאת, וּכְמוֹ אוֹתִיּוֹת ש' ק' ר', שְׁעוֹמְדוֹת עַל רַגְלֵי אַחַת, וְכִידוּעַ אֵי אֶפְשֶׁר לַעֲמֹד עַל רַגְלֵי אַחַת זְמַן רַב, כְּמוֹ־כֵן שְׁקָר זֶה כְּלוּם! מֵה שְׂאִין כֵּן אוֹתִיּוֹת א' מ' ת', עוֹמְדוֹת עַל שְׁתֵּי רַגְלִים א' — שְׁתֵּי רַגְלִים. מ' — רַגְלֵי רַחֲבָה, ת' — שְׁתֵּי רַגְלִים, יֵשׁ לְאַמֶּת קִיּוּם (עֵין שְׁפַת קַד). וּמֵה הַהִפְרָשׁ בֵּין אֲמֶת לְשְׁקָר? אֲמֶת, אוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נא), זֶה רַק הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יְרֵמְיָה י, י): "וְהִנְיָה אֱלֹקִים אֲמֶת", תִּדְעוּ לָכֶם שְׁבִשֶׁר וְדָם הוּא שְׁקָרָן, אֵל תִּאֲמִינוּ לְאִף אֶחָד, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֵה הָעוֹלָם יֵשׁ לוֹ נְגִיעוֹת, וְלִכְּל עֲבָדוֹ עֲלֵיכֶם. אֲנִי מְכַרַח לֹאמֵר לָכֶם אַחַת וּלְתַמִּיד: כָּל אָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם יֵשׁ לוֹ אֵינְטֶרְסִים עֲצָמִים, לְכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): אֲסוּר לְקַחַת עֲצוֹת מִהֶמוֹן עַם, כִּי כְּלוֹ שְׁקָר. שְׁקָרָן זֶה רוֹצֵה כְּבוֹד, שְׁקָרָן זֶה רוֹצֵה כֶּסֶף, זֶה מְבַטֵּחַ שְׂיַעֲזֹר וְכוּ', אֲשֶׁר הִכַּל שְׁקָר וְכֻזָּב, כִּי בְנֵי־אָדָם לֹא יַעֲזְרוּ לָךְ, אֲלֵא יִקְבְּרוּ אוֹתָךְ מֵה שְׂיֹתֵר מֵהַר בְּמַקְדָם אוּ בְּמֵאֲחָר.

אֲבָל הַהִכְרַח לִי לְהַגִּיד לָכֶם, כִּי זֶה דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו'ל, וְכֵךְ אוֹמֵר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): עֲצוֹת הַצַּדִּיק הֵן עֲצוֹת מִהָעוֹלָם הַבָּא. הַצַּדִּיק כְּבָר מְזַמֵּן עֲזוֹב אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמֵה שְׂאֵנוּ רוֹאִים, זֶה רַק הַגּוֹף הַגִּשְׁמִי שְׁלוֹ מְסֻתוֹבֵב פֹּה, הַמְעִיל שְׁלוֹ פֹה, הַכּוֹבֵעַ שְׁלוֹ,

הנעלים שלו, כמו שאדם פותח ארון בגדים, ורואה בגדי הנפטר — כובעו, מכנסיו, חלצתו ואפלו משקפיו, אבל את הגופה איננו רואה. כמו־כן הנשמה מלבשת בגוף גשמי, הגוף זה לביש המלביש ומסתיר ומעלים את האדם. הבעל-שם טוב הקדוש זי"ע אָמַר: הקדוש-ברוך-הוא מלא כל הארץ כבודו, ואף אחד אינו יכול להעלימו ולהסתירו אלא הגוף. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן כב), שאדם צריך פל-פך לזכך את גופו, שגם מתוך הגוף יראה אלקות, וכמו שכתוב (איוב יט, כו): "מבשרי אצחה אלוך". אם-כן הצדיק מזמן נפטר מזה העולם, אלא שהוא מרחם על הבריות. פי יודע מה חשוב למעלה בשמים, יודע שכל דבור ודבור שאדם מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, זה חשוב מאד ומקבל רצוי למעלה, יודע שכל מצוה ומצוה שאדם מקים, עושה רעש גדול, פי הוא בעולם הבא, ויודע חשיבות של כל יהודי, חשיבות כל רקוד ורקוד שאדם רוקד. ברוך הוא וברוך שמו, שלא עשני גוי וכי'. פי הצדיק דר בעולם הבא, רק נתנו לו רשות לרדת למטה להסתובב, אבל נשמתו מדבקת באין סוף ברוך הוא. אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ז), שהצדיק הוא רחמן, כמו שכתוב (ישעיה מט, י'): "פי מרחמם ינהגם", מי יכול להיות מנהיג? הרחמן, ומהי הרחמנות שצריכים על עם ישראל? להוציאם מעוונותם; פי אין עוד דבר כואב מזה שיהודי, בר מינן, עובר עברות חמורות בפגם הברית, הסתכליות רעות, כפירות ואפיקורסות, רואים ברחובות פריצות כזו, רחמנא לצלן, הולכות נשים פחיות טרף, בלי שום לבוש, בושח וחרפה! ומה יעשה הבן שלא יחטא?! אין יצר הרע שולט, אלא במה שענינו רואות (סנהדרין מה); העין רואה והלב חומד, וכלי המעשה גומרים (טור סימן א); והנה הצדיק מרחם על עם ישראל, מוריד עצמו אליהם, עד כדי כף, שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן צא), שהצדיק מלביש עצמו בכל מיני לבושים, ומספר ספורים, עד שבגיי-אדם חושבים שהוא חבר שלהם וכי'.

אם הייתם רואים סתימת ביוב, שפּוֹרֵץ כָּל הַלְּכוּף, וְכָל הַכְּבִישׁ מוצף עם טנוף וריח רע נודף, והנה לעירייה יש מחלקה המטפלת בזה, או ישנה חברה הדואגת לזה וכו', ולקדם אנשים המתלבשים בלבוש פלסטיק ונילון מראשם עד רגליהם, ונכנסים לתוך הביוב, לתוך הריח רע, ופותחים את הסתימה, וכשיוצאים — איזה ריח נודף מהם?! וכאשר רואות אותם הבריות, בוחלות בהם ומתרחקות מהם. אשר באמת כל הלקלוף של מאות ואלפי דגרים, שהם גרמו לסתימה ועשו אותה, הם רואים הכל באדם זה שבא לפתחה, ועוד צועקים עליו: אינך מתבייש?! אין יכולים לעמד בקרבתך?! בשעה שהם הם עשו את הריח רע וכו' וכו'. זה הצדיק (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), שהצדיק יורד בתוך צנור הרשע, ושובר רשעתו, ומנקה אותו ומזכך אותו, רוחצו ומלבישו מלבושים יקרים, וביין כף הצדיק מתלכלך, אבל מה לא יעשה בשביל עם ישראל?! כי מוסר נפשו בשבילם! ובמקום שיבואו ויאמרו אחר-כך תודה לצדיק, שהלא "הייתי בבוץ, בלכלוף, עשיתי מעשים רעים, ואתה צדיק, מסרת נפשך בשבילי, חברת ספרים שהצילו נפשי, אני מפיר לך טובה". במקום זאת, לא אורך זמן רב, אלו האנשים שהצדיק הוציא מהשאול תחתית ומתחתיו, זורקים עליו כל מיני לכלוף, ומדברים עליו כל דבר אסור, עד שיש בני-אדם שעוד מעידים: אני ראיתי את הצדיק בטנוף, ראיתיו לעשות כף וכף. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קסג): יש אדם שנעשה ממנו ומכלו דבור, שכלם מדברים עליו, וצריך להיות בפה של כלם, לועסים אותו. ולצדיק יש יסורים, אף מה לא יעשה בשבילו יתברך?!

פי אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פט): הצדיק הוא שדכן, הינו יודע שכאן יש בחור ושם יש בחורה, ומזוגם יחד. ולכן הצדיק מזוג זוגים, ראשי תבות: שידוך: "כ"י ש'פתי כ'הן י'ש'מרו ד'עת ו'תורה יבקשו מ'פיהו". אומרים תכמינו הקדושים (תגינה טו): אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, תורה יבקשו מ'פיהו, ואם לאו — לאו; נשאלת השאלה: וכי אדם ראה מלאך, וכיצד ידע אם הרב דומה למלאך? אלא אם כל רצונו וכסופו של הרב לקרב נשמות

יִשְׂרָאֵל לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֵה סוּד יַחֲוֹד בֵּין יִשְׂרָאֵל וְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁנֵה יַחֲוֹד אִישׁ וְאִשָּׁה, אֲזוּ תִקְבְּלוּ וּתִבְקָשׁוּ תוֹרָה מִפִּיהוּ, כִּי תִהְיֶה לָכֶם מִמְנוּ תוֹעֵלֶת. אָבֶל אִם רוֹאִים אָדָם, שְׂאִין אֲכַפֶּת לוֹ מֵאֶף אֶחָד, וּמֵצִדוֹ שְׁכַל אֶחָד יִלֶךְ לְדַרְכוֹ, אֲזוּ אֵל תִּבְקָשׁוּ תוֹרָה מִפִּיהוּ. הִנֵּה הַצְדִיק גָּר בְּעוֹלָם הַבָּא, וּמִסְתוּבֵב בְּזֵה הָעוֹלָם, וּבְעֲצָמוֹ מִזְמַן רוּצָה לַחֲזוֹר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִבְקָשׁ כָּל יוֹם מִמְנוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׂרוּצָה כְּכֹר לְצֵאת וּלְהִכָּלֵל בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי מְשִׁיג רוּחַנִיּוֹת אֱלֹקוֹת עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, אָבֶל אוֹמְרִים לוֹ: לֹא, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת פֹּה, לְרַחֵם עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְחַבֵּר עוֹד סִפְרִים, וּלְהַחֲזִיר נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. אָבֶל תִּהְיֶה עֲלֶיךָ מַחְלָקֶת, יִדְבְּרוּ עֲלֶיךָ כָּל דָּבָר אֲסוּר, כִּי זֶה פְּדֻגְמַת הַבִּיּוֹב, שְׁעֵלָה עַל גְּדוּתָיו, וְאִי אֶפְשֶׁר לְחַצוֹת הַכְּבִישׁ מֵרֵב לְכִלּוּף הַדִּירִים וְטֻנוּפָם, וּמֵרֵב רֵיחַ רַע שְׁנוּדָף, עַד שְׂבֵא הַשְּׂרָבֵרֵב וּפּוֹתַח אֶת הַסְּתִימָה. כְּמוֹ-כֵן הַצְדִיק צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּמִקְוֵמוֹת הַמְטַנְפִים, וְלִשְׁמַע כָּל הַלְכִלוּף שֶׁל כָּל אֶחָד, וְיֵשׁ לוֹ צַעַר וְיִסּוּרִים, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת בְּכָל בַּיִת וּבַיִת, וְלַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם-בַּיִת, וְלִשְׁמַע הַקְּלָלוֹת וּנְבוּל פֹּה שְׁלֵהֶם, וְלַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם.

וְלִכְן הַעֲקֹר לְקַבֵּל הַעֲצָה מִהַצְדִיק. הַצְדִיק אֵין לוֹ אֵינְטֵרְסִים עֲצִמִיִים כָּלֵל, אָבֶל אָדָם שְׂרַחֲזוֹק מִכָּל זֶה, יֵשׁ לוֹ אֵינְטֵרְסִים אִישִׁיִים. לְצַעֲרָנוּ הַרֵב, אָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם צָרִיךְ רַחֲמִים לֹא לְהַטְעוֹת עֲצָמוֹ. אֵיךְ יִכּוֹל אָדָם לֹאמֹר: "אַתָּה כֵּן בְּרַסְלָכֵר, אַתָּה לֹאוּ?!" אֵיךְ אַתָּה קוֹבֵעַ, כְּאֵלוֹ בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת שְׁלֶךְ כֵּן גִּמְצָא רַבְּנוּ ז"ל, וּבְבֵית-הַכְּנֶסֶת אַחֵר לֹא גִמְצָא רַבְּנוּ ז"ל?!" עַד שְׂאַתָּה אוֹמֵר: "נִסְעַתְּ לְאוּמָן, וְלֹא תִתְפַּלֵּל לָךְ בְּקִבוּץ הַגְּדוֹל, אֲלֹא בֵּין הַסְּפָרְדִים, זֶה לֹא נִקְרָא קִבוּץ", מִי אַתָּה לְגַמְרִי?!" טַפְּה סְרוּחָה! שְׂכַחַת כָּל הָעוֹנוֹנוֹת וְהַמְעַשִׂים הָרַעִים שְׁלֶךְ?!" הֲלֹא רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ר'), שְׂאַפְלוֹ הַצְדִיק, שְׂדָבִיךְ בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְשִׁיג הַשְּׂגוֹת רוּחַנִיּוֹת, הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹת, עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה בְּכָל יוֹם, פֶּן וְאוּלֵי אֶתְמוֹל חִשְׁבַּתִּי שֶׁהַשְּׂגָתִי אֱלֹקוֹת, וְהַיּוֹם אֲנִי רוֹאֶה הַשְּׂגוֹת חֲדָשׁוֹת, עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים. אֲזוּ אֲנִי רוֹאֶה שְׂגִשְׂמָתִי אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעֲלִי לַחֲזוֹר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִכָּל שְׂכָן אֲנָשִׁים שְׂעַבְרוּ עַל עֲרִיּוֹת, וּכְמוֹ שֶׁהַיּוֹם

הַעֲרַב־רַב הַתִּירוּ עֲרִיזוֹת בְּפִרְהֶסְיָה, וְאִינֹנִי צָרִיף לֹאמַר לְכֶם, אַתֶּם יוֹדְעִים יוֹתֵר טוֹב מִמֶּנִּי, הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת זֶה אֵים וְנוֹרָא, מְדַבְּרִים נֶגֶד כָּל הַקְּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, מְדַבְּרִים נֶגֶד חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, שְׁחַמְשִׁים שָׁנָה לּוֹמְדִים תּוֹרָה, וְכָל מַחֵם רַק בַּתּוֹרָה, וְהִנֵּה בָּאִים נוֹאֲפִים כְּכִלְבִּים, מְקַרְחִים בְּקִרְחַת, וְשִׁכְלֶם פְּחוֹת מְדַלְעַת, וּמַעֲזִים לְדַבֵּר נֶגֶד פּוֹסֵק הַדּוֹר, גְּדוֹל הַדּוֹר, תִּלְמִיד חָכֵם שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה כָּל חַיָּו. "מִי אַתָּה לְגַמְרִי?! חֲתִיכַת נְאוּף וְצוּאָה, אַתָּה חַי כְּכִלְב, וַיִּקְבְּרוּ אוֹתָךְ כְּכִלְב". לְצַעֲרֵנוּ הַרְבֵּה, נִתְקַזְּזִים מֵה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ט:), שְׁקֵדִם הַגְּאֻלָּה יִהְיֶה פָּנֵי הַדּוֹר כְּפָנֵי הַכִּלְב. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה מֵב): חֲצוּף שְׁבַחֲחִיּוֹת — הַכִּלְב. מָה אָנוּ רוֹאִים? עֲזִי פָּנִים. וְכִמּוֹ שְׁאֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהֲרָן, חֵלֵק א', סִימָן נ'), שֶׁהַכִּלְבִּים הֵן הֵן הַעֲזִי פָּנִים שְׁבַדוֹר, אִם רוֹאִים עוֹז פָּנִים שְׁאִינוּ מִתְבַּיֵּשׁ לְדַבֵּר נֶגֶד הַצַּדִּיק, סִימָן שְׁעֵבֵר עַל אֲשֶׁת אִישׁ. כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (תַּעֲנִית ז): כָּל מִי שֵׁשׁ בּוֹ עֲזוֹת פָּנִים, בְּיָדוּעַ שְׁעֵבֵר עֲבָרָה; וְכִי אֵינָךְ מִתְבַּיֵּשׁ לְדַבֵּר עַל צַדִּיק, מִי אַתָּה לְגַמְרִי?! אֲבָל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, נִתְּנוּ רְשׁוֹת לְסַמְ"ךְ-מ"ם שֶׁהוּא הַכִּלְב — שְׁיִנְבַח. וְאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה מֵב): מִדָּה רְעָה יֵשׁ בְּכִלְבִּים, מֵה כָּלֵב אֶחָד נוֹבַח, וְכָל הַכִּלְבִּים מִתְקַבְּצִים וְנוֹבְחִים עַל חֲנָם. אָדָם מִטִּיל עִם כָּלֵב, וְהִנֵּה בָּא נֶגְדוֹ אָדָם, וְהַכִּלְב מִתְחִיל לְנַבַּח וְלִנְבַּח, "וְכִי מָה עֲשִׂיתִי לָךְ כָּלֵב?! מָה אַתָּה נוֹבַח עָלַי?! אֲנִי מְכִיר אוֹתָךְ?! אַתָּה מְכִיר אוֹתִי?! ו" נוֹ, אוֹכֵל לְהַבִּין אֶת הַכִּלְב הַזֶּה, אוֹלֵי מְפַחַד מִמֶּנִּי, אֲבָל הֵאֵם שְׁמַתָּם לֵב, כְּשֶׁהַכִּלְב הַזֶּה מִתְחִיל לְנַבַּח, שׁוֹמְעִים לְפִתְעָה פִּתְאֹם אֶת כָּל הַכִּלְבִּים מִכָּל הַבְּנֵינִים נוֹבְחִים וְכוּ', וְכוּ', מִיֵּלֵא הַכִּלְב הַזֶּה אוֹלֵי נִבְהַל מִמֶּנִּי — לִכֵּן נוֹבַח, אֲבָל מִדּוּעַ כָּל הַכִּלְבִּים נוֹבְחִים?! וְלִפִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, שְׁכָלֵב הוּא עוֹז פָּנִים, רוֹאִים דְּבַר פְּלֵא, אֶחָד עוֹז פָּנִים, וּמְדַבֵּר עַל רְעָהוּ, מְדַבֵּר עַל הַצַּדִּיק [אֲשֶׁר תִּדְעוּ לְכֶם, שֶׁהַכֵּל הַדְּבוּרִים הֵם מִחֲמַת קִנְאָה, נִדְמָה לוֹ שֶׁלְּהוּא יֵשׁ כְּסָף אוֹ כְּבוֹד וְכוּ'], מִיֵּלֵא, עוֹד נוֹכַח לְהַבִּינוֹ, הוּא מְקַנָּא וְכוּ', אֲבָל לְמָה מְצַטְרָפִים בְּפִתְעָה פִּתְאֹם, כָּל הַעֲזִי פָּנִים, וּמְצַטְרָפִים לְמַקְהֵלָה שֶׁל הַעוֹז-פָּנִים הַזֶּה!?

לְזֹאת אֲבַקְשְׁכֶם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! אָנוּ זְכִינוּ לְהִתְקַרֵּב
 לְרַבְּנוּ ו"ל, שְׁאָמַר לָנוּ (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן נא): אֵת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי,
 שְׁלֵא יִטְעָה אֲתֹכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מְטַעָה מְאֹד. מְטַעִים אֵת
 בְּנֵי-אָדָם. וְאִיךָ לֹא נִטְעָה עֲצָמֵנוּ? עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת! כִּי עַל-יְדֵי
 שְׂמֵדְבָרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִכְנָסֶת אֲמַת בָּלַב, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי
 ו"ל (לְקוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קיב): אִם אָדָם מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּדַבְּוּרֵי תִפְלָה, נִכְנָסֶת בּוֹ אֲמַת. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (שם, סִימָן
 ז'): אִם אָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, נִחְקָקֶת בּוֹ אֲמַת. וְלִכֵּן אֵל תַּחֲוִי
 בְּאִשְׁלִיּוֹת, שְׁבַנֵי-אָדָם יַעֲזְרוּ לָכֶם, כִּי אֲנָשִׁים הֵם בְּעֵלֵי אֵינְטֶרְסִים
 עֲצָמִים, יִקְחוּ אֲתֹכֶם לְשֹׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּבִזְזָה
 פְּרָשְׁתִּי מֵאֲמַר הַתַּנָּא (אֲבוֹת ב, ג): 'הָיוּ זֵהִירִים בְּרִשְׁוֹת' — בְּדַבֵּר שֶׁל
 רִשְׁוֹת הָיוּ נִזְהָרִים מְאֹד, לְמָה? 'שְׂאִין מְקַרְבִּים לוֹ לְאָדָם אֲלָא לְצַרְךָ
 עֲצָמָן, מִי שְׂמַקְרַב אוֹתָךְ, זֶה אֲלָא לְצַרְכִּיו, נִרְאִין כְּאוֹהֲבִים בְּשַׁעַת
 הַנִּצְטָן, כֹּל זְמַן שֵׁישׁ לָהֶם הַנְּאָה, מֵרְאִין עֲצָמָן כְּאוֹהֲבִים, וְהִרְאָהָ
 — כְּשִׂאתָה תַּהֲיָה בְּצָרָה, אָזִי וְאִין עוֹמְדִים לוֹ לְאָדָם בְּעַת דְּחֻקוֹ,
 שְׁלֵא יַעֲזְרוּ לָךְ כָּלֵל.

לְכֵן הָיוּ פְּקָחִים! פְּקָחוּ עֵינֵיכֶם וְתִרְאוּ מַה לְפָנֵיכֶם. אֵל תִּקְבְּלוּ
 עֲצוֹת אֲלָא מֵהַצַּדִּיק הַדְּבוּק בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִי שְׂרַחוּק
 מֵהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — כֹּל שְׂקָר וְכֹזֵב. עַד שְׁלֵא בְּאִתִּי לִיבְנָאֵל, לֹא
 שַׁעֲרַתִּי כָּלֵל שִׁיְהִיָּה דְבָר כְּזֶה, שָׂרַב יְהִיָּה גִנְב, צְבוּע, שְׂקָרָן, רַמְאִי,
 נוֹכַל, חוֹטֵא וּמַחֲטִיא אֵת הַרְבִּים. אָנִי יוֹצֵא מְשַׁלֵּשׁ-עֶשְׂרֵה דוֹרוֹת
 רַבָּנִים בְּלֵי הַפֶּסֶק, וְרְאִיתִי מַה זֶה רַבָּנִים, כֹּל יְמֵיהֶם הָיוּ עֲנִיִּים
 גְּדוּלִים, לְמַדּוֹ תוֹרָה בְּאִהְבָה, בִּירְאָה, בְּדַבְּקוֹת, מִתּוֹךְ הַדְּחַק, הַרְבִּיעוּ
 תוֹרָה לַתְּלַמִּידִים, שְׁלִשָּׁה-עֶשְׂרֵה דוֹרוֹת! וְלֹא תֵּאֲרַתִּי שֵׁישׁ דְּבָר כְּזֶה,
 שְׂאָחַד יִקְרֵא רַב, וְיְהִיָּה חוֹטֵא וּמַחֲטִיא אֵת הַרְבִּים, יְכַשִּׁיל אֵת הַרְבִּים
 בְּטָהֳרַת הַמְּשַׁפָּחָה, שְׁהַמְקוּהָ לֹא יְהִיָּה כְּשֵׁר! הָעֲרוּב אֵינְנוּ, יְהִיָּה
 חֲלוּל שַׁבַּת, הַשּׁוֹחֵט וְהַקְּצֵב יְהִיוּ מְחֻלְלֵי שַׁבַּת, אִם אָדָם מְחַלֵּל שַׁבַּת,
 אִיךָ אֲפָשֶׁר לְהֶאֱמִין לוֹ עַל כְּשִׁרוֹת הַבֶּשֶׂר?! הֲלֹא הַרְמַב"ם פּוֹסֵק
 (פֶּרֶק ל' בַּהֲלָכוֹת שַׁבַּת, הֶלְכָה טו): הַמְּחַלֵּל שַׁבַּת, יֵשׁ לוֹ דִּין שֶׁל גּוֹי;
 הֵייתֶם נִכְנָסִים אֲצֵל גּוֹי לְקִנּוּת בְּשֵׁר?! אֲפֹלוּ שִׁיְהִיָּה הַכֶּשֶׁר שֶׁל רַב.

ולא האמנתי שִׁיכוֹל לִהְיוֹת דְּבַר כְּזֶה, וּבִאֲתִי לִיְבַנְאֵל וּמִצְאֲתִי דְבַר כְּזֶה. וְאִם לֹא דֵי כְּזֶה, הַחִילוּתִי לַחֲטָט וּלְחַפְּשׁ, וּמִצְאֲתִי שְׂרִשְׁרֵת אֲרָפָה שֶׁל רְשָׁעִים אֲרוּרִים, שֶׁלָּהֶם הָיָה חֶלֶק הַכִּי גְדוֹל לְהַעֲבִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַל הַדֶּת. כִּי אַחֲיֵנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרְדִים, הֵם כָּל־כָּף חֲזָקִים בְּאֻמוֹנָה, וְזוֹ מִצְיָאוֹת וְעִבְדָּה! וְאִיךָ הִעֲבִירוּ מְלִיוֹנִים עַל הַדֶּת? רַק עַל־יְדֵי 'רַע־בְּנִים' פְּאֵלוּ, שֶׁנִּתְּנוּ הַכָּשֶׁר עַל טְרָפוֹת וּנְבִלוֹת, וְאוֹמֵר הַרְמַב"ם (אגרת תימן): כִּיֹּן שְׂאוּכַל אָדָם נְבִלוֹת, אֲמוּנָה לֹא תִכְנַס בּוֹ. וְכֵן הַמְקַנָּה לֹא הָיָה כָּשֶׁר, אֲשֶׁר זֶהוּ פֶּרֶת, כִּי חֲמוֹר הַדְּבַר מְאֹד, וְכֵן עָשׂוּ פְּרָצוֹת בַּשְּׂבֵת, כָּל מֵינֵי קוֹלוֹת, עַד שֶׁחָלְלוּ שְׂבֵת, וְכֵן הַחֲנוּף לֹא הָיָה חֲנוּף. תִּאֲמִינִי אוֹ לֹאוֹ! בְּיַבְנָאֵל הַצֶּרְכָנוּ הַיּוֹם לְקַחַת אֶת הַתְּלַמִּידִים, וְלִבְרַח עִמָּהֶם עַל הַהָר, וְשֵׁם לְלַמֵּד עִמָּהֶם תּוֹרָה, שֵׁם לְסַפֵּר לָהֶם סְפּוּרֵי־צְדִיקִים, כִּי אוֹי וְאֲבוֹי אִם הֵינּוּ גִשְׁאָרִים בַּכַּתוּת, מִחֵר הָיוּ סוֹגְרִים אֶת הַתְּלַמּוּדֵי תּוֹרָה וּבִתֵּי סֵפֶר, וְזֶה הִרְשַׁע מִרְשַׁע הַנִּקְרָא 'רַב' מְקוּמִי, לֹא מִסֵּפֶר אֶת הָאֲמֶת, שֶׁהוּא מִתְנַבֵּל לְכָל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה, רַק מִסֵּפֶר שְׂרוּדִפִּים אוֹתוֹ וְכוּ'. וְהַצֶּרְכָנוּ לִבְרַח לָהֵר מִפְּנֵיו, וְלָנוּ אַף אֶחָד לֹא יַעֲזֹר, לָנוּ יֹאמְרוּ: מַה פִּתְאֵם בְּחִרְתָּם לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל? ! אֵין לָנוּ מִי שִׁיעֲזֹר לְמוֹסְדוֹת שְׁלָנוּ, בְּרוּף הוּא וּבְרוּף שְׁמוֹ, בַּתְּלַמּוּד־תּוֹרָה וּבְכֵי־סֵפֶר מַה לוֹמְדִים? אֲמוּנָה בְּגִלּוּי, מְלַמְּדִים אֶת הַיְלָדִים מְגִיל הַגֵּן עַד הַבַּר מִצְוָה וְהַבַּת מִצְוָה, שֶׁהִנֵּה הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹה, וְצָרִיכִים לְדַבֵּר אֵלָיו. וְזֶה מְלַמְּדִים אֶת יְלָדֵינוּ — אֲמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ! וְאֵין אֶת זֶה בְּשׁוּם מְקוֹם בְּעוֹלָם, וְלֹא בַחֲנֹם הַסֵּמ"ך־מ"ם רוֹצֶה רַק לְכַלֵּעַ אוֹתָנוּ.

וְאֵינִי מְכַרַח לְסֵפֶר צְעָרֵי בְּרַבִּים, עוֹבְרִים עָלַי הַרְבֵּה מִשְׁבָּרִים, עוֹבְרִים עָלַי מְסִירוֹת, חוֹבוֹת, עֲגַמַת נַפְשׁ. בְּכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ אֲנִי הוֹלֵךְ לְקָיִם מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וְאֵם, לְבַקֵּר אֶת אָבִי מוֹרֵי שְׁלִיט"א [זצ"ל], אֲשֶׁר גָּר בְּרַחֲוִק מְקוֹם. בְּשָׁבוּעַ שֶׁעָבַר שִׁפְכְּתִי לְבִי לְפָנֵי הָאָבָא, מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלַי מִהַסֵּמ"ך־מ"ם. וְעֵנָה לִי: מַה אַתָּה חוֹשֵׁב, שֶׁהַסֵּמ"ך־מ"ם יַעֲזוּב אוֹתָךְ?! הֲלֹא אַתָּה שׁוֹחֲט אוֹתוֹ, אַתָּה מְגַלֵּה אֲמוּנָה, מְגַלֵּה אֶת הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, תִּרְאֶה לִי אָדָם שְׁנוֹתָנִים לוֹ צְבִיטוֹת, וְלֹא יִחְזִיר?! וְלָכֵן מִחְזִיר לָךְ, אִם אַתָּה מִחְדִּיר אֲמוּנָה,

ומקרב יהודים להקדוש-ברוך-הוא, אתה צריך להיות מוכן לקבל
מכות ממנו...

ולכן אנשי שלומנו היקרים! הקדוש-ברוך-הוא עזרנו, שאנו
יודעים מרבנו ו"ל, באו לא נטעה עצמנו, ונלמד הרבה ספרי רבנו
ו"ל, כי רק בזה תלויה ההתקרבות אל רבנו ו"ל, ואל יאמרו לכם:
"זה פן ברסלב, זה לא ברסלב", וכמובא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
פג), זה יצר הרע גדול לומר: תלמיד חכם זה נאה ותלמיד חכם זה
אינו נאה. פי מי באמת ברסלב? חסיד? מי שלומד הרבה ספרי רבנו
ו"ל, עד ששגור על פיו, ומי שמתבודד הרבה להקדוש-ברוך-הוא,
ומי שמחזק ומעודד ומשמח את אחינו בני ישראל.

לזאת אבקש אתכם מאד, ויקא עתה ביום הזה שאנו רואים
את הפרצות והפרצות שעושים בנשמות ישראל, מתהוללים
ומשתפרים, ורוקדים פרוצים ופרוצות, רחמנא לישזבן, ולשמחה
מה זו עושה? שהעבירו על הדת מליונים יהודים? או לעינים
שפך רואות, או לאזנים שפך שומעות! באו נתאחד יחד, נעזר זה
לזה, נשרש מאתנו עשבים שוטים.

חסדי השם יתברך, אנשי שלומנו היקרים, הן הגברים, והן
הנשים, והן הילדים, אשר נמצאים אצלנו, משתדלים מאד מאד
להתחזק, לחזר בתשובה, משתדלים מאד להפיץ את אור רבנו
ו"ל בעולם, אבל פה ושם צצים עשבים שוטים, שצריכים לעקרם
לפני שייבשו את השאר. וכתוב בתקוני-זהר, שהנשמות נקראות
עשבים, פארגז מלא תפוחים יפים, ודי בתפוח אחד רקוב הנמצא
בו, פדי להתליע את כל התפוחים. כמו-כן אם בקהלה נמצא אדם
אחד המלא תולעים, יש לו דעות נפסדות, אם אנו לא נעמד על
המשמר, לא יארך זמן רב, ויקלקל, חס ושלום, את פלגנו. ולכן
עלינו לשרש את זאת מה שיותר מהר.

אני רוצה לבקש את אנשי שלומנו די בכל אתר ואתר! פל
הלמוד שלנו זה רק דברי רבנו ו"ל, ואין לנו למודים אחרים, הבה
נקבל על עצמנו היום — יום תשובה, שנתחיל להתמיד בדברי רבנו

ו"ל, יום שְׁנַתְחַזֵּק עַל זֶה עִם זֶה, יוֹם שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁלוֹם-בַּיִת זֶה עִם זֶה, רַבְּנוּ ו"ל הַקָּפִיד עַל זֶה מְאֹד (פּמוֹבא שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן רסג), שֶׁהִסְמִיךְ-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת, כְּדִי לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֲצֵלָם שְׁלוֹם-בַּיִת, כְּדִי לְהַכְשִׁילָם בַּחֲטָאִים. חָדְלוּ מִהִמְרִיבוֹת בַּיִנְיָכֶם! אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בַּיִנְיָהֶם, לֹא זָכוּ — אִשׁ אוֹכְלֶתָן (סוֹטָה יז.); שֶׁנֶּשְׂרָפִים בְּאֵשׁ הַכַּעַס וְהִמְרִיבוֹת, מִכֵּים זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁמִּתְגַּרְשִׁים, רַחֲמָנָא לְצַלָן. אֲנֵי תִקְנוּ לְעַצְמְכֶם מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, שֶׁעֲלֶיהָ אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנח), לֹא יִכּוּלִים לְזַכּוֹת, רַק עַל-יְדֵי אֲמוּנָה. כִּי כְּשֶׁאֲדָם יוֹדֵעַ וְעוֹד, שֶׁהַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, יֵשׁ לוֹ אַרְיכוֹת אַפִּים, וּמְאָרִיךְ אֶף עַל כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו.

לְכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: בֵּאוּ נִקְנֶה לְעַצְמָנוּ אַרְךְ אַפִּים. שְׂזוּ הַמִּדָּה הַיְקָרָה שֶׁל סְבָלָנוּת, שְׂזוּהָ מְשִׁיחַ יְכַנִּיס בְּעוֹלָם, פּמוֹבא (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'), שֶׁמְשִׁיחַ נִקְרָא בְּחִינַת חֲטָם, אַרְיכוֹת אַפִּים סְבָלָנוּת, כִּי מְשִׁיחַ יְגַלֶּה עֲנִיָּן הַתְּפִלָּה, וְלַתְּפִלָּה צְרִיכִים סְבָלָנוּת, הֵינּוּ שְׂאָדָם אוֹמֵר: "בְּקִשְׁתִּי אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא, וְעַדִּין לֹא רָאִיתִי יְשׁוּעָה", אֲזִי עוֹזֵב אֶת עַצְמוֹ, בְּמָקוֹם לְהַתְּפַלֵּל עוֹד תְּפִלָּה וְעוֹד תְּפִלָּה וְלְהַתְּאָזֵר בְּסְבָלָנוּת. וְכִמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה י"א, סִימָן י'): מִשֶּׁהָ רַבְּנוּ הַתְּפַלֵּל חֲמֵשׁ-מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה תְּפִלוֹת לְהַפְגִּס לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹ הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא: "רַב לָךְ, אֵל תּוֹסֵף דְּבַר עֲמֻדִי"; הַפֶּסֶק לְהַתְּפַלֵּל, וּמִשֶּׁהָ רַבְּנוּ חָדְלוּ. אוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שְׂאָם הִיָּה מִתְּעַקֵּשׁ לְהַתְּפַלֵּל עוֹד תְּפִלָּה אַחַת — הִיָּה נִכְנָס. רוֹאִים לַפְעָמַיִם שֶׁחֲצָפָה' כְּכִיכּוֹל כְּלָפִי שְׂמִיא, גּוֹרְמַת לוֹ שֶׁנַּעֲנָה. וְכֵן אוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסָחִים פו:): כָּל מִה שְׂאוּמֵר לָךְ בְּעַל-הַבַּיִת עֲשֵׂה — חוּץ מִצָּא; אֲפִלוּ אָדָם שׁוֹמֵעַ כְּרוֹזִים מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁלֹּא צְרִיכִים אוֹתוֹ, אֲבָל יִתְעַקֵּשׁ: רַבְּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֵה אוֹתָךְ, וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָךְ, בֵּינֵן אִם צְרִיךְ אוֹתִי וּבֵינֵן אִם לֹא". אִם תִּהְיֶה עֵקֶשׁנִים בְּזֶה — תִּצְלִיחוּ. וְכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מח), שְׂצְרִיכִים לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גְּדוֹל בְּעַבֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא.

אני מבקש מאד את אנשי שלומנו היקרים! אין מי שיעזור למוסדות שלנו, עד כדי כך, שהצרכנו היום לרוץ להרים ללמד שם תורה, כמו שהיה בימי רבי עקיבא, שפחדו ללמד תורה ברבים, כמו-כן אצלנו, שיראנו שלא ימסרו אותנו למלכות. אף אחד לא ירצה להאמין לדבר כזה, אבל זו עבדה! אנו רוצים לבנות בית-הכנסת גדול, אין לנו מקום, לכן אבקש את כל אנשי שלומנו בלי יוצא מן הפלל, ביום שני עושים הפצה מרפזת בעבור המוסדות, וביום חמישי יוצאת הפצה מרפזת בעבור בית-המדרש הגדול בעבור החובות, נא ונא כל אחד ואחד מאנשי שלומנו יצא להפצה מרפזת, ובזכות זה תתברכו מפי אל עליון. הקדוש-ברוך-הוא ישפיע עליכם שפע ברכה והצלחה, כל מי שיהיה לו חלק בקיום המוסדות הקדושים, שהם בעבור חנוף תינוקות של בית רבן שלא חטאו, יתברך בכל הברכות הפתובות בתורה, מפי אל עליון. כל מי שיעזור לבנות את אולם השמחות והקהלה, יתברך בכל מלי דמיטב. ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנוזכה כבר לגאלה השלמה במהרה בימינו, אמן ואמן!

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליכם, שתצליחו בכל מעשה ידיכם.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה רבי.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, כ"ד ניסן ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

ראה להודיע לאנשי שלומנו, שהיום לא יהיה שיעור, כי לא אהיה בביתי.

אתמול דברתי עם הזוג, ותהלה לאל, הם שמחים ועליזים,

וּמִצְלִיחִים מְאֹד מְאֹד וְכוּ', כֵּן יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּרְוּ רַב
נַחַת מִכָּל יְלָדֵיכֶם.

הַעֲקֹר תִּזְקַע עֲצָמָךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הַיָּא רְפוּאָה לְכָל
בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת.

מָה אֹדוֹת הַמַּקְוָה, שְׂאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְתוֹלֹנְנִים שְׁנָה קָר,
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִכְנִיס בָּנוּ חֵם, שְׁנוּכַל לְבַעַר לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּתַבְעֵרַת לְבַבְנוּ תָּמִיד, עַד שְׁנִזְכֶּה לְהַשְׂרֵף עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם מְרַב
אֲהַבְתּוּ יִתְבָּרַךְ, וְחִמְלְתוּ עָלֵינוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כַּה רִיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַת אַחֲרֵי, כ"ה גִּיסָן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל יְדִידֵי ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת הַשְּׁלֵשִׁים עֲמוּדִים שֶׁל "חֲסֵדֵי אָבוֹת" לְהַגָּהָה,
זֶה נִפְלָא, תִּהְיֶה לְאֵל, אֲבָל כָּבֵר אֵינִי זוֹכֵר אִם לְכַתְּחִלָּה סִדְרַת פָּה,
שְׁיִהְיֶה מִצַּד אַחַד הַבְּרִטְנוּרָא וּמִצַּד שְׁנֵי הַפְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי אָבוֹת", זֶה
מְאֹד יָפֵה, אֲבָל, לְדַעְתִּי, זֶה עִבּוּדָה קָשָׁה לָךְ, כִּפִּי שְׁנִדְמָה לִי דִבְרָנוּ
שְׁיִהְיֶה לְמַעַלָּה הַמְשָׁנָה וּלְמַטָּה הַפְּרוּשׁ, וְהַמְשָׁנָה תִּהְיֶה בְּאוֹתִיּוֹת
גְּדוּלוֹת, וְהַפְּרוּשׁ בְּאוֹתִיּוֹת יוֹתֵר קְטַנּוֹת, כִּדֵּי לְחַסֵּף לָךְ עִבּוּדָה, עִם
כָּל זֹאת אִם אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת זֶה בְּצוּרָה כּוֹז, זֶה מְאֹד מְאֹד יָפֵה, אִךְ
הַשְּׂאֵלָה אִם זֶה לֹא הִרְבֵּה עִבּוּדָה בְּשִׁבְלֶךְ לְעַבֵּר מֵהַתְּחִלָּה עוֹד
פְּעַם, נָא לְהַשִּׁיבֵנִי דְבָר.

אֹדוֹת הָאֲבָרָךְ ... גֵּרוֹ יְאִיר, אֲנִי אֶרְאֶה אוֹתוֹ רַק בְּשַׁבָּת, אֲזִ
אֲדַבֵּר עִמּוֹ כִּדְתִּי מֵהַלְעֲשׂוֹת לְקַדֵּם אֶת הַעֲנִיָּן, כִּי חֲבָל, זֶה שְׂדוּף
מִצִּיּוֹן.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלָמָה לְאַשְׁתְּךָ, וּבִזְכוּת

הַיְגִיעָה וְהִטְרָחָה שֶׁל הַהֲדַפְסָה, שֶׁתְּהִי בְרִיאָה, וְהַכֵּל יַעֲבֹר בְּקִלּוֹת,
וְנַחַת מִכָּל הַיְלָדִים.

הַמֵּאחֵל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

כה ריד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קָדֵשׁ לְסֵדֶר אַחֲרֵי, כ"ה נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... תַּחֲנִיחָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד שֶׁמִּחֲתִי לְשִׁמְעַע אִיךָ שְׁאַתָּה
דוֹאֲגָת לְבָנוֹת, וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנִי, וְלִהְיִין אוֹתָן לְחַתֻּנָּה תַּכְּף־וּמִיד,
אֲבָל אֲנִי צָרִיךְ לְהִדְגִישׁ, שְׁיֵשׁ כַּמָּה יְסוּדוֹת שֶׁהֵחָרַח לְלַמַּד אֶתָּן,
וְאִם קָשָׁה לָךְ, אֲזוּ צָרִיכִים לְהוֹסִיף עוֹד מוֹרָה, וְאֲנִי כוֹתֵב מִכְתָּב
לְבָנוֹת שֶׁל הַכֶּתֶה שְׁלָךְ, מַה יֵּשׁ לָהֶן לְלַמַּד עַד סוֹף הַשָּׁנָה, כִּי זֶה
מָאֵד מָאֵד נְחוּץ, וְהֵנָּה הִדְגַּמְאוֹת.

"הֵלְכוֹת" — לְחֹזֵר עַל הַהֵלְכוֹת הַנְּחוּצוֹת יוֹם יוֹם, כָּמוֹ נְטִילַת
יָדַים שְׁחָרִית, בְּרַפְת "אֲשֶׁר יָצַר" וְכוּ', נְטִילַת יָדַים לְאַכִּילָה,
בְּרַפְת־הַמְזוֹן וְכוּ', שַׁבַּת וְכוּ', בְּשֶׁר וְחֵלֵב וְכוּ', שֶׁהֵם דְּבָרִים מָאֵד
מָאֵד נְחוּצִים.

"חֲמֵשׁ" — מִפְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ.

"נְבִיא" — כְּנִיסַת עַם יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי יְהוֹשֻׁעַ,
וּמִלְחַמַת ל"א מְלָכִים, הַשׁוֹפְטִים, שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא, שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ, דָּוִד
הַמֶּלֶךְ, וְכוּ'.

"סִפְר־הַמִּדּוֹת" — אֲשֶׁר מָאֵד רָצָה רַבֵּנוּ וַ"ל, שְׁיִלְמְדוּ אֶת
הַסֵּפֶר הַזֶּה עַד שְׁיִדְעוּ אוֹתוֹ בְּעַל־פִּיהַ, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוּד הָאָדָם.

"שִׁיחוֹת־מוֹהֲרָא"ש" — שֶׁהֵן הַשִּׁיחוֹת שֶׁדַּבַּרְתִּי בְּרַבִּים,
וְכוֹלָלוֹת הַרְבֵּה יְסוּדוֹת בִּיְהוּדוֹת וּבְחַיֵּי יוֹם יוֹם, וּבְפֶרְטִיּוֹת בְּחִסְדוֹת
בְּרִסְלָב.

"פְּתִיבָה" — הַפְּתִיבָה הַיָּא יְסוּד גְּדוּל בְּחַיִּי אָדָם וּבְכַפְרָט לַיהוּדִי, שְׁצָרִיךְ לְכַתֵּב מִכְתָּב, שְׁלֹא יִהְיֶה בּוֹ טְעוּיֹת פְּתִיב, וְעַל-כֵּן זֶה מְאֹד מְאֹד נַחוּץ לְלַמֵּד פְּתִיבָה.

"חֲשֻׁבוֹן" — לַמּוֹד חֲשֻׁבוֹן זֶה גַם-כֵּן דְּבַר הַכְּרַחֲי, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת יְהוּדִי בְּלֵי חֲשֻׁבוֹן, כִּי כָּל דְּבַר מְסֻתוּבֵב עַל חֲשֻׁבוֹן, וְכֵן בְּחֻבְרָה הַכָּל הוֹלֵךְ עִם חֲשֻׁבוֹן, וְלָכֵן זֶה דְּבַר מְאֹד מְאֹד נַחוּץ.

"גִּיאוגְרַפִּיָּה" — לְהַקְצוֹת בְּכָל יוֹם קָצֵת זְמַן, וּלְהַרְאוֹת לְהֵן אֶת מַפֵּת הָעוֹלָם, קוֹנִים "גְּלוֹבוּס", וּמְרִאִים לְהֵן אֵיפֹה כָּל מְדִינָה וּמְדִינָה נִמְצָאֵת, וְזֶה לֹא כָּל-כּוֹף קָשָׁה, כִּדְאֵי שְׁיִהְיֶה לְהֵן אֵיזָה מְשַׁג אֵיךְ הָעוֹלָם שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִרְאָה, וְכָל דְּבַר שֶׁהוּא לַמּוֹד חִיצוֹנִי יְכוּלִים לְהִלְבִּישׁ אֶת זֶה בְּקִדְשָׁה, וְאֶת אֵלוֹ הַלְמוּדִים רְצִיטֵי שְׁעוּד תַּחֲזִירֵי עַד סוֹף הַשָּׁנָה, וְאִם קָשָׁה לָךְ לְבַד, אֲזִי אֲנִי אֲבַקֵּשׁ מִהַמְּנַהֵל שְׁיִתֵּן לָךְ עֶזֶר.

מְלַבֵּד זֹאת שְׁאֲנִי רוֹצֶה שְׁתְּלַמְּדֵי אֶת הַכּוֹלֵת אֶת הַהִלְכוֹת שֶׁהֵן צְרִיכוֹת, וְזֶה לֹא שֵׁיךְ בְּכָלֵל לְלַמֵּד בְּכֻפָּה כְּמוֹכֵן. וְאִם-כֵּן בְּשָׁנָה הַבָּאָה אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּוּ צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְעַרְכֵת הַלְמוּד לְכַנּוֹת בְּכֻפָּה הַגְּדוּלָּה, כְּמוֹכֵן בְּיֵתֵר אֲרִיכוֹת, וְאִם בֵּת עוֹבְרֵת אֶת הַלְמוּדִים הָאֵלֶּה, לְדַעֲתֵי הַיָּא תְּצַלִּיחַ מְאֹד מְאֹד בְּחַיִּים, מְלַבֵּד זֹאת מֵה שֶׁהֵן צְרִיכוֹת לְלַמֵּד: "בְּשׁוּל", "אֶפְיָה", "תְּפִינָה" וְכוּ', מֵה שְׁכָּל עֲקֵרֵת בֵּית צְרִיכָה לְדַעֲת דְּבָרִים נַחוּצִים כְּאֵלוֹ, וְאֲנִי חוֹשֵׁב, שְׁאִם בֵּת תְּעַבֵּר אֶת הַלְמוּד הַזֶּה, הַיָּא תְּצַלִּיחַ מְאֹד בְּחַיִּיָּה.

אֲנִי כּוֹתֵב מִכְתָּב לְכָל בֵּת מִהַכְּתָה, כְּדֵי שְׁתְּקַבֵּל אֶת הַלְמוּדִים הָאֵלוֹ וְשְׁלֹא תַחֲמַרְד, כִּי חָבֵל שְׁיִדְבְּרוּ כָּל הַזְּמַן רַק מִחֻתְנָה וְכוּ', וְדֵי לְחַכִּימָא, כִּי הֵן צְרִיכוֹת לְלַמֵּד גַּם-כֵּן.

הַמְּאַחַל לָךְ שִׁבְתֵּי שְׁלוֹם...

כה רטו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב־שבת־קדש לסדר אחרי, כ"ה ניסן ה'תשנ"ז.

שלום רב אַל בְּנוֹת הַתִּיכוֹן "בֵּית פִּיגָא" בֵּיבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלַב",
הַיְי"ה עֲלֵיהֶן יִשְׂרָהּ שְׂכִינְתּוֹ תָּמִיד.

בְּאֵתִי לְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן מְאֹד, הִיּוֹת שְׁנֹשְׂאָר עוֹד כְּחוֹדָשִׁים עַד גְּמַר
הַלְמוּדִים, וְאִף שֶׁרַבְּכֶן הוֹלְכוֹת לְהִתְחַתֵּן, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְאֹד מְאֹד
מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שֶׁתַּעֲשִׂינָה מְאֻמָּן לְהִתְמַיֵּד בְּלְמוּדִים אֵלּוּ, וְאֵל תִּקְחָנָה
אֶת זֶה בְּקִלּוֹת, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ לָכֶם.

לְמוּד הַלְכוֹת הַנִּצְרָכוֹת יוֹם יוֹם, וְכֵן לְמוּד חֲמֵשׁ וְנֹבֵיא וְכִתִּיבָה,
לְמוּדֵי חֻשְׁבוֹן וְגֵאוֹגְרַפְיָה, לְמוּד "סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת" וְ"שִׁיחוֹת-
מוֹהֲרָא"ש", וְכֵן מִי שְׂרוּצָה לְלַמֵּד בְּשׂוּל וּתְפִירָה וְכוּ', אֲשֶׁר זֶה נְחוּץ
מְאֹד לְעִקְרַת בֵּית.

וְאֵלּוּ הַלְמוּדִים אֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֵה שֶׁתִּתְמַדְנָה בָּהֶם בְּחֻדָּשִׁים
הַבָּאִים, וְאֵל תִּגְדְּנָה שְׂאֵתָן לְפָנַי חֲתָנָה, וְאִין אֵתָן צְרִיכוֹת לְלַמֵּד אֶת
זֶה, אֲלֵא זֶה מְאֹד מְאֹד נְחוּץ לָכֵן, שֶׁתִּדְעָנָה הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֶת כָּל
הַנִּ"ל.

נָא וְנָא רְאִינָה לְחֻזַּק אֶת עֲצָמְכֶן בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם,
וְתִהְיִינָה שְׂמֵחוֹת וְעֲלִיזוֹת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֵן לְהִתְחַתֵּן
בְּגִיל צָעִיר, אֲבָל הָעֵקֶר תִּרְאִינָה לְצִיַּת אוֹתִי וְלֹא תִתְחַרְטְנָה.
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֵן, שֶׁתִּזְכְּינָה לְבָנוֹת בְּתִים נְאֻמָּנִים
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אֲנִי רוֹצֵה שְׁכָל אַחַת מִכֶּן תִּכְתֹּב לִי מִכְתָּב.

הַמְאֻחַל לָכֵן שְׁבַת שְׁלוֹם...

כה רטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבְּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר אַחֲרֵי, כ"ה נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נִרוּ יְאִיר.

שְׁלַחְתִּי מִכְּתָב לַמּוֹרָה גְּבֵרֶת ... תַּחֲיָה, וְאֲנִי שׁוֹלַח לָךְ הַעֲתָק,
כְּדֵי שֶׁתִּדַּע מָה אֲנִי מְצַפֶּה מֵהַפְּתָה הַגְּדוֹלָה, וְאִם קָשָׁה לָּךְ לְבַד
לְהִתְמוֹדֵד גַּם עִם יֵתֵר הַלְמוּדִים, כְּגוֹן: כְּתִיבָה, חֲשַׁבּוֹן, גְּאוּגְרַפְיָה
וְכוּ', תַּפְיָרָה, בְּשׁוּל וְאַפְיָה וְכוּ', טוֹב לְצַרֵּף עוֹד שְׁתֵּי מוֹרוֹת, כִּי עַד
סוּף הַשָּׁנָה רְצִיתִי מְאֹד, שֶׁתִּדַּעְנָה אֶת זֶה הַבְּנוּת, וּמָה גַם שֶׁהַלְמוּדִים
הָאֵלוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת חֵלֶק מֵהַמְּעַרְכֵת הַלְמוּדִית לְבָנוּת בַּפְּתָה הַזֹּה,
וְאֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁגַּם בַּפְּתָה שְׁאַחֲרֵי זֶה, שְׁיִהְיֶה הַלְמוּד מְבֹסָס עַל
הַמְּעַרְכֵת הַזֹּה: "הַלְכוּת", "חֲמָשׁ", "נְבִיא", "כְּתִיבָה", "חֲשַׁבּוֹן",
"גְּאוּגְרַפְיָה", "סֵפֶר הַמִּדּוֹת", "שִׁיחוֹת־מוֹהֲרָא"ש", "תַּפְּלָה",
"תְּהִלִּים", וְזֶה יִמְלֵא לְהֵן אֶת הַיּוֹם, וְאִם בֵּת תִּדַּע אֶת כָּל הַלְמוּדִים
הָאֵלוּ, לְדַעְתִּי, הִיא תִּצְלִיחַ מְאֹד. וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהַכִּין מְעַרְכֵת שְׁלֵמָה
לְלִמּוּדִים בְּכָל כְּתָה לְבָנוּת.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְשׁוּם דְּבָר לֹא
יִוָּכַל לְשִׁבֵר אוֹתָךְ. הֵן אֲמַת שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שְׁעוֹבֵר —
כָּל מִינֵי צְרוֹת וְיִסּוּרִים וְהִרְפָּתָקָאוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, עָלֶיךָ לְדַעַת,
כִּי יִמְיִנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּמָה יִשְׁאַר מֵאַתְנוּ? רַק זֶה שְׁאֲנוּ זֹכִים וּמְזִכִּים
אֶת הַרְבִּים, שְׁזִכוֹת הַרְבִּים תְּלוּיָהּ בּוֹ, וְזֶה הַתְּקוּן שֶׁל הַעֲבֹר שְׁלֵנוּ.
יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁנִזְכֶּה לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְנִשְׁמַשׁ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

תַּעֲשֶׂה עֲתָקִים לְמִכְתָּב שֶׁל בְּנוֹת הַתִּיכוּן, שֶׁכָּל אַחַת תּוּכַל
לְקַחַת אֶת זֶה אֶתָּה, וְאַמָּה תִּרְאֶה מַה הֵן הַשְּׂאִיפוֹת שְׁלֵנוּ.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כה ריז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר אַחֲרֵי, כ"ה גִּסְוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

פֹּה תִקְבַּל כַּמָּה מִכְתָּבִים נְחוּצִים מְאֹד, שֶׁתִּמְסַר אוֹתָם תִּכְף־וּמִיד אַחַר שַׁבַּת לִיעָדָם.

אֵת הַמְּכַתֵּב שֶׁל הַגְּבֵרֶת ... תַּחֲיָה, תַּעֲשֶׂה מְזֵה הַעֲתָק, וְתִתֵּן אֵת זֶה לְר' ... גֵּרוֹ יְאִיר.

אוֹדוֹת הַמִּקְנָה, לְדַעֲתִי, תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֻמְצִים, שֶׁתַּחֲיָה מִקְנָה חֲמָה, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שְׁנֹזְכָה לְחַמֵּם אֵת עֲצָמֵנוּ, וְכֵן בְּעִנְיַן הַמִּזְגָּן וְכו', הַרְבֵּה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּלוּנָנוּ, שֶׁסִּגְרַתְּ אֵת זֶה בַּעֲת שְׁהִיָּה חֵם, עַל־כֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּחֻכְמָה, שְׁכֹלֵם יִהְיוּ מְאֻשְׁרִים, בְּיָדָאֵי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ טַעֲנוֹת, וְעַקֵּר הַהֲצֻלָּחָה בְּזֵה בַּעוֹלָם, שְׁכֹלֵם יִהְיוּ צוֹדֻקִים וְזֵה לַמּוֹד עֲמַק עֲמַק מִי יִמְצְאוּנוּ, שְׁשֵׁנֵי הַפְּכִים יַחֲזִיקוּ אוֹתוֹ דְּבָר, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהַחֲזִיק בְּחֻכְמָה זֹהוּ, שְׁכֹלֵם יִהְיוּ צוֹדֻקִים.

הַמְּאֻחַל לְךָ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כה ריח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר אַחֲרֵי, כ"ה גִּסְוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... שְׁיַחֲיוּ נֶצַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֵת מִכְתָּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמִּחֲתִי לְשִׁמְעַ הַטּוֹב מִכֶּם, אֲבָל מְרַב טְרִדוֹתֵי בְּעֵתֵים הַלְלוּ, לֹא יִכְלֵתִי לְהַשִּׁיב לְכֶם תִּכְף־וּמִיד כְּרֻצוֹנְכֶם.

הִנֵּה מְאֹד מְאֹד קְרוּבָה הַחֲתָנָה שֶׁל בְּתָכֶם ... תַּחֲיָה, וְהִיּוֹת שְׁ...

גֵּרוּ יָאִיר, מְכִינ דִּירָה יָפָה, אָבֵל עֲדִין חֲסָרִים לוֹ אֲמָצְעִים, וְלִכֵּן הִזָּה
הַיִּשָּׁר אִם אַתֶּם יְכוּלִים לְהַשְׁתַּתֵּף בְּהוֹצָאוֹת הַדִּירָה, אוֹ לְכֹל הַפְּחוֹת
מֵה שְׁאַתֶּם רַק יְכוּלִים, כִּי פְּשׁוּט הוּא מְאֹד לְחוּץ, וְהוּא בִקְשׁ מִמֶּנִּי
לְעוֹרֵר אֶתְכֶם.

אַתֶּם צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחָה, שְׁאַתֶּם הוֹלְכִים לְחַתֵּן אֶת הַבַּת,
כִּי בְּעֵתֵים הַלְלוּ צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשִׂמּוֹר עַל הַבְּנוֹת וְעַל הַבָּנִים,
וּתְהִלָּה לְאֵל, אֲנִי מְבִיא לָכֶם חֶתֶן יִרְא שָׁמַיִם גָּדוֹל, וּבְעַל מַדּוֹת
טוֹבוֹת, וּבְעַל דֶּרֶךְ אֶרֶץ וְכוּ', וּמִתְמִיד בְּלַמּוּדוֹ וְכוּ', וַיְהִיָּה לָכֶם
הַרְבֵּה נַחַת.

נָא וְנָא תִרְאוּ לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאַנִּי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּיל לְבַעֲדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם שְׁבַת שְׁלוֹם...

כַּה רִיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי אַחֲרֵי, כ"ה נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... שְׁיַחֲיוּ.

לְנִכּוֹן קְבִלָּתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

בְּנִכֶם ... מְצַלִּיחַ מְאֹד, וְהִנֵּה יֵשׁ לָהֶם קְבוּצָה שֶׁל בַּחוּרִים
מְצַיִנִים, וְשִׁכְרָתִי רַק בְּעִבּוּרָם מְגִיד שְׁעוֹר, שְׁיִלְמַד אַתֶּם בְּכֹל יוֹם
חֲמֵשׁ וְרִשְׁ"י בְּעִיּוֹן, וְכֵן גְּמָרָא בְּעִיּוֹן רַב עִם כָּל הַמְּפָרְשִׁים, וְכֵן שְׁלִחָן
עָרוּף וְהִלְכָה לְמַעֲשֵׂה, וְהַמְּגִיד שְׁעוֹר זֶה רַק בְּשִׁבְלִים, כִּי שְׁהֶם לֹא
מִתְעַרְבִים עִם הַגְּדוֹלִים, וּבְדֶרֶךְ זֶה הֵם מְאֹד מְאֹד מְצַלִּיחִים.

מְלַבֵּד זֹאת הֵם גּוֹרְסִים הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא, כְּדִי שְׁיַקְנוּ

לְעֶצְמָם בְּקִיאוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְקוֹנִים מְדוֹת טוֹבוֹת, וְתַהֲלָה לְאֵל, לֹא חָסַר לָהֶם כְּלוּם.

אוֹדוֹת בְּתַכְסֵם, לְדַעַתִּי, זֶה צַעַד נְכוֹן מְאֹד מֵה שְׁאַתֶּם עוֹשִׂים, שְׁאַתֶּם שׁוֹלְחִים אוֹתָהּ לִירוּשָׁלַיִם, כִּי הִפְתָּה שְׁלָה רַבֵּן עוֹמְדוֹת לְהִתְחַתֵּן, וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאַחַל לָךְ, שְׁתַּצְלִיחִי עִם בִּתְּךָ, וּכְשִׁיבֹא הַיּוֹם, יִהְיֶה לָּהּ חֵתָן יָרֵא שָׁמַיִם וּבַעַל מְדוֹת טוֹבוֹת כְּרָצוֹנְכֶם, וְתִרְוֶו רַב גִּנְחַת.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּעִנְיַן הַמְדַרְשָׁה, כִּי שְׁמַעְתִּי שְׂיֵשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה, שְׂרוֹצִים לְבוֹא לְלַמַּד שָׁם, וְכֵן לְהִתְחַתֵּן.

הַקְּדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד.

מִחֲמַת טְרָדוֹת הַשַּׁבָּת — הִהְכַרַח לְקַצֵּר.

הַמְאַחַל לָכֶם שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כה רכ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי אַחֲרֵי, כ"ה נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף וְכו', וּבְאַמַּת אֲנִי לֹא צָרִיךְ כֶּסֶף בְּשִׁבְלִי, אֲצַלִּי כָּל הַחַיּוֹת שְׁלִי, שְׂאֲנִי יָכוֹל לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים בְּקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה, וְשִׁלָּא יַחְסֹר לָהֶם שׁוּם דָּבָר — לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְכַל שְׁכֵן לֹא בְּרוּחַנִיּוֹת, וְתַהֲלָה לְאֵל, הֵם שְׂמֵחִים וְעֵלְיָזִים, וְלֹא חָסַר לָהֶם מְאוּם, כִּי הֵם גְּרִים אֵתִי בְּיַחַד בְּבִגְנֵן, וְאֲנִי שָׁם עֵינַי עֲלֵיהֶם עַל כָּל פְּרִט וּפְרִט, מִהֵיכָן הֵם בָּאִים וְלִהְיֹכֵן הֵם הוֹלְכִים, וְהֵם אֵינָם מְסֻתּוֹכְבִים, בְּרוּךְ הַשָּׁם, בְּשׁוּם מְקוֹם בְּלִי הַשְּׂגָחָה וּבְלִי פְקוּחַ, וְלָכֵן אֶת לֹא צָרִיכָה לְדַאֵג כְּלָל, וּבְפִרְט בְּעִנְיַן הַכֶּסֶף וְכו'.

אוֹדוֹת הָעָרֵב בְּאַשְׁדּוּד וְכו', זֶה יוֹתֵר גַּחוּץ לִי מִהַכֵּל, כִּי פִּשׁוּט

נתתי לקבלן צ'ק דחוי של מאה אלף שקל על הזמן שאני בא, שהוא בסביבות ל"ג בעמר, וצ'ריכים לכסות את הצ'ק, ולכן זה אצלי עכשו יותר חשוב מהכל.

אודות הבחורה שאת רוצה להכניס בבית וכו', אני לא מחזיק מזה, כי סוף כל סוף זה לא פריא בגשמיות, ולא פריא ברוחניות, ובפרט שהבעל בבית, ודי לחכימא. והרבה קלקולים יצאו כבר מזה, שרחמו והכניסו איזו בחורה או איזו אשה גרושה לתוך הבית, ולבסוף וכו' וכו' קרו מקרים שלא יקרו וכו' וכו', ודי לחכימא. ולכן אני לא מחזיק מדברים כאלו.

בענין המעון, אני מאד מאד מצטער למה לא נוכל להכניס את כל הילדים של אנשי שלומנו, ולכן אם יש איזה פתרון, הייתי מאד מאד שמח.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתצליחו דרככם תמיד.

המאחל לכם שבת שלום...

כה רכא

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר אחרי, כ"ה ניסן ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, ר' ... שיחיה נצח.

הנה מוסר כתב זה ... גרו יאיר, יספר לך מה קורה בעניני הדת ביבנאל, שמוי שמים על כף, הערוב אינו ערוב כלל וכו', והחניות שצ'ריכות להיות בפקוח של הרב המקומי וכו' הוא יספר לך מה קורה שם וכו'. חסדי השם יתברך, שיש לנו מקנה טהרה שלנו פרטיית, ושבניתי עם חובות עצומים, שעלו לי יותר ממאה אלף דולר, ותהלה לאל, בזה אין לו יד, ולכן מאד מאד אני מבקש אותך, עם מה שאמה יכול לעזור לנו בענין הערוב, כי אוי ואבוי, אם אנחנו

רוצים לתקן את זה, הוא כבר מביא משטרה, כי אין תקציב... זה תמיד התרוץ, ועל-כן אם אתה יכול לפעל, שיהיה לנו ערוב — אין למעלה מזה, כי פשוט הנשים עם ילדיהם פלואים בתוך הבית, ואיפה שמעו דבר כזה בכל המדינה, שרב בישראל לא אכפת לו מהדת כלום, באשר יספור לך מוסר כתב זה.

אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתצליח השבוע להחליף את

...

הקדוש-ברוך-הוא יתן לך כחות הנפש בשליחות הזו, שליחות של קדשה, ועלי לומר לך, שעקר הודיפות שרודפים כאן ביבנאל את חסידי ברסלב, מפני שרובם ככלם ספרדים, והם לא יכולים לבלע את זה... וכשאנחנו תכננו להביא רב ספרדי, אל תשאלו איזו התקוממות היתה נגדנו.

המאחל לך שבת שלום...

כה רכב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר אחרי, כ"ה ניסן ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי הקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך, ובפרט שאתה מוסר את נפשך בעבור תורה ברבים, אשר אין למעלה מזה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתצליח דרכך, ונגזר להרבות חילים לתורה, ויתהפך המקום שלנו למקום תורה.

פה תקבל מכתב לך... גרו יאיר, ולדעתי, כדאי לך לדבר אתו בענין הסמיכה, שאתה רוצה לקבל, אולי הוא יהיה שליח טוב, ויפתח לך איזה פתח איך להגיע לקבל סמיכה, וכן כדאי שתדבר אתו, מלבד זאת תמסר לו את המכתב הזה, ותסביר לו בדיוק מה קורה בענין הדת, כי אני רואה, כל זמן שהסמ"ך-מ"ם הרשע

הַמְרַשֵּׁע הַזֶּה יִהְיֶה בִּינֵינוּ, אֲנַחְנוּ נִסְבֵּל מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי סָבֵל, וְלִכְּנֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מֵאֲמָצִים לְדַבֵּר אִתּוֹ, וּתְסַפֵּר אֶת כָּל מַה שְּׁקוֹרָה אִתּוֹ, וְכָל מַה שְּׁשִׁיף לַיְהוּדוֹת, הוּא שָׁם לָנוּ רְגָלִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלַיָךְ, שְׂיִתְרַחֵב לְךָ בֵּין בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת.

מַחֲמַת טְרָדוֹת הַשֶּׁבֶת — אֶקְצֹר.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

כה רכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, מוֹצְאֵי-שֶׁבֶת-קְדוֹשׁ לְסֹדֵר אַחֲרָי, כ"ו נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מַה אִמַּר לְךָ, יְדֵי הַיְקָר! לְאֵט לְאֵט מִתְחִיל לְהִיּוֹת מְרֹד וְכוּ', וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַשְׁקִיט אֶת הָאֵשׁ וְכוּ', וְלְהִיּוֹת חֲכָמִים וְכוּ', וְלִכְּנֵן יֵשׁ לִי הַצָּעָה טוֹבָה, שְׁנַעֲשֶׂה הַרְבֵּה וְעֵדוֹת, וְשָׁפֵל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִרְשֵׁם אֶת הַשֵּׁם שְׁלוֹ בְּאִיזוֹ וְעֵדָה הוּא רוֹצֵה לְהִיּוֹת, וְכָךְ נִשְׁתַּף פְּעֵלָה עִם כָּלֵם, כִּי אֵין זֶה חֲכָמָה לְהַחְרִיב קַהֲלָה קְדוּשָׁה כְּזוֹ, שְׂזַכֵּינוּ לְזֶה עַד עַכְשָׁו, וְהַגְעֵנוּ לְמַצֵּב כְּזֶה, שְׁכַבְרֵנוּ מִתְחִיל לְהִיּוֹת הַכֵּל מְסֻדָּר, שְׁבִנֵי הַבְּרִ-מְצוּהָ בָּאִים לְלַמֵּד אֶצְלִי, וְאַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים הֵם מִמְשִׁיכִים בְּלִמּוּדָם וְכוּ', עַד שֶׁהֵם בְּנוֹיִים לְהַתְחַתֵּן סְמוּךְ לְפָרְקָם, וְכֵן הַבְּנוֹת מְקַבְּלוֹת חֲנוּךְ טוֹב, וּפְתָאֵם קוֹרָה מַה שְּׁקוֹרָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן הָיָה טוֹב מְאֹד, אִם נִהְיֶה פְּקָחִים וְחֲכָמִים, וְנִתֵּן הַיְדֻמָּנוּת לְכָל אֶחָד שְׂיִבִיעַ אֶת דַּעְתּוֹ וְכוּ', וְאַתָּה צְרִיף לְדַעַת, כִּי עַקֵּר הַחֲכָמָה בְּקַהֲלָה, שָׁפֵל אֶחָד יִהְיֶה צוֹדֵק... וְכַבֵּר דְּבַרְתִּי עִמָּךְ מִדְּבַר זֶה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, אֲבָל כִּנְרָאָה שְׂיֵשׁ עוֹד מַה לְדַבֵּר, הִנֵּה יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי חֲכָמָה, וְאִם אֵין לְאָדָם אֶת הַעֲשָׂרָה מִינֵי חֲכָמָה, הוּא אֵינוֹ יְכוֹל לְרַפֵּא אֶת הַבֵּת מִלְּכָה (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה י"ג מִיּוֹם ו'), וְמַה הֵם הַעֲשָׂרָה

מיני חכמות? שְׁכַל אֶחָד צָרִיף לְהִיּוֹת צוֹדֵק, כִּי הִנֵּה כְּתוּב (דְּבָרִים כט, ט): "אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם רְאִשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם וְגו' עַד שׁוֹאֵב מִימְךָ" וְגו', וְלִכְאוּרָה אֵיף יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׁשׁוֹאֵב מִים אֶפְר פְּשׁוּט, יִהְיֶה לוֹ אוֹתוֹ שְׁכַל שֶׁל רְאִשֵׁיכֶם וְכו' ? אֵלָא יֵשׁ בְּזֶה חֲכָמָה עֲמָקָה לְתַת לְכָל אֶחָד כַּח הַהִזְדַּמְנוּת לְהַתְבַּטָּא, וּמָה גַם שְׁאַתָּה צָרִיף לְהַבִּין, שְׁבִאָמַת אִם יִהְיֶה שְׁתּוּף פְּעֵלָה מְכַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַחַד, אָז נִצְלִיחַ לְהַתְקַדֵּם. וְלִכֵּן צָרִיכִים לְתַת הַזְדַּמְנוּת לְכֻלָּם לְהַתְבַּטָּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצְלִיחַ כְּלָנוּ.

אָנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ תְּתַאֲפֵק וְכו', וְתַתְּאוּר בְּמַדַּת הַסְּבָלָנוּת גְּדוּלָה וְכו', אָנִי מְבִין הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֶת שְׂרֵשׁ הַבְּעִיָּה וְכו' וְכו', אֵף עִם כָּל בְּעִיָּה צָרִיכִים לְדַעַת אֵיף לְהַתְמוּדֵד, וּכְדָגְמַת חֵיל הָאוּר וְכו', אִם הַרְמַטְפ"ל הִיָּה מְבַטֵּל אֶת מְפַקֵּד זֶה אוֹ אֶת מְפַקֵּד אַחֵר, הִיָּתָה בְּעִיָּה רְצִינִית, וְלִכֵּן צָרִיכִים לְדַעַת אֵיף לְהַתְמוּדֵד עִם כָּל פֶּרֶט וּפְרָט.

וּבִאָמַת רְצִינִית לְדַבֵּר אֶתְךָ מִזֶּה, אֵף אֵינִי יוֹדֵעַ מְתֵי יִתְאַפְּשׁר לָנוּ, וְלִכֵּן תְּבִין דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר, כִּי אֶפְלוּ שְׁנַעֲשֶׂה וְעֲדוּת, עִם כָּל זֹאת נַעֲשֶׂה אֶת זֶה אַחֲר־כֵּף בְּיִשׁוּב הַדַּעַת גְּדוּל.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רכד.

בְּעֲזֵרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבַת-קֹדֶשׁ לְסֵדֵר אַחֲרֵי, כ"ו נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמְּךָ, וּבְפֶרֶט אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל הַעֲזָרָה שְׁאַתָּה עוֹזֵר לִי בְּעֵנֵן בְּנִית בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ, וְאָנִי לֹא יוֹדֵעַ מָה הִיָּתִי עוֹשֶׂה בְּלַעֲדֶיךָ.

רְצִינִיתִי מְאֹד לְהַקִּים וְעֲדוּת עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט מִהַקְּהָלָה, וְרְצִינִיתִי

שְׂאֵתָה תַעֲשֶׂה רְשִׁימָה מִכָּל מִינֵי וְעֵדוֹת, שֶׁרַק נּוֹפֵל לָךְ בַּמַּחֲשָׁבָה, וְאַחֲר־כֵּן תִּשְׁלַח אֶת זֶה אֵלַי, וְאַחֲר־כֵּן אִם יֵאָשֶׁר, תַּעֲשֶׂה שְׁלֹט, וְתִתְּלֶה אֶת זֶה עַל יַד הַמַּקְוֶה, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת תַּחַת אִיזוֹ וְעֵדָה, שְׂיִרְשֵׁם אֶת הַשֵּׁם שְׁלוֹ, כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְצַרֵּךְ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַחַד, שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ בְּתוֹךְ אִיזוֹ וְעֵדָה, כִּי קִנְיָה אֶחָד קָל לְשֹׁבֵר, אֲבָל הַרְבֵּה קִנְיִים קָשָׁה לְשֹׁבֵר, וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְאַחַד בְּיַחַד, וְעַל כָּל דְּבָר לַעֲשׂוֹת וְעֵדָה, וְשֵׁלָא תִּהְיֶה יוֹתֵר הַפְּקָרוֹת בְּשׁוּם דְּבָר, וְאִם גַּלְיָךְ בְּצִוְרָה כְּזוֹ — נִצְלִיחַ דְּרַכְנֵנוּ. וְהִנֵּה אֲנִי נוֹתֵן לָךְ כַּמָּה דְּגַמְאוֹת שֶׁל וְעֵדוֹת מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבוֹת.

א. וְעֵדָת רַכּוּז שְׁמוֹת שֶׁל כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְדִיקַת רְשׁוּמֵי תַעֲדוֹת זֵהוּת, וְאִם הֵם רְשׁוּמִים בְּמִשְׂרָד הַפְּנִימִים, וְכֵן מִי שְׂיִכּוֹל לְהִרְשֵׁם עַל מְגוּרָיו בְּיַבְנָאֵל.

ב. וְעֵדָת קְלִיטָה, מִי שְׂיֵשׁ לוֹ מִידַע וְסִיּוּעַ לְמִשְׁפַּחוֹת הַרוֹצוֹת לְהַכְנִס לְגוּר בְּיַנְיָנוּ, לַעֲזֹר לָהֶם בְּכָל הַתַּחּוּמִים וְכוּ', מְצִיאת דִּיּוּר, וּבְעֵצָם אֵיךְ לְסַדֵּר אוֹתָם עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.

ג. וְעֵדָת תַּקְצִיבִים, מִי שְׂיִכּוֹל לְגַיֵּס תַּקְצִיבִים בְּעִבּוּר הַמוֹסְדוֹת, וְכֵן מִי שְׂיִכּוֹל לְלַכֵּת לְמִשְׁרָדִים עִבּוּר כָּל מוֹסְדוֹתֵנוּ וְכוּ' (לְדַעֲתֵי עַל הַוַּעֲדָה הַזֶּה ... נ"י וְאַחֲרָיו ... נ"י יְכוּלִים לְהִיּוֹת יוֹשְׁבֵי רֵאשׁ וְכוּ', כִּי יֵשׁ לָהֶם קְשָׁרִים טוֹבִים וְכוּ').

ד. וְעַד הוֹרִים לְתַלְמוּד תּוֹרָה.

ה. וְעַד הוֹרִים לְבֵית-סֵפֶר, וְעַד הוֹרִים לְגַנִּים וְלַמְעוֹן.

ו. וְעַד תַּחְבּוּרָה, אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְקַנּוֹת אוֹטוֹבוּס לְקַהֲלָה, שְׂיִסִּיעַ אֶת הַיְלָדִים, וּבְזִמְן הַפְּנוּי, שְׂיִסִּיעַ אֶת הַנְּשִׁים לְמַקְוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכֵן פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ יִסְעוּ לְטַבְרִיָּה בְּעִבּוּר קִנְיּוֹת, וּפְעַם בְּשָׁבוּעַ יִסְעוּ לְבִגַי בְּרַק.

ז. וְעַד אַרְוָעִים לְשִׁמְחוֹת, מִי שְׂיִכּוֹל לְאַרְגֵּן בֵּין כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂיַעֲזְרוּ לְשִׁמְחוֹת.

ח. וְעַדַּת חֶסֶד לְעֹזֵר לְחַתָּנִים וְהַפְּלוֹת לְהַתְּחַתֵּן.

ט. וְעַדַּת בְּנֵיהָ, מִי שֵׁישׁ לוֹ אֵיזָה רְעִיּוֹן בְּעֵבוֹר בְּנֵית בֵּית־הַמְּדַרְשׁ, וּבִסּוּס בֵּית־הַמְּדַרְשׁ, וְתִקּוּן בֵּית־הַמְּדַרְשׁ, וְכַדּוּמָה עוֹד כַּמָּה רְעִיוֹנוֹת שֵׁישׁ לָהּ עַל וְעֵדוֹת, כְּדֹאֵי שְׁתַּרְשָׁם אֶת זֶה, וְזוֹ תִהְיֶה טוֹבָה גְּדוּלָּה לְכָל הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, כִּי רְצִיתִי מְאֹד לְשַׁפֵּר אֶת תַּנְאֵי הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, וְשִׁנְצָלִיחַ מְאֹד.

נָא וְנָא רְאֵה לְשִׁמַּח מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקָךָ, אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם גּוֹרְלָךָ, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּבְּשֵׁר לִי תַמִּיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רכה.

בְּעֵזֶרֶת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר אַחֲרָי, כִּי נִסָּן הַיְּתֻשְׁנִיז.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ.

לֹא הִבְנֹתִי מָה אֲשַׁתְּךָ רוּצָה, אִם הִיא רוּצָה עוֹד פְּעַם הַמְּלָצָה — אֲכַתֵּב לָהּ הַמְּלָצָה.

הַעֲקָר רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמְךָ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִשְׁמַח עַל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁחַתַּנְתָּ אֶת בְּנֶךָ, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁנֹזְכָה לְחַתֵּן אֶת כָּל הַיְּלָדִים סְמוּךְ לְפָרְקָם.

אֹדוֹת הַמַּכְתֵּב שֶׁל בְּנוֹת הַתִּיכּוֹן, תִּגִּיד לָר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, שֶׁיַּעֲשֶׂה מְזֶה כַּמָּה עֲתָקִים לְמַסֵּר לְכָל בֵּית.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלַּתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְּלִיחַ וְיִרְכֶּךָ תַמִּיד, וְתִהְיֶה בְּרִיאַת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

נא וְנֹא רֵאֵה לְמִסֵּר אֶת הַמִּכְתָּבִים הָאֵלֶּי לִיעֲדָם, וְכֵן תִּתְּלֶה אֶת
הַמִּכְתָּב כְּלָלִי לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נְחוּץ וְכוּ' וְכוּ',
וְדִי לְחַפְיָמָא.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רכו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ. מוֹצְאֵי־שֶׁבֶת־קִדְשׁ לְסֹדֵר אַחֲרָי, כ"ו נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגֵּרִים בִּיבְנֵי־אֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב",
הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיִצִּילֵם מִכָּל צָרָה
וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם,
אָמֵן.

אֲחֵי וְרֵעֵי הַיְקָרִים! הִנֵּה עָבַר עָלֵינוּ הַחֹג, וְזָכִינוּ לְקִים כָּל־כֶּף
הַרְבֵּה מְצוּוֹת, וּבַפְּרָטִיּוֹת לְאָכֵל מְצָה, שֶׁהוּא מִיכְלָא דְאַסְנוֹתָא (מֵאֲכֵל
שֶׁל רְפוּאָה), מִיכְלָא דְמַהֲיִמְנוֹתָא (מֵאֲכֵל שֶׁל אֲמוּנָה), אֲשֶׁר בְּזֶה רְאוּי
לָנוּ לְשַׁמַּח כָּל הַשָּׁנָה, וְאֵין עוֹד שְׂמֻחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה, וְאֵל יִהְיֶה
נֶקֶל בְּעֵינֵיכֶם הַשְׂמֻחָה הַזֶּה, כִּי הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ זי"ע גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר
מִי שְׁנוֹזֵהר מִמֶּשְׁהוּ חֲמִץ בְּפִסְחָא, לֹא יָבֹא כָּל הַשָּׁנָה לִידֵי עֲבָרוֹת,
וְכוֹנְנָתוֹ הֵיטָה, אִם רַק נִשְׂמַח עִם זֶה, כִּי הַשְׂמֻחָה שֶׁהָאָדָם שְׂמַח
בְּעֵשִׂית הַמְצָוָה, זֶה שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִכָּל מִינֵי חֲטָאִים שְׁבַעוֹלָם. וְלִכֵּן
תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְשַׁמַּח עַל נַעַם חֲלֻקְנוּ, שְׂזָכִינוּ לְהַבְרָאוֹת מְזֻרַע
יִשְׂרָאֵל, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה, וְתִשְׂמְחוּ
אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְזוֹ מְצָוָה גְּדוֹלָה מְאֹד — לְשַׁמַּח אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל,
וְאִם הֵייתֶם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הָעֲנִיָּן הַזֶּה — לְשַׁמַּח בֵּר יִשְׂרָאֵל,
וְאִיזָה יַחֲוֵד זֶה גּוֹרֵם בְּכָל הַעוֹלָמוֹת, אֲזַי הֵייתֶם עוֹסְקִים בְּזֶה כָּל יוֹם
וְיוֹם, כִּי אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ מְאֹד חָשׁוּב כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
(חֲלִין צֵא): תְּכִיבִין יִשְׂרָאֵל לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יוֹתֵר מִמְּלֶאכֵי
הַשָּׁרָת; וְאָמְרוּ (תַּנְחוּמָא וַיְחִי): כָּל הַמְּבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ מְבָרַךְ

את השְׂכִינָה וְכוּ', כָּל הַעוֹזֵר אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ עוֹזֵר אֶת הַשְׂכִינָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשָּׂמַח אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל וְעוֹזֵר לָהֶם, וְאֵז וּתְבָרַךְ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן.

מה אמר לָכֵם! הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר לָנוּ בְּזִכְיוֹת חַנּוּם לְהַקִּים קְהֵלָה קְדוֹשָׁה, אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ מִתְחִילִים לְרֵאוֹת אֶת הַגְּרָעִינִים הַרְאֻשׁוֹנִים שֶׁמִּתְחִילִים לְצַמַּח וְכוּ', וְהֵם הַזּוֹגוֹת הַצְּעִירִים, חֲנִיכֵי מוֹסְדוֹתֵינוּ הַקְדוֹשִׁים, אֲשֶׁר מִי שֵׁיִשׁ לוֹ עֵינַיִם פְּקוּחוֹת, יְכוּל לְרֵאוֹת אֶת גְּדֹל הַמַּהְפָּכָה לְטוֹבָה שֶׁיִּהְיֶה נֹעֵשָׂה עִם יְלָדֵינוּ, בְּעֶזְרָתוֹ וּתְבָרָךְ שָׁמוֹ, אִךְ דִּיקָא עֲכָשׁוּ מִתְחִיל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם לְרַקֵּד בֵּינֵינוּ, וְלַעֲשׂוֹת פִּירוּדִים, אֲשֶׁר זֶה הַתְּחִלַּת הַכְּשָׁלוֹן, כִּי קָנָה אַחַד יְכוּלִים לְשִׁבֵר, אֲבָל הַרְבֵּה קָנִים אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פָּנִים לְשִׁבֵר, הֵינּוּ אָדָם אַחַד יְכוּלִים לְשִׁבֵר, אֲבָל הַרְבֵּה בְּנֵי-אָדָם אִי אֶפְשָׁר לְשִׁבֵר, וְלִכֵּן בְּאִתִּי לְפָנֶיכֶם עִם כַּמָּה הַצְּעוֹת לְטוֹבַת קְהֵלָתֵנוּ, וְאֲנִי רוֹצֵה שֶׁכָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּיחַד יִתְאַחֲדוּ בְּאַחֲדוֹת אַחַת, וְיִקְיֵמוּ כַּמָּה וְעֵדוֹת, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, קְהֵלָתֵנוּ כְּכֹר גְּדֹלָה, וּבִפְרָט עִם זּוֹגוֹת צְעִירִים, וּמִמִּילָא בְּרַגַע שֶׁגְּדֹלָה הַקְהֵלָה, גַּם הַבְּעִיּוֹת הַחֲלוּ לְגֹדֵל, וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְתַפֵּס אֶת זֶה תַּכְף-וּמִיד, לְפָנֵי שַׁחַס וְשָׁלוֹם, יִהְיֶה אֵילוֹ אִי הַבְּנוֹת, אוֹ עֲגַמַת נֶפֶשׁ, אוֹ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְכוּדוּמָה. לְדַעַתִּי, בְּקְהֵלָה צְרִיכִים כָּל אֲנָשֵׁי הַקְהֵלָה — הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנְּשִׁים לְהִיּוֹת מְעַרְבִים בְּתוֹךְ הָעֲנָנִים, כִּי אָדָם אַחַד לֹא יְכוּל לְקַחַת עַל עַצְמוֹ עַל כָּל-כֶּף גְּדוֹל, וְלִכֵּן אֲנִי מַצִּיעַ, שֶׁיִּקְיֵמוּ כַּמָּה וְעֵדוֹת:

א. וְעַדַּת רְכוּז שְׁמוֹת שֶׁל כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְדִיקַת רְשׁוּמֵי תַעֲדוֹת זְהוּת, וְאִם הֵם רְשׁוּמִים בְּמִשְׁרַד הַפְּנִים וְכוּ'.

ב. וְעַדַּת קְלִיטָה וְסִיוֵעַ לְמִשְׁפָּחוֹת הַרוֹצוֹת לְהַפְּנִס לְגוֹר בֵּינֵינוּ, וְלַעֲזֹר לָהֶם בְּכָל הַתְּחוּמִים וְכוּ', בְּמִצִּיאַת דִּיּוֹר וְכוּ' וְהַתְּאֲקָלְמוֹת וְכוּ'.

ג. וְעַדַּת תְּקַצִּיבִים, מִי שֶׁיְכוּל לְגַיֵּס תְּקַצִּיבִים עֲבוּר הַמוֹסְדוֹת שֶׁלָנוּ וְכוּ' וְכוּ'.

ד. ועד הורים לתלמוד תורה, לראות שהתלמידים מקבלים חנוך טוב, ואם אין אלימות, חס ושלום, ביניהם, ולהשתדל לעזור במה שרק יכולים ולשתף פעולה עם התלמוד תורה וכו'.

ה. ועד הורים לבית-ספר, לראות שהתלמידות מקבלות תשומת-לב כל בת בנפרד וכו'.

ו. ועד הורים לגנים, לראות שהכל מסתדר על הצד הכי טוב וכו'.

ז. ועד הורים למעון, שאני רוצה שכל ילדי אנשי שלומנו בלי יוצא מן הכלל יפנסו למעון, אבל צריכים לדאג שתהיינה מספיק מטפלות וכו'.

ח. ועד תחבורה, אנחנו רוצים לקנות מיניבוס לקהלה, שישיע את הילדים, ובזמן הפנוי שישיע את הנשים או את הגברים למקומות הקדושים, וכן פעמים בשבוע תהיה הסעה לטבריה בעבור קניות, ופעם בשבוע תהיה הסעה לבני ברק וכו'.

ט. ועד ארועים לשמחות, מי שיכול לארגן בין כל אנשי שלומנו, שיעזרו לשמחות, כגון: בריתות, בר מצוות, חתנות וכו'.

י. ועדת חסד והכנסת כלה, לעזור לחתנים וכלות להתחתן, וכן לעזור למשפחות ברוכות ילדים הצריכות עזר וכו'.

יא. ועדת בניה, מי שיש לו איזה רעיון בעבור בנית בית-המדרש וכו', ובסוס בית-המדרש וכו', ותקון בית-המדרש וכו'.

יב. ועדת נסיעה מארגנת "מיבנאל לאומן" לראש השנה, שלא יהיה יותר בלבול הדעת והפקר וכו'.

יג. ועדת עבודות, לחפש לכל אחת מנשות אנשי שלומנו עבודה, באפן שתהיה עסוקה וכו'.

וכדומה עוד רעיונות לועדות, מה שמאד נחוץ לקהלתנו, שכל אחד ואחד מאנשי שלומנו יביע את דעתו. ורציתי שיתלו טבלה

שֶׁל כָּל הַוְעָדוֹת, וְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל יִרְשֶׁם אֶת שְׁמוֹ לְאִיזוֹ וְעֵדָה הוּא רוֹצֵה לְהִיּוֹת שִׁיָּךְ, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקִשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, שְׂאֵף אֶחָד לֹא יִתְחַמֵּק מִלְּהִיּוֹת נִמְנָה בְּאִיזוֹ וְעֵדָה, כִּי הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּפְקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם, כִּי הִקְהֵלָה שְׁלָנוּ הִיא כְּמוֹ מִשְׁפָּחָה אַחַת גְּדוֹלָה, וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מִחַיִּב לְהַבִּיעַ אֶת דַּעְתּוֹ, וְאִם יֵשׁ אֵילּוֹ תִּקְוֹנִים, הַוְעָדָה הַשְּׂיִכַת לְאוֹתוֹ עֲנִין — תִּתְקַן אֶת זֶה. וְאִם גַּלְף בְּצוּרָה כּוֹז, אֲזִי לֹא יִהְיֶה שִׁיָּךְ שִׁיְהִיָּה אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִקְפָּח אוֹ מֵאֲכֹזֵב וְכוּ', אֲדַרְבֵּה אִישׁ אֶת רַעְהוֹ יֹאמֵר חֹזֵק, וְאִישׁ אֶת רַעְהוֹ יַחֲזֵק, וְיִתֵּן עֲצוֹת אֵיךְ לְתַקֵּן אֶת קְהֵלְתֵּנוּ.

נָא וְנָא זְכְרוּ הַיֵּטֵב, כִּי עוֹד מְעַט גַּם יִלְדִיכֶם יִגְדְּלוּ וְיִהְיוּ בְּנֵי מְצוּוֹת, וְאַחֲר־כֵּן יִמְשִׁיכוּ בִּישִׁיבָה, וְאַחֲר־כֵּן יִצְטָרְכוּ לְהִתְחַתֵּן, מֵה שְׂבַעִיר גְּדוֹלָה לֹא תוֹכְלוּ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, וְלִכֵּן הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּפְקְחוּ אֶת עֵינֵיכֶם, וְהִבֵּה נִבְנָה קְהֵלָה חֲזוּקָה, קְהֵלָה קְדוּשָׁה, קְהֵלָה חִבְרָתִית, קְהֵלָה מִשְׁפָּחָתִית, בְּלֵב אֶחָד וּבַעֲצָה אַחַת, כִּי אִם לֹא נַעֲשֶׂה אֶת זֶה עַכְשָׁיו, מִי יוֹדֵעַ מֵה יֵלֵד יוֹם, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם אוֹרֵב עֲלֵינוּ מְאֹד לְשֹׁבֵר אוֹתֵנוּ מִכָּל הַבְּחִינוֹת, הוּא בָּא מִבְּחוּץ, וְהוּא בָּא מִבְּפָנִים וְכוּ', וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמֵר.

עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר מֵה שֶׁקוֹרָה הַיּוֹם, שֵׁשׁ הַפְּקָרוֹת בְּרַחֲבוֹת, הַצְּנִיעוּת יְרֵדָה לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְעַל-כֵּן עֲלֵינוּ לְשֹׁמֵר עַל יִלְדֵינוּ יוֹתֵר מִשְׁשׁוֹמְרִים עַל אִישׁוּנֵי עֵינֵינוּ, וְלִדְאָג לְעֵנֵי הַבְּשָׂרוֹת, אֲשֶׁר הִיוּ פֹה עַד עַתָּה מִתַּחַת לְכָל בִּקְרָת, וּבִנְקֵל יְכוּלִים לְהַפְשֵׁל בְּאֲכִילַת טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, וְלֹא בְּחֵנָם שִׁילְדִים לֹא קוֹלְטִים אַחֲר־כֵּן אֶת הַלְמוּדִים, וְהֵם מִתְחַצְּפִים נֶגֶד הַהוֹרִים. וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקִשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, אֵל תֹּאכְלוּ בְּשׂוֹר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, אִם אַתֶּם לֹא מִפְּרִים אֶת הַשׁוֹחֵט אִישִׁית, כִּי הַהֶכְשֵׁר לְבַד אֵינוֹ מִסְפִּיק, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אִפְלוּ עִם הַכְּשָׁרִים הַכִּי טוֹבִים, בֵּין הַשׁוֹחֲטִים נִמְצְאִים קָלִים וְרִיקִים, מִשְׁחָתִים וְנוֹאֲפִים, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, אֲשֶׁר גַּם הַרְבֵּנִים אֵינָם יוֹדְעִים מִזֶּה, וְאֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְאָכַל אֶת הַבְּשָׂר שֶׁלָּהֶם?! אֵל תִּקְחוּ אֶת זֶה בְּקִלּוֹת, כִּי אֲכִילַת טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת מְטַמֵּט אֶת הַלֵּב, וּמְקַרֵּר מְעַבֹּדֵת הַשֵּׁם

יִתְבַּרְךָ, וְלִכְנָן תִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד מֵה שְׁאַתֶּם אוֹכְלִים, גַּם בְּשֶׁאֵר הַמוֹצְרִים, וְזָכְרוּ הֵיטֵב — אִם אֵין הֶכְשֶׁר טוֹב, הַכֵּל בְּכֻלּוֹ טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת, כִּי מִכְנִיסִים בְּמוֹצְרִים שְׁמֵן חֲזִיר וְכוּ', וְנוֹזְלִים מִחַיּוֹת טְרֵפוֹת וְכוּ', רַחֲמָנָא לִישׁוּבְךָ, חֲמְלוּ וּרְחַמוּ עַל נַפְשֵׁכֶם וְעַל נַפְשׁ יִלְדֵיכֶם, וְתִשְׁמְרוּ מֵה שְׁאַתֶּם אוֹכְלִים.

נָא וְנָא רְאוּ לַעֲזֹר לִי לְבָנוֹת אֶת הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, וְלַחֲזֹק אֶת בְּדֶק חוֹמַת הַדַּת, אֲנַחְנוּ מִשְׁפָּחָה אַחַת גְּדוֹלָה, וְאָסוּר לָנוּ לָרִיב אֶחָד עִם הַשְּׂנִי, וּמִכְרָחִים לְדוֹן אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי לְכַף זְכוּת, וְאָסוּר בְּשׁוּם פְּנִים לְקַבֵּל לְשׁוֹן־הַרַע עַל אֶף אֶחָד, אֲלֵא לְשִׁמְעַ אֶת שְׂנֵי הַצְּדָדִים, וְרַק כֶּךָ נִצְלִיחַ עִם בְּטוּס קַהֲלָתָנוּ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ, שְׁכַל אֶחָד שְׂיֵשׁ לוֹ אִיזָה רַעִיּוֹן טוֹב — שְׂיֵצִיעַ, כִּי כָל כּוֹנְתֵי לַחֲנֹף אֶת יִלְדֵיכֶם בַּחֲנוּף הַטְּהוֹר, וְלַחֲתֹן אוֹתָם בְּגִיל צַעִיר, כְּדֵי שְׂיִהְיוּ שְׁמוּרִים מִעֲבֵרוֹת.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַצְטַרֵף אֶל הַכּוֹלָל שֶׁל הָרֵב ... גְּרוּ יְאִיר, מִשְׁעָה עֶשֶׂר עַד שְׁעָה אַחַת, שְׁבוּ לוֹמְדִים, תְּהֵלָה לְאֵל, בְּהַתְמַדָּה רַבָּה, וְכֵן מִי שְׂיָכוֹל לְלַמֵּד בְּכוֹלָל שֶׁל הָרֵב ... גְּרוּ יְאִיר, מִשְׁעָה עֶשֶׂר עַד שְׁעָה אַרְבַּע, שְׁבוּ לוֹמְדִים בְּחִבְרוּתוֹת וּבְעִיּוֹן, שְׂיִצְטַרֵף לְהַכּוֹלָל הַזֶּה, הַעֲקֹר רְאוּ לְהַפְּךָ אֶת הַד' אַמּוֹת שְׁלָנוּ לְמִקּוֹם תּוֹרָה, וְתִזְכְּרוּ אֶת מֵה שְׁאַמַּר רַבֵּי יוֹסִי בֶּן קֶסְמָא (אָבוֹת פָּרָק ו'): פַּעַם אַחַת הִיִּיתִי מְהַלְךְ בְּדֶרֶךְ, וּפָגַע בִּי אָדָם אֶחָד, וְנָתַן לִי שְׁלוֹם, וְהַחֲזַרְתִּי לוֹ שְׁלוֹם, אָמַר לִי: "רַבֵּי, מֵאִיזָה מְקוֹם אַתָּה?" אָמַרְתִּי לוֹ: "מֵעִיר גְּדוֹלָה שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים אֲנִי", אָמַר לִי: "רַבֵּי, רְצוֹנְךָ שְׁתִּדּוֹר עִמָּנוּ בְּמִקּוֹמָנוּ, וְאֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶלֶף אֲלָפִים דִּינָרֵי זָהָב וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת", אָמַרְתִּי לוֹ: "כִּנִּי, אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי כָּל כֶּסֶף וְזָהָב וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת שְׁבַעֲעוֹלָם, אֵינִי דֹר אֲלֵא בְּמִקּוֹם תּוֹרָה, לְפִי שְׁבַשְׁעַת פְּטִירְתוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבְךָ, שְׁנֹאֲמַר (מִשְׁלֵי ו, כב): "בְּהַתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ", "בְּהַתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ" — בַּעוֹלָם הַזֶּה, "בְּשִׁכְבְּךָ

תִּשְׁמַר עָלֶיךָ" — בַּקָּבֶר, "וְהִקְצִיזוֹת הַיָּא תְּשִׁיחֶךָ" — לְעוֹלָם הַבָּא, וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל־יַדֵּי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים קִיט, עב): "טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף", וְאוֹמֵר (חגי ב, ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם הוֹי"ה צָבָאוֹת".

נָא וְנָא תִכְנִיסוּ בְּעֲצַמְכֶם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְקַיֵּם אֶת זֶה, וְלִהְיוֹצִיא אֶת זֶה מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל, כְּדֵי שְׂנוּכַל לְבָנוֹת קַהֲלָה קְדוֹשָׁה, וְנִצְלִיחַ, וְאִם יֵשׁ לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אִיזוֹ תְלוּנָה, שְׁלֹא יִתְבַּיֵּשׁ לְכַתֵּב לִי, וְאֲנִי מְקוּיָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂנוּכַל לְתַקֵּן אֶת זֶה עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, כִּי כָּל כְּוִנָּתָנוּ הִיא רַק לְחַנּוּף אֶת יְלָדֵינוּ וְאֶת עֲצַמֵנוּ עַל טְהַרַת הַקְּדָשׁ, כְּפִי רְצוֹן רַבֵּנוּ ו'ל.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִתְפַּלֵּל וּמִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׂנִצְלִיחַ בְּבִסּוֹס קַהֲלָתָנוּ.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רכו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, כ"ח נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיִחִיו נִצַּח.

מֵאֵד מֵאֵד הַצְּטַעְרָתִי לְשִׁמְעַ מֵה שְׂקָרָה עִם הַבַּת שְׁלָכֶם, וְאִיךָ שֶׁהַתְּנַפְלוּ עָלֵיכֶם וְכו', אֲנִי כָּבֵר טְפִלָּתִי בְּבַעֲיָה הַזֹּה, וְאֲנִי מְקוּיָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהַכַּל יִסְתַּדֵּר, כִּי בְּאַמַּת אֲנִי רוֹצֵה לְשָׁנוֹת אֶת כָּל מַעְרַכַת הַלְמוּדִים, שֶׁתְּהִיָּה בְרָמָה יוֹתֵר גְּבוּהָה, וְשִׁלְמָדוּ יוֹתֵר הַלְכוּת, וְיִהְיוּת, וְחֻשְׁבוֹן, וְגֵאוֹגְרַפְיָה וְכו' וְכו', וְכֵן אֲנִי רוֹצֵה לְשָׁנוֹת כְּמָה מוֹרוֹת, כִּי מְלָמֵד אוֹ מוֹרָה צְרִיכִים לְהִיּוֹת סְבָלְנִיִּים, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְלַמֵּד יְלָדִים כְּלֵי סְבָלְנוֹת, כִּי סְבָלְנוֹת זֶה הִיְסוּד בְּחַיִּים, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְקוּיָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְסֵדֶר אֶת זֶה עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, שְׂכֻשְׂאֲנִי אָבוּא בְּעוֹד כְּשָׁבוּעַ וְחֻצִי.

וְנָא וְנָא רָאוּ לְהַתְחַזֵּק בְּיַחַד, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לֹא לְרִיב בֵּינֵיכֶם, כִּי

בבית שַׁיֵּשׁ שְׁלוֹם, אָזִי הַשְׂכִּינָה מְצוּיָה שָׁם, וּכְשֶׁהַשְׂכִּינָה בְּבֵית —
הַבְּרָכָה מְצוּיָה, וְכֵן הַיְלָדִים גְּדֹלִים וּמִתְפַּתְחִים טוֹב.

נָא וְנָא רְאֵה, יְדִידִי, אָהוּבֵי הַיְקָר! לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְשָׁלֵא יַחְסֹר לָךְ יוֹם אֶחָד בְּלִי לִמּוּד מְקָרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא,
מְדָרָשׁ, אֲשֶׁר הָאֲרַבְעָה לַמּוֹדִים הָאֵלּוּ, הֵם כְּנֶגֶד הָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת:
אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם
הָאֲרַבְעָה לַמּוֹדִים הָאֵלּוּ, וְאָז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְבֵא כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאִין לְתַאֵר וְאִין
לְשַׁעַר כָּלָל.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רכח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר קְדוּשִׁים, כ"ח נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ
נְצַח.

מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי, שְׁתַּכְתְּבוּ לִי אֵיךְ אַתֶּם מְסַתְּדְרִים, וְאֲנִי מְקַנְהָה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכָּל הוֹלֵךְ אַתְּכֶם עַל הַצַּד הַטוֹב בְּיֹתֵר.

נָא וְנָא תִשְׁתַּדְּלוּ לְאַהֲבֵי אֶחָד אֶת הַשְּׁנַיִ, וְלִקְיִים אֶת מְצַנֵּת הַבוּרָא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּקִדְשָׁה וּבְטִהָרָה, וְתִמְיֵד לְזִכְרֵי שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
רוֹאֶה אֶת הַכָּל, וְעַל-כֵּן צְרִיךְ לְהַתְנַהֵג עַל-פִּי הַשְּׁלִחָן עֲרוּךְ, וְכֵן
תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהִיּוֹת בְּקֶשֶׁר מְאֹד צְמוּד עִם ר' ... גְּרוֹ יְאִיר, וְלִשְׁאֵל אֶת
כָּל הַשְּׁאֵלוֹת שַׁיֵּשׁ לָכֶם לְשָׁאֵל.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן עָרֵב וּבִקְרָא, כִּי זֶה יְסוּד בְּיַהֲדוּת,
וְכֵן תִּתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבַל יַחְסֹר לָךְ יוֹם אֶחָד בְּלִי

חָמֵשׁ וְרִשְׁוִי עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְנֵי שְׁתּוֹזָפָה בְּכָל שָׁבוּעַ לְסִיּוֹם אֶת פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִשְׁוִי וְ"ל, שְׁזָה מְבִיא לְאָדָם יְרֵאת שָׁמַיִם וְאַרְיֵכוֹת יָמִים וְשָׁנַיִם טוֹבוֹת, וְכֵן תִּתְמַיד מְאֹד בְּלִמּוּד מְשָׁנִיּוֹת, וְאִם תּוֹזָפָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חֲוִי פְּרָקִים מְשָׁנִיּוֹת — אֵינן לְמַעַלָּה מְזָה, כִּי הַלְמוּד הַזֶּה הוֹרֵג אֶת הַיִּצָּר הָרַע, וּבִפְרֻט שֶׁהַתַּחֲתוּת בְּגִיל צָעִיר, אֲתָה צָרִיף לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, כִּי חָבֵל עַל הַזְּמַן, עֲכָשׁוּ אֲתָה יְכוּל לְהַתְעַלּוֹת בַּתּוֹרָה, וְעַל כָּלֵם — תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ סֵדֵר בְּשׁוּ"ס אִיפֹה שְׂאֲתָה אוֹחוֹז, וְתִמְשִׁיף לְלַמֵּד דָּף אַחַר דָּף, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְלַמֵּד הַרְבֵּה דְפִים גְּמָרָא, וְאֵינן לְשַׁעֵר וְאֵינן לְתַאֵר אֶת מַעַלְתָּ לַמּוֹד הַתְּלַמוּד, אֲשֶׁר רַבְּנוּ וְ"ל אָמַר (לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִ"ן, חֶלֶק א', סִימָן רִיד) תְּלַמוּד גִּימְטְרִיָּה שֶׁל הַקְּלָפָה הַמְּחַטָּאת אֶת הָאָדָם בְּפָנִים-הַבְּרִית, עֵינֵי שָׁם; עַל-יַדֵּי לַמּוֹד גְּמָרָא, מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמוֹ הַד' מְלָאכִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם, שֶׁהֵם: גְּבֻרִיאַל, מִיכָאֵל, רַפָּאֵל, אִוְרִיאַל, וְכֵן תִּלְמַד הַרְבֵּה שְׁלַחַן עָרוּף, וּמְאֹד וּמְאֹד אֲנִי רוֹצֶה, שֶׁתְּצַטְרֵף לְשַׁעֵר שֶׁל טְהַרְת הַמְּשַׁפְּחָה שְׁמַלְמַד הָרַב ... גֵּרוּ יְאִיר, בְּכָל לַיִל שְׁשִׁי, כִּי אַבְרָף אַחַר חַתְנָה בְּמִיחָד בַּשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה, מְכַרַח לְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכוֹת הָאֵלוֹ, וְאַסּוּר לְהַתְחַמֵּק מְזָה, כִּי דְבָרִים אֵלוֹ הֵם בְּכִרְיָנוּת, חֵס וְשְׁלוֹם.

נָא וְנָא, רָאָה לְשַׁמַּח עַל גַּעַם חֶלְקֶךָ עַל הַמַּתָּנָה שְׁנַתָּן לָךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְעַל-כֵּן רָאוּ לֹוֹמַר שְׁנַיִכֶם בְּכָל יוֹם יוֹם תְּהִלִּים, כִּי תִהְיֶה לִימֵי הַשָּׁבוּעַ, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְסִיּוֹם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, וְעַל-יַדֵּי-זוֹכָה לְתַשׁוּבָה וּלְכָל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, וְכָל מָה שְׂאֲתָה צָרִיף תְּבַקֵּשׁ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְזָה תַצְלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רכט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קדושים, כ"ח ניסן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

שְׁלַחְתִּי לָךְ מִכְתָּב אִוּדוֹת לַעֲשׂוֹת רְשִׁימָה שֶׁל וַעֲדוֹת, וְלִתְלוֹת
אֶת זֶה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, כִּי אֲנִי רוֹצֵה שְׁכַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׁתַּפּוּ פְּעֵלָה,
שֶׁלֹּא יִהְיֶה, חֵס וְשְׁלוֹם, הַפֶּקֶר, אֲלֵא כֹּל אֶחָד יִרְגִישׁ אֶת עֲצָמוֹ חֲלָק
מִהִקְלָה שְׁלָנוּ, כִּי כֹּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת, וַעֲדִין לֹא שִׁמְעֵתִי מִמֶּךָ, וְלִכֵּן
רָאָה לְכַתֵּב לִי מַה שְׁיֹתֵר מֵהָר.

נָא וְנָא רָאָה לְהַדְבִּיק עֲצָמֶךָ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִידַע
וְלִהְיוֹדִיעַ וְלִהְיוֹדַע, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת
גְּמוּר הוּא, וְאֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְהִגִּיעַ לְמַדְרָגָה זו, אֲלֵא
עַל־יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־כֵּן תִּקְבַּע לַעֲצָמֶךָ
חֵק וְלֹא יַעֲבֹר לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרֵשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאֶפֶן
שְׁתַּזְכֶּה לְסִיִּים בְּכֹל שְׁבוּעַ אֶת פְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד
תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רֵשׁ"י ו"ל, וְזֶה מְבִיא אֶת הָאָדָם לִידֵי יִרְאַת שָׁמַיִם,
וְכֵן תִּלְמַד בְּכֹל יוֹם פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת, שְׁזֶה מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ, כִּי מִשְׁנֵי־הָ
אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָ"ה, וְעַל כָּלֵם — תִּלְמַד בְּכֹל יוֹם דָּף גְּמָרָא, כִּי דָף גְּמָרָא
מְזַכֵּךְ וּמְטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ, וּמְמַשִּׁיךְ עָלֶיהָ אוֹר וְחַיִּית וְזִיו וְדַבְּקוֹת
הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ.

נָא וְנָא תִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכֹל מַה שְׁאַתָּה
צָרִיךְ תִּבְקַשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי כֹּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמִדְבָרִים אֶל
הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא — זֶה הַצְּלָחָה גְּצִחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאֵין לְתֹאֵר
וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחֹזֵק בְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ כֹּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדְרֵי קְדוּשִׁים, כ"ח נִיסָן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ
נְצַח.

מָאד מָאד רְצִיתִי לְדַעַת אֵיךְ אַתֶּם מְסַתְדְּרִים.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, פִּי
זֶה הִיָּה הַרְצוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

נָא וְנָא תִּתְחַזְּקוּ בְּכָל מִיָּגֵי אַפְּנִים שְׁבַעוּלָם, וְשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם
לֹא יוּכַל לְשִׁבֵר אֶתְכֶם, פִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּמִּיד תִּבְשְׂרוּ לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.
רְאוּ לְכַתֵּב לִי וּמִמֶּשׁ תַּחֲיוּנֵי, פִּי נִפְשְׁכֶם קְשׁוּרָה בְּנִפְשֵׁי.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִתְפַּלֵּל וּמִבְקֵשׁ בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דְרַפְכֶם תְּמִיד, וְהַפֵּל יַעֲבֹר
בְּקִלוֹת, וּתְבַשְׂרוּ לִי בְּקִרּוֹב מָאד בְּשׁוּרוֹת מָאד מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדְרֵי קְדוּשִׁים, כ"ח נִיסָן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ
נְצַח.

מָאד מָאד רְצִיתִי, שְׁתַּכְתְּבוּ לִי אֵיךְ אַתֶּם מְסַתְדְּרִים, וְאֵיךְ עוֹבְרִי
עֲלֵיכֶם.

נָא וְנָא תַתְחַזְקוּ מְאֹד לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְלַחֲיוֹת בִּיחַד
בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד כְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי מֵה נִשְׁאָר מֵהָאָדָם
— אִם לֹא לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי יִמְיֵנו כְּצֵל עוֹבֵר, הִנֵּה אֲנִיחֵנו
כָּאֵן וְעוֹד מְעַט אֲנִיחֵנו יוֹצְאִים מִפֶּה, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת חֹזֵק לְלַמֵּד
בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְּן שְׂתִזְכֶּה לְסִיִּם בְּכָל
שָׁבוּעַ אֶת פְּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ 'שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם' עִם פְּרוּשׁ רִש"י,
שֶׁזוֹ סִגְלָה לִירְאֵת שָׁמַיִם.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֲצֻמְךָ לְגַרֵם בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשֻׁנוּיֹת,
וְאִם אַתָּה יָכוֹל 'לְגַנּוּב' ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנוּיֹת בְּכָל יוֹם, תִּהְיֶה הַכִּי
מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּיךָ, כִּי מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנוּיֹת
— אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי הוּא מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּח"י עַל־מִין
גְּנִיזִין, וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה וַדְּפִים גְּמָרָא, וְאַף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה
טְרוּדָה, עִם כָּל זֹאת בֵּין טְרִדָה לְטְרִדָה חֲטוּף וְאֶכֶל פְּרָקִים מְשֻׁנוּיֹת
וַדְּפִים גְּמָרָא, כִּי רַק זֶה יִשְׁאָר מִמֶּךָ, וְמִי שְׂזוֹכָה לְסִיִּם שֶׁשָׂה סְדְרֵי
מְשֻׁנָּה — אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְכֵן גְּמָרָא
שׂוֹרֶפֶת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת הַמִּתְדַבְּקוֹת בְּאָדָם.

נָא וְנָא תַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן עָרֵב וּבְקָר וְצִהָרִים, כִּי מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן
— יֵשׁ לוֹ דְּבַר שֶׁבְּמִנְיַן, וְזֶה מְסַגֵּל לְפָרְנִסָּה, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהַתְּבוֹדֵד
עֲצֻמְךָ בְּכָל יוֹם עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכָל מֵה שְׂאֵתָה צְרִיךְ תִּבְקַשׁ רַק
מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה, אֲזוֹ תִרְאֶה בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל מַעֲשֶׂה יְדִיךָ.

תַתְּאָזְרוּ שְׁנֵיכֶם בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת, כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק עִם יְלָדִים צְרִיךְ
הַרְבֵּה סְבָלָנוּת, וְעַל-כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד, שְׂתִהְיֶה לָכֶם סְבָלָנוּת אֶל
הַיְלָדִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַצְלִיחוּ דַרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קדושים, כ"ח ניסן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ
נִצַּח.

מָאד מָאד רְצִיתִי לְשִׁמֵּעַ הַטּוֹב מִכֶּם, אִיךָ אַתֶּם מְסַתְּדִים.

תַּתְחַזְּקוּ מְאֹד מְאֹד, שְׁתַּהֲיֶה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה וְהִבְנָה הַדְּדִית
כְּרִצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְתַחֲיוּ בְּיַחַד בְּשִׁלּוֹם גָּדוֹל, כִּי זֶה הַיְסוּד, כִּי
כְּשֵׁי שְׁלוֹם-בַּיִת, אִזּוֹ הַמַּחֲזִין נִקְיִים.

תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהַתְמִיד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי מֵה נִשְׁאָר
מֵהָאָדָם? רַק מֵה שְׂזוּכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה לְעִצְמְךָ חֶק
וְלֹא יַעֲבֹר קְבִיעוֹת עֲצוּמָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וָרֶשֶׁ"י עִם
הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְסָן שְׁתַּסִּים בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת פְּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ 'שְׁנַיִם מִקְרָא
וְאֶחָד תְּרַגּוּם' עִם פְּרוּשׁ רֶשֶׁ"י ז"ל, אֲשֶׁר מְסַגֵּל לְתַשׁוּבָה, וְכֵן תַּתְמִיד
מְאֹד בְּלַמּוּד מִשְׁנֵיאוֹת, וְאִם תִּזְכֶּה לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיאוֹת
— אִין לְמַעַלְה מְזֵה, כִּי עַל-יַדֵּי לַמּוּד ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיאוֹת שׁוֹרְפִים
אֶת הַקְּלָפוֹת שְׁנַתְּהוּי מֵהַעֲוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן.

וְעַל כָּלֶם — רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלַמּוּד גְּמָרָא אִיפֵה שְׂאֵתָה אוּחוּז,
וְזָכוּר תִּזְכֹּר אִיךָ שְׁהִיִּית מַתְמִיד בִּישִׁיבְתָנוּ, וְעַל-כֵּן תִּמְשִׁיךְ אֶת
הַהַתְמָדָה שְׁלֶךְ, וְאִיךָ שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה עֲכָשׁוּ טְרוּד בְּפִרְנָסָה, עִם כָּל
זֹאת רְאֵה 'לְגַנְב' מְאֹד זְמַן עַל לַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי רַק זֶה מֵה
שְׂיִשְׂאָר מֵאַתְנוּ, כִּי כָל יוֹם וְיוֹם הוּא יוֹם, וְצָרִיכִים לְשַׁמֵּר אֶת הַיּוֹם
וְלִמְלֵא אוֹתוֹ עִם כָּל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, וּמוֹהֲרֵנ"ת ז"ל אָמַר: בְּשִׁבִיל
זֶה סוֹפְרִים אֶת הַיָּמִים לְפָנֵי קְבִלַת הַתּוֹרָה — לְהוֹרוֹת לְאָדָם, אֲשֶׁר
אִי אִפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, אֲלֵא עַל-יַדֵּי שְׁסוֹפְרִים אֶת כָּל יוֹם,
יּוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל יוֹם הוּא יוֹם.

נָא וְנָא תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה,

וּתְשַׁמֵּר אֶת עֲצֻמָּהּ מְאֹד בְּצַנִּיעוּת, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה צָנוּעַ, וְזָכוּר תּוֹכַח, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּכֹל מְקוֹם, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹאֶה, וְעַל-כֵּן אֶסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר נֶגְדַּד רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָפֶה הִיא הַצַּנִּיעוּת, וְדִי לְחַפְיָמָא.

נָא וְנָא תִּתְפַּלֵּל עָרֵב וּבִקֵּר בְּמַנְיָן דִּיקָא מִכָּל שְׁכָן בְּשַׁבַּת, כִּי תִדַע, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּאוֹת עַל הָאָדָם, הֵן מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֵינוֹ מִתְפַּלֵּל בְּמַנְיָן, וְאִם הָאָדָם הִיָּה יוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַעֲוֹנָה 'אָמֵן' הִיא שְׁמִיָּה רַבָּה', וּבְרָכוּ, וְקִדְשָׁה, הִיָּה רֵץ כְּצַבִּי לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּבֵית-הַמִּדְרָשׁ, וְעַל-כֵּן רָאֵה מֵהַיּוֹם לְחַדָּשׁ אֶת עֲצֻמָּהּ לְבוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּכֹל יוֹם, וְעַל-כָּל-פְּנִיָּם בְּמַנְחָה וּמַעְרִיב, וְאֵל תַּחֲסִיר יוֹם אֶחָד, וּמִכָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן בְּשַׁבַּת אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמַנְיָן.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דַרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלג.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי קְדוּשִׁים, כ"ח נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ נְצַח.

אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמִיחָה שֶׁהִיָּתָה לִי, שְׂדַבְּרָתִי הַיּוֹם בְּטוֹלְפוֹן.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! רָאֵה לְמִסַּר אֶת נַפְשְׁךָ לְקָרֵב אֶת הַנֶּעַר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי זֶה עֵקֶר תְּקוּנָתוֹ לְפָנֵי הַיּוֹדֵעַ תְּעַלּוּמוֹת, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, חָטְאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁענוּ נִגְדָּו יִתְבָּרַךְ בְּחַטָּאִים וְעוֹנוֹת מְגַנְיִים מְאֹד, וְעַכְשָׁו עֵקֶר הַתְּקוּן שְׁלָנוּ לְקָרֵב אֶת הַנֶּעַר לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן הִיָּה טוֹב מְאֹד, כְּשֶׁשְׂנִיכֶם תַּעֲסִקוּ בְּקָרוֹב רְחוּקִים, אַתָּה ... גֵּרוֹ יְאִיר, תְּקָרֵב אֶת הַבְּחוּרִים, וְאַתָּה ... שְׂתַחֲיָה,

תִּקְרָבִי אֶת הַבָּנוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה פד, סִימָן ד'):
 אֲבָרְהֶם מְגִיר אֶת הָאֲנָשִׁים וְשָׂרָה מְגִיֶּרֶת אֶת הַנָּשִׁים, וְכֹף יִהְיֶה לָכֶם
 תִּקּוּן נִפְלָא, וְאֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׂוֹב כְּשׂוֹזָכִים לְקָרֵב אֶת עַם
 יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן תַּעֲשׂוּ מַה שֶּׁתַּעֲשׂוּ, הַעֲקָר לְקָרֵב אֶת
 הַנְּעָר.

גַּא וְנָא תִּרְאוּ לְגִוּר בִּיחַד בְּאַהֲבָה וּבַהֲבָנָה הַדְּדִית, וְאַחַד יַעֲזֹר
 לְשֵׁנִי, וְרַבְּנוּ ו"ל מְאֹד מְאֹד רָצָה, שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם-בֵּית, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי
 (שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד), וְהַשִּׁיחֻת הָאֵלוּ הֵן יְסוּד בְּחֻסְדוֹת
 בְּרִסְלָב. וְלָכֵן תִּרְאוּ, שֶׁתִּהְיִינָה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה וְהֲבָנָה גְּדוּלָה מְאֹד,
 וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי.

גַּא וְנָא רְאֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, כִּי
 הָאֲרַבְעָה לַמּוֹדִים הָאֵלוּ, הֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּעַת עוֹלָמוֹת, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂוֹזָכָה
 לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם אֶת הָאֲרַבְעָה לַמּוֹדִים הָאֵלוּ, וְאִזּוּ מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ
 אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

גַּא וְנָא רְאֵה לְקוּם בְּכָל לַיְלָה בְּחֻצוֹת כְּדַרְכָּךְ, וְחֲשַׁב וְתִלְמַד
 בְּבֵיתְךָ דִּיקָא, כִּי אֲשֶׁתְּךָ מִפְּחָדֵת לְהִיּוֹת לְבַד בְּבֵית, וְזֶה דְּבָר גְּדוּל
 מְאֹד לְלַמֵּד בְּתוֹךְ הַבֵּית, כִּי כֹף הָאֲשָׁה וְהַיֶּלֶד יִשְׁמְעוּ קוֹל תוֹרָה,
 וְקָדָם אוֹר הַיּוֹם תִּלָּךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהַתְּפַלֵּל וְתִיקֵן.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר! אֵין עוֹד דְּבָר גְּדוּל מְזָה, הִינֵנו אָדָם
 שְׁמַדְבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ הוּא מְפָרֵשׁ אֶת
 שִׁיחֻתוֹ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה הִיָּה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וְלָכֵן
 תִּהְיֶה מְאֹד חֲזָק בְּזֶה, וְאִזּוּ תִצְלִיחַ דְּרַכָּךְ תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרֵי קְדוּשִׁים, כ"ט נִסָּן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלֵלִיּוֹת אֲנָשִׁי

שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכַל-הַקֶּדֶשׁ" דֵּי בְּכַל
 אַתְר וְאַתְר, הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׁכִינְתּוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל
 צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמִחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! אין מלים בפני להסביר לְכֶם אֶת גְּדוֹל הָעֲנִיָּן
 הַזֶּה, לְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ו"ל, כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשֵׁמָה מְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף גִּשְׁמִי
 וְחֲמָרִי, קָשָׁה מְאֹד לְהַסְבִּיר לַשְּׁנֵי מַה זֶה רְבֵנוּ ו"ל וּמִי זֶה רְבֵנוּ ו"ל.

מוֹהַרְנ"ת ו"ל הָיָה לוֹ גֵּיס, וְהוּא הָיָה מִפֶּת הַמִּתְנַגְּדִים. פְּעַם דָּבַר
 מוֹהַרְנ"ת ו"ל עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו מִרְבֵּנוּ ו"ל כְּדַרְכּוֹ, וְהִלְהִיב אֶת
 אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו מְאֹד מְאֹד בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה אַחַר רְבֵנוּ ו"ל, אָזִי גֵיסוֹ
 הִתְרַגַּז, וְאָמַר: "מָה אַתֶּם עוֹשִׂים רַעַשׁ כָּל-כָּף גְּדוֹל מִרְבֵּנוּ ו"ל?"
 עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרְנ"ת ו"ל: "זֶה נִקְרָא רַעַשׁ? 'אִזּוֹ בְּקוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל
 אֲדִיר וְחֲזָק', כְּשֵׁיבֹא מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, אִזּוֹ יִהְיֶה רַעַשׁ גְּדוֹל מִדְּבַר רְבֵנוּ
 ו"ל בְּעוֹלָם".

וּבְכֹאֲמַת אֲנַחְנוּ רוֹאִים, שְׁלֹאט לְאֵט הָאוֹר שֶׁל רְבֵנוּ ו"ל מִתְגַּלֶּה
 בְּעוֹלָם; הֵן אֲמַת שְׂזָה לְעַמַּת זֶה גַם מִתּוֹךְ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו יֵשׁ כָּל מִינֵי
 מְגִיעוֹת, עִם כָּל זֹאת כְּבָר לֹא יוֹעִיל לְסִמְ"ךְ-מ"ם שׁוּם דְּבַר, אֲלֹא
 אוֹר רְבֵנוּ ו"ל מִכְרַח לְהַתְגַּלוֹת וּלְהַתְפַּשֵּׁט בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוֹ. אֲנַחְנוּ
 עֲדִים, שְׁבֻכְל פְּעַם שֶׁמִּתְגַּלֶּה אוֹר חֲדָשׁ, מִכְרַח לְהִיּוֹת נֶגֶד זֶה חֲשֵׁף
 חֲדָשׁ. בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת הַתְּגַלָּה אוֹר רְבֵנוּ ו"ל בְּאֶפֶן כְּזֶה, שְׁכָל מִי
 שֶׁרָק מוֹצֵא אִיזוֹ חוֹבֶרֶת, אִיזָה קוֹנְטֵרַס, אִיזָה סֶפֶר — מִתְלַהֵב מְאֹד,
 אֲבָל נֶגֶד זֶה קָמוּ פֶת שֶׁל מְשַׁעֲעִים מְטֵרְפִים, שְׂאִין לָהֶם שׁוּם שְׂיִכוֹת
 לְרְבֵנוּ ו"ל, אֲבָל קוֹרְאִים עֲצָמָם עַל שֵׁם רְבֵנוּ ו"ל, מְדַבְּקִים מִדְּבָקוֹת
 שֶׁל נ' נח' נחמ' וכו', וְקוֹפְצִים וְרוֹקְדִים וּמִשְׁתוֹלְלִים בְּרַחֲבוֹת, וְזֶה
 גוֹרֵם חֲלוּל שֵׁם רְבֵנוּ ו"ל מְאֹד מְאֹד, וְזֶה מוֹנֵעַ הִרְבֵּה מֵעוֹלָם הַתּוֹרָה,
 מֵעוֹלָם הַיְשִׁיבוֹת, לְהַתְקַרֵּב לְרְבֵנוּ ו"ל, מִחֲמַת שְׂאוּמָרִים: הַזֹּאת
 חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב? לְהַשְׁתוֹלֵל וּלְהַשְׁתַּגֵּעַ בְּרַחֲבוֹת? ! וְזֶה אֲשֶׁר גוֹרֵם
 אַחֲרֵי-כֵן, שְׁבִנֵי-אָדָם יִתְרַחֲקוּ מִרְבֵּנוּ ו"ל. וּבְכֹאֲמַת רְבֵנוּ ו"ל אָמַר
 (לְקוֹשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֲלַק א', סִימָן ע'), שְׁלֹצְדִיק יֵשׁ כַּח הַמוֹשֵׁף, הוּא יְכוֹל

למשך את כלל נשמות ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא, אבל יש בני-אדם, שעל-ידי דבוריהם ומעשיהם, הם נעשים כח המכריח, שמכריחים להתרחק מהצדיק. וזה אלו האנשים.

אני זוכר, בשעה שאני התקרבותי לרבנו ז"ל, לפני ארבעים ושלוש שנים, היה פחד גדול להתקרב אל חסידות ברסלב, היה שם רע בעולם, שחסידיו ברסלב — אין להם שלום-בית, חסידי ברסלב מתגורשים, רחמנא לצלן וכו' וכו'. מה שרק הוציאו שמות רעים וכו'. אבל הקדוש-ברוך-הוא עזר לי בשנים האחרונות, שכל-כף נתפרסמו ונתפשטו החוברות והקונטרסים של שלום-בית, "כבוד הבעל" ו"כבוד האשה", עד שהעולם יודעים, שאם צריכים שלום-בית, מכרחים לקחת ספרי ברסלב. דבר כזה לפני ארבעים שנה היה אחד מהפלאים, פי ידעו בפשטות, ש'ברסלב' מכרח לריב עם אשתו, חמיו וחמותו, עם הוריו, ותהיה מחלקת אצלו בבית, חס ושלום. והיום בדיוק להפך, יודעים, שבשביל שלום-בית צריכים להגיע לספרי ברסלב. בפרט בחוץ לארץ, כל-כף נתפשטו ספרי רבנו ז"ל, שכמה ספרים שנפיץ — אין זה מספיק. חוטפים את הספרים, פשוטו כמשמעו.

בכל הדורות היתה מחלקת על אנשי שלומנו. ובאמת אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות צדיק, סימן קמט): המחלקת שיש על הצדיק, זה בא מהמחלקת שבין הצדיקים. מהיכן בא, שתהיה מחלקת על רבנו ז"ל? אלא על-ידי שאין אחדות בין אנשי שלומנו, הם גורמים שתהיה מחלקת על רבנו ז"ל. כי אם היינו מחזיקים עצמנו ביחד, באהבה גדולה, ואחד היה עוזר לשני, אז היה שם טוב כזה לרבנו ז"ל, שכלם היו רוצים להתקרב. אלא כשרואים שגם בתוך ברסלב מתקוטטים, אנשים אומרים: "מה לנו להתקרב אל ברסלב"? ובאמת הסמ"ך-מ"ם מאוד שונא את רבנו ז"ל, כי בפרוש ספר לנו רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מהזכוב ועפביש, מעשה ז'), שלפני שיודעה נשמת רבנו ז"ל לעולם, הסמ"ך-מ"ם עשה רעש גדול, שאם הנשמה תרד, אין לי מה לעשות בעולם, ואמרו לו, שהנשמה הזו מכרחה לרדת, ואתה לך ומצא לך עצה. ויצא בחוץ ועכב עצמו, וילבסוף

בא עם איזה זקן וצחקו צחוק גדול, ואמר, שהנשמה יכולה לרדת, כבר אינו חושש; ואמרו אנשי שלומנו, שזו העצה שלו — שכל ענין רבנו ז"ל יהיה צחוק גדול וילעגו על כך.

ברוך הוא וברוך שמו, בשנים האחרונות ירד הצחוק, וחסידים שרבותיהם ורבות רבותיהם היו מתנגדים על ברסלב, היום קונים את ספרי רבנו ז"ל בכסף מלא בשתי ידיים, ומודים על כך. אבל לאחרונה, התופעה המגונה הזו, שבאה קבוצה של משגעים, ורוקדים ברחובות ועושים חלול שם רבנו ז"ל, זה שוב גורם שבני-אדם יתרחקו מרבנו ז"ל.

לזאת, עלינו לראות, שלכל הפחות יהיה 'זה לעמת זה' קבוצה ענקית של אנשי שלומנו, שאוחזים עצמם ביחד, ואיש את רעהו לאמר חזק, ומתאחדים באחדות אחת באהבה יוצאת מן הכלל, וזה יעזר להוריד את השם רע.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'), שמי שנפגם בברית, קשה לו מאד להתקרב אל הצדיק, כי על פגם הברית נאמר (משלי ב, יט): "כל באינה לא ישובין ולא ישיגו ארחות חיים"; הינו רחמנא לצלן, מי שנפגם מחו, קשה לו מאד להשיג אלקות. ורבנו ז"ל רוצה רק להחדיר אלקות, כי זה כל ענינו, אזי נתעוררת מחלקת בין הצדיקים, בין אנשי שלומנו, חסידי ברסלב, ומי שאיננו זוכה, שומע את המחלקת ובורח. ורבנו ז"ל מפרש את הפסוק (משלי טו, לא): "אזן שמעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין" — לשון תוכחה ומריבה; כשאתה שומע מריבה בין הצדיקים, תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטפי מחך, שנאמר: "אזן שמעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין"; כי כשאדם פגום בברית, אינו זוכה להשיג רוחניות אלקות, והנה רבנו ז"ל רוצה לגלות אלקות, ומי שאינו זוכה — שומע רק מחלקת. וכמו שאומר רבנו ז"ל בספר-המדות (אות צדיק, סימן קסג): הנואפים לרב הם מתנגדים אל הצדיק.

לזאת, עלינו לראות להקים חבורה שלמה של אנשי שלומנו,

שיחזיקו עצמם באהבה ובאחדות, ואיש את רעהו יאמר חזק; יחזקו זה את זה, ויתנהגו בדרך רבנו ז"ל לאות ולמופת: הן הגברים והן הנשים והן הילדים, וכך תהיה לנו חומה בצורה, שאף אחד לא יוכל לנו. כי אצל רבנו ז"ל היה היסוד אחדות. ואמר בפרוש לאנשי שלומנו, לפני שנסע להסתלק בעיר אומן, בשעה שעמד סמוך לדלת בעיר ברסלב, והחזיק ידו על המזוזה ואמר בזה הלשון: 'פתחיקו עצמכם ביחד, וכך תוכלו להמשיך אותי אליכם' (ת"י-מוהר"ן, סימן קפז).

לזאת, אנשי שלומנו היקרים! לאחר שיצא מפיו הקדוש של רבנו ז"ל דבור כזה, אזי חוב קדוש מנח עלינו להתאחד באחדות אחת, ולעזר זה לזה במה שרק יכולים. ובעקר — עם דבור טוב, אשר אין צריכים להשקיע בזה הרבה, רק לפתח את הפה, ולדבר עם השני, לחזקו ולעודדו ולשמחו; כי על כל אחד ואחד עוברים צרות ויסורים, כי הסמ"ך-מ"ם עזב את כל העולם כלו, ולקח עצמו על עם ישראל, עזב את עם ישראל, ולקח עצמו על היראים והחרדים, עזב את היראים והחרדים, ולקח עצמו על חסידי ברסלב, שם מוציא את כל חציו. ואם לא די בזה, אזי כבר עזב את חסידי ברסלב, ולקח עצמו על תלמידי "היכל-הקדוש" המפיצים את אור רבנו ז"ל, ואותם רוצה לכלות לגמרי. ולכן מנח עלינו חוב קדוש, שאנחנו נחזיק מעמד ונתאחד יותר ויותר.

מה מטל עלינו עכשו? להפיץ את הקונטרסים והחוברות והספרים מה שיותר מהר, כדי לקרב את הגאולה; כי כל הגאולה תלויה רק כפי שנפיץ את אור רבנו ז"ל. יש צמאון גדול עכשו בין עם ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא. בכל פעם בפעם שהערב-רב, שהם כלל היונים שבדור הזה, גוזרים גזרות על נשמות ישראל, ומציקים לעם ישראל ביותר, נתעוררת תשוקה פנימית בין נשמות ישראל לחזר להקדוש-ברוך-הוא. ויען שלאחרונה נתחדשו גזרות חדשות על-ידי הערב-רב בארצנו הקדושה, שרחמנא לצלן, הם רוצים לעקר את השבת לגמרי — היה לא תהיה, בדיוק כמו היונים, שהכריחו לחלל שבת, ולצערנו הרב, גם הם רוצים לבטל

את השבת לגמרי — היה לא תהיה, אזי עלינו למסור נפשנו להפיץ את החוברות והקונטרסים המדברים מקדשת שבת, ומעלת הזוכה לשמר שבת. וכן אנחנו רואים, שהערב-רב היונים שבדור הזה, רוצים לעקור את מצות מילה מעם ישראל, על-ידי פגם הברית, שממלאים את הארץ עם גויים וגויות, ההולכים בפריצות אימה, ומכשילים את נשמות ישראל בכל מיני תועבות רעות, אזי עלינו להפיץ את כל החוברות והקונטרסים המדברים מקדשת הברית. כי, בעוונותינו הרבים, בני הנעורים נכשלים מאד בפגם הברית, וההורים פל-כף נאיביים, שאינם יודעים מה קורה עם ילדיהם. והחטא המגנה הזה של פגם הברית, מכניס דפאון בבני-אדם, על-פני עלינו להפיץ את החוברות והקונטרסים בכל הישיבות, כי זה ממש ענין של פקוח נפש — לתצות היום כביש. כי הגויות הרוסיות וכו' וכו' הולכות בפריצות כזו, שממש געל נפש ומבהיל על הרעיון, ולא ימלט שבחור לא יפשל בראיות אסורות, שעל-ידי זה נפגם בברית, רחמנא לצלן. וכן ברחובות יש כל מיני תמונות תועבה, שנכשלים על ידן בפגם הברית. על-פני החוב מנח עלינו להפיץ מה שיותר חוברות המדברות מקדשת הברית, קדשת ישראל. וכן אנחנו רואים, שהיונים והמתיונים שבדורותינו אלו, הערב-רב, ממלאים את כל ארץ ישראל עם חזיר, רחמנא לישזבן, עד שאין עיר שלא תפתחנה שם חניות המוכרים בהן חזיר, רחמנא לצלן, שדבר כזה לא היה מעולם. ואמרו חכמינו הקדושים (בבא קמא פכ:): ארור האיש המגדל חזירים, וארור אדם שילמד את בנו חכמה יונית, ושניהם תלויים זה בזה; באשר אדם מלמד בנו חכמה יונית, שהיא החכמה והתרבות של היונים — כדור רגל וכדור סל, וכל מיני הבלים והבלי הבלים, שאנשים מכורים לזה, וזה בכלל תרבות יון, כפירות ואפיקורסות להוציא את הקדוש-ברוך-הוא מעם ישראל, כמאמרם ז"ל (ראש השנה יח:): מלכות יון גזרה שלא להזכיר שם שמים על פיהם; לבסוף מגיע לידי כף, שמוכר חזיר וכו'. ואנו עדים שיבדו מהכל, אבל לא מהקדוש-ברוך-הוא. לזאת, עלינו להפיץ קונטרסים וחוברות המדברים מהאמונה בו יתברך, מקדשת אכילה, "תאכל בתאבון", ששם מעורר באפן גלוי לא לאכל חזיר,

הַמְבִיא כָּל מִינֵי חֲלָאִים רָעִים וְכוּ'; וְעֲלִינוּ לְמִסַּר נַפְשֵׁנוּ לְהַפְיץ אֹדֶר
רַבְּנוּ ז"ל בְּאַפֵּן כְּזֶה, שְׁלֹא הָיָה עַד עֵתָה.

אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! כְּלָנוּ צְרִיכִים תְּקוּן, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם,
יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זְכִינוּ
לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲבָל אֵין דֵּי בְּנֵה. אֲלֹא עֲלִינוּ לְגִלוֹת
וּלְפָרְסֵם אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה הַתְּקוּן שְׁלָנוּ! אִם אָדָם יוֹדֵעַ שְׁחָטָא,
עָלְיוֹ לְמִסַּר נַפְשׁוֹ לְהַפְיץ אֶת הַחֻבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרָסִים בְּכָל תְּפוּצוֹת
יִשְׂרָאֵל. מִי שֵׁישׁ לוֹ אִיזוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְגַדֵּב לְהַדְפִּיס אִיזֵה קוֹנְטְרָס
לְעֻלּוֹי נִשְׁמַת אֲבוֹתָיו — הָאֵב וְהָאֵם, הַסֵּב וְהַסֵּבְתָא, הַדּוֹד וְהַדּוּדָה
וְכוּ', אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת שֵׁישׁ לְנִשְׁמוֹת הָאֱלוֹי
שְׁמַדְפִּיסִים לְעֻלּוֹי נִשְׁמָתָם, כִּי זֶה עֵקֶר הַנְּחֻת-רוּחַ שְׁלָהֶם; כִּי עַל-יַדֵּי
הַקּוֹנְטְרָס הַזֶּה מַחְזִירִים אֲלֵפִים וְרַבּוֹת יְהוּדִים בְּתִשׁוּבָה. וְכֵן אִם
מַדְפִּיסִים לְזְכוּת הַחַיִּים, לְזְכוּת אִיזֵה חַי, שֵׁיְהִיָּה בְּרִיא, שֵׁיִצְלִיחַ וְכוּ'
וְכוּ', שֵׁיִזְכֶּה לִישׁוּעָה וְכוּ' — אֵין יְכוּלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעַר גְּדֵל הַזְּכוּת
הַזֶּה! כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עֲכָשׁוּ לְרֵאוֹת שֵׁיתְקִימוּ דְבַרֵי הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּה
(ב, ג): "וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר הַנּוֹי"ה, אֶל בַּיִת
אֲלֵקִי יַעֲקֹב, וְיִוְרָנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכֶה בְּאַרְחֻתָיו, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
וְדַבַּר הַנּוֹי"ה מִירוּשָׁלַיִם".

לְזֹאת, אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עֲלִינוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמָנוּ לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם
אֶת הַחֻבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרָסִים, וּמִי שְׂרַק יֵשׁ לוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְגַדֵּב עַל
הַדְּפִסַת הַסְּפָרִים וְהַקּוֹנְטְרָסִים וְהַחֻבְרוֹת — תְּבֹא עָלָיו בְּרָכָה, וְאֵין
מַלִּים לְהַסְבִּיר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת הַזֶּה; אָדָם יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ, וּבְגִלּוֹ זָכָה,
שְׁמֵאוֹת וְאֲלֵפֵי אֲנָשִׁים יַחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, אִיךָ? עַל-יַדֵּי שְׁנַתֵּן צְדָקָה
לְהַדְפִּיס אִיזֵה קוֹנְטְרָס, אִיזוֹ חֻבְרַת עַל שְׁמוֹ, אוֹ עַל שֵׁם קְרוֹבֵי
מִשְׁפַּחְתּוֹ הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, וְזֶה מוֹפֵץ עַל-יַדֵּי הַמְּפִיצִים, הוּא זָכָה,
שְׁבִזְכוּתוֹ אֲנָשִׁים חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה.

לְזֹאת, אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בְּאוֹ
וְרַחְמוֹ עַל עַצְמָכֶם, וְרֵאוּ מַחְדָּשׁ לְתָרֵם לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים.
וְהַצְדָּקָה הַזֶּה עוֹלָה עַל כָּל הַצְדָּקוֹת. וּמוֹהַנּוֹי"ת ז"ל פָּרַשׁ אֶת הַפְּסוּק

(תהלים קיט, קמב): "צִדְקַתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת", איזו צִדְקָה נְשֹׂאֶרֶת לְעוֹלָם? כְּשֶׁנִּתְּנִים עַל תּוֹרַת הַצִּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁתִּפְשֹׁט בְּעוֹלָם. וְאֵל תִּחְשְׁבוּ שֶׁזֶה הוּן תּוֹעֲפוֹת, אֲלֵא בְּשִׁבִיל כַּמָּה מֵאוֹת שְׁקָלִים יְכוּלִים לְהִדְפִּיס אֶלְף קוֹנְטֵרְסִים, אֶלְף חוֹבְרוֹת, וְהֵן תִּגְעַנְגַּה לְאֶלְף אֲנָשִׁים. הָאֵם אַתֶּם יְכוּלִים לְהֵאֱמִין דְּבַר כֶּזֶה, שֶׁבְּשִׁבִיל כַּמָּה מֵאוֹת שְׁקָלִים, אַתֶּם יְכוּלִים לְהַחְזִיר בְּתִשׁוּבָה יוֹתֵר מֵאֶלְף נְפֹשׁוֹת! נְשִׁמוֹת?! בְּדֶרֶךְ כָּלֵל אָדָם מוֹנֵעַ עֲצָמוֹ מִלְּתֵת צִדְקָה, כִּי חוֹשֵׁב, שֶׁבְּיִדְאֵי צָרִיךְ לְתֵת הוּן תּוֹעֲפוֹת, וְזֶה אֵין לוֹ, אֲזִי לֹא נוֹתֵן בְּכָלֵל. אֵךְ לֹא וְלֹא! כָּל שְׁקָל, כָּל חֲצֵי שְׁקָל, זֶהוּ קוֹנְטֵרְס וְחוֹבְרַת, הָאֵם לֹא כְּדֵאי לְגַדֵּב עַל הַדְּפֶסֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַל הַחוֹבְרוֹת וְהַקוֹנְטֵרְסִים?! אֲנָשִׁים צְמֵאִים לָזֶה! זוֹ כָּל חֵיוֹתָם! יֵשׁ בְּגִי-אָדָם שֶׁכָּל הַחֲמֵצָן שֶׁנוֹשְׁמִים הוּא רַק — הַחוֹבְרוֹת וְהַקוֹנְטֵרְסִים, קָמִים עִם זֶה, וְהוֹלְכִים לִישׁוֹן עִם זֶה, וּמִסְתּוֹבְבִים עִמָּהֶם כָּל הַיּוֹם. לָכֵן רֵאוּ, אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵיִקְרִים! לְמָסֹר נַפְשְׁכֶם, שֶׁכָּל אֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלֵל יִשְׁתַּדֵּל לְהִדְפִּיס אֵיזֶה קוֹנְטֵרְס אוֹ חוֹבְרַת, וְיִהְיֶה שָׁמוֹ, שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ וְיִלְדֵיו מוֹפִיעַ עַל הַקוֹנְטֵרְס, וְזִכּוֹתָם תִּהְיֶה נִצְחִית. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתוּבוֹת ג.): אֵיזוֹ צִדְקָה שֶׁהִיא בְּכָל יְעֵת? זֶה הַכּוֹתֵב סִפְרִים וּמִשְׁאִילָן לְאַחֲרִים, שֶׁזֶה מֵה שֶׁכְּתוּב (תהלים קו, ג): "עוֹשֶׂה צִדְקָה בְּכָל יְעֵת"; וּמַדּוּעַ זֶה 'בְּכָל יְעֵת'? כִּי צִדְקָה אַחֲרֵת שְׁאָדָם נוֹתֵן לְעֵנִי לְאֹכֵל אוֹ לְשִׁתּוֹת, זֶהוּ חֵד פְּעָמִי, כִּי מִחַר צָרִיךְ לְתֵת לוֹ עוֹד פְּעַם וְעוֹד פְּעַם, וְכֵן כָּל יוֹם וְיוֹם, וְלֹא כָּל אֶחָד יְכוּל לְעֹזֵר לְשָׁנִי בְּאִפְּן תְּמִידִי, כִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ עָנִי, וְהוּא בְּעֲצָמוֹ צָרִיךְ לְאֹכֵל. אֲבָל עַל-יְדֵי שְׁמִקְיָמִים אֵת דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלוֹ, שְׁאוֹמְרִים: עוֹשֶׂה צִדְקָה בְּכָל יְעֵת — זֶה הַכּוֹתֵב סִפְרִים וּמִשְׁאִילָן לְאַחֲרִים; צִדְקָה זוֹ הִיא בְּכָל יְעֵת; כְּשֶׁאַתֶּם תִּדְפִּיסוּ חוֹבְרַת אוֹ קוֹנְטֵרְס, תִּזְכּוּ שֶׁתִּהְיֶה צִדְקָה בְּכָל יְעֵת; חוֹבְרַת אַחַת, קוֹנְטֵרְס אֶחָד שֶׁמְפִיִּצִים לְאֵיזֶה יְהוּדִי, יִהְיֶה מִי שֶׁרַק יִהְיֶה, הוּא כְּבָר יִחְזִיקוּ בְּכִיסוֹ, בְּתִיקוֹ, בְּחִדְרוֹ, וְתִמִּיד יַעֲיֵן בוֹ. וְזוֹ הַצִּדְקָה הַכִּי גְדוֹלָה — לְעֹזֵר לְיְהוּדִים. כִּי יְהוּדִים נִמְצָאִים הַיּוֹם בְּמִצְבַּ קֶשֶׁה, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְגַדֵּב לְהִדְפִּיס אֵת הַקוֹנְטֵרְסִים וְהַחוֹבְרוֹת וְכוּ'.

וְזֹאת אֲנִי מִכְרַח לֹמַר לְכֶם, שְׁכַל קוֹנְטְרַס, כָּל חוֹבְרַת, יֵשׁ לָהּ
הַכְּתָבַת שְׁלֵה, וְזֶה אֶחָד מִנְפְּלָאוֹת פְּלֵאֵי פְּלָאוֹת, הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים
שְׁאַנְחָנוּ רוֹאִים עֲכָשׁוּ, שְׁכַל קוֹנְטְרַס וְכַל חוֹבְרַת מַגִּיעִים בְּדִיוֹק אֶל
הַכְּתָבַת הַנְּכֹנֶה, וַיַּעַן שְׁנַתְקִימַת עֲכָשׁוּ אֶצְלָנוּ, לְצַעֲרָנוּ הַרְבֵּ, נְבוֹאֵת
הַנְּבִיא יוֹאֵל, שְׁאָמַר (יוֹאֵל ג, גִּד): "דָּם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן, הַשְּׁמֶשׁ
יִהְיֶה לְחֶשֶׁף וְהַיָּרֵחַ לְדָם, לִפְנֵי בּוֹא יוֹם הַיּוֹי"ה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא;
וְאַנְחָנוּ עֲדִים לְזֶה, אִיךָ שְׁכַל הָאָרֶץ מְלֵאָה הַסְּתוֹת נֶגֶד כָּל הַקְּדוֹשׁ
לְעַם יִשְׂרָאֵל, מְדַבְּרִים פְּתוּחַ נֶגֶד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נֶגֶד חֲכָמֵי
יִשְׂרָאֵל, נֶגֶד הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, נֶגֶד שֶׁבַת, נֶגֶד כְּשָׁרוֹת, וְרוֹצִים
לְהוֹצִיא אֶת הַבְּחֹרִים מִהַיְשִׁיבוֹת. לְזֹאת, עֲלִינוּ עִתָּה לְמֵלֵא אֵת כָּל
אָרֶץ יִשְׂרָאֵל עִם הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרַסִים בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוֹלָה.
וְאַשְׁרֵי כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ, שְׁיִזְכֶּה לְגַדֵּב אִיזָה קוֹנְטְרַס וְחוֹבְרַת
עַל שְׁמוֹ, שֵׁם אִשְׁתּוֹ וְהַיְלָדִים, שְׁלִזְכּוֹת הַקּוֹנְטְרַסִים הָאֵלוּ יִתְקַים גַּם
(יוֹאֵל ג, ה): "וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם הַיּוֹי"ה יִמְלֹט, כִּי בְּהַר צִיּוֹן
וּבִירוּשָׁלַיִם תִּהְיֶה פְּלִיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר הַיּוֹי"ה וְגו'"; וְזֶה מֵה שְׁאַנְחָנוּ
צְרִיכִים לְרְאוֹת עִתָּה — לְמֵלֵא אֵת כָּל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל עִם חוֹבְרוֹת
וְקוֹנְטְרַסִים, לֹא רַק בַּחוּצוֹת וּבְרַחוֹב — לְכָלֵל הָאֲנָשִׁים, שְׁזֶה דְבַר
גְּדוֹל מְאֹד, אֲלֵא כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ בְּמִשְׁפַּחְתּוֹ אֲנָשִׁים שְׂרַחוּקִים
מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַדִּין אֵינָם יוֹדְעִים מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּרֵאֵי
לְהַפִּיץ לָהֶם אֵת הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרַסִים, וּלְמֵלֵא אֵת הַבַּיִת בְּהֶמּוֹן
חוֹבְרוֹת וְקוֹנְטְרַסִים, וְזֶה יַעֲזֹר לְהַחֲזִיר אֵת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ בְּתַפְלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׁאַנִּי מִבְּקֶשׁ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ בְּפִרְטִיּוֹת, וְעַל כָּל
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵלִיּוֹת, שְׁכַבֵּר נִזְכָּה לְשִׁמְעַ אֵת קוֹל שׁוֹפְרוֹ שֶׁל
מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ, שְׁזֶה הַקּוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק, שְׂרַבְנוּ ו'ל אֹמַר (לְקוֹטֵי מוֹתְרָן,
חֶלֶק ב', סִימָן ח'): כִּשׁ'פִּר' — רֵאשֵׁי תִבּוֹת: פִּ'שׁוּט, כִּ'פּוּל, שִׁ'לוּשׁ,
רִ'בוּעַ; שְׁזֶה קוֹל הַצַּדִּיק הַיּוֹצֵא מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת: כְּתָר — קוֹל פִּ'שׁוּט,
חֲכָמָה, בִּינָה — קוֹל כִּפּוּל, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת — קוֹל מִשְׁלֵשׁ,
נִצָּח, הוֹד, יְסוּד, מְלָכוּת — קוֹל רְבוּעַ. וְאֵלוּ הֵם הַעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי
תְּהִלִּים שְׁגָלָה רַבְּנוּ ו'ל בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַבְּרִית, תְּקוּן הַנְּשָׁמָה. אֲשֶׁרֵי

מי שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּהַפְצַת מַעֲיִנוֹת הַחֻכְמָה חוֹצָה, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְרֵאוֹת
בְּגֵאֲלָתָן וְיִשׁוּעָתָן שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרֵאשִׁיחֵי חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... וְ... שְׂיַחֲיוּ נֹצַח.

פֹּה תִקְבְּלוּ עוֹד חֲצִי פָּרֶק ו' מִפְּרָקֵי אָבוֹת עִם פְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי
אָבוֹת", אֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתוֹךְ יוֹם יוֹמִים יִגְמַר הַכֹּל.

מָה אִמַּר לָכֶם! אֲנִי יוֹשֵׁב לֵילוֹת שְׁלָמִים לְגַמֵּר אֶת זֶה, וְאֲנִי
מְקַנֶּה אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכַפְּשֶׁזָה יֵצֵא לְעוֹלָם, זֶה יִהְיֶה אוֹר
גְּדוֹל, וְרַבִּים יַחֲיוּ אֶת עֲצָמָם עִם זֶה.

וְכֵן אֲנִי שׁוֹלַח לָכֶם שְׁנֵי עֲמוּדִים שְׂמֵצָאֲתִי אֲצְלִי, שְׁסֹדְרָם פַּעַם
... גְּרוֹ יֵאִיר, וְאוֹלֵי זֶה יִהְיֶה לָכֶם דְּגָמָא אֵיךְ לְסֵדֶר אֶת הַפְּנִים שֶׁל
מִסְכַּת אָבוֹת עִם פְּרוּשׁ הַבְּרִטְנוּרָא וְעִם פְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי-אָבוֹת", אֲבָל
אֲתָה תַעֲשֶׂה כְּפִי שְׂאֲתָה מְבִין, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׂזֶה יֵצֵא בְּתַכְלִית הַהַדוּר, וּכְדַאי לְהַדְפִּיסוֹ בְּפוֹרְמַט גְּדוֹל, כִּי זֶה
מוֹשֵׁף אֶת הָעֵינַן, וְזֶה יִהְיֶה מְאֹד מְאֹד יָפֵה.

חֲזַקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד, כִּי כָּל עֲבוֹדַתְכֶם אֵינָה הוֹלֶכֶת לְרִיק, אֲלֹא
זְכוּתְכֶם גְּדוֹלָה בַּשָּׁמַיִם, וּבִפְרָט שְׁעַל-יְדֵי עֲבוֹדַתְכֶם אַתֶּם מְקַרְבִּים
אֲלֵפִים וְרַבּוֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְחִיִּים אוֹתָם.

לְדַעֲתִי, אַתֶּם לֹא צְרִיכִים לְשַׁלַּח לִי לְהַגִּיחַ, כִּי פָּשוּט אֵין לִי זְמַן
לְרַגֵּעַ, וְאֲנִי מְקַנֶּה שֶׁ... גְּרוֹ יֵאִיר, וְחִבְרִיו יִגִּיחוּ אֶת זֶה הַיֵּטֵב.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרָאשׁ-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שְׁתַּחֲוֶה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַמַּעֲוֵן, תֵּאֱמִינִי לִי, שְׂאֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֵה שְׁלֹא יִהְיֶה לְאֶף אֶחָד תְּרַעַמְתָּ, אֶלָּא אֲדַרְבֶּהּ, שְׁכֹלֶם יִהְיוּ מְרַצִּים, וּמִי יִתֵּן, שְׁנִזְכֶּה לְהַכְנִיס אֶת כָּל יְלָדֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְתוֹךְ הַמַּעֲוֵן.

דְּבַרְתִּי אֶת הַפְּרָטִים עִם ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְיִכּוּלִים לְסַדֵּר אֶת הַכֹּל עַל הַצֵּד הַכִּי טוֹב.

גַּא וְנָא אֵל תִּהְיִי שְׂבוּרָה, כִּי אֲדַרְבֶּהּ, צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מָה שְׂעוֹבֵר עַל הָאָדָם, וּבִפְרָט בְּצַרְכֵי צְבוּר, מִי שְׂעוֹסֵק בְּצַרְכֵי צְבוּר בְּאִמוּנָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם לוֹ תְּזָרָה כְּפֹל כְּפֹלִים, וְזוֹכָה לִילְדִים טוֹבִים.

גַּא וְנָא הַחֲזִיקִי מַעֲמַד, וְשׁוּם דְּבַר שְׁלֹא יִשְׁבֵּר אוֹתְךָ, וְאֲנִי מֵאֲמִין בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׁנִזְכֶּה לְעֵבֵר עַל הַכֹּל, וּמִי יִתֵּן, שְׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצֵּד הַכִּי טוֹב.

אוֹדוֹת הַמַּקּוּה וְכוּ', אֲנִי אֶעֱשֶׂה, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה בֵּין נְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן בֵּין הַגְּבָרִים, בְּאִפְן שְׁלֹא תִהְיֶה יוֹתֵר הַפְּקָרוֹת, תְּכַל שִׁיגִיעַ לְמַצַּב כְּזֶה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שְׁתַּצְלִיחֵי דְרַכְךָ תְּמִיד.

כֵּן ... גֵּרוֹ יְאִיר, מְצַלִּיחַ מְאֹד, וְהוּא כְּחוּר חֲרוּץ, וּבְעַל דְּרַךְ אֶרֶץ גְּדוּל, וְלוּמַד בְּהַתְמַדָּה גְּדוּלָה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַב־יְעִי לְסֹדֵר קְדוֹשִׁים, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיָהּ.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם, וְגִדַל שְׂמִחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמְּכֶם — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְעַקֵּר שְׂמִחָתִי שְׂאַתֶּם גָּרִים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, אֲשֶׁר זֶה כָּל רְצוֹנִי — לְרֹאוֹת אֶצְלָכֶם הַרְבֵּה נַחַת, וְאַחַד יַעֲזוֹר לְשִׁנִּי, וְהוֹלֵךְ לִי בַחַיִּים, שֶׁהַזּוּגוֹת הַצְּעִירִים יִקְבְּלוּ אֶת דַּעַת רַבָּנוּ וְ"ל בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, שְׂרַבְנוּ וְ"ל הַזְּהִירָנוּ מֵאֵד מְאֹד עַל שְׁלוֹם-בֵּית וְעַל אַהֲבָה, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵינוּ וְ"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד), לְכֹן כְּשֹׂאֲתֶם כּוֹתְבִים לִי, שְׂיֵשׁ בִּינִיכֶם אַהֲבָה וְהַבְּנָה הַדָּדִית, מִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים אֲתֶם מְנַפְּחִים בִּי, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַמְשִׁיכוּ כֶּךָ כָּל הַחַיִּים.

נָא וְנָא רְאוּ לְוַתֵּר אֶחָד לְשִׁנִּי, וְלַעֲזוֹר אֶחָד לְשִׁנִּי, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַצְלִיחוּ בַחַיִּים.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֲתֶכֶם ... שְׂבִבְכֵל מוֹצְאֵי שְׁבַת תִּלְכוּ לְמַלְוָה מְלִכָה אֶצֶל ר' ... גִּרוּ יְאִיר, שְׂאֵז לְוִמֵד הַהֲלָכוֹת הַנְּחוּצוֹת בְּעִנְיַן טְהָרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וּבְכָלֵל יֵשׁ שְׂמָה אוֹיְרָה שֶׁל הָאֲבָרְכִים הַחֲדָשִׁים, שְׂזֶה יִתְרֵם מְאֹד לְקַהֲלָנוּ, וְכֵן הִזָּה טוֹב מְאֹד, שְׂתַצְטַרֵף לְשַׁעוֹר שֶׁל הָרַב ... גִּרוּ יְאִיר, שְׂלוֹמֵד הַלְכוֹת שֶׁל טְהָרַת הַמִּשְׁפָּחָה בְּכֹל לִיל שְׂשִׁי, וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים, אִם הֵייתָ יְכוֹל לְהִיֹּת חֲצִי יוֹם בְּכוֹלֵל שֶׁל הָרַב ... כִּי יוֹם בְּלִי תוֹרָה הַנִּשְׁמָה רַעְבָּה. וְזֹאת עֲלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁהִנֵּה אֲנַחְנוּ כְּאֵן, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִפֶּה, וְחָבַל עַל כָּל יוֹם שֶׁלֹּא לְוִמְדִים מְקַרָּא, מְשַׁנָּה, גְּמַרָּא, מְדַרְשׁ, שֶׁהָאַרְבְּעָה לְמוֹדִים אֵלוּ הֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבְּעָה עוֹלָמוֹת, וּמְזַכְּכִים אֶת הַנִּשְׁמָה, אֲשֶׁרִי מִי שְׂחֹזֵק בְּזֶה!

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נִרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים שְׁבַעוּלָם, וְשׁוּם דְּבָר לֹא יִשְׁבֹּר
אוֹתְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִבְּקֶשׁ אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יְכוּל לְאַסֹּף אֶת כָּל הַבְּנוֹת
וּבִפְרֵט מֵהַפְתּוֹת הַגְּדוּלוֹת ז' ח', וְכֵן ט' י', שֶׁתְּבִאנָה בְּשַׁעַה שְׁבַע
לְמַעַלָּה ל'"הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וְאֲנִי אֶגִּיד לְפָנֶיךָ שִׁיחָה, וְאֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂוָה
מְאֹד מְאֹד נְחוּץ, וּבִפְרֵט שְׂאֲנִי מְאֹד רוֹצֵה לְהַחֲדִיר בְּךָ הַרְבֵּה
אֲמוּנָה, וְאֲמוּנַת חֲכָמִים, וְאֵת הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וְעַל-כֵּן תִּאָּסֵף
אוֹתְךָ בְּיַחַד, וַיִּדְבֹּר אִתְּךָ, וְגַם הַפֶּתַח שֶׁלְּךָ יְכוּלִים לְהִיּוֹת לְמַטָּה וְהֵם
יִשְׁמְעוּ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק מְעַמָּד, וְאֵל תִּשְׁבֹּר מְשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוּלָם,
כִּי סוּף הַכְּבוֹד לְכוּא, וְתִאֲמִין לִי, בְּזֶה שְׁמַחְנֻכִים אֶת הַיְלָדִים בְּתוֹרָה
וַיִּרְאֵת שָׁמַיִם, זֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבְּאֲמַת
נִזְכָּה לְתִקּוּן הַשָּׁלֵם, לְתִקּוּן אֶת עֲצֻמְנוּ וּלְתִקּוּן מַה שֶׁפָּגַמְנוּ, וְאֵף שְׂאֲנִי
יודֵעַ שְׁמֵאֵד מְאֹד קִשָּׁה הַעֲבוּדָה עֲלֶיךָ, וּמִרְחוּק אֲנִי מִבֵּין בְּדִיוק מַה
שֶׁקוֹרָה אִתְּךָ, עִם כָּל זֹאת תִּאֲמִין לִי, שֶׁלְּצוּם וְכוּ', אוֹ לְסַבֵּל סָבֵל
וְכוּ', אוֹ לְחַזֵּר לְגִלְגּוּל וְכוּ', זֶה יוֹתֵר קִשָּׁה, וַיּוֹתֵר קַל לְמַסֵּר אֶת
הַנֶּפֶשׁ בְּעֵבֹר חַנוּף, וְזֶה הַתִּקּוּן הַכִּי גְדוֹל.

גַּם אַתָּה תִּרְבֶּה לְדַבֵּר עִם הַבְּנוֹת מְעַנֵּן אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְתִאֲמִין

לי, שְׁכַל דְּבוּר עוֹשֶׂה רֶשֶׁם גָּדוֹל מְאֹד וּפּוֹעֵל, וְזֶה כְּמוֹ טַפַּת מַיִם שֶׁמִּמְשִׁיכָה לְטַפְטֵף עַל סֵלַע, לְבִסּוֹף עוֹשֶׂה חוֹר וְכוּ', וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּרַכְּךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רלט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים נְחוּצִים, שֶׁתִּמְסְרֶם תְּכַף-וּמִיד לְיַעֲדֶם, וְכֵן מִכְתָּב כָּלְלִי לְתִלּוֹתוֹ עַל לוּחַ הַמּוֹדְעוֹת.

רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשִּׁמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכֹל, וְהַיּוֹם דִּבְרַתִּי עִם בְּנֶךָ ... גְּרוּ יְאִיר, וּמֵאֵד מְאֹד נִהְיֵיתִי לְשִׁמְעַי אִיךָ שֶׁהוּא שִׁמְחָה, וְהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ אִיךָ לְהוֹדוֹת לִי עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעֲשִׂיתִי לוֹ — כִּי הוּא אָמַר לִי, מִי יִתֵּן שֶׁתִּזְכְּרוּ אֶת זֶה כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

גַּא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדְּבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ וּמְטַהֵר אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי לְכֹלֹכִים, וּמְדַבֵּיק אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רמ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגְּרִים בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב",

הַיְיָ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצִּלָּחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! חסדי השם יתברך, שעשה אתנו גם בתוך גס, ומי יתן, שפכר יתקיים אצלנו התפלה שאנו מתפללים בראש-חדש: "ויהי החדש הזה סוף וקץ לכל צרותינו, תחלה וראש לפדיון נפשנו", העקר תלוי שנתזיק את עצמנו ביחד באהבה, אחוה ורעות, ולמסר את נפשנו בעבור אהבה ואחדות, וזה יקרב את גאלתנו ופדות נפשנו, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה צח, סימן ב'): נעשו בני ישראל אגדה אחת — התקינו עצמכם לגאלה; והעקר תדונו אחד את השני לכף זכות, ואל תאמרו שזה כף וכו', וזה כף וכו', ואי אפשר לי להתאחד אתו וכו', כי אם תלכו בדרך זו — למצא אצל כל אחד חסרונות, אז תעשו סוף וקץ לכל הקהלה, חס ושלום, והקדוש-ברוך-הוא שונא את זה, פי אצלו יתברך חשוב כל בר ישראל, ורצונו יתברך שיתאחדו כל מיני טפוסים אנשים יחד, כמאמרם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה ל', סימן י'): פרי עץ הדר — אלו ישראל, מה אתרוג זה יש בו טעם ויש בו ריח, כף ישראל יש בהם בני-אדם שיש בהם תורה, ויש בהם מעשים טובים. כפות תמרים — אלו ישראל, מה התמרה הזו יש בה טעם ואין בה ריח, כף הם ישראל, יש בהם שיש בהם תורה, ואין בהם מעשים טובים. וענף עץ עבות — אלו ישראל, מה הדס יש בו ריח, ואין בו טעם, כף ישראל, יש בהם שיש בהם מעשים טובים, ואין בהם תורה. וערבי נחל — אלו ישראל, מה ערבה זו אין בה טעם, ואין בה ריח, כף הם ישראל, יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה, ולא מעשים טובים. ומה הקדוש-ברוך-הוא עושה להם, לאבדן אי אפשר, אלא אמר הקדוש-ברוך-הוא: יקשרו כלם אגדה אחת, והן מכפרין אלו על אלו, ואם עשיתם כף, אותה שעה אני מתעלה, הדא הוא דכתיב (עמוס ט'): הבונה בשמים מעלותיו, ואימתי הוא מתעלה? כשהן עשויין אגדה אחת, שנאמר (שם): ואגדתו על ארץ יסדה. וידוע מה שאמר מוהרנ"ת ז"ל לאחד מאנשי שלומנו, שתמיד מצא חסרונות

אֶצֶל זולתו, וּבִטֵּל אֶת כָּלֶם, וְאָמַר: אֵין עִם מִי לְדַבֵּר, וְשָׁאֵל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל, אִז מָה אַתָּה? עָנָה וְאָמַר: אֲנִי הִכִּי גְרוּעַ בְּעוֹלָם, וְאֲנִי נִמְצָא כְּבָר לְאַחַר יְאוּשׁ. עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל: אַתָּה רוֹאֶה מָה שְׁגַרְמַתָּ לְעַצְמָךְ, עַל-יְדֵי שְׂאֵתָה מְבִטֵּל אֶת כָּלֶם, עַד שְׁגַם אֶת עַצְמָךְ אַתָּה מְבִטֵּל, וְנִפְלַת בְּיְאוּשׁ, לֹא כִּף קִבְלָנוּ מִרְבֵּנוּ ו"ל, אֶלֹא הָאָדָם מְכָרַח לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֶצֶל אַחֲרִים, וְאִז יִמְצָא גַם בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת (לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, חֵלֶק א', סִימָן רפב); וְעַל-כֵּן עָקַר הַשְּׁלֵמוֹת — כְּשַׁעַם יִשְׂרָאֵל מִחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, וְנִעֲשִׂים אֲגָדָה אַחַת, שְׂאִז גּוֹרְמִים יַחֲוֹד וְזוּוֹג עֲלוֹיוֹן, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (מִדְרָשׁ שְׁמוּאֵל, פָּרָק ה, טו): תָּנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל עֲשׂוּיִין אֲגָדָה אַחַת מִלְמַטָּה, כְּכִיכּוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּמִקּוּמָה.

וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רְאוּ לְמִסַּר אֶת נַפְשְׁכֶם בְּעִבּוֹר דְּבַר זֶה, שִׁיְהִיָּה אֶהְבֵּה וְאַחֲדוֹת בְּיַגִּינוּ, רְאוּ גַם רְאוּ כְּמָה אֲנַחְנוּ סוֹבְלִים מֵהַסְּמִ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, שְׁמַסִּית וּמַדִּיחַ אֶת תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם נִגְדָנוּ, וְאַחַר יְגִיעוֹת וְטַרְחוֹת וּבְזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים וְהִרְבֵּה תַפְלוֹת, קִבְלָנוּ אֵיזָה שְׁטַח בְּעִבּוֹר הַתְּלַמוּד תּוֹרָה, עַל יַד הַבַּיִת עֲלָמִין, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְאוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, וּכְשֶׁאֲנִי בָּא לְבַקֵּר בַּתְּלַמוּד-תּוֹרָה, תָּמִיד אֲנִי נִזְכָּר בְּמֵאֲמָרָם ו"ל (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים כ'), סִימָן ד') עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים כ'): "עֲנֵה ה' בְּיוֹם צָרָה", מְשַׁל לְאָב וּבֶן שֶׁהֵיוּ מֵהַלְכִין בְּדִרְךָ, וְנִתְיַגַע הַבֶּן, וְאָמַר לְאָב: "הֵיכֵן הִיא הַמְּדִינָה?" אָמַר לוֹ: "בְּנִי, סִימָן זֶה יְהֵא בְּיָדְךָ, אִם רְאִיתָ בֵּית הַקְּבָרוֹת לְפָנֶיךָ, הֲרִי הִיא הַמְּדִינָה קְרוּבָה לָךְ". כִּף אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אִם רְאִיתָם אֶת הַצָּרוֹת שֶׁתִּכְפּוּ אֶתְכֶם, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אַתֶּם נִגְאָלִין, וְתִהְיֶה לְאֵל, אֲנַחְנוּ מִתְחִילִים לְרְאוֹת יְשׁוּעוֹת, וּבְעֲזָרְתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, פֶּה תִהְיֶה "עִיר בְּרִסְלָב" — עַל אִפְס וְחִמְתָּם שֶׁל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְדֵינוּ.

זְכְרוּ הֵיטֵב אֶת כָּל הַטוֹבוֹת שֶׁכְּבָר רְאִיתָם, שִׁילְדִיכֶם מִתְחִילִים לְהִתְחַתֵּן בְּקֻדְשָׁה וְטְהָרָה, וּמָה עוֹד מְחַפֵּה עֲלֵיכֶם, עוֹד תִּרְאוּ בְּקְרוֹב אֵיזָה נַחַת רוּחַ יְהִיָּה לָכֶם מִיְלְדֵיכֶם, וְעַל-כֵּן אֵל תִּבְרַחוּ מִפְּנֵי פְחָדִים שֶׁל הֶבֶל וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה מב).

על פסוק (דברים כ'): "אל ירף לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו" וגו',
 "אל ירף לבבכם" — מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות, "אל
 תיראו" — מפני הגפת תריסין ושפעת הקלגסין, "אל תחפזו" —
 מקול קרנות, "אל תערצו" — מפני קול צנחות, "פי הווי"ה אלהיכם
 ההולך עמכם" (שם), הם באין בנצחוננו של בשר ודם, ואתם באים
 בנצחוננו של מקום. שלא יסיתו אתכם שום ברִיה, שֶׁהַסֵּמֶן־מִ"ם
 הַרְשַׁע רוֹצֵה שְׁלוֹם, וְזָכְרוּ הַיֵּטֵב אֶת הַצֶּעֶר וְהַיְסוּרִים וְהַעֲגַמַת נַפְשׁ,
 שְׁגוּרִים לָנוּ כְּבָר מְאֹד שְׁנֹכְנְסוּ לָגוּר כָּאֵן עַל לֹא דָבָר, כְּמָה מִיָּנִי
 מְסִירוֹת מְסַר אוֹתָנוּ, וְעַכְשָׁו בִּימֵי סְפִירַת הָעֵמֶר, יִפְל נִפְּלָה אַחַר
 נִפְּלָה, כְּמוֹ שְׁאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל (ספֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר, סִמֵּן ג'):
 בְּסִפִּירַת הָעֵמֶר יְכוּלִין לְהַכְנִיעַ אֶת הַמְּסוּר, וְסִמֵּן — לְעַמְ"ר רֵאשִׁי
 תְּבוֹת: מ'אִיגְרָא ר'מָא ל'בִּירָא ע'מִיקְתָּא, וְצִרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד
 מְאֹלוֹ שְׁמִסִּיתִים אוֹתָנוּ לְהַשְׁלִים עִם הַרְשַׁע הַזֶּה.

נא ונא ראו להפך את קהלתנו למקום תורה, וכמו שאמר התנא
 רבי יוסי בן קסמא (אבות פ"ק ו'): פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ופגע
 בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזירתי לו שלום, אמר לי: "רבי,
 מאיזה מקום אתה?" אמרתי לו: "מעיר גדולה של חכמים ושל
 סופרים אני". אמר לי: "רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני
 אתן לך אלף אלפים דיגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות?" אמרתי
 לו: "בני, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות
 שבעולם, אני דר אלא במקום תורה, לפי שבשעת פטירתו של אדם
 אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות,
 אלא תורה ומעשים טובים בלבד". שנאמר (משלי ו'): "בהתהלךך
 תנחה אותך, בשכבך תשמר עליך, והקיצות היא תשיחך",
 "בהתהלךך תנחה אותך" — בעולם הזה, "בשכבך תשמר עליך"
 — בקבר, "והקיצות היא תשיחך" — לעולם הבא. וכן כתוב בספר
 תהלים על-ידי דוד מלך ישראל (תהלים קיט): "טוב לי תורת פיך
 מאלפי זהב וכסף", ואומר (חגי ב'): "לי הכסף ולי הזהב נאם הווי"ה
 צבאות"; וזכרו היטב אשר התנא רבי יוסי בן קסמא, הוא הנה נגד
 מחלקת בבית-הכנסת ובבית-המדרש, כמאמרם ז"ל (יבמות צו): כף

הִיָּה הַמַּעֲשֶׂה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁל טְבַרְיָה וְכוּ', שֶׁנֶּחֱלְקוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי יוֹסִי, עַד שֶׁקָּרְעוּ סֵפֶר תּוֹרָה בְּחֻמָּתָן וְכוּ'. וְהָיָה שֵׁם רַבֵּי יוֹסִי בֶּן קֶסְמָא, וְאָמַר: תָּמָה אָנִי אִם לֹא יִהְיֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת זֶה בֵּית עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וְכֵן הָיָה.

וְלָכֵן הָטוּ אֲזַן קִשְׁבָת אֶל מַה שֶׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, תַּחֲזִיקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, וְאֵל תְּרִיבוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית־הַמְּדֻרָשׁ, וְתִהְיֶה אֶת זֶה לְמַקּוֹם תּוֹרָה.

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲכָשׁוּ מִתְחִיל זְמַן הַקְּיִץ הִבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, רְאוּ כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַפֶּלֶל 'לְגַנּוּב' אֵיזָה זְמַן וְלָבוֹא אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמְּדֻרָשׁ לְלַמֵּד וְלִהְיוֹת פֶּלֶל, כִּי מַה יִּשְׁאַר מֵאֲתָנוּ — אִם לֹא הַתּוֹרָה שֶׁנִּזְכָּה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, וְהַתְּפִלָּה שֶׁנִּתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיָמֵי שֶׁיִּכּוֹל לְהַצְטַרֵּף אֶל הַפּוֹלֵל שֶׁל הָרֵב ... גֵּרוּ יְאִיר, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקוֹ! שֶׁהוּא כּוֹלֵל חֲצֵי יוֹם, וּמִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהַצְטַרֵּף אֶל הַפּוֹלֵל שֶׁל הָרֵב ... גֵּרוּ יְאִיר, שֶׁהוּא כּוֹלֵל יוֹם שָׁלֵם, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקוֹ! זָכְרוּ הֵיטֵב, כִּי הָעֶקֶר אֶצְלָנוּ הוּא תּוֹרָה, וְיִכְבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה י', סִימָן א'): רַבֵּן אֶמְרֵי מִבְּקֵשׁ אֶתָּה שְׁלֵא לְחוּשׁ בְּאֲזַנֶּיךָ וְלֹא אֶחָד מֵאֵיבָרֶיךָ, הִטָּה אֲזַנֶּיךָ לַתּוֹרָה, וְאֶת נוֹחַל חַיִּים, מִנֵּיִן? שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה): "הִטּוּ אֲזַנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי, שְׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם", אָמַר רַבֵּי חֲנִינָא בְּרַ פָּפָא, כָּל מִי שֶׁמְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה — תִּפְלְתוּ נִמְאָסָת, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כז): "מְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה, גַּם תִּפְלְתוּ תוֹעֵבָה; רַבֵּי לִוֵּי אָמַר: הָאֲזֵן לְגוֹף, כְּקַנְקַל לְכָלִים, שָׁפָן הַקְּנַקֵּל, כַּפָּה כָּלִים נִתְּנִין עָלָיו? וְאֶתָּה נִתֵּן מִגְּמָר תַּחֲתָיו, וְכָלִם מִתְעַשְׂנִים, כִּף מֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים שֶׁבְּאֲדָם הִזָּה, עַל־יְדֵי הָאֲזֵן כִּלְּן חַיִּין, מִנֵּיִן? שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה): "שְׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם", אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אִם הִטִּיתָ אֲזַנֶּיךָ לַתּוֹרָה, כִּשְׁתָּבוֹא לְפָתַח בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה, הַכֹּל מִשְׁתַּתְּקִים לְפָנֶיךָ, וְשׁוֹמְעִים דְּבָרֶיךָ, כִּשֵּׁם שֶׁהִטִּיתָ אֲזַנֶּיךָ לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי תּוֹרָה, וּמֵהֵיכָן אֶת לְמַד? מִמִּשָּׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁהִטָּה אָזְנוֹ לַתּוֹרָה, בְּשַׁעַת שֶׁבָּא לְפָתַח בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה, נִשְׁתַּתְּקוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים וְהָאֲזִינוּ דְּבָרָיו. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ מְשָׁלִי, פָּרָשָׁה כב, סִימָן ה'): הִט

אָזנך וּשְׁמַע דְּבַרֵי חֲכָמִים, אִם נִכְנָסְתָּ לְבֵית-הַמְּדָרָשׁ, וְרֵאִיתָ חֲכָמִים
שְׂיֹשְׁבֵינָּה וּמְתַעֲסָקִין בְּשִׂיחָתָהּ שֶׁל תּוֹרָה, הֵט אָזְנְךָ וּשְׁמַע לְדַבְרֵיהֶם,
עַל מִנַּת שְׂתַשְׁמְרֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי כב, יח): "כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרֶם
בְּבִטּוֹן", וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמָּטָה אָזְנוֹ וְשׁוֹמֵעַ תָּמִיד דְּבַרֵי תּוֹרָה.

מָאד מָאד אָנִי מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, שְׂתַטּוּ אָזְנְכֶם
אֶל הַשְּׁעוּר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, שְׁלוֹמֵד הָרַב ... גְּרוּ יְאִיר, בֵּין מְנַחֵה
לְמַעְרִיב, כִּי כֹּף נִהְגּוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, שְׁבִין מְנַחֵה
לְמַעְרִיב לְמַדּוּ בְּבֵית-הַמְּדָרָשׁ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְרַבִּים חֲזְרוּ
בְּתִשׁוּבָה עַל-יְדֵי לְמוּד זֶה, וְעַל-כֵּן גַּם אַנְחֵנוּ צְרִיכִים לְהַחְזִיק בְּתַקְנָה
הַזֹּה, שְׂיִלְמְדוּ בְּבֵית מְדַרְשָׁנוּ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" בֵּין מְנַחֵה לְמַעְרִיב,
וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — שְׂתַבְּאוּ בְּכָל לַיִל שְׂשֵׁי אֶל הַשְּׁעוּר שֶׁל הָרַב ...
גְּרוּ יְאִיר, שְׁלוֹמֵד הַלְכוֹת טְהוֹרַת הַמְּשַׁפָּחָה, וּבִפְרָט הָאֲבָרְכִים שְׁעַכְשׁוּ
הַתְּחַתְּנוּ, עֲלֵיהֶם מְנַח חוֹב לְהַצְטַרֵּף אֶל הַשְּׁעוּר הַזֶּה, כִּי אִם לֹא
לּוֹמְדִים אֶת הַהֲלָכוֹת הָאֵלּוּ, יְכוּלִים לְהַכְשֵׁל בְּאֶסוּר פְּרִיטוֹת הַחֲמוּר
מָאד.

וְעַל כֵּלָּם — רְאוּ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמְכֶם לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן דִּיקָא,
וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְדַרְשׁ תְּהִלִּים, פְּרָשָׁה טו, סִימָן ב'): אָמַר רַבִּי
יוֹסִי בַר חֵלְפָתָא, עֵתִים הֵם לְתַפְלָה, וְאֵימְתִי עֵת רְצוֹן? בְּשַׁעֲהַ
שְׂהַצְבוּר מִתְּפִלָּיִן; וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה מו, ח): "בְּעֵת רְצוֹן
עֲנִיתִיךָ", וְנִצַּל מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֵנוּם, שְׁמְרוּ עַצְמְכֶם מָאד מָאד לֹא
לְהוֹרוֹת הַתֵּר לְעַצְמְכֶם לְהַתְּפַלֵּל בִּיחִידוֹת, כִּי כָּל הַעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת
וְהַצְּמֻזִּים שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל, הוּא רַק מִחֲמַת שְׂאִינוּ מִתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן, כִּי
מִי שֶׁמִּתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן — יֵשׁ לוֹ דְּבַר שְׁבַמְנָן, הֵינּוּ שְׂמוּנָה מְעוֹתָיו
בְּכִסּוֹ, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם לְבוֹ אֶל דְּבַרֵינוּ אֵלּוּ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי
מְבַקֵּשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׂתַצְלִיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד, וּכְבֹר אֶזְכֶּה לְבוֹא
לְגוֹר אֶתְכֶם בְּיַחַד, וְאֶזְכֶּה לְצִאת מֵהַגְּלוּת הַמְּרָה הַזֹּה.

נא וְנָא תַתְּפַלְלוּ בְּעֵבוּרֵי בְּכָל יוֹם, וְתִזְכְּרוּ אוֹתֵי בַתְּפִלַּתְכֶם
לְטוֹבָה, וְאֶהְיֶה לָכֶם אֲסִיר תּוֹדָה בְּעֵבוּר זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קְדוֹשִׁים, א' דְּרֵאשִׁי-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי! אֲנִי מְאֹד מְצֻטָּעֵר מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עִם כָּל זֹאת עָלִי לֹמֵר לָךְ, כִּי בְשִׁבִּיל זֶה זְכִינוּ
לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מְדַרְיָנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת. וְלָכֵן רָאָה
לְהַחְזִיק אֶת עֲצָמְךָ בְּרַבְּנוּ ז"ל, וּבְיָדָי יִהְיֶה לָךְ תְּקוּן נִפְלָא מְאֹד,
וּבְפִרְטִיּוֹת אִם זְכִיֶּתָ לְהִיּוֹת אֲצֵל צִיוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אִין לָךְ מָה לְדַאָּג,
כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עִם עֲדִים — מִי שִׁיזְנָפָה לְהִיּוֹת אֲצֵל
הַצִּיוֹן שְׁלוֹ, אִפְלוּ אִם עֲצָמוּ וּגְבָרוּ פִּשְׁעֵיו וְחַטָּאֵיו, יוֹצִיאוּ מֵהַשְּׂאוּל
תַּחְתִּית וּמִתַּחְתִּיו. וְלָכֵן אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים
שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, כִּי אִין זוּ חֻכְמָה לְהִשָּׁבֵר מִכָּל דְּבָר, הֵן אֱמֶת
אֲנִי יוֹדֵעַ מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, עִם כָּל זֹאת רָאָה
לְהִתְחַזֵּק מְאֹד. וּמִחֻמַּת שֶׁהֵם דְּבָרִים צְנוּעִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְכַתֵּב אוֹתָם
עַל הַפֶּתַח, אֲזוּ אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת עוֹד שְׁבוּעַ
בִּיבְנֵי-אֵל, וְאֲזוּ גִדְּבַר מְזִה בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְאַתָּן לָךְ עֲצָה עַל כָּל פִּרְט
וּפִרְט. הַעֲקָר תַּחְזִיק מִצְמוּד, שֶׁשׁוּם דְּבָר לֹא יִשָּׁבֵר אוֹתְךָ בְּשׁוּם פְּנִים
וְאִפְּן, כִּי אִין זוּ עֲצָה לְהִשָּׁבֵר כָּלֵל. וְעַל-כֵּן רָאָה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, וְאֲזוּ
תַּרְאָה נִסִּים נִגְלִים שִׁיעֲשֵׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

נא וְנָא אֵל תִּצְעֵר אֶת אִשְׁתְּךָ, יֵשׁ לָךְ אִשָּׁה כְּשֶׁרָה, אִשָּׁה צַדִּיקָה,
אַתָּה צָרִיךְ לְדוֹן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, וְאֵל תּוֹצִיא מִמֶּנָּה, חֵס וְחִלְלִיהָ,

דְּמַעוֹת, כִּי דָבַר זֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי מִי שֶׁמְאַנֶּה אֶת אֲשֶׁתּוֹ, עַד כְּדֵי בְכִיָּה, עֲנֹשׁוּ קִשְׁיָה מְאֹד, עַל-כֵּן רָאָה לְפִיּוֹס אֶת אֲשֶׁתּוֹ, וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּמְיֵד תִּהְיֶה בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וְרַעוּת, וְאִישׁ אֶת רַעְיוֹ יֹאמֵר חֲזוּק.

נָא וְנָא רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמָהּ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ כָּל מָה שֶׁאַתָּה צְרִיךָ, כִּי כְּשֶׁאַדָּם מִתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזוּ נִדְבֵק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֶפְלוּ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מָה שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת כִּיּוֹן שֶׁבָּא אָדָם וּמִתְנַוְּדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵינּוּ זֶו מִשָּׁם, עַד שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ. וְעַל-כֵּן תִּהְיֶה חֲזוּק בְּזֶה, וּתְדַבֵּר הַרְבֵּה אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְסַפֵּר לוֹ כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּחַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאֲזוּ תִרְאֶה אֶת הַנְּסִים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וְאִי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת לְשִׂמְיַת הַבְּרִית, אֲלֵא עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשִּׂמְחָה, וְהַקְלָפָה הַמְחַטָּאת אֶת הָאָדָם בְּפִגְם-הַבְּרִית נִקְרֵאת יִלְלָה, וְעַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁשָּׂמַח תָּמִיד, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִפִּגְם-הַבְּרִית. וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד שִׂמַּח, שֶׁתִּהְלֶה לְאֵל, אַתָּה מְצִיַת אוֹתִי בְּלַמוּד מִשְׁנִיּוֹת, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה מְזַכֵּךְ אֶת הַנַּפְשׁ לְגַמְרִי, כִּי מ'ש'נ'ה' אוֹתִיּוֹת נ'ש'מ'ה'.

נָא וְנָא אֵל תִּפְל מְדַעְתָּךְ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן, וְאֶפְלוּ אִם הַרְבִּיתְ לְפִשֵׁעַ, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, עִם כָּל זֹאת עֲדִין יֵשׁ לָךְ תַקְוָה וְתוֹחֵלֶת, וְעָלִינוּ לְשִׁבְחַת לְאֲדוֹן הַכֹּל עַל כָּל הַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה אִתָּנוּ, שְׂזִכָּה אוֹתָנוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, רַבִּי הַמְּחִיָּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ, וְאֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכֵּי טוֹב. וְקַ חֲזוּק וְאַמֵּץ, וְשׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ.

נָא וְנָא רָאָה לְכַבֵּד אֶת אֲשֶׁתּוֹ מְאֹד מְאֹד, וְזֶה רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ וְרְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל. וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה ו:): אֲשֶׁה —

בְּעֵלָה מְשֻׁמָּה; וְעַל-כֵּן אֶתְּךָ לְעִשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם
לְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, וְלֹא לְצַעַר אוֹתָהּ, חֵס וְשָׁלוֹם.

רְאֵה לְצֵאת בְּכָל יוֹם לְהַפְצָה, וּבִזְכוּת זֶה יִהְיֶה לְךָ תִּקְוֹן נִפְלֵא
מְאֹד, כִּי כָּךְ גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁבִּזְכוּת שְׁמִקְרָבִים בְּנֵי-אָדָם אֵל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל עַל כָּל
הַעוֹנוֹת, אֲשֶׁר־מִי שִׁזְכָּה לְהַפְיֵץ בְּכָל יוֹם אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז
טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי שְׁתַּכְתֵּב לִי, וּמִמֶּשׁ תַּחֲיִּינִי.

כה רמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אֵיר ה'תשנ"ז.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵלַי יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הֵרֵב ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, וּמִמֶּשׁ הַחֲיִיתָנִי, וּבִפְרָט בְּזֶה
שֶׁבִשְׂרָתָנִי, שֶׁיְכוּל לְהִיּוֹת מְאֹד בְּקָרוֹב, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ סְמִיכָה, וְכֵן יַעֲשֶׂה
אוֹתְךָ רַב שְׂכוּנָה, מִי יִתֵּן שְׁזֶה כָּכָר יִתְבַּצֵּעַ.

אֵין מְלִים לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה אֵתִי, בְּזֶה
שֶׁאַתָּה מְרַבֵּץ תּוֹרָה לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲנִי רוֹצֵה עֲכָשׁוּ לְעִשׂוֹת
הַתְּעוֹרְרוֹת חֲדָשָׁה עַל לְמוּד הַלְכוּת טְהוֹרָה בְּכָל לַיִל שְׁשִׁי, כִּי זֶה מְאֹד
מְאֹד נְחוּץ, כִּי הַדְּבָרִים הָאֵלוּ הֵם בְּכַרִּיתוֹת, וּמֵה גַם הַפּוֹלֵל שֶׁלְךָ
עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי תִדַּע, אֲשֶׁר אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוֹב ד' אֲמוֹת שֶׁל
הַלְכָה, כִּי מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים, אֵין לוֹ
לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶלָּא ד' אֲמוֹת שֶׁל הַלְכָה, וְאַתָּה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד עִם
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי יוֹדֵעַ אִם אַתָּם לֹא מַחְזִיקִים אֶת הָעוֹלָם, כִּי תִהְלָה

לֹאֵל, אָנִי שׁוֹמֵעַ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁזוּ כָּל חַיּוֹתָם, שְׁלוֹמְדִים בְּפוֹלֵל, וּבִפְרֻט הַשְּׁעוֹר בְּסִדְרַת "אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרָסִים", תִּמְשִׁיכוּ בְּזוֹה, וְזוֹה יִתֵּן לָכֶם הַתַּחֲזִיקוֹת תְּדוּשָׁה בְּכָל פַּעַם.

גַּא וְנָא תַחֲזִיק אֶת עֲצָמְךָ בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכֵן תִּדַע אֲשֶׁר הָאָדָם הוּא כִּסָּא לְאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאָדָם צָרִיף לְהַגִּיעַ אֶל מִדְרָגָה כְּזוֹ, שִׁיְהִיָּה בְּטֵל וּמִבְטָל עַד אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִבִּין שׁוֹם דְּבָר רַק אֲלֵקוּת, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁבְטֵל אֶל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ. וְאֵל כָּל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת רַק עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב).

וְאוֹדוֹת הַדִּירָה שְׁלָךְ, תִּאֲמִין לִי, שְׁאִין עֲצָה אַחֲרַת רַק תְּפִלָּה, וְאִם תִּבְקֹשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזוּ תִרְאֶה נְסִים נְגָלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאִנִּי מִבְּקֹשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְּךָ תָּמִיד, וְנִזְכָּה וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

מַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְבוּת עֲכָשׁוּ, הַהִכָּרַח לְקַצֵּר.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רמג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְרֵי קְדוּשִׁים, א' דְּרֵאשׁ-חֵדֶשׁ אֵיךְ הִתְשַׁנֵּי"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, אֵיךְ לֹא יִכְלָתִי לְהַשִּׁיב לָךְ תִּכְף-וּמִיד — מְרַב טְרִדוֹתֵי בְּעֵתִים הַלָּלוּ.

מֵה אִמַּר לָךְ, יְדֵי הַיְקָר! עָלִינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכּוֹל עַל כָּל

הַחֶסֶד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו'ל, אֲשֶׁר מְגַלֶּה לָנוּ אֶת עֲמֻקּוֹת מְצִיאֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְחַדִּיר בָּנוּ אֶמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְכַנִּים בָּנוּ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְלַמֵּד בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְלִכְן רָאָה לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תְּמִיד רַק מִרַבְּנוּ ו'ל, וְזוֹ צְרִיכָה לְהִיּוֹת כָּל הַשִּׁיחָה שְׁלֶךְ — לְדַבֵּר רַק מֵעֲצוּמְתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו'ל, וּתְסַפֵּר אֶת סִפּוּרָיו, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶצְלָנוּ בְּמִשְׁךָ כָּל הַשָּׁנִים, הָעֶקֶר אֵל תִּשָּׁבֵר מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי בָּזָה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחִזַּק בָּזָה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

גַּא וְנָא רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ — זֶה הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאִם בְּנֵי-אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הָיוּ מְמַשִּׁיכִים לְדַבֵּר יוֹם אַחַר יוֹם עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַדְּבָרִים שֶׁמְדַבְּרִים עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, מְדַבִּיק אֶת הָאָדָם אֵל הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁמִּתְגַּלֶּה אֵל הָאָדָם אֹרֵז וְזוֹ שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ כְּצֵל פּוֹרַח, לֹא כְּצֵל שֶׁל קִיר, וְלֹא כְּצֵל דָּקֵל, אֲלֵא כְּצֵל צִפּוֹר הַפּוֹרַח בְּאוִיר וְכוּ' וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה צ"ט, סִימָן ב'), וְעַל-כֵּן מָה יֵשׁ לָנוּ לְהַפְסִיד בָּזָה הָעוֹלָם, וְלָמָּה לָנוּ לְהִיּוֹת בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת, וְעַל-כֵּן רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאִנִּי מְקוּוֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְעַבֵּר עַל הַכָּל.

מָאד מָאד רְצִיתִי, שֶׁתֵּאָסֵף אֶת כָּל אַבְרָכֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּתְדַבֵּר עִמָּהֶם מְדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו'ל בְּפֶרֶט מַעֲנֵן טְהוֹרַת הַמְּשַׁפְּחָה וְכוּ' וְכוּ'.

אִין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַשְּׂמֻחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְקַבֵּל שְׂמוֹשׁ אֶצְל רַבָּנִים בְּעֵנֵן הַהֲלָכוֹת הָאֵלּוּ, שֶׁמָּאד מָאד נִצְרָךְ בְּקַהֲלֵנוּ מוֹרָה הוֹרְאוֹת, הָעֶקֶר זְכוֹר תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר אָמַר לָנוּ רַבְּנוּ ו'ל, כִּיִּן שֶׁיֵּשׁ פּוֹסֵק אַחַד, יְכוֹלִים לְסַמֵּךְ עָלָיו, וְעַל-כֵּן תִּבְרַח מִחֲשָׁשׁוֹת וּמִפְחָדִים יְתוּרִים, בּוֹדָאֵי צְרִיכִים לְלַמֵּד אֶת הַלְמוּד הַזֶּה

לְעֵמֶק וּלְהַבִּין אֶת זֶה עַל בְּרִיּוֹ וְכוּ', וְכוּ', אֲבָל פְּחָדִים יִתְרִים הֵם סֶתֶם מִהֵיצֵר הָרַע, שְׂרוּצָה לְהַחֲלִישׁ אֶת הָאָדָם שְׁלֵא יִלְמַד, וּכְבָר אָמַר הַחֶכֶם: "מִן הַזְהִירוֹת שְׁלֵא לְהַזְהִיר כָּלֵל".

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלְתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַצְלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, א' דְּרֵאשׁ-חֹדֶשׁ אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵל תְּפִחְדִּי, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂיִהְיֶה לְךָ כָּל טוֹב, וְתִזְכֶּי לְהַתְחַתֵּן בְּסִימָן טוֹב וּבְמִזֵּל טוֹב, אֶת לֹא צְרִיכָה לְדַאֵג כָּלֵל, וּמָה שְׂאֵת בֵּן צְרִיכָה עֲכָשׁוּ זֶה — הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יִלְךְ בְּקִלוֹת וּבְהַצְלָחָה גְּדוּלָה, כִּי הַתְּפִלָּה שְׂמִתְפַּלְלִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עוֹשֶׂה רָשָׁם גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם. וְעַל-כֵּן אֵל תְּהִי בְּטִלְגִּית, וְתִנְצְלִי אֶת הַשְּׁבוּעַ הַזֶּה שְׁנֹשְׂאָר לְךָ עוֹד עַד הַחֲתֻנָּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵן תְּרַבִּי בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים, וְאֲנִי מְאֹד מְקוּוֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יִלְךְ עַל הַצֵּד הַיּוֹתֵר טוֹב, הָעֵקֶר אֵל תְּפִחְדִּי כָּלֵל, אִף אֶחָד לֹא תוֹבֵעַ וּמִבְּקֵשׁ מִהַהוֹרִים שְׁלָךְ כְּלוּם, יֵשׁ לָנוּ אַבָּא שְׂבִשְׂמִים שֶׁהוּא דוֹאֵג לָנוּ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלוֹתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שְׂתַצְלִיחִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רמה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדושים, א' דראש-חדש איר ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... שתחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך, אבל לא היה ביכלתי לענות לך תכף ומיד, כי טרדותי רבו עכשו כמו שרבו.

העקר ראוי להחזיק מעמד, ולא להשבר משום דבר, ומה שאת שואלת: למה רבנו ז"ל חזק את הבת שלו שהיא בכתה וכו', דברים כאלו לא שיקו אלינו, כי בת רבנו ז"ל היתה נשמה גדולה מאד, ומה גם שרבנו ז"ל העיד עליה, שהיא היתה בעלת רוח-הקדש, אבל אנחנו צריכים להתחזק בכל פעם, כי על כל אחד ואחד מאתנו עובר מה שעובר, ובפרט על בני הנעורים בגיל צעיר עובר עכשו הרבה מחשבות וטרדות וכו', ספקות ובלבולים וכו', כי פשמגיעים לגיל ההתבגרות וכו', אז נכנסים בכל מיני דמיונות וכו', ובכל מיני ספקות וכו', מה לעשות וכו', האם לעזוב וכו', האם להשאר וכו', כי הגיל של התבגרות מאד קשה הן לבנים והן לבנות, ועל-פן צריכים הרבה חזק, ובשביל זה אני מחזק אותך, כי אני רוצה לראות רק את הטוב שלך, ואין לי שום פגנה אחרת בזה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שבאמת תתחזקי.

נא ונא תמשיכי לומר בכל יום 'יום תהלים', ובזכות זה יוליך אותך הקדוש-ברוך-הוא על הדרך הנכונה.

מה טוב ומה נעים, אם תתחברי עם גברת ... שתחיה, ובניחוד תתחזקי, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתצליחי מאד בתיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רמו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדושים, א' דראש-חדש איר ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... שתחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תהיי שבורה משום דבר, פי גדול אדוננו ורב להושיע, ויבדאי לא יעזב אותך הקדוש-ברוך-הוא, ומה שיש לך עכשו לעשות, זה רק לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, פי התפלה שמבקשים את הקדוש-ברוך-הוא, בוקעת את כל הרקיעים, ואת כל המניעות והעכובים וכו' וכו', פי מה שתפלה פועלת, שום דבר בעולם אינו פועל, ובפרט את, שנשאר לך בערך עוד שבועים לחתנה, את צריכה מאד להרבות בתפלה ובקשה ממנו יתברך, ויבדאי הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפלתך, ותזכי להפגס לחפה בשמחה עצומה.

השומע תפלות ישראל, ישמע תפלתי שאני מתפלל ומבקש בעדך, שתצליחי דרכך תמיד.

אך זאת אמר לך, שהקדוש-ברוך-הוא הזמין לך חתן מאד טוב.

המאחל לך ברכה הצלחה מן השמים...

כה רמו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדושים, א' דראש-חדש איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה יגיעו וירדפו אל הבחור החתן ... גרו ואיר.

מאד מאד אני מבקש אותך, שתתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ותלמד בכל יום שעורים כסדרן הן במשנה, והן בגמרא,

והן בשלחן ערוף, פי יום אחד שעובר לאדם בלי למוד התורה הקדושה, הוא מרגיש את עצמו רעב וצמא, וחבל להפסיק מללמד.

אודות השדוף, אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתחתן בקלות, ואל תסתפל על שום בריה, אלא תקח גמרא ושלחן ערוף ותלמד, וכיין שהגיע זמן החתנה אסור להסתפל על אף אחד, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שבאמת תצליח בדרך.

נא ונא הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רמח.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדושים, א' דראש-חודש איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי הקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם תכנית הלמודים של סדר הקיץ של הכולל, ומאד מאד נהניתי מזה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתוכל לבצע את זה, והכל יתקדם בקלות, ואני מאד מקנה לפניו יתברך, שירוח לנו, והסמ"ך-מ"ם הרשע, ימח שמו וזכרו, יפל נפילה אחר נפילה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפילתי שאני מתפלל בעדך, שבתכם ... שתחיה, תמצא את בן זוגה, ותחתן עוד הקיץ הזה.

בנכם ... גרו יאיר, מצליח מאד בלמודים, והוא מתמיד גדול, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתרוו ממנו הרבה נחת, ויהיה למדן וצדיק גדול מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רמט.

בְּצִוְתָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַב־יְעִי לְסֹדֵר קְדוּשִׁים, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אֶיֶר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיִּבְל־הַקְדוּשׁ" דֵּי כָּכֵל אַתָּר וְאַתָּר, הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינְתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמִחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! עכשו אנו נכנסים לזמן הקיץ, רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן יד), שבקיץ טוב מאד להיות איש כשר בין העשבים; כשאדם יוצא בקיץ לשדה להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, אזי כל העשבים רוצים להפלל בתפלתו, ואז רואים מה זה גלוי אלקות, מי שזכה פעם לצאת לשדה בקיץ להתבודד, אינו רואה פלום, רק את השמים והארץ, העשבים, האילנות, הכל מתנועע, ואדם מתבודד לפניו יתברך, אזי חש שכל יכול השדה נכלל אתו ביחד. ואמר רבנו ז"ל: 'בו"ל זה ראשי תבות: ו'יצא י'צחק ל'שוח ב'שדה, כשיצחק אבינו יצא לשוח בשדה, כל יכול הארץ נכלל עמו בתפלה, ולכן אמר רבנו ז"ל, שבקיץ זה דבר גדול מאד לצאת לשדה להתבודד, וכל אחד מאנשי שלומנו צריך לחפש לעצמו איזה שדה, איזה יער, איזה הר להתבודד שם, זה בריא בגשמיות, שואפים אויר צח, אבל כל שכן זה בריא ברוחניות, אדם יוצא בחוץ, אינו רואה פלום רק את הקדוש-ברוך-הוא, כל הבריאה כלה רואה שנה אלקות, כשאדם בחוץ בשדה, או יושב על הר, היכן שמסתכל סביב סביב, רואה שהשמים והארץ נושקים יחד, השמים הם ככפה לארץ, איזה יפי זה להתבודד כן להקדוש-ברוך-הוא, ביבנאל לא צריכים לחפש, רק יוצאים מהבית, וכבר יש שדה, רק הולכים עוד כמה פסיעות, והנה הולכים על הר, ונכנסים בתוך החר, ושם יש יערות לצעק אליו יתברך. אנשי שלומנו היו אומרים: אלמלא לא היינו זוכים להתקרב לרבנו ז"ל, אלא להתודע מענין

שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת — כָּבֹד הָיָה כְּדָאִי, זֶה הַדְּבָר שֶׁמִּקְשָׁר אֶת
הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֵׁישׁ לוֹ הַתְּבוּדוֹת, הוּא יָכוֹל
לִזְמַר אֵיזָה שְׁנוּי זֶה עוֹשֶׂה אֶצְלוֹ.

וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ו'ל, מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים
אִם קוֹבְעִים לְעֶצְמָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם אֵיזוֹ שַׁעַה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, 'לְגַנֵּב' אֶפְלוּ חֲמֵשׁ דְּקוֹת בְּחֶדֶר מִיַּחַד, אוּ בְּאֵיזָה מִרְתֵּף
אוּ עַל הַגֵּג, אוּ בַשָּׂדֶה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ מֵה
זוֹ תְּפִלָּה, לֹא הָיָה פּוֹסֵק מִזֶּה.

רַבֵּנוּ ו'ל אָמַר (לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צג): לָמָּה יֵשׁ עָלָיו
מִחֻלָּקָתָ? לָמָּה הָיְתָה עַל רַבֵּנוּ ו'ל יוֹתֵר מִחֻלָּקַת מְכַל הַצְּדִיקִים?
אֲלֹא הִסְבִּיר רַבֵּנוּ ו'ל, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים עַל הַפְּסוּק: "כָּרַם
זֹלַת לְבַנֵּי אָדָם" — אֵלּוּ דְבָרִים הַעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמֵאִי
נִיהוּ? תְּפִלָּה, וּמִחֻמַּת שְׁכָל עֲנִיָן רַבֵּנוּ ו'ל — זֶה תְּפִלָּה, לָכֵן
בְּנֵי-אָדָם מְזוֹלְזָלִים בּוֹ. כֵּן הַדְּבָר בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, רוֹאִים הֲרֵבָה
מֵהֶם, שְׁקוֹרְאִים אוֹתָם 'חֲשׁוּבִים', אֵינן עֲלֵיהֶם מִחֻלָּקַת וּמְרִיבוֹת,
אֲדַרְבָּה, כָּל אֶחָד אוֹמֵר עֲלֵיהֶם שְׁבָחִים. אֲבָל יֵשׁ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
שֶׁמוֹסְרִים עֶצְמָם יוֹם וְלַיְלָה לַיְלָה וַיּוֹם, מִפְּקִירִים עֶצְמָם וְכָל כָּלָם,
מִפְּקִירִים אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד לְפָרְסָם אֶת רַבֵּנוּ
ו'ל, וְעֲלֵיהֶם מְדַבְּרִים כָּל דְּבָר אֲסוּר, וְרַב רַבָּם שֶׁל אֵלּוּ הַמְּדַבְּרִים
אֶפְלוּ לֹא רָאוּ אָדָם זֶה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
סִימָן קסג), שֵׁישׁ בֶּן אָדָם שֶׁנַּעֲשֶׂה מְכַל כְּלוֹ שִׁיחָה, שְׁכָל אֶחָד צָרִיף
לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, שֶׁנַּעֲשֶׂה שִׁיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, וְכָלָם מְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ, וְאֶצֶּל
כָּל אֶחָד וְאֶחָד שָׂבָא לְשָׁם, יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת וַיּוֹסְרִים וְצָרוֹת מְשֻׁנוֹת,
כִּי אֶצֶּל כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ פְּרָעָה, שֶׁמְדַבְּרִים עָלָיו, וּמֵדוּעַ? אֲלֹא אִם
אָדָם מְגַלֶּה אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא כָּבֹד מֵאִיר אֶת הָאוֹר אֵינן
סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲזַי הִסְטֵרָא אַחֲרָא וְהִסְמִיךְ-מ"ם מְשַׁתְּגָעִים, כִּי מַעֲט
מִהָאוֹר דּוֹחָה הֲרֵבָה מִהַחֹשֶׁךְ, וְאֶצֶּל הַקְּלָפוֹת יוֹתֵר טוֹב שֵׁישׁ חֹשֶׁךְ,
כִּי אֲזוֹ בְּנֵי-אָדָם מְדַבְּרִים לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, כִּי הֲרֵשָׁעִים
עוֹשִׂים מַעֲשֵׂיהֶם בְּמַחֲשֶׁף, כְּמוֹ אֶצְלָנוּ הִרְעֵה-הַמְּקוֹמִי, שֶׁעוֹשֶׂה
דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, שֶׁאֵינּוּ מְנִיחַ עַקְבוֹת אַחֲרָיו, וְאֵינן יְכוֹלִים לְהַתְּחַקֵּת

אחריו. וזה כלל הקלפות והסטרך אחרא, זה השקר שבני-אדם מסיתים ומדיחים אחד נגד השני, שזה עון הכי חמור, אבל זאת רואים, מי שמדבר יותר מתפלה והתבודדות, ומפרסם יותר את רבנו ז"ל, עליו יש יותר מחלקת, עד כדי כך שמדברים כל דבר אסור.

ידוע, שרבנו ז"ל היה בארץ ישראל, והגיע לחיפה מול הר הכרמל בערב ראש השנה תקנ"ט, ותכף כשירד מהאננה, הלך ד' אמות, והיה שמח כל-כף, וזכה כבר למה שרצה לזכות, אחר-כך היו עשרת ימי תשובה, וספוח, והלכו כל האנשים שירדו מהספינה למערת אליהו, וחלפו שנים על גבי שנים, כשרבנו ז"ל כבר חזר מארץ ישראל, ומוהרנ"ת ז"ל התקרב, אזי אמר לו רבנו ז"ל: כשהייתי במערת אליהו, תארתי לעצמי, שפה היה אליהו הנביא והתבודד. ואמר מוהרנ"ת ז"ל, שזה נתן לו התחזקות עצומה, שאלהו הנביא לא הגיע למדרגתו, שיעלה חי לשמים, שיתגלה לצדיקים הזוכים לזה וילמד עמם, הכיצד הגיע למדרגה גבוהה זו? על-ידי התבודדות; וזה נתן לו דחיפה להתבודד הרבה.

כשרבנו ז"ל חזר מארץ ישראל, הלך לגור בזלאטופוליא, אשר היא מרחק קטן משפולא, והתעוררה על רבנו ז"ל מחלקת עצומה, ואמר רבנו ז"ל: הבאתי עליכם מתנה מחלקת. ומהי המתנה בזה? הלא מחלקת זה הדבר המגנה והמאוס ביותר, ומראה את שפלות האדם שחולק על זולתו, ורבנו ז"ל מפליג במעלת המחלקת שהיתה על אנשי שלומנו, כיצד? הלא היה פעם אצל אנשי שלומנו בטעפליק ששוכנת לא רחוק מאומן, קבוצ גדול מאנשי שלומנו, בתחלה היתה עליהם מחלקת, ולבסוף נשקטה. אזי כתבו בשמחה למוהרנ"ת ז"ל בשורה טובה ומשמחת, שפסקה המחלקת, ונחשבו שבודאי מוהרנ"ת ז"ל יהיה מלא שמחה, ענה ואמר להם מוהרנ"ת ז"ל בפשיטות: מן הסתם הפסקתם עבודת השם יתברך, ולכן עזב אתכם הסמ"ך-מ"ם, כי אלמלא הייתם עוסקים בעבודת השם יתברך, הייתם אומרים בכל לילה תקון חצות, הייתם מתבודדים להקדוש-ברוך-הוא, הייתם לומדים תורה בהתמדה, והייתם דבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, לא היתה מפסיקה עליכם המחלקת. למדים

מכאן, שִׁמְחֵלְקֵת בָּאָה מֵהֶסְטֵרָא אַחֲרָא וּמֵהֶקְלָפוֹת, וּמֵהֶסֶם "דְּ-מ"ם שְׁאִינוּ מִפְּרָגֵן לְאָדָם שְׁתֵּהִיָּה לוֹ מְנוּחָה, וְיוּכַל לְעַבְדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמְנוּחָה וּבְשִׁלּוֹת הַנֶּפֶשׁ, כּוֹאֵב לוֹ שִׁיְהוּדֵי נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ אֶת אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, וְלֹא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ וְאֶת אַחֲרִים, וְעַם כָּל זֹאת בּוֹרַח אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֵמֵשׁ אוֹ עֶשֶׂר דְּקוֹת, כָּל שָׁכֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר, נִזְהָר לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁחֲרִית, מְנַחָה, מְעֲרִיב, אוֹמֵר תְּקוּן חֲצוֹת, קוֹבֵעַ שְׁעוּרִים בַּתּוֹרָה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, סְפָרֵי הַזְהָר וְהַתְּקוּנִים, סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, בְּוִדְאֵי הֶסֶם "דְּ-מ"ם לֹא יַעֲזֹב אָדָם זֶה, כִּי אוֹמֵר: חֲשַׁבְתִּי שְׁתִּפְסְתִּי אוֹתָךְ בְּכִיסִי, וְאֲנִי יוֹכֵל לְהִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ, בְּלַעֲתִי אוֹתָךְ בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלִי, וְהִנֵּה בָּא הַצְּדִיק, אוֹמֵר רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב'), מְכַנֵּס יָדוֹ בַּתּוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה, עַד שֶׁהֶסֶם "דְּ-מ"ם מְכַרַח לְהִקְיָא אֶת אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שְׁבֻלְעִים, חֵי"ל בְּלַע וְיִקְיָאנוּ, שְׁפָתוֹב בְּכַתְבֵי הָאֲר"י ו"ל בְּכַוֵּנוֹת הַבְּרָכָה שֶׁל "תְּקַע בְּשׁוֹפָר" לְכוּן "וְקַבְצָנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת", יַחַד — ח', מֵאַרְבַּע — ב', כְּנָפוֹת — ו', שְׁנֵי הַשֵּׁם חִב"ו, חֵי"ל בְּלַע וְיִקְיָאנוּ, מִי שְׁפָגַם בְּבְרִית, כְּשֶׁמְכַוֵּן רְאֵשֵׁי תְּבוֹת אֱלוֹהִים בְּהִכְרַח לֶסֶם "דְּ-מ"ם לְהִקְיָאוּ. וְאוֹמֵר רַבְּנֵי ו"ל, שֵׁשׁ חֲטָא הַגּוֹרֵם לְאָדָם לְהִיּוֹת בְּעַל חוֹב, וְהַחֲטָא הַזֶּה הוּא פָּגַם הַבְּרִית. וּמֵהוּ חו"ב, שְׁחָטָא בַּחֲטָא הַמְּגַנָּה שֶׁל מַחְשָׁבוֹת רְעוּת, נְבוּל פָּה, עַד שֶׁבָּא לְיַדֵּי מַעֲשִׂים מְגַנִּים, עַד שֶׁרַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הֶסְטֵרָא אַחֲרָא וְהֶקְלָפוֹת בְּלַעוּ אוֹתוֹ, אָבַל אִם אָדָם חוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, אִזּוֹכָה שְׁנֵתְקִים אֲצִלוֹ: יַחַד מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת — נִתְקַבֵּץ יַחַד. חִב"ו רְאֵשֵׁי תְּבוֹת: וְיַתֵּן חֵ'לְקָנוּ בִּיתּוֹרְתָךְ, אִם אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה, זוֹכָה לְתַקֵּן מֵה שְׁפָגַם, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: כִּיּוֹן שְׁקַבְּלָתֶם עָלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מַעֲלָה אֲנִי עָלֵיכֶם כְּאֵלּוֹ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם. אָדָם מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עַל תּוֹרָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, שְׁנֵי כְּנַגְדֵי הַד' עוֹלָמוֹת: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, וְכֵן לוֹמֵד הַרְבֵּה הִלְכָה, וְכֵן הַרְבֵּה זֵהָר וְתְּקוּנִים, אֲפִלּוּ בַּגְּרִסָּה, שְׁנֵי מְנַקֵּה אֶת הַנְּשִׁמָּה, וְכֵן לוֹמֵד הַרְבֵּה סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, אִזּוֹ הֶקְלָפוֹת וְהֶסְטֵרָא אַחֲרָא אֵינָם יוֹכֵלִים לְעֲשׂוֹתוֹ דְּבָר, כִּי מִתּוֹרָה הוּא מְאֹד מְפַחֵד, כְּשֶׁאָדָם מִתְּבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהִיכֵן

בוֹרַח? בְּצֵלוֹ חִמְדָּתִי וְיִשְׁכָּתִי — רָאשֵׁי תְבוֹת: חֲב"ו, כְּשֶׁאָדָם מִתְבוֹדֵד לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מִסְתַּתֵּר בְּצֵל כְּנַפְיוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֵיזָה יִפִּי לְשִׁבְתָּ בְּצֵל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר אֵף אֶחָד אֵינּוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹתוֹ דָּבָר, מִתִּי יְכוּלִים לְנַגֵּעַ בָּךְ? כְּשֶׁנִּתְקַתַּ עֲצָמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר אֲז עוֹבְרִים עָלֶיךָ מִשְׁבָּרִים וְגִלְמִים וְכו'.

וְאִם-כֵּן הַשְּׁבוּעַ מִתְחִיל זְמַן הַקִּיץ, נִכְנָסְנוּ לַחֲדָשׁ אִיר. שְׂרַבְנוּ ו"ל אֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִמֵּן ע"ז): חֲדָשׁ אִיר זֶה חֲדָשׁ הַרְפוּאוֹת, בַּחֲדָשׁ הַזֶּה יֵשׁ כַּח לְכָל הַרְפוּאוֹת בְּעוֹלָם לְרַפָּא אֶת הָאָדָם. וּמוּכָא בְּשֵׁם צְדִיקִים: אִי"ר רָאשֵׁי תְבוֹת: אֲיִנִי יִהוּ"ה ר'וֹפֵאֵיךְ, אָבֵל אֹמֵר רַבְנוּ ו"ל: אִי"ר רָאשֵׁי תְבוֹת: אוֹיְבֵי יִשׁוּבוּ יְבוֹשׁוּ רַגְעַ. מִמָּה אָדָם נֶעֱשֶׂה חוֹלָה? יֵשׁ קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים הַמְתַּלְבְּשִׁים בְּבִגְי אָדָם וּמְצָרִים לוֹ וּמְצִיקִים לוֹ, הַסְּמ"ךְ-מ"ם מְצִיק לְצְדִיק, הוּא מְאֹד מִפְּחָד מִהַצְדִּיק הַקְדוֹשׁ הַזֶּה, הַמְגַלֵּה לְכָלֶם אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַסְּמ"ךְ-מ"ם רוֹצֵה לְהַחֲשִׁיף אֶת עֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, וְהִנֵּה בָּא הַצְדִּיק וּמְאִיר אֶת הָעֵינַיִם. אֲזוּ בּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶת הַצְדִּיק הַזֶּה, כִּי רוֹצֵה לְהַחֲשִׁיף אֶת עֵינֵי כָלֶם, שְׂיִחְשְׁבוּ שֶׁהַכֹּל חֲשׂוֹף וּמְרִיר, וְלֹא יֵרְאוּ שׁוֹם אֹר בְּקִצָּה הַמְנַהֲרָה, וְהִנֵּה בָּא הַצְדִּיק שֶׁלֹּא דֵי שְׂמֵאִיר לָךְ הָאֹר, אֲלֵא מְאִיר אֹר לְכָל הָעוֹלָם, עַד שֶׁכָּלֶם יוֹדְעִים שְׂיֵשׁ רַק הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֲזוּ אֵין צְרִיכִים מְאוּמָה, כִּי אֵימְתִי אָדָם צְרִיף אֶת זוּלְתוֹ? כְּשֶׁמְסַכֵּן, אֵינּוּ יְכוּל לְלַכֵּת לְבַד וְכו', חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים אֹמְרִים: אֵין לָךְ קָשָׁה כְּעוֹרוֹן עֵינַיִם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כְּשֶׁאָדָם אֵינּוּ רוֹאֶה, זֶה הַדָּבָר הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר, עַד כְּדֵי כָף, שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים: הַסוּמָא דוּמָה לְמַת. חֲשׂוֹף לוֹ מְאֹד, וְכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים: הַסוּמָא אֵין לוֹ שְׁבַע, כָּל אֲשֶׁר אוֹכֵל, מְרַגֵּשׁ טַעַם קָשָׁה וְחֲבָן. אֹמֵר רַבְנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִמֵּן ע"ז): הַסוּמָא, מִי שְׂאֵינְנוּ רוֹאֶה אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לוֹ שְׁבַע, הוּא תְּמִיד צָמָא, אֵינּוּ מְרַגֵּשׁ חַיּוֹת בְּעַבּוּדְתוֹ, הַתְּפִלָּה אֵינָה תְּפִלָּה, הַתּוֹרָה שְׁלוֹ בְּלֵי חַיִּים, אִם אָדָם הֵיזָה זוֹכֵה לְהַרְגִישׁ אֶת הַטַּעַם שֶׁל לְמוּד מְקַרָּא, אִם אָדָם הֵיזָה יוֹדֵעַ מַה זֶה לְלַמֵּד פְּרָקִי מְשֻׁנוּיּוֹת, לֹא הֵיזָה פּוֹסֵק מְזָה, אִם אָדָם הֵיזָה יוֹדֵעַ מַה זֶה דָּף גְּמָרָא רַש"י וְתוֹסְפוֹת, הֵיזָה רוֹקֵד מְרַב

שְׁמַחָה, אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ מַה זֶה מְדַרְשׁ — דְּרָשׁוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ מַה הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים עוֹשִׂים לוֹ — שְׁמַנְקִים אוֹתוֹ, הָיָה לוֹמֵד כָּל הַיּוֹם, אָבָל מִסְכֵּן, הַסּוּמָא אֵין לוֹ שְׁבַע, מֵאַחַר שְׁאִין יוֹדְעִים הַתְּעַנּוּג בְּלַמּוּד, עַל-כֵּן אֵין לוֹמְדִים. וְהִנֵּה יִשָּׁנִים אַבְרָכִים, שְׂרוּצִים לְלַמֵּד, וּמְנַצְּלִים כָּל דְּקָה וְרַגַע, וְלִדְאֻכּוּנְגוֹ הַרְבֵּי, יֵשׁ לָהֶם עֲנִיּוֹת כְּזוֹ, שְׁמַכְרָחִים לַעֲמֹד בְּחִנּוּת וְלַעֲבֹד, וּבְרַגַע שָׂרַק מִתְּפִנָּה הַחִנּוּת, הֵם כְּכֹר תּוֹפְסִים אֶת הַמְּשָׁנִיּוֹת וְלוֹמְדִים עוֹד מְשָׁנָה וְעוֹד מְשָׁנָה, לוֹקְחִים שְׁלַחַן עֲרוּף, וְלוֹמְדִים עוֹד סְעִיף וְעוֹד סְעִיף, אָבָל מִסְכָּנִים, צְרִיכִים לַעֲסֹק בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמָה אָנוּ רוֹאִים לְהַפְּדֵי? יֵשׁ אַבְרָכִים שְׂיֵשׁ לָהֶם הַזְּדַמְנוּת לְשִׁבְתָּ בְּכוֹלָל וְלַלְמֹד כָּל הַיּוֹם, וְכָל רַגַע מִסְתַּכְּלִים עַל הַשְּׁעוֹן, שְׂיַעֲבֹר הַזְּמַן, כְּתוּב בְּסִפְרֵי מוֹסֵר, בֵּית-הַמְּדַרְשׁ זֶה בֵּית-הַסֵּהָר לְרִשְׁעִים, וְגַן-עֵדֶן לְצַדִּיקִים, רִשְׁעֵי מְרַגְשֵׁי עֲצָמוֹ בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ כְּאֵלוֹ הוּא בְּבֵית-הַסֵּהָר, וּמִי אֵינוֹ רוֹצֵה לְבָרַח מִבֵּית-הַסֵּהָר, הֲלֹא מַחְכָּה לְהַזְדַּמְנוּת לָזֶה. אָבָל לְצַדִּיקִים זֶה גַן-עֵדֶן, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֵף אַחַד אֵינוֹ מְפָרִיעַ וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם, יֵשׁ לָהֶם רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהַתּוֹרָה, אֵיזָה נַחַת הוּא זֶה! וּמִי שְׁמַגְלֶה אֶת כָּל זֶה, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מֵאֵד מְפַחַד מִמֶּנּוּ, וְלִכֵּן מְעוֹרֵר עָלָיו מִחֻלְקַת. אוֹמֵר רַבְּנֵי ו'ל: חֲדָשׁ אֵיר הוּא הַחֲדָשׁ שְׂיִכּוּלִים לְהַפִּיל אֶת הַשּׁוֹנְאִים שְׁלָךְ, אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל יְבוֹשׁוּ רַגַע.

הַיּוֹת שְׁחֲדָשׁ אֵיר כָּל הַחֲדָשׁ יוֹצֵא בִימֵי הַסְּפִירָה, כִּי גִיסוֹן רַק חֲצִיּוֹ בִימֵי הַסְּפִירָה, סִינּוֹן רַק רְבַע חֲדָשׁ, וְאֵיר כָּלוֹ בְּסִפְרִיהָ, וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנֵי ו'ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר, סִימָן ג'): בְּסִפְרִית הָעֵמֶר יְכוּלִים לְהַכְנִיעַ אֶת הַמוֹסֵר, וְסִימָן לְדַבָּר: מֵאֲגָרָא רַמָּא לְבִירָא עֲמִיקְתָּא. עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהַכְנִיעַ אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שְׁמַצִּיק וּמַצֵּר לָנוּ מֵאֵד, וּמוֹסֵר אוֹתָנוּ. וְכְתוּב בְּשֵׁם צַדִּיקִים: מִי שְׁנַקְרָא יוֹסֵף, עָלָיו יֵשׁ הַרְבֵּה מִחֻלְקַת. וּמִי שְׁנוֹלַד בְּחֲדָשׁ אֵיר, עָלָיו יֵשׁ הַרְבֵּה מִחֻלְקַת, תְּתַאֲרוּ לַעֲצַמְכֶם, מִי שְׁנַקְרָא יוֹסֵף וְנוֹלַד בְּחֲדָשׁ אֵיר, אֵיזוֹ מִחֻלְקַת יֵשׁ עָלָיו. אֵיר זֶה חֲדָשׁ שֶׁל יוֹסֵף, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר: "יוֹסֵף הַגּוֹי"ה לִי בֵּן אַחֵר", אוֹמֵר עַל זֶה מוֹהַרְנ"ת ו'ל (הַשְּׂכֵמֶת הַבְּקָר, הַלְכָה ד'), שְׁזֵה הַצַּדִּיק שְׂאוֹמֵר: יוֹסֵף הַגּוֹי"ה לִי בֵּן אַחֵר, כִּי אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ

הַקְדוּשִׁים: כָּל הַמְלַמֵּד תִּלְמִידוֹ תוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ יִלְדוּ, כִּי הַצְדִּיק רוֹצֵה לְקָרֵב וּלְלַמֵּד עוֹד וְעוֹד נִשְׁמָה. וְלִכֵּן כְּשֶׁחֲזַר רַבְּנוּ ז"ל מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָמַר: הִבַּאתִי לָכֶם מִתְּנָה מִחֻלְקַת, וּכְשֶׁהֲחֵלָה הַמְּחַלְקַת עַל רַבְּנוּ ז"ל, אָמַר: לֹא עַל זֶה כּוֹנְנִי, אֲנִי רְצִיתִי מִחֻלְקַת כְּזוֹ עֲלֵיכֶם, שְׁלֹא יוּכְלוּ וְלֹא יִרְצוּ לְשַׁבֵּת עַל יְדְכֶם, שְׁלֹא יִרְצוּ עֵסֶק עִמָּכֶם, וְזֶה בּוֹדְדִים זֹכִים, שְׁתִּהְיֶה עֲלֵיהֶם מִחֻלְקַת כְּזוֹ, שְׁלֹא רַק שְׂמֻדְבָּרִים עֲלֵיךְ כָּל דְּבַר אֲסוּר, שְׂאִין בְּךָ לֹא מִנִּיה וְלֹא מִקְצָתֶיהָ, אֲלֵא לֹא מִפִּירִים אוֹתָךְ, וְאִם לֹא דִי בְּזֶה, לֹא רוֹצִים אֲפִלוּ לְשַׁבֵּת עַל יְדְךָ, וְלִילֵךְ בְּד' אַמּוֹת שְׁלֵךְ, מִחֻלְקַת כְּזוֹ הַתְּכַוֵּן רַבְּנוּ ז"ל.

אֲנִי מִכְּרַח לֹאמַר לָכֶם — זְכִיתִי לָזֶה בְּשִׁלְמוֹת, בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, לְצַעְרֵי הָרַב, אֲבָל מִי יוֹדֵעַ מִמָּה אֲנִי נֹצֵל בְּזִכּוֹת זֶה. הִנֵּה מְסִיתִים וּמְדִיחִים נְגִדֵי, הַסֵּמ"ך-מ"ם, יִמַח שְׁמוֹ וְכָל הָרַע-בְּנִים מֵאַמִּינִים לוֹ. וְזֶה פֶּלֶא עַל גְּבֵי פֶּלֶא, הִנֵּה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְזַהֶרָה מִלְּשׁוֹן-הָרַע וּרְכִילוֹת, כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, בָּא לִידֵי נְגָעִים, נַעֲשֶׂה מְצַרְעֵ. אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), מַה זֶה מְצַרְעֵ? סְגִירוֹ דְנִהְיָרוֹ עֲלָאָה, מִמֶּנּוּ נִסְתָּר הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֵינּוּ מְדַבֵּר מְזֵה אֵינּוּ מִבֵּין מְזֵה, כָּל הָרֵאשׁ שְׁלוֹ תִקְצִיבִים וְכֶסֶף. וּמַהוּ תִקּוּנוֹ? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים עַל הַפְּסוּק: בְּדַר יֹשֵׁב, שְׁלֹא יִהְיוּ אַחֲרָיִם יוֹשְׁבִים עִמּוֹ, אֵתָה טָמֵא מְטָמֵא תֵשֵׁב לְבַד. זֹו גְּמָרָא מִפְּרָשֶׁת (פְּסָחִים טו:). וְהִנֵּה אֲנִי רוֹאִים בְּדִיוֹק אַחֲרָת, אֵלוֹ הַרְשָׁעִים הַמְּדַבְּרִים רַע עַל עִם יִשְׂרָאֵל, הֵם יוֹשְׁבִים יַחַד, כְּפִי שְׂמָצִינוּ — מִי קָם עַל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, שֶׁהוֹרִיד לָנוּ אֵת הַתּוֹרָה? קָרַח וְעֵדְתוֹ, וּמֵאֲתִים וְחַמְשִׁים רַע-בְּנִים. תִּתְּאָרוּ לְעֲצַמְכֶם, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפ"א), שֶׁחֲשָׁבוּ שְׁבוּדָאֵי יִפִּילוּ אוֹתוֹ, אֲבָל לֹא יָדְעוּ, שְׂמֹשֶׁה רַבְּנוּ יוֹתֵר גְּדוֹל מִכָּלֶם יַחַד. טָמֵאִים וּמְטָמֵאִים, תִּרְאוּ מַה עֲשִׂיתֶם, הַעֲבִירוּ עַל הַדַּת מְלִיוּנִים יְהוּדִים תְּמִימִים, אֵיזוֹ 'חֲגִיגָה' זֹו הַלִּילָה?! הֲלֹא זֶה יוֹם אֲבָל, תִּשְׁעָה בָּאֵב, הַעֲבִירוּ עַל הַדַּת מְלִיוּנִי יְהוּדִים, הִסִּירוּ מֵהֶם אֵת הַכֶּפֶה, גָּזְזוּ לָהֶם אֵת הַפְּאוֹת, הִכְשִׁילוּ אֵת כָּלֶם בְּאֲסוּר פְּרַת, אֵין טְהַרְת הַמְּשַׁפְּחָה, אֵין צְנִיעוֹת, הוֹלְכִים בְּגִלוּי שַׁעַר, שְׁכַתוֹב בְּזֵהָר (נִשָּׂא קַח): קָלְלָה תְּבוּא

על האדם הזה שמניח את אשתו, שתלך בגלוי שער, איזה עון קשה זה. ואין זו חמרה, ואין כאן קולא, שאף אחד לא ידבר אתכם בן פאה נכרית לא פאה נכרית, שער באשה זה ערוה, ואם נתגלה בחוץ — זה אסור דאורייתא, ורחמנא לצלן, קללה תבוא על אשה זו ועל ילדיה, מי רוצה לצאת ולחלק על הזהר? פאה נכרית מובאת בגמרא, פעם הלכו בתגלחת, וכדי שלא תתגנה, התירו לה פאה נכרית, ומתרת לצאת בזה בשבת, כי לא תוריד מראשה להראות לחברתה את הפאה וכו'. ופתאם עושים מהעקר טפל ומהטפל עקר, וזה כל-כף חמור, ורחמנא לצלן, אנשים נכנסים בצרות ובצרות, ילדים חולים וכו', ואינם שמים על לב שזה משערוה האשה. וחושבים: אני סומך על פוסק זה או אחר וכו', אבל אחר-כך אל תבוא לבכות אצל הצדיק — למה עוברים עליך כל-כף הרבה משברים. חכמינו הקדושים אומרים (פסחים טו.) על הפסוק (ויקרא יג. מו): "בדד ישב" — למה הוא נבדל מכל הטמאים לישוב בדד? הואיל והוא הבדיל בין איש לאיש, כך יבדל מאחרים. לראובנו, בני-אדם אוהבים לדבר מזה על זה, וכך יוצרים עשן, ואין רואים שחיתותם. שזה כח הסמ"ך-מ"ם שעושה 'הפרד ומשל', פלג פלג, שזה כלל המפלגות, אשר בלן שקר וכזב, שכל אחד הוא רק למפלגתו. וכידוע מדוע מנו את החסידה עם העופות הטמאים? אלא שעושה חסד רק עם חברותיה.

בלנו יהודים בני הקדוש-ברוך-הוא, "בנים אתם להו"ה אלקיכם" (דברים יד): יש לנו אבא אחד, וקורא אותנו, האבא אוהב אותנו, ועלינו לשוב בתשובה שלמה אליו ותברך, ולכן עלינו לאהב כל יהודי בלי יוצא מן הכלל, אין משג בזה ליטאי, חסידי, ספרדי, אשכנזי, בלנו בני הקדוש-ברוך-הוא, והראיה, שהגויים שונאים את כלם, אינם רוצים דיקא את אלו ששומרים שבת, והולכים בציצית ובצעלי זקן ופאות, אלא את כלם הם מחפשים, ודיקא אלו שהתבוללו בין הגויים ואכלו טרפות וכו', ולא הנה להם שום זכר יהודי, אותם לקחו הראשונים, למדים מפאן שהגויים רוצים את כלל נשמות ישראל. ולכן עלינו לאהב את כל יהודי, וזה סימן שאנו

אוהבים את הקדוש-ברוך-הוא, ושכנו בתשובה, אבל אם חזרתי בתשובה, ויש לך עוד שנאה על איזה יהודי, סימן שלא שבת עדין בתשובה, ואתה מטעה את עצמך, קניית כובע ירושלמי וכפה לבנה, ויש לך שתי פאות ארכות, בזה עדין לא שבת בתשובה, וזהו סתם משחק ותחפשת, אם לא אוהבים את נשמות ישראל, ואין רוצים להחזיר את כלל נשמות ישראל בתשובה, סימן שאדם זה שקרן, ונעשה מצרע, ולמה נחשכו ממנו כל האורות? כי עשה מריבות בין איש לרעהו, אדם יכול אפלו לקום בנצות, אבל אם הוא שונא את מישהו, לא שנה כל עבודתו, ולמעלה צוחקים ממנו, ואומרים לו קדם להשלים עם זולתו, ולכן אומר רבנו ו"ל (לקוטי מוה"רן, חלק א', סימן רלט), שעקר הדבור בא משלום, כמו שכתוב: "אדברה נא שלום", ולכן הא"י ו"ל תקן לקבל מצות עשה קדם התפלה "ואהבת לרעך כמוך", מה עשה הסמ"ך-מ"ם? הקים רע-בנים בכל עיר ועיר, כפר וכפר, שיפרידו בין נשמות ישראל. הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע הלך עם תלמידיו בתוך היער, ונעמד ליד אילן, ודפק בראשו על האילן, ובכה בכיזת עצומות, עד שהתלמידים פחדו ושאלוהו: רבי, מה יום מיומים? ואמר: קדם הגאולה הסמ"ך-מ"ם ילביש עצמו ברע-בנים, שהם יגרמו כל הצרות הללו לעם ישראל, הלא צריכים לומר קינות ביום זה, הלא מאכילים את נשמות ישראל בטרפות ונבלות, מספנים יהודים תמימים רוצים לשוב בתשובה שלמה, רוצים להתחתן בקדשה, ועושים להם כל מיני רשעות וכו', אלו הם שהעבירו על הדת, הם הגרועים ביותר — תפקחו את העינים... ואם-כן זה שעושה פרוד בין איש לרעהו, צריך לישוב בדרך מחוץ למחנה, ואם לא די בזה, אזי לעשות פרודים בין איש לאשתו? ! רחמנא לישיבון, בשביל כמה מאות שקלים, תלך ותפריד בין איש לאשתו ותגרשם, במקום לעשות ביניהם שלום, עוד תפריד בין נשמות ישראל. אוי לאותה בוששה, אוי לאותה פלימה.

חסדי השם יתברך, אני עוסק בשלום-בית כמעט ארבעים שנה, ולא יצא ממני גט, ואקנה להקדוש-ברוך-הוא שלא יצא ממני אף פעם וכו', בודאי יש רשעים שמגביהים ידיהם ומפים את האשה,

וְזֶה סֵתֶם רָשָׁע מְרָשָׁע, וּמִסְפֵּן לֹא לָמַד בִּישִׁיבוֹת, אוֹ אֶפְלוּ לָמַד בִּישִׁיבָה, אֲבָל לֹא קָבַל הַדְרָכָה מְרַב יָרָא שָׁמַיִם, הֲלֹא תַחֲמִינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים: הַמַּגְבִּיחַ יָד עַל חֲבֵרוֹ — נִקְרָא רָשָׁע; הַיִּתְכַּן לְהַפּוֹת אִשָּׁה, מֵהֵיכָן לָמַד דְּבַר פְּזֹה? רַק מֵהַפּוֹתִים, רַק מֵהַגּוֹיִים וְכוּ', וְזוֹ הַצָּרָה הַגְּדוּלָה בְּיוֹתֵר, שֵׁישׁ הַיּוֹם, בְּמִקּוֹם שְׁבָכָל כֶּפֶר וּמוֹשָׁב יִהְיוּ רַבָּנִים יִרְאִי ה', וְיִלְמְדוּ עִם קְהֵלוֹתֵיהֶם אִיךָ לְהַתְנַהֵג, וְיִלְמְדוּ עִמָּהֶם תּוֹרָה, הֵם עֲסוּקִים בְּלֵהֲשִׁיג תַּקְצִיבִים, וּמוֹסְרִים מִי שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְהַכְנִיעַ לָהֶם.

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבְּרָךְ, הַקִּמְנוּ קִהְלָה יָפָה בִּבְנֵי־אֵל, אֵינן לָנוּ מֵהַתְּבִישׁ מִשׁוּם קִהְלָה בְּעוֹלָם, הַהֲכָרַח לֹאמַר לָכֶם, אֲנִי חֵשׁ מְאֹד לֹא טוֹב, וְיַעֲזוֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁישְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלָמָה, וּבִפְרֹט הַחֲדָשׁ הַזֶּה — חֲדָשׁ אֵיר, חֲדָשׁ הַרְפוּאוֹת, חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבְּרָךְ, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אַבְרָכִים בְּכּוֹלֵל, אִם הֵייתֶם רוֹאִים בְּאֵילוֹ תְּנָאִים לָמְדוּ עַד כַּה, הֵייתֶם מְזַדְעָזְעִים, אִף אֶחָד לֹא יֵאֱמִין, נִתְתִּי לָהֶם אֵת חֲדָר הַהִמְתַּנָּה שְׁלִי, בְּקִשֵׁי נִכְנָסִים שָׁם שְׁבַע-עֶשֶׂר אִישׁ, וְהִצְטוּפְפוּ שָׁם חֲמָשִׁים אַבְרָכִים. אֲזִי הִלְכֵתִי וּבְנִיתִי תַחַת אוֹלָם הַשְּׂמֵחֹת כּוֹלֵל חֲדָשׁ, וּמַה קָרָה? הַמוֹסֵר שְׁקוֹרָא עֲצֻמוֹ 'רַב', שְׁכַתוֹב בְּפוֹסְקִים בְּחֻשׁן מִשְׁפָּט, הַלְכוֹת מוֹסֵר, שְׁשׁוּחַט אוֹ רַב אִם הוּא מוֹסֵר, הוּא צָרִיךְ לְהַפְטֵר, וְאֵינן לוֹ חֵלֶק בְּאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה מְסֵרוּ אוֹתָנוּ, אֲבָל הַפֶּעַם אֵינְנִי מְסַתְּפֵל עַל זֶה, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שְׂרַק מְחַפְּשִׁים אוֹתָנוּ, אִם אֵת זֹאת מְבַקְשִׁים, אֲנִי חוֹשֵׁב שְׁעוֹד יִתְחַרְטוּ, כִּי הַפֶּעַם כְּבָר הַגְּדִישׁוּ אֵת הַסָּאָה, וְעֲלֵתָה עַל גְּדוּתֶיהָ וְכוּ'. וְהִנֵּה אֲנִי עוֹמֵד לְפִתַח יְשִׁיבָה שֶׁל מְאֵתִים בַּחוּרִים. אֲנִי בּוֹנֶה עוֹד אוֹלָם לְיִשִּׁיבָה, וְיֵשׁ עָלַי מִשְׁפָּטִים מֵהַמוֹסֵר וְכוּ', אֲבָל כּוֹאֵב לִי, שְׂרַע-בְּנִים נוֹתְנִים לְרָשָׁע מְרָשָׁע הַזֶּה אֵת הַצָּדֵק, זֶה כּוֹאֵב לִי, וְדוֹקֵר לִי בְּלֵב, שְׁמוֹ שָׁמַיִם! יְכוֹלִים לִפְלַע עַד פְּדֵי פֶךְ? ! וְהֵם יְכוֹלִים לְהִיּוֹת הַמְּנַהִיגִים? ! הַמּוֹרֵי הַרְרָךְ? !

אֲבָל הַהֲכָרַח לִי לֹאמַר לָכֶם, קִפְצָתִי לְתוֹךְ הַיָּם, כְּפִי שְׂאֲנִי עוֹשֶׂה עִם הַדְּפֶסֶת הַסְּפָרִים, עוֹד לִפְנֵי אַרְבָּעִים שָׁנָה קִפְצָתִי בֵּינֵם הַחוֹבוֹת, וְלֹא הִסְתַּפְּלֵתִי עַל כָּלוּם, הָעֵקֶר לְהַדְפִּיס סְפָרֵי רַבָּנוּ ז"ל, וְאִיזוּ

מחלקת היתה עלי. כמו־כן עכשו, קפצתי בבניית הפולל, הבטחתי לקבלן שעד ל"ג בעמר הוא רואה ממני מאה אלה שקל, הרבה הבטיחו אבל לא קימו, וההכרח לומר, שחלק מאנשי שלומנו, שהם עניים אביונים, שאין להם מה לאכל, הם היו הראשונים. אברוך צעיר שעכשו התחתן, כבר הביא אלה שקל, ומדוע? פי יש לו הפרת הטוב, מסרתי נפשי בשבילו, אזי מוסר נפשו בשבילי! ולמי מכם לא מסרתי נפשי, הנה נקלעתי לצרות כאלו, ומי יודע אם לא זה מה שכואב לי ודוקר בלבי, פי, ברוך השם, לא גנבתי מאף אחד זוז אחד, ואני יכול לשבח עצמי ברבים בלי בושה, ואני יכול לומר פה בעולם הזה בלב שקט ובטוח ופתיח, וכן בעולם הבא, שברוך השם, ביד שלי לא מנחת אגורה אחת של הזולת, ואם אני חיב חובות, אני מבקש את הקדוש־ברוך־הוא, שלא יוציאני מזה העולם, עד שאשלם את החובות, מה זאת אומרת אדם חיב חוב? ! מה זאת אומרת אדם נכנס למקוה לטבל ואינו משלם? ! הלא זה טובל ושרץ בידו, כמו שאתה נכנס למסעדה, ואוכל מכל טוב, וקם והולך ובורת, כך נדמה אדם שטובל ואינו משלם. או מה זאת אומרת, שהילדים לומדים בחדר, ואינכם משלמים שכר למוד? ! בא אלי בחור, שקבל מכתב, שאין לו מקום ביישיבה, ונתגלה לי, שאביו קבל מכתב, שחיב ארבעת אלפים דולר כמה שנים ולא שלם, אזי בנו אינו יכול ללמד שם וכו', והיתכן שייניח אדם תפלין, ויהדר להתפלל וכו', והנה לא ישלם חובותיו, הרי נקרא גנב פשוטו כמשמעו, מי שאינו משלם שכר למוד לבניו — נקרא גנב ממש, והלא בכל מקום מקבלים תמיכה וממון וספסוד, ואצלנו איננו מקבלים פלוס וכו'. זרקו אותנו בין בית העלמין למזבלה וכו', והנה אצלנו לא משלמים שכר למוד שמו שמים. אבל לא מזה פונתי לדבר, הנה הזמנתי ארון קדש לפולל, סטנדרים, וכו' וכו', מהיכן אשלם? ! קפצתי לחובות, והנה אני רוצה לבנות פנימיה, מאתים בחורים צריכים פנימיה, ואם לא די בזה, אני הולך לבנות מדרשיה, מסכנות הבנות, אין להן היכן להיות וכו', ומצלצלות אלי שרוצות להשאר ללמד יהדות, ואין להן מקום, ואני קופץ לבנות להן מקום, בודאי יהיו חכמים שישאלו: למה אתם צריכים להפנס

בְּחֹבוֹת? אֲזַי אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּלְכֶם: תִּתְּבוֹנְנוּ בְּרֹאֵי הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, אֲבַרְהֶם — תִּסְתַּפְּל הַיֵּטֵב בְּרֹאֵי, מִשֶּׁה — תִּסְתַּפְּל הַיֵּטֵב בְּרֹאֵי, יִצְחָק, יַעֲקֹב, דָּוִד וְכוּ', תִּתְּבוֹנְנוּ אִיךְ אַתֶּם נִרְאִים הַיּוֹם, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, עִם זֶקֶן וּפְאוֹת, יְהוּדִים חֲזוּרוּ בְּתִשׁוּבָה — אֲשֶׁרִיכֶם וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם, הַתְּחַתְּנָתֶם, יֵשׁ לְכֶם יְלָדִים מְתוּקִים, זֶרַע בְּרוּךְ ה' עִם פְּאוֹת, עִם צִיצִית, מְנִיחִים תְּפִלִּין, בְּשָׂרוֹת, טְהוֹרַת הַמְּשַׁפָּחָה, אֵינְכֶם צְרִיכִים לְהַתְּבַיֵּשׁ אֶפְלוֹ מִהֵכִי חֲרָדִים, אֲדַרְבֶּה, הֵם צְרִיכִים לְהַתְּבַיֵּשׁ מִכֶּם, תִּתְּאָרוּ אִם הָיוּ אוֹמְרִים לְכֶם בְּעַת שְׁחֻזְתֶּם בְּתִשׁוּבָה — מֵה צְרִיכִים אַתְּכֶם, לְמָה צְרִיכִים לְבָנוֹת לְכֶם יִשְׁיבָה, לְמָה צְרִיכִים לְבָנוֹת לְבָנוֹת מִדְּרָשִׁיהָ וְכוּ', תִּתְּבוֹנְנוּ עֲלֵיכֶם, כָּשֶׁם שְׁאַתֶּם חֲזוּרְתֶם בְּתִשׁוּבָה, כִּי נִזְכָּה לְהָשִׁיב עוֹד אֲנָשִׁים בְּתִשׁוּבָה. אֲבָל נִתְקַעְתִּי בְּחֹבוֹת, הִהְכַרַח לִי לֹאמַר לְכֶם, דוֹקֵר לִי הַלֵּב מְאֹד מְאֹד מְאֹד. אֶתְמוּל חֲשַׁבְתִּי, זֶהוּ זֶה נִגְמַר, וְחֲשַׁבְתִּי: אֲנִי אֶת שְׁלִי עָשִׂיתִי, אֲבָל בְּכִיתִי וּבִקְשָׁתִי אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כָּל יְמֵי שְׁמִרְתִּי עֲצַמִּי שְׁלֹא אֶהְיֶה בְּעַל חוֹב, וּבְשִׁבִיל מִי עָשִׂיתִי חֹבוֹת אֵלָיו? בְּשִׁבִילִי?! וְכוּ' וְכוּ'. הַלֹּאֵי כָּל הַגּוֹיִים יִהְיוּ לָהֶם צְרוֹת וְהִסְוִיִּים שֵׁיֵשׁ לִי, אִם הַנְּבִיא בּוֹכָה: "בְּנִים גְּדֹלְתִי וְרוֹמְמֹתִי וְהִמָּה פִּשְׁעוּ בִי", אֲנִי מִבֵּין הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵה זֶה. מְגִדְלִים יְלָדִים שָׁנִים, נוֹתְנִים לָהֶם לְאָכַל, לְשִׁתוֹת לִישׁוֹן, מַחְתְּנִים אוֹתָם, וּלְבִסוּף מְהַפְּכִים אֶת הַקְּעָרָה עַל פִּיהָ?! זֶה כּוֹאֵב מְאֹד. וּמִכָּל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן, שְׁאֵדָם אֵינּוּ מַעְרִיךְ מֵה שְׁעוֹשִׁים בְּשִׁבִילוֹ וּבְשִׁבִיל יְלָדָיו, וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ עֲכָשׁוּ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שְׁקוֹרָאִים מִכְּתָבִי זֶה, וְיִקְרְאוּ אוֹתוֹ, אֲנִי רוֹצֶה שְׁתִּפְּרָסְמוּ, אִךְ שְׁאַמְרְתִּי דְּבָרִים חֲרִיפִים, אֲנִי עוֹמֵד תַּחַת דְּבוּרֵי.

אֲנִי חָפֵץ בְּכָל מְאֹדֵי לַעֲזוֹר לַיהוּדִים מִסְּכָנִים, שְׁמַחְפָּשִׁים דְּרָפֶם חֲזָרָה. הִנֵּה כָּל הַבְּתִי כָּלָא מְלֵאִים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אִךְ פֶּעַם לֹא הָיָה כְּדָבָר הַזֶּה, לֹא הָיָה רוֹצֵחַ אֶחָד, לֹא הָיָה גֹנֵב אֶחָד, וְלָמָּה? כִּי כְּתוּב בַּתּוֹרָה: "לֹא תִגְנֹב", "לֹא תִרְצַח" וְכוּ', וְהָיָה דִּי בְּזָה, לֹא הָיָה צְרִיךְ צָבָא וּמִשְׁטָרָה, לָנוּ מִסְּפִיק מֵה שְׁפָתוֹב בַּתּוֹרָה: "לֹא תִגְנֹב", אֲסוּר לְנַגֵּעַ בְּבִסָּף שֶׁל הַשָּׁנִי, אַתָּה חֲזִיב — תְּשַׁלֵּם. "לֹא תִרְצַח" — אֲסוּר לְרַצֵּחַ אֶת הַזּוֹלָת! "לֹא תִנְאַף" — רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן.

אֲנִי מִבְקֵשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! תִּדְעוּ לָכֵם, שֶׁהַחֲנוּף עָכָשׁ בְּמַצֵּב קָשָׁה מְאֹד בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, הַשְּׁקוּיץ, הַזְהוּם וְהַפְּרִיצוֹת שְׂבָאִים מֵהַגּוֹיִים, שֶׁהוֹלְכִים מִמֶּשׁ כַּחֲסוֹת הַשְּׂדֵה, וְזֶה גֹרֵם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מֵהַשְּׂגוּרָה, עֲדִין אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ בִּיבְנֵי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּרוּף הַשֵּׁם, מְחַנְכִים אֶת הַיְלָדִים עַל טְהוֹרַת הַקֹּדֶשׁ, וְזוֹכִים לְחַתֵּן אוֹתָם, עוֹד בְּטָרְם יוֹדְעִים טַעַם חֲטָא, הַהוֹרִים אֵינָם יוֹדְעִים מֵהַשְּׁקִיעוֹ בַּיְלָדִים, הֵם יִשְׁנוּ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, אָבֵל אֲנִי הַשְּׁמֵחָה בָּהֶם, אָבֵל גַּם אֲבִדְתִּי כַחֲסוֹתִי, וְעָשִׂיתִי זֹאת בְּשִׂמְחָה, וְהַשְּׁמֵחָה הַכִּי גְדוֹלָה, שֶׁאֲנִי זוֹכֵה לְחַתֵּן אוֹתָם, כִּי הַיְלָדִים שְׁלָכֶם הֵם יְלָדֵי, 'כָּל הַמְּלַמֵּד בֶּן חֲבֵרוֹ תוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלֶּיךָ יְלָדֵי, זֶה הַשְּׂמֵחָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שְׁלִי, אֵין לִי כִּבְרַת דְּמַעוֹת שֶׁל צַעַר וְלֹא שֶׁל שִׂמְחָה לְבַכּוֹת, אָבֵל הַשְּׂמֵחָה גְדוֹלָה מְאֹד, בְּרוּף הַשֵּׁם, אֲנִי רוֹאֶה נַחַת, אֲנִי רוֹאֶה כִּבְרַת נְכָדִים מֵהַתְּלַמִּידִים שְׁלִי, וּכְרוּף הוּא וּכְרוּף שְׁמוֹ, יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ לְעַד וּלְנִצְחָה נְצָחִים, אֲנִי כִּבְרַת רוֹאֶה נִינִים, הַסְּבָא וְהַאֲבָא וְהַנְּכָד וְזִכִּיתִי לְקַרְבָּם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחִילִים לְהוֹלֵד נִינִים, חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל הַצְּרוֹת, וְכָל הַיְסוּרִים וְכָל הַחֻבוֹת, וְכָל הַמַּחְלָקָת, וְכָל הַמְּסִירוֹת שְׁמוֹסֵר אוֹתִי הַסֵּמ"ך-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, טַמְאָה כְּזוֹ, גּוֹנֵב וְגוֹזֵל בְּרִישׁ גְּלִי, אֶף יֵשׁ דִּין וַיֵּשׁ דִּין. הִנֵּה אֲנִי לְמוֹד מִלְחָמָה וּמִחְלָקָת, וְחֵי בְּנֵס כָּל יוֹם וָיוֹם.

וְהִנֵּה נִקְלַעְתִּי לְחֻבוֹת, בְּנִיתִי כּוֹלָל, בְּנִיתִי יִשְׂבָּה, וְעוֹמְדָת לְהַסְתִּים בְּנִית הַפְּנִימִיָּה, וְאֲנִי הוֹלֵךְ לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַכְּנֶסֶת, לֹא יֵאָרֶךְ זְמַן רַב וְהַעֲמוּדִים יִהְיוּ עַל הַבְּנִינִין, וּכְבוֹדֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם יִמָּסֵר אוֹתָנוּ, אָבֵל גַּם סוּפוֹ יָבוֹא, אִם רַבְנוּ ז"ל אוֹמֵר: לְעַמְ"ר — רֵאשֵׁי תְּבוּת: מ'אֲגָרָא ר'מָא ל'בִּירָא ע'מִיקְתָּא; הַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּפְּלֵ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר זְרַשׁ לְהַמֵּן: "אִם מְזַרְעֵ יְהוּדִים מְרַדְּכֵי נְפוּל תִּפְּל לְפָנֵינוּ", נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, "כְּאֶשֶׁר הַחִילוֹת לְנִפְל נְפוּל תִּפְּל לְפָנֵיהֶם". אֵינָנו יִרְאִים מֵהֶם! נִמְשִׁיף לְבָנוֹת תוֹרָה, לְבָנוֹת בְּתִים לְעַם יִשְׂרָאֵל, לְבָנוֹת אֶת הַקְּדוּשָׁה, אֶת הָאֲמוּנָה.

לְזֹאת אֲנִי קוֹרָא לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, הִבֵּה נִצָּא לְהַפְּצָה בְּיַתֵּר שְׂאֵת וְעוֹ, עִם יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים כְּלָם, אֵין אֲצִלִּי מִשְׁגַּח חִילוּנֵי

דְּתִי, חֲסִידֵי לִיטְאֵי, אֲשֶׁפְּנֹזֵי סִפְרֵדִי, הַכֵּל שֶׁקֶר, כְּלָנוּ בְּנֵי הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא, הִבֵּה גִצָּא בִּיתָר עַז לְהַפְיֵן וּלְהַפְיֵן אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל,
 וּלְהַקִּים עוֹד מְפִיצִים, לֹא אָנוּחַ וְלֹא אֲשַׁקֵּט, הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן
 לִי אֶת הַחַיִּים, עַד שְׁאֲבִיא מְלִיּוֹן יְהוּדִים לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְרַבְּנוּ ז"ל,
 בָּאוּ עֲזָרוּ לִי, אֲנִי אָדָם יְחִיד. וְהִנֵּה נִקְלַעְתִּי לְחֹבוֹת וְכוּ', מִבְּחוּץ
 לֹא נִתֵּן אִף אֶחָד אֲגוּרָה, וּבָאוּ תָרָאוּ בְּתוֹךְ יִבְנָאֵל עֲנִיִּים מְרוּדִים
 נִתְּנוּ, וְכִמָּה מִבְּקָשִׁים מִכֶּם? אֵלֶּךָ שֶׁקֶל, הֲלֹא עַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁבוּ
 אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה אַבְרָכִים בְּכוֹלֵל, וְאִמְרֵתִי לְר' ... שֶׁכָּבֵר יְכִין שְׁבָעִים
 וּשְׁנַיִם כֶּסָּאוֹת, כִּי אֲנִי רוֹצֶה כָּל-כֶּף הַרְבֵּה אַבְרָכִים בְּכוֹלֵל, וְאַחֲרֵי-כֵן
 נִבְּנָה עוֹד כּוֹלֵל. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ, שֶׁמִּחָר יֵצְאוּ כָּלֶם לְהַפְצֶה בְּשִׁבְלֵי
 בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וְהַכוֹלֵל, תָּרָאוּ לְצֵאת וּלְקַרֵּב מֵה שְׁיֹתֵר יְהוּדִים אֶל
 הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה, כִּי הֵם אַחִים שְׁלֹנוּ, וְאֲבַקֵּשׁ
 מִכָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — תַּעֲשׂוּ עִמִּי חֶסֶד, וַיַּעֲזֹר לָכֶם הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
 הוּא אֵלֶּךָ פְּעָמִים כָּכָה, אֲנִי כָּבֵר הוֹלֵךְ בְּקִיץ הַזֶּה לְהַעֲמִיד עַמּוּדִים,
 אִף שְׂאוֹמְרִים לִי: לְמָה אֲנִי מְסַפֵּר וְכוּ', עֲכָשׁוּ הַגִּיעַ שִׂיא הַצְּרוּת,
 שִׂיא הַרְשָׁעוֹת. כִּמָּה אֲפָרִים פְּרִימִיטְבִּים יִשְׁלְטוּ עַל צְבוּר כָּל-כֶּף
 גְּדוֹל?! וְאִם לֹא הִי בְּזֵה, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ,
 מִסִּית אֶת הַסִּפְרֵדִים, שֶׁבְּשָׁנוֹת הַחֲמִשִּׁים הָיוּ זְרוּקִים בְּמַעֲבְרוֹת פֶּה
 בְּיִבְנָאֵל, וְלֹא הָיָה לָהֶם הֵיכָן לִישׁוֹן, אֲלֹא תַחַת אֵהָלִים בְּקִיץ בַּחֹם
 הַלוֹהֵט עִם זְבוּבִים וַיִּתּוּשִׁים, וּבַחֲרָף הָיָה קָר, וְעֲכָשׁוּ שִׁכְחוּ אֶת זֹאת,
 וְהַרְשָׁע הַזֶּה מְסִיתָם נִגְדָנוּ, אֲבָל אֶת זֹאת אָנוּ מוֹסְרִים לְהַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּיטִי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן רַעֲז):
 כְּשֵׁיִשׁ מִחֻלְקֵת, צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת זֹאת לְהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, "בְּקוֹם
 עָלֵי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אֲזוּנֵי", הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא טָפַל בְּרָשָׁע מְרָשָׁע
 הַזֶּה, אִין זֶה עֲנִינְנוּ, עֲלִינוּ רַק לְהַמְשִׁיךְ, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מִבְּקָשׁ
 וּמִתַּחֲנוּן אֲלֵיכֶם, אֵל תֵּלְכוּ הַבֵּיתָה לִישׁוֹן, וְתֹאמְרוּ, שֶׁשְׁמַעְתֶּם דְּרָשָׁה
 יָפָה, דְּרָשָׁה טוֹבָה, תָּרָאוּ לְצִיַּת. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, גְּדֻלָּה
 הַקְּהֵלָה, בְּאוּלָם לֹא יְכוּלִים לְשַׁבֵּת, הִנֵּה הוֹלְכִים לְגַמֵּר עִם הַפְּאֹה,
 וְיֻכְלוּ לְשִׁים מְזַגְנִים, זֹה הַצְּדָקָה שְׁאָנוּ נוֹתְנִים לְרַבְּנוּ ז"ל, זֹה הַצְּדָקָה
 שְׂאֵתֶם נוֹתְנִים לָכֶם, בְּעִבּוּרְכֶם וּבְשִׁבְלֵי יְלָדֵיכֶם.

גם זאת אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, צְאוּ לַהֲפָצָה, אַל תִּתְבַּלְבְּלוּ מֵאֵף אֶחָד בְּעוֹלָם, זֶה הַתְּקוּן שְׁלֵנוּ, וְאִם סוֹפְגִים אֵינָה בְּדִיוֹן, אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ, שְׂאֵנוּ זוֹכִים לָזֶה, וְכֵן תִּשְׁמְרוּ מְאֹד מִלְשׁוֹן-הָרַע, אֲשֶׁר הוּא עוֹן חֲמוּר בְּיֹתֵר, וּמֵה קוֹרָה לְבִסּוֹף? מִי שְׁמַדְבֵּר רַע, נִסְגָּר לוֹ הַמַּח וְנִנְעָשָׂה מְטֵמֵטֵם, אֵינּוּ רוֹאֶה אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', אֵין לוֹ הַתְּבוּדוֹת וְיִשׁוּב הַדַּעַת.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁנוּזָכָה לְקַיֵּם אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבְרָנוּ, שְׁעַכְשָׁו בִּימֵי הַקִּיץ הַזֶּה נִשְׁתַּדֵּל לְהַתְּבוּדָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם וְיוֹם, תִּקְבְּעוּ לָכֶם שְׁעוּרֵי תוֹרָה, כִּי רַק זֶה יִשְׂאֵר מֵאַתְּנוּ, הַתְּנָא הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִסְמָא אוֹמֵר (אָבוֹת ו'): אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אָבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֶלָּא תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד; זֶה אֲשֶׁר מְלִיָּה אֶת הָאָדָם עַד הִרְגַע הָאֲחֵרוֹן, וְכַתוּב בְּתַנְא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה (פְּרָק טו), לְפִי, שְׁכַל הַמְּרַבָּה שִׁיחֹת וְתַפְלוֹת, הֵם הַמְּלוּיִם אוֹתוֹ עַד שְׁמַגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ; הִנֵּה בְּנֵי-אָדָם מְפַטְפְּטִים שְׁטִיּוֹת עַד הִרְגַע הָאֲחֵרוֹן, אֶבַל מְדָה טוֹבָה מְרַבָּה, אִם אָדָם מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַד הִרְגַע הָאֲחֵרוֹן: אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ! וּמֵה נוֹתֵר מֵהָאָדָם — אִם לֹא הַתוֹרָה וְהַתְּפִלָּה וְהַמִּצְוֹת שְׁקִיִּים.

גם זאת אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תִּשְׁמְרוּ מֵה שְׂאֵתֵם אוֹכְלִים, הָאֲרֵץ מוֹפָצֶת עִם טְרַפּוֹת וּנְבִלּוֹת, בְּשֵׁר הַחֲמוּרִים וְהַגְּמֻלִים, בְּשֵׁר הַסּוֹסִים וְכוּ', אִם אֵינְכֶם מְכִירִים אֶת הַשּׁוֹחֵט, תֹּאכְלוּ תַפּוּחֵי אֲדָמָה וּמְלַפְפוֹן, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר פְּעַם: לָחֵם וּמְלַפְפוֹן זֶה מֵאֶכֶל טוֹב. צְרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד מֵה שְׁקוּנִים. חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, פִּתְחָנוּ שְׂמֵי חַנּוּיּוֹת מִכְּלַת בִּיבְנָאֵל, הַלּוֹאֵי שֶׁתַּפְתַּחְנָה עוֹד וְעוֹד, וְלָמָּה שְׂאֲנֵשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים יִלְכוּ לְקַנּוֹת בַּחֲנִיּוֹת מְפַקְפָּקוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ שֵׁם מוֹצְרִים לְלֹא הַכָּשֶׁר, יוֹתֵר טוֹב לִילֵךְ בַּחֲנִיּוֹת שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלְקַיֵּם: "וְחֵי אַחֲיָךְ עִמָּךְ". אִם יֵשׁ חֲנוּת שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, צְרִיף לְקַנּוֹת רַק אֶצְלָם! כִּי יָד לוֹחֶצֶת יָד, וְכַף יְהִיָּה לָנוּ קִיּוּם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁנוּזָכָה לְהַשְׁתַּנּוֹת בַּפְּרָט בְּיָמִים אֵלוֹ

יְמֵי הָעֶמֶר, שֶׁהֵם יְמֵי אָבֶל, וְאִיזָה אָבֶל הוּא זֶה? שְׂרָפִי עֶקִיבָא הָעֶמֶד
בְּכָל־כּוֹף הַרְבֵּה יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף תְּלֻמִּידִים, וְלֹא
כִּפְדּוּ זֶה אֶת זֶה וּנְפָטְרוּ, אָבֶל הַשְּׂמִמָּה הַגְּדוֹלָה זֶה יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל
רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, וַיֵּשׂ אוֹמְרִים שְׂבֹאוֹתוֹ יוֹם נוֹלַד גַּם רַבִּי שְׂמַעוֹן
בֶּר יוֹחָאִי, אִיזוֹ שְׂמִמָּה צְרִיכָה לֵהִיּוֹת לָנוּ, שְׁלֹכֶל הַפְּחוֹת אָנוּ יוֹדְעִים
גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, שְׂגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל בְּתַחֲלִיל
הַ"לְקוּי־מִוֶּהֲר"ן", "כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ" — רָאִשֵׁי תִבְּוֹת:
יוֹחָאִי", שְׂרָפִי שְׂמַעוֹן הַבְּטִיחַ לְעַם יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא תִשְׁכַּח הַתּוֹרָה מֵעַם
יִשְׂרָאֵל בְּזִכְוֹתוֹ, שְׂאֵלוֹ סִפְרֵי הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים. וְרָאוּ לְכֹל אֶחָד
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ לְקִנּוֹת סֵט זֵהר וְתְּקוּנִים מְנַקֵּד, וַיִּלְמַד בָּהֶם בְּכֹל יוֹם,
וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׂצָרִיכִים לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי תְּקוּנֵי זֵהר כֹּל הַשָּׁנָה. כִּי סִפְרֵי
זֶה מְחַפֵּשׂ אֶת הַנְּשֻׁמָּה, וְהַאֲר"י ז"ל נָתַן תְּקוּנָה לְבַעַל תְּשׁוּבָה לְלַמֵּד
חֲמִשָּׁה דְּפִי זֵהר וְתְּקוּנִים, וְכַמָּה זְמַן זֶה אוֹרֵךְ? ! הַיּוֹם יֵשׁ הַדְּפָסָה
נִפְלְאָה וּמְרַהֲיָבָה, תִּסְתַּכְּלוּ אִיךָ לְמַדוֹ אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ?
בְּאוֹתִיּוֹת מְטֻשְׁטֻשׁוֹת, בְּלִי חֲשֵׁמֶל, אֲלֵא עִם עֲשֻׁשִׁית אוֹ נֵר וְכוּ',
וְהַתְּאֲמָצוּ לְקִרְא אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַקְּטָנוֹת, וּבְקָשִׁי יִכְלוּ לְעֵיץ בָּהֶם, וְהָיוּ
בְּקִיאִים בְּזֶה, וְהַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, חֲשֵׁמֶל, מִזְּגָן, יֵשׁ לָנוּ חֲמוּם,
וּמָה לֹא? ! וַיִּשְׁנֶן הַדְּפָסוֹת מְרַהֲיָבוֹת בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּמְנַקְדוֹת,
וְלָמָּה לֹא נִקְבַּע לְעֲצָמֵנוּ לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם כַּמָּה דְּפִי זֵהר וְכַמָּה דְּפִי
תְּקוּנִים. תְּהָיוּ 'גְּנָבִים', וְ'תְּגַנְבוּ' בְּכֹל יוֹם עֲשֹׂר דְּקוֹת עַל אֲמִירַת זֵהר
כְּסֻדְרָן, וְעֲשֹׂר דְּקוֹת עַל אֲמִירַת תְּקוּנִים. וְתַגִּיחוּ סֶכָה הֵיכֵן אַתֶּם
אוֹחֲזִים וְכוּ', וְכַמָּה שְׂאֵתֶם מִסְּפִיקִים: דָּף, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה וְכוּ', וְלִמְחַר
תִּמְשִׁיכוּ לְלַמֵּד מִמְּקוֹם הַסְּמוּן. חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: הַמְּתַגְּנֵב
מִחֲבָרוֹ אֶף־עַל־פִּי שְׂנֵקְרָא גְּנָב — גְּנָב לְעֲצָמוֹ. הִנֵּה אַדָּם פּוֹגֵשׁ אֶת
זוּלָתוֹ, וְרוֹצֵה לְהַפְרִיעוֹ מִהֶלְמוּד, וְזוּלָתוֹ אוֹמֵר: הַהֲכַרְחַ לִי לְלַכֵּת
עֲכָשׁוּ, יֵשׁ רוֹפֵא שְׁנַיִם וְכוּ' וְכוּ', וּבְאֲמַת רוֹצֵה לִילֵךְ לְלַמֵּד, וְאִם־כֵּן
גְּנָב דַּעַת חֲבָרוֹ, אָבֶל אֶף־עַל־פִּי שְׂנֵקְרָא גְּנָב — גְּנָב לְעֲצָמוֹ, כִּי זָכָה
לְלַמֵּד תּוֹרָה. אֲשֶׁרֵי מִי שְׂגוֹנֵב בְּכֹל יוֹם דָּף גְּמָרָא, פָּרַק מִשְׁנִיּוֹת, זֶה
יִשְׂאֵר לָכֶם, יְבוֹא הַיּוֹם, וְאֶף אֶחָד לֹא יִרְחַם עֲלֵיכֶם, זְכָרוּ הֵיטֵב מָה
שְׂאֵנִי אוֹמֵר לָכֶם, כֹּל הַחֲבָרִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר שְׁלָכֶם, לֹא יִרְצוּ לְהַכִּיר
אַתְּכֶם, יַעֲשׂוּ לָכֶם טוֹבָה שְׂיִבֹאוּ לְלוֹיָהּ וְכוּ', וְהַחֲבָרִים הַטּוֹבִים

ביותר, יקחו כף, ויעזרו לחברא קדישא להניח עפר על קבריכם, ולכסותכם עם עפר, ותו לא. ולכן אל תהיו בטלנים! תאמינו לי, מה שאני מדבר עתה, בא לי במסירות גפוש גדולה. ואבקשכם שתתפללו עלי, שתהיה לי רפואה שלמה, אבל ההכרח לומר לכם מקרב לבי. יש חגיות שמוכרים בהם זכויות, ואומרים שזה יהלומים, ויש חגיות שמוכרים בהם יהלומים, ואומרים שזה זכויות, והבוחר יבחר, יש בחירה לכל אחד. מוכרים לכם יהלומים, ואנשים אומרים לכם — אל תקנו, זה זכויות, אבל הבחירה נתונה בידיכם.

אבקשכם מאד, תצאו להפצה ולהתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ותקפידו על זמן חצות. כתוב בשם הקאמרנא, שזמן חצות — בין בקיץ בין בחורף זה בשתיים-עשרה בלילה, ואומר רבנו ז"ל: אם יש פוסק אחד, יכולים לסמך עליו, ובענינים פאלו פדאי לסמך. והנה עוד מעט זמן חצות, איזה שעשוע גדול כשיהודי אומר תקון חצות, ומכל שכן שיהודי מתבודד להקדוש-ברוך-הוא, איזה נחת-רוח עושה לפניו יתברך, ומכל שכן שמוריד דמעות, כשיהודי מתפלל במגן, וטובל במקוה, איזה נחת רוח לפניו יתברך.

וכן אבקשכם מאד, תשמרו את נשותיכם שלא תלכנה בכגדים צמודים וקצרים וכו', ושאר פריצות, חס ושלום, ולא לצבע את העינים, פי בשכר צניעות האשה — נזכה לגאלה. יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שבאמת יקים אצלנו: "והיה מתנד קדוש, ולא יראה בך ערות דבר" — אל תקרי דבר אלא דבור, שיהא דבורינו קדוש, לא לפחד מהסתות הסמ"ך-מ"ם, ימח שמו, אלא נחזק ונעודד את הזולת. וההכרח לומר לכם, יש עכשו דירות ביבנאל, בנו דירות חדשות, והנה כבר נכנסו הרבה משפחות לדירות החדשות, אבל שלא ינצלו אתכם, אל תשלמו יותר משלש-מאות דולרים שכירות בשום פנים ואפן. הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שלכל אנשי שלומנו תהיה דירה ביבנאל, ופה תהיה עיר במלא מובן המלה, יש פה הרים, שדות ובתים, כמו שאומר רבנו ז"ל, שצריכים לעשות משדה

בית ומבית הר וכו', יעזור הקדוש-ברוך-הוא, ששנזכה לקבל את פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן ואמן.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה רנ.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קדושים, ב' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאוד, הרב ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד הצטערתי מה שקרה עם בנך ... גרו יאיר, יעזור הקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לו רפואה שלמה.

אודות הנוכחים שיש בין ... גרו יאיר, ובין ... גרו יאיר, לדעתי, צריכים ומחייבים לעשות כל מיני פעולות שבעולם, שיהיה שלום ביניהם, כי כפי הנראה שהעניית מעברת את האדם על דעתו ועל דעת קונו (ערויבין מא:), כי שניהם מסכנים, עוברת עליהם עניות, וממילא כל אחד דוקר את השני במקום ובצורה כזו, שפואב לו יותר וכו' וכו', אבל צריך לדון את שניהם לכף זכות, ומצוה רבה לעזור לשניהם.

בענין הרופא, איני יודע מי נתן להם את ההתר לשאל שאלות לרופא, אשר רופא הוא בכלל אינו פוסק הלכות, וידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים (קדושין פב:): טוב שברופאים לגיהנום; כי הם קלים וריקים ופוחזים, ומה אם בענין רבנים צריכים רחמים רבים למצא בדור הזה רב ירא שמים מבהק וכו', ומכל שכן איך יכולים לסמוך על איזה רופא, מפני שהולך עם כפה... לכן אני אכתב חד משמעית לנשים, שאסור בשום פנים ואופן ללכת לפי הוראותיו וכו', לרופא נתן להורות רק לגבי חולה שצריך לאכל ביום כפור, אבל בעניני טהרה, זה פשוט שאי אפשר לסמוך עליו וכו', ובפרט

פּיוס, שְׁפִמְעַט כּל הַרֹפְאִים הֵם קָלִים וְרִיקִים וּפּוֹחֲזִים, וְלִכְּנֵן אֵין אֶפְלוּ מַה לְכַתֵּב אֵיזָה לְקוּט מַאֲיָזָה שׁו"ת.

אודות מסכת ערובין שהתחלת ללמד, זו מסכת קשה, וזה לא שיקך דף אחד, אלא ללמד כפי הבנת התלמידים.

לדעתי, תמשיכו ללמד כל יום קונטרס מ"אוצר-הקונטרסים", שזה מחיה ומחזק את כל השומעים, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנוכח להוציא לאור את כל מה שמנח אצלנו בכתיב-יד.

נא ונא ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, והקדוש ברוך הוא בודאי לא יעזב אותך, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ועוד תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא. צריכים רק להתחזק ולא להשבר משום דבר, ותחדיר למוד תורה בין אנשי שלומנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רנא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קדושים, כ' אדר ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... שתחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב מכך, מה שאת כותבת חיובי על הבנות, וגם דעתי כן, כי הן, תהלה לאל, מאד מאד שמחות ועליזות, ולכן תמשיכי ללמד אתן, ולהחדיר בהן יראת שמים שלמה, כי רק זה מה שישאר מהן, ורק זה ילוח אותן תמיד, הלמודים שלומדים אתן.

נא ונא ראי להתחזק מעמד, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וסוף כל סוף תראי נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

אודות פסוקים על משלי, אשתדל מאד להוסיף לך, אבל עכשו

יָצָא סֵפֶר נִפְלָא וְנִפְלָא הַפְּלָא עַל מַסְכַּת אָבוֹת בְּשֵׁם "חֲסִדֵי אָבוֹת",
וּלְדַעֲתִי, מִשֵּׁם יִהְיֶה לָךְ הַמּוֹן חֲמֹר לְלַמֵּד עַל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי הַמַּסְכָּת
הַזֶּה הִיא רַק דְּבָרֵי מוֹסֵר וְיִרְאֵת שָׁמַיִם וְהַדְרָכוֹת נְכוֹנוֹת, וְהַפְּרוּשׁ,
זַכְּנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִפְלָא עַד מְאֹד.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי קְדוּשִׁים, ב' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלֹוֹם רַב אֶל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאִי לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאֵל תִּפְלִי בְּיֵאוּשׁ
וּבְדַכְּאוֹן בְּעִנְיַן פְּרִנְסָה, בְּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וּבְוֹדָאֵי יִהְיֶה לָךְ טוֹב כָּל הַיָּמִים.

אֶת צְרִיכָה לְשִׂמְחָה מְאֹד, שְׂזַכִּית לְחַתֵּן אֶת בְּנֶךָ, כֵּן יַעֲזֹר
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַזְכֶּי לְחַתֵּן אֶת כָּל הַיְלָדִים, פְּרִנְסָה זֶה רַק
מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מֵהַ שְׂצִרִיכִים בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָה זֶה רַק תִּפְלָה, וְכָל
מֵהַ שְׂמֵרְבִים בְּתַפְלָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר.

נָא וְנָא אֵל תִּרְיָבִי עִם בְּעֵלְךָ, תַּחֲוִי בְּשִׁלּוֹם, וְתַחֲוִי דְגָמָא לְזוּג
הַצְּעִיר, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שְׂיִתְרַחֵב לָכֶם בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחֲנִיּוֹת, הָעֵקֶר לֹא לְהַתְפַּחַד כָּלֵל, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּשִׁי-
מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח): הָאֲדָם צְרִיךְ לְעַבֵּר עַל גֶּשֶׁר צַר מְאֹד, וְהַכָּלֵל
וְהָעֵקֶר שְׁלֵא לְהַתְפַּחַד כָּלֵל.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רנג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב־שבת־קדש לסדר קדושים, ב' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ששום דבר
שבעולם לא יוכל לשבור אותך. הן אמת שאני מבין מה שעובר
עליך, לחצים הן מהבנים והן מהבנות והן מהקהלה וכו', אבל
תאמין לי, שאם צדיק היה אומר לך, שאמה צריך להתענות כן וכך
תעניות, או להפגס בעל הצבור, אז היית מעדיף להפגס בעל הצבור,
כי כפי רבוי החטאים והעוונות שחטאנו עוינו ופשענו, מי יודע
כמה שנים היינו צריכים להתענות, וכשאנחנו צריכים להתענות יום
אחד, יוצאת לנו הנשמה וכו' וכו', וכל שכן רבוי תעניות. לזאת
ראה לקבל על עצמך את הדין, ותעסק בצרכי צבור. וכבר אמרו
חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פ"ק ה', הלכה א'): העוסק בצרכי
צבור — פְּעוּסָק בַּתּוֹרָה; וכוונאי לא יעזב אותך הקדוש־ברוך־הוא,
כי סוף כל סוף תהיה לך עשירות בגשמיות וברוחניות, כמאמרם
ו"ל (יומא כב:): פִּינּוֹן שְׁנַתְמָנָה אָדָם פְּרָנָס עַל הַצָּבוּר — מִתְעַשֵּׁר;
ולכן ראה להתזיק מעמד. לדעתי, אמה צריך לדבר הרבה עם הבנות
דבורי יראת שמים, והן קולטות כל מה שמדברים אתן, יעזר
הקדוש־ברוך־הוא, שנוזפה פבר לעבר למעלה, ואז תראה שכל
הבנות תהיינה חדושים גדולים מאד.

אני מקנה להקדוש־ברוך־הוא להכין תכנית למודים מעניינת
— הן לבנות והן לבנים לכל הכתות, כי הבחורים בני גיל בר־מצוה
באו לפה, אז התחלתי להרגיש מה חסר להם וכו', פגון פתיכה וכו',
ועוד כמה בעיות בסיסיות לתקן, ובקלות יכולים לתקן את זה, ואני
מקנה, אם ירצה השם, לדבר עם כל המלמדים והמורות, וכן צריכים

לְהַכְנִיִּים בָּהֶם בְּטַחֲוֹן עֲצָמַי, שְׁלֹא יֵרְאוּ וְלֹא יִפְחָדוּ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבַעוֹלָם.

אודות הַבְּלוּלִים, שְׁמַתְחִילִים בְּכֹל פֶּעַם בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכו', צְרִיכִים רַק לְלַכֵּת עִם הַכָּלָל הַזֶּה, שְׁאֲמַרְתִּי לָךְ, שְׁכַלְס צוֹדְקִים ... וְזוֹ חֲכָמָה עֲמָקָה מְאֹד, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהֶאֱשִׁים אֶחָד נֶגֶד הַשְּׁנַי וְכו', וּבִפְרָט שְׁכַלְנוּ עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים וְכו', וְעֲנִיּוֹת מַעֲבֶרֶת עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ, לְכֵן צְרִיף לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים לְחֻזֵק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצֵּד הַכִּי טוֹב.

הַמְאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רנד.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי קְדוּשִׁים, ב' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִינֵי אֶפְנִים שֶׁבַעוֹלָם, וְאַל תִּפְּלֵ בִּיאוֹשׁ כָּלָל, וְאַף שְׁבוּכִים לָךְ וְכו', עִם כָּל זֹאת תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְאַל תִּשָּׁבֵר, כִּי כָּף הוֹלְכִים הַחַיִּים — הִנֵּה מְאִיר וְהִנֵּה נִחְשָׁף, הִנֵּה מְאִיר וְהִנֵּה נִחְשָׁף וְכו' וְכו', וְיֵהִי עָרֵב וְיֵהִי בִקָּר וְכו' וְכו', בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְהָדָר נְהוּרָא (שַׁבַּת עוֹז), קִדְּם זֶה חֲשָׁף, וְאַחֲרֵי-כֵן זֶה אוֹר, וְאַחֲרֵי-כֵן עוֹד פֶּעַם מִתְחִיל חֲשָׁף, וְעוֹד פֶּעַם מִתְחִיל אוֹר, כָּף הוֹלְכִים הַחַיִּים, וּמִי שְׁזוּכָה לְדַעַת אֶת זֶה, הוּא אֵינוֹ נִשְׁפָּר מִשׁוֹם דְּבָר, כִּי בְּרַגַע שְׁאֲדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא תִסַּר לוֹ כְּלוּם. וּבְאַמַּת אֲנַחְנוּ פֹּה שְׂאוּלִים וְכו' וְכו', וּמִי יוֹדֵעַ מְתִי יִקְרָאוּ אוֹתָנוּ חֲזָרָה. וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לָנוּ לְהִיּוֹת שְׁבוּרִים, וְלָמָּה לָנוּ לְהִיּוֹת בְּדַאגוֹת וּבְמִרְיוֹת וּבְמִרְהָ שְׁחוּרָה, עֲלֵינוּ לְצַחֵק מִכָּל הַעוֹלָם כְּלוּ,

והקדוש־ברוך־הוא עזר לך בנסי נסים, שחתנת את בנך, שאין בעל הנס מכיר בנסו (נדה עג.), ואתה לא יכול לחלם אילו נסים היו לבנך, אז ממילא מה אתה צריך להיות שבור?! ואני מקנה להקדוש־ברוך־הוא, שתוכל לחתן את כל הילדים שלך ככה, ובפרט שהקדוש־ברוך־הוא עזר לך עם ארמון כזה, אתה צריך לעמד בכל יום בבקר לראות את זריחת החמה, שרואים מהמרפסת של הבית שלך, ותהיה הכי מאשר בחיים.

את המכתב כללי שכתבתי, תשאיר לכל הפחות שבוע, כי שמה כתבתי עקרים גדולים, וכן את השעור "תוך הנחל" תשאיר על לוח המודעות, אבל השעור שמסרתי אל הבנות צריכים למסור לגברת ... תחיה.

הקדוש־ברוך־הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

פה תקבל רצוף כמה מכתבים למסר את זה לעדום.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רנה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב־שבת־קדש לסדר קדושים, ב' איר ה'תשנ"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי הניקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את הכרטיס תקף־ומיד למחרת, ותודה רבה לך, ואני מקנה להקדוש־ברוך־הוא, שהכל יסתדר.

ראה שגם הבחור ... גרו יאיר, יבוא עם אותה טיסה.

יען ששמעתי, שיש כאן סכסוך מאד חריף בין ... גרו יאיר ובין ... גרו יאיר, על־כן ראה לא להוסיף שמן על המדורה, כי זה לא תכלית לגרש את אנשי שלומנו מיבנאל, כי כל ענגנו הוא רק

לְבָנוֹת וְלֹא לְהָרִים, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שְׁלֹא לְהוֹסִיף שְׁמִן עַל הַמְדוּרָה, תַּנִּיחַ אֶת זֶה בְּשִׁבְלִי, וְאֲנִי אֲסַדֵּר אֶת הָעֲנָנִים עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב, וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁאֲנִי אֲשָׁלִים בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא מִצָּא הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא כָּלִי מִחֲזִיק בְּרֻכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא הַשְּׁלוֹם (עֲקָצִין, פָּרָק ג'), וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁאוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם.

רְאֵה לְהַשִּׁיג לִי רִשְׁיוֹן לְעֲלִיָּה לְל"ג בְּעֶמֶר בְּלִילָה, כִּי קִשָּׂה לִי לַעֲלוֹת אֶת הַהָר.

רְאֵה לְקַבֵּעַ לְעֲצָמָךְ שְׁעוֹר בְּכָל יוֹם בְּמַקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאַתָּה טְרוּד, אֲבָל עִם כָּל זֶה תִּהְיֶה 'גִּנְב', וְ'תִגְנֹב' עַל־כָּל־פְּנִיִם קִצָּת דְּקִצָּת, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַבְּךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רנו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר קְדוּשִׁים, ב' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

אֲקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁאַתָּה מְרַגֵּיֶשׁה כְּכֹר טוֹב, וְתִהְיֶה לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרַגְלִים, וְתַעֲבִרִי אֶת הַהֲרִיזוֹן בְּקַלּוֹת, בְּלִי שׁוֹם בְּעִוּוֹת, וְתִלְדִי בְּנֵקֶל.

פֶּה תִקְבְּלִי הַמְשֵׁךְ פְּרוּשׁ הַמְשֻׁנָּה פָּרָק ו', מְשֻׁנָּה ו', אֲקַוֶּה שְׁכַבְּרֵי קַבְּלָתְ אֶת פְּרוּשׁ הַמְשֻׁנָּה הַזֶּה עַד כָּאן, כִּי פְּשׁוּט שְׁכַחְתִּי מֵהַ שְׁלַחְתִּי לָךְ, וְאִם לֹא קַבְּלָתְ, אֲשַׁלַּח אֶת זֶה עוֹד פְּעַם, כִּי הַפְּרוּשׁ הַזֶּה הוּא עַל הַמַּ"ח דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶם.

חֲזָקִי וְאַמְצִי מְאֹד, וְתִשְׁמְרֵי מְאֹד עַל הַבְּרִיאוֹת.

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי

מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדוּךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי לְסִיִּים אֶת כָּל הַפְּרוּשׁ "חֲסִדֵי אָבוֹת"
עַל מַסְכַּת אָבוֹת, אֲשֶׁר זֶה חֲסִד מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהִגִּיעַנִי עַד פֹּה,
כִּי בְּאֵמֶת אֶת רַב הַסֵּפֶר חִבְרָתִי עוֹד לִפְנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים, וּכְבָר סִדְרוּ
אֶת זֶה בְּכַמָּה אֲפָנִים לְהַכִּין לְדַפּוּס, אֲךָ הָיָה חֶסֶר לִי פָּרֵק וַחֲצֵי בְּסוּף
הַמַּסְכָּת, לְזֹאת הַזְּנִיחֵתִי אֶת זֶה, אֲבָל עֲכָשׁוּ רְצִיתִי מְאֹד שֶׁיִּגְמַר בְּכִי
טוֹב וַיִּדְפֵּס, כִּי הַפְּרוּשׁ הוּא נִפְלָא עַד מְאֹד, עֵינַי לֹא רָאִתָּה, וְזֶה יַעֲשֶׂה
הַתְּעוֹרוֹרוֹת גְּדוֹלָה בְּעוֹלָם.

הַמֵּאחֵל לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כֹּה רִנּוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי קְדוּשִׁים, ב' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, ר' ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדֵי הַיְקָר! אֵינִי בְּכוֹנֵתִי בְּכָלֵל לְמִנּוֹת לְוַעַד אֶת
ר' ... לְדַעַתִּי, עוֹד לֹא הָיָה אָדָם שֶׁיְהִיָּה כָּל-כֶּף מְסוּר לְקַהֲלָה כְּמוֹהוּ,
אִיפֹה שֶׁמְעוּ בְּעוֹלָם אָדָם אֶחָד שֶׁיְהִיָּה מְנַהֵל תַּלְמוּד-תּוֹרָה, מְנַהֵל
בֵּית-סֵפֶר, מְלַמֵּד, חֹבֵר מוֹעֵצָה, וְגַם לְהַתְּעַסֵּק בְּבִנְיַן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ,
וְעוֹד שְׁאָר טְרָדוֹת, מִמֶּשׁ הַפְּקִיר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, וְאֲנִי מַעְרִיף אוֹתוֹ
מְאֹד, וְעַל-כֵּן שְׁלֹא יְהִיָּה מְמַנָּה עַל הַוַּעֲדָה, חֲבָל אֶפְלוּ לְדַבֵּר מִזֶּה,
אֲךָ אַתָּה יוֹדֵעַ אִיךָ שְׁזָה הוֹלֵךְ בְּקַהֲלָה, שֶׁתְּמִיד יֵשׁ שׁוֹעֲלִים קְטַנִּים
וְכוֹי, וְצָרִיכִים לְהִיּוֹת חֹכֵם כְּשֶׁלְּמָה הַמְּלִיךְ, לְדַעַת אִיךָ לֵילֵךְ נֶגֶד רוּחוֹ
וְרוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ'.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמֶךָ בְּיוֹתֵר, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הַרְעָה יָבוֹא
הַטּוֹב, וְתִזְכֶּה לְחַתֵּן גַּם אֶת בְּנֶךָ ... גְּרוּ יְאִיר, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל אֶת
בְּתֶךָ ... שֶׁתְּחִיָּה, כִּי עָלֶיךָ אֲנִי דוֹאֵג יוֹתֵר, וְאֲנִי רוֹאֶה פְּתָרוֹן אַחַר
וְכָ לְחַתֵּן אוֹתָהּ, כִּי עוֹבֵר עָלֶיךָ הַרְבֵּה לְחַצִּים מִבֵּית וּמִבְּפָנִים,

והפתרון יהיה אם היא תתחפז, כף היא תהיה שמונה מהכלל, ודי לחכימא.

נא ונא ראה להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ואני מבקש ומתחנן להקדוש-ברוך-הוא, שיצור לי כבוד על דבר כבוד שמו, שאזכה לצאת מהגלות המרה הזו, ואזכה לבוא להתגורר אתכם ביחד ביבנאל.

חזק ואמץ להיות בשמחה, ותעשה פתקמתך להחזיק את הקהלה תמיד על אש קטנה, שלא יתפוצץ, חס ושלום, כי העניות מעברת על הדעת (קדושין פב.), ולכן אנחנו צריכים לדון את כל אחד לכף זכות, כי כל אחד צריך להיות צודק...

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רנח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדוש לסדר קדושים, ב' אדר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי הַיָּקָר לִי מאד, ר' ... גרו יאיר.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר לא יוכל לשבר אותך, תאמין לי, שאני מרגיש מאד מאד את כאבך ואת כאב אשתך וכו'. מה אמר לך, ידידי היקר! בזה העולם צריכים להתחזק, ועוד פעם להתחזק, ועוד פעם להתחזק, וזו התרופה, וזה מה שאנחנו מקבלים מרבנו ז"ל, כי עקר שלמות האדם בזה העולם לדעת איך להתחזק ואיך להחזיק מעמד, ובפרט כשיש בקרת מבני-אדם, אסור להשבר משום דבר שבעולם.

נא ונא ראה להחזיק מעמד, ושום דבר לא ישבר אותך, אני

אֲשֶׁר   כה רנט   בְּנַחַל   קלא
מְקוֹה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, שְׁסוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבוא הַטוֹב,
וְנִזְכָּה וְנִתְבַּשֵּׁר תָּמִיד בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

אֲנִי מְנַסֶּה לְתַפֵּס אוֹתָךְ עַל הַקוֹ, כִּי פְּשׁוּט רְצִיתִי לְדַבֵּר מִכַּפָּה
עֲנִינִים מָה עוֹשִׂים מְחַד וְכוּ'. לְדַעֲתִי, הֲכִי טוֹב לְקַחַת אוֹתָם לְמִרוֹן
לְצִיּוֹן ר' שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, וְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְגַם לֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוּם
עֶסֶק עִם הַחֲלוּנִים.

רַק חֲזוּק וְאַמֶּץ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְתֹאמִין לִי, שְׁזֶה
הַתְּקוּן הֲכִי גְדוֹל — כְּשַׁעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי צָבוּר בְּאַמוֹנָה.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַת קְדוּשִׁים, ב' אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל ... שְׁתַּחֲוֶיהָ.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ, וּמֵאֵד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ.

בְּיָדָאֵי מִתָּר לָךְ לְשִׁמְעַת כָּלִי זָמַר בְּצַנְעָה וְכוּ', כִּי זוֹ רְפוּאָה
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק וְלִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְּׁמִחָה הִיא רְפוּאָה
לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְּלִיחֵי דַרְכְּךָ תָּמִיד, וְתִבְשְׂרֵי לִי תָּמִיד
בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רס.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדוש לסדר קדושים, ב' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר ...
נרו יאיר.

שמעתי שיש בינך וביני ... חלוקי דעות וכו' וכו', לזאת אני
מאד מבקש אותך, אם אתם יכולים להשלים ביניכם, כי זו לא דרך,
שפקהלה קטנה ילכו ראש בראש וכו', ויהיו מריבות ופוחים וכו'
וכו', תאמין לי, שכל אחד צודק, אף העניות מעברת על דעתו ועל
דעת קונו. ולכן לא כדאי להסתכסך עם אף אחד, אנחנו צריכים
לשמר מאד על השם טוב שלנו. תהלה לאל, אנחנו מצליחים מאד
בקהלה שלנו, באפן יוצא מן הכלל, ואת המסירות גפש שאנחנו
מחדירים בקהלה רק הקדוש-ברוך-הוא יודע, ולכן ראה לשמר מאד
מאד על השלום והאהבה, ובוא תבוא על שכרך בזה ובכא לגצח
נצחים.

עליך לדעת, כי הקדוש-ברוך-הוא ברא את העולם בצורה פזו,
שכל יום ויום יש בזה בריאה נפרדת, והכל היה תכלית אחת, שהוא
יום השבת, והנביא צועק לדורות עולם (ישעיה מ'): "שאו מרום
עיניכם וראו מי ברא אלה", עלינו להסתכל כלפי מעלה — לשמים
ולארץ, ולראות את הפרודים שיש בבריאה, השמש נפרדת, הלבנה
נפרדת, הפוכבים ומשמרותיהם נפרדים, המדינות נפרדות, האילנות
החיות והפריות נפרדים וכו', ואף-על-פי-כן כלם אחדות אחת,
שנבראו בכחו יתברך, והוא יתברך שומר את כל אחד ואחד, שיהיה
על מקומו ועל מזלו וכו', ושיהיה סדר בבריאה, והכל נעשה ממנו
יתברך, וכשאדם מתדיר בעצמו ידיעות אלו, אז חי חיים אמתיים,
חיים נצחיים. אשרי מי ששם אל לבו דברים אלו, ואז טוב לו כל
הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רסא.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשׂוּי עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, ב' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָה ...
נְרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מָאד מָאד הַצְטַעַרְתִּי לְשִׁמְעַע מַה שְּׁקָרָה לָךְ, וְתַהֲלָה לְאֵל, כְּבָר
שְׁמַעְתִּי בְשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, וְאַנְחָנוּ מִתְּפִלָּלִים עֲלֶיךָ, שְׁתַּהֲיָה בְרִיא,
כִּי פִלְנוּ צְרִיכִים אוֹתְךָ, כִּי תִדַע, שְׁכָל בַּר יִשְׂרָאֵל מָאד חָשׁוּב אֲצֵל
הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאַתָּה צְרִיךְ לְהֶאֱרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת.

הִיָּה טוֹב מָאד, שְׁתַּכְדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שְׁלָךְ, וְאֶת הַמְּזוּזוֹת בְּבֵיתְךָ,
וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָךְ אַרְיִכוֹת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְתִזְכֶּה
לְשִׁמַּח אֶתְנוּ יַחַד, וְהַעֲקֹר שְׁכָבֵר גִּזְכָּה לְשִׁמַּח בְּשִׁמְחַתְּם שֶׁל עַם
יִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ רַפּוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רסב.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר אָמֹר, ד' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מָאד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נְרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלִים, וְתַדְּבִיק אֶת
עֲצָמְךָ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתַמִּיד תִּצְיֵר, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעַדְיוּ יִתְבָּרַךְ
כָּלֵל, וְהַכֹּל אֱלֹקוֹת גְּמוּר הוּא, וְאָדָם צְרִיךְ כָּל־כּוֹף לְהַכְנִיס בְּעֲצָמוֹ
אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעֲצָמוֹ יִתְרַפֵּא מִכָּל הַמַּחְלוֹת
וְהַחֲלָאִים רָעִים, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב'),
סִימָן ה'), שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שְׁסוּבָלִים מִחֲלוֹת וְחֲלָאִים רָעִים, מִחֲמַת
חֲסִרוֹן הָאֱמוּנָה, וְצְרִיכִים לְחַפְּשׁ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ בְּכֹל יוֹם אִיפָּה הוּא

אוֹחֵז בְּאִמוּנָה, כִּי בְּאִמַּת לְאָדָם נִדְמָה שְׂיֵשׁ לוֹ אִמוּנָה וְכוּ', כִּי אִם הֵיטָה לְאָדָם אִמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹקֵד עַל שְׁפָתָיו, הִנֵּה תָמִיד מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל מֵה שֶׁהִיא צְרִיף הִנֵּה מִבְקֵשׁ רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָמָּה הָאָדָם רְחוּק מִזֶּה? מִפְּנֵי שְׂאִמוּנָתוֹ אֵינָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב), וְלִזְכוּת לְבָרוּר וְזִכְוֹן הָאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי לַמּוֹד פּוֹסְקִים, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה לַעֲצֻמָּה קְבִיעוֹת לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁלֹחַן עָרוּף מִחִבֵּר וְהַרְמ"א כְּסִדְרָן, תַּתְחִיל מִתְחִילַת הָאֲרֵחַ חַיִּים, וְכָל יוֹם תִּלְמַד סִימָן אוֹ שְׁנֵי סִימָנִים אוֹ שְׁלֹשָׁה, וְאִם יֵשׁ לָךְ בְּאִיזָה יוֹם בְּלִבּוֹל, תִּלְמַד רַק סְעִיף אוֹ שְׁנֵי סְעִיפִים, וְזֶה הִיא רְצוֹן רַבֵּנוּ וְ"ל, כְּמוֹבֵא (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כט).

נָא וְנָא תַחֲזֹק אֶת עֲצֻמָּךְ לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי "עֲזוּ וְחַדְדוּהָ בְּמִקּוֹמוֹ", כִּי אֲצִלוּ יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹרָה רַק הַשְׁמֵחָה, וְכַפִּי שְׂאָדָם שְׂמַח, אֲזוּ מִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ, כִּי כָל מִי שֶׁשְׂמַח בְּיוֹתֵר — מִצְלִיחַ בְּיוֹתֵר, כִּי עַקֵּר הַצְּלַחַת הָאָדָם — כְּפִי מֵדַת הַשְׁמֵחָה שְׂיֵשׁ בוֹ, וּבְאִמַּת אִם יֵשׁ לְאָדָם יָשׁוּב הַדַּעַת, מֵה יֵשׁ לוֹ לִהְיוֹת בְּעֲצָבוֹת, כִּי יִמְנֹו כְּצֹל עוֹבֵר, לֹא כְּצֹל שֶׁל קִיר, וְלֹא כְּצֹל שֶׁל דְּקֵל, אֲלֵא כְּצֹל צִפּוֹר הַפּוֹרֵחַ בְּאִוִיר, וְעַל-כֵּן מֵה עֲלִינוּ לְדָאג, עוֹד מְעַט אָנוּ יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן אָנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת שְׂמֵחִים עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שְׂיֵשׁ בָּנוּ, שְׂאָנוּ זֹכִים בְּכָל יוֹם לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, וְלִהְתַּעַטֵּף בְּצִיצִית, וְלִהְתַּפְּלֵל בְּמִנְיַן שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם, וְלִלְכֹת לְמִקְוֵה, וְלִשְׁמֹר שְׁבֵת-קֹדֶשׁ, וְלֵאכֹל כֶּשֶׁר, וְיֵשׁ לָנוּ מְזוּזָה עַל פֶּתַחנוּ, אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: כָּל שְׂיֵשׁ לוֹ מְזוּזָה בְּפֶתַח, וְצִיצִית בְּכַגְדוֹ, וְתְפִלִּין בְּזִרְעוֹ, חֲזָקָה שְׁלֹא יִחְטָא; כִּי בְּאִמַּת אִם אָדָם שָׁשׁ וְשִׂמַּח עִם הַנִּקְדוֹת הַטּוֹבוֹת שְׂיֵשׁ בוֹ, אֵף פְּעַם לֹא יִחְטָא, כִּי כָל הַחֲטָאִים בָּאִים רַק עַל-יְדֵי מְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת וְדִכְאוֹן שְׁנִכְנְסוּ בוֹ, עַל-כֵּן תִּהְיֶה בְּרִיָּה, וְתִהְיֶה שְׂמַח, וְאֲזוּ טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רסג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אָמור, ד' אִיר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וְכֵל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מָאד, צְמוּד בְּפִנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יָאִיר.

רְאֵה לְחִזּוּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכֹל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת
בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְּׂמִיחָה הִיא רְפוּאָה לְכֹל, וְאָמַר רַבְנּוּ ו'ל (לְקוּטִי"מֹהֲרָן,
חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד): מִצְוָה גְדוּלָה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד, וְגִלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר
גַּם חֲכָמֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שְׁכֹל מֵה שְׂאֲדָם סוֹבֵל חֲלָאִים רַעִים, זֶה
רַק מִחֲמַת רְחוּק מֵהַשְּׂמִיחָה, וְאָדָם צָרִיךְ לְהִכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת
בְּשִׁמְחָה. וּבְאֵמַת עֲלִיף לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! שְׁהַעֲבוּדָה הַזֶּה שֶׁל
שְׂמִיחָה, בְּאֵה לְאָדָם יוֹתֵר קָשָׁה מִכֹּל הַעֲבוּדוֹת שְׁבַעוּלָם, וְכֵל הַתְּפִלָּה
שְׂאֲדָם צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל, הוּא צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן רַק עַל שְׂמִיחָה,
וְלִכֵּן תִּתְחַזַּק מָאד מָאד לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה תָּמִיד, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ
הוּא בְּנִדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

גַּא וְנָא תִקְבַּע לְעֲצָמָךְ שְׁעוּרִים לְלַמֵּד כְּסִדְרָן, וְאֵל יַחֲסֹר לָךְ יוֹם
אֶחָד מִלְמוּד מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, כִּי הָאֲרַבְעָה לְמוּדִים
הָאֵלוּ, הֵם כְּנֻגַד הָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת: אַצִּילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה, עֲשִׂיָה,
וּכְפִי שְׂאֲדָם מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת, כֵּן נִכְנָסֶת בּוֹ
תְּשׁוּבָה עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבְּרַךְ, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְהִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֶת
הָאוֹרוֹת הָאֵלוּ, אֶלָּא עַל-יְדֵי שְׁלוּמְדִים אֶת הָאֲרַבְעָה לְמוּדִים הָאֵלוּ.
וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן! כִּי הַתּוֹרָה מְעַשֶּׂרֶת בְּגוֹשְׁמִיּוֹת וּמְכַל שְׁפָן
בְּרוּחָנִיּוֹת, וְאִם תִּקְבַּע לְעֲצָמָךְ לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֲזוּ תִהְיֶה
עֲשִׂיר גְדוּל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שְׂאֵנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצֵּא מִחֻבוּתֶיךָ וּמִצְרוּתֶיךָ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רסד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, ד' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות שאלתך מה דעת תורה וכו', עלי לומר לך, שצרכים להציל את הילדים, כי הם העינים שלנו, ועל-כן כל עבודת האדם צריכה להיות רק מה שיכולים לעזור לילדים, ובמה יכולים להציל אותם.

ראה להתמיד בלמוד התורה הקדושה, כי אין לך טוב אלא תורה, ודרך גמרא ביום, הוא הארה לגפש רוח ונשמה, ומאיר על האדם אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו.

ראה להזהר להתפלל במנין ערב ובקר, כי כשאדם מתפלל במנין, יש לו דבר שבמנין, ולא חסר לו כלום.

תמשיך בעבודת סת"ם, והקדוש-ברוך-הוא יתן לך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רסה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, ד' איר ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... שתחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך, ומרב טרדותי לא יכלתי לענות לך תכף-ומיד.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ועליך לדעת, כי

עבודת החנוף היא מהעבודות קדשי הקדשים שבמקדש, ואלמלא לא באנו לזה העולם אלא לחנוף את ילדינו באמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, כבר היה מספיק וכדאי, פי החיים של האדם כל-כף קצרים, הנה אנחנו פה, ועוד מעט אנחנו יוצאים מפה, ולכן אשרי מי שזוכה לעסק בחנוף ילדי ישראל, ומחזיר בהם אמונה פשוטה, אמונה ברוחה ומזככת בו יתברך.

מה אמר לך! בחנוף צריכים הרבה סבלנות, ועליך לזכור, שכמו אבן, אם יטפטפו עליה מים טפה אחר טפה, לבסוף נעשה חור, אותו דבר בחנוף, כל מה שהמלמד או המורה מדברים עם התלמידות והתלמידים, לבסוף זה נוקב חור בלב האבן, והדבורים נתקבלים. ועל-כן את צריכה להיות סבלנית מאד, ותראי איך שהכל יעבר, ואין לך מה לדאג, כי התלמידות מאד קולטות את הלמודים שאת מלמדת אותן.

נא ונא תתחזקי לדבר ולעזור, לחזק ולעודד ולשמח את הבנות, ולדבר אתן דבורי אמונה והשגחה פרטית, ואז תראי את הפעולות שיצא מזה.

המחנה או המחנכת צריכים לדבר תמיד דבורי אמונה, כי כל בר ישראל יש לו נשמה קדושה מאד, וכפי שאדם מדבר מהקדוש-ברוך-הוא, כן נדבקת נשמתו אל הדבורים האלו, פי אצל הקדוש-ברוך-הוא מאד חשוב כשמדברים ממנו, כי על-ידי שמדברים ממנו יתברך, על-ידי-זה ממשיכים את הקדוש-ברוך-הוא בזה העולם. ועל-כן חזקי ואמצי מאד, ואל תסתכלי על שום דבר, ואז תראי נסים נגלים שייעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

בחנוף צריכים סבלנות, ועוד פעם סבלנות, ועוד פעם סבלנות, והעקר לספר להם ספורי צדיקים, וזה מה שמושיף להם את הלב, ואני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתמשיכי בזה, ותספרי לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כֹּה רְסוּ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר אָמֹר, ד' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים שְׁבַעוּלָם, וְאֵל תְּשִׂים לֵב
אֶל כָּל הַמְשֻׁפָּחָה, אֶתָּה צְרִיף לְהִתְחַתֵּן, וְזוֹ מִצְוָה שְׁמַנְחַת עֲלֶיךָ,
וְאֶפְלוּ הַהוֹרִים לֹא יְכוּלִים לְמַנַּע אוֹתְךָ — כִּי מוּבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף;
כִּי בְּאֵמַת מִצּוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה זֶה שִׁיף לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן לֹא
שִׁיף שְׁאֶחָד יִמְנַע אוֹתְךָ מֵאִיזוֹ סִבָּה שֶׁרַק תְּהִיָּה וְכוּ', וּבִפְרֹט פֹּה
הַמְגִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים, זֶה סִתָּם מִפְּנֵי שְׁגֻעוֹן וְגוֹבֵל עִם רִשְׁעוֹת וְכוּ',
וְעַל-כֵּן אֵל תְּשִׂים לֵב כָּלֵל אֶל כָּל הַמְשֻׁפָּחָה, וְאֶפְלוּ הֵם מְאִימִים
שֶׁלֹּא יְבוֹאוּ לְחִתְנָה, מֵהַ בְּכָךְ וְכוּ', אֶתָּה מְכָרַח לְהִתְחַתֵּן, הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא זְמַן לָךְ זְרוּג טוֹב מְאֹד, וְלִכֵּן תִּרְאֶה לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם
דָּבָר, וְלִקְבַּע אֶת הַחִתְנָה כְּמוֹ שְׁקִבְעֶתָם, וְדַעַת לְנִבּוֹן, כִּי כִּדְאִי
לְעִשׂוֹת הַכֹּל בְּהִצְנָע, כִּדְאִי לֹא לְעוֹרֵר אֶת הַמוֹסְרִים, יִמַּח שָׁמַם וְזָכְרָם.

נָא וְנָא רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ, וְתִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם בִּבְקָר וּבְעֶרֶב
בְּמִגְזֵן דִּיקָא, כִּי זֶה מְאֹד נַחוּץ לְהִתְפַּלֵּל הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת בְּמִגְזֵן.

נָא וְנָא אֵל תְּהִיָּה בְּטֵלָן! אֵלָא תִתְפַּס בְּכָל יוֹם פְּרִשָׁה חֲמֵשׁ
וּרְשׁוּי עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְנֵי שְׁתַּזְכָּה לְסִיִּים בְּכָל שְׁבוּעָה אֶת פְּרִשַׁת
הַשְּׁבוּעָה, וְכֵן 'תִּגְנַב' בְּכָל יוֹם פְּרִק מְשֻׁנּוֹת וְדָף גְּמֵרָא, אֲשֶׁר אִין
לְמַעְלָה מְזֵה, וְאִם תּוּכַל לְלַמַּד גַּם סִימָן שְׁלַחַן עֲרוּף — אֲשֶׁרִיף
וְאֲשֶׁרִי חֻלְקָד!

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהִתְחַיֵּל
לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים הָאִישׁ אֶל רַעְהוּ וְהַבֵּן
אֶל אָבִיו, וּכְשֶׁאֲתָה יוֹצֵא בַחוּץ, תִּדְבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וּכְשֶׁאֲתָה מְטִיל, תְּטִיל עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַעֲקָר שְׁתַּחֲזֹק
בְּאִמוּנָה בְּעֲצָמְךָ, שְׁתֵּאֱמִין בְּעֲצָמְךָ, שִׁישׁ לָךְ כַּחוֹת לְפַעַל בְּשָׂמִים כָּל

מה שאתה צריכה, כי כל המגיעות והעכובים שהאדם אינו מתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, זה רק מחמת שאין לו אמון בעצמו, ועל-פן מתחזק בזה, ואז יהיה לך טוב כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רסז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, ד' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי הקר לי מאד ... נרו יאיר.

מאד מאד אבקש אותך, שתפנס בתוך הענינים, ותדבר עם האברכים תמיד מדבורי תורה ויראת שמים, ואני רוצה להפך את המקום הזה למקום תורה, ובפרט שתהלה לאל, עכשו מתחננים עוד אברכים, אז אני רוצה שהמקום שלנו יהיה מקום תורה, וכמאמר רבי יוסי בן קסמא: אין מלזים לו לאדם לא כסף ולא זהב, ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומצוות ומעשים טובים בלבד (אבות ו, י); ולכן ראה ותשתדל שיהיו שעורי תורה בין אברכי אנשי שלומנו, ותכתב לי מה יש לתקן ומה אני יכול לתרם, כי הולך לי בחיים להפך את המקום הזה למקום תורה, ושיפירח רק תורה במקום הזה, אני רוצה שתהיה אורה של רצינות בין אנשי שלומנו, פיאה למקום תורה.

ראה לקבץ לעצמך בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, באפן שתזכה לסים בכל שבוע את פרשת השבוע 'שנים מקרא ואחד תרגום' עם פרוש רש"י ז"ל, כי זה מסגל ליראת שמים, ובפרט שרב קניגי התורה הם בפרוש רש"י ז"ל, וכל הצרות שאדם סובל הם מפני שאינו נזהר במצוה הזו, לסים את פרשת השבוע בכל שבוע.

גא ונא הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, כי עליך לדעת, אשר הוא יתברך שומע תפלת כל פה, רק צריכים להתחזק באמונה,

לִידַע וּלְהֶאֱמִין שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וּכְפִי שְׂאֵדָם מִתְחַזֵּק בְּזוֹה, כֵּן זֹכָה לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְקַיֵּם אֶת כָּל זֶה, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רסח.

בַּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר אָמֹר, ד' אִיר ה'תשנ"ז.

מִכְתָּב הַמְּלָצָה

הַרִינִי לְאֲשֶׁר, כִּי מוֹסֶרֶת כָּתַב זֶה, מֵרַת ... תְּחִיָּה, הִיא עוֹסֶקֶת בְּצַדִּיקָה מְאֹד חֲשׂוּבָה, מְצוֹת הַכִּנְסֵת כְּלֵה, עֲבוּר הַבֵּן שְׁלֵה שֶׁהִתְחַתֵּן, וּנְשֹׂאָהָ עִם הַרְבֵּה חוֹבוֹת, וְלִכֵּן מְצוּהָ רַבָּה לְעֹזֵר לָהּ, לְתַמְכָּהּ וּלְסַעְדָּהּ, וְאֲנִי אִישִׁית מִפִּיר אֶת הַמְשַׁפָּחָה, וְגַם אֶת הַחֶתֶן, וְלָרֵשׁ אֵין כָּל, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שִׁיתֵן יָד וְכֶתֶף לְעֹזֵר, וְיִתְבַּרַךְ מִפִּי עֲלִיוֹן בְּאוֹר זְוִיו וְשִׁפְעַת מִן הַשָּׁמַיִם, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּיָמִים טְרוּפִים אֵלוֹ, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד בְּנִפְרָד צָרִיף שְׁמִירָה וִישׁוּעָה, אֵז אֲשֶׁרִי מִי שִׁיעֵזֵר לָהּ, וְיִהְיֶה לְאֶחֱיעֵזֵר וְלֶאֱחִיסְמָה, וּבִזְכוּת הַמְּצוּהָ תִתְבַּרְכוּ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה.

הַפּוֹתֵב וְחוֹתֵם לְמַעַן הַמְּצוּהָ...

כה רסט.

בַּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר אָמֹר, ה' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

מָה אָמַר לָךְ! אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי, בְּזוֹה שֶׁאַתָּה מְאֲרָגְנֵת עָרֵב לְכַבּוֹד בְּנֵין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ מְעַט, שֶׁהוּא בְּנֵין-בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בִימֵי הַסְּפִירָה לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל הַתַּנָּא הָאֱלָקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי, שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל תְּלַמִּידֵי רַבִּי

עקיבא, שְׁהָרְגוּ אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, עַל־יְדֵי שְׁלֹא כִּבְדוּ אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְאַנְחָנוּ צְרִיכִים לְבָנוֹת בֵּית־הַכֶּנֶסֶת כְּזֹה, שְׂיִהְיֶה כְּלוּל מְכַל עִם יִשְׂרָאֵל, וּבְזֶה פִּרְשֵׁתִי מַה שְּׁאָמַר הַתָּנָא: 'כָּל כְּנִסְיָה שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם — סוּפָה לְהַתְקִים, וְכָל כְּנִסְיָה שֶׁאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם — אֵין סוּפָה לְהַתְקִים', כַּמְבָאָר בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, אֲשֶׁר בֵּית־הַכֶּנֶסֶת הוּא מְקוּם שְׁמֵת־כְּנִסִּים שְׁמָה כָּלֵל גְּשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר בֵּית־הַכֶּנֶסֶת, וְהִנֵּה מְבָאָר בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל, אֲשֶׁר לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם יֵשׁ י"ב גְּסָחָאוֹת הַתְּפִלָּה, שֶׁל י"ב שְׁבֻטֵי קָה, וְאַצְלוּ יַתְבָּרַךְ מְקַבְּלוֹת וּמְרַצוֹת כָּל הַגְּסָחָאוֹת, וְלִכֵּן יֵשׁ לוֹמַר, אִם בֵּית־הַכֶּנֶסֶת בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא כְּדִגְמַת שָׁמַיִם, הֵינּוּ בְּבֵית־הַכֶּנֶסֶת פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם מִתְּכַנְסִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה גְּסָחָאוֹת, וְאֵין הַפֶּרֶשׁ בֵּין חֲסִידִים לְלִיטָאִים, בֵּין סְפָרְדִים לְאַשְׁכְּנַזִּים וְכוּ' וְכוּ', אֲלֵא בְּבֵית־הַכֶּנֶסֶת אֶחָד יְכוּלִים לְהַתְפַּלֵּל כָּל הַגְּסָחָאוֹת, זֶה דְּגָמָא שֶׁל שָׁמַיִם, שְׁשֵׁם גַּם־כֵּן הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ־הוּא מְקַבֵּל אֶת כָּל הַגְּסָחָאוֹת, בֵּית־הַכֶּנֶסֶת כְּזֹה סוּפוֹ לְהַתְקִים, אָבֵל אִם בּוֹנִים בֵּית־הַכֶּנֶסֶת רַק בְּשָׁבִיל גְּסָחָא אַחַת, אוּ רַק בְּשָׁבִיל אַשְׁכְּנַזִּים, אוּ רַק בְּשָׁבִיל סְפָרְדִים, אוּ רַק בְּשָׁבִיל חֲסִידִים, אוּ רַק בְּשָׁבִיל לִיטָאִים וְכוּ' וְכוּ', כָּל אֶחָד כְּפִי הַתְּרַבּוּת שְׁלוֹ, תִּימְנִי, פְּרָסִי, עִירְקִי, מְרוֹקָאֵי וְכוּ' וְכוּ', זֶה כְּבָר לֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְהִנֵּה, תְּהִלָּה לְאֵל, שֶׁהַבֵּית־הַכֶּנֶסֶת שְׁאַנְחָנוּ הוֹלְכִים לְבָנוֹת, זֶה יִהְיֶה כְּלוּל מְכַל גְּסָחָאוֹת הַתְּפִלָּה, כִּי אֲצַלְנוּ מִתְּפַלְלִים כָּל הַגְּסָחָאוֹת, וְאֵין אֲצַלְנוּ שׁוּם הַפֶּרֶשׁ, עַל־כֵּן בֵּית־הַכֶּנֶסֶת כְּזֹה הוּא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִכֵּן בְּזֶה שְׂאֵת עוֹזְרַת לִי לְבָנוֹת אֶת בֵּית־הַכֶּנֶסֶת, אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ.

נָא וְנָא רְאִי לְהַתְחַזֵּק לְהַמְשִׁיךְ בְּעִבּוּדַת הַקְּדוּשׁ לְקָרֵב אֶת הַבָּנוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְתַגְלִי לְהֵן אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יַתְבָּרַךְ, כִּי מַה יֵּשׁ לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, הִנֵּה אֲנַחְנוּ פֹּה, וְעוֹד מַעַט אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִפֹּה, וְלֹא יִשְׂאָר מֵאַתְנּוּ רַק הַדְּבּוּרֵי אַמוּנָה שְׁדַּפְּרָנוּ עִם בְּנֵי־אָדָם. וְלִכֵּן אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד חֻזְקָה בְּזֶה, וְהַקְּדוּשָׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּרֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

נָא וְנָא הַרְגִּילִי אֶת עֲצֻמְךָ גַּם־כֵּן לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יַתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּרְאִי גְּסִים נְגָלִים שְׂיַעֲשֶׂה הַקְּדוּשָׁ־בְּרוּךְ־הוּא אִתָּךְ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדוּךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי דְרַבְרָךְ תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה ער.

בְּעֵזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר אָמַר, ה' אֵיךְ ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ קִדְּם הַחֵג, אַךְ מִחֲמַת טְרָדוֹת
הַחֵג, לֹא הָיָה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְף-וּמִיָּד כִּרְצוֹנְךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדֵי הַיְקָר! בְּזֵה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צְרוֹת
וְיִסּוּרִים, מִכְּאוֹבִים, מְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאָדָם צָרִיךְ
לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִיָּנִי אֶפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאָסוּר לוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם
דָּבָר, וְזֶה כָּל הַלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצָאֵנוּ,
שְׁמַגְלָה לְכָל אֶחָד אֶת הָאִמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וּמוֹצִיא מֵהָאָדָם אֶת הַנְּצוּץ
הָאֱלֹקִי שֵׁישׁ בּוֹ, וּמְלַהֵב אוֹתוֹ, עַד שֶׁיְהִיָּה מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְמַסֵּר אֶת
נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת הַשָּׁמַיִם.

מָה אָמַר לְךָ, יְדֵי הַיְקָר! כַּמָּה פְּעָמִים רַמְזָתִי לְךָ, שֶׁהָיָה טוֹב
שֶׁתְּעֻזֵב כְּבָר אֶת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת, וְתַעֲזֹב כְּבָר אֶת כָּל הַמְּסַחְרִים שֶׁלְּךָ,
וְתִדְבִיק אֶת עֲצָמְךָ בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִתּוֹרָה, כִּי אֵין
טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה (עֲבוּדָה זָרָה יט); וְאֲשֶׁתְּךָ צְדָקָת כָּל-כָּף, רוֹצָה שְׂאֵתָה
תִּשְׂאָר בְּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְהִיא רוֹצָה לְרִאיוֹת אוֹתְךָ תַּלְמִיד
חָכָם, אֲבָל אֵתָה רֵץ אַחַר הַהֶבֶל וְאַחַר הָעֵסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּבְזֵה יֵשׁ
לְךָ צְמָצוּם בְּפָרְנֶסָה וְכוּ' וְכוּ', אֲשֶׁתְּךָ מוֹכְנָה לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁהּ, שֶׁיְהִיָּה
לְכֶם פָּרְנֶסָה, הָעֵקֶר שְׂאֵתָה תִּשְׁבַּח וְתַלְמֵד. וְהָיָה כְּדָאִי מְאֹד, שֶׁתִּקְנֶה
לְעֲצָמְךָ חֵבֶר טוֹב, וְתַלְמֵד עִמּוֹ בְּכָל יוֹם כַּמָּה שָׁעוֹת, כִּי מָה יִשְׂאָר
מֵאֵתָנוּ? רַק הַתּוֹרָה שְׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים בְּזֵה הָעוֹלָם, הֵן אֶמֶת אֲשֶׁר אָמַר

הַתְּנָא הַקְדוּשׁ: טוֹב תַּלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שְׂיִגִיעַת שְׂנִיָּהֶם
מִשְׁפַּחַת עוֹן, אֲבָל אַתָּה נִכְנַסְתָּ יוֹתֵר מִדֵּי בְדֶרֶךְ אֶרֶץ, הִינּוּ בְּעַסְקֵי
הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלִכֵּן תַּעֲזוֹב אֶת עֲצֻמָּךְ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא
יַעֲזוֹב אוֹתָךְ.

עוֹד שְׁבוּעַ אֲנִי בָּא לְאֶרֶץ, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לְדַבֵּר אֶתְךָ
בְּאֵרִיכוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדְר אָמֹר, ה' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שְׂיִחִיו נִצַּח.

שְׁמוּעָה לֹא טוֹבָה בְּאֵה לְאֲזִנֵּי, שְׂאֲתָם חוֹשְׁבִים מִחֲשֶׁבָה לֹא
טוֹבָה לַעֲזוֹב אֶת יִבְנָאֵל, אִם אֲמַנֵם הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית לְכֹל אֶחָד, וְאִי
אֲפֹשֶׁר לִי לֹאמַר לְכֶם מַה לַעֲשׂוֹת, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ
אֲתָכֶם, שְׂתַחֲשְׁבוּ פַעַמִּים, כִּי סוּף כָּל סוּף פֹּה הַיְלָדִים שְׁלָכֶם יִקְבְּלוּ
חַנוּךְ נִפְלָא מְאֹד, וְאִף שִׁישׁ עֲכָשׁוּ בַלְבוּלִים, אֲנִי מְבַטֵּיחַ לְכֶם, שֶׁהַכֹּל
יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.

רְאוּ לְהַתְחַזֵּק מְאֹד בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ
וּלְהוֹדַע, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְהַכְנִים אֶת
עֲצֻמְכֶם בְּיוֹתֵר אֵל תּוֹךְ אֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וְזֶה יַעֲזֹר לְכֶם בֵּין בְּגַשְׁמִיּוֹת
וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת. כִּי בְּאַמַּת מַה יֵּשׁ לָנוּ בַחֲיִים — אִם לֹא אֶת
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם יֵשׁ לְכֶם אֵילוֹ טְעֻנוֹת וּמַעֲנוֹת עַל אֵילוֹ
בְּנֵי-אָדָם, אַתֶּם צְרִיכִים לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּעִיר גְּדוּלָה הַרְבֵּה יוֹתֵר קֶשֶׁה,
כְּמֵאמָרָם ז"ל: קֶשֶׁה יְשִׁיבַת כְּרָכִים, וּבַכְּרָט פֹּה, שְׂמַחְנֻכִים אֶת
הַיְלָדִים בְּאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, תְּאַמִּינוּ לִי, שֶׁגַם לִי לֹא
נִרְאָה כְּמָה בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם עוֹשִׂים נֶגֶד רְצוֹנִי, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְקַוֶּה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁסוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

לְנִכּוֹן בְּאֵתִי בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ לְדַבֵּר עַל לְבָבְכֶם, שְׂאֵל תַּעֲשׂוּ אֶת
הַשְּׂגִיָּאָה הַזֶּה, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת בְּעוֹד כַּמָּה
יָמִים בְּיַבְנָאֵל, וְאִזְנִי גַדְבֵּר יַחַד.

נָא וְנָא רְאוּ לְשִׁמְעַע וּלְחַזֵּק וּלְכַבֵּד אֶת הַשְּׂנִי.

... הַיְקָר! רְאֵה לְחַשֵּׁב פְּעֻמִּים, כִּי אַתָּה נִצְרָךְ לִי מְאֹד מְאֹד
בְּקִהְלָתְנוּ, כִּי אַתָּה עוֹזֵר לִי בְּכָל פְּרִט וּפְרִט, וּבִפְרִט אֶת הַכּוֹלֵל שֶׁל
הָרֵב ... גֵּרוּ יְאִיר, אַתָּה הַקְּמַתָּ, וְלִכְּנֹן חֲשֵׁב פְּעֻמִּים, אַתָּה צְרִיף מְאֹד
מְאֹד לְהִתְחַזֵּק, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּזְכֶּה לְהִיּוֹת תָּמִיד
בְּשִׁמְחָה, וּבִפְרִט עֲכָשׁוּ בִימֵי סְפִירַת הָעוֹמֵר, צְרִיכִים הָרַבָּה לְעַבֵּד עַל
נִקְיַת לְמוֹד זְכוּת, כִּי תִלְמִידֵי ר' עֲקִיבָא הֲרִגוּ אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, עַל-יְדֵי
שֶׁלֹּא כִּבְדוּ זֶה אֶת זֶה, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת הַתְּקוּן שְׁלָהֶם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְּלִיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד, וּתְבַשְׂרוּ לִי תָמִיד
בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...
אִם אֶפְשֶׁר לְכַתֵּב לִי — אֶשְׁמַח מְאֹד.

כה ערב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר אָמֹר, ה' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא
יִוָּכַל לְשׁוֹבֵר אוֹתָךְ, וְאִף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ הָרַבָּה מְשֻׁבְּרִים
וְגַלְיִים וְכוּ', תִּאֲמִין לִי, שְׂאִין אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ עָלָיו
אֵילּוּ מְשֻׁבְּרִים וְגַלְיִים, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְהִיּוֹת דְּבוּקִים
בְּחַיֵּי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֵמֶת מַה הַתְּכָלִית שְׁנִבְרָאנוּ? רַק שְׁנִדְבֵּר

בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וּבְשִׁבִיל זֶה נָתַן לָנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֶה, שְׁנוֹכַל לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלִגְלוֹת וּלְפָרְסֵם לְכֻלָּם, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְזֶה צְרִיף לְהִיּוֹת תְּמִיד כָּל שִׁיחוֹתֵינוּ, עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד שָׂרָק מוֹצְאִים וּפּוֹגְשִׁים, צְרִיכִים לְדַבֵּר אֶתוֹ מֵאֲלֻקוֹת, זֹאת אוֹמֶרֶת בְּגִלוּי, וְלֹא לִפְחָד וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מֵאֶף אֶחָד, כִּי מִה יֵשׁ לָנוּ בְּחַיִּים? עוֹד מְעַט נִצָּא מִפֶּה, וּמִה יִשָּׂאֵר מֵאִתָּנוּ? רַק אֵלּוּ הַדְּבוּרִים שֶׁדִּבְרָנוּ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן רָאֵה לְחֻזַּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִיּוֹנֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֲנִי מְקוּהָ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבֹא תְּבוֹא עַל שְׂכָרְךָ.

נָא וְנָא הִרְגַל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִצֵּא בֵּין הַהָרִים לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִפְלוּ עֲשָׂרִים דְּקוֹת, יִהְיֶה חָשׁוּב בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם שְׁלָם, כִּי בְּאֻמַּת כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ וּבֵין קוּנוֹ, הָיוּ עוֹסְקִים בְּזֶה תְּמִיד יוֹמָם וְלַיְלָה, כִּי עַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדְבָקוֹת הַבוּרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ לְנֶצַח.

נָא וְנָא תְּתַמֵּיד בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד חֲמֵשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפֵּן שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ, וְזֶה מְסַגֵּל לְפָרְנֶסָה וְלִירֵאָת שָׁמַיִם, וְכֵן תְּתַמֵּיד בְּלִמּוּד מְשֻׁנּוֹת. תִּקַּח מְשֻׁנּוֹת, וְתִתְחִיל לומר פָּרָק אַחַר פָּרָק, פָּרָק אַחַר פָּרָק, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּם מְסַכָּת, וְתִתְחִיל עוֹד מְסַכָּת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּם אֶת כָּל הַשָּׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה, וְתִתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּגִמְרָא, שֶׁתִּגְרַס בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִי גִמְרָא, וְזֶה זְכוּף הַנֶּפֶשׁ מֵאֵד, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לומר בְּכָל יוֹם חֲמֵשָׁה דְּפִים זֶה, וְחֲמֵשָׁה דְּפִים תְּקוּנִים, אֲשֶׁר הָאֲר"י וְ"ל אָמַר, שְׁזֶה תְּקוּן גְּדוֹל לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה.

בְּנֶךְ ... גֵּרוֹ יְאִיר, מְצַלִּיח אֲצַלְנוּ מֵאֵד, יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁיְהִיָּה צְדִיק וְנוֹטֵר הַבְּרִית, וְתִרְוֶו רַב נַחַת מִמֶּנּוּ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רעג.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אָמֵר, ה' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שְׁתַּחֲוֶיהָ.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ.

מָה אָמַר לָךְ! אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שָׁאַתָּ עוֹשֶׂה עִמִּי, שָׁאַתָּ עוֹזֶרֶת לִי בְּקִהְלָה הַקְדוֹשָׁה שֶׁהִקְמַתִּי בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרִסְלָב", וְכָל דְּבַר קָטָן בָּא לִי בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוֹלָה, וְלִזְאֵת אֲנִי מְאֹד מְאֹד מֵעֲרִיף אוֹתְךָ, וְאֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל הַחֶסֶד שָׁאַתָּ עוֹשֶׂה עִמִּי.

אוֹדוֹת הָעַרְב בְּאִשְׁדּוֹד שֶׁשָּׂאַלְתָּ — אִם כְּדַאי לְקַחַת אֶת הָרֵב וְכו', אִם הוּא אֵינוֹ רוֹצֵה לְקַחַת כֶּסֶף — מָה טוֹב וּמָה נְעִים, אָבֵל לְבִזּוֹ כֶּסֶף כְּמוֹ פֶּעַם שֶׁעֲבָרָה, שֶׁנִּתְּנוּ אֶלְפִים דוֹלָר, לְדַעַתִּי זֶה חֲבָל, כִּי עֲכָשׁוּ צְרִיכִים כָּל אֲגוּרָה לְגַמֵּר אֶת הַבְּנִין.

נָא וְנָא רְאֵי לְהִתְחַזֵּק לְהִיוֹת בְּשִׁמְחָה עַל נַעַם חֻלְקֶךָ, אֲשֶׁר נִפְלָ לָךְ בְּעִשְׂיַת חֶסֶד.

בְּנֶךָ ... גֵּרוֹ יְאִיר, מִצְלִיחַ מְאֹד בְּיִשְׁבֵּיבָה, יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-כְּרוּף־הוּא, שְׁתַּרְווּ מִמֶּנּוּ רַב נַחַת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פֶּה תִקְבְּלִי מִכְתָּב בְּעִבוּר הַרְבֵּנִית ... שְׁתַּחֲוֶיהָ, וְתִשְׁתַּדְּלִי לְהַעֲבִיר אֶת זֶה דְרָף פִּקָּס אֵלֶיךָ וְגַם לְבַעֲלָהּ.

כה רעד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמו, ו' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וְכֵן טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד, ר' ... נרו יאיר.

בְּאֵתִי לְחֹזֵק אוֹתָךְ, וְלַעֲוֹד וְלִשְׁמֵחַ אוֹתָךְ, שֶׁבֶל תִּירָא וּבֵל
תִּפְחַד כָּלֵל, וְאֵף שֶׁבְּכֹל פֶּעַם מְחַרְפִּים וּמְבִזִּים וּמְגַדְּפִים אוֹתָךְ, אַתָּה
רָאה לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁשׁוֹבְרִים
אֶת הָאָדָם, וְהוּא אֵינוֹ נִשְׁבֵּר, אֲלֵא בּוֹרַח אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה כִּסָּא וּמְרַכְבָּה לְשִׁכִּינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹכֵן אֲלֵא בְּמִי שֶׁבִטֵּל וּמְבִטֵּל לְגַבֵּי אֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן שׁוֹם דְּבָר לֹא יִשְׁבֵּר אוֹתָךְ, וְאַתָּה צְרִיף לְרֵאוֹת
לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבַּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה.

נָא וְנָא הִרְגַּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ — נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל, אֲפֵלוּ
שֶׁנִּדְמָה לָךְ, כְּאֵלוּ אָבֵד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, תִּלְעַג לְכָל אֵלוּ
שֶׁמִּפְחָדִים אוֹתָךְ, אַתָּה לֵךְ בְּכַחַךְ זֶה, וְהוֹשַׁע אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵל תִּפְחַד
וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם, וְתִהְיֶה אִיתְּךָ וְחֹזֵק מֵאֵד.

הַעֲקֹר תְּדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלִשׁוֹן שֶׁאַתָּה רְגִיל בֵּה, וְכֵן
דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה רִשָּׁם לְמַעֲלָה, בְּפִרְט
שֶׁדְמָךְ נִשְׁפָּךְ כַּמִּים, וְעוֹד לֹא הִיָּה אָדָם שֶׁיִּדְבְּרוּ מִמֶּנּוּ כָּל-כָּף
בְּבִזְיוֹנוֹת וּבִשְׁפִיכוֹת דָּמִים כְּמוֹךָ, סִימָן שֶׁיֵּשׁ בְּנִשְׁמַתְךָ כַּחוֹת
עֲצוּמִים, וְלִכֵּן אֵל תִּשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר.

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁתַּעֲבֹר אֶת הַכֹּל, וְכֵן הַמְּצַבִּים
הֵלֵא נְעִימִים יִתְהַפְּכוּ לְטוֹבָה, כָּל שׁוֹנְאֵיךָ וְרוֹדְפֵיךָ יִרְדּוּ מִטָּה מִטָּה,
וְאַתָּה תַּעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה ערה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמו, ו' איר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

פה תקבל שני מכתבים, שיבוא ... גרו יאיר לקחת ממך.

אודות "חסדי אבות" — אתה תסדר, ואני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שיעברו כמה מגיהים, וכבר יבינו אם חסר משהו או לא חסר, כי לדעתי, לא חסר כלום, ואם אף-על-פי-כן יהיה דבר שלא מובן — תשלח אלי, כי חבל לעבד פעמים ושלש, ובנדאי זה יצא מאד יפה.

אם אתה יכול ללכת לברר כמה יש לי בבנק, כי אני צריך לכבד צ'קים בעבור מאה אלף שקל בשביל היסודות של בית-הכנסת והרצפה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שגנזפה לבנות את בית-המדרש, שהוא בית-מקדש מעט.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר לא יוכל לשבור אותך, אתה אל תשבר משום דבר, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה רעו.

בעזרת השם תקברו, יום רביעי לסדר אמר, ז' אדר ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וְכֵל טוֹב סֵלָה גִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! מאד מאד הוֹדַעְוֹעַתִּי לְשִׁמְעַמָּה שְׂאֵתָה מְסַפֵּר
לִי, וּבְכֵר הַיּוֹם דְּבִרְתִּי מְזָה עִם ר' ... גֵּרוּ יְאִיר, וְעַם ר' ... גֵּרוּ יְאִיר,
אִךְ אֲנִי לֹא יָכוֹל לָבוֹא וְלִתְקַן אֶת שְׁנֵיהֶם, עַד שְׂאֲנִי אָבוֹא אֲלֵיהֶם,
וְאֶבְרַר וְאֶדְבֵּר אִתָּם, אֲבָל אֵתָה מֵאַחַר שְׂרָאִית, עֲלִיךְ תִּכְף־וּמְיָד
לְעוֹרֵר אוֹתָם, כִּי אֲסוּר בְּשׁוּם פְּנִים, שְׂמַחֲלֵל שְׂבֵת, שְׂדִינוּ כְּגוּי גְמוּר,
יִתְעַסֵּק עִם הַבָּשָׂר שְׁלֵנוּ, כִּי אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי עַל כְּשָׁרוֹת הָאֲכִילָה,
וְלִכֵּן אֲנִי מֵאֵד מֵאֵד מֵאֲכֹזֵב, אֲבָל עוֹד פֶּעַם, עַד שְׂאֲנִי מְבָרַר בְּעֵצְמִי,
וּמְדַבֵּר עִמָּהֶם פְּנִים בְּפְנִים, אֲבָל אֵתָה צְרִיךְ תִּכְף־וּמְיָד לִוְמַר לָהֶם
מַה שְׂיֵשׁ לָךְ לְהַגִּיד, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׂהַכֵּל יִסְתַּדֵּר
עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, וְלֹא תִאָּרַע תִּקְלָה אֲצִלְנוּ, כִּי מֵאֵד מֵאֵד כּוֹאֵב לִי
דְּבַר כְּזָה, אַחֲרֵי שְׂאֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי בְּמִסִּירוֹת נַפֶּשׁ מִמֶּשׁ, בְּטוֹל
תּוֹרָה וְכוּ' וְכוּ', לְהַקִּים קְהֵלָה עַל טְהַרֵּת הַקִּדְשׁ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֵצְמֶךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׂבַעוּלָם, וְתַרְגִּיל
אֶת עֵצְמֶךָ לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְשׁוּם
דְּבַר שְׂבַעוּלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, הֵן אֱמֶת אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׂעוֹבֵר עֲלֶיךָ
חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וְקִטְנוּת, וּמְכַאֲוִים, עִם כָּל זֹאת עֲלֶיךָ לְדַעַת, שְׂזָה
עַקֵּר גְּדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׂזוֹכָה לְהַחֲזִיק מִעֲמָד, וְאִינוּ נִשְׁבֵּר מִשׁוּם
דְּבַר.

רְאֵה לְדַבֵּר בְּכֹל יוֹם עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ הַיָּקָרִים מִדְּבָרֵי עֲצוּתוֹ
הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם,
יְהִיָּה אִיךְ שְׂיִהְיָה וְיִהְיָה מַה שְׂיִהְיָה, אֵתָה רַק תְּדַבֵּר, וּבְיַדֵּי הַדְּבוּרִים

פּוֹעֲלִים, כְּמוֹ שְׁאֵמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ף ז"ל: אַתָּה תְּדַבֵּר, וּבּוֹדָאֵי תִפְעַל.

הַמְאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רעז.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעֵי לְסֵדֶר אָמֹר, ז' אִיֵר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אָנִי שְׂמֵחַ, שְׁסוּף כָּל סוּף מְצֵאתָ בֵּת זוּג וְכו', אֲשֶׁר לְדַעַתִּי, זֶה יְכוּל לְהִיּוֹת שְׂדוּף טוֹב, אִם אַתָּה תִקְבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ לְשִׁבֵּר אֶת מִדַּת הַכַּעַס, וְתִהְיֶה לָךְ סְבָלְנוּת, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הֵרֵבָה סְבָלְנוּת בְּחַיִּים, כִּי בְּלִי סְבָלְנוּת אֵי אֶפְשָׁר לְעִבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, וְלִכֵּן רְאֵה לְקַבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ אֶת הַמְּדָה הַיָּקָרָה הַזֹּאת שֶׁל סְבָלְנוּת, וּבִפְרָט עִם אִשָּׁה צְרִיכִים הֵרֵבָה סְבָלְנוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִצְלַיֵחַ דְּרָפָךְ תָּמִיד.

חָסֵר לִי בְּחֻשְׁבוֹן הַבִּנְיָן כַּדֵּי לְכַסּוֹת אֶת הַצְּאִיקִים שְׁמִסְרָתִי לְקַבֵּלְךָ עוֹד עֲשֵׂרֶת אֲלָפִים שְׁקָלִים, אִם אַתָּה יְכוּל לְהַפְקִיד אֶת זֶה בְּחֻשְׁבוֹן שְׁלִי דִיקָא, אֶהְיֶה לָךְ אֶסִיר תּוֹדָה.

הַמְאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רעח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעֵי לְסֵדֶר אָמֹר, ז' אִיֵר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ... שְׂיַחְיוּ.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַע שְׁהַפְקִדְתֶּם בְּבִנְיָן אֶת הַסְּכוּם שֶׁל שְׁשִׁים אֲלָף שְׁקָלִים, וְאָנִי מְאֹד

מוֹדָה לָכֶם עַל זֶה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה לָכֶם חֶלֶק גָּדוֹל
בְּבִנְיַן בֵּית-הַכְּנֶסֶת וּבֵית-הַמִּדְרָשׁ הַמֵּיָעֵד לְתוֹרָה וְלַתְּפִלָּה וְלַצְדָּקָה
וְלַגְּמִילוּת חֲסִדִים, פִּי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הַזֶּה יִהְיֶה מְקוֹם לְהֶאֱרַחַת
אוֹרְחִים, אוֹלָם חַתְּנוֹת וּשְׂמֵחוֹת, וְעַל כָּל־כֵּן — בֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּתַכְלִית
הַפֶּאֶר, וְכֵן עֲזֹרַת נְשִׁים מְכַבְּדַת, וְכֵן מְקוֹה מְרוּחַ שִׁישְׁמֵשׁ אֶת כָּל־
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיְנֵי אַפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וְתִהְיוּ שְׂמֵחִים
וְעֹלִיזִים עַל נַעַם חֶלְקְכֶם וְעַל אֲשֶׁר בְּנַחַל שֵׁם חֶלְקְכֶם וְגוֹרְלְכֶם, יַעֲזֹר
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַמִּיד תִּבְשְׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רעט

בְּעֲזֹרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר אָמֹר, ז' אֶיִר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב
מִמֶּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְאַזֵּר בְּמַדַּת הַסְּבָלָנוּת, שֶׁזֶּה הַצְּלַחַת הָאָדָם,
לְהִיּוֹת סְבָלָן עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, פִּי עוֹבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל כָּל
אֶחָד מֵה שְׂעוֹבֵר — צְרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקְאוֹת, וְאֲשֶׁרֵי מִי
שְׂזוּכָה לְהִתְחַזֵּק מִעֲמֹד, וְשׁוּם דְּבָר אֵינּוּ שׁוֹבֵר אוֹתוֹ.

אֲנִי מִגִּיעַ בְּיוֹם שְׁנֵי, בְּעֲזֹרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ
אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יְכוֹל לְהַגִּיד לִי... שְׂיִנְקָה אֶת הַדִּירָה שְׁלִי, פִּי אֲנִי בָּא
עִם זוגְתִי תַחֲיָה, וְאֶהְיֶה לָּךְ אֶסִּיר תּוֹדָה.

נָא וְנָא הַדְּבֵק אֶת עֲצֻמְךָ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתִדַּע שְׂאֵין

בְּלַעַדְיוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, הַכֹּל הַכֹּל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עַצְמּוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ — הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְהַעֲקָר תִּרְאָה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּדְבוּרֵי יִרְאָת שָׁמַיִם, כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׂצָרִיכִים לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא חֵבֵר טוֹב לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּכָל יוֹם בְּעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ, כִּי נִקְדַּת הַחֵבֵר עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְאֵל תִּשָּׁבֵר מְשׁוּם דְּבַר, מִכָּל שָׂכֵן שְׁלֹא יִהְיֶה לָךְ שׁוֹם חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת מֵאַף אֶחָד, עַל-כֵּן יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּזְכֶּה לְבִשֹׁר לִי תָמִיד בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, וְשׁוֹם דְּבַר לֹא יִשְׁבֵּר אוֹתָךְ.

פֹּה תִקְבַּל כַּמָּה מְכַתְּבִים, שְׁתַּמְסֹר אֶת זֶה לַיַּעֲדָם.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפ.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֵר אָמֵר, ז' אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שְׂיִחְיוּ נְצַח.

לְנִכּוֹן קְבֻלְתִּי אֶת מְכַתְּבְּכֶם עִם הַתְּכַנּוּיֹת, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּקִלּוֹת עַל שְׁמַכְּם, וְיִהְיֶה בֵּיתְכֶם בֵּית וַעֲד לְחֻכְמִים, וְתִזְכּוּ לַעֲשׂוֹת שְׁמֻחוֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת שְׁלָכֶם.

גַּא וְנָא רְאוּ לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעוּלָם, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן תָּמִיד מִמֵּנוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מָה שְׂאַתֶּם צְרִיכִים, כִּי אִין לָנוּ בְּזֵה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁחֻזַּק בְּזֵה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אָמור, ז' אייר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... שִׁיחִיו נִצַּח.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מְכַתְּבְּכֶם, וּמָאד מָאד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ הַטּוֹב מִכֶּם.

נָא וְנָא תִשְׁתַּדְּלוּ לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְשׁוּם דְּבָר לֹא יִשְׁפֹר אֶתְכֶם, לְדַעְתִּי, בְּעִיּוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ', אִי הִבְנֹת וְכוּ', קוֹרָה אֲצֵל כָּל זֹוג צְעִיר שֶׁעֲכָשׁוּ הִתְחַתֵּן, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְהַפְּיֵךְ אֶת הַכָּל לְשִׁמְחָה, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מִרְבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, עָלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכָּל עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

נָא וְנָא אֵל תְּרִיבוּ בִּינְכֶם, מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, אִם תִּכְנָסוּ בְּאִיָּה עֵסֶק בְּעֵבוּר פְּרִנְסָה, וְאִזּוּ לֹא יִהְיוּ מְרִיבוֹת, כִּי עֲקָר הַמְרִיבוֹת הוּא רַק מַחְמַת חֲסָרוֹן הַפְּרִנְסָה.

תִּרְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַחְיָה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַחֲדִיר בְּעֲצָמוֹ אֱמוּנָה, שְׂאִזּוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, כִּי בְּלִי אֱמוּנָה הַחַיִּים אֵינָם שְׁוִים כְּלוּם, וְאִם זוֹכִים לְאַמוּנָה — זוֹכִים לְהַכָּל, עַל-כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְדַבֵּר בִּינְכֶם דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, וְתַמִּיד תִּהְיֶה בִּינְכֶם אֲהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחוּ דְרָכְכֶם תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפב.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אָמור, ז' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רב אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיהָ.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב מִמֶּךָ.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשְׂמֵחָה הִיא יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיִּים, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְשִׂמְחַת תָּמִיד, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים וְכָל מִינֵי סִפְקוֹת, וְהַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם לְהַפְּרֹךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן תַּחֲשָׁבֵי עַל יַעֲצוֹת שְׁתַּחֲוֶי רַק בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשְׂמֵחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ תָּמִיד, וּתְבַשְׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפג.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אָמור, ז' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

הַנְּנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּבִרְכַּת "מִזֵּל טוֹב" חֲמָה וּלְכַבִּית עַל הַלְדָּת בְּתָךְ, יַעֲזוּר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּגְדֵּל בְּקִלּוֹת, וְתַרְוֶה רַב גַּחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

הַגָּה יֵשׁ לְפָנֶיךָ עֲכָשׁוּ מַצּוּהַ שֶׁל 'מְלַבִּישׁ עֲרָמִים', הַבֵּן שֶׁל ...

שִׁיחִיו, הוֹלֵךְ לְהַכְנִס בְּעַל הַמְצוּוֹת, וְאַחֲר־כֵּן הוּא בָּא אֵתִי לְאַרְצוֹת־
הַבְּרִית לְלַמֵּד, וְאֵין לוֹ עֲדִין לֹא בָּגַד חֲסִידֵי לְלִבָּשׁ, וְלֹא כוֹבֵעַ חֲסִידֵי
לְלִבָּשׁ, וְלָכֵן אִם אַתָּה יְכוּל לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּרָם בְּבִנֵי בְּרַק אוֹ בְּשֶׁאֵר
מְקוֹמוֹת — מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, וּבִזְכוּת מְצוֹת 'מְלִבִּישׁ עֲרָמִים',
יַעֲזוֹר לָךְ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁתִּזְכֶּה לְהַלְבִּישׁ גַּם אֶת נִשְׁמַתְךָ בְּמְצוֹת
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְשִׁנְשַׁמְתְּךָ תִּהְיֶה מְלַבֶּשֶׁת בְּמַלְבוּשִׁים דְּרָבָנָן, לְבוּשֵׁי
תוֹרָה וּמְצוּוֹת, וְלִמְצוּה רַבָּה יִחַשְׁבֵּ לָךְ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפד.

בְּעִזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר אָמֹר, ז' אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מָאֵד ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמָאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ הַטוֹב מִמֶּךָ,
וּבִפְרָט שְׂאֵתָה זוֹכָה לְהַפִּיץ אֶת אור רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה
מִזֶּה, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁעוֹסֵק בְּעִבּוּדָה זוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים; כִּי
בְּאַמַּת אֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הֲלֹא אָנוּ מְלֵאִים חֲטָאִים
וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, אֵיזָה חֲסֵד חַנּוּם עָשָׂה עִמָּנוּ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא,
זְכוּת כְּזוֹ לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וּלְקַרֵּב יְהוּדִים אַחֲרֵים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
אֲשֶׁר בְּזְכוּת זוֹ גַם לָנוּ תִּהְיֶה יְשׁוּעָה. וְלָכֵן רְאֵה תְּמִיד לְהַפִּיץ,
וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

אֲנִי מָאֵד שְׂמַח, שְׂאֵתָה זוֹכָה לְחַתֵּן אֶת בְּתִךָ ... שְׁתַּחֲיָה, וְכֵן
תִּהְיֶה שְׂמוּרָה מְהַבֵּל, כִּי בְּאַמַּת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדָּבָר וּבָה,
פְּרָשָׁה י"א, סִימָן ג'): "יְבָרְכֶךָ ה'" — בְּכִנּוּיִם, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" — בְּבִנּוֹת,
מְלַמֵּד שְׂהַבְּנוֹת צְרִיכוֹת שְׂמִירָה; וּבִפְרָט בְּעֵתִים הַלְלוּ צְרִיכִים מָאֵד
לְשִׁמֵּר עַל הַבְּנוֹת, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוֹכָה לְחַתֵּן אֶת בְּנוֹתָיו בְּגִיל צְעִיר
מָאֵד, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

עֲלִיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל דְּבַר קָטָן אֲשֶׁר קוֹרֵה בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא
 בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בָּמָה שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאִין
 אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִים עֲלָיו מִלְמַעְלָה,
 וְאֶפְלוּ צַעַר קָטָן שָׂרָק עוֹבֵר עַל הָאָדָם, זֶה בָּא רַק מִלְמַעְלָה, כְּדִי
 לְהוֹכִירוֹ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְזֶה כָּל הַלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל,
 שְׁמִגְלָה לָנוּ אֶת הָעֲנִיָּן לְהִסְתַּפֵּל עַל הַשָּׂכֵל שֵׁישׁ בְּכָל דְּבַר, שְׁאֵנוּ
 צָרִיכִים תְּמִיד לְזַכֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְשַׁכַּח מִמֶּנּוּ, וְאֲשֶׁרִי
 מִי שְׂזוּכָה לְחַשֵּׁב תְּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, כִּי
 דְּבַר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, כִּי אִם בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל
 הָעֲלִיּוֹן, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ כָּל
 הַיָּמִים, כִּי אִם חַיִּים עִם הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, תִּאֲמִין לִי, שֶׁהַחַיִּים שֶׁל
 הָאָדָם הוֹלְכִים בְּצוּרָה אַחֲרָת.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוֹלָם לְהִיזוֹת בְּשִׁמְחָה,
 וְתְמִיד תִּהְיֶה בְּיַחַד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְאִזּוּ טוֹב לָךְ כָּל
 הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר אָמֵר, ז' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, מְאֹד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמֵּעַ אֶת הַבְּשׂוּרָה
 הַמְּשַׁמַּחַת, שְׁאַתֶּם הוֹלְכִים לְהִכְנִיס אֶת בְּנֹכֶם לְעַל הַמְּצוּוֹת, בְּעֶזְרַת
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּיוֹם שְׁאֵנִי מַגִּיעַ לְאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה, תִּשְׁתַּדְּלִי שְׂזֶה יִהְיֶה
 אַחַר עֲרֻבִית, וְאִזּוּ אָבוּא, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

אוֹדוֹת בְּגָדִים אִין לָךְ לְדָאג, כִּי אֲנִי כְּבָר אֲדָאג שִׁיְהִיָּה לְבֵן שְׁלָךְ
 מִלְּבוּשִׁים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דַרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצֹּלֵחַ מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֵר אָמֹר, ז' אִיֵר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שְׂיַחֲיוּ נֹצֵחַ.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שִׂמְחָתִי לְשִׁמְעַ, שְׁבִנְכֶם
נִכְנָס לְעַל הַמְצוּוֹת, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂיִהְיֶה בְּשַׁעַה טוֹבָה
וּמְצַלַּחַת. אוֹדוֹת הַתַּאֲרִיךְ שְׂאֵתֶם רוֹצִים לְקַבֵּעַ, לְדַעְתִּי, בְּיוֹם רַבִּיעִי
כ"ד אִיֵר יוֹם הַהִלְדָּת שְׁלִי, הוּא יוֹם 'מִזֵּל טוֹב', תַּעֲשׂוּ אֶת זֶה אַחַר
הַצְּהָרִים לְמַעַלָּה בְּ'הִיכַל-הַקֹּדֶשׁ' מִיַּד אַחַר תְּפִלַּת מְנַחָה, וְאֲנִי מְאֹד
מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַשְּׂמִיחָה תִּהְיֶה שְׂמִיחָה נִפְלְאָה מְאֹד, כִּי
דַרְכֵי לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם הַהִלְדָּת שְׁלִי סַעֲדָה גְדוֹלָה, סַעֲדַת הַדוּדְיָה, וְכִמּוֹ
שְׂאֵנִי מִסְפֹּר בְּכֹל שָׁנָה, כִּי אֲמִי מוֹרְתִי, עָלִיָּה הַשְּׁלוֹם, סִפְרָה לִי זֹאת
כְּמָה פְּעָמִים, שְׁכַשְׁהִיתָה מְעַבְרַת אִתִּי, וְהַגִּיעָה לְחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי, הֵם
הָיוּ עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְלֹא הָיָה אֶפְלוּ פֶת לָחֶם, וְיוֹם אֶחָד הָיָה הַלְכָה
בְּדַרְךְ, וְהַתְעַלְפָּה וְנִפְלָה עַל הַבְּטָן, וְכַשְׁהַכְּנִיסוּ אוֹתָהּ לְבֵית-הַחֹלִים,
אָמַר הָרוֹפֵא, שֶׁהָיָה צְרִיכָה לְעַבֵּר הַפֶּלֶה, כִּי הָעֶבֶר מֵת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
וְהָיָה לֹא רְצָתָה בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, וְתַהֲלֶה לְאֵל, אֲנִי נוֹלַדְתִּי, וְאֲנִי
רוֹאֶה שְׁפָכָר אֶז רְצָה הַסְמָ"ךְ-מ"ם לְהַתְנַפֵּל אֵלַי.

מָה אָמַר לָכֶם! כֹּל יְמֵי חַיֵּי אֲנִי רַק סוֹבֵל חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים, אָבֵל
תַּהֲלֶה לְאֵל, מְאֹד גִּיל צָעִיר, שֶׁהֵייתִי בֶן שֶׁשׁ-עָשָׂרָה, זְכִיתִי לְהַתְקַרֵּב
אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֲנִי מְחַיֶּה אֶת עֲצָמֵי עִם סִפְרֵיו הַקְדוּשִׁים, וְכֵן מְחַיֶּה
אֶת אַחֲרִים, וְלִכֵּן רָאוּ גַם אֲתֶם לְהַחְיֹת אֶת עֲצָמְכֶם עִם הַטוֹב שְׁבָכֶם,
וְתַשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לֹא לְרִיב בֵּינֵיכֶם, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה וְאַחֲדוּת
וְהַבְּנָה הַדְּדִית, וְתִרְאוּ אִיךְ שְׁזָה יָבִיא לָכֶם בְּרָכָה וְהַצֹּלֵחַ בְּכֹל מַעֲשֵׂי
יְדֵיכֶם, כִּי בְּאֵמַת אִם הַזּוֹג מְבִינִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וּמְחַזְּקִים אֶחָד

אֶת הַשָּׁנִי, וְהוֹלְכִים בְּאוֹתָהּ דָּעָה, אָזִי מְאֹד מְצַלִּיחִים, לֹא-כֵן כְּשֵׁישׁ
אֵילוּ פְרוּדִים, אָזִי גֹשְׁבָרִים לְגַמְרִי. וְלִכֵּן רָאוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אָמֹר, ז' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... בַּת ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ הַקָּצֵר.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁיִהְיֶה בֵּינֵיכֶם תָּמִיד שְׁלוֹם וְאַהֲבָה
וְהִבְנָה הַדְּדִית, וְעֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי לְאִשָּׁה יֵשׁ כַּחוֹת עֲצוּמִים לְהַשְׁפִּיעַ
עַל בְּעָלָהּ, לִכֵּן תָּמִיד תִּדְבְּרִי אֹתוֹ בְּדֶרֶךְ חִיּוּבִית וְכוּ', וְלִחְזֵק וְלַעֲוֹד
אוֹתוֹ וְלִשְׁמָחוֹ, וְתִדְבְּרִי עִמּוֹ דְבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאֵז סוּף
כָּל סוּף גַּם הוּא יִתְקַרֵּב אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז, שְׁזַכִּינוּ לָזֶה בְּדוֹר הַזֶּה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי
מִתְפַּלֵּל וּמִבְקֵשׁ בְּעֵדֶךָ, שְׁתַּצְלִיחֵי דְרַכְךָ, וְתָמִיד תִּבְשְׂרֵי לִי בְּשׁוֹרוֹת
מִשְׁמָחוֹת.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אָמֹר, ח' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גְּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אַחֲרַי שְׁדַבְּרָתִי אִתְּךָ, גִּזְפָּרְתִי שְׁלֹא שְׁאֲלָתִי אוֹתְךָ הֵאֵם
קַבְלָתְ אֶת כָּל הַמַּכְתְּבִים, וּמְסַרְתָּ אוֹתָם לְיַעֲדָם.

אֲמַרְתִּי לְ... גֵרוֹ זָאִיר, שִׁשְׁלַח לְךָ אֶת הַשְּׁעוֹר שֶׁדִּבַּרְתִּי בְּלִיל רַבִּיעִי, הַמְדַבֵּר מֵעֵינֵי יִבְנָאֵל, רָאָה לְתִלּוֹת אֶת זֶה קֹדֶם הַשַּׁבָּת, כִּי זֶה מְאֹד גָּחוּץ.

רק חֲזוּק וְאִמָּץ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, לִידַע אֲשֶׁר אֵין דְּבָר שֶׁל טֵבַע בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי גַם הַטֵּבַע הוּא פֶּסֶא לְאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן מֵהַשְּׁנֵאָרֵע אֶפְלוּ מֵהַשְּׁוֹנְאִים — הַכַּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלִכֵּן עָלִינוּ לְהַתְּעוֹרֵר בְּאִמַּת בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְנִזְכָּה לְחַזוֹת בְּנַעַם הַגּוֹי"ה כְּרוּף הוּא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רפט.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי אָמֹר, ט' אִיר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל בֵּית־הַדִּין לְמִמוֹנוֹת, בֵּית־דִּין־צֶדֶק ...

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי הַיּוֹם דְּרָף הַפֶּקֶס אֶת הַהַזְמָנָה לְדִין תּוֹרָה שֶׁל הַתּוֹבֵעַ, שֶׁתּוֹבֵעַ אוֹתִי לְדִין תּוֹרָה, וּבַחֲדָא מַחְתָּא צְרַפְתָּם אֶת כָּל חֲמֹר הַתְּבִיעָה שֶׁל הַתּוֹבֵעַ, וּבְאִמַּת פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּעֵינַי — אִיךָ לְקַחְתָּם מִמֶּנּוּ חֲמֹר, שָׁבוּ הוּא שׁוֹפֵף בּוֹז, וְטוֹעֵן טַעֲנוֹת שֶׁל שְׁקָרִים, לְפָנַי שֶׁשִּׁמְעֶתֶם גַּם אֶת הַצֵּד שְׁלִי וְשֶׁל קַהֲלֵתִי. הֲרִי אֲמַרו חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדִין ז'): "שְׁמוּעַ בֵּן אַחִיכֶם" (דְּבָרִים א, טו) — אֲזַהֲרָה לְבֵית־דִּין, שְׁלֵא יִשְׁמַע דְּבָרֵי בַּעַל־דִּין קֹדֶם שֶׁיִּבּוֹא בַּעַל דִּין חֲבֵרוֹ, וְכֵן הִיא הַלְכָה מִפְּרֻשַׁת בִּשְׁלַחַן עֲרוּף (חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט, סִימָן יז, סַעִיף ה'): אֲסוּר לְדַיֵּן לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי בַּעַל דִּין הָאֶחָד, שְׁלֵא בְּפָנַי בַּעַל דִּין חֲבֵרוֹ, וְעַל־כֵּן בָּזָה שְׁקַבְּלֵתֶם מִמֶּנּוּ אֶת הַחֲמֹר עָלַי, פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּעֵינַי.

אֶל עֶצֶם הַתְּבִיעָה, שֶׁהַתּוֹבֵעַ תּוֹבֵעַ אוֹתִי לְדִין תּוֹרָה, עוֹד לְפָנַי חֲמֵשׁ שָׁנִים הוֹדַעְתִּי לוֹ, שֶׁהָיִית שָׂרֵב הַשָּׁנָה אֲנִי גַר בַּחוּץ לְאַרְץ, וַיַּעַן

שְׁמִבְאָר בַּשְּׁלַחַן עֲרוּף (חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט, סִימָן יד, סְעִיף א'): הַתּוֹבֵעַ צָרִיף לִילָף אַחַר הַנִּתְבַּע אִם הוּא בְּעִיר אַחֲרָת, אֶף-עַל-פִּי שְׁבַעִיר הַתּוֹבֵעַ הַבֵּית-דִּין יוֹתֵר גָּדוֹל, וְלִכֵּן הִצַּעַתִּי לַפְּנֵי, שָׂאֵם הוּא רוֹצֵה לְהַתְדַּיֵן אִתִּי, שְׂיָבֹא לְחוּץ לְאָרֶץ, וּמֵאֵז כָּבֵר עָבְרוּ חֲמֵשׁ שָׁנִים, וְלֹא רַק שְׂלֹא צִיַּת, אֲלֹא עוֹד הֵלֵף לְעַרְפָּאוֹת, וְכַמוֹכֵן שֶׁהַפְּסִיד, וְכָבֵר פֶּסֶק מְרֵן בַּשְּׁלַחַן עֲרוּף (חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט, סִימָן כו): אָסוּר לְדוֹן בַּפְּנֵי דִינֵי עֲכוּוֹת וּבְעַרְפָּאוֹת שְׁלֵהֶם, פְּרוּשׁ: מוֹשֵׁב הַקְּבוּעַ לְשָׂרִים לְדוֹן בּוֹ, אֶפְלוּ בְּדִין שְׂדָנִים כְּדִין יִשְׂרָאֵל, וְאֶפְלוּ נִתְרַצּוּ ב' הַבְּעֵלֵי דִינִים לְדוֹן לַפְּנֵיהֶם אָסוּר, וְכֹל הֵבֵא לְדוֹן בַּפְּנֵיהֶם, הָרִי זֶה רָשָׁע, וְכָאֵלוּ חֲרָף וּגְדָף וְהָרִים יָד בְּתוֹרַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְכָתַב הַרְמָ"א: מִי שֶׁהֵלֵף לְעַרְפָּאוֹת שֶׁל עֲכוּוֹת, וְנִתְחַיֵּב בְּדִינֵיהֶם, וְאַחֲרֵיכֵן חוֹזֵר וְתוֹבֵעוּ לַפְּנֵי דִינֵי יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ אוֹמְרִים שָׂאִין נִזְקָקִין לוֹ, עֵינֵן שָׂם; הָרִי שְׁלָכֶם לַפְּנֵיכֶם, שֶׁהַתּוֹבֵעַ כָּבֵר הֵלֵף כַּמָּה פְּעָמִים לְעַרְפָּאוֹת וְהַפְּסִיד, וְעַכְשָׁו הוּא מְנַסֶּה אֶת מְזוֹלוֹ הָרַע לְקַחַת אוֹתִי וְאֶת קַהֲלִיתִי לְדִין תּוֹרָה, לַפְּנֵי הַבֵּית-דִּין שְׁלָכֶם.

בְּעֵינֵן הַהִשְׁמָצוֹת שֶׁהוּא מַאֲשִׁים, עָלֵי לְהַצְהִיר לַפְּנֵיכֶם: קַהֲלָתְנוּ הִיא קַהֲלָה קְדוּשָׁה, רַבָּם מַעֲדוֹת הַמְזוֹרָח, אַחֲיֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרָדִים, שְׂבָאוּ לְגוֹר בִּיבְנֵאֵל לַפְּנֵי כַּעֲשָׂר שָׁנִים, קַהֲלָה נִפְרָדַת, שָׂאֵף פַּעַם לֹא קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹבֵעַ לְרַב עָלֵינוּ, וְכָבֵר מְבֹאֵר בַּשְּׂאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת מִהַר"ם שִׁיק (חֵלֶק יוֹרֵה דַּעַה, סִימָן יד, וְסִימָן טו), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּאִמְצַע דְּבָרָיו: בְּקַהֲלָה שֵׁישׁ בָּהּ דִּין חֲלוּקָה, רִשְׁאִין לְהַחֲלֵק מְדִינָא וְכוּ', וְהַרְבֵּה יְהוּדִים יִרְאִים נַעֲשׂוּ קַהֲלָה בַּפְּנֵי עֲצָמָה, וְנִמְלָטוּ מִיַּד רָשָׁעִים וְכוּ', וְכִיּוֹן שְׁלִפֵי הַנְּרָאָה לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעַתִּי, יְכוּלִים קַהֲלָה אַחַת לְהַחֲלֵק לְשָׁנִים וְכוּ', וְעַל-פֵּן נִרְאָה לִי לְדִינָא, שָׂאִין יְכוּלִים לְמַחוֹת בְּהַקְהֵל, שְׂרוּצִים לְהַחֲלֵק אִם יֵשׁ בּוֹ דִּין חֲלוּקָה וְכוּ'. עוֹד שָׂם בְּסִימָן ט"ו: כִּיּוֹן שֶׁהַשׁוֹחֵט יֵשׁ לוֹ קִבְּלָה מִרְבָּנִים מִבְּהֻקִּים, וְנִתְקַבֵּל מִן בְּנֵי אָדָם, שֵׁישׁ לָהֶם דִּין קַהֲלָה בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ, צָרִיף לְהִרְאוֹת סְפִינּוֹ רַק בַּפְּנֵי הַחֲכָם שֶׁשֵּׂיכִים הֵם לוֹ, וְדַבְּרִים אֵלָיו מְדַבְּרִים בַּפְּנֵי עֲצָמָם, הַמַּהַר"ם שִׁיק מְדַבֵּר מִקַּהֲלָה שֶׁנִּפְרְדוּ וְנִחְלָקוּ בֵּינֵיהֶם, אֲבָל פֶּה אֶף פַּעַם לֹא קִבְּלָנוּ אוֹתוֹ לְרַב מְקוּמִי, הוּא רַק רַב עַל תּוֹשְׁבֵי

הַמְקוֹם הָאֲפָרִים, מִחֲלָלֵי שַׁבָּתוֹת, אֲבָל עָלִינוּ הוּא לֹא רַב, וְאִף פַּעַם
 לֹא קִבְּלָנוּ אוֹתוֹ לְרַב וּמוֹרָה צָדֵק עָלֵינוּ, וְאַנְחָנוּ קֵהֵלָה נִפְרָדָת.

בְּעֵינַי שְׁכוּתְבֵי שְׂמֵשׁמֵיִצִים אוֹתוֹ, הֵהָפֵךְ הוּא הָאֲמֵת! מִיּוֹם
 שֶׁנִּכְנַסְנוּ לַגּוֹר בְּיַבְנָאֵל הֵעָשָׂר מִשְׁפָּחוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, כְּפָר הַתְּחִיל
 לְהִתְנַפֵּל אֵלֵינוּ, קֹדֶם הִסִּית מִשְׁפָּחָה אַחַר מִשְׁפָּחָה — מֵה יֵשׁ לָכֶם
 לַגּוֹר פֹּה, וּמֵה יֵשׁ לָכֶם עֵסֶק פֹּה! וּכְשֶׁרָאָה שְׂאִינוּ פּוֹעֵל עִם דְּבוּרָיו,
 אָז הִתְחִיל לְהִצִּיק לָנוּ, שְׁלֵא נוּכַל לִפְתּוֹחַ גַּן חֲרָדִי בְּעֵבּוֹר יִלְדֵינוּ,
 וְרָצָה לְהַכְרִיחַ אוֹתָנוּ שֶׁהֵילָדִים שְׁלָנוּ יִלְמְדוּ בְּגַן חֲלוּנֵי, וְכַמוֹכֵן
 מְרַדְּנוּ נִגְדוֹ, וְלֹא רָצִינוּ, אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְתַת לִילְדֵינוּ חֲנוּךְ שֶׁל תּוֹרָה
 וַיִּרְאֵת שְׂמִים, וְלֹא חֲנוּךְ חֲלוּנֵי.

כְּשֶׁרָאָה שְׁלֵא הִצְלִיחַ בְּמִזְיַמְתּוֹ, לְהַכְרִיחַ אֶת יִלְדֵינוּ לְהַפְגִּס לְגַן
 חֲלוּנֵי, אָז הוּא הִתְחִיל לְהִתְנַפֵּל אֵלֵינוּ בַצּוּרָה מַחְרִידָה מְאֹד, שֶׁבְּכָל
 שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי סָגַר אֶת הַמְקָנָה שֶׁל הַנְּשִׁים, בְּתַרוּץ שְׁצָרִיף שֶׁם
 שְׁפוּצִים, וּבְדָרְךָ זֶה הֵלֵךְ בְּדָרְכּוֹ שֶׁל פְּרַעָה (שְׁמוֹת א, י): "הִבֵּה גַתְחַמְמָה
 לוֹ פֶּן יִרְבֶּה", וְהַמְזַל הִרַע שְׁלוֹ הֵלֵךְ לוֹ לְרַע, שֶׁהִתְחִילוּ לְהַפְגִּס עוֹד מִשְׁפָּחוֹת וְעוֹד
 מִשְׁפָּחוֹת, עַד שֶׁכָּבַר הֵינּוּ עֲשָׂרִים וַחֲמֵשׁ מִשְׁפָּחוֹת, וְכָל מֵה שֶׁהִתְחַנְּנֵתִי אִישִׁית
 לְפָנָיו, שְׁלֵבֵל יִתְנַפֵּל אֶל הַנְּשִׁים בְּעֵינַי הַמְקָנָה, שֶׁזֶה דָּבָר חִיוּנֵי לְעַם יִשְׂרָאֵל, לֹא רָצָה
 לְשַׁמַּע, אֲלֵא בְּכָל פַּעַם הִתְחַמַּק בְּתַרוּץ, שְׂאִין לוֹ תַקְצִיב, וְהוּא צָרִיף לְשַׁפֵּץ אֶת
 הַמְקָנָה, וְאִנִּי הִבְטַחְתִּי לוֹ אִישִׁית, לְתַת לוֹ עֲשָׂרַת אֲלָפִים דּוֹלָר לְשְׁפוּצִים, הֵעָקַר שְׁלֵא
 יִתְנַפֵּל אֶל הַנְּשִׁים, וְהוּא בְּאַחַת, הִתְחַמַּק תְּמִיד, וּמְקָנָה הַנְּשִׁים הָיָה סָגוּר, וּכְשֶׁלַּחְצֵתִי
 עָלָיו: "שְׁמוֹ שְׂמִים, אִיךָ אַתָּה נִקְרָא רַב בְּיִשְׂרָאֵל כְּשֶׂאִין טְהָרָה", אָז אַחַר לְחַצִּים
 וּבִקְשׁוֹת וַתְּחִינּוֹת מִצָּדִי, הִסְפִּים שְׁבָכָל עָרַב תְּתַקַּבְצָנָה כְּמֵה נְשִׁים עַל הַכְּבִישׁ הָרֵאשִׁי
 בְּמַרְפֵּז הַמוֹשְׁבָה, וַתְּחַפִּינֵה עַד שֶׁיָּבֹאוּ טְנַדֵּר וַיֵּאסֹף אוֹתָם, כְּמוֹכֵן שְׁדָבָר כְּזֶה לֹא
 צָנוּעַ וְכוּ', אֲבָל לֹא הִיָּתָה לָנוּ בְּרָרָה, וְאִנִּי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, שֶׁהַנְּשִׁים
 עָמְדוּ לְחֲרָפָה וּלְבִזּיוֹן לְפָנָי כָּל עַל הַרְחוּב כְּשֶׁפָּחוֹת, וּלְבִסוּף אַחַר שְׁעָה וַחֲצֵי אַחֲוֵר,
 הִגִּיעַ טְנַדֵּר שֶׁל "חֲבָרָה קַדִּישָׁא", וּבוֹ אֶסֶף אֶת הַנְּשִׁים לְנִסְעַ לְמַקְנָה בְּטְבָרְיָה, אוֹי
 לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, תַּפַּח רִחוּוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁעָשָׂה דָּבָר כְּזֶה.

כְּשֶׁבִקְשֵׁתִי וּכְשֶׁהִתְחַנְּנֵתִי לְפָנָיו, שְׁלֵבֵל יִבְזֶה אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל,
 הַכְּבִיד אֶת לְבוֹ, וְלֹא רָצָה לְעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, בֵּין כֶּף כְּשֶׁהֵילָדִים

התחילו לגדל, פתחנו תלמוד תורה, כמובן באופן לא חקי, כי הוא סגר לפנינו את כל הדלתות, ואנחנו לחמנו במסירות נפש עצומה, ופתחנו כזה אחר כזה, ואחר-כך פתחנו גם בית-ספר לבנות, כמובן בלי שום עזרה מהמועצה הדתית.

בניתי בית-הכנסת משלי למען קהלתי, כמובן בלי שום אגורה ופרוטה מהמועצה הדתית, ובין כך השמיץ אותנו מדי שבוע בשבוע בעתונות, והסית את התושבים נגדנו, כאלו אנחנו אילו יצורים ומפלצות, ואנחנו נסגר כבישים בשבת, ונזרק אבנים, וכדומה כל מיני הסתות שהסית נגדנו אצל החלונים, אבל אנחנו התעקשנו להמשיך לחנך את ילדינו על טהרת הקדש, ולא להתפעל מהסתות, וכך נמשך שנה אחר שנה, וכשראה שהוא לא יכול לשבר אותנו, לא בגשמיות ולא ברוחניות, התחיל להציק לנו עם הערוב, בכל שבת הודיע שהערוב אינו פשר, וכשבקשתי ממנו לתקן את הערוב, אמר, שאין תקציבים, וכשראינו שאין זה עסק, פי הנשים וילדיהם כלואים בבית, אז קנינו חוט ברזל מפספיו, כדי לתקן את הערוב, ותכף-ומיד פתח תיק במשטרה כאלו אנחנו עוקרים את הערוב, אוי לאותה בוששה, אוי לאותה חרפה, שהחוקר היה דרוזי, שנכנס בעבי הקורה, והוא צחק — איך יכולים לחשד בכם שאתם קורעים את הערוב, בשעה שאתם צריכים את הערוב, וקרע את התיק ובטלו, אוי לאותה בוששה, אוי לאותה חרפה, והנה עוד פעם יש לכם לפניכם דין 'מוסר'.

בין כך הרבה להציק לנו, ולמסר אותנו מסירות אחר מסירות, את השוחט ר' ... גרו יאיר, מסר עם כל מיני עלילות ושקרים, וכן הרבה משפחות מקהלתנו מסר בכמה מיני מסירות, עד שקפחה פונקטם, ודין המוסר מובא בשלחן ערוך (חשן משפט, סימן שפח, סעיף ב'): המוסר ממון ביד אנס, בין אנס עכו"ם בין אנס ישראל, חייב לשלם מהיפה שבנכסיו.

בין כך הלכתי ועשיתי תכניות על השטח הפרטי שלי לבנות בית-הכנסת גדול לקהלתי, והוא על-ידי מסירות שמסר, גרם לי

הַפֶּסֶד מִמּוֹן קָרוֹב לְשִׁבְעִים אֶלֶף דּוּלָר, כִּי הִפִּיל אֶת הַתְּכַנִּיּוֹת שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים, וְאָגַב הָאֲדָרִיכֵל מִר ... ז"ל, לֹא הֶאֱמִין לְמַרְאֵה עֵינָיו וּלְמִשְׁמַע אָזְנוֹ, מֵה שִׁרְב בְּיִשְׂרָאֵל מְסַגֵּל לַעֲשׂוֹת — לְמִסֹּר, וּמִרְב צָעַר קָבַל הַתְּקַף לֵב וּנְפִטָר.

כִּשְׁהִתְחִילוּ לְהַתְּרַבּוֹת הַמְּשַׁפְּחוֹת, וְהִגְעֵנוּ כְּכַר לְחֻמְשִׁים מְשַׁפְּחוֹת, אֲזַ רְאִיתִי שְׂאִין שׁוֹם עֲצָה עִם מְקוֹה טְהָרָה עֲבוּר הַנְּשִׁים, וְזֶה לֹא יֵעֱסֵק שְׂיִלְכוּ וַיִּטְלְטְלוּ לְטְבָרְיָה, וּבִפְרָט בַּחֲרָף בְּקֹר וּבִגְשָׁמִים, אֲזַ מְסֻרְתִּי אֶת נִפְשִׁי, וּבְנִיתִי מְקוֹה טְהָרָה מְכַסְפִּי, שְׁעָלָה קָרוֹב לְרִבַּע מִלִּיּוֹן דּוּלָר, בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִיפִי, וְגַם בְּזֶה מְסֹר אוֹתָנוּ כַּמָּה פְּעָמִים, וַיֵּשׁ לוֹ דִּין שֶׁל 'מוֹסֵר', אָבֵל לֹא הוֹעִיל לוֹ שׁוֹם דְּבָר, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּנֵינוּ אֶת הַמְּקוֹה, בְּהֶצְנַע, בְּמַחְתָּרַת, בְּדִיוֹק כְּמוֹ שְׁבָנוּ לִפְנֵי שְׁבָעִים שָׁנָה בְּרוֹסִיָּה.

וְעַתָּה שְׁמְעוּ נָא דִּינִים יְקָרִים! בְּשַׁעַה שֶׁהִתְחַלְנוּ לְבָנוֹת אֶת הַמְּקוֹה, רְצִינוּ לְרִאוֹת אִיךָ הַבּוֹרוֹת נִבְנוּ בְּמְקוֹה הַצְּבוּרִי, שְׁזֶה תַּחַת הַשְּׁגָחַתוֹ, וְהִלְכְנוּ וּפְתַחְנוּ אֶת הַבּוֹרוֹת שֶׁל מִי הַגְּשָׁמִים לְרִאוֹת אִיךָ בּוֹנִים אֶת הַמְּקוֹה, וּמָה מְאֹד נִבְהַלְנוּ וְנִשְׁתוּמְמָנוּ, שֶׁלֹּא מְצָאנוּ מִים בְּבוֹרוֹת, וְעַל זֶה יֵשׁ לָנוּ כַּמָּה עֲדִים, רְעֵדָה וְנִפְחָד נִפְל בְּנוּ, שְׁמוֹ שְׁמִים! אַחַד שֶׁהוּא צְרִיף לְהִיּוֹת 'רַב בְּיִשְׂרָאֵל', יַחְזִיק מְקוֹה בְּלֹא מִים בְּבוֹרוֹת, שֶׁהַמְּקוֹה דִּינוֹ כְּאִמְבִּטְיָה, וְהַכְּשִׁיל אֶת כְּלָנוּ בְּאֶסּוּר כְּרִיתוֹת הַחֲמוּר, וּכְשֶׁנִּתְגַּלְּהַ קְלוֹנוֹ בְּרַבִּים, תִּתְקַף-וּמִיד רַץ אֶל בֵּית-דִּין בְּטְבָרְיָה, שֶׁהָרֵאשׁ בֵּית-דִּין שֶׁם הוּא קָרוֹב מְשַׁפְּחוֹתוֹ, וְהוֹצִיא עֲלֵינוּ כְּתָב סְרוּב, כְּאִלוֹ אֲנַחְנוּ 'לֹא צִיתִי דִּינָא', בְּשַׁעַה שֶׁכֵּן הֵינּוּ מוֹכְנִים לְלַכַּת, אֶלֶּא הֵהוּא זְלוֹל בְּאֲנָשֵׁי קְהֵלְתִּי בְּלִשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּנָאֵי עַל סְפָרַדִּים — "מָה יֵשׁ לִי עִם הַפְּרָאֲנִקְעִין" וְכִדּוּמָה, וּכְשֶׁרָאָה שְׂאֲנַחְנוּ לֹא מִתְּפַעֲלִים מִמֶּנּוּ, וּבִינן כֶּף מִתְּרַבּוֹת הַמְּשַׁפְּחוֹת, הוּא רַץ לְבֵית-דִּין בְּכַנֵּי בְּרַק, וְהִלְכוּ שְׁבָעָה מְאֲנָשֵׁי קְהֵלְתָנוּ לְהַתְּדִין עִמּוֹ, שְׁמוֹ שְׁמִים! מָה הִיָּה שֶׁם, לֹא נָתַנוּ לָהֶם לְהַתְּבַטֵּא, מִפְּנֵי שֶׁהֵם סְפָרַדִּים, עָשׂוּ מֵהֶם כֹּל מִינֵי צְחוּק וְלִיצִי לִיצְנוּת, וּכְשֶׁאֲנָשֵׁי קְהֵלְתִּי בָּכוּ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ, וּסְפְרוּ מָה שֶׁקוֹרָה בְּעֵנֵן הַכְּשִׁירוֹת, בְּעֵנֵן הַמְּקוֹה, בְּעֵנֵן הַעֲרוּב וְכוּ',

לא רצו לשמע, והם אמרו — לא דנים עכשו בזה, וגרשו את כלם, וכמוכן גם מהם יצא פסק של 'לא ציתי דינא'.

ועכשו אשאל אתכם, דינים יקרים! אתם תדונו, האדם הזה מחזיק במועצה הדתית, שצריכה להיות המועצה הדתית של כל הבתי כנסיות, ולשמר את כל המושבה, עשר שנים אנחנו גרים שמה, יש לנו בית-הכנסת ובית-המדרש, ואפלו אגורה שחוקה לא קבלנו מהמועצה הדתית, יש לנו מקוה לגברים, מקוה לנשים, ואגורה שחוקה לא קבלנו מהמועצה הדתית, יש לנו שני כוללים של חצי יום ושל יום שלם, וכן כולל ערב, ואגורה שחוקה לא קבלנו מהמועצה הדתית, יש לנו פעוטון, שני גנים, תלמוד-תורה לבנים, בית-ספר לבנות, ואגורה שחוקה לא קבלנו מהמועצה הדתית מאז שאנחנו פה, ולבסוף הוא בוכה על המועצה הדתית, הלאי שהמשטרה תכנס בעבי הקורה, ויחקרו להיכן הפספס מגיע! הוא מצהיר שהוא תובע אותי ואת אנשי קהלתי בעבור הוצאת דבה, ונזק וצער שגרמו לו ולמשפחתו, אני תובע ממנו הפסדים של קרוב לשני מליון דולר, הן על המקוה שהצרכתי לבנות, והן על התכניות שהפיל על-ידי המסירות שלו, והן שהצרכנו לשפר מקומות בדירות פרטיות בעבור הפעוטון, הגנים, התלמוד-תורה, הבית-ספר, זה עשר שנים מכספנו הדל, שעולה כבר לסכומים עצומים של רבבות דולרים, וכן הצרכנו להוציא עשרות אלפים דולרים בעבור בגצי"ם ומשפטים ועורכי דינים להגן על עצמנו מהמסירות שלו.

עכשו אשאל אתכם, דינים יקרים! האם מוסר ממון של ישראל, וכן מקפח פרנסות, אנשי קהלתי צריכים ללכת לדין עם רשע כזה?! האם בשביל שהם ספרדים, ומזולזלים בהם בכל מיני זלזולים, אנחנו צריכים לעמד אתו לדין תורה?!

חסדי השם יתברך, אנחנו מונים היום קרוב למאה משפחות, ויש במוסדותינו קרוב לשלש-מאות ילדים, ויכולים לבוא ולמנות את המספר הזה, שום שרות המועצה הדתית לא משרתת אותנו,

וְהִלְוֵאֵי הָיוּ גֹרָמִים מִבְּחוּץ בָּאִים לְחַקֵּר לְהִיכֵן הַכֶּסֶפִּים זֹרָמִים, אִי
 לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְאִי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, שְׂאֵדָם כָּזָה נִקְרָא רַב בְּיִשְׂרָאֵל!

עַל כָּל זֶה כָּל אֲנָשִׁי קָהֳלֵתִי מוֹכְנִים לְבוֹא וּלְהַעֲיֵד, וְכָל אֶחָד יֵשׁ
 לוֹ טַעֲנוֹת נִפְרָדוֹת נֶגֶד הַתּוֹבֵעַ אוֹתִי.

יִכְלֶה הַגְּלִיּוֹן מִלְּהַכִּיל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַעֲלָבוֹנוֹת וְהַשְּׁפִיכוֹת
 דָּמִים, שְׂשׂוּפָף אֶת דָּמִי וְאֶת דָּם קָהֳלֵתִי, וְאִם הֵייתֶם שׂוֹמְעִים אֵיךְ
 שֶׁהוּא מְזַלְזֵל בְּאֲנָשִׁי בְּכָל מִינֵי בְטוּיִים וְכוּ', הֵייתֶם מְשֹׁמְמִים אֵיךְ
 זָאב טוֹרֵף מִתְּהַפֵּף לְהִיּוֹת לְשֵׁה נִרְדָּף, וּבּוֹכָה כְּתַנִּין, בְּשַׁעַה שֶׁהוּא
 אַחֲרָאֵי לְכָל הַהֶסְתּוֹת שֶׁל כְּלֵי הַתְּקַשְׁרֵת עָלֵינוּ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי,
 וְיַחֲוֶס וְיִרְחַם עַל עַם יִשְׂרָאֵל.

הַכֶּפֶל הַדְּבָר, הַתּוֹבֵעַ הוֹלֵךְ אַחַר הַנְּתַבֵּעַ, אִם הוּא רוֹצֵה לְהַתְּדַיֵּן
 אִתִּי, שְׂיָבוֹא לְאַרְצוֹת-הַבְּרִית — מְקוֹם מְגוּרֵי, וְנִתְּדַיֵּן שָׁם.

וְעַל זֶה בָּאתִי עַל הַחֲתוּם...

כה רצ.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַר, י"ב אִיִר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אֲנָשִׁי
 שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגָּרִים בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב",
 הַיְוֵי"ה עָלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! הִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים כְּכֹר שְׁבוּעַ לְפָנָי ל"ג
 בְּעֶמֶר, וְזֶה צְרִיף לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד. יְדוּעַ שְׂרַבְנוּ ז"ל כְּשֶׁנִּסְעַ
 לְהַסְתַּלַּק בְּעִיר אוּמָן, בְּדֶרֶךְ גְּלָה מְגַדְלָתוֹ שֶׁל רַבֵּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי,
 שְׂרַבֵּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי הַבְּטִיחַ, שְׁעַל יְדוֹ לֹא תִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה
 מִיִּשְׂרָאֵל. כִּי כֵּן אוֹמְרִים תְּכַמְּינּוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת קִלְח:): כְּשֶׁנִּכְנְסוּ
 רְבוּתֵינוּ לְכָרֶם בְּיַבְנָה, הָיָה זֶה מְקוֹם הַתְּקַבְּצוֹת שֶׁל הַחֲכָמִים, שְׂרַצוּ

לְדַאג עַל דּוֹרוֹת הַעֲתִידִים, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְיַד הַחֲלֻטָּה — שְׁלֹא רוֹאִים שׁוֹם עֲצָה, אֲלֵא שֶׁתִּשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל. עֲנָה וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי שְׁלֹא תִשְׁתַּכַּח, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי וְרַעוּ; אוֹמַר רַבִּנוּ וְ"ל, לָמָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי תִּפֶּס דִּיקָא אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה? כִּי בְּסוֹפֵי הַתְּבוֹת מְרַמֵּז שֵׁם אָבִיו — יוֹחָאי. הֵינּוּ עַל-יַדִּי וְרַעוּ שֶׁל יוֹחָאי לֹא תִשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל. וְהוּא רִמֵּז אֶת זֹאת עַל עֲצָמוֹ, הֵינּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן יִשְׂאִיר אַחֲרָיו סִפְרִים כְּאֵלוֹ, שֶׁעַל יָדָם לֹא תִשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה. וְכֹךְ כְּתוּב בְּזֵהָר (נִשְׂא קַד): בְּהַאי חֲבוּרָא דְאִיהוּ סִפְרֵ הַזֵּהר יִפְקוֹן בֵּיה מִן גְּלוּתָא; עַל-יַדִּי סִפְרֵ הַזֵּהר יִצְאוּ מֵהַגְּלוּת. מִי שְׁמַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם זֶהר אֶפְלוּ כְּמָה דְפִים, וְכֵן תְּקוּנִים, לְשׁוֹן הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים מְאֹד מְעוֹרָר אֶת הָאָדָם לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, כִּי הַלְשׁוֹן בְּעֲצָמָה שֶׁל הַזֵּהר הַקְּדוּשׁ מוֹשֶׁכֶת אֶת הַלֵּב אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּנוּ וְ"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן קח), שְׁעַל-יַדִּי לְמוֹד הַזֵּהר נִעֲשֶׂה חֶשֶׁק לְכָל מִינֵי לְמוּדִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבִפְרָט כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְשִׁבְחִים שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי מְשַׁבַּח: "וּפְאָה, וּפְאָה", אֲשֶׁרִי אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַקִּים מְצוּה זֶה, אֲשֶׁרִי מִי שְׁלוּמֵד תּוֹרָה, "וַי לִיָּה, וַי לִיָּה", אוֹי לוֹ לְאָדָם שֶׁעוֹבֵר עֲבָרָה, אוֹי לוֹ לְאָדָם שְׁמַבְטֵל תּוֹרָה, לְשׁוֹנוֹת אֵלּוֹ מוֹשֶׁכִים מְאֹד אֶת הָאָדָם אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי גָּלָה תּוֹרוֹת נִפְלְאוֹת לְתַלְמִידָיו, וְגַם תַּלְמִידָיו חִדְּשׁוּ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה נִפְלְאִים, וּמִכָּל זֶה נִתְחַבֵּר סִפְרֵ הַזֵּהר, שֶׁר' אַבְא כָּתַב אֶת הַכֵּל. וְכֵן מְצִינוּ, שְׁמַרְבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי עַד עֲכָשׁוּ כָּל סִפְרֵי מוֹסֵר וְחִסְדוֹת בְּנוֹיִים עַל הַזֵּהר וְעַל הַתְּקוּנִים. הָאָר"י וְ"ל בָּא וְגָלָה אֶת כָּל סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים. וְכָל הַגְּלוּיִים שֶׁלוֹ בְּנוֹיִים עַל סִפְרֵ הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים. וְכֵן הִבְעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זִ"ע גָּלָה נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּגִלּוֹי אֱלֻקוֹת, וְהַכֵּל בְּנוֹי עַל סִפְרֵ הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים וְעַל כְּתָבֵי הָאָר"י וְ"ל, אָבֵל כָּל סִפְרֵי מוֹסֵר וְחִסְדוֹת שְׁבְנוֹיִים עַל סִפְרֵ הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים, וְעַל סִפְרֵי הִבְעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ וְתַלְמִידָיו, וְעַל הַגְּלוּיִים שֶׁל הָאָר"י וְ"ל וְתַלְמִידָיו הַמְּקַבְּלִים, הַכֵּל בְּגִדְרֵ לְמַעְלָה מֵהַשְּׂגָתוֹ, מְקִיפִים. בְּנֵי-אָדָם מִתְעוֹרְרִים, אָבֵל אַחֲרֵי-כֵן עוֹזְבִים. טְבַע שֶׁל אָדָם שֶׁתְּמִיד רוֹצֵה לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ דְּבָרִים שֶׁלְמַעְלָה מֵהַשְּׂגָתוֹ,

רוֹאֵה אֵילֹו נִפְלְאוֹת יֵשׁ פֹּה, אֲבָל אֵינְנִי מִבֵּין, אֲנִי רוֹאֵה פֹּה חֲדוּשִׁים
נִפְלְאִים בְּזֵהָר וְהַתְּקוּנִים, אֲבָל אֵינְנִי מִבֵּין הַסּוּדוֹת, מִסְתַּכֵּל בְּסִפְרֵי
הָאֶרֶץ וְ"ל וְתַלְמִידֵיו, בְּכַתְבֵי הָאֶרֶץ וְ"ל — זֶה מִשְׁהוּ נִפְלֵא, אֲבָל
אֵינְנִי מִבֵּין, וְאִם כָּבֵר מִבֵּין, הֲרֵי זֶה כְּמַצִּיץ מִן הַחֲרָכִים. וַיְכַמֹּד־כֵּן
בְּסִפְרֵי מוֹסֵר, סִפְרֵי חֲסִידוֹת, זֶה עֲמַק מְאֹד, אֲבָל אֵינְנִי מִבֵּין, וְרַב
בְּנֵי-אָדָם אוֹהֲבִים דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, שְׂאִין מְבִינִים אוֹתָם.

וְהִנֵּה עָבְרוּ כְּבֹר אֲלֵפִים שָׁנָה מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, וְעַם
יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ גָלוֹת, גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה גָּלְתָה יְהוּדָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֵין
פִּיסַת אֲדָמָה שְׁלֵא רוּוִיָּה בְּדָם יְהוּדִים, שְׁהָרְגוּ, שְׁחָטוּ, חָנְקוּ, טָבְחוּ
בְּכָל מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְאֲכַזְרִיּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִם לֹא דִי
בְּזֵה, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עָשָׂה אֶת שְׁלוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכָל מִינֵי נְאוּף,
זְהוּם, שְׁקוּץ וְתַעוּב הַמְּצִיא בְּעוֹלָם לְהַכְשִׁיל בְּנֵי-אָדָם בְּכָל הָעֲבָרוֹת
שְׁבַע־עוֹלָם, שְׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אוֹמַרְתָּ לָנוּ (וַיִּקְרָא יח, ג): "כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ, וַיְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי
מִבִּיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ, וּבַחֲקוֹתֶיהֶם לֹא תִלְכוּ". אוֹמֵר עַל זֶה
רַש"י: מֵגִיד שְׁמַעֲשִׂיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל כְּנַעֲנִים מְקַלְקְלִים מִכָּל
הָאֲמוֹת, וְאוֹתוֹ מְקוּם שֶׁיִּשְׁבּוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַלְקֵל מֵהַכָּל; אֲמוֹת
הָעוֹלָם מְזַהְמִים בְּיוֹתֵר, מְשַׁקְּצִים בְּיוֹתֵר, רָצִים תָּמִיד אַחַר נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל לְהַכְשִׁילָם.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ וְ"ל בְּאוֹתָהּ דְּרַךְ שְׁנַסַּע בָּהּ כְּדִי לְהַסְתַּלֵּק, גָּלָה לָנוּ
אֶת כָּל מַה שִׁיְקַרְהָ לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךָ כָּל יְמֵי הַגָּלוֹת, שְׁמַשָּׂה רַבְּנוּ
כְּבֹר אָמַר אֶת זֹאת בְּהַתְחַלָּה (דְּבָרִים לא, יז-יח): "וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם
הַהוּא וְעֲזוּבֹתַיִם וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְגו', וּמִצְאָהוּ צְרוֹת וְרַעוֹת רַבּוֹת,
וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֵא עַל פִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקָרְבִי מִצְאוּנֵי הַרְעוֹת
הָאֵלֶּה, וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הַרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה
כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים"; וְאַחַר-כֵּן כְּתוּב: "וְעַתָּה כְּתוּבוּ לָכֶם אֶת
הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְגו' לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּכַנִּי יִשְׂרָאֵל,
כִּי אֲבִיאֲנֹו אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי וְגו', שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צִוָּה
לְעַם יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד תּוֹרָה, וְלִזְכֹּר הַיֵּטֵב שֶׁהַכָּל מְרַמְזוּ בַּתּוֹרָה: "אִם
בַּחֲקַתִּי תִלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְגו', וְעַץ הַשָּׁדָה

יתן פְּרִי"ו" — שִׁיְהִיָּה מְכַל טוֹב, "וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ, וְהִשְׁפַּתִּי חַיָּה מִן הָאָרֶץ, וְחָרַב לֹא תֵעָבֵר בְּאַרְצְכֶם" וגו'. וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה, "וְאִם בַּחֲקֹתַי תִּמָּאֲסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל וּנְפֹשְׁכֶם לְבַלְתִּי עֲשׂוֹתֶם" וגו', אִז תִּהְיֶינָה כָּל הַקְּלָלוֹת. וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב, אָנוּ יוֹדְעִים שְׁאֲלֵפִים שָׁנָה עִם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים צָרוֹת מְרוֹרוֹת מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם בְּכֻלָּל, וְכֵן בְּפֶרֶט כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעֲצָמוֹ עוֹבְרֵת עָלָיו גְּלוּת מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וּמַה כְּתוּב? "וְהִיָּה כִי תִמָּצְאָנָה אֹתוֹ רְעוּ"ת רְבוֹת וְצָרוּ"ת, וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד, כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ" וגו'; אַחַר כָּל הַגְּלוּת שֶׁל אֲלֵפִים שָׁנָה, כְּתוּב בַּתּוֹרָה, שֶׁתִּהְיֶינָה שְׁתֵּי מַלְחָמוֹת עוֹלָם: מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַרְּאִשׁוֹנָה הִיְתָה בַּתְּרַע"ד, אֲבָל תִּקְרָה הַמַּלְחָמָה הַזֶּה בַּתְּרַע"ו, שָׁזָה רְעוּ"ת. וּמַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנֵיָה הַחֲלָה בַּשָּׁנָה תְּרַצ"ח, וְתִקְרָה הַמַּלְחָמָה הַזֶּה בַּתְּש"ב, שָׁזָה כְּמִנְיָן וְצָרוּ"ת, שְׂאֵז מְלִיוֹנִים יְהוּדִים נִהְרְגוּ עַל קְדוּשַׁת ה'.

וְכָל זֶה רַבְּנוּ ז"ל מְגַלֶּה לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל כְּשֶׁנִּסַּע עַל הַדְּרָךְ לְאוּמָן לְהִסְתַּלַּק, וְסִיִּים הַמֵּאֲמָר חז"ל הַזֶּה, שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי אָמַר לְחַכְמִים שְׂאֲמָרוּ, שְׂאִין תִּקְנָה, וְהַהֲכָרַח שֶׁהַתּוֹרָה תִּשְׁכַּח, חַס וְשְׁלוֹם, שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִשְׁכַּח, כִּי נֶאֱמַר: "כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ"; וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי הוֹתִיר סְפָרִים כְּאֵלוֹ, שֶׁדִּיקָא בְּזִכּוּתָם וּבְגִלְלָם לֹא תִהְיֶה שְׁכַחַת הַתּוֹרָה. וְסִיִּים רַבְּנוּ ז"ל וְאָמַר: וְהַיּוֹם יֵשׁ נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, שְׁגַם הָעִיר וְקַדִּישׁ צְרִיף לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ. הֵינּוּ עֹבְשׂוּ יֵשׁ נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה שָׁזָה רַבְּנוּ ז"ל.

וּמַהוּ הַחֲדוּשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל יוֹתֵר מִהַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, מִהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, מִהָאָר"י ז"ל וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי? אֵלֹא רַבְּנוּ ז"ל לָקַח אֶת כָּל הַגְּלוּיִים שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, אֶת כָּל כְּתָבֵי הָאָר"י ז"ל, וְאֶת כָּל הַגְּלוּיִים שֶׁל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע וְתַלְמִידָיו, וְהַכְּנִיסָם בְּתוֹךְ תּוֹרוֹתָיו, שָׁזָה "לְקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ן", וּבְכָל תּוֹרָה בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ן" כְּלוּלִים כָּל הַסּוּדוֹת הָעֲלִיוֹנִים מִרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, מִהָאָר"י ז"ל, מִהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, וְהַכֵּל בְּדֶרֶךְ נִפְלְאָה מְאֹד, עַד שְׁאֵפְלוּ הַגְּרוּעַ שְׁעָשָׂה כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, יָכוֹל לְמַצֵּא עֲצָמוֹ וְלִהְתַּחַזֵּק, וְלִחְזֹר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֵלּוֹ כָּל

הַגְּלוּיִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. מוֹהֲרַנ"ת ז"ל כּוֹתֵב בַּיּוֹמָנוּ "יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת"
 אֶת הַנְּסִיעָה הַזֹּאת שֶׁנִּסְעָה עִם רַבְּנוּ ז"ל, וְאוֹמֵר: אִם לֹא בָּאתִי לְזֶה
 הָעוֹלָם, אֶלֹא לְנִסְעָה עִם רַבְּנוּ ז"ל נְסִיעָה זוֹ, הָיָה לִי פְדָאֵי לְרֵדֶת לְזֶה
 הָעוֹלָם. כִּי בַתְּחִלָּה רַבְּנוּ ז"ל לֹא רָצָה לְקַחְתּוֹ עִמוֹ, וּמוֹהֲרַנ"ת ז"ל
 עָשָׂה כָּל מִינֵי הַשְׁתַּדְּלוּת, הַשִּׁיג עֲגָלָה, וְעָמַד עַל הַמִּקְח וְכוּ', וְעַד
 שֶׁעָזַר לְהַבִּיא כָּל חֲפָצֵי רַבְּנוּ ז"ל לְעֲגָלָה, וְהַתִּישָׁב וְנִסְעָה עִם רַבְּנוּ
 ז"ל, וּבְכִרְךָ הַזֶּה גָּלָה לוֹ רַבְּנוּ ז"ל אֶת כָּל הַנְּפִלְאוֹת הַלְלוּ.

וְהִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים בְּסוֹף הַגְּלוּת, וְכֹכֵר בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ
 הַשֵּׁם שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל נִתְפָּרֵס בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּפָרְסוּם כְּזֶה, שֶׁלְּפָנֵי
 חֲמָשִׁים שָׁנָה לֹא שִׁעְרוּ כָּלָל. אִם הָיוּ מְדַבְּרִים מִזֶּה לְפָנֵי חֲמָשִׁים
 שָׁנָה מֵהַ יְקָרָה בְּעוֹד חֲמָשִׁים שָׁנָה, הָיוּ מְגַחְכְּמִים.

יְדוּעַ, שֶׁר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן יָצָא מֵהַמְּקָנָה בַּשָּׁנָה תַּרְע"ה, וְאָמַר
 לַיהוּדֵי שְׁהֵלְךָ עִמוֹ בְּשֵׁם: ר' מִשֶּׁה גְּלִידְמָאן מְטָשְׁנִסְטוֹחוֹב: בְּעוֹד
 חֲמָשִׁים שָׁנָה יָאִיר אֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּאַפֵּן אַחַר לְגַמְרִי, יְבוֹא אַבְרָךָ
 וַיִּפְרָסֵם אֶת אֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. וּבְדִיוֹק חֲמָשִׁים שָׁנָה
 אַחֲר־כֶּף בַּשָּׁנָה תִּשְׁכַּ"ה הִחֵל לְהַתְּגַלּוֹת אֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּאַפֵּן נִפְלֵא
 מְאֹד. וְתַעֲשׂוּ חֲשֻׁבוֹן בְּנֵי כַּמָּה הַיִּיתֶם אֹז, מִסְתַּמָּא רַבְּכֶם לֹא נוֹלְדוּ,
 וְאֵלּוּ שְׁנוֹלְדוּ — הָיוּ יְלָדִים קְטַנִּים. וּמִשָּׁנָה תִּשְׁכַּ"ה מִמְּשִׁיךְ הַפָּרְסוּם
 עַד הַיּוֹם, וְאַצֵּל כָּלֵם מִתְּגַלָּה וּמִתְּפָרֵס אֹר רַבְּנוּ ז"ל יוֹתֵר וַיּוֹתֵר
 בְּגִלּוּי כְּזֶה, שֶׁלֹּא יֵאָרֵךְ זְמַן רַב, שֶׁכָּלֵם יִתְקַרְבוּ לְדֶרֶךְ רַבְּנוּ ז"ל.

מֵה הַמִּיחָד בְּדֶרֶךְ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הִתְּפָאֵר וְאָמַר
 (חֲיֵי-מוֹהֲרַ"ן, סִימָן רמז): חֲדוּשׁ כְּמִנֵּי עֲדִין בְּעוֹלָם לֹא הָיָה? מֵהוּ הַחֲדוּשׁ
 הַזֶּה שֶׁהַפְּלִיג בְּמַעֲלָתוֹ, שֶׁעוֹד לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ בְּעוֹלָם? אֶלֹא כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מֵאַתְּנוּ צָרִיךְ לְהַתְּבוֹנֵן הֵיטֵב בְּמִרְאֵה וְלִרְאוֹת אֶת פְּרָצוּפוֹ, מֵה
 עָשָׂה בֵּימֵי נְעוּרָיו, אִם לֹא עָבַר אֶת כָּל מֵה שֶׁכְּתוּב בְּפִרְשַׁת אַחֲרִי,
 וּבְפָרֵט בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּאוּ עֲרַב־רַב, חֲבוּרַת רְשָׁעִים אֲרוּרִים,
 מְשִׁפִּילִים מְרוּסָיָה, קָרְאוּ אֶת עֲצָמָם חוֹכְבֵי צִיּוֹן, חֲבוּרַת רְשָׁעִים
 אֲרוּרִים, פְּסָלַת בְּנֵי-אָדָם, וְהֵם נָטְלוּ לְעֲצָמָם מְשִׁמָּה לְעַקֵּר אֶת
 הָאֱמוּנָה מִכָּלֵל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַפְרִיד אֶת גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִלְכוּ עִם כָּל מִינֵי תַכְנִיּוֹת, אִם לֹא הָיָה מִסְפִּיק מֵה שְׁפָּבְלוּ עִם יִשְׂרָאֵל אֲלֵפִים שָׁנָה מִכָּל הַגּוֹיִים, וּבַמָּאָה הַשְּׁנַיִם הָאֲחֵרוֹנוֹת סָבְלוּ מִשְׁתֵּי מַלְחָמוֹת עוֹלָם, הָרֵאשׁוֹנָה שְׁבַע־צוּמָה הָיְתָה שָׁנַת תַּרְע"ו — רַעו"ת, וְהַשְּׁנִיָּה שְׁבַע־צוּמָה הָיְתָה שָׁנַת תַּש"ב — כְּמִנְיַן וְצִרּו"ת, שְׁעָלֵיהֶם כָּכָר רָמָז מִשֶּׁה רַבְּנֵנוּ, עוֹד זֹאת בָּאָה עָלֵינוּ חֲבוּרַת רְשָׁעִים אֲרוּרִים, פְּסֻלַּת בְּנֵי-אָדָם, וְלִקְחוּ עַל עַצְמָם לַעֲקֹר כָּל זִיק שֶׁל הַיְהוּדוּת, וְהַעֲקֹר לִקְחוּ עַצְמָם עַל עֲדוּת הַמְזוּרָח, שֶׁהֵם אֲנָשִׁים תַּמִּימִים, וְיִמְכְרוּ לָהֶם כְּאֵלוּ זֶה מִצּוּה גְדוֹלָה לַעֲלוֹת אֲרָצָה, וּבַפֶּרֶט שֶׁיְהִיָּה זֶה תַּחַת שְׁלִטוֹן יְהוּדִים, וְאֲרוּזוּ כָּלֵם מִטְּלִטְלֵיהֶם וּבָאוּ, אִף שֶׁהָיְתָה לָהֶם פְּרִנְסָה מְסֻדָּרַת בַּחוּ"ל, וְלֹא הָיוּ חֲסֵרִים דְּבָר, הֵן בְּעִירָק, בְּפָרִס, בְּתִימָן וּבְמָרוֹקוֹ וְכוּ', וְהָעֵלּוּ אוֹתָם. וְדִיקָא פִּה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל הָעֵבְרִי אֹתָם בְּכַח עַל הַדַּת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וּמִי הָיָה הַגּוֹרֵם לָזֶה? אֵלּוּ הַרַע-בְּנִים שֶׁהֵם תַּחַת שְׁלִטוֹן הַרְשָׁע, לוֹלֵא הֵם, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל מְזִימָתָם הַרְעָה — לְהַעֲבִיר עַל הַדַּת מְלִיוֹנִים מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֲדוּת הַמְזוּרָח, כִּי הָיוּ מֵאַמִּינִים בְּנֵי מֵאַמִּינִים, וְאֵלּוּ הָיוּ נְגָשִׁים אֲלֵיהֶם בְּגִלּוּי וְאוֹמְרִים לָהֶם: תַּעֲזוּבוּ אֶת הַיְהוּדוּת, לֹא הָיוּ שׁוֹמְעִים בְּקוֹלָם, אֲבָל בָּאוּ בְּכָל מִינֵי תַחֲבוּלוֹת, וְאָמְרוּ: רֵאוּ, פִּה הַמְקַנְהָה, פִּה הַכְּשָׁרוֹת, וּפִה הַחַנוּף וְכוּ', וְשִׁכְנְעוּ אוֹתָם שֶׁפִּה לֹא צְרִיכִים פְּאוֹת, וּגְזוּזוּ פְּאוֹתֵיהֶם וְכוּ', הַמְקַנְהָה לֹא הָיָה מְקַנְהָה, כְּמוֹ שְׁנוֹכַחְנוּ בִּיבְנָאֵל, שְׁבָאוּצָר לֹא הָיוּ מִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, זֶה הָיָה אִמְבִּטְיָה, וּמִמִּילָא עֲבָרוּ עַל אֶסוּר כְּרִיתוּת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, הַבְּשָׁר הָיָה טְרַפָּה, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, הַשׁוֹחֲטִים מְחַלְלֵי שַׁבָּתוֹת, וְאִיף יְכוּלִים לְהֵאֱמִין לָהֶם בְּכַשְׁרוֹת? ! וְכִף אֵט אֵט קָרְרוּ אוֹתָם. וְזֶה עֲמַלְק — "אַשֶׁר קָרַךְ בְּדֶרֶךְ" (דְּבָרִים כה, יח), וּמִי עָשָׂה כְּזֹאת? אֵלּוּ הַרַע-בְּנִים, שֶׁהָיָה לָהֶם חֶלֶק גְּדוֹל מְאֹד לְהַעֲבִיר עַל הַדַּת אֶת עִם יִשְׂרָאֵל, וּבַפֶּרֶט עֲדוּת הַמְזוּרָח.

וְאֵנּוּ עֲדִים לָזֶה פִּה בִּיבְנָאֵל, מֵה שְׁאַרְע לְפָנֵי חֲמָשִׁים שָׁנָה, עֲדִין קוֹרָה פִּה. רַחֲמָנָא לִצְלָן, יֵשׁ לָנוּ פִּה סְמ"ך-מ"ם רַע-בְּנֵי, רַע-מְקוּמֵי, וְלֹא בְּתַנּוּם שְׁאַמֵּר רַבְּנֵנוּ ו'ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת בּוֹשָׁה, סִימָן ב'): מִתָּר לְבִישׁ אֶת הַרְבָּנִים שֶׁשׁוֹכְרִין אֶת הַרְבַּנּוֹת לְשֵׁם גְּאוּהָ, וְרֵאוּי לְבִזּוֹתָן

וְלִהְיֶה בְּכַבּוֹדוֹ, וְאִין עוֹמְדִין בְּפְנֵיהֶם, וְאִין קוֹרִין אוֹתָן רַבִּי, וְהַטְּלִית שְׁעָלָיו כְּמַרְדְּעַת שֶׁל חֲמוֹר; וְהַיּוֹם אָנוּ רוֹאִים הַיֵּטֵב אֶת אֲשֶׁר קָרָה. וְהִנֵּה לְדַאֲבוּנָנוּ הָרַב, הַבָּשָׂר שְׁמִפִּיצִים בְּאָרֶץ זֶה בְּשָׂר חֲמוּרִים, סוּסִים, שׁוּעָלִים, וּמוֹכְרִים אֶת זֶה בְּהַכְּשֶׁר... אֲצַלְנוּ בְּיַבְנָאֵל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם קוֹרָא עֲצָמוּ אַב"ד, וְאֲשָׂאֵל אֶתְכֶם — הֵיכָן הַבֵּית-דִּין? יֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה רוּעֵי בְּקָר, שְׁלֹשָׁה אַפְרַיִם שְׂדֵנִים עִם הָרַע-בְּנֵי הַזֶּה. וְלִכְּן אֵינָנוּ מְקַבְּלִים מְרוּתוֹ, וְלֹא נִקְבַּל מְרוּתוֹ, אַחַר שֶׁהַכְּשִׁיל חִלַּק מִקְהַלְתָּנוּ בְּאֶסוּר כְּרִיתוֹת, וּבְאֶסוּר חֲלוּל שַׁבָּת, שֶׁקָּרַע אֶת הָעֲרוּב, וְלֹא רָצָה לְתַקְּנוֹ, וְלֹא יָדוּעַ פֶּה בְּאָרֶץ חֲמֵר הָאֶסוּר לְהַחְזִיק תִּינוּק אוֹ סְדוּר בְּלֵי עֲרוּב, אֲשֶׁר זֶה חֲלוּל שַׁבָּת, וְהַכְּשִׁילָנוּ בְּאֶסוּר שַׁבָּת הַחֲמוּר, שֶׁזֶה סְקִילָה. וְאִם-כֵּן כֶּךָ לֹאט לֹאט קָרְרוּ אוֹתָם רַע-בְּנִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, הַקִּימוּ בֵּית-סֵפֶר כְּאֵלּוּ הוּא דְתִי, וְהִנֵּה מְעַרְבֵי בְּנִים וּבְנוֹת, וּבָאוּ לְיַדֵּי עֲרִיוֹת, וְזֶה הַמַּצָּב הַקָּיִם עִתָּה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, שְׂיֹתֵר מִמְּלִיזוֹן וְחֲצֵי יְלָדִים אֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶה "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד".

וְהִנֵּה חֶמֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְשָׁלַח לָנוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל דִּיקָא בְּסוּף הַדּוֹר הַזֶּה, וּמִתְחִילִים מְאוֹת וְאַלְפִים וְרַבּוֹת אַנְשִׁים לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, בְּאֶפְסָן כְּזֶה שֶׁלֹּא הִיָּה לְעוֹלָמִים. וּכְמוֹ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוּ אוֹמֵר (לְקוּיִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עח), שְׂיֵשׁ הַיּוֹם לְעַם יִשְׂרָאֵל גְּעֻגוּעִים גְּדוֹלִים וְכַסּוּפִים עֲצוּמִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר לֹא הִיָּתָה כְּזֹאת מִימֵי קֶדֶם, כֹּל אֶחָד נִכְסָף מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן הָעָרִים הַבְּעַל-דָּבָר וְהַקִּים מִחֲלָקַת עַל הַצְּדִיקִים, וְהַקִּים בְּעוֹלָם מְפָרְסָמִים הַרְבֵּה שֶׁל שְׂקָר, כִּי אֵלּוּ הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׂקָר הֵם הָרַע-בְּנִים הַלְלוּ שְׁגוּרָמִים כֹּל הַצְּרוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְגַם בֵּין הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַכְּנִיס מִחֲלָקַת, עַד שֶׁאִין אֶחָד יוֹדֵעַ הֵיכָן הָאֲמִת. וְלִכְּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְזִכּוֹת לְהַתְקַרֵּב לְצַדִּיק הָאֲמִת. וְרַבְּנוּ ז"ל מְסַבֵּיר אֵיךְ צְרִיף לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַצְּדִיק הָאֲמִת.

יָדוּעַ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן, שְׁמוֹנֵה-עָשָׂר יוֹם קֶדֶם הַסֵּתְלָקוֹתוֹ, גָּלָה לָנוּ הַתּוֹרָה הַנִּפְלְאָה (לְקוּיִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שְׁשֵׁם מְדַבֵּר מִהַתּוֹכַחָה, שְׂאָדָם צְרִיף לְהוֹכִיחַ אֶת הַשָּׂנִי, וְלֹא כֹל אֶחָד

ראוי להוכיח, כי יכולים להוכיח את האדם ולהפילו לנוקבא דתהומא רבא, ועלינו לראות לרחם על עם ישראל. ומי יכול להוכיח? רק הצדיק שנגלל באין סוף ברוך הוא, הוא יכול לדון את כל אחד לכף זכות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שהוא הבעל-תפלה החזן, שיכול למצא נקדות טובות אצל כל יהודי, ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן לט), אשר אין פנינו יפות כלל, ואנו צריכים מנהיג אמתי כמשה רבנו, שהיה רועה נאמן, שיוכל להאיר בנו אלקות, שנוזכה להפיר את הקדוש-ברוך-הוא, וראוי לנו לומר זאת בבכיה ובדמעות שלישי, להתגעגע ולהתחנן לפניו בתפלה מתי יהיה לנו הדעת הזו, שנפיר את הקדוש-ברוך-הוא, וכל זה כתוב ב"לקוטי מוהר"ן". אשר כל ההתקרבות אל רבנו ז"ל תלויה רק כפי שאדם לומד "לקוטי מוהר"ן", אשר בו נכללים כל הסודות שבוהר ובתקונים ובכל כתבי האר"י ז"ל וספרי הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע ותלמידיו. אבל אנו כל-כף שבורים ובפרט בדור הזה, שאלו שנולדו בישובים הפרברים, אלו שגדלו בחנוף פברני, אין אחד שלא עבר, רחמנא לצלן, על אחד מהעצרות של פרשת אחרי, ולכן ההכרח לו להתקרב אל רבנו ז"ל — אם רוצה תקוה על ידו.

והקדוש-ברוך-הוא חמל עלינו, ואנו יודעים מרבנו ז"ל, ומי אומר שאנו יודעים מרבנו ז"ל? אלא ברוך השם, אנו לומדים ספרי רבנו ז"ל, אצלנו חשובים ספרי רבנו ז"ל, ואנו מחיים עצמנו בספרי רבנו ז"ל, ומחזיקים עצמנו ביחד, איננו מענינים במחלקת עם אחרים, אדרבה אנו רוצים רק אהבה ושלוה של כל אנשי שלומנו וכל עם ישראל, ומה לעשות — שהם שונאים אותי, מה אני יכול לעשות?! אולי אני יודע הרבה דברים מפל אלו שמדברים עלי, אולי אני יודע קצת דקצת יותר עמק מה קורה תחת המעיל ותחת הכובע, תחת הכפה ותחת הפאות והזקן, והם מאד מפתדים מזה, אזי ממילא הכי טוב לדבר עלי, וחושבים שבזה הם יכולים לשבור ולהכניע אותי, אף הם טועים טעות חמורה...

מוהר"ן ז"ל אמר, ששאלה דברים יש אצלו בבורים בדבר

רַבְּנוּ ז"ל וּבִיסוּדוֹתָיו: א. לְבוֹא אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן אַחַר הַהִסְתַּלְקוֹת. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שְׁכַל מִי שֶׁמְאַמֵּין בִּי, שִׁילָךְ וַיִּפְרָסֶם שְׁכַל הָעֵנִין שְׁלִי הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְעַל-כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּלֶם צְרִיכִים לְבוֹא לְאוּמָן! וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ תְלוּי. וְאִף שְׂזָה יִהְיֶה קִשָּׁה, צְרִיכִים לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת. וְאָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל: אִף אִם כָּל הַדֶּרֶךְ יִהְיוּ סְכִינִים חֲדָיִם, אֲתַגְלַגֵּל עֲלֵיהֶם עַד שֶׁאֲגִיעַ לְאוּמָן. כֹּל-כֵּף הִיָּה אֲצִלוּ חֲשׁוֹב הָעֵנִין לְבוֹא לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּאוּמָן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְזֹאת אִף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּל! וּמְכַל שֶׁפֶן שׁוֹם רִיק וּפּוֹחוֹז אֵינוֹ יָכוֹל לֹמַר דְּעוֹת בְּעֵנִין זֶה. אֲתָה אֵינְךָ יָכוֹל לְנַסֵּעַ — אֵל תַּסַּע, אָבֵל אֵל תִּקְרַר אֶת הַשָּׁנִי, אֵל תֹּאמַר שִׁישׁ שָׁם זֶהָמָה וּפְרִיצוֹת, וְלָכֵן לֹא לְנַסֵּעַ, כִּי לֹא חֲסֵרָה פְּרִיצוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וּבִשְׂאָר מְקוֹמוֹת, תֹּאמַר שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל לְנַסֵּעַ, תֹּאמַר שֶׁאֲתָה מְפַחַד, יֵשׁ לָךְ פֶּחַד גְּבָהִים, אוֹ אֲתָה סוֹבֵל עַל עֲצָבִים חֲלָשִׁים, וְלָכֵן אֲתָה מְפַחַד לְטוֹס [כְּדִגְמַת אֲנָשִׁים שֶׁמְפַחְדִים לְעֵלוֹת בְּמַעֲלִית, אוֹ לְעֵלוֹת עַל גֶּשֶׁר וְכוּ', שֶׁמָּא יִתְמוּטֵט וְכוּ', אֲשֶׁר זֶה שְׁטוֹת וְאַוְלָת, כִּי הֲלֹא אֵימָתִי שִׁיגְזוֹר מֵאֵת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁתִּצָּא נִשְׁמָתְךָ, לֹא תוּכַל לְהִתְחַמֵּק מִזֶּה, אֲתָה יָכוֹל לְהִתְכַּפֵּסוֹת תַּחַת הַשְּׁמִיכָה עַל הַמְּטָה בְּבֵיתְךָ וְתִצָּא נִשְׁמָתְךָ וְכוּ' וְכוּ']. וְאִם-כֵּן אֵין לְאִף אֶחָד רְשׁוּת לֹמַר וּלְדַבֵּר נֶגֶד רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּלֶם צְרִיכִים לְבוֹא, יֵשׁ לָךְ מְנִיעָה וְעֹכּוֹב — זֶה הַבְּעָיָה שְׁלָךְ, אָבֵל אֵל תִּשְׁכַּנֵּעַ אַחֲרַיִם שְׂאִין חִיבִים לְבוֹא. כִּי צְרִיכִים הִרְבָּה לְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁנוֹזְפָה לְהִיּוֹת אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל בְּאוּמָן.

ב. לְמוֹד שְׁלַחַן עֲרוּךְ — אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁרַבְּנוּ ז"ל כָּל-כֵּף דִּבֵּר מִמֶּנּוּ כְּלִמּוֹד שְׁלַחַן עֲרוּךְ, עַד שֶׁאָמַר (שיחות-הַר"ן, סִימָן כט), שְׁכַל יְהוּדֵי מַחְזִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פּוֹסְקִים, וְאֶפְלוּ סְעִיף אֶחָד אִם אֵינוֹ יָכוֹל יוֹתֵר, שֶׁלֹּא יִחְסֹר לוֹ יוֹם אֶחָד, כִּי שְׁלַחַן עֲרוּךְ צְרִיכִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, צְרִיכִים לְדַעַת הַלְכָה. וְלָכֵן אֲנִשִׁי שְׁלוּמְנוּ לְמַדּוֹ תָּמִיד שְׁלַחַן עֲרוּךְ. וְאֲצֵל מוֹהַרְנ"ת ז"ל הִיָּה פְּתוּחַ הַשְּׁלַחַן עֲרוּךְ עַל הַשְּׁלַחַן, וְתָמִיד לְמַדּוֹ יוֹתֵר מְכַל הַלְמוּדִים. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ תִקְוִן מִה לְעֲשׂוֹת (עֵין שיחות-הַר"ן, סִימָן קפה),

אַבֵּל לַמּוֹד שְׁלַחַן עֲרוּף, זֶה תִּקּוּן לְכָלֵּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַד כְּדֵי כֹף
שָׁאֵמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, סִימָן ח') שָׁאֵם אָדָם לֹמֵד שְׁלַחַן עֲרוּף
הוּא מְבַרֵר אֶת הַטּוֹב מֵהָרַע. וְכֵן אָמַר (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב),
שֵׁישׁ לְאָדָם עֵקְמוּמִיּוֹת בְּלֵב, קִשְׁיוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂוֵה
מְצוּי בֵּין בְּנֵי-אָדָם לְדַאֲבוּנָו, כִּי יִשְׁנֵם שְׁלֵא הוֹלֵךְ לָהֶם כְּסֵדֵר, אֲזִי
יֵשׁ לָהֶם קִשְׁיוֹת. וּמוֹבָא (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נב): כִּשְׁם שֵׁישׁ
קִשְׁיוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כֹּף יֵשׁ קִשְׁיוֹת עַל הַצְּדִיק; כִּי מִסְּפָנִים
בְּנֵי-אָדָם, עוֹבֵר עֲלֵיהֶם צְרוֹת וְיִסּוּרִים: אֶחָד רִוָק, אוֹ רִוָקָה,
וְשׂוֹאֲלִים: לָמָּה אֵינִי מוֹצֵא זְוֹגִי?! אוֹ אֵלּוֹ הַתְּחַתָּנוּ וְלֹא זָכוּ לְזֹרַע
שֶׁל קִימָא, אֲזִי שׂוֹאֲלִים: לָמָּה אֵין לָנוּ יְלָדִים וְכוּ'. וְשְׁלוֹם-בֵּית זֶה
תְּלוּי בְּאָדָם, אִם יִהְיֶה לוֹ שֶׁכֶּל, יִהְיֶה לוֹ שְׁלוֹם-בֵּית, אֲבָל שָׂאֵר
דְּבָרִים לֹא תְּלוּיִים בְּאָדָם], אֶחָד אֵין לוֹ פְּרִנְסָה וּמִתְלוּנָן וְקוֹבֵל
חֲלִילָה, עֲלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. פְּרִנְסָה וְזוּג אֵינָם תְּלוּיִים בְּאָדָם. וְלִכֵּן
אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוּטָה ב.): קִשְׂה פְּרִנְסָתוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת
יָם סוּף, וְקִשְׂה זְוֹגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף; שְׁנֵי דְבָרִים אֵלּוֹ
קִשִׁים מְאֹד לְאָדָם. וְהַצֵּעַר הַגְּדוֹל בְּיֹתֵר כְּשֵׁאֵין לְאָדָם פְּרִנְסָה, אֵין
לוֹ מָה לְאָכֵל, יִשְׁנֵם הַחַיִּבִים לְמַכּוּלוֹת וְכוּ' כְּמָה אֶלְפֵי שְׁקָלִים וְאֵין
לָהֶם לְשֵׁלֵם, שְׁלֵא גִדַּע מְצָרוֹת, אוֹ שְׁחַיִּבִים לְכָל הַמֵּי וְמִי וְאֵין לָהֶם
לְפָרַע חוֹבָם. בְּוַדָּאֵי גַם חוֹבוֹת זֶה תְּלוּי בְּאָדָם, כִּי אִם אֵין לָךְ כְּסָף,
אֵל תִּקְנֶה דְּבָרִים שְׁלֵא לְצָרְךָ, וְאֵל תְּבַבְּזוּ לְרִיק וְכוּ'. רַבְּנּוּ ז"ל מְאֹד
הַקְּפִיד עַל כֹּף שְׁלֵא יַעֲשׂוּ חוֹבוֹת, וְאָמַר, שְׁיֹתֵר טוֹב לִהְיוֹת בְּעַל
חוֹב לְעַצְמוֹ מִלִּהְיוֹת בְּעַל חוֹב לְאַחֲרִים. וְאִם-כֵּן פְּרִנְסָה קִשְׂה מְאֹד
לְאָדָם. וְכֵן זְוֹג קִשְׂה מְאֹד לְאָדָם. וּמִזֶּה בָּא, שֵׁישׁ לְכַנֵּי-אָדָם
קִשְׁיוֹת. אוֹמַר רַבְּנּוּ ז"ל: אִם אָדָם לֹמֵד שְׁלַחַן עֲרוּף — נִתְפַּשֵּׁט לוֹ
כָּל הָעֵקְמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלֵב. וְזֶה פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קיט): "אוֹדֶךָ בְּיִשָּׁר
לִבִּי, בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ"; אֵימָתִי תִּהְיֶה לָךְ יִשְׁרוֹת לִב? כְּשֶׁתִּלְמַד
מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ — הֵינּוּ שְׁלַחַן עֲרוּף. כְּשֵׁאָדָם לֹמֵד הַרְבֵּה שְׁלַחַן
עֲרוּף, אוֹמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת יָרְאָה), הוּא בָּא לְיִרְאֵת שְׁמַיִם.
וְעַל-כֵּן רָצָה רַבְּנּוּ ז"ל שְׁגַלְמַד הַרְבֵּה שְׁלַחַן עֲרוּף. וּבְרַגַע שָׁאֵדָם
לֹמֵד בְּזֶה הַרְבֵּה, יוֹדַע אֵיךָ לְהִתְנַהֵג, וְיִכּוּל לְהַגִּיעַ לְמִדְרָגָה כְּזוֹ, עַד
שְׂאוֹמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מא), שְׁעַל-יְדֵי לַמּוֹד

פּוֹסְקִים, יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת מוֹפְתִים. שְׁזָה מֵה שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א' טז, יב): "מוֹפְתָיו וּמִשְׁפָּטֵי פִיהוּ", שְׁעַל-יָדֵי מִשְׁפָּטֵי פִיהוּ שְׁפּוֹסֵק שְׁיִהְיֶה כֶּף — נַעֲשֶׂה מוֹפֵת. כְּשֹׁפֵסֵק בֵּין אֶסוּר לְהִתֵּר וּמִקְבָּלִים דַּעְתּוֹ, כֵּן פּוֹסֵק בְּאִיזָה עֲנָן וּמִקְבָּלִים דַּעְתּוֹ. וְכֵן מְצִינּוּ אֶצֶל הַרְבֵּה בַּעֲלֵי פּוֹסְקִים, שְׁפָסְקוּ וְקִבְּלוּ פָּסְקִים.

ג. הַתְּבוּדָדוֹת. אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן כה): הַהִתְבוּדָדוֹת הֵיא מַעֲלָה עֲלִיּוֹנָה מֵהַכֵּל, דְּהִינּוּ שְׁאָדָם יִרְגִיל עֲצָמוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִסְפָּר לְפָנָיו כֹּל אֲשֶׁר מַעִיק וּמְצִיק לוֹ — זֶה חֲשׂוֹב מְאֹד, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְקַעַל-יָדֵי תִפְּלָה וְהַתְּבוּדָדוֹת. הַהִתְבוּדָדוֹת מְכַנְּסִה בְּאָדָם יָשׁוּב הַדַּעַת אַחֲרֵי. כְּשֹׁאָדָם מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵט אֵט מוֹצִיא מֵעֲצָמוּ אֶת הַזְּהֵמָה וְהַזְּבָל שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ, וְאֵין דְּבָר חֲשׂוֹב יוֹתֵר מִהַתְּבוּדָדוֹת. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן פד), שְׁזָה הַשַּׁעַר שֶׁדָּרְכוּ נִכְנָסִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי עַקֵּר הַהִתְקַשְׁרוֹת לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ זֶה עַל-יָדֵי הַהִתְבוּדָדוֹת, וּמִשָּׁם יִשְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיָּה, שְׁמִכִּירִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ק), שְׁכָּל הַצְּדִיקִים לֹא הִגִּיעוּ לְמִדְרָגָתָם אֶלָּא עַל-יָדֵי הַתְּבוּדָדוֹת, כִּי צָרִיכִים לְדַבֵּר בְּכֹל יוֹם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל זֶה הַהִכָּרַח לְהִיּוֹת עֲקָשָׁן גְּדוֹל מְאֹד, וְאֶפְלוּ חֲמֵשׁ דְּקוֹת יִסְפָּר לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כֹּל אֲשֶׁר מַעִיק לָךְ, וְזֶה לֹא יְכוּלִים לְקַחַת מֵהָאָדָם, כִּי אֶת הַפֶּה שֶׁלוֹ אֵין יְכוּלִים לְטַל מִמֶּנּוּ, אֶף שֶׁנִּמְצָא בְּזֵהֶמָה וּבְלִכְלוּף. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן עח), שְׁהַדְּבּוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם אֶפְלוּ בְּמִקּוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים, וּמִזְכִּירוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יִרְמְיָה לֹא, יא): "כִּי מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ", וְהַדְּבּוּר הוּא כְּמוֹ אֶמָא, שְׁאִינָה מִתְּגַעֲלַת לְנִקּוֹת אֶת בְּנָה, כֶּף הַדְּבּוּר שֶׁל הָאָדָם הוֹלֵךְ עִמוֹ אֶפְלוּ בְּזֵהֶמָה. וְלָכֵן אֵין מִשְׁגַּ כְּזֶה שְׁאָדָם יִגִּיד שֶׁהוּא רְחוּק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבִרְגַע שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ עֲנָן הַהִתְבוּדָדוֹת, אֲזִי אָנוּ מְבִינִים הֵיטֵב אֶת אֲשֶׁר גָּלָה רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן עח), שְׁאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל; כִּי מֵה זֹאת אוֹמֵרַת לְהִתְיָאֵשׁ! וְאֵם תֹּאמַר שְׁאֵתָה שְׁבוּר וְכוּ', אֵל תֹּאמַר כְּזֹאת, אֶלָּא

תַּעֲשֶׂה מְזֵה הַתְּבוּדוֹת, וְתַצְעַק לְפָנָיו יְתִבְרַךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אָנִי שְׂבוּר, אֵין לִי דְבוּרִים לְדַבֵּר אֵלֶיךָ, אָנִי רְחוּק, אָנִי עֲצוּב" וְכוּ', תֹּאמֶר אֶת כָּל הָעוֹבֵר עֲלֶיךָ לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, וְאֵל תִּשְׁכַּח לְתַן תּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא כַל-כָּךְ רַע כְּפִי שְׂאֵתָה מְדַמֵּין בְּדַמְיוֹנְךָ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה עִמָּךְ הַמּוֹן טוֹבוֹת, וְכֵן עִם כָּל יְהוּדֵי, הֵיכֵן הַתּוֹדָה שֶׁצָּרִיכִים לְהוֹדוֹת לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, שְׂיֵשׁ לָנוּ עֵינַיִם לְרְאוֹת, אֶף לְהַרִיחַ וּלְנַשֵּׁם, אֲזַנַּיִם לְשִׁמֵּעַ, פֶּה לְדַבֵּר, רַגְלַיִם לְלַכֵּת וְכוּ' וְכוּ'.

הֵייתִי בְּבֵית-חֹלִים, תִּשַׁע וְחֲצֵי שָׁעוֹת שֶׁכָּבַתִּי בְּטַפּוּל נִמְרָץ, וְהַמְרָאוֹת שֶׁם נוֹרְאִים, כָּל מִסְפַּר דְּקוֹת מְגִיעַ אִמְבּוּלָנְס, זֶה נִפְל מִקּוֹמָה גְבוּהָה וְנִחְבַּל בְּרֹאשׁוֹ, זֶה שְׂבַר רַגְלֵי, זֶה צָרִיף לְעֹבֵר גַּתוּחַ דְּחוּף, זֶה קִבֵּל הַתְּקַפֵּת לֵב, וְכֵךְ כָּל רַגַע מְגִיעַ אִמְבּוּלָנְס חֲדָשׁ, וְצִוּוֹת רוֹפְאִים רַץ וְכוּ', רְאִיתִי הַרְבֵּה דְּבָרִים, אוֹלֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סָבַב כָּל הַסְּבוּב הַזֶּה שְׂאֵרְאָה אֶת הַדְּבָרִים. כִּי בַּחוּץ אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁמְרִים לוֹ הַחַיִּים, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא הֵכִי אֲמַלְל וּמִסְכֵּן, וְהִנֵּה רַק נִכְנָס לְבֵית-חֹלִים, וּמִתְחִיל לְהוֹדוֹת לְפָנָיו יְתִבְרַךְ עַל כָּל הַחֲסָדִים שֶׁגָּמַל עִמּוֹ. זֹהֵי מַעֲלַת הַתְּבוּדוֹת, נוֹתְנֵת לָנוּ דַעַת וְשִׁכָּל אֵיף לְהַשְׁתַּנּוֹת, וְהִיא הִיסוּד אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן אָנוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְזוֹכִים לְהִיוֹת אֲצֵל צִיוּנוֹ הַקְדוּשׁ. וְכֵן לְמוֹד שֶׁלֶחַן עֲרוּף — אָנוּ לוֹמְדִים הַלְכָה וְיוֹדְעִים אֵיף לְנַהֵג. אֲבָל עֲנִין הַהַתְּבוּדוֹת, זֹו הַמַּתְנֶה הַיָּפֵה בְּיוֹתֵר שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, כִּי מִי שְׂאֵין לוֹ הַתְּבוּדוֹת, מִסְכֵּן, אֵינוֹ מוֹצֵא מְקוֹמוֹ.

וְדַבֵּר זֶה זְכָרוֹ הַיָּטֵב — אֵין לְכֶם חֶבֶר טוֹב, אֵל תַּחֲיוּ בְּאַשְׁלִיּוֹת, כִּי הַחֶבֶר הַטוֹב בְּיוֹתֵר שְׁלָכֶם, יִקְבֹּר אֶתְכֶם הָרֹאשׁוֹן. חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (פְּסָחִים עה.): וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹף — בָּרַר לוֹ מִיֵּתָה יָפֵה. אוֹהֵב אֶת חֶבְרוֹ, אֲזִי בּוֹרֵר לוֹ מִיֵּתָה יָפֵה, שְׁלֹא תִהְיֶה עִם יִסּוּרִים, זֹו גַם-כֵּן אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל... הִנֵּה בְּנֵי-אָדָם רְשָׁעִים אַרוּרִים, יְכוּלִים לְקַבֵּר אֶת הַזּוֹלַת בְּעֹבֵר כְּבוֹד מְדָמָה וְכוּ', וְתִרְשָׁמוּ אֶת הַתְּאָרִיף שֶׁל הַלֵּילָה, שְׁמִי שְׂגוּרָם עוֹל לַזּוֹלַת, לְבִסּוּף יִפֵּל נְפִילָה כְּזוֹ שִׁיחָה לְלַעַג וּלְקַלְס בְּעֵינַי כָּלָם. הָרִי זֹו בּוֹשָׁה וְחִרְפָּה אֶת אֲשֶׁר

רואות עינינו, בני-אדם יש בהם רשעות להתנבל לזולתם על לא דבר, שמו שמים! בשביל כבוד סרוח יקברו את הזילת חי... איה היכן יראת השמים? אין שום פחד מהקדוש-ברוך-הוא! וכן לענין הבתי דינים, צריך לבדק שזה כשר וישר, ולא בחנם שאומרים חכמינו הקדושים (שבת קלט): תניא אמר רבי יוסי בן אלישע, אם ראית צרות רבות באות לעולם, צא וברק בדיני ישראל; לא צריכים לצאת להסתפל בעברות עם ישראל, אלא לצאת להצאת ולבדק בדיני ישראל. ומסר זה אני רוצה להעביר, גונבים וחומסים בצמרת, ואחר-כך באים ל'עמך' בטענות, בתי-דין שומעים רק צד אחד של בעלי הדין ולא צד שני?! שמו שמים! הלא התורה הקדושה כתבה: "שמוע בין אחיכם" — ואומרים על זה חכמינו הקדושים: אנהרה לדין שלא ישמע צד אחד בטרם שומע צד שני. התורה נתנה מהקדוש-ברוך-הוא, ואיך אפשר לסלפה?!

והנה רבנו ו"ל הכניס בנו אמת כזו שהיא התבודדות, ולא בחנם שהסמ"ך-מ"ם אינו יכול לסבל את זאת, וגם בין אנשי שלומנו הכניס מחלקת, כי היכן שיש יותר אמת, הסמ"ך-מ"ם עומד על זה ביותר, ולא נותן להתקרב לשם, ומפרסם לכלם ואומר: לא מחזיקים מכס, אינכם שייכים לרבנו וכו', וכדומה דברי הבל ושטות. ובאמת מי שמטיל דפי באחרים, במומו פוסל, ומגלה את פרחופו האמתי לידע מיהו ומהו מקורו... ולכן המתנה הכי יפה היא התבודדות, ובלי התבודדות אין פלום!

אומר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נט): מהו אש המשפט? מי שרוצה להכנס ל"היכל-הקדש" צריך לשמר עצמו שתרע של אלו המקרבים לא ידבק בו. ואיך יכולים להשמר מזה? על-ידי 'אש המשפט', הינו לשפט עצמו שתהיה לו התבודדות. נמצא, שהתבודדות נקראת בלשון רבנו ו"ל "אש". אנו רואים בגשמייות, יש לאדם שמן, קמח, ביצים, תבלינים, ומערבם ביחד, ומוסיף מים ומכין מאכל טוב, אבל אם אין אש, אי אפשר לעשות מאומה, אף שהשמן נמצא, הקמח נמצא, הביצים נמצאות וכו', אבל אין יכולים לבשלם. פמו-כן אדם לומד תורה, מקיים מצוות,

אַבֶּל זֶה בְּלִי חַיּוֹת, אֵינּוּ מְרַגֵּישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, אֵינּוּ מְרַגֵּישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַמְצוּוֹת, מִנִּיחַ תְּפִלִּין וְחַשׁ בְּאָבְנִים עַל רֵאשׁוֹ וְיָדוֹ, אֵינּוּ קוֹפֵץ וְרוֹקֵד: אָה, אֲנִי מִתְלַבֵּשׁ בְּכֹתֵר הַמְּלָךְ! אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עב), שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ כְּשֶׁמֵּנִיחַ תְּפִלִּין — אֵיךְ אֲנִי מְלַכְלֵךְ וּמַגְשֵׁם יְכוּל לְחַבֵּשׁ אֶת פֶּתֶר הַמְּלָךְ?! וּמִי מְרַגֵּישׁ אֶת זֹאת? מִי שֵׁישׁ לוֹ הַתְּבוּדוֹת! וְלָכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), שֶׁהַצַּדִּיק פּוֹתַח לֵךְ אֶת הַפֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַצַּדִּיק מְעוֹרֵר מֵהַשְּׂנָה, מְעוֹרֵר אֶת הַמַּח. נִמְצָא, כְּדִי לְבַשֵּׁל אֶת כָּל הַמַּאֲכָלִים — צָרִיךְ אֵשׁ, וּמָהוּ אֵשׁ? אֵשׁ הַמְשֻׁפֵּט, אָדָם צָרִיךְ לְהִתְבוּדֵר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלָכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל צָרִיךְ לְצַאת בַּשָּׂדֶה וּלְהִתְבוּדֵר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר, עֶשְׂרִים דְּקוֹת, וְאֵל תְּהִיּוּ בְּטַלְנִים! וְכֵן בְּחֹדֶר שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם יְכוּלִים לְהִתְבוּדֵר. וּבְיַדָּאֵי טוֹב יוֹתֵר לְצַאת בַּשָּׂדֶה, שֶׁזֶּה הַשְּׁלָמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת, כִּי אֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְאִף אֶחָד אֵינּוּ רוֹאֶה מְתִי בְּאֵת וַיְצַאתָ, וְעַקֵּר הַהִתְבוּדוֹת אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נב) זֶה בְּלִילָה, שְׂפָנֵי-אָדָם יִשְׁנִים, וְהוֹלְכִים בַּחוּץ בַּשָּׂדֶה וּמִתְבוּדְדִים וּבוֹכִים לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אוֹ אֲזִי יְכוּלִים לְהַכִּלֵּל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אַבֶּל גַּם בַּיּוֹם יְכוּלִים לְכַרֵּחַ לְאֵיזָה מְקוֹם פְּנוּי מִבְּנֵי-אָדָם, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לוֹ בַּשֵּׁפֶת הָאֵם שְׁלוֹ וְכוּ'.

וְאֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל ל'ר' נִפְתְּלִי תִלְמִידוֹ (חַיֵּי-מֹהַר"ן, סִימָן רל), שֶׁיְהוּדֵי יִרְאֵה שְׂמִים צָרִיךְ לְקַנּוֹת עֲגָלָה עִם סוּסִים, כְּדִי שְׂיֻכַּל לְצַאת לַשָּׂדֶה, וְשֵׁם יְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהִתְחַזְּקוֹת, וְגַם יִתְבוּדֵר לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. הַיּוֹם אֵין דְּבַר כְּזֶה עֲגָלוֹת עִם סוּסִים, הַיּוֹם יֵשׁ רֶכֶבִים, נִמְצָא, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל בְּעַצְמוֹ אָמַר לְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שִׁירָא שְׂמִים, שְׂיִקְנֶה לְעַצְמוֹ רֶכֶב. זֶהוּ צוּוֵי שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל! וְכִּף יְכוּלִים לְנַסֵּעַ אֵימְתֵי שְׂרוּצִים לַשָּׂדֶה וּלְיַעַר לְהִתְבוּדְדוֹת. וְהַיּוֹם שֶׁהַפְּרִיצוֹת כָּל-כָּף גְּדוּלָה, אֲזִי לְמָה צָרִיךְ לְחַכּוֹת לְנִסְעַ בְּרַפְכַּת אוּ בְּאוֹטוֹבּוּסִים?! אֲלֵא יֵשׁ רֶכֶב פְּרָטִי, שְׂאִין צָרִיכִים לְהִדְחֵף בְּתוֹר עִם

זַהֲמָה וּפְרִיצוֹת, שְׁקוּץ וְזַהוּם, וּמְקִימִים אֶת עֲצַת הַהִתְבוּדוֹת, אֲשֶׁר
אֵין לַמַּעֲלָה הַיְמִנָּה. וְזֹאת רַבְּנוּ ז"ל רָצָה מֵאֲתָנוּ.

וְעַתָּה זְכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבְּנוּ ז"ל
וּמִשְׁתוֹקְקִים לְרַבְּנוּ ז"ל, וְנִתְקַיְּמֵם בְּנוּ כָּל הַסִּימָנִים שֶׁרַבְּנוּ ז"ל רָצָה
שִׁיְהִיָּה לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — שִׁתְהִיָּה עֲלֵיכֶם מַחְלָקָת, וְלֹא סֶתֶם, אֲלֹא
יִדְבְּרוּ עֲלֵיכֶם, וְלֹא סֶתֶם, אֲלֹא יִשְׁנְאוּ אֶתְכֶם, וְלֹא יִרְצוּ לְשַׁבֵּת עַל
יְדְּכֶם בְּסַפְסַל אֶחָד, כָּל זֹאת נִתְקַיְּמֵם אֲצִלָּנוּ, אֲבָל בְּתוֹךְ תּוֹכְנוּ אָנוּ
צוֹחֲקִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ"ת ז"ל בְּעֵת הַמַּחְלָקָת: בַּחוּץ בּוֹעֶרֶת
הַמַּחְלָקָת, וּבְפָנִים עוֹבְדִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ קַהֲלָה קְדוֹשָׁה בִּיבְנֵאֵל, שְׁפָדָאֵי לְכָל אֱלוֹ
שְׁגָרִים מִבַּחוּץ לְבּוֹא לְגוֹר בִּיבְנֵאֵל, אֵיזָה גִזְעֵדֶן זֶה! וּבּוֹדָאֵי
הַסֶּמ"ך-מ"ם גַּם פּוֹה, וְלֹא יַעֲזוּב אֶתְכֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה מֵהַחֲגוּר), שֶׁהַכַּעַל תִּפְלָה לְקַח אֶת אֲנָשָׁיו מִחוּץ
לְיֵשׁוּב וְעֲשֵׂה עֲגוּל, וְהַסֶּמ"ך-מ"ם בָּא לְשֵׁם וּמִתַּח עֲצָמוּ מֵהָאֲרֶץ
לְשָׁמַיִם, וְאָמַר: אֵינְךָ מִפְּחַד מִמְּנִי? וְעָנָה לוֹ: אֵינִי מִפְּחַד מִמְּךָ!
וּפִתַּח פִּיו הַגְּדוֹל וְאָמַר: אָנִי הוֹלֵךְ לְבָלַע אוֹתְךָ, וְאָמַר הַחֶכֶם: אֵינְנִי
מִפְּחַד מִמְּךָ. שְׁאֵלוֹ הַסֶּמ"ך-מ"ם: אֵיךְ אֵתָּה בָּא לְמִקְוָמְנוּ? וְעָנָה לוֹ
הַחֶכֶם: מִפְּנֵי מַה הוּא מְקוֹמְךָ? ! זֶה מְקוֹם שְׁלִי, וְאֵינְנִי מִפְּחַד מִמְּךָ.
אָנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דְּבָר כְּזֶה שֶׁתִּפְחַד מִמְּנִי, וְהַחֵל לְהִתְפַּלֵּל, וְנַעֲשׂוּ
רְעָמִים גְּדוֹלִים, וּמִהֲרַעְמִים הַשָּׂדִים וְרוּחוֹת, הַקְּלָפוֹת וְהַסֵּטְרָא אַחֲרָא
מְאֹד מִפְּחַדִּים. אוֹמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ה'): מַה
הֵם הַרְעָמִים? תִּפְלָה. מִתִּפְלָה הַסֵּטְרָא אַחֲרָא מִפְּחַדָּת. יְהוּדֵי שְׂמֵאָמִין
בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינְנוּ מִפְּחַד מֵאֶף אֶחָד, כִּי הוּא יוֹדֵעַ: יֵשׁ לִי
אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל מַצָּב.

לְכֵן מֵאֲחַר שֶׁזְכִינוּ וְהִקְמֵנוּ קַהֲלָה קְדוֹשָׁה בִּיבְנֵאֵל, כְּדָאֵי לְכֶם
לְבּוֹא לְגוֹר וּלְהַרְשֵׁם בְּפִרוּיָקוּטִים הַחֲדָשִׁים — כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, יִשְׁנֶן דִּירוֹת לְמַכִּירָה, רַק צְרִיף שִׁיְהִיָּה לְכֶם חֶשֶׁק וְרִצּוֹן.
בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲצִלָּנוּ מִחַתָּנִים אֶת הַיְלָדִים סְמוּךְ לְפָרְקָם לְפָנֵי שִׁיּוּדְעִים

מה הן עברות, וּלְדַאֲבוֹנֵנוּ הַרֵב, גַּם הַיְלָדִים הִלְלוּ כְּכֹר יוֹדְעִים מֵהַ
 זֶה, אֲבָל לְכָל הַפְּחוֹת בְּשָׁעָה שֶׁבְּמִקְוֹמוֹת אַחֲרִים מְחַפִּים שְׂיֵהֶיָהּ לָהֶם
 זְקֵן אָרוֹךְ, לָנוּ יֵשׁ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, לְאַבְרָכִים הִלְלוּ כַּמָּה יְלָדִים. כִּדְאִי
 לָכֶם לְכוּא לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל! תִּרְאוּ לְהַרְשֵׁם בְּדִירוֹת הַחֲדָשׁוֹת, וְכֵן יֵשׁ
 דִּירוֹת נוֹסְפוֹת לְמַכִּירָה, כִּי גַּפְל פָּחַד עַל כָּל מַתְנַגְדֵינוּ, וְרוֹצִים לַעֲזֹב
 אֶת הַמָּקוֹם. אֲבָל תִּשְׁמְרוּ שְׁלֵא יִפְקִיעוּ לָכֶם אֶת הַמְּחִירִים, וְכֵן אֱלוֹ
 שְׁשׁוֹכְרִים דִּירוֹת, אֵל תִּשְׁלְמוּ יוֹתֵר מִשְׁלֵשׁ-מֵאוֹת דּוֹלָר בְּעֵבֹר
 שְׂכִירוֹת.

וְהִנֵּה בְרוּךְ הַשֵּׁם, אַחַר כָּל-כֶּף הַרְבֵּה יִגִּיעוֹת וּטְרָחוֹת, קַפְצָתִי
 בְּחֹבוֹת וּבְנִיתִי כּוֹלֵל יָפֵה מְאֹד, וְתִרְאוּ יָפוֹ, וְהִזְמַנְתִּי אֲרוֹן קִדְשׁ,
 עֲמוּד וּבִמָּה, וְכֵן בּוֹנִים פְּנִימִיָּה וַיִּשְׁיִבָהּ, אֵיזָה יָפִי יִהְיֶה זֶה, אֲבָל אֲנִי
 נִכְנָסְתִי בְּחֹבוֹת כְּאֵלוֹ, כִּי הִבְטַחְתִּי לְקַבֵּל לְשֵׁלֶם לוֹ עַד ל"ג בְּעֵמֶר
 אֶת כָּל הַכֶּסֶף. וְהִנֵּה חֶלֶק גְּדוֹל הִבְטִיחוּ, וּמֵהֶם חֲצִי שְׁלָמוֹ, וְחֲצִי
 עֲדִין לֹא, וְעַד ל"ג בְּעֵמֶר יֵשׁ לָנוּ עוֹד שְׁבוּעַ אֶחָד. וְכֵן אֲנִי מִבְּחוּץ,
 שְׂרִיאָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְשֵׁלֶם. אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם מְאֹד, תִּרְחַמוּ עָלַי,
 בְּזֶה שְׂאֲנִי מְדַבֵּר אֶתְכֶם עֲכָשׁוּ, זֶהוּ גִס גְּלוּי, כִּי לָפִי כָּל הַסִּימָנִים,
 זֶה הָיָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מִי יוֹדֵעַ מֵהַ, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם יִצְאֵתִי מִזֶּה. הֵן
 אֲמַת שְׁנַתְפָּרְסֶם בְּעֵתוֹנִים שְׂאֲנִי זְקוּק לְרַחֲמִים, וְהַשׁוֹנְאִים שְׂמַחוּ
 שְׁנַפְטָרִים מִמֶּנִּי. הַגְּמָרָא מְסַפֶּרֶת (נְדָרִים מ.) עַל רַבָּה, שֶׁהָיָה לוֹ הַרְבֵּה
 שׁוֹנְאִים, וְנַעֲשֶׂה חוֹלָה, וְאָמַר לְתַלְמִידָיו: לְכוּ תִפְרָסְמוּ לְשׁוֹנְאִים
 שְׂאֲנִי חוֹלָה, וְשְׂמַחוּ הַשׁוֹנְאִים, וְנַעֲשֶׂה בְּרִיא. וְכֵן הָיָה אֶצְלִי. וְאִם-כֵּן
 תַּעֲשׂוּ עִמָּדֵי חֶסֶד, תַּעֲזֹרוּ לִי לְשֵׁלֶם הַחֹבוֹת בְּעֵבֹר הַכּוֹלֵל
 וְהַפְּנִימִיָּה. וְכֵן אֲנִי רוֹצֶה לְפַתַח מִדְּרָשָׁה לְכַנּוֹת, וּבִזְכוּת הַצְּדָקָה,
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁיֵב לָכֶם כְּפָל כְּפָלִים. אֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב הֵיטֵב אֶת
 מִצַּב אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, יֵשׁ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִשְׁפָּחוֹת בְּרוּכוֹת יְלָדִים,
 שְׂאִין לָהֶן מֵהַ לְאָכֵל, פְּשׁוּטוֹ כַּמִּשְׁמָעוֹ, וְדִיקָא אֱלוֹ שְׂאִין לָהֶם עוֹף
 עַל שִׁבְתָּ, הֵם הָיוּ הֶרָאשׁוֹנִים שְׁנַתְנוּ, אֲשֶׁר לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסְפֵּר.
 וּבְאַרְצוֹת-הַבְּרִית לֹא יְכוּלִים לְהֵאָמֵן שְׂיֵשׁ מְצִיאוֹת כְּזוֹ, שְׂיִשְׁנֵן
 מִשְׁפָּחוֹת שְׂאִין לָהֶן מֵהַ לְאָכֵל, וְאוֹתָם אֲנָשִׁים תְּמִימִים מִמִּשְׁפָּחוֹת
 אֱלוֹ, הֵם הָיוּ הַחֲלוּצִים, וְאֱלוֹ הֵם הַיְדִידִים וְהָאוֹהֲבִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר

שְׁלִי, שְׁכַשְׁרוּאִים שְׁאֵנִי בְּצַעַר — הֵם עוֹזְרִים לִי.

עֲכָשׁוּ אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ לומְדִים סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים, וְרַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (סְפוּרֵי־מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה ג' מִהַחֲגוּר), שֶׁהַשְּׂדִים מְדַבְּרִים וְאֵינָם נוֹתְנִים לְהַשְׁקוֹת הָאֵילָנוֹת; עַל־כֵּן שְׂיַדְבְּרוּ מֵהַשְּׂדִיבְרוּ, וְלֹא אֲכַפֵּת לָנוּ, עֲקֹר הַחֻבָּה שְׁלָנוּ לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת, לְגַלוֹת אֶת הַסִּגְלָה לְעַם סִגְלָה, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כ"א), שְׂצָרִיכִים לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל. הִנֵּה שְׁבוּעַת הַבָּא יִהְיֶה ל"ג בְּעֶמְר, וְכֵן פֶּסַח שְׁנֵי קָרֵב בַּעֲדוֹ יוֹמִים, וּבְפֶסַח שְׁנֵי אֶף שְׁאִין עַל זֶה מְקוּר, אֲבָל מִתְקַבְּצִים כָּלֵם אֶצֶל רַבֵּי מְאִיר בַּעַל הַנֶּס, וְאוֹמְרִים שְׁאֵז יוֹם הַהִלּוּלָא שְׁלוֹ, אָנוּ יוֹדְעִים שְׁאִין יָדוּעַ יוֹם הַהִלּוּלָא, אֲבָל מְקַבֵּל אֶצֶל הַמוֹזְעִים שְׁזֵה בְּפֶסַח שְׁנֵי, וּמַהֲיֵכֵן זֶה נוֹבֵעַ? אֲלֹא נִסְעוּ הַיְהוּדִים מִירוּשָׁלַיִם לְמִרוֹן לְצִיּוֹן רַשְׁב"י, וְאַרְךָ כְּשָׁבוּעִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְטַבְּרִיָּה, וְהָיָה זֶה בְּפֶסַח שְׁנֵי, וְהוֹדוּ לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שֶׁהִגִּיעוּ בְּשָׁלוֹם לְקָבֵר רַבֵּי מְאִיר בַּעַל הַנֶּס, וּמִטַּבְּרִיָּה אָרְךָ שְׁלֹשָׁה יָמִים עַד מִרוֹן, וּמִהַמְּנַהֵג הַזֶּה נוֹתֵר שְׁמִתָּאֲסָפִים בְּפֶסַח שְׁנֵי אֶצֶל רַבֵּי מְאִיר בַּעַל הַנֶּס אֲלֵפֵי אַנְשִׁים. וְהִנֵּה בְּשָׁבוּעַת הַבָּא זֶהוּ ל"ג בְּעֶמְר, וְיָבוֹאוּ לְמִרוֹן רַבּוֹת וְרַבּוֹת אַנְשִׁים, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵל תִּהְיוּ בְּטַלְנִים! יֵשׁ לָכֶם הַזְדַּמְנוֹת פֶּז לְצֵאת לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּשְׁנֵי יָמִים אֵלּוּ, וְיֵשׁ בֵּינֵינוּ אֲבָרְךָ בְּשֵׁם ר' ... גְּרוּ יְאִיר, שְׂכַדְאֵי שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָדִיהִיָּה עֲמוּ בְּקֶשֶׁר, יֵשׁ לוֹ תְּכַנִּיּוֹת לְכָל הַמְּפִיצִים, אֵיךְ לְהַפִּיץ בְּרַבֵּי מְאִיר בַּעַל הַנֶּס וְכו', וְכֵן בְּמִרוֹן וְכו', אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵל תִּהְיוּ בְּטַלְנִים! תִּנְצְלוּ יוֹמִים אֵלּוּ — פֶּסַח שְׁנֵי ז"ל בְּעֶמְר, וְתַפִּיצוּ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, וְתַמְלְאוּ אֶת הָאָרֶץ עִם אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, וּבְזֵה תִלְוֶיָה כָּל הַגְּאֻלָּה. וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם שְׁפַע בְּזִכּוֹת רַשְׁב"י וּבְזִכּוֹת רַבֵּי מְאִיר בַּעַל הַנֶּס. וְכֵן תַּעֲזְרוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת שְׁנוֹזָפָה לְבָנוֹתוֹ. אָנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֵה הַקִּיץ הַזֶּה לְהַעֲמִיד עַמּוּדִים וְחַגּוּרוֹת סָבִיב. וְיַעֲזוּר הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׁנוֹזָפָה לְבָנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל, וְיַכְנִסוּ מְאוֹת וְאַלְפֵי מִשְׁפָּחוֹת לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, אֶף שְׁנִרְאָה כַּחֲלוֹם, אֲבָל הַיּוֹם הַמְּצַב כְּזֵה בְּיַבְנָאֵל,

שְׁכַשְׁאֲחַד פּוֹגֵשׁ בְּפִלוֹנִי, וְנוֹתֵן לוֹ "שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם", אוֹמֵר לוֹ פְּלוֹנִי:
 מָה אַתָּה אוֹמֵר לִי "שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם" כְּאוֹרַח, הֲלֹא אָנִי גֵר פֹּה כַּמָּה
 חֲדָשִׁים; כִּי אֵין יוֹדְעִים מִי אוֹרַח וּמִי תוֹשֵׁב.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁנוֹזְפָה לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ
 לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְנוֹזְפָה לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, וְכָל אֶחָד
 מֵכֶם יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּזֶה, וּבִזְכוּת רִשְׁבִּי, וּבִזְכוּת רַבִּי מְאִיר בַּעַל הַנֶּסֶם,
 וּבִזְכוּת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע וְהָאֲרִיז"ל וְכָל הַצַּדִּיקִים, נוֹזְפָה
 לְכָל הַיְשׁוּעוֹת בַּעוֹלָם, שְׂיִהְיֶה לָנוּ מְכַל טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּחֻקֵּי, י"ח אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלִיּוֹת אֲנָשֵׁי
 שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגֵּרִים בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב",
 הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד.

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, שְׁהֵנָּה אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים פֹּה בְּאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה,
 וּמִתְנוֹעְדִים יַחַד. וּבְפָרֵט בְּיוֹם הַהַלּוּלָא שֶׁל הַתְּנָא הָאֱלָקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בַּר יוֹחָאִי, אֲשֶׁר כָּל הָעַנְיָן שָׁלוּ זֶה אַהֲבָה, בְּסוּד: 'אֲנִן בְּחֻבִּיבוּתָא
 תְּלִיא', כִּי הוּא הַתְּקוּן שֶׁל תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁלֹא נִהְגוּ כְּבוֹד זֶה
 בְּזֶה, וּמִתּוֹ בִּימֵי הַסְּפִירָה. וּמֵהַיּוֹם הַזֶּה יוֹם הַהַלּוּלָא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בַּר יוֹחָאִי, מִתְחִילָה הָאֲרַת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, שְׁזֶה טו"ב יָמִים לְפָנָי חַג
 מִתֵּן תּוֹרָה. כִּי אֵין טו"ב אֱלָא תּוֹרָה.

וְלָכֵן עֲלֵינוּ עֲכָשׁוּ לְהַתְּאָזֵר בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי
 שֶׁל הַתְּנָא הַקְדוּשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי, שֶׁהוּא אַהֲבָ"ה, שְׁתִּהְיֶה
 אַהֲבָה וְאַחֲדוּת בֵּינֵינוּ, וְצָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּעַבּוֹר כָּל יְהוּדִי.

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, בְּשֶׁבֶת זוֹ יִהְיֶה קָהֵל גְּדוֹל שֶׁל אוֹרַחִים, וְלָכֵן
 אָנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! כָּל מִי שְׂיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת

דָּבָר יוֹצֵא מִן הַכָּלל הַפֶּעַם לְהִזְמִין כַּמָּה אוֹרְחִים, וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (אָבוֹת דְּרַבִּי גֵּתָן, פֶּרֶק ז'): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאִיּוֹב, עֲדִין לֹא הִגַּעַתְּ לְאַבְרָהָם, אַתָּה יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, וְהָאוֹרְחִים נִכְנָסִים אֲצִלְךָ, אָבֵל אַבְרָהָם מְהֵרָה בְּעוֹלָם, לְכַשְׁיִמְצָא אוֹרְחִים — מְכַנְיָסִם. הֵינּוּ אַבְרָהָם אָבֵינוּ שְׂגֵלָה וּפְרָסָם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא חָפָה שְׂיָבֹאוּ אֵלָיו אוֹרְחִים, אֲלֵא יֵצֵא בַּחוּץ, וְטָרַח וַיִּגַע לְמַצָּא אוֹרְחִים. וְאוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שֵׁשֶׁת כָּזוֹ): גְּדוּלָה הַכְּנֶסֶת אוֹרְחִים מִהֶקְבֵּלֶת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. כַּמָּה אָדָם טוֹרַח וַיִּגַע לְזִכּוֹת לְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה?! מִי אֵינוֹ רוֹצֵה לְהַרְגִישׁ תָּמִיד אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלְזִכּוֹת אֶל הַמְּדַרְגָּה הַכִּי גְדוּלָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה הַיְמָנָה! וּפֹה אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שְׁלֵהֲכֵנִס אוֹרַח זֶה יוֹתֵר חָשׁוֹב מִקְּבֵלֶת פְּנֵי שְׂכִינָה. וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שְׁבָאֲפִשְׁרוֹתוֹ לְהִכְנִיס אוֹרְחִים, שְׂיַחֲפֹשׁ וַיִּבְקֹשׁ אַחַר אוֹרְחִים שְׂיָבֹאוּ בְּשִׁבְתָּ. וּמִי שְׂיִתְפַּלֵּל טוֹב — יִזְכֶּה לְאוֹרַח טוֹב.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! תִּרְאוּ לַעְזוֹר אֶחָד לְשָׁנִי בַּמָּה שָׂרָק יְכוּלִים, כִּי כָּל הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ בְּנוּיָה וּמְיֻסְדָּת עַל עֲמוּד הַחֹסֵד. וְאֲנִי מְכַרְח לֹאמַר לְכֶם: "אֵינֶנִּי יְכוּל לְסַבֵּל אָדָם שְׁחוֹתֵר תַּחַת הַשָּׁנִי, שְׂמַצִּיק לְשָׁנִי, אֵינִי יְכוּל לְסַבֵּל אוֹתוֹ. וְאֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ, מִי שְׂאֵינוֹ יְכוּל לְהִתְאַפֵּק מִלְּהַצִּיק לְזוּלָתוֹ, אוֹ שְׂאֵינוֹ מְעַנֵּן לְתַקֵּן אֶת רֵעַ לְבָבוֹ, שְׂיַעֲשֶׂה לִי טוֹבָה וַיַּחֲפֹשׁ לְעַצְמוֹ קְהֵלָה אַחֲרָת". אֲצַלְנוּ הַיְסוּד — חֹסֵד וְאַהֲבָה, וְלַעְזוֹר אֶחָד לְשָׁנִי, וְזֶה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ עֲרֵבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זֵיו שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אֵל תִּהְיוּ בְּטֻלָנִים! חָבֵל עַל הַזְּמַן הַיְקָר, יְכוּלִים כָּל-כֶּף לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים. בֵּאוּ נַעֲשֶׂה חֹסֵד זֶה עִם זֶה, בֵּאוּ נְלַמֵּד תּוֹרָה, וְלֹא יַחֲסוּ לָנוּ יוֹם אֶחָד מִלְּמוּד: מְקָרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדָרְשׁ, אֲשֶׁר הִד' לְמוֹדִים הָאֵלוּ הֵם כְּנֻגַד הִד' עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה. וְכֵן לְמוֹד זֶה־וְתַקּוּנִים, וּמִכָּל לְמוֹד צְרִיכִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם קִצָּת וְעוֹד קִצָּת. וְהַעוֹלָה עַל הַכָּל — סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שְׂיִהְיֶה לָכֶם כָּל טוֹב.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּחֻקֵּי, כ' אִיר ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרְכִים הַיְקָרִים
... שְׂיִחִיו נִצַּח.

רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן א'), שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי
נִבְרָא שְׂיִהְיֶה לוֹ מְמֻשָּׁלָה עַל הַמְּלָאכִים, מֵה זֹאת אוֹמַרְתָּ שְׂתִּהְיֶה
לִיהוּדֵי מְמֻשָּׁלָה עַל הַמְּלָאכִים? אֵלָּא אָנוּ יוֹדְעִים שְׂמְלָאכִים הֵם
נְשׂוּמוֹת בְּלִי גּוֹפִים, וְאִין בְּזוּה מַעְלָה, נְשָׂמָה בְּלִי גּוֹף, בְּיִדְאֵי דְבוּקָה
הִיא בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נְשָׂמָה בְּלִי שׁוּם לְבוּשׁ תְּמִיד רוּאָה אֶת
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מַהִי מַעְלַת עִם יִשְׂרָאֵל? הֵם נְשׂוּמוֹת עִם גּוֹפִים.
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוֹרִיד נְשׂוּמוֹת מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, אֶל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה
הַגְּשָׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, שְׁנִסְתוּבֵב פֶּה בְּזוּה הָעוֹלָם וְנִפְיֵר אֶת הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (תְּנַחֲוּמָא נְשֵׂא טו): מִיּוֹם שְׂבָרָא
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שְׂיִהְיֶה לוֹ דִּירָה בְּתַתְּוֹנִים,
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוּצָה לְגוֹר בִּינְנוּ, רוּצָה שְׂנִפְיֵר אוֹתוֹ וְנִדְבַר מִמְּנוּ,
וְכָךְ כְּתוּב בַּזֶּהַר (בֵּא מ.ב.): בְּגִין דִּישְׂתַּמּוּדְעוּן לִיה.

וְלִכֵּן נִתְנָה לָנוּ הַתּוֹרָה, אֲמַאי אֲקָרִי תוֹרָה? דְּאוּרֵי וְגַלִּי מַאי
דִּיהֵנָּה סְתוּם מְנִיָּה (זֶהֱר חֶלֶק ג' נג:), הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה מְגַלָּה לָנוּ מֵה
שְׂגָנוֹז וְסְתוּם מְאִתְּנוּ, מֵה זֹאת אוֹמַרְתָּ? נְשָׂמָה בְּאָה לְעוֹלָם הַגְּשָׁמִי
וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, וַיֵּשׁ לְאָדָם בְּחִירָה מְאֹד גְּדוּלָה, הֵנָּה רוּאָה טְבַע, מְקַרָּה
וּמְזָל, וְחוּשֵׁב שֶׂהִפֵּל מִתְּנַהֵל לְבַד, כְּשִׂיְהוּדֵי לוֹמַד תּוֹרָה, מִתְּגַלָּה
אֵלָּו שְׂאִין דְּבַר כְּזוּה בְּלִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר
זֶה לְבוּשׁ לְגַבִּי אִין סוּף בְּרוּךְ הוּא. הֵנָּה יֵשׁ מְצוּוֹת שְׂשִׁיכוֹת בְּדוּמָם,
אָדָם בּוֹנֵה בֵּית, זֶה בְּדוּמָם, שְׂצָרִיכִים לְכַנּוֹתוֹ, שְׂלֵא יְהִיָּה חֵלוֹן כְּנִגְדַּד

חלון שְׁכֵנוֹ. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (רש"י במדבר כד, ג): זֶה שְׁבַחָם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשְׁבוּ בַּמִּדְבָּר, וְאֵין פְּתַחֲהֶם שֶׁל זֶה פְּתוּחַ לְפְתַחֲהֶם שֶׁל זֶה, זוּ מִדַּת הַצְּנִיעוּת שֶׁהִיְתָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל. בַּלְעַם הִרְשַׁע רָצָה לְקַלֵּל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִצְלִיחַ, כִּי רָאָה אֶת הַצְּנִיעוּת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם. בֵּית נִבְנָה בְּדוֹמָם, יֵשׁ עַל זֶה מִצּוֹת (דְּבָרִים כב, ח): "וַעֲשִׂיתָ מַעֲקָה לַגִּגְיָד", שֶׁלֹּא יִפְלוּ, וְכֵן מִצּוֹת מְזוּזָה וְכוּ', לְמִדִּים מִכָּאן, שְׁגַם בְּדוֹמָם יֵשׁ אֱלֻקוֹת. צוּמַח — יֵשׁ בְּזֶה הַלְכוֹת: פְּלֹאִים, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, שְׁמִיטָה וְכוּ', הֵינּוּ אֵין בְּזֶה שׁוּם גְּשָׁמִי, אֲלֵא בְּתוֹךְ הַגְּשָׁמִי כִּלּוֹ רוֹחַנִי. אִם-כֵּן גַּם בְּצוּמַח שִׁיף אֱלֻקוֹת, אֵין לוֹ שׁוּם קִיּוּם בְּלִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵן הַדָּבָר עִם חֵי וּמִדְבָּר, בְּכָל דָּבָר יֵשׁ בּוֹ אֱלֻקוֹת. וּבְזֶה שְׁיִהוּדֵי מִקְבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, לוֹמֵד בָּהּ וּמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת, בְּזֶה מְגַלֶּה שְׁגַם בְּעוֹלָם הַגְּשָׁמִי וְהַחֲמָרִי נִמְצָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה הִנֵּה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

אם נתבונן מהי חנפנת הבית? יהודי זכה ויבנה בית, ויבפרט שהוא בארץ ישראל, אשר אין עוד מעלה גדולה יותר מזו, עד פדי פך, שנפסק בשלחן ערוך, שאפלו בשבת מתר לקנות בית, אבל בלי לכתב פמובן. כי בית בארץ ישראל מגלה את הקדוש-ברוך-הוא שנמצא פה. בית של יהודי צריך להיות מיסד על-פי התורה. ואומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי מועד קטן ב, ד): שמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו, מהי שלמות הבית היהודי? כשזוכה להכניס את הקדוש-ברוך-הוא בתוך ביתו. וכמאמרם ו"ל (שבת י): שמו של הקדוש-ברוך-הוא שלום. אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, מכניסים, כביכול, את הקדוש-ברוך-הוא, שנקרא שלום, בתוך הבית. ואין עוד דבר חשוב יותר בחיי היהודי כשלום-בית, כשגרים ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ועוזרים זה לזה, בזה נתקיים רצונו יתברך, ובזה עם ישראל גדולים יותר מן המלאכים. מלאך לא יכול להראות דבר זה, הנה מלאכים ירדו לזה העולם ונפלו והדרדרו. לא-כן עם ישראל אפלו שנמצאים בזה העולם הגשמי והחמרי, אף-על-פי-כן על-ידי שקבלו את התורה ומקיימים מצוות, מודפכים עצמם, ומכניסים

רוחניות בכל דבר. והנה המצוה הראשונה: "פרו ורבו" (בראשית כו, מ) — להתחתן ולהקים בית, וזו מעלת עם ישראל, שיש להם מצוות על כל פרט ופרט בחיים.

לדאבוננו הרב, אנו בגלות כפר אלפים שנה, בני עשו הורגים ורוצחים את נשמות ישראל. על בני עשו נאמר (שם): "על חרבך תחיה", בני ישמעאל הורגים וטובחים בעם ישראל, ומה נאמר עליהם: 'פרא אדם' (שם טז, יב). אמרו חכמינו הקדושים (ספרי בהעלותך ט, י): הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב; עשו וישמעאל שונאים את עם ישראל, ולא יועיל מאומה, ולכן לא פדאי לרוץ ולחפש לעשות שלום עמהם. ולכן במקום לרוץ ולהתרוצץ ולנסות להשלים עמהם, טוב יותר להתאמץ להשלים בין עם ישראל, הלא אנו מצפים בכל שעה ורגע, שגזקה להגאל גאלת עולם, ומה מעכב אותנו, מה מעכב את עם ישראל לראות בנעם זיו שכונת עזו יתברך, הלא הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתנו, עמנו ואצלנו, הקדוש-ברוך-הוא מחיה את כל העולם כלו, מה שאנו רואים ושומעים ומרגישים — הכל זה אלקות, ולמה איננו רואים את זאת? כי לדאבוננו, נתקיים אצלנו (תהלים קו): "ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם", למדנו ממעשי הגויים, יש בינינו פרוידים, גזענות ארוחה, אלו אינם סובלים את אלו, הכניסו שנאת חנם בינינו, וזה אשר מעכב את הגאולה, אם לא נחליט אחת ולתמיד לשרף את השנאה שיש בין יהודי ליהודי, אז תכל על הזמן, בכל יום ויום אנו שומעים פגועים ורדיפות וכו', שלא גדע מצרות, למה איננו מתחילים לחשב ולהתבונן ולחקר על מה באה לנו הצרה הזו? דם ישראל נשפך כמים, מפחדים לנסע מהמרכז לצפון, מדרום לצפון וכו' וכו', שורר פחד ואימה. הכל בא כדי להזכירנו לשוב בתשובה שלמה. הקדוש-ברוך-הוא מרחם על עם ישראל, הכניס עכשו רוח טהרה וקדושה ממרום בין נשמות ישראל, בכל יום ויום יש התעוררות חדשה, מאות ואלפי אנשים מתעוררים בתשובה שלמה, נעשית התעוררות להכניס את הילדים בחנוך תורני, כי אנו רואים, חמשים שנה ויותר — מה קרה עם החנוך הקלוקל, מה היו

התוצאות — עֲשָׂבִים שׁוֹטִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲלִימוֹת, סְפִינִים, סְמִים, הוֹרִים רוֹאִים שְׁאִין תְּכָלִית לְהַמְשִׁיף כֶּף, יְהוּדִים חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, וּמִתְעוֹרְרִים לְהַכְנִיס אֶת הַיְלָדִים בְּבִתֵּי חֲנוּךְ קְדוּשִׁים וְטֵהוֹרִים, שְׂמֵחַנּוּכִים אֶת הַיְלָדִים בְּאַמוּנָה וּבִקְיוּם הַמְצוּוֹת, בְּלִמּוּד תּוֹרָה, חֲנוּךְ תּוֹרְנִי, וְשֵׁם אָנוּ רוֹאִים אֶת הַפְּרוֹת. אִיזָה יִפִּי, יְלָדִים מְכַבְּדִים אֶת הוֹרֵיהֶם.

וְלִכֵּן כְּדַאי מְאֹד לַעֲשׂוֹת הַתְּעוֹרְרוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר בֵּין גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְקַרְבָּם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעֲוֹלָם, שְׂיִרְשָׁמוּ מֵה שְׂיִוִּיתֵר יְלָדִים בְּתִלְמוּדֵי תּוֹרָה וּבִתֵּי סֵפֶר. כִּי בַעַת קִבְּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְקָשׁ מֵאַתָּנוּ עֲרֻבוֹת, וְלֹא רָצָה לְתַתּ לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, עַד שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִי הָעֲרָבִים שְׂנֵאָתָם אֶת הַתּוֹרָה. וּכְשֶׁעָם יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ לִפְנֵינוּ יִתְבָּרַךְ: בְּגִינֵנוּ עֲרָבִים, אָזִי הַסְּפִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְתַתָּה לָנוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן כג). לְמִדֵּים מִפְּאֵן — מֵהוּ חֲנוּךְ תּוֹרְנִי, צְרִיכִים לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים כְּכַר מִקְטָנוֹת לְדַרְךְ אֶרֶץ, לְשִׁמִּירַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, אִיזָה הַנֶּעַם וְהַאֲהָבָה הַזֶּה.

אֲבָל הַפֶּל תְּלוּי רַק בְּדָבָר אֶחָד — כִּפִּי שְׂנֹנְפָה לְהַחְדִּיר בְּנוֹ אֲהַבַת יִשְׂרָאֵל, לְאַהֲבָת אֶת כָּל יְהוּדֵי בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, כְּלָנוּ בְּגִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּלָנוּ אֲחִים, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (דְּבָרִים יד, א): "בְּגִי אַתֶּם לְהוֹרֵי אֱלֹקֵיכֶם", כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרָבִים זֶה לְזֶה (סְנֵהֲדִירִין כז). הַגֵּה אָנוּ רוֹאִים שְׂבַנִּי עָשׂוּ וְיִשְׁמַעְאֵל אֵינָם מִחֲפָשִׁים חֲרָדִים דִּיקָא, יְהוּדִים שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, אֲצֻלָּם כָּל יְהוּדֵי צְרִיף לְהַרְגוֹ, חַס וְשָׁלוֹם. וְלִכֵּן הִבָּה גָּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל שְׁנֵאת חֲנָם שְׂיִשׁ בְּנוֹ, עַד כְּדֵי כֶּף, שֶׁהַשְּׂנֵאָה כָּל-כֶּף גְּדוּלָה, שְׂיִשׁ בְּגִי-אָדָם שְׂנַמְצָאִים בְּצֻרוֹת גְּדוּלוֹת, וְלֹא רוֹצִים לַעְזֹרָם, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְחֲרָפָה, שְׂנַפְלָנוּ לְדִיוֹטָא הַתְּחַתּוּנָה, שְׂיֵהוּדִים חֲפִים מִפְּשַׁע סוּבָלִים, וְאִין לְהֶם עוֹזֵר וְסוּמָךְ.

וְאִם-כֵּן עַקֵּר הַחֹב הַמִּנְחָ עָלֵינוּ עָתָה — לְהַתְּאָחַד יַחַד, וְיַחַן הָעָם — כְּאִישׁ אֶחָד בְּלִב אֶחָד (רִשׁ"י שְׁמוֹת יט, ב), אִי אֲפֹשֶׁר לְקַבֵּל הַתּוֹרָה בְּשׁוֹם אֶפֶן, רַק אִם מִחֲזִיקִים עֲצָמָם בְּיַחַד, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל

(שיחות-ה'ר"ן, סימן צא): סגלה להתמדה — לא לדבר על שום יהודי, כי יש ששים רבואותיות לתורה, וכנגד זה יש ששים רבוא נשמות ישראל, הנה אדם פותב ספר תורה ומשלים על הכתיבה הון רב, וכותבו עם כל ההדורים, והנה אם אות אחת נוגעת בזולתה, כל הספר תורה פסול, ואי אפשר לקרא בו, עד שמתקנים את זאת. כמו-כן אומר רבנו ז"ל: אם יהודי אחד נוגע ביהודי שני, יהיה מי שיהיה, כבר אין לו חשק ללמד ולקבל את התורה.

והנה אנו עומדים עתה בספירת יסוד, יש לנו עוד שבוע לספירת מלכות, ולהכין עצמנו לקבלת התורה, ומהי ההכנה שלנו? לאהב את הזולת, למסר נפשנו בשביל הזולת, הלא כלנו חוזרים בתשובה שלמה, והרבה פעמים אנחנו חושבים, מי אומר שאנו באמת בעלי תשובה, ומי אומר שנתקבלה תשובתנו בשמים, אולי אנו חיים בדמיון, הלא אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'), שאפלו אלו הצדיקים הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, ואינם מסיחים דעתם ממנו יתברך, אף-על-פי-כן עושים תשובה על תשובה ראשונה, כי בכל רגע משיגים השגות אלקות, ולכן עושים תשובה פן ואולי גשמו את הקדוש-ברוך-הוא, כי חשבו שפבר יודעים את הקדוש-ברוך-הוא, והנה עתה רואים שלא השיגו כלום, ואלו צדיקים הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, על אחת כמה וכמה אנו פחותי ערך, שחטאנו כפי שחטאנו, ומה הסימן אם שכנו בתשובה שלמה? אם יש לנו אהבה ליהודי שני, אם אנו מכבדים את הזולת, והולך לנו בחיים לעזור לכל יהודי, סימן שחזרנו בתשובה, ונתקבלה תשובתנו בשמים.

וזה הרצון של הקדוש-ברוך-הוא, שאדם יבנה בית פה בארץ ישראל, ולעת עתה עד הגאולה גם בכל העולם כלו, ויהיו יסודותיו על טהרת הקדש. בית הוא כדגמת נשמה, חוץ נדמה לגוף, כמו שיש לאדם נשמה המלבשת בתוך גוף, וצריכים את שניהם, כי אחרת הם נפרדים וכו', כמו-כן צריך אדם שיהיה לו בית, אשר זהו רשות היחיד, החוץ — רשות הרבים, כתיב בתקוני זהר (רמד:), מהו רשות היחיד? רשות יחידו של עולם, כשאדם בונה בית, בונה

מִשְׁכַּן לְשִׁכְנָה, וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (ירושלמי בְּרָכוֹת סב:):
 כֶּשֶׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ,
 וְאֵי אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהֶם בְּלֹא שְׁכִינָה. צְרִיכִים לְחַבֵּר לְשִׁנְיָהֶם אֶת
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (סוֹטָה יז): אִישׁ
 וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׁכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם. וְזֶהוּ הַבַּיִת שְׂאָנוּ בּוֹנִים,
 וְצְרִיכִים לְרְאוֹת לְהַכְנִיס מֵה שְׂיֹתֵר יְהוּדִים מִהַחוּץ — מִרְשׁוֹת
 הַרְבִּים, רְשׁוֹת הָעַרְב־רַב, הַסְטָרָא אַחְרָא, לְתוֹךְ הַבַּיִת, לְבֵית יִשְׂרָאֵל,
 לְבֵית חֲנוּךְ תּוֹרְנָיִים, שְׁלוּמְדִים בָּהֶם תּוֹרָה וְאַמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, אֵיזָה יְפִי הוּא זֶה. יַעֲזוֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֹזְכָה לְהַגְדִּיל
 תּוֹרָה וּלְהַאֲדִיר, וְנֹזְכָה לְשִׁמְעַע בְּקוֹל צְדִיקֵי הַדּוֹר וּחֲכָמָיו, כִּי בְּרַב
 רַחֲמָיו יִתְבַּרֵךְ, שׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל יוֹר וְדוֹר גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, הַמְלַמְּדִים
 אֶמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דְּבָרֵי חֲזוֹק וְעֵדוּד, מְלַמְּדִים הַלְכוֹת אֵיךְ
 לְלַכֵּת עַל-פִּי הַתּוֹרָה, וְלָכֵן יֵשׁ לָנוּ מִצְוָה לְשִׁמְעַע בְּקוֹל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְעֲלֵינוּ לְהִזְהַר מְאֹד בְּכַבּוּדָם, וְלֹא לִפְגַּע בָּהֶם. וְכֵן צְרִיכִים לְשַׁמֵּר
 בְּכַבּוּד כָּל יְהוּדִי, וּלְבַקְּשׁוֹ יִתְבַּרֵךְ, שְׁפָל אֵלוֹ שְׁנִמְצָאִים בְּצָרָה
 וּבְשִׁבְיָה, יִזְכּוּ לְצֵאת מִשָּׁם, וְכָל אֵלוֹ רִנָּקִים וְרִנָּקוֹת שְׁעֵדִין נִמְצָאִים
 בְּבֵית-סֵהַר, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה טו,
 סִימָן יא) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים סח, ז): "מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת",
 כְּשֶׁאֲדָם רִנָּק אוֹ רִנָּקָה, הוּא נִמְצָא עֲדִין בְּבֵית-הָאֲסוּרִים, לְבַדּוֹ בּוֹדֵד.
 וְלָכֵן דְּבַר גְּדוּל מְאֹד לְשַׁדְּף שְׂדוּכִים, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה סח, סִימָן ד'): מָה עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִיּוֹם
 בְּרִיאַת הָעוֹלָם? מְשַׁדְּף שְׂדוּכִים. לְמַדִּים מִכָּאן הַמַּעֲלָה לְעוֹר וּלְשַׁדְּף
 בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַרְבּוֹת טְהָרָה וּקְדוּשָׁה בֵּין גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכָל
 אֵלוֹ שְׂאִין לָהֶם יְלָדִים, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם יְלָדִים, וְכָל
 אֵלוֹ שְׁצְרִיכִים פְּרִנְסָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם שְׁפַע בְּרָכָה
 וְהַצְּלָחָה, וְכִלְגוֹ נֹזְכָה לְצֵאת מִבֵּית-הַסֵּהַר הַגְּדוּל, שֶׁהִיא הַגְּלוּת, וְאָנוּ
 מְבַקְּשִׁים הַרְבֵּה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂיִרְחַם עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִמְצָאִים בְּצָרָה, וְנֹזְכָה בְּיַחַד לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ בְּמַהְרָה
 בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן.

הַמְאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, כ"ח אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר! אָנִי מֵבִין אוֹתְךָ, אֲכַל אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁגָבְאֵי צְדָקָה אֵינָם מְקַבְּלִים שׁוֹם מִשְׁכָּרְתָּ, כִּי אִם ... נִרוּ יְאִיר, מְקַבֵּל מִשְׁכָּרְתָּ, זֶה רַק בְּשִׁבִיל שְׁמַתְעֶסֶק בַּמְקֹנָה, וְתַדַּע, שְׁזוֹ עֲבוּדָה קָשָׁה וּבְזוּיָה עַד מְאֹד, וְכִמָּה פְּעָמִים הוּא עֵר רַב הַלְלִילָה, לְרוֹקֵן אֶת הַמְקֹנָה, וְלִשְׁטֹף אֶת הַמְקֹנָה, וְלִרְחֹץ אֶת הַמְקֹנָה, וְלִמְלֵא אֶת הַמְקֹנָה, וְזֶה לֹקַח שְׁעוֹת עַל גְּבִי שְׁעוֹת, וְאָנִי בְּטוֹחַ, שְׁלֹא הֵייתָ מוֹכֵן לְקַחַת עֲבוּדָה כְּזוֹ, וְלִכֵּן רָאִה לֹא לְהַשְׁוֹת אֶחָד לְהַשְׁנִי וְכוּ', וְעַל-כֵּן אָנִי בְּטוֹחַ שֶׁתִּבִּין אֶת הַהִפְרָשׁ. וּבְאֵמַת גְּבִיאֵי צְדָקָה, אֵין עוֹד לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים הִפְלִיגוּ מְאֹד בְּמַעְלָתוֹ, וְאָמְרוּ, שְׁמִי שְׁרוּצָה לְהַתְחַתֵּן עִם מִיִּשְׁהוּ, יִתְחַתֵּן עִם תַּלְמִיד חֲכָם, וְאִם אֵינִי מוֹצֵא תַלְמִיד חֲכָם, יִלֶּךְ לְגַבְאֵי צְדָקָה. הֵרִי שְׁגָבְאֵי צְדָקָה חֲשׂוֹב כָּל-כָּף כְּמוֹ תַלְמִיד חֲכָם, וּמוֹבָא בְּסַפְרֵים: גִּבְאֵי' — רָאשֵׁי תְבוֹת: אֲנִי בִכַח גִּדְּלַת יְמִינְךָ, כִּי גְבִיאֵי מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ כַּח יָמִין וְחֹסֶד עֲלִיוֹן.

אֵין אֶתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַהַעֲרָכָה שְׁאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מַעֲרִיכִים אֶת עֲבוּדָתְךָ שְׁאֶתָּה עוֹשֶׂה לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, כְּגוֹן: הוִילוֹנוֹת וְהַלוֹחוֹת שֶׁהֵם מִמֶּשׁ פָּאָר וַיְפִי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, וְכֵן הוִילוֹנוֹת בַּתְּלִמוּד-תוֹרָה, וְכֵן הַמְזַגְנִים שֵׁישׁ בַּתְּלִמוּד תוֹרָה, הַכֹּל יֵאָמֵר לְזִכְרוֹתְךָ, לְזֹאת אֶתָּה צָרִיךְ מְאֹד לְהַתְחַזֵּק, וְהַבְּטַחְתִּי לְךָ, אֲשֶׁר בְּזִכְרוֹת זֶה יִהְיוּ לְךָ יְלָדִים טוֹבִים, כִּי מִי שְׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צְבוּר בְּאֵמוּנָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם לוֹ שְׁכָרוֹ עוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְכַל שְׁפָן מֵה שְׁיִהְיֶה לוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרֹכְךָ תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצֹּלֵחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֹדֵר בַּמִּדְבָּר, כ"ח אֶיִר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶתָּה צְרִיף לְדַעַת, שְׁאֲדָם אֲסוּר לוֹ לְהַפְגִּס בְּלַחֲץ, כִּי בְּרַגַע
שֶׁהוּא נִכְנָס בְּלַחֲץ, זֶה הַצָּרָה הַכִּי גְדוֹלָה, כִּי עַקֵּר עֲבוּדָתְנוּ בְּזֶה
הָעוֹלָם — לְשַׁחֲרַר אֶת עַצְמוֹ, וְלֹא לְהִיּוֹת בְּשׁוּם לַחֲץ, כִּי הַלַּחֲץ
הַזֶּה אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁזָּכָה אוֹתָךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא שֶׁהִתְחַתֵּנָּה, וְנִתְקַיֵּם אֲצִלְךָ (מִשְׁלֵי יח כב): מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב,
אֶתָּה צְרִיף מְאֹד מְאֹד לְשׁוֹמֵעַ עַל הַמִּתְנַהֵּה שְׁנֵתֵן לְךָ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְאַתָּם צְרִיכִים לְחִיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, וְלִכְבֹּד זֶה
אֶת זֶה, שְׁמָאֵד מְאֹד הַזְהִירְנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל שְׁלוֹם-בֵּית, וְלִכְבֹּד אֶת
הָאִשָּׁה, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵינוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רסג, רסד), וְחֻכְמֵינוּ
הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּבֹא מִצֵּיעָא נט): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיָכוּ כִּי הֵיכִי דִתְתַעֲתְרוּ,
תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתְּתַעֲשְׂרוּ; וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סט), אֲשֶׁר עַקֵּר הָעֲשִׂירוֹת בָּאָה לְאָדָם רַק
מִצַּד הָאִשָּׁה; וְלִכֵּן אֶתָּה צְרִיף מְאֹד לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתְּךָ, וְתַחֲיוּ בְּיַחַד
בְּאַהֲבָה מְאֹד, כִּי זֶה הַרְצוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְתִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל
נִקְיָה זֶה, וְאִזּוּ יִהְיֶה לְךָ בֵּית שְׁלָם וּבֵית חַם.

אוֹדוֹת הַכּוֹלָל וְהַלְמוּדִים וְכוּ', אֶתָּה צְרִיף לְדַעַת, אִם מְלַחֲצִים
אוֹתָךְ שְׁמָה, צֵא מִהַכּוֹלָל הַזֶּה, וְתַכְּנֵס לְלַמֵּד בְּכוֹלָל אַחֵר, לְמָה אֶתָּה
צְרִיף לְלַמֵּד בְּמָקוֹם שֶׁמְלַחֲצִים אוֹתָךְ, סוּף כָּל סוּף רַבְּנוּ ז"ל אָמַר

(לקוטי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סימן כב): הַגִּן-עֵדֶן וְהַגִּיהֶנוֹם הֵם בְּזֶה הָעוֹלָם; וְלִכְּנֵן אִם יֵשׁ לָךְ בְּאִיזָה מְקוֹם גִּיהֶנוֹם — בָּרַח לָךְ מִשָּׁם, וְתִבְרַח אֶל הַגִּן-עֵדֶן, וְהֵיכָן הַגִּן-עֵדֶן? בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁתִּרְגֵּיל אֶת עֲצָמָךְ לְלַמֵּד בְּסֹדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. וְלִכְּנֵן הִיָּה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּבְחַר לְעֲצֹמָךְ אִיזָה מְקוֹם תּוֹרָה שֶׁכֵּן מְשַׁלְּמִים, וְאַתָּה תִּלְמַד כְּפִי סֹדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁבֶל יַחְסֹר לָךְ יוֹם מִבְּלִי לְמוּד מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, הַלְכָה, וְזֶה יִכְנִים בְּךָ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה עוֹד לְלַמֵּד וְלִלְמַד וְלְהַתְעַלּוֹת בְּתוֹרָה וּבִיְרָאָה, וְתִזְכֶּה לְסִים כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים שֶׁשָׂה סֹדְרֵי מִשְׁנָה, וְאֵת כָּל הַש"ס כְּלוּ, וְד' חֻלְקֵי שֶׁלְחָן עֲרוּף, כִּי עֲכָשׁוּ בְּשָׁנִים אֱלוֹ שֶׁהֵן הַשָּׁנִים שֶׁלְאַחַר הַחֲתָנָה, הֵם הַשָּׁנִים הַכִּי יָפוֹת, כִּי עַד שְׁמוֹלִידִים וְעַד שְׁמֹגְדִלִים אֶת הַיְלָדִים, אֲזִי יְכוּלִים לְלַמֵּד הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (פְּסָחִים קיב): לוֹמֵד תּוֹרָה בְּטָהֳרָה — נוֹשֵׂא אִשָּׁה וְאַחֲרֶיכָּ לוֹמֵד תּוֹרָה. וְלִכְּנֵן מֵאַחַר שְׁזִכִּיתָ לְהַתְחַתֵּן, רְאֵה לְלַמֵּד בְּטָהֳרָה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַנְהָ שְׂתַצִּית אוֹתִי, וְתִקְנִים אֶת דְּבָרִי, וְאֲזוּ טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, הַעֲקֹר רְאֵה לְהַחְזִיק מִעֲמֵד, וְשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, וְתִהְיֶה מְאֹד מְאֹד חֲזָק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וּבְסִבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתַּצְלִיחַ בְּחִיָּךְ.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצה.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֶר בַּמִּדְבָּר, כ"ח אֶיֶר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

הִנֵּה קִבְּלָתִי מִכְּתָב מֵאִשְׁתְּךָ, אֲשֶׁר בּוֹ הִיא מְתַלַּוֶּנֶת מְאֹד מְאֹד עַל הַיַּחַס וְכוּ' וְעַל הַקְּרִירוֹת וְכוּ' שֶׁבִּינְךָ לְבִינָה, לְזֹאת בְּאִתִּי לְבַקֵּשׁ

אוֹתָךְ מְאֹד, יְדוּעַ שְׂרַבְנוּ וְ"ל מְאֹד מְאֹד הַקְפִיד עַל שְׁלוֹם-בֵּית, וְאָמַר (שיחות-הַר"ן, סימנים: רסג, רסד), שְׁאָדָם צְרִיף מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי כַּמָּה הִיא שׁוֹמֵרֶת אֶת הָאָדָם מִהֶעֱבְרוֹת, וְכֵן הִיא סוֹכֵלֶת בְּצַעַר גְּדוֹל בָּנִים, צַעַר עֲבוּר וְצַעַר לְדָה וְכוּ' וְכוּ'. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא נט.): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיְכוֹ, כִּי הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ [תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׁתַּתְעֲשְׂרוּ], נִמְצָא, שֶׁכָּל הַעֲשִׂירוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת בָּאָה רַק מִהָאִשָּׁה, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְכַבֵּד מְאֹד אֶת אִשְׁתְּךָ, וְאַף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאִתָּה רוֹצֵה לְלַמֵּד הַרְבֵּה, וְלִהְתַּעַלּוֹת בְּעַבְדוּת ה' יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַמְצָוָה הַרְאֵשׁוֹנָה הִיא פָּרוּ וּרְבוּ, וְזוֹ הַתְּכָלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה, כְּדִי לְמַלֵּא אֶת הָעוֹלָם עִם בְּנֵי אָדָם, שְׂיַפְּיְרוּ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), וְהַתְּכָלִית הִיא לְדַבֵּר תְּמִיד מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אִם זָכָה אוֹתָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם אִשְׁתְּ חַיִל, אִשָּׁה צַדִּיקָת, אִתָּה צְרִיף לְדַבֵּר אִתָּה, וְלִתֵּת לָהּ תְּשׁוּמַת-לֵב, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׂיֵשׁ לָכֶם בֵּן, וּמְאֹד קָשָׁה לָהּ, בְּכֵן אִתָּה צְרִיף לָהּ הַרְבֵּה יַחַס, וְזֶה יַעֲזֹר לָךְ בְּכָל הַמּוּבָנִים. וְעָלֶיךָ לְהַבִּין, כִּי הַשְּׁלֵמוֹת הִיא לְהִיּוֹת לְמִטָּה וְגַם לְמַעְלָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סח), כִּי אֵין זֶה עֲצָה רַק לְהִיּוֹת לְמַעְלָה, אֲלֵא עֲקָר הַשְּׁלֵמוֹת לְהִיּוֹת גַּם לְמִטָּה, הֵינּוּ בְּיַדֵּי אָדָם הִזָּה רוֹצֵה לְשַׁבֵּת בְּאִיזָה הַר וַיַּעַר וְכוּ', בְּלִי שְׂאָף אֲחָד לֹא יִפְרִיעַ לוֹ, וַיִּשְׁפַּח לְגַמְרֵי מִהָעוֹלָם הִזָּה וְכוּ', מֵהוּא צְרִיף אֶת הַצְּרוּת, אִשָּׁה וַיִּלְדִים וְכוּ', דִּיְרָה, מִשְׁכַּנְתָּא, חֲשַׁמַּל, מַכְלַת וְכוּ', אֲבָל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא רוֹצֵה אֶת זֶה, הוּא רוֹצֵה דִיְקָא שְׂאֲנַחְנוּ מִגּוֹשְׁי עֶפְר וְכוּ', גַּם-כֵּן מִפֶּה, יִזְכָּה לְהַשִּׁיג רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי דִיְקָא מִגְּשָׁמִיּוֹת וְהַבְּלִי עוֹלָם הִזָּה צְרִיכִים לְהַתְחַזֵּק וְלִהְחַזִּיק מִעֲמֵד.

אִוְדוֹת שְׁאִתָּה כָּל-כָּף מִקְפִיד שְׁאִשְׁתְּךָ מִנְשָׁקָת אֶת הַיִּלְדִים, וְכֵן לֹא לְקַנּוֹת צַעֲצוּעִים, תִּאֲמִין לִי, שְׂאִין לָזָה שׁוּם מְקוֹר, כִּי מֵה שְׂאֲמַר רַבְּנוּ וְ"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן נט): סִגְלָה לְיִלְדִים — לֹא לְהִיּוֹת כָּל-כָּף קְרוּב אֲלֵיהֶם, וְכֵן לֹא לְנִשֵּׁק אוֹתָם, זֶה סוֹבֵב הָעֲקָר עַל הַגְּבָרִים וְלֹא עַל הַנְּשִׁים, כִּי דִרְכָן שֶׁל נְשִׁים, שֶׁהֵן מְאֹד מְאֹד קְשׁוּרוֹת אֶל יִלְדֵיהֶם,

כי סוף כל סוף זה הִיָּה חֶלֶק מֵהֵן תִּשְׁעָה חֲדָשִׁים וְכוּ', וְאִם מִלְּחִיצִים
 אוֹתָן, הֵן יְכוּלוֹת לְבוֹא, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לְהִתְמוּטְטוֹת עֲצָבִים, וְזֶה
 מִבֵּיא גַם שָׂכָר עֲצָבִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְלִכְּן תִּקַּח אֶת זֶה בַּחֲשָׁבוֹן,
 שְׁאֲסוּר לְהִלְחִיץ אֶת הָאִשָּׁה בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, וְאֵתָה צָרִיף לְהוֹרִיד
 אֶת עֲצָמָךְ אֵלֶיהָ, וְלִסְפֹּר לָהּ סְפוּרִים מִתְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִים, וְעַל-יַד־זֶה
 תִּהְיוּ קְשׁוּרִים אֶחָד עִם הַשְּׁנִי, כִּי הָאִשָּׁה צָרִיכָה הִרְבָּה יַחֵס, וּבְפִרְט
 כְּשֵׁישׁ כָּבֵד בֶּן אוֹ בֵּת בְּבֵיתָ, וְהַבְּעַל לֹא נִמְצָא רַב הַיּוֹם וְרַב הַלִּילָה
 אִתּוֹ, אֲזוּ הִיא מִכְרָחָה לְקַבֵּל הִרְבָּה תְּשׁוּמַת-לֵב וְיַחֵס, וְלִכְּן תִּשְׁתַּדֵּל
 בְּכָל מִינֵי אִפְּנִים שְׁבַעוּלָם לְתַת לָהּ תְּשׁוּמַת-לֵב וְיַחֵס, וְתִרְאֶה אִיף
 שְׁלֹא תִפְסִיד עַל-יַד־זֶה — לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת וְלֹא בְּרוּחַנִיּוֹת.

נָא וְנָא תְּצִיִּית אֶת כָּל מָה שְׁאַנִּי מִבְּקַשׁ אוֹתָךְ, וְדִיְקָא עַל-יַד־זֶה
 יִהְיֶה לָךְ שְׁלוֹם-בֵּית נִפְלָא, רַק תִּשְׁמַר לֹא לְדָקָר אוֹתָהּ בְּדַבּוּרֵי פִיךָ,
 וְעַל-יַד־זֶה תִּצְלִיחַ מְאֹד.

נָא וְנָא רְאֵה לְשִׁמּוֹר עַל הַבְּרִיאוֹת שְׁלָךְ, תֹּאכַל בְּזִמָּן, וְתִישַׁן
 בְּזִמָּן, וְאִם קוֹרָה שְׁלִילָה אֶחָד אַחֲרָתָ וְכוּ', וְלֹא קִמַּת בְּכָלֵל וְכוּ',
 אֲסוּר לָךְ לְהִשְׁבֵּר מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ, כִּי זֶה הַנְּסִיוֹן שְׁמַנְסִים אֶת הָאָדָם,
 לְרֵאוֹת אֵל מִי יִפְנֶה בְּעַת הַיְרִידָה וְהַנְּפִילָה, וְאֲסוּר לְהוֹצִיא אֶת
 הָעֲצָבִים עַל הָאִשָּׁה, אֲדַרְבָּה, צָרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקָּר אוֹתָהּ בְּיוֹתֵר.

תִּתְאַמֵּן לִי, שְׁיֵישׁ לִי עוֹד הִרְבָּה לְכַתֵּב לָךְ בְּנִקְדָּה זוֹ, כִּי הִצְמָצוּם
 זֶה הִיסוּד בְּקַבְּלַת הָעַל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאַנִּי
 מִבְּקַשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שְׁתִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת גַּם יַחַד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצו.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, כ"ח אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד הִצְטַעַרְתִּי לְשִׁמְעַע מֵה
שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה.

כְּתַבְתִּי מִכְתָּב לְבַעֲלֶךָ, וְאֲנִי מֵאֵד מֵאֵד מְקַנֶּה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שְׂיִכְנְסוּ בּוֹ הַדְּבוּרִים הָאֵלֹהִים, וְתִצְלִיחֵי בֵּין בְּגִשְׁמֵי יַבִּין בְּרוּחָנִי.

רְאֵי לְהַתְחַזֵּק, סוּף כָּל סוּף כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים
שְׂבַעֲלֶךָ עוֹשֶׂה, יִהְיֶה לְךָ חֶלֶק כְּחֶלֶק עִמּוֹ, כִּי מֵה שֶׁהַבַּעַל לֹמֵד
וּמִתְפַּלֵּל, הָאִשָּׁה מִתְחַלֶּקֶת עִמּוֹ בְּיַחַד, חֶלֶק בְּחֶלֶק בְּשׂוּהָ.

עִם כָּל זֹאת חֲזַקְתִּי אוֹתוֹ וְעוֹרַרְתִּי אוֹתוֹ, שְׂיִוָּרֵד אֶת עֲצֻמוֹ
מְרוּחָנִיּוֹת וְכוּ', וְיִתֵּן לְךָ יַחַס, אֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂיִשְׁמַע
בְּקוֹלִי.

הַעֲקָר רְאֵי לְהַתְחַזֵּק וְאַל תִּתְמוּטְטֵי, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע
יָבוֹא הַטוֹב, וְתִרְאֵי הַרְבֵּה נַחַת בְּחַיִּיךָ, כִּי אֲנִי מֵאֵד מֵאֵד מְקַנֶּה
לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂבַקְרוֹב הוֹלְכִים לְבָנוֹת בְּתִים, וְתִהְיֶה לְכֶם
דִּינָה מְשַׁלְכֶם, וְכֵן הוֹלְכִים לְהַכְנִס פֹּה עוֹד מֵאָה מְשַׁפְּחוֹת חֲרָדִיּוֹת
בְּשֶׁלֶב רֵאשׁוֹן, וְיִהְיֶה לְךָ עִם מִי לְדַבֵּר, וְתִהְיֶי תְּמִיד שְׂמִיחָה וְעֲלִיזָה.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמַע תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתִצְלִיחֵי דְרַבְּךָ תְּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בְּמִדְבָּר, כ"ח אִיִּר ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי ... גְּרוֹ יֵאִיר.

הִנֵּה חֲזַרְתִּי לְכָאן אַחֲרֵי הַמּוֹן תְּלֵאוֹת וְיִסּוּרִים מְרוּרִים וְכוּ',
וּמְצַאֲתִי כָּאן צָרוֹת לְאִין סוּף וְאִין מְסַפֵּר וְכוּ', אִךְ זֹו נִחְמַתִּי בְּעִנְיִי,
שְׂאֲנִי זוֹכֵה לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוֹ ז"ל בְּעוֹלָם, עַל אִף כָּל
הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲפוּבִים.

תאמר ל... שֶׁהַשְּׁעוֹר יְהִיָּה בְּדִיּוּק בְּשַׁעַה תִּשַׁע בְּעֶרְב.

... צְרִיף מִמְּנֵי תִשׁוּבָה נְחוּצָה, אָבֵל שְׂכַח לְרֶשֶׁם אֶת מִסְפָּר
הַפֶּקֶס שְׁלוֹ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רחצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, עָרַב רֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנִשֵּׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיִּכְלֵל־הַקֹּדֶשׁ" דֵּי בְּכָל
אֶתֶר וְאֶתֶר, הַזֶּה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיִצְיִלֵם מִכָּל
צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל גִּנְעָה וּמִחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל
מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם, אָמֵן.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! הִנֵּה אָנוּ נִמְצָאִים כְּבָר עַל סֵף רֹאשׁ חֹדֶשׁ
סִיּוֹן, עוֹמְדִים מוֹכְנִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. מֵה צְרִיכִים בְּשִׁבִיל לְקַבֵּל
אֶת הַתּוֹרָה? אֶהְבָּה וְאֶחָדוֹת. פִּי כְּתוּב בְּעֵת קִבְּלַת הַתּוֹרָה (שְׁמוֹת י"ט,
ב): "וַיַּחֲזַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר", אוֹמֵר רַש"י: 'כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב
אֶחָד'. אֶת הַתּוֹרָה אֵינִי יְכוֹלִים לְקַבֵּל עִם רַמְאוֹת, צְבִיעוֹת שְׂקָר, הֵינּוּ
בְּפֶה אֲנִי אֲדַבֵּר גְּדוּלוֹת, אָבֵל בְּלֵב אֲנִי מְלֵא שְׂקוּץ, תַּעֲוֹב וְזֵהוּם,
אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: אָדָם יְכוֹל לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ,
לְחַזְקוֹ וּלְעוֹדְדוֹ, וְאֶחֶר־כֵּן הוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַעֲשִׂים
וְעוֹנוֹת, הוּא נִדְמָה כְּאָדָם הַשׁוֹתֶה זֵין, וְאֶחֶר־כֵּן מִשְׁתַּפָּר, וְזֵהוּ 'אֶחָד
בְּפֶה וְאֶחָד בְּלֵב', הֵינּוּ שְׂאִינוּ דוֹכֵר אֶמֶת בְּלִבָּבוֹ, כִּי אָדָם צְרִיף לְדַבֵּר
בְּמָה שֶׁהוּא אוֹחֵז, וְלֹא בְּמָה שְׂאִינוּ אוֹחֵז, זֶה צְרִיף לִהְיוֹת 'פֶּה אֶחָד
וְלֵב אֶחָד' — זוֹ קִבְּלַת הַתּוֹרָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה, אֶלֹא עַל־יְדֵי
הַתְּבוּדָדוֹת, שְׂאֵז נַעֲשֶׂה פֶה וְלֵב אֶחָד, כִּי אֶצְלוּ יִתְבַּרֵךְ צְרִיף לְבֹא
עִם אֶמֶת, מֵהוּ הָאֶמֶת? כְּמוֹת שֶׁהוּא! "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי הֲכִי
מִגִּשְׁם בְּעוֹלָם, אֵינִי לִי אֵיבֵר אֶחָד מִתְקַזֵּן, אֵינִי לִי גִיד אֶחָד מִתְקַזֵּן, אֲנִי

עזר לי, אבא שבשמים, שאזכה לנקות את האיברים והגידים שלי, באפן שאקבל עלי רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה", זו נקראת תפלה עם אמת, תאמר את האמת כמות שהיא, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קיב), כשאדם מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, צריך להיות עם אמת, ובשעה שאומר: ה' הושיע, שיהיה עם אמת, אומר רבנו ז"ל (שם): והמשכיל המבין, צריך לבקש את הקדוש-ברוך-הוא כל ימיו, שיזכה להגיד פעם אחת בחייו דבור אחד עם אמת. כך אנו חושבים שאנו מדברים אמת. אומר רבנו ז"ל: צריכים לבקש את הקדוש-ברוך-הוא — הלואי שפעם בחיים נגיד אמת. ומה זאת אומרת, הלא אני מתודה להקדוש-ברוך-הוא: "רבנו של עולם! חטאתי, עויתי, פשעתי", אבל צריכים לזכור, שגם זאת צריכים לומר באמת, אמת זה חותמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן צריכים לחשב תמיד — אולי כשאני מתודה להקדוש-ברוך-הוא, אולי אני שקרן אחד גדול, מפי אני אומר "חטאתי, עויתי, פשעתי", אבל בלבי אינני חושב לחזור בתשובה. האמת של רבנו ז"ל זו אמת אחרת לגמרי לגמרי, האמת של רבנו ז"ל — לראות איך אתה מתחזק בעת ירידה, לא בעת עליה, זו לא חכמה, כשאדם יש לו התעוררות לתשובה, אז הוא מתפלל להקדוש-ברוך-הוא, ומתבודד לפניו, זה עדין לא אמת, הקדוש-ברוך-הוא רוצה לראות כשאדם יורד ונופל ונשאלך במקומות המטנפים, ומחזיק מעמד ואינו נשבר, זו האמת של הקדוש-ברוך-הוא. ולכן אנו מוצאים בעת קבלת התורה: אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה, "לך אמר להם, שובו לכם לאהליכם". מה המשמעות בזה? אלא אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה, הנה כשהם עכשו פה, ושומעים את הקולות והלפידים, ובווערת אש גדולה, כלם מרגישים את הקדוש-ברוך-הוא, לב מי אינו רוצה לעבדו ותברך, לב מי אינו רוצה להשרף על קדוש ה'?! אם רואים אש בווערת, כככול, הקדוש-ברוך-הוא אש אכלה, הוא נמצא פה, לא רואים רק אלקות, לא שומעים רק קולות אלקות, מי אינו רוצה להפלל באין סוף ברוך הוא?! אומר הקדוש-ברוך-הוא, שובו לכם לאהליכם, כשהיה לכם ירידה ונפילה, תחזרו לאהליכם לבתיכם, אני רוצה לראות איך אז תזכו להתחזק, כי העקר הוא

בעת ירידה, כי אמר פעם ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, שהדבור אמת יוצא מהאדם דיקא בעת ירידה. אדם שבור, מרגיש שהוא הכי גרוע, הכי נמך, אין לו פכר שום תקנה, ואף-על-פי-כן מחזיק מעמד, זו המעלה הגדולה ביותר של בר ישראל.

ולכן אנו עומדים עכשו לפני קבלת התורה, עלינו להתחזק מאוד מאוד לא להתפעל משום בריה שבעולם, כי תכלית יציאת מצרים היתה רק כדי לקבל את התורה, כמו שכתוב (שמות ג, יב): "וזה לך האות, כי אנכי שלחתיך בהוצאתיך את העם ממצרים, מעבדון את האלקים על ההר הזה"; הינו שתקבלו את התורה בהר סיני. למה הקדוש-ברוך-הוא נתן את התורה בהר סיני דיקא?! אומרים חכמינו הקדושים (במדבר ובה, פרשה יג): "גאות אדם תשפילנו" (משלי כט, כג) — זה תבור וכרמל, שבאו מתגאים לומר שאנו גבוהים, ועלינו הקדוש-ברוך-הוא נותן את התורה, "ושפיל ריח יתמך פבור" (ישעיה נז, טו) — זה סיני, שהשפיל עצמו (פסיקתא רבתי ג). תבור וכרמל שני הרים גדולים, שהתגאו — אנו גדולים, ועלינו יתן הקדוש-ברוך-הוא את התורה. הקדוש-ברוך-הוא שונא גאות, ישות, שקר, הר סיני הקטין את עצמו, ועליו נתן הקדוש-ברוך-הוא את התורה. מהי גאווה? שקר. אדם מחזיק עצמו מי יודע מה. זה אמת? ענוה, "אמת מארץ תצמח" (תהלים פב, יב), אדם צריך לזכר, שייבוא היום, ויצטרף להיות תחת האדמה, ולא יועיל שום דבר. אדם צריך תמיד לזכר, שייבוא היום, ויצטרף לעזב את זה העולם, ומה ישאר ממנו? רק התורה שלמד.

ולכן אבקש מכם, אנשי שלומנו היקרים! אנו אוהזים קדם קבלת התורה, באו נקבל על עצמנו ללמד בכל יום תורה. הלא התלמידים שלנו שלמדו בהיכל-הקדש, היו להם חמשה-עשר שעורים, ולמדו בהתמדה גדולה מאוד מאוד, אני מקנה מאוד להקדוש-ברוך-הוא להדפיס עכשו את הלוח של סדר הלמוד חמשה-עשר שעורים, כדי שכל אחד ואחד מאתנו יוכל ללמד בכל יום אפלו קצת, אבל תדעו לכם, שבמשך השנים זוכים לסיים את

כָּל הַתַּנּוּן, בְּבִלֵי יְרוּשָׁלַיִם תּוֹסַפְתָּא, סַפְרָא, סַפְרֵי, סַפְרֵי זֶהר וְתַקּוּנִים, מְדַרְשׁ רַבָּה וְתַנְחוּמָא, לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, וְזֶה הַיְסוּד.

הֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה וְהַפֶּל פּוֹרַח, וְהֵנָּה עוֹבֵר שְׁבוּעַ, חֹדֶשׁ וְשָׁנָה, וּמְאוּמָה אֵין בְּיַדְיָנוּ. וְלִכֵּן עֲכָשׁוּ דִיקָא בְיוֹם קַבְלַת הַתּוֹרָה, חַג הַשְּׁבוּעוֹת, עֲלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמָנוּ סִדְרֵ-דְרָךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל, הַמוּבָא בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ע"ו, דְרָךְ כָּל-כָּף קֵלָה, שְׂאָדָם יְכוּל לַעֲבֹר וְלִלְמַד אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה. כְּתוּב בְּשֵׁם הַחֲדוּשֵׁי הַרִי"ם: לְמָה חַג הַשְּׁבוּעוֹת נִקְרָא זְמַן מִפֶּן תּוֹרַתְנוּ, וְלֹא נִקְרָא זְמַן קַבְלַת תּוֹרַתְנוּ? אֲלֵא מִפֶּן הַתּוֹרָה הִזָּה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, לִפְנֵי שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ-מֵאוֹת שָׁנָה, אֲזוּ נִתְּנָה לָנוּ הַתּוֹרָה, אֲזוּ הִזָּה מִפֶּן תּוֹרָה, אִךְ קַבְלַת הַתּוֹרָה זֶה בְּכָל יוֹם, בְּכָל יוֹם וְיוֹם יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ פְּחָדְשִׁים, בְּכָל יוֹם יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלוּ נִכְנַסְתָּ עִמּוֹ בְּבֵרִית, מִפֶּן תּוֹרָה זֶה בְּשְׁבוּעוֹת, וְקַבְלַת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם. אוֹמֵר רַבְּנֵי ו"ל, שֶׁהַיּוֹם מְאֹד קָצֵר, וְאָדָם צָרִיךְ לְהִרְחִיבוֹ. כְּשֶׂאָדָם קָם, בָּא יֵצֵר הָרַע וְאוֹמֵר לוֹ בְּעוֹנַת הַחֹרֶף: קַר בַּחוּץ, גְּשָׁמִים וְרוּחוֹת, תִּצְפֶּה עֲצָמְךָ הַיֵּטֵב עִם הַשְּׁמִיכָה, וְיִהְיֶה לְךָ חֵם עוֹד שְׁעָה, מֵהַ בּוֹעֵר, עֲדִין חֲשֶׁךְ וְכָף תּוֹפֵס אוֹתוֹ. בְּקִיץ אוֹמֵר לוֹ: הֵנָּה כְּבֹר אוֹר, וּבִקְשֵׁי יִשְׁנֶת כְּמָה שְׁעוֹת וְכוּ'. אָדָם שֵׁישׁ לוֹ שֶׁכָּל — קוֹפֵץ מִהַמְטָה, נוֹטֵל יָדָים וּמְזַדְרָז לְמַקְנָה, וּמִתְחִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה. חֲבַל עַל כָּל יוֹם וְיוֹם, כָּל יוֹם מִתְחִיל בְּקַצְרָה וּצְרִיכִים לְהִרְחִיבוֹ, רַבְּנֵי ו"ל מְגַלֶּה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פּד), אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז, וְיִכּוּלִים לְהַשִּׁיג רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוּת, לְרֵאוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְלָמָּה אֵינָנוּ זוֹכִים לְרֵאוֹת אוֹתוֹ? כִּי זֶה נְחֻשִׁים וְעַקְרָבִים הַמְּבַלְבְּלִים אֶת הַמַּחַ, אֲבָל אִם אָנוּ הוֹלְכִים בְּדְרָךְ אֱהָבָה וַחֲסֵד, אֲזוּ נִתְרַחֵב הַמַּח וְהַדַּעַת, שָׁנָה מֵהַ שְׂשָׂאֵלוּ תִלְמִידֵי רַבִּי נַחוּנְיָה בֶן הַקָּנָה: בְּמָה הָאֲרַכְתָּ יָמַי? אִיךָ זְכִיתָ, שְׁכָל יוֹם וְיוֹם הִזָּה לְךָ אֲרִיךָ? וְעֵנָה: וְתַרְנֵן הֵייתִי בְּמִמוּנֵי (תַּעֲנִית כ.). אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת וְתַרְנֵן זֶה לְזֶה, זֶה מִתְבַּטֵּא בְּעֵינֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמִדּוֹת, לְדוֹן כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, וְלֹא לְהַתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, מִשׁוּם רָשַׁע מְרָשַׁע

הַרוּצָה לְמַנַּע אוֹתָנוּ מִלְּבַנּוֹת בֵּית־הַכִּנּוֹסֶת, מִלְּבַנּוֹת כּוֹלָל, מִלְּבַנּוֹת יְשִׁיבָה, מֵאלוֹ לֹא צְרִיכִים לְהִתְפַּעֵל, הֵם שְׁלִיחֵי הַסֵּמ"ךְ־מ"ם.

וְכַאֵן הַמָּקוֹם לְעוֹרֵר, חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׁבַנִּינוּ כּוֹלָל נִפְלָא, לּוֹמְדִים שֵׁם כְּבוֹר חֲמֻשִׁים אַבְרָכִים, יְשִׁיבָה נִפְלָאָה, וְעַכְשָׁו אָנוּ בּוֹנִים פְּנִימָיָה, וּמְקוּוֹה עִם אַרְבָּעָה בּוֹרוֹת, שְׁיִהְיֶה מִסְפִּיק לְקַהֲלָה שְׁלֵנוּ, אֲבָל חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים: כֶּסֶף מִנְלָן, מָה עוֹנִים חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים עַל שְׂאֵלָה זוֹ? לּוֹמְדִים קִיחָא קִיחָא. הִתְכַּרַח לִי לֹמֵר לָכֶם, זֶה שְׂיוּצָאִים לְהַפְצָה מְרֻכָּזָת, עֲבוּר בְּנֵין בֵּית־הַמְּדַרְשׁ, אֵין עוֹד מְצוּוֹה גְּדוּלָה מְזוּוֹ, קָדָם כָּל מְזוּפִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשִׁנִּית — מְבִיאִים פְּרֻנְסָה הַבֵּיתָה, וְשְׁלִישִׁית — נִשְׁאָר גַּם לְבֵית־הַמְּדַרְשׁ.

יַעַן שֶׁהַמַּצֵּב בְּאַרְץ מְאֹד מְתוּחָ, וְאוֹיֵרֶת מְלַחְמָה שׁוֹרָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לֹא תָקוּם צָרָה פְּעַמִּים, בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל מְשַׁחֲזִים כְּבוֹר אֶת חֲרָבָם, בְּנֵי עֲשׂוֹ מְסִיעִים בְּיָדָם, וְאֵין לָעַם יִשְׂרָאֵל אֶלָּא אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים. לְזֹאת הוֹצֵאתִי קִמִּיעַ, שְׂאֲנִי מִבְּטִיחָ, שְׂמִי שִׁילָךְ עִמּוֹ — לֹא יֵאָרַע לוֹ שׁוּם דְּבָר. וְלָכֵן רְצִיתִי מְאֹד מְאֹד שְׂאֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים יִלְכוּ לְהַפְיֵץ אֶת הַקִּמִּיעַ הַזֶּה בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְיֵצֵא מִזֶּה שְׁלֵשָׁה דְּבָרִים: קָדָם כָּל, לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בַעַת מְלַחְמָה, הַשֵּׁם יִשְׁמַר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, אוֹמְרִים חֲכַמֵּינוּ (בְּבֹא קָמָא ס.): כִּיִּן שְׁנַתְּנָה רְשׁוֹת לְמִשְׁחִית, אֵינוּ מְבַחֲזִין בֵּין טוֹבִים וְרָעִים, וְזֶה יֵצִיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאֲנִי חֹזֵק בְּזֶה, אֲבָל לְזֶה צְרִיכִים אֲמוּנַת חֲכַמִּים, וּמִי שְׂאֵינוּ מְאֲמִין — שְׂיַעֲשֶׂה כְּרָצוֹנוֹ.

הִנֵּה אֲנִי זוֹכֵר בְּעַת מְלַחְמַת הַמִּפְרָץ, בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בְּמַסְכוֹת גֹּז, כָּל אֶחָד הִיָּה נִרְאָה כְּפֻרְצוֹף שֶׁל סוּס, יִשְׁבוּ בְּחֶדֶר אָטוּם, פְּחָדוֹ לְצֵאת, וּבִיבְנֵאל אִמְרַתִּי לְאֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂאָף אֶחָד לֹא יִחַבֵּשׁ מַסְכָּה, תִּלְכוּ לְבֵית־הַכִּנּוֹסֶת בְּרִישׁ־גְּלִי, וְאֵל תִּחְשְׁשׁוּ. וְהִיָּה נִדְמָה כְּאִלוֹ אֶחָד בָּא מִהֵיעַר וְאוֹמֵר דְּבָרִים מוֹזְרִים וְכוּ', אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּיבְנֵאל הִיָּתָה לָהֶם אֲמוּנַת חֲכַמִּים, יֵצְאוּ עָרֵב וּבָקֵר וְצֹהֲרִים בְּלֵי מַסְכוֹת, וְדַרְךְ הַחֲלוּנוֹת צָעְקוּ הַחֲלוּנוֹתִים: מְשַׁעֲפִים... אֶף אֲנִישֵׁי

שְׁלוֹמֵנו הִלְכוּ בְּבִטְחָה, כִּי אֲנִי אוֹמֵר עַל הַקְּמִיעַ הַזֶּה, וְאֲנִי חֹזֵק בְּדַבְּרֵי. וּמִי שְׁרוּצָה — שְׂאֵמִין, וּמִי שְׂאִינוֹ רוּצָה — לֹא. וְדַבֵּר שְׁנֵי — תְּהִיָּה לָכֶם פְּרִנְסָה מְזֵה, פְּעֻמִּים ח"י וְכוּ' וְכוּ'. וְהַדְּבַר הַשְּׁלִישִׁי — תִּצַּא לָנוּ הַכְּנָסָה לְמַעַן בְּגִין בֵּית-הַמִּדְרָשׁ.

כְּמוֹ-כֵן בְּפוֹלֵל חֹסֵר עֲדִין מִזְגָן. וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, שֶׁכָּל אֶחָד שְׂשׁוּמֵעַ אוֹתִי עֲכָשׁוּ, יְגַדֵּב כָּכֵל יְכַלְתּוֹ בְּעִבּוֹר זֶה, וְיִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה שְׁלוֹמֵדִים, מִמֶּשׁ תּוֹרָה לְשִׁמָּה, זֶה מִמֶּשׁ עֲנֵג וְעִרְבוּת לְרֵאוֹת אֵיךְ לוֹמְדִים בְּחִיוֹת וְכוּ', וְאֵת הַתְּרוּמָה תִּתְּנוּ לָר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, עִבּוֹר הַמִּזְגָן בְּפוֹלֵל.

הִנֵּה אֲנַחְנוּ גּוֹמְרִים עֲכָשׁוּ אֶת הַקְּשׁוּט שֶׁל הָאוֹלָם שְׂמַחֹת, וּכְבָר מִתְּחִילִים לִבְנוֹת אֶת בֵּית-הַכְּנָסֶת. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֵינָנו מְפַחְדִים מֵאֶף אֶחָד, רַק מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, שְׂיַעֲזְרוּ לִי לְהוֹצִיא כְּסוּפֵי מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל.

וְדַבֵּר נוֹסֵף שְׂרֻצוֹנִי לְעוֹרֵר אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְפֶרֶט אֵלּוּ הָאֲבָרְכִים שְׂגוֹרִים עֲכָשׁוּ בִּיבְנָאֵל. הוֹלְכִים לִבְנוֹת עֲכָשׁוּ עוֹד כְּמָה שְׂכוּנוֹת, תִּרְאוּ לְרִשָּׁם עֲצֻמָּם אֲצֵל ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְאֲצֵל ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְאֵל תַּחֲמִיצוּ אֶת הַהִזְדַּמְנוֹת, יְכוּלִים לְקַבֵּל מֵאָה אַחוּז מִשְׂפַּנְתָּא, מִי שְׂאִין לוֹ כֶּסֶף לְשֵׁלֶם, וְאֵל תִּהְיוּ בְּטַלְגִים, הִרְבֵּה לֹא רָצוּ לְהֶאֱמִין שְׂיִכְנוּ לָנוּ פְּעַם, וְהִנֵּה בָנוּ לָנוּ כְּמָה שְׂכוּנוֹת, וְהוֹלְכִים לִבְנוֹת עוֹד כְּמָה שְׂכוּנוֹת, פֶּה תְּהִיָּה "עִיר בְּרִסְלָב" בְּמֵלֵא מוֹכֵן הַמֵּלָה, אֶף שְׂנֵרָאָה בְּחֵלוֹם, אֲבָל זֶה יִתְגַּשֵּׁם.

נַחֲזֹר לְעִנְיָנֵנו, שְׂדַבְּרָנוּ מִקְבֵּלַת הַתּוֹרָה. אֵינְךָ דַּבֵּר חָשׁוּב מִלְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד תּוֹרָה, אֵינּוֹ צְרִיךְ דַּבֵּר — רַק הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן ח'): יֵשׁ מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. מְזוֹן הַגּוּף — אֲכָל, מְזוֹן הַנִּשְׁמָה, שְׂאָדָם צְרִיךְ לְתַת לְנִשְׁמָתוֹ גַּם לְאָכֵל וְלִשְׁתּוֹת. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן כג'): אֲשֶׁרִי מִי שְׂאוּכֵל בְּכָל יוֹם כְּמָה פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, וְשׁוֹתָה אַחֲרֵי-כֵן כְּמָה מְזוֹרֵי תְּהֵלִים. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כְּמָה פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, שְׂמוּבָא מֵהָאֲר"י ז"ל, שְׂהוֹרֵג אֶת

היצר הרע שלו, ואומר בכל יום 'יום תהלים', התהלים נחלקים לשבעה ימים בשבעת ימי השבוע, ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר), חלק ב', סימן עג): מי שאומר תהלים — זוכה לתשובה, זוכה להגיע לשער ששיף אליו, לאור ששיף לנשמתו, ולכן אשרי הלומד בכל יום ח"י פרקים משניות, ושונה אחר-כך יום תהלים, אשרי לו ואשרי חלקו! ואומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין מב.): במי אפה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש לו חבילות של משנה. אין דבר גדול מלמוד משניות, אם היו בני-אדם יודעים מהו למוד משניות, היו מסיימים בכל יום ח"י פרקים, ובפרט אם מחלקים את זאת לשלשה — ששה פרקים בבקר, ששה בצהרים, ששה בערב, אין זה קשה כל-כך. חכמינו הקדושים אמרו (קדושין מ:): כל שאינו — לא במקרא ולא במשנה, אינו מן הישוב, ותברח ממנו, שלא תהיה לך שום הנאה מאדם זה. מהו זה? אלא מקרא צריך ללמד בכל יום 'שנים מקרא ואחד תרגום' עם פרוש רש"י, וזה מסגל לאריכות ימים ושנים, כמאמרם ז"ל (ברכות ח:): כל המשלים פרשיות עם הצבור, מאריכים לו ימיו ושנותיו; אנו שומעים כל-כך הרבה מקרים מוזעזעים, כל-כך הרבה אנשים, רחמנא לצלן, נהרגים בגיל צעיר, והנה חכמינו הקדושים נותנים לנו עצה לזכות לאריכות ימים — על-ידי שזוכים להשלים בכל שבוע פרשת השבוע — זה מקרא. והנה צריכים ללמד בכל יום משנה, והנה צריכים להיות בעל דרך ארץ גדול מאד, רבנו ז"ל נתן לנו "ספר-המדות" שהמדות הן עקר האדם — דרך ארץ, ואמר פעם: אם קיסרין ומלכים היו יודעים מה ואיך אני לומד עם אנשי דרך-ארץ, היו שולחים ילדיהם אלי ללמד דרך ארץ, כי אצל רבנו ז"ל הנה דרך ארץ גדול מאד.

מספרים בשם צדיקים, שהשבת הזו, שבת שהיא קדם קבלת התורה, נקראת שבת דרך ארץ, כי דרך ארץ קדמה לתורה. שבת לפני פסח נקראת שבת הגדול, שבת לפני יום הכפורים נקראת שבת שובה, ושבת לפני קבלת התורה נקראת שבת דרך ארץ, אצל רבנו ז"ל הנה העקר דרך ארץ, עלינו לראות שלא יצא מאתנו בושות לצדיק, עלינו לשמור מאד מאד את שם הצדיק, רבנו ז"ל אומר

(ספר־המדות, אות צדיק, סימן ט), שְׁמִי שְׂאוּבָה אֶת הַצַּדִּיק, צְרִיף לְשֹׁמֵר
 אֶת הַצַּדִּיק שֶׁלֹּא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע. באו נשמר על השם של רבנו
 ז"ל, באו שלא תהיה לנו שום שיכות אל משגעים ומטרפים, שסתם
 מחללים את שם רבנו ז"ל, באו גלף ונפיץ את אור רבנו ז"ל
 במסירות נפש הכי גדולה, ולא נתפעל משום ברירה שבעולם, הגיע
 הזמן שעלינו לגלות את רבנו ז"ל, ולא להתפעל משום מונע
 ומעכב, רבנו ז"ל מחדיר בנו אהבת התורה — איך נאהב את
 התורה ונרצה ללמדה.

מספרים בשם רבי ישראל סלנטר ז"ל, אבי תנועת המוסר,
 שאמר: למה לא יודעים בדיוק מתי היה קבלת התורה, אם בששה
 בסיון או בשבעה, כי יש מחלוקת? ענה ואמר: כי התורה אינה
 מתלבשת לא בזמן ולא במקום, הרבה פעמים אדם אומר: הזמן
 הזה אינו טוב ללמד תורה, המקום הזה אינו טוב ללמד תורה, אף
 אין זה כף, אם אין לה רצון ללמד תורה, אף שתלך לישיבה הטובה
 ביותר וכו', לא תלמד בה, אבל אם עז רצונה ללמד תורה, אזי
 באיזה מקום שתלך — תקח סטנדר ותלמד וכו'. וכן לגבי זמן,
 אדם אומר: הזמן הזה אינו בעבורי, אני מבלבל, אני הולך לשמע
 עתה מוסיקה וכו'. אף התורה אינה תלויה בזמן, רק תלמד תורה
 באהבה, ואז תראה לאילו דרגות תגיע בזה העולם, וזו מעלת האדם
 שזוכה להיות מקרב אל רבנו ז"ל, יש לו חשק ללמד תורה.

אני תמיד אומר, שאין משג של 'בין הזמנים', בעולם הישיבה
 יודעים, שבאלול מכינים עצמם לקראת חודש תשרי, שהוא חודש
 בין הזמנים — לראש השנה, יום כפור, ספות. באדר מכינים עצמם
 לחודש ניסן, ועסוקים בפסח וכל אשר סביב, ואם־כן ניסן ותשרי
 זה בין הזמנים, אומר רבנו ז"ל (לקוטי־מוה"ר, חלק א', סימן ט), דימי
 ניסן ותשרי הם ימי תשובה, אין בין הזמנים, אדם צריך ללמד תורה
 כל יום ויום. יש פעם אחת בין הזמנים — כשאדם נפטר.
 הקדוש־ברוך־הוא שולח מלאך המות, ומוציא את הנשמה מהאדם,
 אומרים חכמינו הקדושים (עין עבודה זרה כ.): בשעה שאדם רואה את
 מלאך המות, הוא מלא אימה, נופל עליו פחד, ונכנס בלי הכרה,

וְחוֹנֵק אוֹתוֹ וּמוֹצִיא נְשָׁמְתוֹ, וְצוֹעֵק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְאֵין אִישׁ יָכוֹל לְשָׁמַע קוֹלוֹתָיו. תִּתְאַרוּ לְעַצְמְכֶם, שְׂאֵתֶם הוֹלְכִים בַּיַּעַר, וְאֵתֶם רוֹאִים עֵין מִתְקַרְבֵּת אֲלֵיכֶם, וְגִדְלָה וְגִדְלָה, וְאֵתֶם מִתְחִילִים לְצַרַח וְכוּ' וְכוּ' בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, חוֹשָׁבִים שֶׁזֶה הַדְּבּוּק, וְאִם רוֹאִים שְׂתֵי עֵינַיִם, חֲמֵשׁ עֵינַיִם וְכוּ' וְכוּ', וְהִנֵּה רוֹאִים אֶלְךָ עֵינַיִם שֵׁישׁ לְמִלְאֵף הַמּוֹת, וּפְחַד גָּדוֹל נוֹפֵל עַל הָאָדָם, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת, רוֹעֵד וְנוֹפֵל בְּלֹא הַכְּרָה, וְרַחֲמָנָא לְצַלֵּן, חוֹנֵקוֹ וּמוֹצִיא נְשָׁמְתוֹ, וּמְמַהְרִים וּמְבִיאִים הַצֵּלָה, מִגֵּן דְּוַד אָדָם, מְנַסִּים לְהַחֲיוֹתוֹ, לְהַנְשִׁימוֹ.

וְהִנֵּה נִתְּוֹדַע שְׂאָדָם זֶה מֵת, וּמִתְחִילִים לְבָכוֹת: אוֹי, עֲזוּבָת אוֹתָנוּ וְכוּ' וְכוּ', וְלֹא מִשְׁאִירִים נִפְטָר בְּבֵית, וּבָאִים חֲבָרָא קְדִישָׁא וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ, וּמְטַהְרִים אוֹתוֹ, וְטוֹבְלִים אוֹתוֹ, וּמְלַבִּישִׁים לוֹ תַּכְרִיכִים, וְאוֹמְרִים הַסֵּפֶד, וְאַחֲר־כֵּן עוֹשִׂים לְיָיָהּ, וְאַחֲר־כֵּן קוֹבְרִים אוֹתוֹ, וּבֵין מִיתָה לְקִבּוּרָה — זֶה נִקְרָא 'בֵּין הַזְּמַנִּים', וּמַעֲבָר לְזֶה אֵין שׁוּם מְשֻׁג שֶׁל 'בֵּין הַזְּמַנִּים', אֲדַרְבָּה עֲלֵינוּ לְרֵאוֹת לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה, וְאַפְלוֹ קֶצֶת, אֲבָל לְהִיּוֹת חֲזָקִים לְלַמֵּד מִהַחֲמִשָּׁה-עֶשְׂרֵי שְׁעוֹרִים, בְּכָל יוֹם קֶצֶת חֲמֵשׁ רַשׁ"י, קֶצֶת גְּמָרָא, רַמְבַּ"ם, טוֹר, שְׁלַחַן עֲרוּךְ, בַּבְּלִי, יְרוּשְׁלָמִי, קֶצֶת זֶהר וְתַקּוּנִים, קֶצֶת "לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן", קֶצֶת "סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", קֶצֶת "סְפּוּרֵי-הַמִּדּוֹת", קֶצֶת "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרָנְתָּ ז"ל: 'מְעַט גַּם-כֵּן טוֹב', עַל-פִּי-רַב אָדָם רוֹצֵה לְלַמֵּד הַרְבֵּה, וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא יוֹצֵא לוֹ, אֲזִי אֵינוֹ לוֹמֵד כְּלוּם. אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: מְעַט גַּם-כֵּן טוֹב, לֹא צָרִיף לְהַעֲמִיס עַל עַצְמוֹ יוֹתֵר מִדָּאִי, כִּי אַחֲר־כֵּן לֹא יִלְמַד כְּלוּם. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה יט, סִימָן ב'): מִי שֶׁטִּפֵּשׂ אוֹמַר: מִי יָכוֹל לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה, מִי שֶׁפָּקַח אוֹמַר, הֲרִי אֲנִי שׁוֹנֶה ב' הַלְכוֹת הַיּוֹם, ב' הַלְכוֹת לְמַחֲרָ, עַד שֶׁאֲנִי שׁוֹנֶה אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה; כִּי אִי אֶפְשָׁר לְגַמֵּר אֶת הַתּוֹרָה בְּיוֹם אֶחָד, וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה, פְּרָשָׁה יב, סִימָן יא): לְמָה נִמְשְׁלָה הַתּוֹרָה לְתַאֲנָה? כְּשֵׁם שֶׁהַתַּאֲנָה נִקְלָטָה מְעַט מְעַט, כֵּן הַתּוֹרָה הַיּוֹם לוֹמֵד מְעַט וּלְמַחֲרָ הַרְבֵּה, לְפִי שֶׁאֵינָה מִתְלַמְּדָת לֹא בְּשָׁנָה וְלֹא בְּשִׁתַּיִם.

הַעֲקָר מַה שֶׁאֲנוּ צְרִיכִים לְרֵאוֹת, כְּשֶׁאֲנוּ יוֹצְאִים מִחֲדָר רַבֵּנוּ

ו"ל, איך אנו צריכים לצאת, אל תהיו בטלנים, אתם יודעים מה נשאר מהאדם? רק התורה והתפלה שהוא לומד בכל יום, כמאמר התנא הקדוש ר' יוסי בן קסמא (אבות ו, י), אין מלויין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות; אמר פעם המשגיח ר' אליהו לופיאן ו"ל, כתוב (שמות לה, א): "ויקהל משה את כל עדת ישראל", ואחר-כך "ויצאו כל עדת ישראל", ושאל: מילא משה רבנו הקהיל את כל עם ישראל, שרצה לדבר עם, אנו מבינים, אבל מדוע צריכים לכתב אחר-כך: ויצאו? אלא אמר: משל למה הדבר דומה? רואים אדם יוצא מאיזה מקום, ואין יודעים מה עשה במקום הזה, אלא אם רואים אדם יוצא מאיזה בית ומתנועע, סימן שבית זה הוא בית מרוח, ואדם זה השתכר וכו'. אבל אם אדם יוצא מהישיבה, אזי צריכים להכיר שיצא מישיבה, שזהו בחור ישיבה, ולמד תורה, וזה "ויצאו כל עדת בני ישראל לפני משה", כשיצאו ממשה והתנהגו כמשה, הבינו שהם בני ישיבה, עובדי ה'.

כלנו נמצאים אצל רבנו ו"ל, באים לראש השנה עשרת אלפים אנשים, אני רוצה השנה להביא לכל הפחות כפלים, אבל אני צריך לעורתכם, אני רוצה להדפיס המון קונטרסים על מעלת ראש השנה, לעשות התעוררות גדולה כל הקיץ, שיבואו מה שיותר אנשים. והנה בראש השנה באים כל-כך הרבה אנשים, ומאין יודעים שבאמת אנו מאנשי רבנו ו"ל? אלא "ויצאו כל עדת בני ישראל מאת משה", אם היציאה שלנו כל השנה מתנהגים כמו שרבנו ו"ל רצה, להפיץ אורו, להתחזק בכל המצבים הכי קשים, ללמד הרבה תורה, להתפלל השלש תפלות: שחרית, מנחה, ערבית — במנגן דיקא, אשר אין למעלה מזה, וכן לומר חצות בכל לילה, ולהתבודד להקדוש-ברוך-הוא, אין מעלה גדולה מזו, ועל-ידי-זה באמת נזכה להיות בחדר רבנו ו"ל.

חסדי השם יתברך, הקמנו קהלה קדושה ביבנאל, ברוך השם, אנו מוסרים נפשנו בשביל חנוך הילדים, מחתנים אותם בגיל צעיר, אף שהסמ"ך-מ"ם, ימח שמו וזכרו, מוסר אותי, אני מעלים עין, כי אני עוסק בטהרת ישראל, פיום הדור כל-כך נפול וירוד,

שְׁמִכְרָחִים לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים, וְאָף שֶׁהֲרָשַׁע הִזָּה בָּא בְּכָל מִינֵי נְכָלֵי עֲרַמְמִיּוֹת, פֶּעַם בְּאַהֲבָה, פֶּעַם בְּשִׂנְאָה, כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבְנֵנוּ וְ"ל, שֶׁהַחֲכָם עָשָׂה עֲגוּל חוּץ לְיִשׁוּב, וּבֹא מִלֶּךְ הַשָּׂדִים, וְאָמַר: הֲלֹא זֶה הַמָּקוֹם שְׁלִי, וְאָמַר לוֹ הַחֲכָם: מִי אָמַר כֵּן? וְאָמַר לוֹ מִלֶּךְ הַשָּׂדִים: אֵינִי מִפְּחַד מִמֶּנִּי, וּפְתַח פִּי, וְאָמַר: אֵינִי מִפְּחַד וְכוּ', וְאָמַר: אִם אַתָּה רוֹצֵה, אֲעֲשֶׂה דָּבָר שְׂאֵתָה תִּפְחַד מִמֶּנִּי, הַחַל לְהַתְּבוּדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיֵצְאוּ בְּרָקִים וְרַעְמִים, שֶׁהַחַל לְבָרַח, כִּי הַשָּׂדִים מְאֹד מִפְּחַדִּים מִבְּרָקִים וְרַעְמִים, לִפְעָמִים צְרִיכִים בְּרָקִים וְרַעְמִים, כְּדִי לְהַפְחִיד אֶת הַשָּׂדִים שִׁירְדוּ מֵאֲתָנוּ.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם, זְכִינוּ לְהִקָּים קַהֲלָה קְדוֹשָׁה, וְזוֹכִים לְהַצִּיל אֶת הַיְלָדִים, לְכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, בֹּאוּ תִצְּלִינִי יְלָדֵיכֶם לִפְנֵי שְׂיִהְיָה מֵאַחֵר, אֲל תִּסְתַּכְּלוּ עַל אֵף אֶחָד, יִהְיֶה מֶה שְׂיִהְיָה, אֲפִלּוּ שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם בָּא, וּמֵבִיא כָּל מִינֵי רַע-בְּנִים, וְעַם לְשׁוֹן חִלְקֵלְקוֹת הֵם מְנַסִּים לוֹמַר: מֶה יֵשׁ לָכֶם פֹּה בִּיבְנָאֵל, הֲלֹא אַתֶּם מְסַבְּבִים עִם חִילוּנִים וְכוּ'? ! אֲזַי יֵשׁ לִי סִפּוּר לְסִפּוּר לָכֶם.

הִנֵּה רַב אֶחָד גָּדוֹל מְאֹד בְּעִיר פּוֹנִיבּוֹ, וְעָשָׂה פֶּעַם אֲסַפָּה שֶׁל הַעֲשִׂירִים, וְחֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִשְׁלֵי יח, כג): עֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת, אֲזַי כָּלֶם הַחֲלוּ לְצַעַק זֶה עַל זֶה, אֲנִי יוֹתֵר מִיְחָס וְכוּ', וְזֶה צוֹעַק מִי אַתָּה? אָבִיךָ הִנֵּה סַנְדֵּלָר וְכוּ', וְכֵן לֹא יָכִלוּ לָקִים אֶת הָאֲסַפָּה, כָּל אֶחָד צָעַק עַל זוּלְתוֹ וְכוּ', וְלֹא יָכוֹל הִנֵּה הָרַב לְהַשְׁתִּיקָם, עַד שֶׁאָמַר הָרַב: יֵשׁ לִי סִפּוּר לְסִפּוּר לָכֶם, וְנִשְׁתַּתְּקוּ. וְסִפֵּר: פֶּעַם נִתְאַסְּפוּ סוֹסִים וְחֲמוּרִים בְּמָקוֹם אֶחָד וְעָשׂוּ אֲסַפָּה, וְטָעְנוּ לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָמְרוּ: לְמָה אָנוּ יוֹתֵר גְּרוּעִים מִכָּל הַחַיּוֹת, חַיּוֹת טָרֶף — זָאב, דֵּב אָרִי וְשָׂאֵר חַיּוֹת, אֵינן לָהֶם אֲדוֹן, אֵימְתִי שֶׁהֵם רוֹצִים הוֹלְכִים וְכוּ', חַיּוֹת הַבַּיִת, הוֹלְכוֹת בְּלִילָה לְרַפְתָּ, לְלוּל, יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה לְכָל הַפְּחוֹת בְּלִילָה וְכוּ', אֲנַחְנוּ חֲמוּרִים וְסוֹסִים, אֵינן לָנוּ לֹא יוֹם וְלֹא לִילָה, מְתִי שֶׁלְּאֲדוֹן מִתְחַשֵּׁק לְנִסְעָה, לוֹקַח אוֹתָנוּ אֲפִלּוּ בְּאֲמָצַע הַלֵּילָה, וּמִצְּלִיף בָּנוּ מִפּוֹת רַצָּת, וְאָנוּ מִכְרָחִים לְלַכֵּת וְכוּ'. שָׁמַע הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא טָעַנְתֶּם הַצּוֹדְקָת, וְאָמַר: אֲעֲשֶׂה עִמָּכֶם נִסְיוֹן, הֲלֹא אַתֶּם אוֹמְרִים שְׂאֵין לָכֶם לְמִי לְדַבֵּר, הִנֵּה אַתֶּן לָכֶם רְשׁוֹת

הדבור, בַּחֲמֹרוֹ שֶׁל בְּלָעַם כָּתוּב: "וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן".
 וּבַמְּקוֹם שֶׁתַּתְּלוּנָן שְׁמִקְבֻלַת מְכוֹת רִצַּח מִבְּעַל-הַבַּיִת, הִיא מִתְחִלָּה
 לְדַבֵּר מִיַּחוּס וְכוּ', אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: בַּמְּקוֹם שֶׁתַּדְבֵּר לְבְּלָעַם
 — לָמָּה אַתָּה פּוֹתַח אֶת פִּיךָ, וּמַכָּה בִּי מְכוֹת וְכוּ', הַחֲלָה לְדַבֵּר
 מִיַּחוּס: הֲלֹא אָנִי אֲתוֹנָךְ אֲשֶׁר רִכַּבְתָּ עָלַי וְכוּ'. וְכֵן אָמַר הָרַב
 מִפּוֹנִיבֹד' וְכוּ', הִנֵּה כָּל אֶחָד מְדַבֵּר מִיַּחוּסוֹ, אַתֶּם גְּרוּעִים מְסוּסִים
 וְחַמּוּרִים, אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ אֵין מִשָּׁג שֶׁל יַחוּס, כְּלָנוּ קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה
 בְּסִינִי.

מְסוּפְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זְבַחִים קטו): כְּשֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה
 לְיִשְׂרָאֵל, הָיָה קוֹלוֹ הוֹלֵךְ וְגוֹבֵר מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְכָל אַמּוֹת
 הָעוֹלָם אֲחֻזְתָּם רַעְדָּה. וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂאֶחָד לֹא
 יִתְפָּאֵר עַל זולתו, אָנִי יוֹתֵר יַחֲסוֹן, כִּי אָנִי מַעֲדָה זֶה, וְאַתָּה מַעֲדָה
 אַחֲרַת, זֶה הַגִּזְעוֹנוֹת הָאֲרוּרָה, כְּלָנוּ שְׂוִים, כְּלָנוּ בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, זֶה הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, אֵין פֹּה גִזְעוֹנוֹת, אֵין דְּבָר כְּזֶה אֲצִלָּנוּ אֲשֶׁכְּנֹזִי,
 סְפָרְדִי, הוֹנְגָרִי, פּוֹלְגִי, כְּלָם מִתְפַּלְלִים בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת אֶחָד, זֶה
 הַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת שְׁאָנוּ בּוֹנִים עֲכָשׁוּ, זֶה חֲדוּשׁ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ,
 מִתְפַּלְלִים בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הַזֶּה בְּכָל הַנְּסֻחָאוֹת, שְׂזָה מַעֲיֵן בַּיִת-
 הַמְּקֻדָּשׁ, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (מגלה כט): "וְאֵהִי לָהֶם לְבֵית-מִקְדָּשׁ מְעַט"
 — אֵלוֹ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רָצָה שֶׁבְּבֵית-הַכְּנֶסֶת
 יִתְפַּלְּלוּ יַחַד כְּלָם, לֹא יִהְיֶה בַּיִת-הַכְּנֶסֶת שֶׁל תִּימָנִים, שֶׁל עִירָקִים,
 שֶׁל מְרוֹקָאִים, שֶׁל אֲשֶׁכְּנֹזִים, שֶׁל חֲסִידִים וְכוּ', כִּי בַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ לֹא
 תִּהְיֶה בּוֹ עֵדָה אַחַת, אֲלֵא יִהְיֶה כְּלוּל מִכָּל הָעַדוֹת, וְזֶה הַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת
 שְׁאֲנֵי הוֹלֵךְ לְבָנוֹת עֲכָשׁוּ, וְלֹא בְּחֻנָּם שֶׁהִסְמִ"ךְ-מ"ם, יַמַּח שְׁמוֹ
 וְזָכְרוּ, עוֹשֶׂה כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת לְהִסִּית בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם,
 כְּאֵלוֹ אָנוּ רוֹדְפִים אוֹתוֹ. וַיֵּשׁ לִי מִכְּתָב שֶׁנִּמְצָא פֹּה בִּיבְנָאֵל, שֶׁהֲרָשַׁע
 מְרָשַׁע הַזֶּה שׁוֹלַח מְטַעַם הַמוֹעֵצָה הַדְּתִית, שֶׁלֹּא חָסַר בַּיִת-הַכְּנֶסֶת
 בִּיבְנָאֵל, יֵשׁ מְסַפִּיק בְּתֵי כְּנִסְיוֹת... תִּרְאוּ אֵיזָה רָשַׁע מְרָשַׁע הוּא,
 אֵיזָה טָמָא מְטָמָא, יוֹתֵר מִבְּלָעַם הַרָשַׁע, כִּי בְּלָעַם הַרָשַׁע רָצָה לְקַלֵּל,
 וְרָאָה אֶת בְּתֵי כְּנִסְיוֹת, וְאָמַר (בַּמְּדָבָר כו, כה): "מָה טָבוֹ אֶהְלֵךְ יַעֲקֹב",
 וְלֹא יָכוֹל הָיָה לְקַלֵּלָם. וְהִסְמִ"ךְ-מ"ם, יַמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, הוּא מְסִית

אֶת כָּלֶם, שְׁלֹא נוּכַל לְבָנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, כִּי זֶה יִהְיֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת שִׁיתְּפִלּוּ שֵׁם מִכָּל הָעֲדוֹת, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר כְּזֶה בְּכָל הָעוֹלָם — אֲשֶׁכְּנִידִים וְסִפְרָדִים, לִיטָאִים וְחֲסִידִים, יוּכְלוּ לְהִתְפַּלֵּל תַּחַת קוֹרַת גַּג אֶחָד, אֵין דְּבַר כְּזֶה, רַק בִּפְתָל הַמַּעֲרָבִי, שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה ב', סִימָן ב'): מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינָה מִכְּתַל הַמַּעֲרָבִי.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד, עֲזְרוּ לִי בְּמָה שְׁאַתֶּם יְכוּלִים. לְבָנוֹת אֶת בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ אֲנִי זָקוּק לְשִׁלְשָׁה דְּבָרִים: תְּפִלָּה, צְדָקָה וּמִלְחָמָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּעֵת שֶׁבָא אֵלָיו עֲשׂו: דוּרוֹן, תְּפִלָּה וּמִלְחָמָה. דוּרוֹן — צְדָקָה, אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, עֲזְרוּ לִי לְבָנוֹת אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת בְּכָל מַחִיר, כִּי בְּזֶה תְלוּיָהּ הַגְּאֻלָּה, וּמִי שִׁיחֶיָהּ לוֹ חֵלֶק בְּבָנִין בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ הַזֶּה — אֲשָׁרֵי לוֹ וְאֲשָׁרֵי חֵלְקוֹ!

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁתִּהְיֶה לָנוּ קְבֵלַת הַתּוֹרָה עֲרָבָה, וְנִקְבַּל עַל עַצְמָנוּ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְנִזְכָּה לַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן וְאָמֵן!

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה רצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בְּמִדְבָּר, עֲרַב־רֵאשִׁי־חֹדֶשׁ סִינַן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... וְ... שְׁיִחִיו נֹצֵחַ.

לְנִכּוֹן קְבֵלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֲמַר לָכֶם, בָּאתִי לְבֵיתִי, וּמִצָּאתִי הַכֹּל מְהֻפָּךְ וְכוּ', שָׁבַר עַל גִּבִּי שָׁבַר, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר כָּלֵל וְכוּ', וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי נוֹפֵל בְּדַעְתִּי, רַק אֲנִי אוֹמֵר אֶת הַבְּרָכוֹת "שְׁלֹא עֲשִׂנִי גוֹי", "פּוֹקֵחַ עוֹרִים", "הַמְכִּין מִצְעָדֵי גִבּוֹר" וְכוּ', בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, מָה הֵייתִי עוֹשֶׂה, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁלֹא הָיָה גַם זֶה.

אָשֶׁר   כה ש — כה שא   בְּנַחֵל   רט

וְלִכֵּן אָנִי לֹא מִבִּין מַה כָּל-כֶּף גִּלְחָצְתֶּם, בְּעוֹד חֲצִי שְׁעָה אֲדַבֵּר
עִמָּכֶם, וְהַכֵּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.

הַמְצִיפָה שְׂתַחֲזָקוּ, וְאֵל תִּתְיַאֲשׁוּ...

כה ש.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, עֶרְב־רֵאשִׁי-חֲדָשׁ סִינַי ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי ... גֵּרוֹ יְאִיר.

הִנֵּה תִקְבַּל מִכְתָּב כָּלְלִי לְתַלּוּת עַל לוּחַ הַמּוֹדְעוֹת מְאֹד דְּחוּף,
וְכֵן עוֹד שְׁנֵי מִכְתָּבִים, וְתַעֲזֹר לִי גַם אֹתָהּ לְבַצֵּעַ מַה שְּׁכַתּוֹב שָׁם,
מַה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים זָבֵל כְּזֶה בַקָּה לְתִינוּ, אֲנַחְנוּ מְחַנְכִים אֶת יְלָדֵינוּ
בְּקִדְשָׁה וְטָהָרָה, וּפְהָ יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵינוּ מְכֻשׁוּל כְּזֶה, וּמִי יוֹדֵעַ מַה
יֵלֵד יוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֵילּוּ בּוֹשׁוֹת יִהְיוּ לָנוּ אַחֲר־כֶּף.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, עֶרְב־רֵאשִׁי-חֲדָשׁ סִינַי ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סֵלָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר
וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד אָנִי בָּצֵעַר גָּדוֹל הֵן מִהַנּוֹכַל הַזֶּה, וְשֵׂיִצָא מְכֻשׁוּל מִתַּחַת
יְדֵינוּ, וְהֵן מֵאִין יְבוֹא עֲזָרִי, עֲזָרִי מֵעַם ה' עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אִם
קַפֵּץ הַטְּשָׁעַק שְׁלוֹ, עֲכָשׁוּ יִקְפָּצוּ כָּל הַטְּשָׁעִיקִים, וּמֵאִין אֶקַח כֶּסֶף
לְכַסּוֹת אֶת הַחֻבּוֹת.

נָא לְתִלּוֹת אֶת הַמִּכְתָּב כְּלִי בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ כְּכֹר עֲכָשׁוּ, וְכֵן
לְמִסֵּר אֶת הַמִּכְתָּבִים לְיַעֲדֵם.

הַכּוֹתֵב בְּצַעַר גָּדוֹל...

כה שב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, עֶרְב־רֵאשִׁי-חֹדֶשׁ סִינַן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

הִנֵּה הַיּוֹם נִכְנָס טְשַׁעַק שֶׁל סֵךְ שְׁלֵשִׁים אֶלֶף שְׁקָלִים תְּשֻׁלוּם
רֵאשׁוֹן לְקַבְּלָן, וְכִפִּי שְׁאֲמַר לִי ... יֵשׁ בְּחֻשְׁבוֹן רַק עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה
אֶלֶף ש"ח, מֵאַחַר שְׁקִפְץ הַטְּשַׁעַק שֶׁל ... כִּי בְּטַחְתִּי בּוֹ עַל הַהִלְוָאָה
שֶׁלוֹ, וְעַל-כֵּן רָאָה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים יִפְקִיד הַיּוֹם לְכָל
הַפְּחוֹת שְׁלִשֶׁת אֲלָפִים ש"ח, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְפֹּץ הַטְּשַׁעַק שֶׁל הַקַּבְּלָן,
וְאִז אֲנִי מֵאַבֵּד אֶת הָאֲמוּנָה אֲצִלוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְתִצָּא לָנוּ תַקְלָה לְהִבָּא,
אֲקַנְיָה שְׁתִּבְשֹׁר לִי בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

אֶתְמוֹל עֵבֶר עָלִי יוֹם קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, מִבֵּית וּמִבְּחוּץ צָרוֹת עַל
גְּבֵי צָרוֹת, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִבָּא. תְּשׁוּאוֹת חֵן עַל שְׁגָלִית
לִי עַל ... וְגִרְשָׁתִי אוֹתוֹ, מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים נְכַל כְּזֶה אֲצַלְנוּ.

הַמְּצַפֶּה לְשִׁמְעַ הַטּוֹב...

כה שג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, רֵאשִׁי-חֹדֶשׁ סִינַן
ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתַי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב

מִמֶּךָ.

רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּיָתֵר שְׂאת וּבְיָתֵר עֵז לִהְיוֹת תָּמִיד
בְּשִׂמְחָה, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נְסִיווֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְאֲשֶׁרִי
מִי שְׂמַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאֵינִי נִשְׁבֵּר מִשׁוּם דָּבָר, וְזוֹ גְדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל,
אִף שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים,
עִם כָּל זֹאת אֵינִי נִשְׁבֵּר, אֲלֵא בּוֹרַח אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְכַנְּסִים
אֶת עֲצָמוֹ בַּתּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בְּאֵמַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה זֶה
הַיְסוּד שֶׁל הַיְהוּדוּת, וְאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כֹּל-כֶּף חֶזֶק בְּאֱמוּנָה בְּרוּךְ
וּמְזַכֵּךְ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַד שְׁלֵא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִבִּין וְלֹא יִשְׁפִּיל
שׁוּם דָּבָר רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוֹת יִתְבַּרֵךְ, אִף מִחֲמַת הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן
עוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם כָּל מִינֵי מְשֻׁבְּרִים וְגָלִים בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לְהַשְׁפִּיחַ
מִמֶּנּוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוֹת יִתְבַּרֵךְ, וְנִכְנָסִים בּוֹ סִפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת, שְׂוָה
הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂוֹזֵכָה לְהַתְּחַזֵּק,
וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם אֵינִי שׁוֹבֵר אוֹתוֹ, אֲלֵא אֲדַרְבֶּה, הוּא זֹכָה לִהְיוֹת
דְּבוּק בְּחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם אֵינִי יָכוֹל לְשִׁבֵּר
אוֹתוֹ. וְלָכֵן רְאֵה, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיְקָר! לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֶפְגָּנִים
שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵז תִּרְאֶה נְסִים נְגָלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
כִּי הַמְּאֲמִין הָאֲמִתִּי, אֲשֶׁר מְאֲמִין שְׂאִין בְּלַעַדְיוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, זֹכָה
לְהַתְּעַלּוֹת מְעֻלָּה מְעֻלָּה, אֲשֶׁרִי מִי שְׂחֻזֵּק בְּאֱמוּנָה, וְאֵז יַעֲבֹר עַל
הַכֹּל, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנ"ה), שְׂמִי
שְׂחֻזֵּק בְּאֱמוּנָה, יֵשׁ לוֹ אֲרִיכַת אַפִּים, וְיֵשׁ לוֹ כַּח הַגְּדֵל וְהַצּוּמַח, וְאִף
אֲחַד אֵינִי יָכוֹל לְשִׁבֵּר אוֹתוֹ, וְרֵאוּ לִךְ לְלַמֵּד עֲכָשׁוּ אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת,
כִּי הִיא נִפְלְאָה מְאֹד, אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֻלְקָנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ,
שְׂיֵשׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה, וְתוֹרוֹת כְּאֵלוֹ, וְעֲצוֹת כְּאֵלוֹ, וְשִׂיחוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת
כְּאֵלוֹ, וְאָנוּ צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֻסֵּד חֲנָם
שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְּקַרֵּב לְרַבֵּנוּ ז"ל.

רְאֵה לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי כָּל
סֵפֶר וְסֵפֶר שְׂמַגִּיעַ לְבַר יִשְׂרָאֵל, עוֹשֶׂה אֶצְלוֹ מְהֻפָּכָה, וְעוֹזֵר לוֹ בְּכָל
הַתְּחוּמִים — בֵּין בְּגִשְׂמִי וּבֵין בְּרוּחִנִּי.

בגוף ... גרו יאיר, מצליח מאוד אצלנו, ואני מקווה, שיצא תלמיד חכם גדול מאד.

המאחל לך שבת שלום...

כה דש.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר במדבר, ב' סיון ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... שתחיה.

הנה אני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, ששנה הבאה עלינו לטובה תהיה לך פתח מאד נפלאה, ואני רוצה לקחת את הפתח הזאת בידי, ואני אנוח את הפתח בדיוק מה ללמד ואיך ללמד, כי ראיתי עד עכשו שהיו הרבה פשלונות, ואנחנו רוצים עכשו לארגן מחדש את כל בית-הספר, והפתח הזו תהיה הפתח הגדולה, פתח התיכון, וכל בית-הספר יסתכלו רק על הפתח הזו. לזאת אני רוצה למלא השנה את הפתח הזו עם הרבה ידע, שילמדו בשנה אחת מה שלא למדו בהרבה שנים, ודעת לנכון, שתחדירי בהן גם-כן יראת שמים, על-פי השיחות-מוהרא"ש שאת בקיאה בזה, אבל הכל יהיה כפי שדברתי אתכן.

גא ונא ראי להתחזק ולהחדיר בבנות רק יראת שמים, ואפלו אם תחליפי לפתות הנמוכות, גם-כן תספרי להן ספורים משיחות-מוהרא"ש, וכל מיני ספורים להחדיר בהן יראת שמים. ורציתי שבפתח שלך, פתח התיכון, תפנסנה ארבע מורות, זאת אומרת, כל מורה שתלמד מקצוע אחר, וכך יהיה חשק לתלמידות ללמד, כי אני רוצה להכין אותן, שתהיינה תלמידות להפליא, ובעזרת השם יתברך, נעשה ונצליח.

גא ונא ראי להתחזק מאד, אני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתוף שבועים יצא הספר הנפלא "חסדי אבות", ויהיה לך מה

לְלַמַּד עִם הַבְּנוֹת, וְכֵן אֲנִי עֹכְשׁוּ מְסַדֵּר אֶת הַפְּרוּשׁ עַל מִשְׁלִי "חֻכְמַת שְׁלֹמֹה", וְגַם בְּזֶה יִהְיֶה לָךְ מָה לְלַמַּד עִם הַבְּנוֹת.

הַעֲקָר רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּו יִתְבָּרַךְ, לִידַע לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדִיעַ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיכִים לְהַחֲדִיר בְּעֲצָמוֹ אֶת הָאַמוּנָה הַזֶּה, וְאִז עוֹבְרִים אֶת הַכָּל בְּשֵׁלוֹם. הַעֲקָר אַל תִּשְׁכַּרְי מִשׁוֹם דְּבָר, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

תְּהִלָּה לְאֵל, כְּכֹר בְּאֵי הַמּוֹדֵד וּמְדַד אֶת הַשֵּׁטַח, וְאֲנַחְנוּ מְאֹד מְקוּיִם שְׁבָקְרוּב יִתְחִילוּ לְבְנוֹת לָנוּ אֶת בֵּית-הַסֵּפֶר לְבְנוֹת לֹא רְחוּק מִהַתְלַמּוּד-תּוֹרָה, וְשֵׁם תִּהְיֶה לָנוּ קְרִית חַנוּךְ מִשָּׁל עֲצָמֵנוּ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי דְרַכְךָ תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שֶׁה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בַּמְדַּבֵּר, ב' סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שְׂיִחִיו.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַ, אִיךְ שְׂאֲתֶם מְסַתְּדָרִים יַחַד.

רְאוּ לְהִנְהִיג אֶת בֵּיתְכֶם בְּנַחַת וּבְסִבְלָנוּת וּבְהִבְנָה הַדָּדִית, וְתִשְׁמְרוּ אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מִמְרִיבוֹת וְכַעַס וְכוּ', אֲשֶׁר זֶה שׁוֹבֵר אֶת הַבַּיִת, וְאֲתֶם צָרִיכִים לְהִתְנַהֵג עַל-פִּי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁקַּבְלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וְתִשְׁמְרוּ אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד מִמְרִיבוֹת וְאֵי הַבְּנוֹת, וְתִתְחִילוּ בְּכָל פַּעַם הַתְחִלָּה תְּדַשְׁשֶׁה, וְאֵל תִּסְתַּפְּלוּ עַל הָעֶבֶר כָּלָל, וְלֹא צָרִיכִים

לחקות את ההורים, אלא אתם תהיו דגמא חיה, איך יכולים לחיות ביחד בשלום ובאהבה גדולה.

נא ונא ראה ... היקר, לקבע לעצמך שעורים כסדרן בכל יום, במקרא, במשנה, בגמרא, במדרש, אפלו מעט דמעט, כי חבל על כל יום ויום שעובר בלי למוד התורה הקדושה, כי לא ישאר מאתנו רק את הלמודים שזוכים ללמד בכל יום, ואשרי מי שאינו מטעה את עצמו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתצליחו דרככם תמיד.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה שו

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר במדבר, ב' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאוד ... גרו יאיר.

את מכתבך הארך לנכון קבלתי, ומאד מאד שמחתי לשמע איך שעזרת לי, שהכנסת בבנק את הכסף, באפן שלא יקפצו לי הטשעקים, ותשואות חן לך על זה, כי זו זכות הרבים לדורי דורות, ואני אבקש מ... גרו יאיר, שימסר לך את הפרטים שיש בידי, לבדק תמיד בחשבון הבנק, כי ביום ששי הזה צריך להכנס לי עוד טשעק של חמשים אלה ש"ח, ואני מקווה להקדוש-ברוך-הוא לגייס בתוך כמה ימים האלו את הסכום, וצריכים רחמים רבים על כל פרט ופרט.

נא ונא ראה להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, כי אמונה היא סוד ההצלחה, ואדם צריך להיות מאד חזק באמונה, ועקר האמונה לידיע ולהודיע ולהודע, שהוא יתברך מחיה ומקיים ומנהיה

אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֶנּוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק
בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁפָעוּלָם, וְאִזּוּ דִיקָא מְצָלִיחִים בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין
בְּרוּחָנִי.

רְאֵה לְכַתֵּב לִי חֲדָשׁוֹת מֵה קוֹרָה בֵּין אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שז

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קָדֵשׁ לְסֵדֶר בַּמְדַּבֵּר, ב' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל יְדִידֵי ... גְרוֹ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יְכוּל לְסֵדֶר אֶת כָּל הַחֻבּוֹת
שְׁלֶךָ, לְאַחַד אוֹתָם כְּמוֹ שְׁאַמְרַתְּ לִי, לֹא שְׁתָּבוֹא לְפָנַי, וְאַחֲר־כֵּן יִהְיוּ
לְךָ עוֹד פְּעַם צְרוּת וּבְעֵינֹת, כִּי לֹא בְּכָל יוֹם מִתְרַחֵשׁ גִּיסָא (פְּסָחִים
נ:), וְגַם הַכֶּסֶף שֶׁנִּתְתִּי לְךָ זֶה בְּתוֹר הַלְוָאָה, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת
זֶה בַּבֶּנְק בְּשָׁכִיל בְּגִנּוּן בֵּית-הַמְדַּרְשׁ.

אֵל תִּשְׁכַּח לְהַבִּיא לִי אֶת הַשְּׁלֵשׁ קַפְסָאוֹת שְׁמַנְחוֹת בְּבֵיתִי.

אֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדַבֵּר אַתָּךְ בְּעִנְיַן הַתְּכֵנִית שְׁלִי
לְנִסְיָעָה לְאוֹמֵן, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שח

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר גְּשָׂא, ג' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

הַכְּתֵב וְהַמְּכַתֵּב בְּיַדֵּי הַבְּחוּר הַחֲתָן ... גְרוֹ יְאִיר, הִיא לְאוֹת

וְלִרְאִיָּה שְׁלֵמָד אֶצְלֵי שְׁלֵשׁ שָׁנִים, וְעַכְשָׁו הִתְאַרְס, וּבַיּוֹם כ"ז סִיּוֹן
הַשְּׁתֵּא הוֹלֵךְ לְהִתְחַתֵּן, וְלָרֶשׁ אֵין כּל מַמָּשׁ, וְלָכֵן מְצֹוה רַבָּה לְתַמְכוּ
וְלַעֲזָרוֹ, וְזוֹ מַמָּשׁ מְצֹוה שְׁאֵין מִי שְׁיִטְפֹּל בָּהּ, בְּבַחֲנֵת מֵת מְצֹוה,
וְלָכֵן בָּאתִי לְבַקֵּשׁ מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים, רְאוּ
לְקַבְּלוּ בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת, וְלִהְיוֹת לוֹ לְאַחִיעֶזֶר וְאַחִיסָמֶךָ, וּבְזָכוֹת זֶה
יַעֲזֹר לָכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתּוֹכְלוּ לְחַתֵּן אֶת יְלָדֵיכֶם בְּלִי שׁוּם
בְּקִשָּׁת טוֹבוֹת מִבְּשׂוֹר וְדָם, וְתִתְבָּרְכוּ מִפִּי עֲלִיּוֹן.

הַפּוֹתֵב וְחוֹתֵם לְמַעַן הַמְצֹוה...

כה שט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֶדֶר נָשׂא, ד' סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גֵּרֵי יְאִיר.

בְּעוֹד כְּעֶשֶׂר דְּקוֹת יִהְיֶה שְׁעוֹר, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אִם אֶמְרוּ לָךְ אֶת
זֶה, וְלָכֵן תִּהְיֶה בְּקִשְׁרָע עִם יְבִנְאֵל, וּמְאֹד מְאֹד רְצִיתִי שְׁתִּתְקַתְּקוּ אֶת
זֶה, אֲנִי מַגִּיֵּה עַכְשָׁו אֶת הַשִּׁיחוֹת, חֶלֶק י"ב, וְזֶה מַמָּשׁ לְהַפְּלִיא, רַק
אֲנִי מַגִּיֵּה אֶת זֶה פֶּה וְשֵׁם, כִּי חֲסֵרוֹת כְּמָה מְלִים הַנְּחֻצוֹת לְעִנְיָן,
אֲבָל זֶה מַמָּשׁ יִפֶּה מְאֹד, וְלָכֵן רְצִיתִי שְׁתִּמְשִׁיכוּ בָּךְ.

הַמְצַפֶּה לְתִשׁוּבָה...

כה שי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֶדֶר נָשׂא, ד' סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... וְגַם יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמֵחַתִּי עַל הַבְּשׂוּרָה

הַמְשַׁמַּחַת, שְׁנוּלֵד לָכֶם בֵּין לְמִזֵּל טוֹב, הַשֵּׁם ... זֶה טוֹב מְאֹד, וְזֶה יִזְכִּיר לָכֶם תָּמִיד אֶת הַצִּיּוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּבְעֵינֵי הַמִּוֹהֵל וְכוּ', אַתֶּם יְכוּלִים לְקַחַת אֶת ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ, וְתַעֲלוּ תָּמִיד מֵעֵלָה מֵעֵלָה, וְתַחֲזִיקוּ מֵעַמְד, וְשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֵּר אֶתְכֶם, וְתַהֲלֶה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי בְּזֶה, שֶׁמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתָנוּ, וְזוֹ צְרִיכָה לֵהִיּוֹת כָּל שְׂמֵחָתָנוּ.

הַמְּאַחַל לָכֶם מִזֵּל טוֹב וְחַג שְׂמֵחָ...

כה שיא

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדָּר נָשָׂא, ר' סִינֵן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... וְ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שְׂמֵחַ שֶׁהִתְחַתְּנַתֶּם, וְאַתֶּם חַיִּים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, וְכֵן אַתֶּה לּוֹמֵד חֲצִי יוֹם בְּכוּלָּל, וְחֲצִי יוֹם מִפִּיץ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן אַתָּה מְלַמֵּד בְּפִעוּטוֹן, וְזֶה מְשַׁמַּח אוֹתִי מְאֹד מְאֹד שֶׁאַתֶּם מְסֻדְרִים, אֲךָ יֵשׁ בְּעֵינָי שֶׁמְאֹד מְטַרִּיחַ אוֹתִי מִהַזְּוֹגוֹת הַצְּעִירִים שֶׁעֲכָשׁוּ הִתְחַתְּנוּ, אֹדוֹת הַצְּנִיעוּת שֶׁלֹּהֵן וְכוּ', הֵן הוֹלְכוֹת בְּגִלּוּי שְׁעַר בְּבֵית, שְׂזָה עוֹן חֲמוּר מְאֹד, וְכֵן בְּלִי גִרְבִּים בְּבֵית, שְׂזָה נוֹרָא וְאִים, וְכֵן עִם אִפּוּר פְּרוּץ, זֶה כְּבָר מְגֻזֵּם אִיךָ שֶׁהֵן הוֹלְכוֹת הַיּוֹם, דְּבָר שֶׁלֹּא מִתְאִים לְבַת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי, וְלָכֵן רְצִיתִי שֶׁתִּקְבְּלוּ עַל עֲצֻמְכֶם אֶת מִדַּת הַצְּנִיעוּת, כְּמוֹ שְׂדִבְרַתִּי אַתְּכֶם בְּהִיּוֹתִי אֶצְלָכֶם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם חַג שְׂמֵחָ...

כה שיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נָשָׂא, ה' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

הַגָּנִי מְצַטְעֵר לֹמֵר לְךָ, שְׁזֶה עוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאִינִי יוֹדֵעַ אִיךָ וּמָה וְכוּ', פְּשׁוּט עוֹבְרוֹת עָלַי צָרוֹת וְכוּ', כָּל יוֹם כַּמָּה סְפוּרִים חֲדָשִׁים, זֶה שְׁלוֹם-בֵּית וְכוּ', זֶה רַב עִם הַשָּׁנִי וְכוּ', זֶה עוֹשֶׂה עוֹלוֹת וְכוּ', וְזֶה לֹא רַק בִּיבְנֵינָאֵל, זֶה גַם בְּאַשְׁדּוֹד וְגַם בִּירוּשָׁלַיִם וּבְבִנְיָ בְּרַק, כָּל אֶחָד עִם הַצָּרוֹת שְׁלוֹ, וְכִשְׁל כַּח הַסֶּבֶל, וּפֹה רוֹבֵץ עָלַי חוֹב כְּזֶה, וְחֲשַׁבְתִּי ... יָבוֹא עוֹד לְפָנַי כַּמָּה יָמִים, וְהוּא הַבְּטִיחַ לְעוֹר לִי, וְעַדִּין לֹא הִגִּיעַ, וְכָל זֶה מְלַחֵץ אוֹתִי מְאֹד, וְהִרְבֵּה פְעָמִים אִינִי יוֹדֵעַ מָה לְחַשֵּׁב.

הַמְצַפֶּה לִישׁוּעָה...

כה שיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נָשָׂא, ה' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי עַד עַכְשָׁו בְּעֵנִין בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ, וְצָר לִי מְאֹד עַל כָּל הָעֲגָמַת גִּפְשׁ שֶׁנִּגְרַמָּה לְךָ וְכוּ', וְדַבַּרְתִּי עִמוֹ קְשׁוֹת וְכוּ', וְאִנִּי מְקַוֶּה שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר מֵעַכְשָׁו.

מָה אֵמֵר לְךָ! בְּיוֹם ו' הִבָּא אָנִי צָרִיךְ לְהַפְקִיד עוֹד חֲמָשִׁים אֶלְךָ ש"ח, וְלָרֶשׁ אֵין כָּל, וּפְשׁוּט קִפְצָתִי בַּיָּם הַגְּדוֹל עִם הָרֹאשׁ לְמִטָּה, וְאִינִי יוֹדֵעַ מָה יֵלֵד יוֹם וְכוּ', הִרְבֵּה פְעָמִים אָנִי רוֹצֵה לְהִגְבִּיחַ יָדַיִם, כִּי כִשְׁל כַּח הַסֶּבֶל, אֶךְ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָנִי בּוֹטֵחַ, שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּי

אָפּר   כה שיד — כה שטו   בנחל   ריט
איזה גס גדול, ומי יתן, שיהיה לי על-כל-פנים מאיפה ללוות איוז
הלואה.

המצפה לשמע הטוב ממך, ומאחל לך חג שמח...

כה שיד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נשא, ה' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

רק חזק ונאמן, אני מאד מקנה, שלבסוף הכל יסתדר על הצד
הכי טוב.

ראה לספר ... שייספר לאחיו ... ויתיעץ עמו מה עושים, ומי
לוקח עורך-דין, כי אין לנו כסף להלחם עם הסמ"ך-מ"ם בבג"צ.

ראה לבדק בחשבון הבנק כמה יש לי, כי זה מאד נחוץ לי
לדעת.

בענין הדפסת ספר "שמירת-הברית", אם רק ישלם לך האברך
שהבטיח, ראה להדפיס את זה תכף-ומיד, כי זו הצלת נפשות ממש.

המאחל לך חג שמח...

כה שטו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נשא, ה' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ידידי ... גרו יאיר.

בנראה שרצית לשלח לי פקס, וזה לא עבר, מה אמר לך, יש
לי הרבה צער מדברים שעושים נגד רצוני, ואיני יודע מה לעשות,
הרבה פעמים כבר אני רוצה להרים ידים אליו יתברך, ולומר מספיק
וכו'.

עֲכָשׁוּ קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לָךְ עַל זֶה, כְּפִי שֶׁהוֹדִיעַ לִי ... יֵשׁ בְּחֻשְׁבוֹן שִׁשֵּׁת אֲלָפִים שְׁקָלִים. מָה אָמַר לָךְ! אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל מַה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי, אָנִי שָׁבוּר כְּחֶרֶס הַנְּשֻׁפֵּר, כָּל הַחַיִּים נִתְּתִי בְּשִׁבִיל אַחֲרִים, וְעֲכָשׁוּ וְכוּ', וְנִשְׁאַרְתִּי כְּעֵץ יָבֵשׁ, וְכָל מִי שֶׁאֹמֵר לָךְ, שֶׁנִּוְתַן רַק לִי — הוּא שֶׁקָּרַן, (חוּץ מ־... שֶׁהוּא רוֹצֵה לְתֵת בְּעֵלּוּם שֵׁם).

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְכְּנֵנו לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מִחֶדֶשׁ בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה בְּתוֹךְ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְיִקְיֵם אֲצָלִי (תְּהִלִּים ז, טו): "שִׁמְחֵנוּ כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ, שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה".

הַמֵּאחַל לָךְ וּלְאַשְׁתֶּךָ חַג שְׂמֵחַ...

כּה שטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עָרַב חַג הַשְּׂבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

הִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ מַה שֶׁעָבַר עָלַי בְּשָׁבוּעַ זֶה, אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר בְּכֶתֶב, וּמִכָּל שֶׁבֵן בְּעַל-פֶּה (אֲצָלִי יוֹתֵר קָל לְהִתְבַּטֵּא בְּכֶתֶב), וְאָנִי מִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "שִׁמְחֵנוּ כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה", אֵין מְלִים לְהַסְבִּיר מַעֲלַת הַדְּפֶסֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו'ל, רַק זֶה מַה שִׁישָׁאָר מֵאַתָּנוּ. שְׁמִים עַל הַקְּבֵר שֶׁל הָאָדָם מִצָּבָה וְזֶהוּ, אֲכַל מַה לוֹקֵחַ עִמּוֹ? רַק אֶת הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שֶׁעָשָׂה, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּהַדְּפֶסֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו'ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה.

... סִפֵּר לִי, שֶׁמָּסַר לָךְ אֶת הַסְּכּוּם, וְלִכֵּן רָאָה לְהַדְּפִיס לוֹ שְׁלִשֵּׁת אֲלָפִים "שְׁמִירַת-הַבְּרִית", כִּי זֶה עֲנִיָּן שֶׁל פְּקוּיַח נֶפֶשׁ, אִם אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס בְּאִיזָה מְקוֹם לְזִכּוֹת ... בֵּן ... שִׁימְתָקוּ מִמֶּנּוּ הַדִּינָיִם.

הַמֵּאחַל לָךְ חַג שְׂמֵחַ...

כה שיז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי ערב חג השבועות, "זמן מתן תורתנו הקדושה"
ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי
שלומנו הקרים, "חסידי ברסלב", הגרים ביבנאל "עיר ברסלב",
הוי"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד.

אחי ורעי הקרים! ראו להתחזק מאד להכניס את עצמכם
בתוך האמונה הקדושה, לידע ולהודע, אשר אין בלעדיו יתברך
כלל, והוא יתברך מחיה ומחיה את כל הבריאה כלה, ודבר גדול
ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת הבורא יתברך שמו,
ובדיעות אלו יתפרדו כל פועלי און (תהלים צב, י), ואף אחד לא
יוכל לעשות לכם שום רע, וזכרו היטב, אשר עם האמונה הקדושה
בו יתברך עוברים על הכל, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק
א', סימן סד), שבשביל זה עם ישראל נקראים עברים, כי על-ידי
אמונה עוברים מעבר אל עבר, ובשביל זה נקרא אברהם אבינו:
אברהם העברי, רבי יהודה אמר, כל העולם מעבר אחד, והוא מעבר
אחר (מדרש בראשית, פרשה מא, סימן כב), וזה היה החדוש של אבינו
הראשון, שלא התפעל מאף אחד בעולם, ואיפה שהוא היה גר,
לקח את אנשי ביתו ואת תלמידיו, והחזיק אותם ביחד, ולמד אתם
אמונה הקדושה בו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל-ידי-זה
לא תוכל להם שום ברירה, וזה מה שאנחנו צריכים לעשות היום
— רק לדאג בשביל הקהלה שלנו, ובשביל הילדים שלנו, אין לנו
שום עסק ללחם עם שום ברירה שבעולם, אנחנו רוצים לגדל ולחנך
את ילדינו על טהרת הקדש, ולכן אל יתערב זר בינינו.

ומובא מהמגיד הקדוש רבי ישראל מקוזניץ זי"ע, משל למלך
שמרדו בו אוכלוסי המדינה, והיה המלך עצב, קמו קבוץ קטן אחד,
ונשבעו אמונים למלך, להיות נאמנים לו עד טפת דמם האחרונה,

וְאִין לְתֵאָר אֶת גִּדְל הַנְּחַת-רוּחַ וְהַשְׁמָחָה שְׁגָרְמוּ לְמַלְךְ בְּשִׁבּוּעַתֶּם זֹו, אִם כִּי בִימֵי שְׁלוֹם לֹא הִיְתָה חֲשִׁיבוֹת בְּעֵינַי הַמֶּלֶךְ קִבּוּץ קָטָן כְּזֹה, אָבֵל בִּימֵי הַהִתְמַרְדּוֹת הַקָּשָׁה, שֶׁהִיָּה נֶגֶד הַמֶּלֶךְ אִין עָרֹף לְשִׁבּוּעַתֶּם זֹו, וְזֹה מֵה שְׁקוּרָה עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, כִּלְמַסּוּ מְרֹדוֹ נֶגֶד מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהַצְּבִיעוֹת וְהַשְׁקָר הֵם בְּכָל מְקוֹם, וּבְרֵאשֵׁם הַרְעֵ-בָנִים הַמְכַשִּׁילִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת קָמוּ קִבּוּץ קָטָן אֶחָד, וְנִשְׁבְּעוּ אָמוּנִים לְמַלְךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהֵם יַחְזִיקוּ בְּתוֹרַתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וּבְקִיּוּם מְצוּוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, עַד טַפַּת דָּמָם הָאֲחֵרוֹנָה, אִין לְתֵאָר וְאִין לְשַׁעַר אֶת גִּדְל הַנְּחַת-רוּחַ שְׁגוֹרְמִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם.

וְלַכֵּן, אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! בָּאוּ וְנִהְיָה מִהַקְּבּוּץ הַקָּטָן הַזֶּה, וְנַחְזִיק אֶת עַצְמָנוּ בְּיַחַד, בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה וּבְמִסִּירוֹת נַפְשׁ עֲצוּמָה, וְאִישׁ אֶת רַעְהוֹ יֹאמֶר חֲזַק, וְכֹךְ נִתְנַפֵּךְ אֶת יַלְדֵינוּ, וְדִיקָא עַל-יַדֵי-זֶה נִקְבַּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

זָכְרוּ הַיֵּטֵב אֲשֶׁר קָדַם קִבְלַת הַתּוֹרָה, רְצָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִעַם יִשְׂרָאֵל עֲרִבּוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן כב): אָמַר רַבִּי מֵאִיר, בְּשַׁעַה שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַר סִינַי לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִין אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם אֶת הַתּוֹרָה, אֲלֹא הִבִּיאוּ לִי עֲרָבִים טוֹבִים, שֶׁתְּשַׁמְרוּהָ וְאֲנִי נוֹתֵנָה לָכֶם, אָמְרוּ לִפְנֵי: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אָבוֹתֵינוּ עֲרָבִים לָנוּ. אָמַר לָהֶם: אָבוֹתֵיכֶם צָרִיכִין עֲרָבִים, לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה? לְאַחַד שֶׁהֵלֶךְ לְלוֹוֹת מִן הַמֶּלֶךְ, אָמַר לוֹ: הֵבֵא לִי עֲרָב, וְאֲנִי מְלֹוָה לָךְ, הֵלֶךְ וְהִבִּיֵא לּוֹ עֲרָב אֶחָד, אָמַר לוֹ: עֲרָבְךָ צָרִיךְ עֲרָב, הֵלֶךְ וְהִבִּיֵא לּוֹ עֲרָב שְׁנַי, וְאָמַר לוֹ: עֲרָבְךָ צָרִיךְ עֲרָב, כִּינּוֹן שֶׁהִבִּיֵא לּוֹ עֲרָב שְׁלִישִׁי, אָמַר: תִּדְעֵ, כִּי מִפְּנֵי זֶה אֲנִי מְלֹוָה לָךְ, כִּי בְּשַׁעַה שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, אָמַר לָהֶם: אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם תּוֹרַתִי, הִבִּיאוּ לִי עֲרָבִים טוֹבִים, שֶׁתְּשַׁמְרוּהָ וְאֶתְנַנְּהָ לָכֶם, אָמְרוּ: אָבוֹתֵינוּ עֲרָבִים אוֹתָנוּ, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אָבוֹתֵיכֶם יֵשׁ לִי עֲלֵיהֶם, אֲבָרְהָם יֵשׁ לִי עֲלָיו, שְׁאָמַר (בְּרֵאשִׁית טו, ח): "בְּמָה אֲדַע", יִצְחָק יֵשׁ לִי עֲלָיו: שֶׁהִיָּה אוֹהֵב לַעֲשׂוֹ, וְאֲנִי שְׂנֵאתִיו, שְׁנֵאָמַר (מְלָאכִי א, ג): "וְאֵת עֲשׂוֹ שְׂנֵאתִי", יַעֲקֹב שְׁאָמַר (יִשְׁעִיָּה מ, כו):

"נִסְתַּרְהָ דְרַכֵּי מֵה", אֶלֶּא הִבִּיאוּ לִי עֲרֵבִים טוֹבִים, וְאֲנִי נֹתְנָה לָכֶם, אָמְרוּ לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִבְיָאנוּ עֲרֵבִין לָנוּ. אָמַר לָהֶם: יֵשׁ לִי עֲלֵיהֶם, שְׁנֵאֲמַר (יִרְמְיָה ב, ח): "וְהָרַעִים פִּשְׁעוּ בִי" וְגו', וּכְתִיב (יחֻזְקָא יג, ד): "כְּשׁוֹעָלִים בַּחֲרָבוֹת נִבְיָאִידְךָ יִשְׂרָאֵל הָיוּ, אֶלֶּא הִבִּיאוּ לִי עֲרֵבִים טוֹבִים, וְאֶתְנַנָּה לָכֶם. אָמְרוּ: הָרִי בְּגִינוֹ עוֹרְבִים אוֹתָנוּ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הָא וְדַאי עֲרֵבִים טוֹבִים, עַל יְדֵיהֶם אֶתְנַנָּה לָכֶם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים ח, ג): "מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדַּת עֹז", וְאִין עֹז אֶלֶּא תוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (שם כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן", נִמְצָא, שְׁבִינֵינוּ הֵם הָעֲרֵבִים, שְׁבִשְׁבִילֵם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נֹתֵן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ צְרִיף לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַבּוּר חַנוּף יְלָדָיו, אֵל תַּנִּיחוּ אֶת יְלַדְכֶם לְהִסְתַּכֵּב בְּהַפְקָרוֹת לְבַד, כִּי בְּנַפְשְׁכֶם הִדְבַּר, שְׁמָרוּ עֲלֵיהֶם מְאֹד עִם מִי הֵם מִתְחַבְּרִים, וְאֵל יִהְיֶה בְּעֵינֵיכֶם דְּבַר זֶה קָל, בְּרוּגַע שְׂאֲתֶם רוּאִים אֵיזָה בְּרִנְשׁ מִפְּקָפֶק וְכוּ', תְּשִׁימוּ עֲלָיו עֵינַי, שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ מִשָּׂא וּמִתֵּן עִם יְלַדְכֶם, וְדִי לְחַפְיָמָא. כַּמָּה שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ אֶתְכֶם, תַּתְּעַנֶּינוּ בַּתְּלַמוּד-תּוֹרָה וּבְבֵית-הַסֵּפֶר, מֵה יְכוּלִים לַעֲזֹר לָהֶם, וּבְכַמָּה יְכוּלִים לְשַׁפֵּר אֶת הַחַנוּף, וְעַדִּין קוּלִי הוּא קוּל בְּמִדְבָּר, הַחֹם מִחֲנִיק, וְהַיְלָדִים סוּבְלִים סָבֵל נוֹרָא, אֲנֵא חֲמָלוּ וּרְחַמוּ עֲלֵיהֶם, אֵלוּ יְלַדְכֶם, תַּעֲשׂוּ מֵה שְׁתַּעֲשׂוּ הָעֶקֶר שְׂיִסְדְּרוּ כְּבָר אֶת הַחֲשֵׁמֶל, שְׁהַמְזַנְנִים יַעֲבְדוּ, נָא וְנָא תִשְׁתַּדְּלוּ לְשֵׁלֶם שְׂכָר לַמּוּד, כִּי כֶּף מוּבָא בְּשֵׁם צְדִיקִים: מִי שְׁנוֹזֵהר לְשֵׁלֶם שְׂכָר לַמּוּד בְּעַבּוּר יְלָדָיו, יִזְכֶּה לְבָנִים תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וְלִהְפֹּךְ — מִי שְׁמַזְזֵל בְּזָה, הַיְלָדִים גְּדֻלִים פְּרָאִיִּים. וְלִכֵּן עֲכָשׁוּ שְׂאֲנַחְנוּ בָּאִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם יְלַדְנֵנוּ, וְהֵם הָעֲרֵבִים שְׁלָנוּ, שְׁנִקְבֵּל עַל יָדֵם אֶת הַתּוֹרָה, עֲלִינוּ לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד עֲלֵיהֶם, וְכֵן נִשְׁתַּדֵּל לְשֵׁלֶם אֶת שְׂכָר הַלַּמּוּד, וְנִתְעַנֵּן בְּמִצְבֶּם שֶׁל הַתְּלַמִּידִים וְהַמּוֹרוֹת, וְנִטְכַּס עֲצָה מֵה אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲזֹר לָהֶם, לְהַקְּל מֵהֶם אֶת הָעֵל הַקָּשָׁה, כִּי בְּלִי עֵין הָרַע הַיְלָדִים הֵן הַבָּנִים וְהֵן הַבְּנוֹת שׁוֹבְבִים, וְצְרִיכִים לְרַחֵם עַל הַתְּלַמִּידִים וְעַל הַמּוֹרוֹת, וְלֹא לְבֹא בְּטַעֲנוֹת, כִּי מְאֹד קָל לְהִיּוֹת מִבְּקָר מַלְהִיּוֹת מִחַנּוּף.

זכרו היטב, שְׂאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים עֲכָשׁוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְלִכֵּן כָּל

אָחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ צָרִיךְ לְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ לְקַבֵּעַ עֵתִים לַתּוֹרָה, אוֹ שְׂיָבוֹא אֶל כּוֹלֵל "אוֹר הַמַּאִיר", שֶׁהוּא הַכוֹלֵל שְׁלוֹמְדִים כָּל הַיּוֹם, אוֹ שְׂיָבוֹא אֶל כּוֹלֵל "אוֹר הַצְּדִיק", שֶׁהוּא הַכוֹלֵל שְׁלוֹמְדִים חֲצֵי יוֹם, אוֹ שְׂיָבוֹא אֶל כּוֹלֵל "אוֹר הַגְּנוּז", שֶׁהוּא כּוֹלֵל עָרֵב, כִּי זָכְרוּ הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר לֹא יִשְׂאָר מֵאַתְּנוּ אֲלָא אֶת הַתּוֹרָה שְׁאַנְחָנוּ זֹכִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, כִּי אֵין הַיֵּצֵר הָרַע מִתְבַּטֵּל, אֲלָא עַל-יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה, וּכְמֵאַמְרֵם ז"ל (קְדוּשֵׁין ל:): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּרֵאתִי יֵצֵר הָרַע בְּרֵאתִי תּוֹרָה תְּבַלִּין כְּגִידוֹ; וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה כב, סִימָן ו'): רַבִּי חֲנִינָא בַר פִּפְא אָמַר, אִם בָּא יֵצֵרְךָ לְהִשְׁחִיקְךָ, דַּחְהוּ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, אִם עֲשִׂיתָ כֵן, מַעֲלָה אָנִי עֲלֶיךָ כְּאֵלוֹ בְּרֵאתָ אֶת הַשְּׁלוֹם, שְׁנֵאמַר (יִשְׁעִיָּה כו, ג): "יֵצֵר סְמוּךְ תִּצַּר שְׁלוֹם", וְאִם עֲשִׂיתָ כֵן, מַעֲלָה אָנִי עֲלֶיךָ כְּאֵלוֹ בְּרֵאתָ אֶת הַשְּׁלוֹם, כִּי כָּל הַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבוֹת וְהָאֵי הַבְּנוֹת שֵׁישׁ בֵּין בְּנֵי אָדָם, זֶה בָּא רַק כְּשֶׁמְבַטְלִים אֶת זְמַנְם הַיָּקָר בְּהִבָּל וּבְרִיק, וּבְכּוֹפּוּחִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, כִּי מִי שֶׁתָּמִיד עֲסוּק בַּתּוֹרָה, אֵין לוֹ זְמַן לָרִיב עִם אֲשֶׁתּוֹ, וְאֵין לוֹ זְמַן לָרִיב עִם זּוּלָתוֹ, כִּי הוּא תָּמִיד עֲסוּק בַּתּוֹרָה, וּבְרַגַע שְׁאָדָם בְּטַל מִן הַתּוֹרָה, אַז כָּבַר יֵשׁ לוֹ מַחְלָקָת עִם בְּנֵי-אָדָם, וְעִם אֲשֶׁתּוֹ, וְעִם יְלָדָיו, וְעִם שְׂכֵנָיו וְכוּ'. וְלָכֵן רָאוּ לְמַסַּר אֶת נַפְשָׁכֶם לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְלַדְיָכֶם יִרְאוּ שְׂאֵתֶם לּוֹמְדִים תּוֹרָה, וְזֶה יִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם לְטוֹב, וְעֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה בַּמְדַּבֵּר, כִּי מַה מְדַבֵּר הַפֶּקֶר לְכָל, כִּף הַתּוֹרָה מִנְחַת בְּקִרְוֵן זְוִית הַפֶּקֶר לְכָל מִי שְׂרוּצָה לְקַחַת אוֹתָהּ, כִּי הַתּוֹרָה שֵׁיכַת לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֹּלֵל, וּכְמֵאַמְרֵם ז"ל (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה, פָּרָשָׁה יט, סִימָן כו): לְמָה נִתְּנָה תּוֹרָה בַּמְדַּבֵּר? שְׂאֵלוֹ נִתְּנָה לָהֶם בְּאַרְצָן, הִיָּה הַשֶּׁבֶט שֶׁנִּתְּנָה בְּתַחוּמוֹ אוֹמַר: אָנִי קָדָם בָּהּ, לְכָךְ נִתְּנָה בַּמְדַּבֵּר שִׁיָּהִיו הַכֹּל שְׁוִין בָּהּ. וְעוֹד לְמָה נִתְּנָה בַּמְדַּבֵּר? כְּשֵׁם שֶׁמְדַבֵּר לֹא נִזְרַע וְלֹא נִעְבֵּד, כִּף הַמְקַבֵּל עַל תּוֹרָה פּוֹרְקִין מִמֶּנּוּ עַל הַרְף אַרְצָן, כְּשֵׁם שֶׁמְדַבֵּר אֵין מַעֲלָה אַרְנֹן, כִּף בְּנֵי תּוֹרָה בְּנֵי חוֹרִין בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְכַנִּים אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי בְּתוּךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

אַבְקֵשׁ מְאֹד לְכָל הָאֲבָרְכִים הַחֲדָשִׁים שֶׁעֲכָשׁוּ הַתַּחֲתָנוּ, שִׁיָּהִי לָהֶם חוֹב קְדוֹשׁ לְלַמֵּד אֶת הַהִלְכוֹת שֶׁל טְהָרַת הַמְשַׁפְּחָה עִם הָרַב

... גֵּרוּ יָאִיר, וְעַם ר' ... גֵּרוּ יָאִיר, וְאֵל תִּקְלוּ בְדַבְרִים אֱלוֹ, כִּי זֶה פֶּתַח, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאֶסוּר לְהַגִּיד שְׁכָבֵר יוֹדְעִים אֶת הַהִלְכוֹת, כִּי הַהִלְכוֹת הָאֵלוֹ צְרִיכוֹת לְחַזוּק פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, וּמְסַפְרִים עַל הַצְדִּיק הַקְדוֹשׁ ר' אוּרִי מְסֻטְרִלִּיסק זי"ע, שְׁאָמַר, שְׁחֹזֵר עַל הַלְכוֹת נִדְהָ אֵלָּךְ פְּעָמִים, וְהֵלֹאִי שְׁאֲנַחְנוּ גַּחְזוֹר כַּמָּה פְּעָמִים, וְאֵל יִקַּל בְּעֵינֵיכֶם דְּבַר זֶה, כִּי הוּא עֲנִין חֲמוּר מְאֹד, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד עַל צְנִיעוּת נְשׁוֹתֵיכֶם, וְתִזְכְּרוּ אֲשֶׁר שְׁעַר בְּאִשָּׁה עָרוּהָ, וְאֶסוּר שִׁירָאוּ אֶת שְׁעֵרוֹת רַאשָׁה בַּחוּץ, כִּי כָּל הָעֲנִיּוֹת בָּאָה רַק מִזֶּה, וְכֵן הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים רְעִים בְּבֵית בָּאִים רַק כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּגִלּוּי שְׁעַר בְּבֵית, וּמְכַל שְׁכַן בַּחוּץ, וּבִזְהָר (נְשֵׂא קַחָה): מְקַלֵּל אֶת הָאִשָּׁה שֶׁהוֹלֶכֶת בְּגִלּוּי שְׁעַר וּבְפָרִיצוֹת, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שֵׁם: אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, תּוֹנֵבֵא לִיתִי עַל הַהוּא בַּר נֶשׁ דְּשָׁבַק לְאַנְתְּתִיָּה דְתַתְּחִזִּי מִשְׁעָרָה דְרִישָׁה לְבַר, וְדָא הוּא חַד מְאִינוֹן צְנִיעוּתָא דְבֵיתָא, וְאַתְתָּא דְאַפִּיקַת מִשְׁעָרָא דְרִישָׁה לְבַר לְאַתְתְּקָנָא בֵּיה, גָּרִים מְסַכְנוֹתָא לְבֵיתָא, וְגָרִים לְבִנְהָא דְלֹא יִתְחַשְׁבוּן בְּדָרָא, וְגָרִים מְלָה אַחְרָא דְשָׂרְיָא בְּבֵיתָא, מָאן גָּרִים דָּא? הַהוּא שְׁעָרָא דְאַתְתְּחִזִּי מְרִישָׁה לְבַר. וּמַה בְּבֵיתָא הָאִי, כָּל שְׁכַן בְּשׁוּקָא, וְכָל שְׁכַן חֲצִיפוּתָא אַחְרָא, עֵין שֵׁם.

אַבְקֵשׁ מְאֹד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים, הֵיִוֹת שֶׁהַתְּקַנּוּ חֲמוּם חֲדָשׁ לַמְּקוּהָ, וְנִתְּנוּ צִקִּים דְּחֻיִּים, וְכָל אֶחָד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַבְּטִיחַ שִׁישְׁתַּתֵּף בְּהוֹצָאוֹת הַמְּקָנָה הַחֲמָה, וְלַעֲתָ עֲתָה כַּמְעַט אֵף אֶחָד לֹא עֹזֵר, וְזֶה יִהְיֶה חֲלוּל הַשֵּׁם גְּדוֹל מְאֹד כְּשֶׁהַצִּקִּים יִחְזְרוּ, וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ יַעֲשֶׂה מְאַמֵּץ וַיִּשְׁלַם אֶת הַבְּטָחָתוֹ, כִּי סוּף כָּל סוּף אֵף אֶחָד אֵינוֹ מְשַׁלֵּם דְּמֵי מְקוּהָ, מַה שְׁבָכַל הָעוֹלָם אֵי אֶפְשָׁר לְהַכְּנִס לַמְּקוּהָ בְּלִי לְשַׁלֵּם, וּפְהָ מְבַקְשִׁים רַק תְּשְׁלוּם צִק דְּחֻי חַד פְּעָמִי, וְגַם אֶת זֶה לֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּם, וְזוֹ בּוֹשָׁה וְחִרְפָּה שְׁטוּבָלִים בַּמְּקוּהָ, וְלֹא חוֹשְׁבִים כְּרַגַּע, שְׂוָה עֲלָה לְנוֹ סְכוּם שֶׁל שְׂשֵׁה-עֶשֶׂר אֵלָּךְ ש"ח, וְלִכֵּן חֲמָלוּ וּרְחַמוּ עַל עַצְמְכֶם וְתִשְׁלְמוּ אֶת הַבְּטָחָתְכֶם, וּבְזָכוֹת הַצְּדָקָה הַזֹּאת, שְׁאֲנַחְנוּ נוֹתְנִים לַמְּקוּהָ, גִּזְכָּה לְטַבֵּל בַּמְּקוּהָ הַעֲלִינָה שֶׁל שְׁעַר נ' הַמַּתְגַּלָּה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי

מבקש ומתפלל בעדכם, שִׁיְהִיָּה לְכֶם כָּל טוֹב, וְנִזְכָּה לְקַבֵּל אֶת
הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה וּבטוֹב לְבָב.

הַמֵּאחֵל לְכֶם חַג שְׂמֵחַ...

כה שיח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עָרֵב חַג הַשְּׂבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה גִיעֵו וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נִרוּ יְאִיר.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְצֻטְעָר עַל מָה
שְׁקוֹרָה אֶתְךָ וְכוּ', שְׁשָׁנֵי רִיקִים וּפּוֹחֲזִים מְצַעְרִים אוֹתְךָ וְכוּ', תִּאֲמִין
לִי, שְׂאֲנִי אֶעֱמִיד אוֹתָם עַל הַמְּקוֹם, וְאֵתָה לֹא צָרִיךְ לְהַחְלֹשׁ וּלְהַשְׁבֵּר
מֵהֶם, אֵף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מָה שְׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל
זֹאת רְאֵה לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, כִּי אֲנִי אֲשִׁים אוֹתָם עַל הַמְּקוֹם, וְהֵם יַעֲזוּבוּ
אוֹתְךָ.

אוֹדוֹת יִבְנֶאֱל, אֵתָה צָרִיךְ לְהִבִּין, כִּי הַדּוֹר עֹכָשׁוּ מִשְׁחַת מְאֹד,
וּבְגֵי הַנְּעוּרִים נִכְשָׁלִים בְּכָל מִינֵי עֲבֻרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאִם הֵם
מְקַבְּלִים חֲנוּף טוֹב — מָה טוֹב וּמָה נְעִים, וְאִם, חֵס וְשְׁלוֹם, לֹא
מְקַבְּלִים חֲנוּף טוֹב, אִזּוֹ אוֹי וְאִבּוֹי לָהֶם וְאוֹי וְאִבּוֹי לְהוֹרִים, וְכֵן
אֲשַׁתְּךָ מוֹסֶרֶת אֶת נַפְשָׁהּ לְגוֹר בְּיִבְנֶאֱל, וְאֵף-עַל-פִּי שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁגַם
לָהּ קָשָׁה, רַק מִפְּנֵי חֲנוּף הַיְלָדִים, וְתִאֲמִין לִי, שִׁיְהִיּוּ לָךְ יְלָדִים
צַדִּיקִים.

אֲסוּר לָךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים, כִּי מָה אֵתָה יוֹדֵעַ מָה שְׁקוֹרָה
אֶצְלֵ אַחֲרִים, וּמָה שְׁשָׁלַחְתִּי אֶת הַיְלָדִים שֶׁל ... זֶה פְּשׁוּט אַחַר
הַשְּׂתַדְּלוֹת שֶׁל שָׁנָה וְחֻצִי, שְׁכַל-כֶּף בְּקִשְׁתִּי אוֹתָם שִׁיְהִיּוּ רְגוּעִים וְכוּ'
וְכוּ', וְהֵם לֹא הִסְתַּדְּרוּ עִם אֵף אַחַד, אֲזִי כִּבֵּר לֹא יִכְלַתִּי לוֹתֵר, כִּי

הַכַּעַס הוֹרֵס אֶת הָאָדָם, וְהַכַּעַס מְבִיא לְיָדֵי רִצְיָתָהּ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וּבְמִשְׁשָׁף הַשָּׁנִים הָיוּ לִי תַלְמִידִים, שֶׁתְּמִיד הוֹכַחְתִּי אוֹתָם, שֶׁהַכַּעַס יָבִיא אוֹתָם רַק לְשֹׂאֵל תַּחֲתִית וּמַתַּחֲתִיו, וְהֵם לֹא רָצוּ לְשִׁמְעַע בְּקוּלִי, וּלְבַסּוּף הִצְרָכּוֹ לְלָכֶת מִכָּאן. אָבֵל אֵלּוּ שָׁפֵן שִׁמְעוּ בְּקוּלִי — הֵם הִצְלִיחוּ, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבִּנְךָ ... גֵּרוֹ יְאִיר, יִצְלִיחַ אֲצִלְנוּ מְאֹד מְאֹד, יַעֲבְרוּ שְׁנֵתִים שְׁלֹשׁ וְתֵהִיָּה כְּכֹר סָבָא, וְאֵל תַּחֲשֹׁב שְׁזָה חֲלוּם, אֲלֵא זֹו מְצִיאוֹת, בְּנִךְ יִלְמַד תּוֹרָה פֹּה, וְיִתְמַלֵּא עִם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, הַלְכוֹת, וְאַגְדוֹת, וְיִהְיֶה בְּקִי בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְאַחֲר־כֵּן תּוּכַל לַחֲתוּן אוֹתוֹ, וְתִרְוָה מִמֶּנּוּ רַב נַחַת. וְעַל-כֵּן הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ, מִסְתַּכֵּל בְּרֵאשׁ מַה יִּהְיֶה בְּסוּף וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן אֵל תִּשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, כִּי אֵת כָּל אֶחָד מִנְּסִים בְּזָה הָעוֹלָם בְּנִסְיוֹנוֹת מְאֹד קָשִׁים, וְגַם אוֹתִי מִנְּסִים בְּכָל יוֹם בְּנִסְיוֹנוֹת כְּאֵלוֹ, שֶׁאֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִסְבִּיר לָךְ, וְלַפְעָמִים אֲנִי מַגְבִּיחַ יָדַי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זָהוּ זֶה, עִם כָּל זֹאת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לָנוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי, שֶׁכָּל-כֵּן מַחֲיָה וּמְחֻזַּק אוֹתָנוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשִׁים אֶת שְׁנֵי הַרִיקִים הַלָּלוּ עַל הַמְּקוֹם, וְהַכֵּל יִסְתַּדֵּר.

וְאִם בְּכָל זֹאת קָשָׁה לָךְ לְשַׁבֵּת שֵׁם, אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתֵּשֵׁב בְּמְקוֹם שֶׁעַל יַד הָרֵב ... שֶׁכְּתוּב שֵׁם "בֵּן הָאָדָמוֹ"ר", וְשֵׁם תֵּשֵׁב, כִּי אִתָּה בְּנִי, כָּל-כֵּן אֲנִי מַחֲשִׁיב אוֹתְךָ, וּבִקְאֻמַּת גַּם אֵת ... אֲנִי מְאֹד מְאֹד מַחֲשִׁיב, אָבֵל מַה לַעֲשׂוֹת, שֶׁהִלְדִים לֹא רָצוּ לְצִיַּת אוֹתִי, וְתְּמִיד רָבוּ עִם אַחֲרִים, וְכִנְרָאָה שְׁזָה רָאוּ בְּבִית, וּמַה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת! ?

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצִלִּיחַ בְּרַכְּךָ תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחָ...

כה שיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עָרַב חַג הַשְּׁבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד אֲנִי מִצְטַעַר בְּצַעֲרֶךָ
הַקָּשָׁה.

כְּתִבְתִּי מִכְתָּב לְבַעֲלֶךָ, וְאֲנִי מְקוּוֶה שֶׁהוּא יִהְיֶה רְגוּעַ, כִּי אֲעֲמִיד
אֶת הָאֲנָשִׁים הַלְלוּ בַּמָּקוֹם, וְהֵם כָּבֵר יַעֲזֹבוּ אֶת בַּעֲלֶךָ, וְהִכִּי גְרוּעַ
מֵה שְׁיָכוֹל לִהְיוֹת, אֲמַרְתִּי לוֹ שִׁישֵׁב עַל הַמָּקוֹם שֶׁפְּתוּב שֵׁם "בֶּן
הָאֲדָמוֹר", וְשֵׁם אֶף אֶחָד לֹא יִפְרִיעַ לוֹ.

אוֹדוֹת הַיְלָדִים שֶׁל ... שֶׁכְּתִבְתָּ לִּי, וּבִקְשָׁתָּ וְהִתְחַנְנָתָּ שְׁאֲנִי
אֲחִזֵּיק אוֹתָם. מָה אֲמַר לָךְ! זֶה שָׁנָה וַחֲצִי מְאֹז שֶׁבָּאוּ, סְבִלְתִּי מֵהֶם
סָבַל מְאֹד גְּדוֹל, כִּי הִפְעַס וְהִרְצִיחָה שֶׁהִיָּה לָהֶם, כָּבֵר לֹא הִיָּה נִסְבָּל,
הֵם הִכְנִיסוּ טְרוּר בֵּין הַבְּחוּרִים, עַד שֶׁכְּלָם רָעְדוּ וּפְתָדוּ מֵהֶם, וְזֶה
לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁבְּחוּרִים יִהְיוּ תַּחַת מִשְׁטָר וְכוּ', וַיִּפְתָּדוּ מִכָּל דְּבַר
קָטָן, וְלָכֵן אֶת צְרִיכָה לְהִבִּין גַּם אוֹתִי, אֲנִי סְבִלְתִּי מֵהֶם סָבַל גְּדוֹל,
וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִחֲזַקְתִּי אוֹתָם, עַד שֶׁהִגִּיעוּ מִיָּם עַד נִפְשׁ וְכוּ'.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק מְאֹד וְאֵל תִּדְאָגִי, הַכֹּל יַעֲבֹר, וְתִאֲמִינִי לִי, שֶׁהַכֹּל
כְּדָאִי בְּשִׁבִיל הַיְלָדִים, לְחַנְּךָ אוֹתָם בְּחַנוּף קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, וַיִּהְיוּ לָךְ,
בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יְלָדִים מְצַלְחִים מְאֹד, בְּנֶךָ ... גֵּרוֹ יְאִיר, הוּא
בַּעַל דְּרָךְ אֶרֶץ גְּדוֹל וְעַדִּין, וּבִכְלָל יֵשׁ עֲכָשׁוּ אוֹיְרָה מְאֹד טוֹבָה בֵּין
הַבְּחוּרִים, כִּי כָּלֶם בְּגִיל אֶחָד, וְעַל-כֵּן אֵין לָךְ מֵה לְדָאג, מֵה שֶׁרַק
חָסַר לוֹ, אֲנִי דוֹאָג לוֹ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ, וְלָכֵן תִּהְיֶי רְגוּעָה, וְאֲנִי מְבִטִּים
לָךְ, שֶׁבְּנֶךָ יִצְלִיחַ מְאֹד. הִנֵּה יַחֲלֹפוּ שְׁנָתִים שְׁלֹשׁ, וְהִנֵּה חוֹזֵר לָךְ חֲתָן
עִם מִטְעָן רוּחָנִי שְׁלָם: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, הַלְכוֹת וְאֲגָדוֹת,
וּסְפָרֵי רַבְּנֵי ז"ל, כִּי הֵם לוֹמְדִים מְאֹד טוֹב וּבְהִתְמַדָּה גְּדוֹלָה.

אֵין מְלִים לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מֵה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּשִׁבִילִי בְּהִחֲזַקַת

הַמְעוֹז, וְאֵל תִּסְתַּכְּלִי עַל אַף אֶחָד, אֶת תִּרְאֵי מַה שֶּׁטוֹב לְתִינוּקוֹת,
וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנוּכַל לְסַדֵּר מִזְגָן בְּשִׁבְלִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי דְרַכְךָ תָּמִיד.

הַמְאֲחֵל לְךָ חַג שְׂמֵחַ...

כה שכ.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי עָרֵב חַג הַשְּׁבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שְׂמֵחַ לְשִׁמְעַ הַטוֹב
מִמֶּךָ תָּמִיד.

תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה גְּדוֹלָה, וְתִחַזְּקוּ אֶחָד אֶת
הַשֵּׁנִי, כִּי אֶצֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד חָשׁוּב שְׁלוֹם-בֵּית וְאֲהָבָה,
כְּשֵׁי שְׁלוֹם וְאֲהָבָה וְהִבְנָה הִדְדִית בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, אִזּוֹ הַשְּׂכִינָה
מְצִוְיָה שְׁמָה, וְהַשְּׂכִינָה מְאֹד שְׂמִיחָה וְעֲלִיזָה, לֹא-כֵן אִם יֵשׁ, חַס
וְשְׁלוֹם, אִי הִבְנוֹת, אִזּוֹ מְגֵרָשִׁים אֶת הַשְּׂכִינָה. וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שְׂבָעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה גְּדוֹלָה, וְתִבְנִי אֶחָד אֶת
הַשֵּׁנִי, וְזוֹ תִּהְיֶה גַם שְׂמִיחָתִי, כְּשֵׂאֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַתְּלַמִּידִים שְׁלִי מְצִיְתִים
אוֹתִי, זֶה אֶצְלִי כָּל הַשְּׂמִיחָה. וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת שְׂבָעוֹלָם
לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשְׂמֵחַ עַל חִלְקֶךָ, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַזְּמִין לְךָ אִשָּׁה
טוֹבָה, אִשָּׁה צְנוּעָה, וְתִתְקַדְּשׁוּ בְּמִתֵּר לָכֶם, וְתִחַיו גְּעִימִים, וְתִצְלִיחוּ
בְּחַיֵּיכֶם.

גַּא וְנָא אֵל תִּהְיֶה שְׂבוּר מְשׁוּם דְּכָר שְׂבָעוֹלָם, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן
הַכּוֹלָל, אִם אַתָּה מְצַלִּיחַ בְּכוֹלָל, אֵל תִּצָּא מִהַכּוֹלָל, אֲדַרְבָּה, אֲנִי
רוֹצֶה שֶׁתְּלַמֵּד בְּעִיוֹן וְתִלְמַד טוֹב, כִּי מַה נֶּשְׂאָר מִהָאָדָם? וְקַ הַתּוֹרָה

שְׁלוֹמֵד, עַל-פֶּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל, וְאִז טוֹב לוֹ
כָּל הַיָּמִים.

הַרְגַּל אֶת עַצְמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
שְׂמֻדְבָּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הוּא הַצְּלָחָה נְצִיחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאִין
לְתָאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן עָרֵב וְבִקְרָה,
כִּי עַל-יָדֵי שְׂמֻתְפַלְּלִים בְּמִנְיָן, יֵשׁ לְאָדָם דְּבַר שְׂבִמְנִין.

הַמְּאַחַל לָךְ חַג שְׂמַח...

כה שכא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי עָרֵב חַג הַשְּׂבִיעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נֵרוֹ יֵאִיר.

אִין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מַה שְׂאַתָּה עוֹשֶׂה אִתִּי, כִּי אָנִי
כָּל-כֶּף בְּלַחֲץ, שְׁאִין אָנִי יְכוֹל לְסַפֵּר לָךְ כָּלֵל, וְגַדֵּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים
שְׂאִנִי סוֹבֵל עֲכָשׁוּ, זֶה אִין לְתָאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, פִּשְׁוֹט אָנִי מִתְּבִישׁ
לְסַפֵּר לָךְ, כִּי עוֹד לֹא הָיוּ לִי יָמִים טְרוּפִים כְּמוֹ שְׂעוּבָר עָלֵי עֲכָשׁוּ
מִבֵּית וּמִבְחוּץ, חֲזַרְתִּי מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְהָיָה פֶה מְמַשׁ אִים וְנוֹרָא
וְכוֹי, עַד שֶׁהַצְּרִכְתִּי לְסַלֵּק שְׁנֵי פְּרָאִיִּים, וְתִהְיֶה לְאֵל, עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָנוּ
כְּתָה מְאֹד יָפָה, וְהִילָדִים לוֹמְדִים טוֹב.

עוֹד פַּעַם אָנִי בָּא לְהוֹדוֹת לָךְ עַל הַחֶסֶד שְׂאַתָּה עוֹשֶׂה אִתִּי
בְּעִנְיַן הַכֶּסֶף לְטָשְׁעִקִים, וְיָפָה כְּתַבְתָּ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂבִמְקוֹם
לְהִיּוֹת עַר כָּל הַלִּילָה, שִׁיְהִיו עָרִים בְּיוֹם חֲמִישֵׁי כָּל הַלִּילָה, וְלְדָאָג
מֵאִין יְבוֹא עֲזָרִי, כִּי אָנִי רוֹאָה, שְׂאָף אֶחָד לֹא אֶכְפַּת לוֹ שׁוּם דְּבַר,
מְסַרְתִּי אֶת עַצְמִי כָּל הַשָּׁנִים בְּשִׁבִיל הַזּוּלָת, וְעֲכָשׁוּ אִין קוֹל וְאִין
עוֹנָה וְכוֹי.

רָאָה לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׂבַעוֹלָם, אָנִי מְאֹד מְקַוָּה

אֲשֶׁר   כה שכב   בַּנְחַל   רלא
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר, וְסוֹף כָּל סוֹף אַחַר הַרַע יָבוא
הַטוֹב, וְנִזְכָּה כָּבֵד לְרֵאוֹת בְּשִׂמְחָתָנוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ...

כה שכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עָרַב חַג הַשְּׂבִיעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תַּלְמִידֵי "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" דֵּי בְּכַל
אַתֵּר וְאַתֵּר, הַרְוֵה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל
צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֹגַע וּמִחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכֹל
מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! הנה אנו עומדים עכשו לפני קבלת התורה,
שזה הוא הזמן הכי טוב והכי ישר והכי מכשר להתקבץ יחד. פי
חכמינו הקדושים אומרים, שכל המסעות של עם ישראל היו
במריבות, לא היה שלום ואחדות בין נשמות ישראל, כיון שהגיעו
להר סיני — "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט, ב), אומר רש"י
במקום: 'כאיש אחד בלב אחד'; תכף כשנגשו להר סיני, כבר
נעשתה ביניהם אחדות גדולה. לכאורה, כיצד נוכל להבין את זאת,
שכל המסעות שנסעו ישראל ממקום למקום היו במריבות, כי למה
לריב זה עם זה, וכשבאו לפני הר סיני, כלם התאחדו יחד? אלא
התרוץ כף, רבנו ו"ל אומר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן מ'; ובלקוטי-
מוה"ר, חלק ב', סימן סב), שכל הנסיעות שעם ישראל נוסעים הן רק
מפני חסרון אמונה, כי המאמין האמתי, שמאמין שהקב"ה נמצא
פה עמנו, אתנו ואצלנו, לא שיק שישע נסיעות. כי למה צריך אדם
להתנגע לפרנסתו, כשהקדוש-ברוך-הוא נמצא ואין בלעדיו
נמצא?! ולמה נתיגעים כלם בפרנסה? מפני שאין אמונה; כי אם
אדם מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, לא חסר לו כלום. נמצא, שכל
המסעות שעם ישראל נסעו, היו רק מחמת פגם אמונה. ממילא, כל

אחד רוצה להתנשא על זולתו ואומר: "אני יותר גדול ממך, אני מצלח יותר ממך, אבי גדול מאביך, אני אשכנזי ואתה ספרדי, או אתה אשכנזי ואני ספרדי, אתה ליטאי ואני חסיד", וכדומה כל מיני שטיות ודמיונות שונכנסים בבני-אדם: "אני מיחס יותר, אני עשיר ואתה עני", וכן שאר שמות וכנויים שעושים פרודים בין נשמות ישראל, הכל מחסרון אמונה, כי אם היתה לנו אמונה, אשר כלנו בנים להקדוש-ברוך-הוא, כדכתיב (דברים יד, א): "בנים אתם להויה" אלקיכם", אז לא היתה ענין של מריבות ומחלוקת. מאין באות כל הקטטות? אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פב): מדוע הולך לאדם שלא כסדר? הכל מחמת גאונה וגדלות, שמתנאה על זולתו ואומר 'אנא אמלך', ואז לא הולך לו כסדר, אבל ברגע שאדם מבטל עצמו לגמרי להקדוש-ברוך-הוא, אז הולך לו כסדר. אומר רבנו ז"ל, זו עקר החכמה של האדם, שיודע פחי מה, שזה אותיות חכמה: פח-מה. אדם צריך לידע, לי אין פח, לי אין מח, לי אין כלום רק את הקדוש-ברוך-הוא, הולך לו כסדר ואין לו מריבות. בשביל זה בכל המסעות היו מריבות בין אחד לשני, כי רצו להתנשא על הזולת, אשר זה טבע האדם, שרוצה לשלט על אחר ולהטיל עליו מרותו. ובאמת מה יהיה לו מזה? הלא כתוב (בראשית ג, יט): "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", יהיה לך עפר יותר קר או חום יותר מזולתך? ! יהיה לך עפר לבן יותר? ! שם זה אותו עפר, על-כן מה יש להתנאות? ! אבל אף אחד אינו רוצה לחשב מיום המיתה, וחושב שאיננו שייך אליו, ואומר: "וכי אני אצא מזה העולם? ! לא יתכן! ! בשביל זה יש מריבות ואי הבנות, ואיש את רעהו חיים בלעו (עבודה זרה ד.), ולכן שונאים זה את זה, ויש קנאה ושנאה, הכל מחמת גאונה וגדלות. ואומרים חכמינו הקדושים (בראשית ובה, פרשה צד, סימן א'): כל ההרים באו שיתן עליהם הקדוש-ברוך-הוא את התורה, אבל הר סיני עמד מרחוק, והחזיק עצמו ללא כלום, אמר הקדוש-ברוך-הוא: כל ההרים יש בהם מום, אבל הר סיני היתה ענו, לכן נתן הקדוש-ברוך-הוא עליו את התורה. וזו פונת חכמינו הקדושים, שכל הנסיעות היו במריבות, כי היתה חסרון אמונה, וכל אחד חשב שהוא יותר מיחס מהשני, ונסה

לְהַתְנַשֵּׂא עַל זולתו, הִיוּ קִטְטוֹת, אֵי הַבְּנוֹת, גִּזְעָנוֹת, רִשְׁעוֹת לְשֵׁם רִשְׁעוֹת, בִּינֵן שֶׁהִגִּיעוּ לְהַר סִינַי, וְרָאוּ שָׁם אֶת הַשְּׁפָלוֹת, תַּכְּף וּמִיד 'וַיַּחֲזֵן יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" — כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד. וּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן א'), שֵׁישׁ ח"ן — ח' נ', חֲכָמָה וּמַלְכוּת, וְכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לד'), שֵׁישׁ י"ו ' — הִפָּה, ו' — הֵלֵב, שְׁנֵה אוֹתִיּוֹת וַיַּחֲזֵן, כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּק עֲצָמוֹ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְקַשֵּׁר עוֹלָם הַבָּא לְעוֹלָם הַזֶּה, שְׁנֵה ח"ן, חֲכָמָה וּמַלְכוּת, וּכְשֶׁמְקַשֵּׁר אֶת פִּיּוֹ אֶל לְבוֹ, זֶהוּ: י' ו', וּמִזֶּה יוֹצֵא 'וַיַּחֲזֵן' — כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, שְׁכַלְסֵם הַתְּאֲחָדוּ יחד; וְזֶה מֵה שְׁאֵנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עֲצָמָנוּ בְּקַבְּלַת הַתּוֹרָה, שְׁאֵנוּ עוֹמְדִים סְמוּךְ אֵלֶיהָ.

הָאֲרִיז"ל אוֹמֵר: בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּזִמְן הַמוֹעֵד יוֹרְדַת אוֹתָהּ הָאָרֶז שֶׁהִיָּתָה, הִינּוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת יוֹרְדַת הַהָאָרֶז שֶׁל מִתַּן תּוֹרָה בְּהַר סִינַי, וְאִם-כֵּן אָנוּ מְקַבְּלִים עִתָּהּ בְּיַחַד אֶת הַתּוֹרָה בְּנִעְרִינוּ וּבְזִקְנֵינוּ; כִּי כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה יוֹרְדַת הָאָרֶז חֲדָשָׁה, וְהִיא מְשַׁפִּיעָה עַל כָּל הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים כו, טז): בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים; בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלּוּ נִכְנַסְתָּ בְּבְרִית, בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה. וְהַהָאָרֶז שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה יוֹרְדַת בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת.

וְהִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים לְפָנֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת, אֲשֶׁר אָנוּ מְקוּיִם וּמְצַפִּים בּוֹ לְדְבָרִים גְּדוֹלִים וְעֵלְיוֹנִים מְאֹד, וְלָכֵן אִם אָנוּ נִקְבָּל עֲכָשׁוּ עַל עֲצָמָנוּ אֶת הַתּוֹרָה כְּאִתּוֹ, אֲזִי כָּל הַשָּׁנָה נִלְמְדָה בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה, אֲבָל אִם יִהְיֶה אֲצִלָּנוּ חַג הַשְּׁבוּעוֹת כְּלֹא חֵד, כִּף יִהְיֶה קַבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי כְּפִי שֶׁהוּא בְּקַבְּלַת הַתּוֹרָה, בְּשְׁבוּעוֹת, כֵּן זוֹכָה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כָּל הַשָּׁנָה.

מוֹהַרְנ"ף ז"ל כְּשֶׁפְּתַח אֶת הַהֵיכָל בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, מֵרַב הַתְּלַהּבוֹת עָנָה וְאָמַר: הִנֵּה אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, "תּוֹרָה חֲדָשָׁה" הַחַל לְזַעַק, "אֲנִייעַ תּוֹרָה", וְהוֹצִיא אֶת הַסֶּפֶר תּוֹרָה, וְהַחַל לְרַקֵּד עִמּוֹ בְּהַתְּלַהּבוֹת כְּזוֹ, עַד שֶׁכָּל אִנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הִצְטַרְפוּ לְרַקוּד, וְרַקְדוּ זִמְן מְמֻשָּׁף כְּבִשְׂמַחַת הַתּוֹרָה. כִּי בְּאִמַּת אֵי אֲפָשָׁר לְקַבֵּל אֶת

התורה רק על-ידי שמחה, מה עושה הסמ"ך-מ"ם? מכניס באדם
 מרירות, עצבות ודפאון, העקר שלא ילמד תורה. ולמה עובר על
 כל אחד צרות ויסורים? כי אינו לומד תורה. אומרים חכמינו
 הקדושים (שבת קכ.): "ובביתי אין כל" (ישעיה ג, ז), זה שאין בידו
 — לא מקרא, לא משנה, לא גמרא; כי מי נקרא עני? מי שאין
 בביתו כלום? מי שאין לו לחם לאכל ובגד ללבש? לא! אלא מי
 שאין בידו לא מקרא, לא משנה, לא גמרא!

באו נעשה חשבון הנפש, הרי הלילה זה הלילה האחרון של
 הספירה, ידוע שאנשי שלומנו פשבאו אל רבנו ז"ל, הקדימו עצמם
 לבוא לספירה האחרונה, להיות כבר אצל רבנו ז"ל, כדי לשמע
 ממנו את ספירת העמר, וכן נהגו אצל מוהרנ"ת ז"ל, אלו שנתקבצו
 אצלו, באו כבר לספירה האחרונה, ואז הרגישו הארה גדולה של
 קבלת התורה. הבה נעשה חשבון, עברו ארבעים ותשעה יום, ספרנו
 כל יום ויום והכנו עצמנו לקבלת התורה, האם אכן הכנו עצמנו?
 האם למדנו כל יום קצת חמש ותרגום ורש"י מפרשת השבוע?!

מקרא — אוי לאותה בושה וחרפה לאדם, שעובר לו שבוע
 אחר שבוע, ואינו לומד שנים מקרא ואחד תרגום, אשר אומרים
 חכמינו הקדושים (ברכות ח.): לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם
 הצבור, שאז משלימים לו ימיו ושנותיו; אנשי מתים צעירים ואינם
 יודעים ממה, אנשים סובלים עניות ודחקות, יסורים חלישות הדעת,
 חלאים ומחלות, ואינם יודעים למה, בשעה שמבטיחים חכמינו
 הקדושים הבטחה כזו, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור —
 משלימים לו ימיו ושנותיו, איזו זכות זו?! כמה זמן אורך ללמד
 חמש עם התרגום, ובזה נפטרים מכל מיני מחלות וחלאים, עניות
 ודחקות וכו', והנה עובר על האדם יום אחר יום, שבוע אחר שבוע,
 חדש אחר חדש, שנה אחר שנה, ואינו פותח חמש. שמו שמים!

משנה — יכול לעבר יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש
 אחר חדש, ואין פותחים משניות; מ'שנ'ה' אותיות נ'ש'מ'ה', מי
 שלומד משנה זוכה לנשמה טהורה, שמאירה עליו הנשמה, חכמינו

הַקְדוּשִׁים אומרים (ויקרא רבה, פְּרָשָׁה ז', סימן ג'): אין הגְּלוּת מתקבצות, אלא בזכות למוד מְשֻׁנָּה; האם אָנוּ לומדים בכל יום פרק אחד מְשֻׁנִּיּוֹת? הלא עובר יום אחר יום, ואיננו פותחים מְשֻׁנִּיּוֹת, ואחר-כך יש טענות למה עובר עלינו כל-כך הרבה צרות ויסורים, הרי מובא (מדרש תלפיות), שְׂאֲשֶׁר בֵּן יַעֲקֹב יושב בפתחו של גֵּיהֲנוֹם, ומי שלמד מְשֻׁנָּה אינו מניחו להפגס. והחיד"א מביא רמז מהפסוק: "מֵאֲשֶׁר שְׂמֵנָה' לחמו", 'שְׂמֵנָה' אותיות 'נְשָׁמָה'; כלו מפחדים מגֵּיהֲנוֹם, ענש גֵּיהֲנוֹם אינו דבר פשוט, ואף אחד אינו רוצה לשמע מזה, והנה יש לנו עצה קלה מאד איך להנצל מדינה של גֵּיהֲנוֹם — על-ידי שילמדו בכל יום מְשֻׁנִּיּוֹת. והאר"י הקדוש אומר, מי שיזכה ללמד בכל יום ח"י פרקים, יתרג את יצרו הרע, ואומר רבנו ז"ל אפלו אותם בני-אדם שעובר עליהם מה שעובר, אם יעשו לעצמם חק ולא יעברו ללמד כֶּךָ וְכָךְ, התורה בעצמה תוציאם מהשואול תחתית ומתחתיו. וקבלה בידינו ש'כֶּךָ וְכָךְ' זהו ח"י פרקים, כי רבנו ז"ל נתן למוהרנ"ת ז"ל ולעוד אנשי שלומנו תקון לומר ח"י פרקים; אזי אשרי מי שלומד בכל יום פרק או שנים או שלשה ויותר ויותר, כמאמרם ז"ל: איזוהי מלחמתה של תורה — מי שיש בידו חבילות של מְשֻׁנָּה; כי למוד מְשֻׁנִּיּוֹת זהו הדבר הגדול ביותר. ולכן אם אנו שומעים דבר כזה, שעל-ידי למוד מְשֻׁנָּה נצולים מהגֵּיהֲנוֹם, למה לא נקח על עצמנו בכל יום חק ולא יעברו ללמד שנים שלשה פרקים או ח"י פרקים, וזה יצילנו מהגֵּיהֲנוֹם. וכך אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיט), שאין מציאות של עולם הזה, ומי שאומר שיש עולם הזה הוא בעל דמיון, יש או גן-עדן או גֵּיהֲנוֹם, כשאתם דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, מתבודד אל הקדוש-ברוך-הוא בכל יום, שש ושש, אז יש לו גן-עדן, כשאתם עוקר עצמו מהקדוש-ברוך-הוא, רחמנא לצלן, סובל גֵּיהֲנוֹם. נמצא שפה בזה העולם זה הגֵּיהֲנוֹם, כשאתם זוכה וחותף בכל יום שנים שלשה פרקים ומכל שכן ח"י פרקים, נצל מדינה של גֵּיהֲנוֹם, ביום הזה גֵּיהֲנוֹם כבר לא יהיה לו, כששומעים דברים כאלו, מדוע לא נציתם?! ואין תרוץ לומר, שאין זמן, כי אם יש זמן לשטיות, אז בהכרח שיהיה זמן ללמוד מְשֻׁנִּיּוֹת, שיצילוהו מדינה של גֵּיהֲנוֹם.

גַּמְרָא — אין עוד יותר גָּדוֹל מִלְמוּד גַּמְרָא. וְאוֹמֵר רַבְנֵי ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן ריד), 'תְּלִמּוּד' גִּימְטְרִיָּה הִקְלִיפָה שְׁמַחְטָאֵת אֶת הָאָדָם; בְּרַגַע שְׁאָדָם לּוֹמֵד תְּלִמּוּד — גַּמְרָא, עַל־יְדֵי־זֶה נִצַּל מִהִקְלִיפָה הַזֶּה. אוֹמֵר רַבְנֵי ז"ל (חֶלֶק ב', סימן ה'), כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל מֵאֲכָלִים, זֶה מַחְמֵם אוֹתוֹ וּמְבִיאוֹ לְטִמְאֵת הַמְקָרָה, טִמְאֵת פָּגָם הַבְּרִית, אָבֵל אִם מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ לְמַרְכָּבָה, נִצּוֹל מִזֶּה, לְכֵן תִּקְנֵנו הַקְּדָמוּנִים לּוֹמֵר קִדְּם הַשְּׁנָה: מִימֵינִי מִיכָאֵל, מִשְׁמָאֵלִי גַּבְרִיאֵל, מִלְּפָנֵי אוּרִיאֵל וּמֵאַחֲרֵי רְפָאֵל, שְׁאֵלוּ הַד' מִלְּאָכִים שְׁשׁוּמְרִים אֶת הָאָדָם, וְרָאשֵׁי תְבוֹת שְׁלֵהֶם: גִּמְרָא' — גַּבְרִיאֵל, מִיכָאֵל, רְפָאֵל, אוּרִיאֵל, כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד גַּמְרָא, הוּא מְסַבֵּב עִם ד' מִלְּאָכֵי הַשְּׁמִירָה שְׁשׁוּמְרִים אוֹתוֹ. אִם אָנוּ שׁוּמְעִים דְּבַר כְּזֶה, מִדּוּעַ לֹא נִלְמַד גַּמְרָא?! הֲלֹא אָנוּ רוֹצִים שְׁיִשְׁמְרוּ אוֹתָנוּ, מִי אֵינוּ רוֹצֶה שְׁיִסְכְּבוּהוּ מִלְּאָכִים וְיִשְׁמְרוּהוּ, וְהִנֵּה עוֹבֵר חֶדֶשׁ אַחֵר חֶדֶשׁ, שְׁנָה אַחֵר שְׁנָה, וְאֵינוּ פּוֹתַח גַּמְרָא, וְאַחֲרֵי־כֵן יֵשׁ טַעֲנוֹת לְאָדָם לְמַה עוֹבֵר עָלָיו מִה שְׁעוֹבֵר?! בְּשֶׁבִיל זֶה אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שֶׁבַת קכ.): וּבְבִית אֵין לְחֵם וְלֹא שְׁמֵלָה, שְׁאֵין בְּיַדִּי לֹא מִשְׁנָה וְלֹא מְקָרָא וְלֹא גַּמְרָא, יֵשׁ לָךְ טַעֲנוֹת שְׁבִיתָךְ רִיק מִכֵּל, אֵין לָךְ לֹא לְחֵם וְלֹא שְׁמֵלָה, הֵינּוּ שְׁאֵין לָךְ לֹא מְקָרָא, לֹא מִשְׁנָה לֹא גַּמְרָא.

הִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים קִדְּם קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, אִם לֹא נִקְבַּל עַל עֲצָמֵנוּ עֵתָהּ, שְׁמַהֲיוֹם וְהִלָּאָה לֹא נַחְסִיר יוֹם אֶחָד בְּלִי לְמוּד גַּמְרָא, לֹא נַחְסִיר יוֹם אֶחָד בְּלִי לְמוּד מִשְׁנִיּוֹת, לֹא נַחְסִיר יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לְמוּד חֲמִשׁ וְהַתְּרַגּוּם, אֲזִי מִבְּטָח שְׁתַּהֲיָה לָנוּ שְׁנָה טוֹבָה וּמִתְקָה, וְלֹא יִחְסַר לָנוּ דְּבַר. אוֹמֵר רַבְנֵי ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן א'), הַיֵּצֵר הָרַע מִלְּבִישׁ עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת, יִרְשֶׁה לְאָדָם הַכֵּל, אָבֵל לֹא לְלַמַּד תּוֹרָה, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁהַתּוֹרָה שׁוֹרְפֵת אוֹתוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל: בְּרֵאתִי יֵצֵר הָרַע — בְּרֵאתִי תּוֹרָה תְּבַלִּין כְּנִגְדּוֹ; מַה זֶה יֵצֵר הָרַע? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שְׁשִׁבְעָה שְׁמוֹת יֵשׁ לַיֵּצֵר הָרַע. וּבְשִׁעָה שְׁגָלָה לָנוּ רַבְנֵי ז"ל אֶת הַמֵּאֲמָר הַנִּפְלֵא בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן כה, שֶׁשֵּׁם מְדַבֵּר רַבְנֵי ז"ל מִהַדְמִיוֹנוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי־אָדָם, עָנָה וְאָמַר, שְׁמַהֲיוֹם צְרִיכִים לְתַן לַיֵּצֵר הָרַע שֵׁם חֶדֶשׁ — שְׁמִינִי בְּמִסְפָּר: כַּח

הַמְדַמָּה. יְלֵד קָטָן, הַדְמִיּוֹן אֶצְלוֹ פּוֹרָה מְאֹד. זֶה טֹבֵעַ שֶׁל יְלֵד קָטָן, שְׁעֵכְשׁוֹ נוֹלֵד, הוּא שׁוֹכֵב בְּעֵרִיסָה וּמְדַמֵּן כָּל מִינֵי דְמִיּוֹנוֹת — הֵיכָן אָנִי, מַה זֶה, מַה הֵהוּא, כָּל אֶחָד מִגְבִּיהוּ לֹקַח אוֹתוֹ וְכוּ', מְטִיל אֹתוֹ, מוֹלִיף אוֹתוֹ וְכוּ', וְכִף גְּדֵל מִשָּׁף שְׁבוּעַ, חֲדָשׁ, שָׁנָה, וְהוּא מְדַמֵּן שְׁכָף יִלְכוּ לוֹ כָּל הַחַיִּים, מְדוּעַ לֹא?! אֵין לוֹ דְאָגוֹת, אֵינוֹ צָרִיף לְשֵׁלֶם חֲשָׁמֶל, מִים, טֵלְפוֹן, שְׁכַר-דִּירָה, אֲכָל, בְּגָדִים, צָרִיף לְאָכֵל, מִתְחִיל לְכַפּוֹת, הָאָמָא נוֹתַנָת לוֹ בְּקִבּוּק, וְאֵינוֹ חֶסֶר דְּבַר, רַק צָרִיף לְכַפּוֹת וּכְבָר מְקַבֵּל. וְתַכְף כְּשִׁמְתְּחִיל לְזַחַל, לְטַפֵּס וְלָלַכֵת, נִתְגַּלָּה לוֹ שְׁאֵינְנוּ מִיַּחַס, יִשְׁנֵם עוֹד יְלָדִים בְּבֵית, יִשְׁנֵם אַחִים וְאַחִיוֹת, מִתְחִילָה הַקְנָאָה לְכַעַר בּוֹ, מְדוּעַ זֶה מְקַבֵּל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ וְכוּ' וְכוּ', וּמִתְחִיל לְדַמֵּן דְמִיּוֹנוֹת חֲדָשִׁים, אֵיף לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי תַחְבּוּלוֹת שֶׁהוּא יִקְבֵּל אֶת הַתְּשׁוּמָת לֵב יוֹתֵר מֵאַחִיו וְאַחִיוֹתָיו, וְכִף גְּדֵל שָׁנָה, שְׁנָתִים וְשִׁלְשׁ, עַד שְׁגוּזִים שְׁעֵרוֹתָיו, וְנִכְנָס לְחֲדָר, וְנִתְגַּלָּה לוֹ עוֹלָם חֲדָשׁ, רוֹאֶה שְׁיִשְׁנֵם עוֹד עֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁה יְלָדִים, וּכְשִׁמְחַפֵּשׁ שֵׁם תְּשׁוּמָת לֵב וְאֵינוֹ מְקַבֵּלָה, אֲזִי מִתְחִיל לְהַתְּפָרֵעַ, וּכְשִׁנְשַׁלַּח לְמִנְהַל, וְהַמְנַהֵל שׁוֹלְחוֹ לְבֵיתוֹ וְכוּ' בְּגִין חֲצָפָה וְכַדוּמָה, מִתְחִיל לְכַפּוֹת, וְגֵדֵל עוֹד וְעוֹד שָׁנָה, וְרוֹאֶה שְׁאֵינוֹ הוֹלֵף כְּפִי שְׁדַמֵּן, וְאִזּוֹ יֵשׁ לוֹ דְמִיּוֹנוֹת חֲדָשִׁים, בְּכֵן נַעֲשֶׂה בֶר-מְצוּהָ, וְאַחֲרֵי-כֵן גְּדֵל עַד שְׁמִתְחַתֵּן וְיוֹצֵא לְעוֹלָם הַגְּדוֹל. אִם זָכָה וְהָיָה לוֹ מְלַמֵּד טוֹב, הָיָה מְקַרֵב אֶל צַדִּיק שְׁלֵמְדוֹ תְּכַמֵּת הַחַיִּים, אֲזִי בְּגִיל צָעִיר יִתְבַּגֵּר, וְתַכְף-וּמִיד יִתְחִיל לְדַעַת, שֶׁהָעוֹלָם אֵינְנוּ כְּפִי שֶׁחָשַׁב, שְׁתַּמִּיד יִשְׁכַּב בְּעֵרִיסָה, וְיִדְחַפּוּהוּ בְּעֵגְלָה, וְיִשְׁאֹהוּ עַל כְּפַיִם וְכוּ', אֲלֵא יָבוֹא הַיּוֹם שְׁיִקְבֵּל חֲבָטוֹת, חֲבָלוֹת, בְּזִיוּנוֹת וְעֵלְבוֹנוֹת, וְאֵינְנוּ מִיַּחַס וְכוּ', יֵשׁ תּוֹר וְעֵלְיוֹ לְהַמְתִּין בְּסִבְלָנוּת, אֵינְנוּ חָשׁוּב יוֹתֵר מֵאַחֲרִים, אִם עוֹמֵד אַחֲרוֹן בַּתּוֹר, עֵלְיוֹ לְחַכּוֹת וְכוּ', יִשְׁנֵם אֲנָשִׁים הַעוֹמְדִים לְפָנָיו, עוֹלָה לְאוֹטוֹבוּס, רוֹאֶה שְׁאֵין לוֹ מְקוֹם יְשִׁיבָה וְעֵלְיוֹ לַעֲמֵד וְכוּ', לֹא מְפַנֵּים לוֹ מְקוֹמוֹת, וְלֹא מְשַׁתְּחִוִים לְפָנָיו וְכוּ' וְכוּ', אֲזִי אִם אֵין לוֹ הַקְּדָמוֹת נְכוֹנוֹת, הוּא נִשְׁאָר יְלֵד קָטָן וְכוּ', וּמַגִּיעַ לְגִיל בֶר-מְצוּהָ וְנַעֲשֶׂה יְלֵד בְּעִיָתִי, אַחֲרֵי-כֵן נִתְגַּדֵּל וְאֵינוֹ מוֹצֵא זְוֹג, וּמִמֶּתִין וְכוּ' עַד שְׁמִתְחַתֵּן, וְיֵשׁ לוֹ בְּעִיּוֹת בְּשָׁלוֹם-בֵּית, וְיִכּוֹל אָדָם לְהִיּוֹת אָב לִילָדִים, אוֹ סְבֵא עַם זָקֵן לְבָן, וְעַדִּין נִשְׁאָר עִם שְׁכָל שֶׁל תִּינוּק, וּמִמֶּתִין וּמְצָפָה בְּגִיל

מִבְּנֵי לְתִשׁוּמַת־לֵב, וְיִלְבְּנִים אוֹמְרִים עֲשׂוּ, הַזְקֵן הַלְבֵן אוֹמֵר לְאָדָם, שְׁצַרְיָךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ. הַשְׁעַר הַלְבֵן צַרְיָךְ לְהִזְכִּיר לְאָדָם, שֶׁהִנֵּה הִנֵּה קוֹרְאִים אוֹתוֹ לְמַעֲלָה. וְלָכֵן מִמִּי יִמְתִּין לְתִשׁוּמַת־לֵב? אֵין זֹאת אֶלָּא שְׁעֵדִין יֵשׁ לוֹ כַּחַ הַמְדַמָּה! וְלָכֵן לַיְצָר הִרְע אוֹמֵר רַבְנוּ וְ"ל צַר־יָכִים לְקָרָא 'כַּחַ הַמְדַמָּה'. וּמוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל אוֹמֵר, לֹא הַבְנַתִּי אֶת דְּבָרֵי רַבְנוּ וְ"ל, וּבִסוּף הַתּוֹרָה שֶׁל "אַחֲוֵי לָן מְנָא" (לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כה), כּוֹתֵב מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל, מֵאַחַר שֶׁאִמֵּר מֵאַמֵּר הַנִּ"ל, וְשֵׁם מְכַנֵּה וְקוֹרָא אֶת הַיְצָר הִרְע כַּחַ הַמְדַמָּה, צַר־יָכִים לְקָרָא לוֹ שֵׁם אַחֵר, הִינוּ לְסִמְ"ךְ־מ"ם וְלַיְצָר הִרְע לֹא לְקָרָא עוֹד כֶּף, אֶלָּא 'כַּחַ הַמְדַמָּה', וְאִמֵּר זֹאת בְּדֶרֶךְ צְחוּק, אֲבָל הַבְנַתִּי שֶׁהִיְתָה לוֹ כְּוִנָּה שְׁלֵמָה בְּזוּה, וְלֹא זְכִיתִי לְהַבִּינָה. אָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן, אֲנִי אִמַּר לָכֶם הַפְּרוּשׁ וְלֹא זְכִיתִי לְהַבִּינָה. הֲלֹא חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סֵפֶה נב.), שֵׁישׁ שְׂבָעָה שְׁמוֹת שֶׁל הַיְצָר הִרְע, כְּנִגְדֵי שְׂבַע הַסְּפִירוֹת, אַחֵר שֵׁישׁ רַבְנוּ בְּעוֹלָם, שְׂבָא מְבִינָה, שֶׁהִיא הַסְּפִירָה הַשְּׁמִינִית, שֵׁם יֵשׁ יְצָר הִרְע אַחֵר — 'כַּחַ הַמְדַמָּה'.

רַבְנוּ וְ"ל מְגַלָּה לָנוּ אוֹרוֹת צְחָצְחוֹת כְּאֵלוֹ, דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ, עֲצוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, מֵה הוֹרֵס אוֹתָנוּ? כַּחַ הַמְדַמָּה. כִּי מִמָּה בָּאוֹת הַמְרִיבוֹת, שְׂפָל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁלִּשְׁנֵי יֵשׁ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, כְּאוֹתוֹ פְּתָגָם הָאוֹמֵר: 'הַסּוֹס חוֹשֵׁב, שֶׁהִדְשָׂא שֶׁל חֲבֵרוֹ יְרוּק יוֹתֵר', וְלָכֵן מְקַנָּא בּוֹ, אֲבָל אֲנַחְנוּ בְּנֵי־אָדָם, נַעֲלִים מִסּוֹס, יֵשׁ לָנוּ שְׂכָל, 'אַדְמָה לְעֲלִיּוֹן' (יִשְׁעִיָּה יד, יד), וְעַל־כֵּן עֲלִינוּ לְחַדֵּל מִן הַדְּמִיוֹנוֹת הַלָּלוֹ, כְּאֵלוֹ לְאַחֵר יֵשׁ יוֹתֵר מֵאַתָּנוּ. וְיֵשׁ פְּתָגָם נוֹסֵף: סוֹס כְּשִׁשׂוֹתָה מַיִם, בּוֹעֵט בְּרַגְלָיו הָאַחֲוִרִיּוֹת, מֵדוּעַ? כִּי רוֹאֵה לְמוֹלוֹ סוֹס נוֹסֵף שׁוֹתָה, אֲזִי בּוֹעֵט בּוֹ. לָכֵן הוּא נִשְׂאָר סוֹס, אֲבָל אָדָם יֵשׁ לוֹ שְׂכָל, וְיוֹדֵעַ וּמְבִין שֶׁאֵף אֶחָד אֵינוֹ שׁוֹתָה לוֹ אֶת הַמַּיִם, יֵשׁ מִסְפִּיק לְכֻלָּם. מִמָּה בָּא שְׂפָל אֶחָד מְקַנָּא בְּשֵׁנֵי? מִדְּמִיּוֹן, נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא מְרוּיַח יוֹתֵר, וְכֶף נַעֲשִׂית קְנָאָה וְשִׁנְאָה וְכוּ'.

נְבִיא דְגָמָא קִטְנָה לְעִנְיָן זֶה. הַבִּיאוּ מְכוּנָה שֶׁל פְּחִיּוֹת סוּדָה סְמוּךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, כְּדֵי לְהַרְוֹת אֶת הַצְּמָאוֹן, לֹא אַרְךָ זְמַן רַב, וְהַיְלָדִים דְּרָשׁוּ מֵהַהוֹרִים פְּחִית סוּדָה לְשִׁתוֹת, אֲב שֶׁלֹּא עֲמַד תַּחַת

הלחץ, נתן כֶּסֶף לַיָּלֵד, וַיֵּצְאוּ מִכְשׁוּלִים רַבִּים עַל־יַד־יְהוָה, כִּי הָיוּ יְלָדִים שֶׁנָּטְלוּ כֶּסֶף בְּמִרְמָה כְּדִי לְהַשִּׁיג פַּחֲת וּכְדוּמָה. וְהִיְתָה זֹאת פְּרָצָה קוֹרֵאת לַגָּנָב, וְכָל הַבַּיִת הִכְפִּינֵת גַּתְמֵלָא בַּפְּחִיּוֹת רִיקוֹת, וְעַל־כֵּן הוֹצֵאנוּ אֶת הַמְּכֻנָּה... וְהִנֵּה בָּא פְּלוּנִי, וּמוֹכֵר בְּקְבוּקֵי סוּדָה, לָמָּה זֶה מֵתָר? אִם אֲמַרְנוּ שְׁאֲסוּר לְאַכֹּל וּלְשִׁתּוֹת בְּבַיִת־הַכְּפִינֵת, לָמָּה צָרִיךְ זֶה לְקַנֵּא בְּזֶה? ! זֹהֵי רַק דְּגָמָא, אִיךְ יְכוּלִים לִהְיוֹת בְּקִטְנוֹת וּבְדַמְיוֹנוֹת זֶה עַל זֶה. מִיֵּלָא בְּכוּלָּל אוֹ בִישִׁיבָה צְרִיכִים מְקַרֵּר שְׂיִכְנִיסוּ בּוֹ שְׂתִיָּה, אוֹ יֵשׁ דּוּד מִיָּם חֲמִים לְשִׁתִּיָּה חֲמָה בְּעַבּוּר הַלוּמְדִים, אֲכַל בַּיִת־הַכְּפִינֵת שְׂבָאִים לְהַתְּפַלֵּל בּוֹ, אִין צָרִיךְ בְּזֶה, כִּי רַק רְעוֹת יוֹצְאוֹת, וּמְרוֹקֵן אֶת כִּסְפֵי הַהוֹרִים, וְנַעֲשׂוֹת גְּנֻבוֹת וּגְזוּלוֹת, קִנְאָה וְשִׁנְאָה. וְזוֹ דְּגָמָא אַחַת בְּלָבָד.

רַבְּנוּ ו"ל זָכָה לָמָּה שְׂזָזְכָה עֵין לֹא רָאָתָה, וְכָל יוֹם יוֹם הָיָה אֲצִלוּ יוֹם חֲדָשׁ. וְאָמַר, שְׂכָל שְׂעָה וְשְׂעָה, כָּל רַגַע וְרַגַע, כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה חֲדָשָׁה, כָּל דְּקָה זָכָה לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגוֹת חֲדָשׁוֹת, שְׂאִין לָנוּ מִשְׁגַּב בְּזֶה כָּלֵל, אָנוּ טַפְשִׁים, מְמַרְמְרִים, מְסַתּוֹבְבִים בְּקִנְאָה וּבְשִׁנְאָה. רַבְּנוּ ו"ל רָצָה גַם אוֹתָנוּ לְחֲדָשׁ, עַל־כֵּן אֵל תִּהְיוּ בְּטַלְגָּיִם! הִבֵּה נָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה! רַבְּנוּ ו"ל חֲזוּר בְּתִשׁוּבָה בְּכָל שְׂעָה וּבְכָל רַגַע, עַד שֶׁהַגִּיעַ לְכֹאֲלוֹ מַדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת, עַד שֶׁקָּדַם הַסְּתַלְקוֹתוֹ אָמַר: אִינִי יְכוּל יוֹתֵר! כִּי הַגִּיעַ לְדַרְגָּה כָּל־כָּף עֲלִיוֹנָה, שְׂאָמַר: אִין עוֹד מָה לְהַשִּׁיג, עָלִי לְהַפְּשִׁיט אֶת גּוּפִי, וּלְעֲלוֹת לְמַעְלָה. רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנַת תַּקַּע"א, הִרְאֵשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּזֶה הָעוֹלָם בַּגּוּף הַגִּשְׁמִי, וְהוּא כִּכֵּן שְׁלֵשִׁים וּשְׁמוֹנֶה וַחֲצִי שָׁנִים בְּלָבָד, רַבְּנוּ ו"ל יֵשׁב אֲצֵל הַשְּׁלֶחֶן, וְהַגִּיעוּ אֵלָיו הַמּוֹן אֲנָשִׁים. וְהִיְתָה צְנֻצָּת דְּבִשׁ עַל הַשְּׁלֶחֶן, וְנִתְאַרְךָ הַתּוֹר לְנִטִּילַת יָדִים, וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ רָאָה שֶׁהַתּוֹר אָרַךְ וְהוּא אֲחֵרוֹן, וְחָשׁ שְׂעַד שְׂיִטַּל יָדִים וַיַּעֲשֶׂה "הַמוֹצִיא" לֹא יוֹתֵר דְּבִשׁ בְּעַבּוּרוֹ, עַל־כֵּן כְּשֵׁאִישׁ לֹא רָאָה, הוֹרִיד אֶת צְנֻצָּת הַדְּבִשׁ וְהִחְבִּיאָהּ, וְרַק רַבְּנוּ ו"ל רָאָה אֶת הַדְּבָר. וְהָיָה לֹא הַבְּחִין בְּזֶה, וּבְכֵן נָטְלוּ כָּלֵם יָדִים, טָבְלוּ אֶת הַפֶּת בַּמַּלַּח בְּלָבָד, שֶׁהָרִי דְּבִשׁ אִין בְּנִמְצָא עַל הַשְּׁלֶחֶן. הָיָה נָטַל יָדִים, עָשָׂה "הַמוֹצִיא" וְטָבַל פְּרוּסָה גַם בְּדְבִשׁ. רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּזֶה הָעוֹלָם,

שְׁהִיָּה בְּמַצֵּב מְסַכֵּן מְאֹד, וְהַרְוֵפָא הַזֶּהִירוּ לֹא לְדַבֵּר, כִּי סֶבֶל מִשְׁחַפֵּת וַיִּרַק דָּם, רַחֲמָנָא לְאַלְזָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן רַבְנֵנוּ וְ"ל אָמַר אֶז תּוֹרָה אֲרַכָּה "תִּקְעוּ תוֹכְחָה" בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן; וּבִשְׁעָה שֶׁהֲלַף רַבְנֵנוּ וְ"ל לֹאמַר אֶת הַתּוֹרָה, אָמַר לְמוֹהַר"ת וְ"ל: שִׁים אֶת הַכֶּסֶף שְׁלִי לַיַד הַדֹּלֶת, שָׂאֵם אֶסְתַּלֵּק בְּאַמְצַע הַתּוֹרָה — יוֹכְלוּ לְהוֹצִיאֵנִי; הֵינּוּ רַבְנֵנוּ וְ"ל הִיָּה מוֹכֵן, שְׁתוּף כְּדֵי אֲמִירַת הַתּוֹרָה עֲלוּל לְהִסְתַּלֵּק. אָמַר מוֹהַר"ת וְ"ל, יֵשׁ צָבוּר כָּל־כֶּף גָּדוֹל, שְׂאִינֵנִי יְכוּל לְהַכְנִס, וְלַהֲעֵבִיר אֶת הַכֶּסֶף לְפֶתַח, כִּי שָׁמוּ אוֹתוֹ בַּמְזֻרָח. עָנָה וְאָמַר רַבְנֵנוּ וְ"ל: אִם אֵינְךָ שָׂם אֶת הַכֶּסֶף לַיַד הַדֹּלֶת, אֵינִי נִכְנָס! אָמַר מוֹהַר"ת וְ"ל שְׁלֵא הִיתָה בְּרָרָה, נִכְנָסְתִּי עֲשִׂיתִי רַעַשׁ, וְהֵעֵבִירוּ אֶת הַכֶּסֶף מִלְּמַעַלָּה, וְשִׁמְתִּיו לַיַד הַדֹּלֶת. רַבְנֵנוּ וְ"ל נִכְנָס וַיֵּשֶׁב עַל הַכֶּסֶף, וְדַבֵּר, שְׁצָרִיכִים לְהוֹכִיחַ זֶה אֶת זֶה, וְשִׁתְּהִיָּה אֶהְבֵּת הַבְּרִיּוֹת, וְאַחַד יַעֲזוֹר לְשֵׁנִי, וּבַתּוֹף הַדְּבוּרִים, גִּצְטֵעַר מְאֹד, וְאָמַר: "יְלָדִים קְטָנִים, 'הַמוֹצִיא' מִיֵּט 'הוֹנֵיג'; הֵינּוּ חֲתִיכַת חֵלָה עִם דְּבִשׁ. וְרַבְנֵנוּ וְ"ל הִצְטֵעַר מְאֹד, אָשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה בָּאִים אֲצֻלוּ?! כִּי מַה יִּהְיֶה, אִם לָךְ לֹא יִהְיֶה דְּבִשׁ, וְלַחֲבָרָךְ יִהְיֶה! לְמַדִּים מִכָּאן, אֵיךְ רַבְנֵנוּ וְ"ל הִקְפִּיד עַד הַרְגַע הָאַחֲרוֹן, וְלֹא יְכוּל הִיָּה לְסֶבֶל שְׂיֵשׁ קִנְאָה וְשִׁנְאָה בֵּין אִישׁ לְרַעְהוּ; לְזֶה מִתֵּר לְמִכֵּר וּלְזֶה אָסוּר, אִם אָסוּר — אָסוּר לְאַף אַחַד, אִם מִתֵּר — מִתֵּר לְכֻלָּם. בֵּית־הַכְּנֶסֶת צָרִיכִים לְכַבְּדוֹ, בֵּית־הַכְּנֶסֶת צָרִיכִים לְנִקּוּתוֹ, בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת אָסוּר לְאַכֵּל, בֵּית־הַכְּנֶסֶת אָסוּר לְטַמֵּא וּלְלַכְלֵךְ.

יַעֲיֵד עָלַי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁהִיוּ שְׁנַיִם, שְׁנִיקִיתִי אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְאַף אַחַד לֹא יָדַע מִי נִקְהוּ. כְּשֶׁפִּתַּחְתִּי אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת הָרִאשׁוֹן בְּשִׁכּוּנַת בּוֹרוֹ־פֶאָרֶק שֶׁל חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, לֹא הָיָה שָׂם מִנְיָן, רַק בְּשֶׁבֶת, וּבִסְעֵדָה שְׁלִישִׁית הַשָּׂאִירוּ אֶת הַזָּבֵל, וְכֵן הָיָה מִנְחָה כָּל הַשְּׁבוּעַ, וּכְשֶׁבָאוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּשֶׁבֶת, מְצָאוּ אוֹתוֹ זָבֵל וְשִׁירִים שֶׁל אֶכָּל עַל הַשְּׁלֶחָן וְכוּ'. וְכָל אַחַד רַב עִם זוּלְתוֹ, מְדוּעַ אֲנִי אֲנִקְהָה וְלֹא אַחַר?! רְאִיתִי אֶת הַדְּבָר, קִבְּלִיתִי עַל עֲצָמִי, הִיֹּת שְׂיִשְׁנָן קֶטְטוֹת וּמְרִיבוֹת מִכָּל הָעֵנְיָן, אֲזִי אָבוֹא בְּאַמְצַע הַשְּׁבוּעַ, בְּאַמְצַע הַלִּלְיָה לְנִקּוּת, וְכֵן הָוָה, שְׁנִיקִיתִי אֶת כָּל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְכַבְּדִיתִי אֶת הַרְצָפָה

וכו', ואף אחד לא ידע מי מנקה, ולמען האמת, את אף אחד לא ענין מי מנקה, וכך עברו כמה שנים, ואין איש יודע. ועשיתי את זאת לשם שמים, רציתי להרבות בזכויות.

מספרים על האבא של רש"י, שטאטא את בית-הכנסת תמיד, ולפני ארון-הקדש טאטא בזקנו, כל-כך כבד את ארון-הקדש עם ספרי התורה, ולכן זכה לכן פרש"י. על-כן הבה נלמד מוסר, ונשמר על קדשות בית-הכנסת. וכמאמרם ז"ל: אני ישנה — מבית-המקדש, ולפי ער — לבתי כנסיות ולבתי מדרשות; בית-המקדש חרב, ונשארו לנו בית-הכנסת, שמתפללים בו, ובית-המדרש שלומדים בו. אשאל אתכם, אם היו נותנים לכם רשות לנקות את בית-המקדש, הייתם רוצים לנקותו, או הייתם משאירים לחברכם לנקותו?! ראשית, בבית-המקדש רק הכהנים היו מנקים, ולא רבו חלילה, אלא היו משמרות, ולא כל אחד זכה, היו צריכים זכות גדולה מאד, על-כן אותה זכות צריכים לראות בקדשות בית-הכנסת ובית-המדרש, ולרצות לשמר על נקיונם בכל לב. ונתתי רק דגמא אחת לשמר על הקדשה, אבל ישנם דברים רבים; בית-הכנסת אסור לדבר בו דבורים בטלים, רק ללמד שם ולהתפלל. והנה אנו רואים, שאנשים מפטפטים פטפוטי הבל וריק, ומפריעים לתפלה, ואינם מניחים ללמד ולהתפלל, היודעים אתם איזה עון זה? הנהר הקדוש כל-כך מקפיד בזה, עד שמובא, שהאר"י הקדוש ור' משה קורדובירו, גדולי המקבלים, אף פעם לא דברו שיחת חלין בבית-הכנסת. אם אנו רוצים לקבל את התורה, אם אנו רוצים שהשכינה תשרה בינינו, עלינו לראות שתהיה אהבה ואחדות בין אנשי שלומנו, תהיה אחדות ואהבה בין כלל נשמות ישראל, איננו יכולים לבקש מעם ישראל שיהיו באחדות, כשאנשי שלומנו, תלמידי רבנו ז"ל, אין בהם אחדות, איננו יכולים לבקש את פלגיות אנשי שלומנו, חסידי ברסלב, שתהיה ביניהם אחדות, כשבין אנשי שלומנו ב"היכל-הקדש" אין אחדות ואהבה.

לא פעם אחת אמרתי, מה שיקרה ביבנאל יקרה בכל ארץ ישראל, והנה דגמא חיה לעיניכם; מה שקרה ביבנאל, קרה בכל

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. קָמָה אִיזוֹ תְּנוּעָה חֲדָשָׁה, שְׁקִבְלָה עַל עֲצָמָה — הִיא לֹא תִהְיֶה, לְהִשְׁכִּיחַ אֶת שֵׁם ה' מֵעַם יִשְׂרָאֵל. רְשָׁעִים אַרְוִירִים! אָבֵל זֶה לֹא יוֹעִיל לָהֶם! מִדּוּעַ? כִּי שִׁמְשׁוֹן, כְּשֶׁהִפְלִשְׁתִּים הִצִּיקוּ לוֹ, מָה עָשָׂה? לָקַח שׁוֹעֲלִים, וְקָשַׁר זַנְבוֹתֵיהֶם, וְשָׁם לִפְיֵד בְּתוֹכָם, וְהֵם רָצוּ מִפָּה לְשֵׁם וְשָׂרְפוּ הַכֹּל. כְּמוֹ-כֵן אֶצְלָנוּ, אִם קָם רָשָׁע, וְרוֹצֵה לְהִתְלוֹצֵץ מִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים בֵּינֵיהֶם, אֲזִי יִתְקַים אֶצְלוֹ מַה שְּׁנִתְקַים אֶצְלֵי שִׁמְשׁוֹן: "וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת שׁוֹעֲלִים, וַיִּקַּח לִפְיֵדִים, וַיִּפֶן זָנֵב אֶל זָנֵב, וַיִּשֶׁם לִפְיֵד בֵּין הַזַּנְבוֹת בַּתְּרוּךְ, וַיִּבְעֵר אֵשׁ בַּלִּפְיֵדִים, וַיִּשְׁלַחֵם בְּמִקְוֹמוֹת פְּלִישְׁתִּים" וְגו'; וְכִף גִּשְׂרָף הַכֹּל. כְּשֶׁקָם רָשָׁע וְרוֹצֵה לְהִכְחִיד אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל, סוֹפוֹ יִהְיֶה כְּאוֹתָם שׁוֹעֲלִים שֶׁהָיוּ קְשׁוּרִים זָנֵב אֶל זָנֵב וְלִפְיֵד בּוֹעֵר בֵּינֵיהֶם. כְּשֶׁקָּמִים אֲיִנְשֵׁי דֵּלָא מַעֲלֵי לְזוֹרוֹת שְׁנֵאוֹה בֵּין גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְבִסּוּף יֹאכְלוּ אֶת עֲצָמָם וַיִּשְׂרְפוּ זֶה אֶת זֶה.

לְזֹאת, אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! יִבְנֵאל צְרִיכָה לְהִיּוֹת דְּגָמָא חֲזָה לְכֹל חֲסִידֵי בְּרִסְלָב! כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה מִתְחִיל 'בְּלִגְנִי' שֶׁל גְּסִיעוֹת לְאוּמָן, כָּל אֶחָד רוֹצֵה לְהַרְוִיחַ מְזוּלָתוֹ, בְּשָׁבִיל לְחִסּוֹף חֲמֻשִׁים דּוֹלָר שֶׁל עֲלוֹת כְּרִטִּים, אָדָם מְסַגֵּל לְנִסְעַ שְׁלֹשָׁה יָמִים, עַד שְׂרַגְלֵיו נַעֲשׂוֹת גְּפוּחוֹת, וְאִינוֹ אוֹכֵל, וְאִינוֹ יִשֵּׁן וְכוּ', אֲיִנְנִי מִבֵּין, אִיִּה שְׁכֻלְכֶם, הֵיכֵן דַּעַתְכֶם, אֵן בֵּינְתְּכֶם?! יִשְׁנֵן גְּסִיעוֹת סְדִירוֹת, תִּסְעוּ בְּדֶרֶךְ הַמְּלָךְ! בְּשָׁבִיל חֲמֻשִׁים דּוֹלָר, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אַנְדֶּרְלִמוֹסִיָּה כְּזוֹ?! הֲרִי אָנוּ מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו'ל, רַבְּנוּ ו'ל נוֹתֵן לָנוּ דַּעַת וְשָׁכֵל, שְׁלֹא נִהְיֶה יְלָדִים קִטְנִים, וְאָמַר רַבְּנוּ ו'ל: אִם אָנִי לֹא אִישׁ כָּשֶׁר, לְפָחוֹת שְׁחִבְרֵי יִהְיֶה אִישׁ כָּשֶׁר. וְאָמַר מוֹהֲרַנְיָת ו'ל, בְּתַחֲלָה לֹא הִבְנִיתִי מָה אֲכַפֵּת לִיהוּדֵי שְׁחִבְרוּ יִהְיֶה כָּשֶׁר מִמֶּנּוּ, וּמַה הַמַּעֲלָה בְּזֶה, אַחֲר־כֵּף הַתְּחַלְתִּי לְהִתְבּוֹנֵן, וְרֵאִיתִי שְׂזוֹ מִדְּרָגָה הַכִּי גְדוֹלָה, שְׁאָדָם יִרְצֶה שְׁחִבְרוּ יִהְיֶה צְדִיק, אֵף שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ אֲיִנְנוּ צְדִיק עֲרִין.

לְזֹאת, אֲבַקֵּשְׁכֶם עִתָּהּ, קִדְּם קִבְּלַת הַתּוֹרָה, הִבָּה תִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אֲהִבָּה וְאַחֲדוּת! אָנִי גָּאָה בְּקִהְלָתְנוּ בִּיבְנֵאל, מְקַבְּלִים חֲנוּף שְׁאִין מְקַבְּלִים בְּשׁוּם מְקוֹם, בְּנֹדָאֵי פֹה וְשָׁם יֵשׁ שׁוֹעֲלִים קִטְנִים מִחֲבָלֵי

כַּרְמִים, יִשָּׁנִם הַמְּנַסִּים לְמִצָּא חֶסְרוֹנוֹת, אִם-כֵּן שְׁיִלְכוּ וַיִּחַפְּשׂוּ חֲנוּךְ אַחֵר. אָנִי דוֹאֵג לְחַתֵּן אֶת הַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת שְׁלִי, וְהֵם מְאֹשְׁרִים בְּיוֹתֵר, כָּל אֱלוֹ הַזּוּגוֹת הַצְּעִירִים שְׁחַתְּנָתִי, הֵם הַסְּמָלִים שְׁלִי, הֵם הָאוֹתוֹת הַצְּטִינּוֹת עַל כְּתָפֵי! וְאָנִי גֹאֵה בָהֶם! וְאָנִי רוֹצֵה לְרְאוֹת גַּם אֶצֶל יְלָדֵיכֶם נַחַת כְּזֶה, וַיְהִי הַכִּי מְאֹשְׁרִים! אֲבָל אֵל תַּחֲשׁבוּ שֶׁהִגִּיעַ לִי דָבָר זֶה בְּנֶקֶל, אֶלָּא יִרְקַמֵּי דָם, לֹא יִשְׁנָתִי לַיְלוֹת, בְּלִבְלוּ אֶת רֵאשֵׁי, בְּטָלוּ אוֹתִי מִלְמוּד תּוֹרָה, מֵה לֹא גָרְמוּ לִי?! אֲבָל לְבִסּוֹף בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנִי גֹאֵה בָהֶם מְאֹד! לְזֹאת אֲבַקֵּשׁ כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, כָּל אֱלוֹ שְׁיִכּוּלִים יְבוֹאוּ לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, הִנֵּה הוֹלְכִים לְבָנוֹת דִּירוֹת חֲדָשׁוֹת, בָּאוּ, אֵל תִּהְיוּ בְּטָלְנִים! הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזָרְנוּ וַיְבַנּוּ לָנוּ שְׁכוּנָה חֲדָשָׁה, וְתִלְכוּ בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, אֵל תִּהְיוּ בְּצַמְצוּם, מִי שְׁיִתֵּן מֵאָה אֶלֶף דוּלָר, יִתֵּן לָכֶם מֵאָה וְעֶשֶׂר אֶלֶף דוּלָר, מִי שְׁיִתֵּן לָכֶם מֵאָה וְעֶשֶׂר יִתֵּן לָכֶם מֵאָה וְעֶשֶׂרִים, הֲלֹא אֵין לָכֶם מֵאָה אֶלֶף דוּלָר, אוֹתוֹ רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם שְׁיִתֵּן לָכֶם מֵאָה אֶלֶף, יִתֵּן לָכֶם יוֹתֵר. סִפֵּר לִי מִשְׁלַח שְׁהַלֵּךְ בְּלוֹנְדוֹן, וְהַלֵּךְ רִגְלִי, פִּתְאֵם עֲצַר לִידוֹ טְקֵסִי, וְאָמַר לוֹ לְמָה תִּלְךָ רִגְלִי, אָמַר לוֹ: אֵין לִי כֶסֶף, עֲנֵה לוֹ: מָה אֲכַפֵּת לָךְ, אוֹתוֹ עֲשִׂיר שְׁיִתֵּן לָךְ כַּמָּה לִירוֹת, יִתֵּן לָךְ גַּם לְטְקֵסִי! הִינּוּ זֹו מַחֲשָׁבָה שֶׁל גִּדְלוֹת הַמַּחֲזִין, הֲלֹא אֵין לָךְ אֶת הַכֶּסֶף, וְאַתָּה צְרִיךְ אֶת הַרְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲזִי אוֹתוֹ רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם יִתֵּן לָךְ הַכֵּל, אֲזִי לְמָה לְלַכֵּת בְּקִטְנוֹת?! תִּלְכוּ בְּגִדְלוֹת וְתִהְיוּ הַכִּי עֲשִׂירִים. רַבְּנוּ ו"ל מִסְפֵּר בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, שְׁבֵא הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל, וְאָמַר: תִּפְסִיקוּ לִהְיוֹת עֲנִיִּים, וְתַתְּחִילוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָאוֹצְרוֹת.

לְכֵן אָנִי מְבַקֵּשׁ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּיַבְנָאֵל, תְּצַלִּיחוּ וְתַצְאוּ מֵהַקִּטְנוֹת שְׁלָכֶם, וְתִהְיֶה לָכֶם גִּדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וְתִפְסִיקוּ לְרִיב, וְאִם בֵּינֵיכֶם יִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, אָנִי מְבַטֵּיחְכֶם שְׁיִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין כָּל חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, וְאִם בֵּין חֲסִידֵי בְּרִסְלָב יִהְיֶה שְׁלוֹם, יִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין כָּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אַתֶּם צְרִיכִים לְהוֹת דְּגָמָא.

כְּמוֹ-כֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כְּלָכֶם, עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר יַבְנָאֵל אֵינְנָה עִיר מְקַלֵּט, אֵינְנִי רוֹצֵה שְׁיִכְנְסוּ לְקַהְלָתְנוּ אֲנָשִׁים מְפַקְפָּקִים, תְּמַהוֹנְנִים, הַקְּמַתִּי יִשִּׁיבָה שֶׁל בַּחוּרִים, אָנִי רוֹצֵה שְׁיִלְמְדוּ בִישִׁיבָה זֹו בֵּין

מאתים לארבע-מאות בחורים, ואף שגוראה פחלום — אבל יתגשם, אבל אני מקבל רק בחורים טובים ולא תמהוניים, אני מקבל על עצמי לחתן את כלם. לא פתחתי את הישיבה בלא לדאג להם, עד שילבינו שערותיהם, חלילה, ולא אמצא להם זוגים, אלא כמו שהבטחתי, ברוך הוא וברוך שמו, כל מי שילמד אצלי, אני אישית אחתן אותו, ואדאג לו על הכל. וכן רציתי שתדעו, ברגע שרואים בחור משנה קרן, הרי זה חצי גזק, ואינני צריך לו. כמו-כן בקהלה אינני צריך משפחות תמהוניות, בעייתיות, אני שומר כל-כף על בנינו ובנותינו, ואם יש משפחה אחת שהיא יוצאת דופן, אינה שומרת על ילדיה, שמסתובבים הפקר, בקשתים יפה, אם לא יציתו, אאלץ להוציאם, כי ילדים משפעים מחברה רעה וכו' וכו', ולבסוף הצרכתי להוציאם. לכן רציתי שתהיה אהבה ואחדות בין אנשי שלומנו, ותצאו מהקטנות והמריבות והקטנוניות שלכם, וכי אתם עדין בעריסה, בעגלה?! מדמינים דמיונות! תצאו מהדמיון, תתחילו לחיות עם המציאות!

והנה בנוגע ל... אבקש את כל אנשי שלומנו, תדעו לכם, שהנתוח הצליח, הנה נסי נסים, אבל זה עולה הון רב, עשיתי מסירות נפש, שאינני עושה לאף אחד, ונעשיתי ערב, ואני מכרח לתת את הכבוד לבני ולבתי, שבאו ואמרו לי: אבא, בשביל סכום פשוט כזה של עשרים וחמשה אלף דולר, ילד יהיה עור בעין אחת לכל החיים?! ואנו גלף לגמ"ח, אבל לא רוצים לתת לנו הלוואה, אלא אם תחתם ערבות, וכש אמרו לי זאת — התבישתי, וחתמתי ערבות, אבל תדעו שהערב נכנס במקום הלוה. לזאת אבקש את כלכם, אשר בשביל ילד אחד, שברוך השם הצלנו אותו, באו תעזרו לשלם את החוב. ולכן כל הפסך שגובים בעבור הנתוח, יתנו לר'... ובצורה פלשהי הפסך יגיע לכאן. ואם מדברים מכסף, אל תשכחו שאני לויתי שבעים אלף ש"ח, לשלם חוב על אולם השמחות, והנה ט"ו באב מתקרב, שאז מועד הגגלות, על-כן אבקש את כל הנשים והגברים לצאת עם הגגלות, שנוכל לשלם את ההוצאות. האולם הוא בעבור כל הקהלה, ולא של אדם פרטי,

איש פְּרָטִי מוֹסֵר נִפְשׁוֹ וּמְנַקֵּה אוֹתוֹ, וְאוֹחֵז וּמְחַזֵּק אוֹתוֹ, בְּיָדָיו יֵשׁ טַעֲנוֹת עָלָיו, אִם לֹא הוּא, הִיָּה נַעֲשֶׂה שָׁם מַחֲסֵן שֶׁל שְׁלֹחָנוֹת, כְּסֹאוֹת, מַגְבוֹת וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁהָיָה קֶדֶם לָכֵן, אֲזִי בְרוּךְ הַשֵּׁם, שֵׁישׁ לָנוּ אִישׁ כָּזֶה. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְאֹד, לְמִי אֲנַחְנוּ בּוֹנִים אוּלַם שְׂמֹחוֹת, אִם לֹא בַעֲבוּרְכֶם! שְׂאֵנוּ מִמְתִּינִים עֲדִין לְבִנְיַת הַקּוֹמָה הָעֲלִיוֹנָה, אָנוּ מְקוּיִם עֲתָה שֶׁהַשְׂתַּנָּה שֶׁלְטוֹן, שִׁישְׂתַּנָּה לָנוּ הַמְּזֹל, וְהַרְשַׁע הַזֶּה, יִמַח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, תִּהְיֶה לוֹ מַפְלָה גְדוֹלָה, מַפְלָה אַחֵר מַפְלָה, וְנוֹכַל לְקַבֵּל הַתֵּר בְּנִיָּה, וְנִבְנֶה בֵּית־הַכִּנְסֵת עֲנָקִי עַל אַפּוֹ וְעַל חֲמָתוֹ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ בְּתַפְלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתַּפְלֵל בַּעֲדֵכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיכֶם, וְתִרְוּוּ נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חַלְצֵיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְקַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה...

כה שכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עָרַב חַג הַשְּׁבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, אֲבָל מְרַב הַלְחָצִים וְהַטְרָדוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלַי בְּיָמִים אֵלֶּה, לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְף-וּמִיד כְּרָצוֹנְךָ.

אוֹדוֹת הָאֲבָרָךְ שֶׁהִגִּיעַ וְכוּ', לְדַעֲתִי, אִם זֶה שְׂמוּעָה וְיֵשׁ בָּזֶה טַפַּת אֱמֶת, כְּבָר צְרִיכִים לְסַלֵּק אוֹתוֹ מִקַּהֲלָתֵנוּ, אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים זָבֵל בְּקַהֲלָתֵנוּ, וְיָדוּעַ אִיךָ שָׂר' נַחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ז"ל תָּמִיד הָיָה צוֹעֵק (אוֹמֵן זֶה לֹא עָרִי מְקַלֵּט), מִי שֶׁמְסַתְּכֶסֶף עִם אִשְׁתּוֹ, אֵין לוֹ מְקוֹם לְבוֹא לְאוֹמֵן; אוֹתוֹ דָּבַר אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַכְרִיז בְּקוֹל גְּדוֹל: מִי שֶׁמְסַתְּכֶסֶף עִם אִשְׁתּוֹ וְכוּ', מִי שֶׁרָאֵשׁוּ מִנָּח בְּלִכְלוּךָ וְכוּ', אֵין לוֹ

מְקוֹם אֶצְלוֹנוּ, וְאֲנַחְנוּ צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר עַל הָאֵוִירָה שֶׁלָּנוּ
וְעַל הַחֲנוּף הַטּוֹב שֶׁל יְלָדֵינוּ.

מָה אָמַר לָךְ! בְּעֵינַי הַלְמוּד שֶׁל הַכּוֹלָל, אִין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת
לָךְ, כִּי כָּל הַמְּקוֹם הַתְּהַפֵּף לְמְקוֹם תּוֹרָה, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְנִזְכֶּה
כְּבָר לְשִׁפְעַע, וְלֹא נִצְטָרֵף לְהַגִּיעַ לְטוֹבוֹת מֵאֵף אֶחָד, אֲלֵא הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֵיזוֹ עֲשִׂירוֹת נִפְלְאוֹה, שְׁנוּכָל לְשַׁלֵּם לְכָל אַבְרָכִי
הַכּוֹלָל.

נָא וְנָא רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, כִּי סוּף
כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְאֲסוּר לְהַשְׁבֵּר מִשּׁוֹם דְּבָר, אֲנִי מְאֹד
מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמִצְא בְּחוּר טוֹב בְּשִׁבִיל הַבַּת שְׁלָךְ, וְיֵשׁ
לִי כְּבָר עַיִן עַל אֵיזוֹ בְּחוּר טוֹב, וְצָרִיכִים עוֹד הַרְבֵּה תְּפִלָּה, וְאֲנִי
מְקַוֶּה שְׁבַתְּפִלָּה נִפְעַל אֶת הַכָּל, כִּי הַחֶרֶב שֶׁלָּנוּ הִיא רַק תְּפִלָּה,
כְּמֵאמָרָם וְ"ל (מְדַרְשׁ שׁוֹחַר טוֹב), עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמט): "חֶרֶב פְּפִיּוֹת
בְּיָדָם", פִּיָּהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל חֶרֶבָם, הַחֶרֶב שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הוּא רַק
תְּפִלָּה, וְעַל-כֵּן תִּתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחַתֵּן אֶת הַבַּת שְׁלָךְ מֵה
שְׂיֹתֵר מֵהָר, וְאִז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ, וְאֲנִי רוֹאֶה, שְׁכָּל אֱלוֹ מֵאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁצִיָּתוֹ אוֹתִי, הֵם אֵינָם מֵתַחְרָטִים, וְכָל אֱלוֹ שֶׁהֵם חֲכָמִים
בְּעֵינֵיהֶם וְכוּ', מָה אֲנִי אֶעֱשֶׂה וְכוּ'.

... גֵּרוֹ יֵאִיר, הוּא אַבְרָךְ טוֹב וְשָׁקֵט, וְאֵינוֹ מְפָרִיעַ לְאֵף אֶחָד,
אֵף הוּא מֵתְלוֹנֵן שֶׁהֵבֵן שֶׁל ... וְהֵבֵן שֶׁל ... מְאֹד מְצִיָּקִים לוֹ בַּכּוֹלָל,
וְלָכֵן, לְדַעַתִּי, תַּעֲמִיד אֶת שְׁנֵיהֶם עַל הַמְּקוֹם, כִּי אֲנִי אֲמַרְתִּי לְשְׁנֵיהֶם
שְׁיִלְמְדוּ בַּכּוֹלָל, כְּדִי שְׁלֹא יִסְתּוֹכְבוּ, וְאִם הֵם יִלְמְדוּ בַּכּוֹלָל, יִהְיֶה
לָהֶם שֵׁם טוֹב, וְאֲנִי אֲחַתֵּן אוֹתָם, אֲבָל אִם הֵם יִסְתּוֹכְבוּ כָּל הַיּוֹם
בְּלֹא כְלוּם, אִז הַבִּטְלָה מְבִיאָה לִיָּדִי שְׁעָמוּם וְלִיָּדִי זְמָה, רַחֲמֵנָא
לִישׁוֹבָן, וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְהַעֲמִיד אוֹתָם עַל הַמְּקוֹם, אֲנִי מְקַוֶּה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁנִזְכֶּה לְרֵאוֹת נַחַת בְּקִהְלָתֵנוּ.

נָא וְנָא תַעוֹרֵר וְתַחַזֵּק וְתֵאמֵץ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים,

אָשֶׁר   כה שכד   בַּנַּחַל   רמז
שִׁיעֲזָרוּ לִי בְּכָל מָה שְׁיִכּוּלִים, וּבְפָרֵט שְׂאֲצָא מִהַגְלוֹת הַמֶּרֶה הַזֶּה,
וְאִזְכֶּה לָבוֹא לְגוֹר אֶתְכֶם בְּיַחַד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ...

כה שכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי עָרֵב חַג הַשְּׂבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁקַבְּלֶתָ אֶת הַמִּכְתָּב פְּלָלִי
שְׁשַׁלַּחְתִּי לָךְ, וְתִלִּית אֶת זֶה עַל הַלּוּחַ מוֹדְעוֹת.

גַּם אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁקַבְּלֶתָ אֶת הַמִּכְתָּב בְּשָׂבִיל
בְּנֵךְ וּכְלַתְךָ וּמְסַרְתָּ לָהֶם, וְכֵן ל' ... גְּרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק אִתָּהּ וְאֶשְׁתָּךְ, וְאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא לְמַצֵּא שְׂדוּךְ טוֹב לְבִתְךָ תַּחְיָה, רַק תִּהְיֶה חֲזָקִים וְאֵל תִּפְתָּדוּ
מִשׁוּם דָּבָר, כִּי הַדְּבָר הַכִּי טוֹב וְהַכִּי מְצֻלַח בְּתִיִּים הוּא לְחַתֵּן אֶת
הַיְלָדִים סְמוּךְ לְפָרְקָם, וְכָל אֵלוֹ שְׂצִיְתוֹ אוֹתִי לֹא הִפְסִידוּ, לֹא בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, וְכָל אֵלוֹ שְׁלֹא צִיְתוֹ אוֹתִי מְסַכְּנִים, שְׁעַד
עֲכָשׁוּ מְסַתּוֹבְכִים רַוְקִים וְרוֹקוֹת, וּמִשְׁתַּגְּעִים לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִיּוֹנֵי אַפְנִים שְׂבַעוֹלָם, וְאֲנִי מְאֹד
מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַעֲזָרוּ לָךְ בְּעֶזְרַת הַחַמּוּם
בְּמַקְוֶה.

רְאֵה לְכַתֵּב לִי מַה חֲדָשׁוֹת בְּקַהְלָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יְבַשֵּׁר
לָנוּ בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ...

כה שכה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי ערב חג השבועות ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

מצד אחד אני מאד שמח, שגננסת לכולל ואתה מציית אותי, ולומד חצי יום, כי כך יהיה לך שם טוב, ואוכל לחתן אותך בקרוב, אבל מצד שני אני מאד מצטער להגיד לך, שזו לא דרך להציק ל... ולשאר אנשי שלומנו, כי אתה קונה לעצמך שונאים ושם רע, חס ושלום, ועל-כן מה אתה צריך את זה, הנה עוד קצת זמן אני מחתן אותך, רק בתנאי שתפסיק לעשות מעשי קנדם, הינו שתפסיק להיות שוכב, הגיע הזמן שתקח משניות, ותשב על מקום אחד, ותגרס בפעם אחת ח"י פרקים משניות, ואף שאני יודע שזה מאד קשה לך, עם כל זאת זה ישבר את הרע שבך, תסתפל, תהלה לאל, על אחיך ... וכן ... שיחיו, התחננו והם מאשרים, ואני רוצה שגם אתה תתחתן ותהיה מאשר, רק תפסיק את מעשי השוכבות, ותתנהג בדרך ארץ, ואז טוב לך כל הימים.

נא ונא תלמד בכל יום חמש ורש"י מפרשת השבוע, וכן תלמד הרבה משניות, והקדוש-ברוך-הוא יזכך את מחך, ותזכה להיות מישב בדעתך, ותתפלל ערב ובקר במנין דיקא, ותצא להפצה, ולא יחסר לך שום דבר.

המאחל לך חג שמח...

כה שכו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי ערב חג השבועות ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי הקר לי מאד ... גרו יאיר.

אין מַלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל הַחֶסֶד שְׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי, שְׁאַתָּה עוֹזֵר לִי בְּכַנִּית בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי תְּקוּעַ מִכָּל הַצְּדָדִים, וְאִין לִי מָה וְאִיךָ לְפָרַע אֶת הַטְּשָׁעִיקִים שֶׁנִּתְּתִי לְקַבְּלָן, כִּי נִכְנַסְתִּי בְּחֻבּוֹת וּבְלִחְצִים מְאֹד גְּדוֹלִים, נוֹסֵף עַל כָּל צְרוּתִי שֶׁיֵּשׁ לִי מִבֵּית מִבְּחוּץ, וְעַל-כֵּן אִין מַלִּים לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מָה שְׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּשִׁבְלִי.

עֲכָשׁוּ בְּאַתִּי לְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ דְּבַר מְאֹד חָשׁוּב, הֵיטוּב וְאֲנִי רוֹצֶה מְאֹד לְחַתֵּן אֶת בְּנִךְ ... אֲבָל כְּדֵי שֶׁנוּכַל לְחַתֵּן אוֹתוֹ, הוּא צָרִיךְ לְהִתְבַּגֵּר וּלְקַבֵּל שֵׁם טוֹב, עַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי הַשְּׁתַדְּלוֹת שֶׁלֹּא יִפְרִיעַ לִּי ... שֶׁהוּא מְאֹד שָׂבוּר, וְרוֹצֶה לְעֹזֵב אֶת הַמְּקוֹם, וְאוֹמֵר שֶׁבְּנִךְ מִפְּרִיעַ לוֹ, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁלֹּא יִפְרִיעַ לוֹ, כִּי עוֹבְרִים עָלָיו הַרְּבֵה מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וְאֵט אֵט בְּנִךְ ... יִקְבַּל שֵׁם טוֹב, וְנוּכַל לְחַתֵּן אוֹתוֹ כַּמָּה שְׁיֹתֵר מֵהָר.

אַתָּה רוֹאֶה שֶׁהֵייתִי צוֹדֵק עַל בְּתָךְ ... שְׂחַס וְשְׁלוֹם, לֹא תִקַּח אֶת ... כִּי אַתָּה רוֹאֶה אֵיזָה תְּכַשִּׁיט וּפְרִי הוּא וְכוּ' וְכוּ', וְאֲנִי מְקַנְהָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁגַם ... עוֹד תִּמְצָא שְׂדוּף טוֹב.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעִדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָךְ חַג שְׂמַח...

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ ... גֵּרוּ יְאִיר, שֶׁתִּתְּנֶהג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וּבִישׁוּב הַדְּעַת, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם חַ"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וְזֶה יִזְכֶּךָ אוֹתָךְ, וְתִזְכֶּה לְהִתְחַתֵּן מֵהַ שְׁיֹתֵר מֵהָר, וְתִשְׁמַר אֶת עֲצֻמְךָ מִשְׁטֵיּוֹת, וְאֵל תִּהְיֶה אֱלִים עִם אֶף אֶחָד, וְאִז תִּקְבַּל שֵׁם טוֹב בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַנִּל...

כה שכז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי ערב חג השבועות ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וְכֵל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... נְרוּ יְאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, אֵף לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ
תִּכְף־וּמִיד מְרֹב טְרֻדוֹתִי.

כְּתוּב בְּזֵהָר (תְּקוּנַי זֵהָר קִמַּג): אֵית מָאן דְּפָרַע בְּגוּפִיָּה, אֵית מָאן
דְּפָרַע בְּמַמּוּנִיָּה, אֶחָד מְשַׁלֵּם עִם כֶּסֶף, וְאֶחָד מְשַׁלֵּם עִם הַגּוּף,
וְתַאֲמִין לִי, שֶׁהִרְבֵּה יוֹתֵר טוֹב לְשַׁלֵּם עִם הַכֶּסֶף, וְעַל־כֵּן בְּזָה שְׁאֵבְדַת
דְּבָרִים יְקָרִים וְכוּ', בְּיֻדְאֵי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לְטוֹבָה, וְאֵף
שְׁאֵנּוּ לֹא מְבִינִים אֶת הַטּוֹבָה תִּכְף־וּמִיד, עִם כָּל זֹאת גְּדוּל אֲדוּנָנּוּ
וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאֵנִי זוֹכֵר כִּמָּה שָׁנִים אַחַר חֲתֻנָּתִי קָרָה לִי מְקָרָה בְּזָה,
שְׁנַסְעָתִי עִם כָּל הַמְשַׁפְּחָה לְהָרִים, וְעַל הַדֶּרֶךְ קָרָה מְקָרָה מוֹזֵר,
שְׁאֶחָד מִהָאַרְבָּעָה גִלְגָּלִים הִתְנַתַּק וְעַף בְּאֶמְצַע הַנְּסִיעָה בְּמַהִירוֹת שֶׁל
כְּמֵאָה קִילוֹמֶטֶר, וְזָה הָיָה נֶס בְּתוֹךְ נֶס שֶׁהֶרְכַּב לֹא הִתְהַפֵּף, וְעַד
הַיּוֹם אֵנּוּ לֹא מְבִינִים אֵיךְ הֶרְכַּב לֹא הִתְהַפֵּף, וְאֵיךְ הֶרְכַּב נֶסַע עִם
שְׁלֹשָׁה גִלְגָּלִים, אֲבָל הִנֵּהג לֹא אֶבֶד אֶת עֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּעִזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ,
עֲצַר אֶת הֶרְכַּב לְצַד הַכְּבִישׁ, וּפְרַק אֶת כָּל הַמְטָעַן שֶׁהָיָה עַל הֶרְכַּב
דְּבָרִים יְקָרִים מֵאֵד שְׁקִנִּיתִי לְיִלְדִים בְּגָדִים לְלִבֵּשׁ וְכוּ', וְנִכְנַסְתִּי
בְּחֻבוֹת בְּשָׁבִיל זֶה, וְלִמְעַן שֶׁהִנֵּהג יוֹכַל לְתַקֵּן אֶת הֶרְכַּב, וְלִהְכָנִיס
גִלְגָּל חֲדָשׁ, הַצָּרֶךְ לְהוֹרִיד אֶת כָּל הַמְטָעַן, וְאֵנִי שְׁמַרְתִּי עַל זֶה,
וּכְשֶׁתַּקֵּן אֶת הַגִּלְגָּל, הִתְחַלְנּוּ לְהַעֲמִיס אֶת הַמְטָעַן, וְהִנֵּה חֲסָרִים חֲצִי
מִהֶדְכָרִים, וְזָה הָיָה פְּלֵא עַל גְּבִי פְּלֵא כִּי אֵנִי שְׁמַרְתִּי עֲלֵיהֶם, וְלֹא
הָיָה אֵף אֶחָד שְׁיִקַּח אֶת זֶה, וְעַד הַיּוֹם אֵנִי לֹא יוֹדַע מִי לָקַח אֶת זֶה,
זֶה הָיָה נִרְאָה כְּאֵלוֹ נִבְלַע בְּאֲדָמָה, כִּי אֵנִי עֲמַדְתִּי בְּחוּץ וְשְׁמַרְתִּי,
וְלֹא הָיָה אֵף אֶחָד אַחֵר, אֲבָל בְּמִצִּיאוֹת הָיָה חֲסָר לִי, וְהָיָה לִי הַפְּסֹד
מֵאֵד גְּדוּל, כִּי בְקַשִּׁי הָיָה לִי אֵז מַה לְתַת לְיִלְדִים שְׁלִי לְאָכֹל, וּפַה

קִנִּיתִי בַגּוּד לְכָל הַקִּיץ, וְנִעַלְמָה לִי, וְהִיָּה לִי צֶעַר גָּדוֹל, אֲךָ הַתַּנְחֻמֹּתַי וְאִמְרֹתַי, שֶׁהֵכַל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּבְיַדְאֵי שֶׁהֵכַל לְטוֹבָה, וְזֶה מֵה שֶׁאָמְרוּ בַזֶּהָר: אֵיךְ מָאן דְּפָרַע בְּגוֹפִיָּה, וְאֵיךְ מָאן דְּפָרַע בְּמִוּנְיָה, אֶחָד מִשְׁלָם עִם הַגּוֹף וְאֶחָד מִשְׁלָם עִם הַכֶּסֶף, וּבְיַדְאֵי זֶה הָיָה כְּפָרָה — זֶה תַּחַת זֶה, כִּי עַל-פִּי דְרָךְ הַטֶּבַע אֵי אֶפְשָׁר לְנַסֵּעַ בְּמַהִירוֹת שֶׁל מֵאָה קִילוֹמֶטֶר עִם שְׁלֹשָׁה גִלְגָּלִים, וְזֶה הָיָה גַם בְּתוֹךְ גַּם, וְלִכֵּן רָאָה גַם אֶתְהָ לְחֻזֵק אֶת עֲצָמָךְ, וּבְיַדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אֲנִי מִקְנֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁאֶתְהָ מַגִּיָּה אֶת הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, אֲשֶׁר מְחַיִּים וּמְחַזְקִים אֲלֵפִים וּרְבֻבּוֹת מִבְּנֵי הַנְּעוּרִים, הָיָה טוֹב, שֶׁאַחַר שֶׁתִּגְמַר עִם מִסְכַּת אָבוֹת עִם הַפְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי אָבוֹת", תִּמְשִׁיף לְהַגִּיָּה אֶת שׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", שֶׁהַסְּפָר הַזֶּה מְמַשׁ נִתְפָּס אֲצֵל בַּחוּרִים וְאַבְרָכִים, וְהֵם אוֹמְרִים שֶׁזוֹ כָּל הַחַיּוֹת שֶׁלָּהֶם, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהַדְפִּיס כָּרֵךְ אַחַר כָּרֵךְ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמְּאַחֵל לְךָ חַג שְׂמֵחָ...

כה שִׁכַח

בְּצִוְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יוֹם שְׁלִישִׁי עָרַב חַג הַשְּׂבוּעוֹת ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְּכֶם.

מֵאֵד מֵאֵד אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ לְגוּר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְהִנֵּה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹר לְכֶם עִם בֵּת כּוֹז חֲמוּדָה, וְעוֹד תִּזְכּוּ לִילָדִים נוֹסְפִים, וְלִכֵּן אֶתְּם צָרִיכִים לְגוּר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, שֶׁאֶחָד יִבִּין אֶת הַשָּׁנִי, וְלֹא יִרְצָה נֶגֶד הַשָּׁנִי.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְכֶם עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעֲשִׂיתֶם עִמִּי —

בְּעֵינַי הַהִלְוָאָה שֶׁהֲלוּיְתָם לִי, בְּשִׁבְלֵי בְּנֵי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, כִּי אֲנִי פְּשׁוּט חֲנוּק בְּחֻבּוֹת, וְאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ, שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לִפְרֹעַ בְּסוּף הַחֲדָשׁ עוֹד מְאֹה וְחֻמְשִׁים אֶלְף ש"ח, וְאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵאִין יָבֵא עֲזָרִי, אֲבָל אֲנִי בּוֹטֵחַ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבּוֹדֵאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי.

נָא נָא, תִּכְבְּדוּ אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְשִׁתְּהִיָּה בֵּינְכֶם אֲהָבָה, אֲזַ תִּגְרַמוּ לִי נַחַת-רוּחַ, כִּי אֲצַל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד חָשׁוּב שֶׁיֵּשׁ אֲהָבָה וְשְׁלוֹם-בַּיִת, וְלָכֵן תִּמְשִׁיכוּ וְתַעֲזְרוּ אֶחָד לַשָּׁנִי.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם חַג שְׂמֵחַ...

כה שכט.

בְּעֵזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי נְשֵׂא, ח' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר רוּדֶף צְדָקָה וְחֶסֶד ... גֵּרוּ יְאִיר.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ אִתָּנוּ קִדְּם חַג הַפֶּסַח, שֶׁעֲזַרְתָּ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיִבְנָאֵל, אֲשֶׁר בּוֹדֵאי הַחֶסֶד הַזֶּה יִלְךְ לְפָנֶיךָ תָּמִיד.

אֵתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצְדָקָה וְחֶסֶד, הוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלָל הוּא סוֹפֵג עֲלִבּוֹנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים, וּמְסַבֵּב בְּחֻבּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְחוֹשְׁדִים בּוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְהוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת, לְזֹאת אֲנִי בָּא וּמְחַזֵּק אוֹתְךָ חֲזַק חֲזַק, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבֹוא הַטּוֹב, וְתִזְכֶּה לְרֹאוֹת טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן הָאֲבָרָה ... גֵּרוּ יְאִיר, וְתִרְחַם עָלָיו, כִּי זֶה שְׁלֹשׁ שָׁנִים שְׁסוֹבֵל יְסוּרֵי תַּפְתּוֹ, וְאֲנִי דְּבַרְתִּי עִם שְׁנֵי הַצְּדִדִים, וְתִאֲמִין לִי, שֶׁזֶּה לִי יוֹתֵר מִשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, שֶׁאֲנִי עוֹסֵק בְּרִצְפּוֹת עִם זּוּגוֹת צְעִירִים, וְתִהְלֶה לְאֵל, אֲנִי יוֹדֵעַ מַה קוֹרֶה וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשֶׁר לְהֵאֲשִׁים אֶת הָאֲבָרָה ... גֵּרוּ יְאִיר, כְּאֵלוֹ הוּא הַחַיִּב

והיא הזכאית, היא גם־כן אשה קשה מאד, ולכן פלא שאַתָּה עומד לצדה, בודאי מגיע לה מזונות בשביל הילדים, אבל ההכרח שיִקבל חזרה על זה גם־כן משהו וכו', הינו שלכל הפחות יראה את הילדים פעמים או שלש בשבוע, פי זו רציחה גדולה לקחת מאבא את הילדים שלו, ולכן יען שאַתָּה עוסק בצדקה וחסד, תעשה גם עם האברך הנ"ל בצדקה וחסד, ואני לא בא להאשים את צד אחד יותר מצד שני, אלא כשעושים הסכם, צריך להיות טוב לשניהם, לא רק טוב לצד אחד, פי כתוב שמוע בין אחיכם, אזורה לדין שלא ישמע את בעל דינו קדם שישמע גם את זולתו, ואני שמעתי את שניהם, ואני רואה שהיא עקשנית, והיא אשה קשה מאד, ולכן צריכים לעשות פשרה, שיהיה לטובת שניהם דיקא, ולא לקפח את ... גרו יאיר.

אקנה שתבין דבר מתוך דבר, ותעשה חסד גם עם האברך הזה, פי אַתָּה יודע שיש לאברך הזה לב טוב, והוא רוצה לעזור לכלם, והוא עוזר לכלם, ולכן מגיע לו גם־כן שיעשו אתו חסד.

הקדוש־ברוך־הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפילתי שאני מבקש ומבקש ומתפלל, שכבר יהיה שלום בין ישראל לאבינו שבשמים, ויהיה היחוד השלם בכל העולמות.

המאחל לך שבת שלום...

כה של.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב־שבת־קדש לסדר גשא, ח' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי הַיָּקָר לי מאד ... גרו יאיר.

הנה פה הכנתי מכתב בעבור האברך ... גרו יאיר, ותמסר לו את זה, פי לדעתי, עושים לך עול מאד גדול, ואַתָּה אל תלך בלי עורך־דין, ואל תהיה חכם בעיניך, פי כלם ערמומים מאד, ואם תלך

בלי עורף-דין, תפל בפח. ולכן אל תעשה שום דבר, רק כפי שיוּרָה לך העורף-דין.

נא ונא ראה להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, פי גדול אדוננו ורב להושיע, ואנו צריכים להיות מאד שמחים, שיש לנו רבי כזה ולמודים כאלו, ומה היינו עושים אם לא היינו מקרבים אל רבנו ז"ל, ותהלה לאל, וזכינו להיות ככר פמה שנים על ציון רבנו ז"ל, ויש לנו לפנינו עוד ראש השנה קדוש ונורא, פי בודאי בשנה הזו יהיו נעשים דברים גדולים בעולם, שאתם לא יכולים לתאר ולשער, כי יהיה זעזוע גדול בכל העולם, ואשרי מי שיזכה להיות בשנה זו וכו' וכו'.

הנני מדפיס עכשו שלשת אלפים ספרי "שמירת-הברית", וכשיגמר בעוד כשבועים, רציתי מאד שתשלח לי את זה דרך הסוחר ... גרו יאיר, אבל תעשה בצורה כזו, שלא נצטרך לשלם פעמים, כי זה מאד מאד נחוץ לי פה.

נא ונא ראה להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תהיה שבור, ואף שאני יודע שקשה לך מאד, כי לא טוב היות האדם לבדו, וכל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, בלא טובה, בלא בית וכו' וכו', עם כל זאת תלך עם הגלוי שגלה לנו רבנו ז"ל על פסוק: "בצר הרחבת לי" (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצה), שבתוף הצרות צריך למצא הרחבות, שזו היתה מעלתו של דוד המלך, שפכל צרותיו שפכל הן מאשתו והן מילדיו, מצא את ההרחבה בתוף הצרה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדה, שתצליח דרכך תמיד.

מאחל לך שבת שלום...

כה שלא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר נשא, ח' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

אני מאד מאד מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שאתה נותן להדפיס
את ספרי "שמירת-הברית", שהזמין אצלך האברך ... גרו יאיר, כי
זה מאד נחוץ מכמה טעמים, הן בשבילו שזה פקוח נפש, והן
אנחנו צריכים את זה פה ממש, כי המצב הוא אים ונורא, ויפה
שעה אחת קדם, ואני מאחל לעצמי את העולם הבא ואת האורות
הצחצחות שיזכה — מי שידפיס את הספר הקדוש הזה.

ראה לדונח לי איפה אתה נמצא עם הספר הנפלא "חסדי-
אבות" פרוש על מסכת אבות, ואני כבר מכין גם ספר חדש "זכות
אבות" פרוש על מסכת אבות, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שאזכה
לסימו, ולהדפיס כ"ב ספרים על מסכת אבות, כפי סדר האלף-בית.

פה תקבל שני מכתבים בעבור האברך ... גרו יאיר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

כה שלב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר נשא, ח' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מֵאֵד מֵאֵד מֵאֵד אֲנִי מִצְטַעֵר מִמֶּה שֶׁקִּוְרָה וְכוּ', לְדַעַתִּי, אֶת צְרִיכָה
לְעִשׂוֹת גְּדֵר חֲזָקָה, שֶׁרַק עַד גֵּיל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אֶת מְקַבְּלָת וְלֹא
יֹתֵר, כִּי אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁעוֹד מְעַט תִּהְיֶה אֶצְלָנוּ מְעֵרַת פְּרִיָצִים, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, כִּי אֵלֹה הַבְּנוֹת שֶׁהֵן מְגִיל שְׁלֹשִׁים וּמְעַלָּה, וּבִפְרָט גְּרוּשׁוֹת
שֶׁהֵן פְּרוּצוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֲסוּר לְתַת לָהֶן שׁוּם דְּרִיסַת רַגְלָא
בְּתוֹכָנוּ, כִּי זֶה יִהְיֶה אֲסוּן נוֹרָא, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעַל-פֶּן עַלֶיךָ לְסַלֵּק
תְּכַף-וּמִיד אֶת אֶת הַצְרָפְתִּית מִבֵּיתְךָ, וְכֵן אֶת הַגְּרוּשָׁה וְכוּ', כִּי כָּל
הָעִנְיָן מִתְחִיל לְהִרְיֵחַ עִם נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאַנְחָנוּ צְרִיכִים לְקַיֵּם
”וְהָיָה מִחֲנֹךְ קְדוֹשׁ”, וְלִכֵּן אֲנִי מֵאֵד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, מֵהַיּוֹם אֶל תְּכַנִּיסִי
אֶלָּא עַד גֵּיל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִצִּיל אוֹתָנוּ מִכָּל רַע
וּמְכַל פְּסָלָת.

תְּהִלָּה לְאֵל, בְּנֶךְ ... נְרוּ יְאִיר, מְצַלִּיחַ מֵאֵד בְּלַמוּדִים אֶצְלָנוּ.

הַמְּאַחַל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

כה שלג

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַ גְּשָׁא, ח' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

הַכָּתֵב וְהַמְּכַתֵּב בִּיד מוֹסְרֵת כְּתָב זֶה ... תְּחִיָּה, הִיא לְאוֹת
וְלִרְאֵיָה, שֶׁהִיא עוֹסֶקֶת בְּמִצְוֵה יְחִידָה בְּמִינָה בְּעִבּוּר גַּמ"ח לְכָלוֹת
עֲנִיּוֹת לְהַשְׁיֵג לָהֶן שְׂמֵלוֹת כְּלָה וּבְגָדִים וּשְׂאָר צְרָכִים, וּכְבָר יְדוּעַ
גְּדֵל מִצְוֹת הַכְּנֻסַת כְּלָה, שֶׁהַקְרָן קִיָּמַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְהַפְרוֹת
אוֹכְלִים עוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלִכֵּן בְּאֵתִי לְבַקֵּשׁ אֶת אַחִינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים, שֶׁתְּקַבְּלוּ אוֹתָהּ בְּסִבּוּר פָּנִים יְפוֹת, וְלִהְיוֹת לָהּ
לְאַחִיעֶזֶר וְלְאַחִיסֶמֶךָ, וְלִתְמַךְ בְּיָדָה בְּרוּחַ נְדִיבָה, וּבְזִכּוֹת הַמִּצְוֵה הַזֶּה
תִּתְּבָרְכוּ מִפִּי עַלְיוֹן בְּשִׁפְעַ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּגַי, חַיִּי, וּמְזוּנֵי רוּיָחָא.

הַכּוֹתֵב וְחוֹתֵם לְמַעַן הַמִּצְוֵה...

כה שלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נְשֵׂא, ח' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד הַצְטַעַרְתִּי לְשִׁמְעַ, אֵיךְ שָׁבָא אִישׁ בְּלִיעַל וְחִרְף וּבִזָּה אוֹתָךְ בְּרַבִּים וְכו'. מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר! גַּם לִי קָרָה דְבַר כְּזֶה, לֹא פַעַם אַחַת וְכו', וְלִקְחִתִּי אֶת הַכֹּל לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, כִּי בְּאַמַּת שׁוֹרִים עַל כָּל אָדָם כָּל־כֶּף הַרְבֵּה דֵינִים, אֲשֶׁר עִם תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים הוּא אֵינּוּ יָכוֹל לְגַמֵּר עִם זֶה וְכו', וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא חֹסֵד, וּמֵבִיא אֵיזָה פָּרָא אָדָם, אִישׁ בְּלִיעַל וְכו' וְכו', וּמְחַרְף וּמְגַדֵּף אוֹתָךְ כְּאַחַד הַרִיקִים וְכו', וְזֶה מוֹעִיל יוֹתֵר מֵאַלְף תַּעֲנִיּוֹת, וְאִם הָיָה לְאָדָם שָׂכָל, וְהָיָה יוֹדֵעַ שְׁמֵי שְׁמַבְיֵשׁ אוֹתוֹ בְּרַבִּים, מוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶלֶף תַּעֲנִיּוֹת, הָיָה נוֹתֵן לוֹ מִתְנָה עַל הַבְּזִיּוֹן שְׁנַתֵּן לוֹ וְכו', וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, אֵל תַּצְטַעַר, וְאֵל תִּשָּׁבֵר, וְאֵל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתָּךְ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הַרַע יָבוֹא הַטּוֹב, הַעֲקָר רָאָה לְחֹזֵק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַע־עוֹלָם, כִּי הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

נָא וְנָא הַרְגֵל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי כָּל דְבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים עִם הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, הוּא הַצְלָחָה נְצָחִית, הַצְלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלָל.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כה שלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נְשֵׂא, ח' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

מֵאֵד מְאֵד רְצִיתִי, שֶׁתִּכְתֵּב לִי כַּמָּה שׁוּרוֹת, אֵיךְ אֶתָּה מִתְחַזֵּק, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צְרוּת וְיִסּוּרִים, מִכּוֹת וּמִכְאוּבִים, וְחֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּתְחַזֵּק מֵעַמֵּד, וְאֵינוֹ נֹשֵׁב מִשׁוֹם דְּבָר, וְלִכֵּן רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם. וְעַקֵּר הַהִתְחַזְּקוֹת הַיָּא, לְהַמְשִׁיךְ בְּעֶצְמָךְ אֶת הָאוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד לְזָכֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתִדַּע, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנֵּס בְּעֶצְמוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֶצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבַר וְדְבַר שֶׁמְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְּלַחָה נְצַחִית, הַצְּלַחָה כְּזוֹ, שֶׁאֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל.

הַמֵּאחֵל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

כה שלו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדֵּר גִּשָׁא, ח' סִינֵן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שִׁיחִיו.

מָה אִמַּר לָכֶם! קִבַּלְתִּי אֶת הָעֲלִים שֶׁל הַפְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי אֲבוֹת", וְזֶה יוֹצֵא כָּל-כֶּף יָפָה, שֶׁרְאוּי לָכֶם לְשַׁמַּח מְאֹד עַל נַעַם חֲלֻקְתְּכֶם, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֵר, שֶׁאֲזַכֶּה לְחַבֵּר עוֹד כְּהִנֵּה וְכַהֲנֵה, וּבְאַמַּת עוֹבֵר עָלַי כָּל-כֶּף הַרְבֵּה טָרְדוֹת, וּבִפְרָט מִהַבְּחוּרִים שֶׁאֲנִי הַרְבֵּה פְּעָמִים מִתְחַרֵּט — לָמָּה אֲנִי צְרִיךְ אוֹתָם פֶּה עַל הָרֹאשׁ שְׁלִי, שֶׁסֶתֶם מִבְּטָלִים לִי אֶת הַזְּמַן עִם שְׁטִיּוֹת וְכוּ', וְכַנְרָאָה זוֹ הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן.

אַתֶּם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, בְּיִתְרֵי שְׂאֵת וּבְיִתְרֵי עוֹז, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּצְאוּ מִהַצְּרוּת וּמִהַחֻבוֹת, וְיִתְרַחֵב לָכֶם בֵּין בְּגִשְׁמֵי בֵּין בְּרוּחֵנִי.

תְּהִלָּה לְאֵל, הַסְּפָרִים הוֹלְכִים וּמִתְפַּשְׁטִים בְּכָל תְּפּוּצוֹת יִשְׂרָאֵל,

אֲשֶׁר כֹּה שְׁלוֹ — כֹּה שְׁלַח בְּנַחֵל רִנַּט

וְכָל אֶחָד מִתְחַזֵּק עִם הַסְּפָרִים, וְכָל הַזִּכּוֹת הוֹלֶכֶת עַל חֻשְׁבוֹנֵיכֶם,
וְלָכֵן בְּזֶה בְּעֶצְמוֹ רָאוּי לָכֶם לְהִתְחַזֵּק מְאֹד.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתְּרוּ רַב נַחַת מִיְלְדֵיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם שִׁבְתֵּי שְׁלוֹם...

כֹּה שְׁלוֹ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קָדֵשׁ לְסֹדֵר נְשֵׂא, ח' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

בְּאֵתִי לְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַּת "מִזֵּל-טוֹב" חֲמָה וּלְכַבִּית עַל
נְשׂוֹאֵיכֶם, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה בְּנִין עָדִי עַד, וַיֵּצֵא מִכֶּם
דוֹר יִשְׂרָאֵל מְבָרָךְ.

הַעֲקֹר תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְלֹא לְכַעַס וְכוּ', רַק
לַעֲשׂוֹת אֶת בֵּיתְכֶם בֵּית לְשִׁכְנֵי עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּמִקּוֹם שְׂיִישׁ שְׁלוֹם,
שֵׁם יֵשׁ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שְׂיִישׁ מְרִיבוֹת, אֲזוּ מְגַרְשִׁים אֶת
הַשְּׂכִינָה. וְלָכֵן אַתֶּם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם לְשִׁמּוֹר
עַל הַשְּׁלוֹם-בֵּית שְׁלָכֶם, וְתַחֲיוּ בַּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית,
וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחוּ דְרָכְכֶם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם שִׁבְתֵּי שְׁלוֹם...

כֹּה שְׁלַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קָדֵשׁ לְסֹדֵר נְשֵׂא, ח' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל כָּל־לִיּוֹת אֲנִישֵׁי

שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכַל־הַקֹּדֶשׁ" דֵּי בְּכַל
אֶתֶר וְאֶתֶר, הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיִּצִילֵם מִכָּל
צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמִחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצִּלָּה בְּכַל
מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! רבנו ז"ל מגלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), שהבורי הצדיק הם נרדי נתן בו ריח', הצדיק משה רבנו תמיד מכניס ריח טוב בהשומעים דבוריו. ולכן בעת שעם ישראל עשו את העגל, משה רבנו בא ועמד עליהם: נרדי נתן ריחו, הוא הכניס בהם ריח טוב, לא ששבר אותם, אלא חזק אותם. אפלו שעשיתם כבר מה שעשיתם, נרדי נתן ריחו, אומרים חכמינו הקדושים: 'עוב' לא נאמר אלא 'נתן', פי משה רבנו גלה לעם ישראל: עדין חביבותא גבן, הקדוש-ברוך-הוא אוהב אותנו, ואלו הדבורים של רבנו ז"ל — לחזק ולעודד אחד את השני, שעדין איננו רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, ואפלו עשינו מה שעשינו, עדין יכולים לשוב בתשובה שלמה, ובפרט עכשו, שאנו עומדים אחר קבלת התורה, עלינו לקחת עצמנו ביתר שאת ועז, לא להיות בטלנים, לקבץ עתים לתורה — הן מקרא, הן משנה, הן גמרא, הן מדרש, והן הלכה, בכל למוד קצת, וכך זוכים לסיים את כל התורה בלה.

מאד מאד אבקש את אנשי שלומנו, באו נחזיק עצמנו ביחד, באו נעזר לעם ישראל, עם ישראל נמצאים עתה בעת צרה גדולה מאד, כמו שכתוב (ירמיה ל, ז): "ועת צרה היא ליעקב וממנה אנשע", דיקא מהצרה, נזפה לראות ישועה, איך ומה ואימת עדין איננו בטוחים, אבל אנו בטוחים, שדיקא מהצרה תצא ישועה. אבל עם ישראל, שעדין אינם יודעים מלמודי רבנו ז"ל, הם נמצאים במצב קשה מאד, יהודים נמצאים בצרות, רחמנא לצלן, מה גורם לזה? אומרים חכמינו הקדושים (שבת לג.): בעון נבול פה, צרות קשות וגזרות מתחדשות, לזאת צריכים להזהר מאד מנבול פה, אשר הורס את האדם לגמרי. ואדם אינו יודע מהי חמרת נבול פה, הוא חושב, שלא ארע שום דבר וכו'. לא ולא! אומרים חכמינו הקדושים (שם):

בְּעוֹן גְּבוּל פֶּה, צָרוֹת וּגְזֵרוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת, וּבַחֲרוּי יִשְׂרָאֵל מִתִּים, חֵס וְשֵׁלוֹם, וּיְתוּמִים וְאֶלְמָנוֹת צוֹעֲקִים וְאִינָם נְעֻנִים, זֶה מֵה שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים הַיּוֹם, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֶרְכִין טו.): חֲמוּר הָאוֹמֵר בְּפִיו יוֹתֵר מִהָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה; לִכֵּן צָרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מִגְּבוּל פֶּה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, גְּבוּל פֶּה, סִימָן א'): מִי שֶׁמְדַבֵּר גְּבוּל פֶּה, בְּיָדוּעַ שְׁלִבּוֹ חוֹשֵׁב מִחֻשְׁבוֹת אָוֶן, מִי שֶׁמְנַבֵּל פִּיו, סִימָן שְׁמַחוֹ חוֹשֵׁב מִחֻשְׁבוֹת מְגִנּוֹת, וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נג), שֶׁהַצַּדִּיק נִקְרָא מְלוֹפּוֹם — מְלֵא-פּוֹם, פִּיו מְלֵא עִם אֱלֻקוֹת, מְדַבֵּר רַק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא-כֵן סֵתֵם עִם הָאָרֶץ מְדַבֵּר רַק גְּבוּל פֶּה, לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת. וְלִכֵּן עֲלֵינוּ לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר דְּבוּרִים אֲסוּרִים.

הִנֵּה עִם יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים עֲכָשׁוּ תְּקוּפָה קָשָׁה מְאֹד, דָּם יִשְׂרָאֵל נִשְׁפָּף בְּמִים, וְלֹא יוֹדְעִים מֵה יֵלֵךְ יוֹם?! אֲבָל אָנוּ כֵּן יוֹדְעִים! כִּי לָנוּ יֵשׁ הַהִתְחַזְּקוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה עה, סִימָן יג): אָמַר יַעֲקֹב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִם יִהְיוּ צָרוֹת בָּאוֹת עַל בְּנֵי, לֹא יִהְיוּ בָּאוֹת זֶה אַחַר זֶה, אֶלֶּא הֲרוּחַ לָהֶם, יַעֲקֹב אָבִינוּ בִּקְשׂ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּשַׁעֲה שֶׁתְּבֹאנָה צָרוֹת, שְׁלֵא תִהְיֶינָה בְּפַעַם אַחַת, אֶלֶּא "וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר לְעֵדֶר". לְדַאֲבֹנָנוּ, אָנוּ נִמְצָאִים בְּמַצָּב כַּזֶּה, שְׁאִין רוּחַ, אֶלֶּא כָּל יוֹם וְיוֹם יִשָּׁנִים פְּגוּעִים, רְצִיחוֹת, כָּל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׁפִיכוֹת דְּמִים, שְׁנִשְׁפָּף דָּם יִשְׂרָאֵל כְּמִים. וְלִכֵּן הֶעֱקָר עֲלֵינוּ לְרֵאוֹת לְחַפְּשׁ מֵהוּ הָעוֹן שֶׁנִּגְרַם לָנוּ לְכָל הַצָּרוֹת הַלָּלוּ!

וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שַׁבָּת לג.): גְּבוּל פֶּה זֶה מִהַדְּבָרִים שֶׁהוֹרְסִים אֶת הָאָדָם. וְלִכֵּן עֲלֵינוּ לְשָׁמֵר לֹא לְנַבֵּל פִּינוּ, לְחַנֵּף יְלִדֵינוּ שְׁלֵא יִנְבְּלוּ פִיהֶם. וְעַל כָּלֵם מֵה שֶׁעֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹת — לְעֹזֵר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְעַבֵּר עַל הַכֹּל, וְאִיךָ? עַל-יַדֵי שְׁנַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל. לָנוּ יֵשׁ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲמוּנָה, כִּי מִי שֶׁמְקַרֵּב לְרַבְּנוּ ז"ל, רַבְּנוּ ז"ל מִחֲדִיר בּוֹ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזוֹכָכָת, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוּבָב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹף כָּל עֲלָמִין, וְאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו

יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְלִכֵּן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שִׁבְעוּלָם לְגִלוֹת אֶת זֹאת גַּם לְאַחֲרִים, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עִם סִגְלָה, וּכְמוֹ שִׁסְגְּלָה זֶה לְמַעַלָּה מִהֵטְבֵּעַ, לְמַעַלָּה מִהַשְּׂגָה שֶׁל הָאָדָם, כֵּן עִם יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עִם סִגְלָה, שֶׁזֶה לְמַעַלָּה מִהֵטְבֵּעַ, אִיף הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הוֹצִיא עִם מִתּוֹךְ עַמִּים. וְלִכֵּן מֵהַיֶּשֶׁר לְגִלוֹת אֶת הַסִּגְלָה לְעַם סִגְלָה.

וְהִנֵּה עֲבַרְנוּ אֶת חֵג הַשְּׁבוּעוֹת, וְדַבְּרָנוּ הַרְבֵּה מִלְּקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ע"ח, מִהֵנְהֵגַת הַפְּשִׁיטוֹת שֶׁל הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁהַצְּדִיק מִתְּנַהֵג בַּפְּשִׁיטוֹת כְּאָדָם פְּשוּט, כִּי הוּא מַחֲיֶה אֶת כָּל הַפְּשׁוּטִים, וְזוֹ גְדֻלָּתוֹ, שֶׁיְכוּל לְרַדֵּת אֶל הַכִּי נְפוּל, יְרוּד וּמְלַכְלֵךְ וּלְהַגְבִּיחוֹ. אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֶת זֹאת, רַק כִּשְׁהוּא מִתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁים עַל גְּבִי לְבוּשִׁים, וְגַם נַעֲשֶׂה אָדָם פְּשוּט, וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן צ"א), שֶׁהַצְּדִיק מְסַפֵּר שִׁיחוֹת חֲלִין, כְּדֵי שִׁתְּהִיָּה לוֹ שִׁיכוֹת לְהַמּוֹן־עַם. אֲבָל מִי שֶׁאִינוּ יוֹדֵעַ אֶת זֹאת, הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהַצְּדִיק סֵתֵם מְדַבֵּר שִׁיחוֹת חֲלִין. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל, זוֹ פְּנִיַת חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים, שֶׁאִמְרוּ: שִׁיחַת חֲלִין שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים — צְרִיכָה לְמוֹד. הֵינּוּ אֶל הַלְמוּד הָעַמֵּק לְגִלוֹת אֱמֵת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, צְרִיכִים אֶת הַשִּׁיחוֹת חֲלִין, כִּי בְּנֵי־אָדָם רְחוּקִים מִיִּדְעוֹת אֱלוֹ, שֶׁמְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, הֵיכֵן אָנוּ אוֹחֲזִים בְּזֶה? הַמַּח שֶׁלָּנוּ מְלֵא הַרְהוּרִים רָעִים, הָעֵינַיִם שֶׁלָּנוּ מְלֵאוֹת זְהָמָה, הָאָזְנַיִם שֶׁלָּנוּ, רְחֻמְנָא לְצִלָּן, אֲטוּמוֹת, לֹא רוֹצִים לְשָׁמֵעַ בְּקוֹל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה וְהַצְּדִיקִים, שׁוֹמְעִים רַק נְבוּל פֶּה, הָאָף מְלַכְלֵךְ מִכַּעַס וּרְצִיחָה, הַיְדִים עוֹשׂוֹת עֲבֻרוֹת, הַרְגָלִים רְצוֹת לְמַקּוֹמוֹת הַמְטַנְפִים, כָּל הַגּוֹף מִתְחַמֵּם לְעַבְרָה, אִיף גּוֹף טָמֵא יְכוּל לְהִבִּין דְּבַרֵי הַצְּדִיק, וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לו'), שֶׁזֶה כָּלֵל גְּדוֹל — מִי שֶׁפָּגַם בְּבְרִית, לֹא יָבִין אֵף פַּעַם אֶת הַצְּדִיק. וּמָה עוֹשֶׂה הַצְּדִיק? הוּא רְחֻמָּן גְּדוֹל, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), וּמְרַחֵם עַל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרוֹצֵה לְהוֹצִיאָם מִעֲוֹנוֹת, וּמָה עוֹשֶׂה? מְלַבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשִׁים, וְכוּף מַגְבִּיָּהֶם, אֲבָל בְּנֵי־אָדָם אֵינָם יוֹדְעִים מִזֶּה, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַצְּדִיק מְדַבֵּר סֵתֵם דְּבוּרִים וְכוּ', אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל,

שֶׁהַצַּדִּיק מְחִיָּה אֶת כָּל הַפְּשׁוּטִים, וְעוֹד אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל: אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, אֲפֹלוּ שְׁעֵשִׂיתֶם מַה שְׁעֵשִׂיתֶם, אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ, וּמִדּוּעַ? כִּי יֵשׁ צַדִּיק שֶׁמִּתְנַהֵּג בַּפְּשִׁיטוֹת, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יוֹרֵד לְצַנּוֹר שֶׁל כָּל אֶחָד, וּמִבֵּין אֶת כָּל אֶחָד, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי ז"ל (לְקוּשְׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), שֶׁהַצַּדִּיק נִכְנָס לְצַנּוֹר הַרְשָׁע, וְשׁוֹבֵר לוֹ אֶת הַרְעָה שְׁעֵשֶׂה. אָבֵל בְּנֵי-אָדָם אֵינֶם יְכוּלִים לְהִבִּין אֶת זֹאת. וּבִזְזָה פְּרִשְׁתִּי מַה שֶּׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו, טז): "וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה בַּמַּחֲנֶה, וּלְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה'", קִרַּח הָיָה מִיֵּן, וְעָשָׂה צְחוּק מִמֶּשֶׁה רַבְּנוּ, וּמִדּוּעַ? הוּא קָנָא בּוֹ, וְלֹא הִבִּין — אֵיךְ יְכוּל לְהִיּוֹת שֶׁצַּדִּיק יִהְיֶה דְבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם דְּבַר רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא יְכוּל לְהִיּוֹת גַּם לַמֶּשֶׁה, זֹאת לֹא יְכוּל הָיָה לְקַלֵּט, אֵיךְ אַהֲרֹן עוֹסֵק בְּשָׁלוֹם-בֵּית, מְדַבֵּר עִם גְּבָרִים, גְּשִׁים, צָרִיף לְשַׁמֵּעַ אֶת כָּל הָעוֹבֵר בִּינֵיהֶם, וְכֵן מְרִיבֹת בֵּין בְּנֵי אָדָם; זֶה אוֹמֵר: גָּנַב לִי הַגְּרִזָּן. זֶה אוֹמֵר: גָּנַב לִי אַכְפֵּי וְכַדוּמָה. וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְאֵיךְ זֶה הוֹלֵךְ בֵּיחֵד? לָכֵן כָּתוּב: "וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה בַּמַּחֲנֶה וּלְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ הַנָּוִי"ה". קִרַּח וְעֵדְתוֹ קָנְאוּ לַמֶּשֶׁה, הֲלֹא אַתָּה עוֹלָה לְשָׁמַיִם לְהִבְיֵא תוֹרָה, אַתָּה יְכוּל לְרַדֵּת לַמַּחֲנֶה וּלְהִבִּין עִם יִשְׂרָאֵל?! אַתָּה יְכוּל לְהִסְתּוֹכֵב בֵּין יִרְקָנִים וּלְלַמֵּדֵם תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְכוּ', וְאֵיךְ אַתָּה יְכוּל לְרַדֵּת לַמַּחֲנֶה, אֶל סֵתֶם אָדָם. וְאַהֲרֹן שֶׁהָיָה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוּדֵף שְׁלוֹם מִסְתּוֹכֵב וְעוֹשֶׂה שְׁלוֹם-בֵּית, שְׁלוֹם בֵּין אֲנָשִׁים, אֵיךְ הוּא יְכוּל לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ ה'?! זֹאת לֹא הִבִּינוּ, אֵיךְ שְׁנֵי הַפְּכִים עוֹלִים בְּנוֹשָׂא אֶחָד. אוֹ שְׂאֵתָה בְּשָׁמַיִם, אוֹ שְׂאֵתָה בְּאַרְצָךְ?! אַךְ זוֹ גִּדְּלָתֶם שֶׁל הַצַּדִּיקִים, שֶׁיְכוּלִים לְהִיּוֹת לַמַּעֲלָה, וְכֵן לַמֶּשֶׁה, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּשְׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סב), שֶׁהַצַּדִּיק יְכוּל לְהִיּוֹת לַמַּעֲלָה וּלְמִטָּה, וְלָכֵן אֲסוּר לְהִרְהֵר עַל הַצַּדִּיקִים, וּבִפְרָט עַל רַבּוֹ. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִנְהֶדְרִין קי'): הִמְתַּהַרֵּר אַחַר הַצַּדִּיקִים, כַּמְהַרְהֵר אַחַר הַשְּׂכִינָה, כִּי הַצַּדִּיק אֵינּוּ מְדַבֵּר, וְאֵינּוּ מְרַגֵּשׁ רַק אֱלֻקוֹת, וְנִרְאֶה כְּאָדָם פְּשׁוּט לְגַמְרִי, עַד שְׂאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא חֲבָרוֹ וְכוּ', וְאֵין לוֹ מִשְׁגַּ שֶׁהַצַּדִּיק דְבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לְשַׁמַּח מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקַרֵּב לְרַבְּנוּ ז"ל וּלְתַלְמִידוֹ

ר' נתן ולתלמיד תלמידו, ועלינו לשמח מאד, שיש לנו שיכות לצדיקים כאלו, המגלים אמתת מציאותו יתברך.

עתה אני רוצה לבקש את אנשי שלומנו בדבר נחוץ מאד. עם ישראל נמצאים בצרה גדולה מאד. וצרה קוברת חברתה, רחמנא לצלן, עד שקוברים הרוג אחד, כבר יש עוד לונה, ומי יודע למה זה יתגלגל, אנו נמצאים עתה במצב כזה, שבבקר אומר מי יתן ערב ובערב מי יתן בקר. יש פחד גדול בארץ ישראל. אל תשכחו, שרוב רבם של עם ישראל עדין אינם יודעים מרבנו ו"ל, אינם יודעים מהלמוד של רבנו ו"ל, למוד של אמונה, להתבודד אל הקדוש-ברוך-הוא, הם מסתובבים פאדם בלי ראש, רחמנא לישזכן, פי מי שיש לו אמונה, אינו מפחד משום דבר, הוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא ומתבודד אליו, אף מי שאין לו אמונה, מסכן אינו יודע מה זה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, והוא מלא פחדים, ולכן מצוה על כל אנשי שלומנו דיקא בימים טרופים אלו, לילך להפיץ אור רבנו ו"ל, אל תתבלבלו משום בר ישראל, תקחו קונטרסים וספרים, ותפיצו אותם בין נשמות ישראל. והנה זכני הקדוש-ברוך-הוא עם קמיע, ומי שילך עמו אני מבטיחו שלא יארע לו שום דבר. ולכן רציתי מאד מאד, שכל אנשי שלומנו יקחו את הקמיע, ויפיצו אותו בין נשמות ישראל, כי איננו יודעים מה עומד לקרות לנו, רחמנא לצלן. צריכים להציל את נשמות ישראל, וכן להפיץ את הקמיע מה שיותר לנשמות ישראל, וזה יעזר לנו לבנות את בית-המדרש הגדול, שאנו מבקשים ממנו יתברך, שעד ראש השנה יהיה גמור, ועד ט"ו באב יהיה גמור האולם, אבל לזה אנו זקוקים להון תועפות, לכן אבקש ואתחנן לאנשי שלומנו, תראו להפיץ קמיעות, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שעם השפע הזה תהיה לכם פרנסה, ויהיה גם לבית-הכנסת ולאולם, אנו זקוקים עתה לרבע מליון שקל, פי למטה, ברוך השם, אנו בונים את המקנה, ארבעה בורות, אף שהסמ"ך-מ"ם עושה לנו רשעות לשם רשעות, צרות ויסורים, אבל לא יועיל לו דבר, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתו יתברך. מה שאני מבקש מכל אחד מאנשי שלומנו, ששומע אותי

עֲכָשׁוּ, שִׁיקַח כַּמּוֹת שֶׁל קַמִּיעוֹת, וַיִּפְיץ אוֹתָם לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, פְּעַמִּים ח"י, וַיְהִי לָכֵם שְׁפַע, וְכֵן יַעֲזֹר לְבַנְיָן בֵּית-הַכְּנֶסֶת, שְׁזֶה קְרוֹב הַגְּאֻלָּה, שֵׁישׁ בֵּית-הַכְּנֶסֶת שֶׁמִּתְפַּלְלִים כָּלֵם יַחַד, וְאִין הַבְּדִלִי יַעֲדוֹת וְכוּ', וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ שֶׁתְּפִיצוּ אֶת הַקַּמִּיעַ, וְתִהְיוּ שְׁמוּרִים מִרְצִיחוֹת וְהַרְיָגוֹת. וְאֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתַּעֲזֹרוּ לִי לִגְמֹר אֶת הָאוּלָם וְהַבֵּית-הַכְּנֶסֶת, כָּל אֱלוֹ שֶׁנִּתְּנוּ אֵלַי שֶׁקָּל, אֲנִי מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְתִּיק מֵהֶם הַדְּיָנִים, וְאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם, שִׁיקְחוּ קַמִּיעַ בְּכִסֵּם, כִּי אֵינָנו יוֹדְעִים הֵיכָן יְהִי הַפְּגוּעַ הַבָּא, כִּי כִּיֹּן שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוֹת לַמְּשָׁחִית — אֵינּוּ מִבְּחִין בֵּין טוֹב לְרַע. לָכֵן רְאוּי שֶׁתְּקַחוּ קַמִּיעַ לְשִׁמְרָה. וּמִי שֶׁעֲדִין לֹא נִתַּן אֵלַי שֶׁקָּל, אֲבַקֵּשׁוּ שִׁיתֶן, וַיְהִי לוֹ חֶלֶק בְּבַנְיָן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, בְּבַנְיָן הַתְּלַמוּד-תּוֹרָה וְהָאוּלָם שְׁמַחוֹת.

אֲחִי וְרַעֲי הַיְקָרִים! אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם מְאֹד, תַּחֲזִיקוּ עִצְמְכֶם בַּיַּחַד, כִּי דִיְקָא עֲכָשׁוּ צְרִיכִים לְחֻזַק זֶה אֶת זֶה, וְאֶקְוֶה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכָּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַטוֹב בְּיֹתֵר. הַכָּפַל הַדְּבָר, רְאוּ לְהַפִּיץ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְלְהַפִּיץ קַמִּיעוֹת בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְשִׁמּוֹר אוֹתָם, אָדָם הוֹלֵךְ לְקִנְיֹת, וּמִסְפֵּן אֵינּוּ חוֹזֵר, אוֹ מוֹצֵא עִצְמוֹ בְּבֵית-חֹלִים בְּלִי רַגְלֵ אוֹ יָד, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. אָדָם הוֹלֵךְ לְחַתְּנָה, לְאוּלָם שְׁמַחוֹת, וּמִסְפֵּן אֵינּוּ חוֹזֵר, אוֹ מוֹצֵא עִצְמוֹ בְּבֵית-חֹלִים פְּצוּעַ וְכוּ'. הַמַּצֵּב חֲמוּר מְאֹד מְאֹד. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים, מִזְמוֹר כ'): כִּךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אִם רְאִיתֶם שֶׁהֲצִרֹת מְכַסּוֹת אֶתְכֶם, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אַתֶּם נִגְאָלִים. לְמַדִּים מִכָּאן, שֶׁהִנֵּה יִרְדְּנוּ כְּבָר לִירִידָה הַכִּי גְדוּלָה, אֲנָשִׁים מִפְּחָדִים לְצֵאת מִהַבַּיִת, מִפְּחָדִים לְעֶרְךְ קִנְיֹתֵיהֶם. אֱלוֹ שְׁגָרִים בְּיַבְנָאֵל — הֵם הַכִּי מְאֻשְׁרִים, שֶׁם אֵין כָּלוּם, רַק רוֹאִים שְׁמַיִם וְאֶרֶץ מִתְחַבְּרִים יַחַד, רוֹאִים רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שִׁיְהִי לָכֵם חֶלֶק בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת שְׁאֵנוּ בּוֹנִים עִתָּה, בֵּית-הַכְּנֶסֶת שְׁאֵין בְּכָל הָעוֹלָם, שִׁיּוּכְלוּ לְהַתְּפַלֵּל יַחַד אֲשַׁכְּנִיזִים וּסְפָרְדִים מְכָל הָעֲדוֹת, שְׁאֵין בּוֹ גּוֹעַנּוֹת אֲרוּרָה, שְׁזֶה גֵרָם לְכָל הַצִּירוֹת בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יָכֻלוּ לְסַבֵּל זֶה אֶת זֶה, וְלָכֵן תְּפִיצוּ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל אֶת אוֹר רַבְּנוּ

ז"ל, ומי שִׁילָךְ עִם קָמִיעַ — יִהְיֶה שְׁמוֹר, וְאֲנִי חֲזַק בְּדַבּוּרִי, וְחֲזֹרוּ עַל זֶה הַרְבֵּה פְּעָמִים.

וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגֵּרִים מְחוּץ לַיְבִנְאֵל, עֲתָה בּוֹנִים שְׁכוֹנוֹת חֲדָשׁוֹת, בָּאוּ תַרְשָׁמוּ לָזֶה, תִּבְנוּ לָכֶם דִּירַת קִיט, כִּי פֶה תִהְיֶה עִיר גְּדוֹלָה עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל, פֶּה דִיקָא שְׁיִשְׁנֵם וְשַׁעִים הָעַרְב־רַב, פֶּה אֲבָנָה עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל, "עִיר בְּרִסְלָב". וְהִנֵּה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מוֹסֵר אוֹתִי, אֵינְנִי מִפְּחַד מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם לְמִלְךָ הַשָּׂדִים: אֵינְנִי מִפְּחַד מִמֶּךָ, פֶּתַח מִלְךָ הַשָּׂדִים פִּיּוּ וְאָמַר: אֲנִי הוֹלֵךְ לְבָלַע אוֹתְךָ, וְאָמַר הַחֶכֶם: אֵינְנִי מִפְּחַד, וְאִם אֲתָה רוֹצֶה, אַעֲשֶׂה דְבָר שֶׁאֲתָה תִפְחַד מִמֶּנִּי, וְהַחֵל לְהִתְפַּלֵּל, וְנַעֲשׂוּ בְּרָקִים וּרְעָמִים, וְהַשָּׂדִים מִפְּחַדִּים מִזֶּה וּבְרַחוּ. וְלִכֵּן אִם נִהְיֶה חֲזַקִּים בְּעִגּוּל — "וְאִמּוֹנְתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", נִצְלִיחַ דְרָכֵנוּ. לְזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תִּהְיוּ חֲזַקִּים, וְתַחֲזִקוּ זֶה אֶת זֶה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִצְלִיחַ דְרָכֵנוּ.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שלט

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֶדֶשׁ לְסֵדֶר גִּשָׁא, ט' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֵינַי שֶׁאֲתָה כּוֹתֵב, שֶׁגָּנְבוּ מֵאֲתָנוּ סֶךְ עֲשָׂרִים אֶלֶף ש"ח, אֵינִי יוֹדֵעַ מִזֶּה כָּלֵל, וּבְעֵינַי שֶׁיֵּשׁ אַחַד שְׂרוּצָה לְגַבּוֹת אֶת הַחֹב בְּעֵבּוֹר אֶלֶף חֲמֵשׁ-מֵאוֹת ש"ח, לְדַעַתִּי, זֶה גַם-כֵּן אֵיזָה נוֹכַל ... וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִשָּׁמַר מֵהֶם, וְדִי לְחַפְיָמָא.

בְּעֵינַי הַנְּסִיעָה לְאוּמָן, תִּאֲמִין לִי, שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ לְמָה לָכֶם לְהִטְרִיחַ אֶת עַצְמְכֶם, כִּי אֶהְיֶה שֵׁם פְּחוֹת מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת, כִּי כֶּף יוֹצֵא הַטִּיסָה, שֶׁאֵינִי מְגִיעַ בַּיּוֹם חֲמִישִׁי קֶדֶם אוֹר הַיּוֹם,

וּלְמַחְרָתוֹ קָדָם אֹר הַיּוֹם אָנִי טַס חֲזָרָה לְאַרְצוֹת-הַבְּרִית, וְעַל-כֵּן
לָמָּה לְהַטְרִיחַ אֶת כָּל הַטְּרָחָה הַזֹּאת, וּבַפְּרָטִיּוֹת שְׁאֵנִי נוֹסֵעַ רַק כְּדֵי
לְסַדֵּר אֶת הַמָּקוֹם בְּשִׁבִיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

אָנִי מְקַנְהָה, שְׂיִהְיֶה לְנוּ עַד סוֹף הַשָּׁבוּעַ הַזֶּה עוֹד חֲמָשִׁים אֶלֶף
ש"ח, וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ אֶת גִּדְּל הַצָּעֵר וְהַעֲגַמַּת נַפְשׁ שְׁגוּרָם לִי, זֶה
שְׁהֵגִיעַ לְכֹאֵן, הֵייתָ מְסַלְקוֹ תַּכְּף-וַיִּמְיָד וְכוּ', אֵךְ מָה לַעֲשׂוֹת? כִּף זֶה
הַבְּחִירָה.

הַמֵּאֲחַל לָךְ שָׁבוּעַ טוֹב...

כה שמ.

בַּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קָדֵשׁ לְסַדֵּר נְשֵׂא, ט' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סִלָּה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ
נַצַּח.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

יַעֲזוּר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהַכֹּל יַעֲבוֹר בְּקַלּוֹת, וְתוֹלִידֵי בְּנֵקֶל,
וְתַבְשָׂרֵי לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה,
כִּי הַשִּׁמְחָה הִיא הַיְסוּד בְּחַיֵּי הָאָדָם, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל
אֶחָד כָּל מִינֵי צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמַכְאוּבִים, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבוֹר אֶת זֶה
הָעוֹלָם, אֲלֵא עַל-יַדֵּי מַדַּת הַשִּׁמְחָה, שְׁאָדָם צָרִיף לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם שְׂיִהְיֶה בְּשִׁמְחָה, וְזוֹ הַעֲבוּדָה הַכִּי קָשָׁה לְאָדָם
לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד כָּל-כִּף הַרְבֵּה מִשְׁבָּרִים
וְגַלִּים, עַד שֶׁהוּא נִשְׁבֵּר לְגַמְרֵי, וְאִין לוֹ שׁוּם יוֹם וְשׁוּם לִילָה, וְאִינוּ
יודֵעַ מָה לַעֲשׂוֹת, וְעַל-כֵּן רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים שְׁבַע עוֹלָם
לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה.

וְהַשִּׁמְחָה הַכִּי גְדוֹלָה, שְׂזַכִּיתֶם לְחַתֵּן אֶת בַּתְּכֶם, וְתַהֲלֶה לְאֵל,

היא שְׁמוּרָה מֵהַכֵּל, וְזֶה הַחֶסֶד הַכִּי גָדוֹל שִׁיכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לַיְלָדִים, לַחַתָּן אוֹתָם בְּגִיל צָעִיר.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שמא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קֶדֶשׁ לְסֹדֵר נְשֵׂא, ט' סִינָן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שִׁיחִיו.

אִף שֶׁכִּתְבְּתִי לָכֶם מִכְּתָב, עֲדִין לֹא קִבַּלְתִּי מַעֲנָה מִכֶּם, אֲמַרְתִּי לְרוּחַ עוֹד פַּעַם בְּשׁוֹרוֹתַיִם אֵלֶּה.

מָאד מָאד אָנִי רוֹצֶה, שֶׁתִּקְפִּידוּ עַל מִדַּת הַצְּנִיעוּת, עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי בְּבֵית אָסוּר לְלָכֵת בְּגִלּוּי שַׁעַר, כִּי זֶה עוֹן גָּדוֹל, וּמִבִּיא לְיַדֵּי עֲנִיּוֹת וְצָרוֹת רְבוּת, וְכֵן אָסוּר לְהִסְתַּוֵּבֵב בַּחוּץ בְּלֵי גְרָבִים וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכֵן שֶׁאָסוּר לְצַאת בַּחוּץ עִם שְׁעָרוֹת מְגִלוֹת, אָנִי לֹא יוֹדֵעַ מִי מִשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם לְרַע, וְעָלִי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁזֶּהוּ עוֹן חֲמוּר מָאד מָאד, וְזֶה גּוֹרֵם עֲנִיּוֹת, וּמִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם וְכוּ', וְעַל-כֵּן תִּשְׁמְרוּ מָאד עַל מִדַּת הַצְּנִיעוּת, הַשְׁעָרוֹת צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת מְכֻסּוֹת לְגַמְרִי, וּבְשִׁבִיל זֶה הוֹלְכִים עִם פֶּאֶה, כְּדֵי שְׁלֹא יִתְגַּלֶּה הַשַּׁעַר בַּחוּץ, וְהַנָּשִׁים הַאֲשֶׁכְּנִיּוֹת מְגִלְחוֹת אֶת רִאשֵׁיהֶן לְגַמְרִי בְּקִרְחַת, וְעַל-כֵּן הֵן הוֹלְכוֹת עִם פֶּאֶה, וַיֵּשׁ מִקְפִּידִים גַּם לֹא לְלָכֵת עִם פֶּאֶה רַק עִם מְטַפַּחַת וְכוּ', וּמִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת חֵמֶר הָעוֹן שֶׁל גִּלּוּי שַׁעַר, שֶׁהוּא עֲרוּהָ, וְאָסוּר לְכַרֵּךְ בְּפָנֵי הַשְׁעָרוֹת, וְצְרִיכִים לְהִזָּהֵר עַל זֶה מָאד מָאד.

נָא וְנָא רְאֵה לְקַבֵּעַ לַעֲצֻמָּךְ שַׁעוֹר בְּכֵל יוֹם — בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּגִמְרָא, בְּמִדְרָשׁ, בְּהִלְכָה וּבִאֲגָדָה, וְזֶה יִתֵּן לָךְ סִפּוּק, כִּי סוּף כָּל

אָשֶׁר   כה שמב   בְּנַחַל   רסט
סוף אַתָּה עֲדִין צָעִיר, וְלֹא לְמַדַּת כָּל צָרְפָּה, וְעַכְשָׁיו הוּא הַזְמַן
שֶׁתְּלַמַּד תּוֹרָה בְּטֶהֱרָה.

רֵאָה לְהִתְפַּלֵּל בְּמַנְיָן דִּיקָא עָרַב וּבִקְרָא, וּכְשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּמַנְיָן
— יֵשׁ לוֹ דְבַר שְׁבַמְנָן, וְלֹא חֶסְרָה לוֹ פְּרִנְסָה.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שמב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שְׁבַת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נָשֵׂא, ט' סִינָן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... ן ... שְׁיַחֲיוּ
נֶצַח.

מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי, שְׁתַּכְתְּבוּ לִי אִיךְ אַתֶּם מְסַתְּדְרִים, וְאִיךְ עוֹבְרִי
עֲלֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּחֲיוּ אוֹתִי, כִּי זֶה כָּל שְׂמֻחָתִי — כְּשֶׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ שְׂאֵתֶם
גָּרִים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְאַחַד עוֹזֵר לְשָׁנִי.

נָא וְנָא תִקְפִּידוּ עַל הַצְּנִיעוּת וּבִכְפָּרֵט גְּלוּי שְׁעָר, שְׁדַבֵּר זֶה חֲמוּר
מְאֹד, וְאַסוּר לְלַכֵּת בְּגְלוּי שְׁעָר בְּבֵית וּמִכָּל שְׁפָן בַּחוּץ, וְזֶהוּ עוֹן
חֲמוּר מְאֹד.

נָא וְנָא תִקְפִּיד לְהִתְפַּלֵּל בְּמַנְיָן, כִּי כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים בְּמַנְיָן — יֵשׁ
לְאָדָם דְּבַר שְׁבַמְנָן, הֵינּוּ פְּרִנְסָה, וְאִם בְּנִי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מְעַלֵּת
הַמְּתַפַּלֵּל בְּמַנְיָן, הָיוּ מִתְחַזְּקִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד בְּמַנְיָן.

נָא וְנָא רֵאָה 'לְגַנְב' זְמַן בְּעֵבוּר לְמוּד תּוֹרָה, כִּי אֵין עוֹד טוֹב
מִתּוֹרָה, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְלַמַּד כָּל יוֹם תּוֹרָה, שְׂאֵז טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שמג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר גשא, ט' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וְכֵן טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֵל ... וְ ... שְׂיִחִיו
נְצַח.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב
מִכֶּם, אִיךָ שְׂאַתֶּם מִתְחַזְקִים בַּיַּחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְכִי אַתֶּם
צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הָעֵבֶר שְׁלָכֶם וְכוּ', וְכֵן מֵה קָרָה
בְּבֵית וְכוּ', אַתֶּם צְרִיכִים לְפִתּוּחַ דָּף חֲדָשׁ, וְלִבְנוֹת אֶת הַבַּיִת עַל
טְהָרַת הַקֹּדֶשׁ, וּמֵה שְׂוֹרְאֵיתֶם תַּעֲשׂוּ בְּדִיוֹק הַהֶפֶךְ, כִּי אַתֶּם צְרִיכִים
לִבְנוֹת אֶת הַבַּיִת שְׁלָכֶם עִם חֶסֶד וְעִם אַהֲבָה וְעִם מִדּוֹת טוֹבוֹת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאַנִּי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּיל לְבַעֲדְכֶם, שְׂתַצְלִיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שדמ.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלותך, י' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְךָ.

זוּ כָּל הַבְּעִיָּה, שְׂהֵהוּרִים אֵינָם שׁוֹמְרִים עַל יַלְדֵיהֶם, וְחוֹשְׁבִים
שְׂהִילָדִים עֲדִין קִטְנִים וְכוּ', וְשׁוֹכְחִים כִּי הַיּוֹם הַזֶּה כָּל-כָּף מְלַכְּךָ,
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּנִאוּף, עַד שְׂצְרִיכִים לְשִׁמּוֹר אֶפְלוֹ עַל קִטְנֵי קִטְנִים.

עַכְשָׁו אֲנִי רוֹצֵה לְנַקּוֹת אֶת מַחְנֵנוּ מִכָּל מִינֵי טַפּוּסִים מוֹזְרִים
חֲדָשִׁים מְקָרוֹב בָּאוּ, וּבְכַפְרִטִיּוֹת נְשִׁים שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנוֹת, שְׂבָאוֹת לְלַמֵּד

בַּמְדַּרְשָׁה, וְהֵן סֵתֶם מִפְקָרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְצָרִיכִים לְרַחֲקֵן מִמַּחְנָנּוּ
לְגַמְרֵי.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֵר, שְׂיִקִּים אֲצִלְנוּ: "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוּשׁ",
וְנִזְכָּה שְׂיַעֲרָה עָלֵינוּ כַּח מְמָרוֹם, וְכִימוֹת עֲנִיתָנוּ יִשְׁמַחְנוּ הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלֶחַ מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, "י סִינּוֹ ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלַח יִגִּיעוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מָאד מָאד אַבְקֵשׁ אוֹתָךְ, שְׁתִּזְהַר בְּכַבּוֹד אֲשֶׁתָּךְ, כִּי רַבְנוּ ז"ל
הִקְפִּיד עַל זֶה מָאד מָאד, וְאָמַר (שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד),
שְׂצָרִיכִים מָאד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הָאִשָּׁה, כִּי כַּמָּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים הֵיא
סוּבְלַת, צַעַר עֲבוּר, צַעַר לְדָה, צַעַר גְּדוּל וְכוּ' וְכוּ', וְאַתָּה צָרִיף
לְדַעַת, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָךְ מִתְּנָה יְפָה, וּמִתְּנָה טוֹבָה, וְאַתָּה
צָרִיף מָאד לְהַחֲזִיק אֶת הַמִּתְּנָה בְּיָקָר, וְאַל תִּזְלַזַּל בָּהּ, חֶסֶם וְשְׁלוֹם,
כָּלֵל, וּבִזְהָ תַצְלִיחַ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּבֵא מְצִיעָא נט):
אוֹקִירוּ לְנִשְׂיָכוֹ כִּי הֵיכִי דִתְתַעֲתְרוּ [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׂוֹתֵיכֶם,
בְּשָׁבִיל שְׁתַּתְעֲשְׂרוּ]; וְאַתָּה צָרִיף לְשָׁמַר עָלֶיהָ מָאד מָאד, כִּי אַחֲרַת
הֵיא תְבָרַח לָךְ, וְתִהְיֶה פְּלַג גּוּף, וְעָלֶיךָ לְדַעַת, שְׂאֵם הַמִּשְׁפָּחָה שְׁלָךְ
מְקַלֵּלֵת אוֹתָהּ, הֵיא אֵינָה מַחֲיִבַת לְלַכֵּת לַמִּשְׁפָּחָה שְׁלָךְ, כִּי אִף אֶחָד
לֹא צָרִיף לְלַכֵּת לְמַקּוֹם שְׁמַקְלָלִים אוֹתוֹ וּמְזַלְזָלִים בּוֹ, וְעַל-כֵּן אַתָּה
צָרִיף לְהַבִּין אֶת אֲשֶׁתְּךָ, וְלְשָׁמַר עַל כְּבוֹדָהּ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תַצְלִיחַ
דְּרַכְךָ מָאד.

נָא וְנָא תִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׂמַח אֶת אֲשֶׁתְּךָ, וְתִשְׁתַּדַּל לְלַמַּד
תּוֹרָה בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲזוּב אוֹתָךְ,
כִּי אַתָּה צָרִיף לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מֵינֵי אַפְגָּנִים שְׁבַע-עוֹלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף

אין לנו בזה העולם רק את הקדוש-ברוך-הוא, וכפי שאדם מכניס בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, בזה הוא מצליח את דרכו תמיד.

ראה ללמד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, מדרש, ושלחן ערוך, זהר, ותקונים, ומפל למוד ולמוד תלמוד קצת, ואל תשבר משום דבר שבועולם, ועל כלם — ראה לדבר עמו יתברך, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שמו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בעלותך, י' סיון ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... תחיה.

מאד מאד הצטערתי בצערך הקשה, מה שעובר עליך מבעלך וממשפחתו, והנה כתבתי מכתב לבעלך, כי הוא מסכן, וזה לא תלוי בו, כי ההורים מלחיצים אותו, ועל-כן ראי מאד לכבד וליקר אותו, והוא גם-כן יכבד וייקר אותך, ואמרתי לך, שאם מקללים אותך באיזה מקום, אינך צריכה ללכת לשם, וגם בעלך לא ירצה שתלכי לשם, העקר תשתדלי מאד לכבד וליקר את בעלך, ובעלך יכבד אותך, וזה הנה הרצון של רבנו ז"ל, שיהיה כבוד הדדי, ויבינו אחד את השני, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שנשמע רק בשורות משמחות אצלכם תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שמו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בעלותך, י' סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

זה זמן רב שלא שמעתי ממך, ורציתי מאד מאד לחזק ולאמן

וּלְעוֹדֵד אוֹתְךָ, שֶׁתּוֹנֶפֶה לְהַמְשִׁיךְ וּלְקַרֵּב אֶת הַנְּעֹר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן שְׁלָנוּ, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (תִּיּוֹמוֹת הֶר"ן, סִימָן תמז): אִם אָדָם מְקַרֵּב אֶת אַחֲרָיו, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וּבְאִמַּת עֲלִינוּ לְשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלָמָה עַל כָּל מַה שֶׁחֻטְּאָנוּ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, וּפְגַמְנוּ בִּימֵי נְעוּרֵינוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה, אֲשֶׁר מִי יוֹדֵעַ אִם פָּעַם נִזְכָּה לְתַקֵּן אֶת זֶה, וְעֵקֶר הַתְּקוּן עַל יְדֵי שְׂמֵקָרְבִים אַחֲרָיו, כִּי בְּזֶה שְׂמֵקָרְבִים אַחֲרָיו, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל גַּם לָנוּ, וְעַל-כֵּן אֲנִיחָנוּ צָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְקַרֵּב רְחוּקִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיכִים לְהִיּוֹת חֲזוּקִים בְּזֶה, וְלִכֵּן רְאֵה לְעֵסֶק בְּעִבּוּדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֶּה, וְתִרְבֶּה חֲזִילִים אֶל הַתּוֹרָה, וְתִלְמַד עִמָּהֶם אֶת הַלְמוּדִים שֶׁלְמַדְתָּ אֶצְלָנוּ.

רְאֵה מְאֹד לְקַרֵּב אֶת אֲשֶׁתְּךָ, כִּי אֵין לָהּ בְּעוֹלָם אֶת אַף אֶחָד רַק אוֹתְךָ, כִּי אִשָּׁה — בְּעֵלָה מִשְׁמַחָה (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו'); וְעַל-כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח תְּמִיד אֶת אֲשֶׁתְּךָ, וְתִקְרָבָה מְאֹד מְאֹד בְּאַהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי הִיא אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ, וְהִיא רוֹצֶה אֶת הָאַהֲבָה שְׁלָךְ, וְתִתֵּן לָהּ תְּשׁוּמַת-לֵב, וְזֶה הִנֵּה רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כְּמוֹבָא (שִׁיחוֹת הֶר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד); וּבִפְרוּשׁ אָמַר, שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוֹלָם לְעִשׂוֹת פְּרוּדִים בֵּין זִוּגוֹת צְעִירִים, וְאַחֲרֵי-כֵן יִכְשִׁיל אוֹתָם בְּעִבְרוֹת חֲמורוֹת, רְחֻמָּא לִישׁוּבָן, וְעַל-כֵּן עֲשֵׂה מַה שֶׁתַּעֲשֶׂה, בְּאִפְסָן שִׁיחָהּ בִּינֵיכֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחֻוּהָ.

מַה נִּפְלְאוֹת פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת הַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁבְּאִמַּצַּע מִכְתָּבְךָ צִלְצַלְתָּ אֵלַי, כִּנְרָאָה מִשְׁכְּתִי אוֹתְךָ אֵלַי עִם הַמְּכַתֵּב הַזֶּה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד נִזְכָּה לְהִיּוֹת בְּקֶשֶׁר אֶחָד.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שמח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּהַעֲלוֹתְךָ, י' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָהּ.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר לא יוכל לשבר אותך, אני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שהכל יסתדר בינך לבין בעלך, פי כתבתי לו מכתב, וגם דברתי אתו שישנה את דרכו, ותחיו ביחד באהבה, אחוה ורעות, שזה הרצון של הקדוש-ברוך-הוא, וכן רבנו ז"ל הקפיד על דבר זה מאד מאד, שזוגות צעירים ישמרו לחיות ביחד באהבה ובהבנה הדדית, פי איש ואשה זכו — שכינה ביניהם, לא זכו — אש שורפת אותם, ולכן צריך לשמור מאד מאד על הכבוד בבית, ולכבד אחד את השני, ולהיות באהבה גדולה מאד.

מאד מאד שמחתי על הבשורה משמחת, שבעלך ספר לי שנפקדת, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהכל יעבר בשלום, ותולידי בנקל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שמט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלותך, י"א סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ידידי ... גרו ואיר.

מאד מאד אבקש אותך בתור שליחות, שתסע עכשו אל ... ולהוריד את ענין ... מסדר היום, ואם הוא לא יהיה, תדבר עם ... או עם מישהו אחר, העקר לשפח לגמרי מ... מה אנחנו צריכים צרות, אנחנו בונים עכשו רק שתי דירות.

בלילה אדבר עם ... אבל גם אתה תדבר אתו היום.

נא ונא תעשה עמי את החסד הזה, ותסע בעצמך, ועוד תקבל חזרה ממני טובות וחסדים כפלים, רק רחם עלי, פי קשה פח הסבל.

המאחל לך הצלחה מן השמים...

כה שנ.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלותך, י"א סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ידידי היקר לי מאוד ... גרו יאיר.

חסדי ה' יתברך, שהגעתי חזרה, ואני מקנה תוך חדש עוד פעם לחזר.

מאד מאד אבקש אותך, שתתן את הרכב שלך עכשו ל... פי הוא מכרח לרוץ עכשו לועדה דחוף מאד בענין הבניה, וזה ממש ענין נחוץ מאד מאד, ואהיה לך אסיר תודה בעבור זה.

העקר חזק ואמץ, ואל תירא ואל תחת, והשלך על השם יהבך, והוא ורק הוא יתברך יושיעך, פי אין אדם יכול לעשותך מאומה מבלעדי רשותו יתברך. ולכן כל אלו המחלישים דעתך באלו יכולים להרע לך, ברח לך מהם, ותדע, פי רק הוא יתברך משגיח בהשגחה פרטי פרטית על כל בריה ובריה, ועלינו לעשות רצונו יתברך, ולהפיל תחנתנו לפניו, ותפלה בודאי פועלת, ובוא יבוא יום ישועתך.

מחמת יגיעתי וטרחתי עכשו — אקצר.

המאחל לך ברכה מן השמים...

כה שנא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלותך, י"א סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

הנה אני עובר עכשו על סדרת הקונטרסים חלק ט"ו, ואני צריך מאד דחוף, שתכתב לי אילו קונטרסים יש לכם, כדי שאגמר את הקונטרסים שעדין חסרים, ואני שולח את זה במוצאי-שבת עם ...

גרו יאיר, ולכן תראה לשלח לי תכף-ומיד מה שיש לכם, ולציין מה שחסר, ואני כבר מתחיל לעשות רשימה חדשה, ואני שולח לכם קסטות, ואתם תתקתקו מזה את הקונטרסים, פי לדעתי, זה ילך הרבה יותר מהר.

אין אתם יכולים לתאר ולשער מה הקונטרסים עושים ופועלים בעולם, הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שגזקה לחדש בכל יום קונטרס חדש, ואם אזקה יהיו שני קונטרסים, ותדפיסו את זה בנפרד וכן בכרך.

פה אני שולח לך את מספר הטלפון של ... נא לצלצל אליו, שיש אצלכם שני מכתבים, כי הם מאוד נחוצים לו.

נא ונא ראו להתחזק, כי אין עוד דבר גדול מהדפסת ספרי רבנו ז"ל, ואתם צריכים מאוד מאוד לשמח על נעם חלקכם, על אשר בנחל שם חלקכם וגורלכם, כי סוף כל סוף מה ישאר מאתנו, רק זה שאנחנו מדפיסים את ספרי רבנו ז"ל.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה שנה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלותך, י"א סיון ה'תשנ"ז.

שלום ברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאוד ... גרו יאיר.

מה אמר לך, ידידי היקר! בזה העולם צריכים חזיק חדש בכל יום, פי עובר על כל אחד ואחד מרירות דמרירות עד אין סוף, ולולא עצות רבנו ז"ל היינו נאבדים לגמרי, ועל-כן עלינו ללמד בכל יום את ספרי רבנו ז"ל, אשר רבנו ז"ל מחדיר בנו עצות והתחזקות איך לעבר את זה העולם בשלום. ועל-כן הייתי מיעץ לך, שתעשה לעצמך קביעות חזקה בכל יום ללמד ולעין בספרי שו"ת "אשר בנחל", ואל יחסר לך יום מבלי לעין בשנים או שלשה

מכתבים, וְזֶה יתן לך חזיון וְהַדְרָכָה אִיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה הָעוֹלָם. וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים, אִם תַּעֲשֶׂה לְעִצְמְךָ שְׁעוֹר בַּסֵּפֶר הַנִּפְלֵא "אוֹצֵר-הַקּוֹנְטְרָסִים" כְּסִדְרָן, וְזֶה יַחֲדִיר בְּךָ בְּשָׁחוֹן עִצְמִי וְהִתְחַזְּקוֹת לְבַל תִּתְיָאֵשׁ.

רֵאָה לְדַבֵּק אֶת עִצְמְךָ בְּאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא, וְעֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וּבְרִגְעַ שְׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עִצְמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא, הוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל בְּנֶקֶל, מַה שְּׂאֵין כֵּן, כְּשְׁאָדָם נִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי נִשְׁבֵּר לְגַמְרִי. וְלִכֵּן רֵאָה לְהַדְבִּיק אֶת עִצְמְךָ בְּאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא, וְאֲזִי תִרְגִּישׁ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זֵיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא תִקְבַּע לְעִצְמְךָ שְׁעוֹרִים בַּתּוֹרָה בְּכֹל יוֹם — בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּגַמְרָא, וּבַמְדָּרָשׁ, כִּי הָאֲרַבְעָה לְמוֹדִים הָאֵלּוּ הֵם כְּנֹגֵד אֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת. וּכְשְׁאָדָם לוֹמֵד הָאֲרַבְעָה לְמוֹדִים הָאֵלּוּ, מִמִּשְׁיָךְ עַל עִצְמוֹ עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת זֵיו שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבָּרַךְ מִסוֹד אֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה.

הַרְגֵּל אֶת עִצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָל דְּבוּר וְדַבּוּר שְׂמִדְבָרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁחֹזֵק בְּזֶה, וְאֲזִי טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא תִהְיֶה שְׂמַח, וְתִרְגֵּיל אֶת עִצְמְךָ לְשִׁמְעַ כְּלֵי זָמֶר, וְתִשְׁתַּדֵּל שְׂבִבִיתְךָ תִּהְיֶה אֲוִירָה שֶׁל שְׂמָחָה, וְאֲזִי תִרְגִּישׁ אַחֲרָת. מְאֹד רְצִינִי אִם יֵשׁ בְּאִפְשָׁרוֹתְךָ לְהִיּוֹת עֹזֵר לְמִלְמַדִּים, זֶה יִהְיֶה לָנוּ טוֹב מְאֹד, כִּי אַתָּה תִקְבַּל מִשְׁכָּרְתָּ, וְכֵן תַּעֲזֹר לְיִלְדִים, וְאִם אַתָּה יָכוֹל לְהִתְמַקֵּד שְׂיִהְיֶה אֵיזָה חוּג אַחַר הַצְּהָרִים, וְהִנֵּה זֶה שְׂכָרְךָ — הֵן בְּגִשְׂמִיּוֹת, שְׂתִקְבַּל שְׂכָר עַל זֶה, וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת — אֵין עוֹד דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה, וְלִכֵּן אִם יֵשׁ לְךָ גִּישָׁה לְיִלְדִים, תַּעֲשֶׂה מַה שְׂתַּעֲשֶׂה, כְּדֵי שְׂתִהְיֶה מְחַנֵּף לְחוּג יִלְדִים אַחַר הַצְּהָרִים, כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְתַפֵּס אֶת הַיִּלְדִים, שְׂלֵא יִסְתַּוְּבְבוּ בְּהַפְקָרוֹת.

רָאָה לְכַתֵּב לִי, אִם אַתָּה מְסַגֵּל לָזֶה, לְדַעֲתִי, צְרִיף רַק רְצוֹן טוֹב, וְאִזּוֹ מְסַגְּלִים לְהַפְלִל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתְךָ, י"א סִינֵן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר! אַתָּה צְרִיף לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאִם אַתָּה מְרַגֵּישׁ שְׁקֵשָׁה לָךְ לְהִיּוֹת מְלַמֵּד, הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה, הַעֲקֵר אַתָּה צְרִיף לְהִיּוֹת מְאֹד בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הַיְסוּד בְּאָדָם, כִּי בְּלִי שִׂמְחָה הָאָדָם נִשְׁפָּר, וְהוֹלֵךְ בְּמִרְיֹת וּבִיֵּאוּשׁ וְכוּ' וְעוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, הַמִּחַ שְׁלוֹ נַעֲשֶׂה בֵּן חוֹרִין, וְזוֹכֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּעֲצָמוֹ אֶת עֲמֻקּוֹת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִוֵּהֲרֵנִי ת' ז"ל אִמַּר לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם תִּהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, לֹא תִהְיֶה רוּאָה פְּנֵי גִיהֲנוֹם; וְלִכֵּן גַּם אֲנִי אוֹמֵר לָךְ אֶת זֶה: אִם תִּהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה לֹא תִרְאֶה פְּנֵי גִיהֲנוֹם, וּמָה הַגִּיהֲנוֹם, אִמַּר לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קִיט), שְׂאִין עוֹלָם הַזֶּה, יֵשׁ — אוֹ גֵן-עֵדֵן אוֹ גִיהֲנוֹם, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה וְהוּא דְבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְמַשִּׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ יֵשׁ לוֹ גֵן-עֵדֵן, כִּי אֵין עוֹד גֵן-עֵדֵן יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, שְׂאָדָם מְרַגֵּישׁ רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינוֹ רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר אַחֵר, רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִהְפֹּךְ — אֵין עוֹד יוֹתֵר גִּיהֲנוֹם כְּשֶׁאָדָם שׁוֹכַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִהַחַיִּים הַנִּצְחָיִים. וְעַל-כֵּן רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וּלְדַעֲתִי, תְּכַנִּיס אֶת עֲצָמְךָ בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֵז בְּכַתִּיבַת סֵת"ם, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְלַכֵּת לְמַקְנוֹה לְפָנֵי שְׂאֵתָה כּוֹתֵב, וְאֵל יַחֲסֵר לָךְ יוֹם אֶחָד בְּטֻהָרָה בְּמַקְנוֹה, כִּי סוֹפֵר שְׁכוֹתֵב

תפלין ומזוזות וספרי תורה, צריף לטבל בכל יום חק ולא יעבר, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתמצא לעצמך איזה חבר טוב ללמד עמו בכל יום שעורים בסדרן — במקרא, במשנה, בגמרא, במדרש, ובשלחן ערוך.

מה אמר לה, ידידי היקר! אין עוד טוב בזה העולם כמו התורה, כי התורה היא הטוב האמתי והנצחי, ומי שטועם טעם תורה, הוא מרגיש כל מיני טעמים בחיים. ועל-כן אל תהיה בטלן! רק תתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואז טוב לה כל הימים.

ראה לדבר אליו יתברך, אשר כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך — הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל, וכשאתה נוסע מהבית אל בית-הכנסת, ומבית-הכנסת עד המכלת, ומהמכלת עד הבית, תנצל את הרגעים האלו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כי כל דבור ודבור עושה רשם גדול למעלה, ועל-כן צריכים מאד לשמר על הדבור, ואם בני-אדם היו יודעים את מעלת הדבור, היו שומרים אותו מאד, לדבר תמיד רק אל הקדוש-ברוך-הוא, וכן היו מחזקים את אחרים, ועקר ההתחזקות צריף להיות בבית, לחזק את האשה ואת הילדים, ותמיד לדבר אתם רק חיובי ולא שלילי, איך שהכל טוב, והקדוש-ברוך-הוא פה אתנו, ואיך שהכל יהיה טוב ויהיה בסדר, ואנחנו צריכים להיות בשמחה, כי אנחנו יהודים וברוך הוא וברוך שמו יתברך שלא עשני גוי, וכדומה דבורים כאלה לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את האשה ואת הילדים, וכך תכניס אורה של שמחה בתוך הבית, ובבית שיש שמחה שם השכינה שורה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה שנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיִיהָ.

רְאֵי לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִיַּי אֶפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְתִהְיֶי בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׁתַּדְּלֵי לְכַבֵּד מְאֹד אֶת בְּעֵלְךָ, וְאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיִמְצָא עֲבוּדָה, וְתִהְיֶה לָכֶם פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעוֹ, וְתִצְאֹו מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחֻבּוֹת, וְהַעֲקֵר אֶל תְּדַחֲקֵי עֲלִיו, רַק לְדַבֵּר בְּצוּרָה יָפָה, וְאִז תִּקְנִי אֶת לְבָבוֹ, כִּי אִתָּה צְרִיכָה לְהִבִּין, אֲשֶׁר בְּזָה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד כָּל מִיַּי צָרוֹת וְחִלְשוֹת הַדַּעַת וּבְעִיּוֹת, וְצְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת הַבַּעַל, וְאֲשֶׁרֵי הָאִשָּׁה שְׁיֵשׁ לָהּ שְׂכָל, וּמְחַזְקֵת וּמְעוֹדֵדֵת אֶת בְּעֵלָהּ, וְאִז בְּעֵלָה אוֹהֵב אוֹתָהּ מְאֹד, כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל הַגָּבֵר עוֹבֵר כָּל-כָּף הַרְבֵּה צָרוֹת, וְכָל-כָּף הַרְבֵּה יְסוּרִים וְהַשְׁפָּלוֹת וְסִפְפוֹת וְכוּ', וְאִם הָאִשָּׁה פְּקַחִית, הִיא יוֹדַעַת אֵיךְ לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אֶת בְּעֵלָהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהּ כַּחַת הַשְׁפָּעָה עֲלִיו, וְעַל-כֵּן תִּהְיֶי פְּקַחִית, וְתִרְאֵי אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכֵּי טוֹב.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחֵי דַרְכְּךָ תָּמִיד, וְיִהְיֶה לָכֶם פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעוֹ, וְתִצְאֹו מִכָּל הַחֻבּוֹת.

הַמְּאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיִיהָ.

רְאֵי לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִיַּי אֶפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וּלְחַזֵּק אֶת נְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתָמִיד שְׁיִהְיוּ לָךְ דְּבוּרִים טוֹבִים אֲלֵיהֶן לְאַמְצֵן וּלְעוֹדֵדֵן.

וְאִז תִּרְאֵי שְׁגַם לָךְ יִהְיֶה טוֹב, כִּי כִשְׁאָחַד מִחֻזֵּק אֶת הַשָּׁנִי, עַל־יְדִי־זָה נִשְׁפָּע גַּם עָלָיו אֹר וְזִיו וְחַיִּית וּדְבָקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שָׁמוֹ, כִּי כְמוֹ שְׁאָמַר לָנוּ רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי־מִוֶּהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפד), שֵׁשׁ אֹר יֵשֶׁר וְאֹר חֹזֵר, כִּשְׁאָדָם מִשְׁפִּיעַ לְאַחֲרִים, נִשְׁפָּע גַּם עַל עֲצָמוֹ, וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְחֻזֵּק אֶת אַחֲרִים בְּכָל יוֹם, וְאִז גַּם הוּא מִתְחַזֵּק. וְעַל־כֵּן רְאֵי לְחֻזֵּק אֶת נְשׂוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְשִׁמְחָן וְלַעֲוֹדָדָן וְלַהֲדַרְיָכָן, וְאִז תִּרְאֵי שְׁגַם אֶת תַּהֲיֵי מַחְזָקָת. אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת שְׁמִיחָה וְעַל־זָה, וְלַהֲכַנִּיס שְׁמִיחָה בְּתוֹךְ נְשׂוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִין עוֹד מְצִיָּה יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִלְּהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וְלִשְׁמַח אֲנָשִׁים, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלֵי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, עוֹבְרִים עָלָיו כָּל־כֶּךָ הַרְבֵּה מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים וְסִפְקוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, אִין יוֹם שְׁאִין בּוֹ רַע, אָבָל אִין יוֹם שְׁאִין בּוֹ טוֹב, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְמַצָּא אֶת הַטוֹב בַּיּוֹם הַזֶּה, וְאִין לוֹ מִי שְׁמוּצָא רַק אֶת הָרַע בַּיּוֹם הַזֶּה, כִּי אִז מָר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְעַל־כֵּן מְצוֹת צְדָקָה הִיא לְעוֹר לְאֲנָשִׁים אֲמֻלָּלִים, שְׂרַע וּמָר לָהֶם הַיּוֹם הַזֶּה, וְלְעוֹר לָהֶם לְמַצָּא אֶת הַטוֹב בַּיּוֹם הַזֶּה, וְהַטוֹב יִדְחָה אֶת הָרַע, כִּי מְעַט מִהָאֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִהַחֲשָׁף, וְעַל־כֵּן עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְּדָקָה — כִּשְׁמִשְׁפִּיעִים אֹר וְזִיו וְחַיִּית וְשִׁמְחָה לְזוּלָתוֹ, וְזוֹ הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוּלָּה, שְׁאִין עוֹד צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִזוֹ — לְהֵאִיר לְשָׁנֵי אֶת הַמַּח, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁעוֹסֵק בְּצְדָקָה זוֹ — לְחֻזֵּק וְלַעֲוֹדָד וְלִאֲמֹץ אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שנו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדֵּר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִינָן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַתְּקַר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְחֻזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְׁמִיחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנֵי,

וכשֶׁאָדָם מְכַנֵּס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַשְּׂמֵחָה, מְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ אָדָם
 אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי אוֹתִיּוֹת בְּשֵׂמֶחַ"ה הֵם אוֹתִיּוֹת מִחֶשֶׁב"ה, וְהוּא כְּפִי
 דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהָרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן י'), שֶׁעַל-יְדֵי הַשְּׂמֵחָה
 הָאָדָם יָכוֹל לְהִנְהִיג אֶת מִחְשַׁבְתּוֹ לְאִיזָה כּוּוֹן שֶׁהוּא רוֹצֵה, וְהוּא
 נֶעֱשֶׂה בֶּן חוֹרֵין אֲמִתִּי, כִּי בְּאַמַּת כָּל הַצְּרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם,
 הוּא רַק מִחֲמַת הַמִּחְשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת וּמִבְּלָבוֹת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי,
 וְכִשְׁאָדָם בְּשֵׂמֶחָה, אִזּוֹ הוּא נִחְלָץ מִכָּל הַיְסוּרִים שְׂיֵשׁ לוֹ. וְלָכֵן רָאָה
 לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָהּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשֵׂמֶחָה, וְאִף שֶׁזֶּה
 מִגִּיעַ לָהּ בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה, עִם כָּל זֹאת אַל תִּסְתַּכֵּל עַל זֶה, רַק
 תִּהְיֶה תְּמִיד בְּשֵׂמֶחָה, וְתִשְׂמַח אֶת עֲצָמָהּ, וְתִבְקֶשׁ תְּמִיד מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּרֵי לִהְיוֹת בְּשֵׂמֶחָה, וְהִרְחַק מִמֶּנִּי אֶת
 הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוּת, וְאִזְכֶּה לְהַכְלִיל בָּךְ תְּמִיד וְלַחֲשֹׁב רַק מִמָּךְ, וְלִידַע
 וְלִהְיוֹדִיעַ וְלִהְיוֹדֵעַ, שְׂאִין בְּלַעֲדֶךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְתִרְחִיב לִי בַּגְּשָׁמִיּוֹת
 וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְתַתֵּן לִי שִׁפְעַת בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵי, וְאִזְכֶּה
 לְכוּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת בְּעֵת שְׂאֲנִי מִתְּפַלֵּל אֵלֶיךָ, וְתִמְשָׁיִךְ עָלַי בְּרָכָה
 יְשׁוּעָה, חֵן וְחֶסֶד בְּעֵינַי כָּל רוּאִי, וְתַתֵּן לִי בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂה יְדֵי, וְתִשְׁפָּעַע עָלַי שִׁפְעַת דְּקַדְשָׁה, וְאִזְכֶּה לְרוּחַ רַב נַחַת מִלְּדֵי,
 וְאִזְכֶּה לְהַכְלִיל בָּךְ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סְלָה.

גַּא וְנָא הִרְגַל אֶת עֲצָמָהּ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִטְטִיל
 בַּחוּץ בֵּין הַהָרִים, וְתִדְבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַשְּׂיִחָה וְהַתְּפִלָּה
 שְׂאָדָם מִתְּפַלֵּל וּמְשִׁיחַ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, זֶה עוֹלָה עַל הַכֵּל, וְאִם בְּגִי-אָדָם
 הָיוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת הַשְּׂיִחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה תְּמִיד.
 וְלָכֵן תִּהְיֶה חִזֵּק בָּזֶה, וְאִזּוֹ תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

גַּא וְנָא הִרְגַל אֶת עֲצָמָהּ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא,
 מְדֻרָשׁ, אֲשֶׁר הַלְמוּדִים הֵאלוּ הֵם כְּנֶגֶד הָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת,
 בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁלוּמֵד בְּכָל יוֹם הַלְמוּדִים הֵאלוּ,
 וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שְׁנוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי בְּהַעֲלוֹתָהּ, י"א סִיּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָהּ.

רְאֵי לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמֶיךָ בְּכֹל מִיָּנֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְתִחְזְקִי אֶת
 בְּעֵלְךָ וְאֶת הַיְלָדִים, וְתִשְׁתַּדְּלִי מְאֹד, שֶׁתִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַבַּיִת שְׁלָכֶם
 אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֵחָה, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה יִמָּשֵׁךְ עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכֹל
 מַעֲשֵׂה יַדֵּיכֶם, כִּי בְּבֵית שֵׁישׁ שְׂמֵחָה — שׁוֹרָה הַבְּרָכָה, וְלִכְן
 תִּשְׁתַּדְּלִי מְאֹד, שֶׁתִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַבַּיִת אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֵחָה, וְכֵן תִּשְׁמְרִי
 לֹא לְהַעֲמִים עַל הַיְלָדִים שׁוֹם עֵמֶס, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הֵם יִגְדְּלוּ בְּרִיאִים
 בְּנִפְשָׁם וּבְרוּחָם וּבְשִׂכְלָם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
 מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שִׁיְהִי לָכֶם רַק טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שֶׁנַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי בְּהַעֲלוֹתָהּ, י"א סִיּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לִנְכוּן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְלֵ שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַ הַטוֹב מִמֶּךָ —
 אֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, כִּי אַתָּה חֲקוּק בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל
 הַיָּמִים.

גַּא וְנָא תַּחֲדִיר בְּעֲצָמֶיךָ תְּמִיד אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתַצִּיר
 לְפָנֶיךָ, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ הוּא אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין בְּלַעֲדָיו
 יִתְבָּרֵךְ כָּלָל, וְהַכֹּל הַכֹּל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, וְכַפִּי שֶׁתַּצִּיר בְּדַעְתָּךְ
 יַדֵּיעוֹת אֵלוֹ, עַל-יַדֵּי-זֶה יִזְדַּכֵּךְ מִחֶךָ לְגַמְרִי, עַד שֶׁתִּהְיֶה דְבוּק בְּחֵי

החיים בו יתברך, ותנצל מפל מיני יצרים רעים ומרעין בישין, כי בזה שאדם מדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, על-ידיזה נצל מפל מיני צרות ויסורים ומכאובים רעים, ועל-פן ראה, אהובי, ידידי היקר! להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ואיך זוכים להגיע אל מדרגה זו? על-ידי רבוי הדבורים שמדברים אליו יתברך, כי אדם צריך להרגיל את עצמו לדבר הרבה אל הקדוש-ברוך-הוא, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך כל מה שהוא צריך בלשון שרגיל בה, ואם היו בני-אדם יודעים מעלת השיחה והתפלה שאדם מתפלל להקדוש-ברוך-הוא, היו עוסקים בזה תמיד. ולכן ראה, אהובי, ידידי היקר! להיות תזק ואמיץ בעבודה הקדושה הזו, תלך בין ההרים, ותתבודד אליו יתברך, ותבקש ותתחנן ממנו יתברך, ותצעק בקולי קולות במקום שאין שום אדם שומע, ותתחנן אליו יתברך:

רבנו של עולם! חוס ויחמל על נפשי האמללה, הרחב לי בגשמיות וברוחניות, זפני להפלל בך, זפני לצאת מהרע והחושף שנלפדתי בו, זפני להיות תמיד בשמחה עצומה, ואזכה להפלל באור אין סוף ברוך הוא, להמשיך עלי אור וזיו ידידות חיות אלקותו עלי תמיד, וזפני להיות בשמחה עצומה, באפן שאזכה לחשב רק ממה, ולא יעלה על לבי ועל דעתי שום הרהור רע ושום מחשבה זרה, עד שאהיה נעשה פסא ומרפכה לשכינת עזו יתברך, ואזכה להתמיד בלמוד תורתך הקדושה, שהיא חכמתך יתברך, ואזכה לקים את כל מצוותיך בשלמות מעתה ועד עולם אמן סלה.

אחי, אחי! אין אתה יכול לתאר ולשער את מעלת התפלה הזו, שהאדם מתפלל בכל יום, ותרחיב את התפלה כפי צחות לשונך, כי זה העקר — להרבות בדבורים אליו יתברך, כי כל דבור ודבור שמדברים עם הקדוש-ברוך-הוא, הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל, ועל-פן אשרי ואשרי מי שחזק בעבודה הקדושה הזו, ואז טוב לו כל הימים.

נא ונא אל יחסר לך יום בלי למוד מקרא, משנה, גמרא, מדרש,

כִּי הַלְמוּדִים הָאֵלוּ מִמְּשִׁיכִים עַל הָאָדָם אֹר וְזִוּ וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת
הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, כִּי הֵם נֶגְדַ אַרְבַּעַה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה,
יְצִירָה, עֲשִׂיָה, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוּ מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, אֶלָּא לּוֹמֵד
בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר אֶחָד מֵהֶם, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רָאָה לְכַתֵּב לִי וּמַמֵּשׁ תַּחֲיִינִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שְׁתַּחֲזֵק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי הַתַּחֲזִיקוֹת,
וְאֵל תִּשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר, אֲנִי מְאֹד מְקוּיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׂיִכְפִּילוּ לָךְ אֶת הַמְּשַׁכְּרֵת, בְּאִפְּן שְׁתּוּכַל לְהַחֲזִיק אֶת הַיְלָדִים עַד
שְׁעָה חֲמֵשׁ, כִּי תַהֲלֶה לְאֵל, כָּל הַהוֹרִים מְרַצִּים מְמָךְ, וְרוֹצִים
שְׁתַּלְמֵד אֶת יְלָדֵיהֶם, וְלִכֵּן בְּאֵתִי לְחִזּוֹק וְלַעֲוֹדָד וּלְשִׂמְחַ אוֹתָךְ,
שְׁתַּתְחִזֵּק מְאֹד, וְשׁוֹם דְּבָר שְׁבַעוּלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, כִּי גְדוֹל
אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאַתָּה יוֹדֵעַ שְׁלֵילָדִים צְרִיכִים הַרְבֵּה סְבָלָנוֹת,
וְעַל-כֵּן תַּתְאֲזֵר בְּמַדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

רָאָה לְהַתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה — מְקָרָא,
מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, וְכָל לִמּוּד תַּלְמֵד קֶצֶת, וְזֶה יַעֲזוֹר לָךְ — בֵּין
בְּגִשְׁמִי בֵּין בְּרוּחָנִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ.

בְּעֵינַי הַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אִם עֵדִין לֹא הָיִית אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל אִף פְּעַם בְּחַיִּים, עָלֶיךָ לְנִסְעַ תַּכְּף-וּמְיָד, כִּי גִדְל הַזְּכוּת הַזֶּה לְהִיּוֹת אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת עַל-כָּל-פָּנִים פְּעַם אַחַת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחֵנוּ בְּהַבְטָחָה כְּזוֹ עִם עֲדִים נְאֻמָּנִים, וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת מְאֹד חֲזָקִים לְבֹא תְּמִיד אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל. אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּזְכֶּי לְפַעַל שְׁמָה כָּל מַה שְּׂאֵת צְרִיכָה — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת.

הָעֵקֶר רְאִי שְׂיִהְיֶה תְּמִיד שְׁלוֹם בֵּינֶךָ לְבֵין בְּעֵלְךָ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּצְּלִיחִי בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

הַכָּתָב וְהַמְּכָתָב בִּידֵי מוֹסֵר כָּתָב זֶה הָרַב ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, הוּא לְאוֹת וְלְרֵאֵיָה, שֶׁהוּא שַׁד"ר בְּעֵבֹר יְשִׁיבְתָנוּ "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ" בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל, וְכֵן הוּא אוֹסֵף צְדָקָה בְּעֵבֹר עֲנִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי מְכִירוֹ אִישִׁית, וְלִכֵּן רְאוּ אַחֲיָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים, לְקַבְּלוּ

בְּסִבֵּר פָּנִים יְפוֹת, וְתִהְיֶה לוֹ לְאַחִיעֶזֶר וְלְאַחִיסָמָר, וּבְזִכּוֹת מְצוֹת
הַצְדָּקָה תִּתְבָּרְכוּ מִפִּי עֲלִיּוֹן בְּכֹל מְלִי דְמִיטֵב.

הַפּוֹתֵב וְהַחֹתֵם לְמַעַן הַמְצִנָּה...

כַּה שֶׁסֶב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרַת בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרֵז וְיֵאִיר.

נָא לְהוֹדִיעֵנִי חֲדָשׁוֹת מְהֵרָה לָּהּ וְכוּ', הָאֵם הַקְּבֵלָן עוֹבֵד בְּקֶצֶב
מְהִיר וְכוּ'.

רַק חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וַיִּשׁוּעַתְנוּ
תְּלוּיָהּ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי שְׁאַמֵּר לְעוֹלָם דֵּי, יֹאמֵר לְצָרוֹתֵי דֵי, כִּי
אֲנִי סוֹבֵל הַרְבֵּה יְסוּרִים וּמְכַאֲבִים וְכוּ', יִרְחַם עָלַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וַיִּמְתִּיק מִמֶּנִּי אֶת הַדִּינִים, וְנִזְכָּה כְּכֹר לְרֵאוֹת בְּנִחְמוֹת יִשְׂרָאֵל.

תִּמְסַר אֶת שְׁנֵי הַמְּכַתְּבִים הָאֵלֶּה לְיַעֲרֵם, כִּי הֵם נְחוּצִים מְאֹד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כַּה שֶׁסֶג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרַת בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"א סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תַּחֲיָהּ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבֶיךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצִטְעֵר מִהַצְעֵר הַקָּשָׁה שֶׁיֵּשׁ לָךְ מִהִלְדִּים וְכוּ',
וְאֵינִי עוֹשֶׂה אַחֲרָת — רַק תְּפִלָּה וְתִשׁוּבָה, כִּי אִם תִּהְיוּ חוֹזְרִים
בְּתִשׁוּבָה בְּלֵב אֱמֶת, זֶה פּוֹעֵל גַּם עַל הִילְדִּים, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ

ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמא), ואז היה ספור שבאָה אָדל בת רבנו ו"ל, ואמרה לאביה, כי היום היה לה הרהור תשובה, ענה ואמר לה רבנו ו"ל: מפני שהיום בעצמו נתעוררתי בתשובה. ואז גלה את המאמר הנ"ל; ולכן עם ילדים אין עצה — רק תפלה.

אורות ... ו ... גרו יאיר, תאמיני לי, שמאז ששלחתי אותם מפה, נעתק ממני חתיכת לב, כי הם היו מאד קשורים בלבי וכו', אך באו מים עד נפש, לא רצו לצית אותי בדברים פשוטים.

תהלה לאל, איני מתוכח עם אף אחד, ואיני מונע משום ברה לעשות מה שהוא רוצה ומה שמדפיס וכו', אני לא בעל-הבית של העולם, דבר אחד אני יודע — שלם ישלם המכעיר את הבערה, מי שרדף אותי, ישלם באפן מגנה, כאשר מתו חצי משונאי במיתה משנה, רחמנא לצלן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שסד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלותך, י"א סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה מאד גדלה שמחתי, שסוף סוף קבלת זיווג הגון מן השמים, ראה לכבדה ולקברה עד מאד, כי היא נשמה קדושה, ואם תזכו, יצאו ממכם ילדים צדיקים גדולים.

אורות פנים חדשות לשבע ברכות, זו לא בעיה כלל, קוראין שכן שלא היה בחתונה, כי מצוה לומר שבע ברכות, אך אם אין, אזי לא עושים, וגם אצלי לא היה פעמים, העקר תחיו בשלום וביחד ובאהבה.

אין מלים בפני להודות לך על החסד שעשית עמדי בגמילות

חֶסֶד, וּכְבֹד אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים, פָּרָשָׁה ב'): כָּל מִי שֶׁעָשָׂה חֶסֶד עִם אֶחָד מִגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, מַעֲלָה עָלָיו הַכֶּתוּב כְּאִלּוּ עָשָׂה חֶסֶד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל, עֵינֵי שָׁם; וּמִי לָנוּ גְדוֹל מִרַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁמְחִיָּה אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ.

אודות שְׁנֵי הַבְּעָלֵי חוֹבוֹת שְׁלֶךְ, אֲנִי אֲדַבֵּר עִמָּהֶם, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂאֲזֻכָּה גַם אֲנִי לְהַחְזִיר לָךְ אֶת כָּל הַחוֹבוֹת שְׁלוּיֹתַי מִמָּךְ עַל בְּגִזֵּן בֵּית-הַכְּנֶסֶת וּבֵית-הַמִּדְרָשׁ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שסה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לַסֵּדֶר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"ב סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נָרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחֹנֵי.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָנוּ, אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וּמָה הֵיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ ו"ל, וְאַנְחָנוּ צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחָה עִם רַבֵּנוּ ו"ל: "בְּךָ רַבֵּנוּ וְנִגְלִיָּה, בְּךָ רַבֵּנוּ וְנִשְׂמְחָה", וְאֵת זֶה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְשִׁיר כָּל הַיּוֹם, כִּי עוֹבֵר בְּכָל יוֹם עַל כָּל אֶחָד כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה צְרוּת וּמְרִירוּת, עַד שֶׁאֵין לְאָדָם בְּמָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ רַק עִם רַבֵּנוּ ו"ל. וְעַל-כֵּן אֲשַׁרִּי וְאֲשַׁרִּי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ עִם רַבֵּנוּ ו"ל, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא הַרְגֵל אֶת עֲצָמְךָ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, מִקְרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, כִּי הַלְמוּד שֶׁאָדָם לוֹמֵד בְּכָל יוֹם, זֶה מַה שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ לְנִצְחָה, כְּמֵאמַר הַתַּנָּא ר' יוֹסִי בֶן קִסְמָא: אֵין מְלוּיִם לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלָא תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים

טובים בלבד, אשרי מי שמכניס דברים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים.

הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, אשר כל דבור ודבור, אשר מדברים עמו יתברך, הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שסו

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בהעלותך, י"ב סיון ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שפעולם להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה בין בגשמי ובין ברוחני, וכפי שהאדם מחדיר בעצמו שמחה, כן זוכה לרפואה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד), אשר חכמי הרופאים אומרים, שכל המחלות והחלאים רעים באים לאדם רק מחמת עצבות ועצלות. ולכן תעשי כל מיני פעלות שפעולם להיות בשמחה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, להיות תמיד בשמחה, ועל-ידי-זה תרגישי טוב.

ראי לחזק ולעודד תמיד את נשות אנשי שלומנו, ולדבר אתם דבורי אמונה והשגחה פרטית, כי כל דבור ודבור שמדברים עם הזולת, עוזר גם לעצמו, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"ב סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ, שְׁהֶאֱבֵא אִינוּ מְרַגֵּישׁ טוֹב, אַתָּה צָרִיף לְהִתְחַזֵּק בְּיִתְרֵךְ שְׁאֵת וּבְיִתְרֵךְ עֹז, כִּי דָבָר זֶה כּוֹאֵב מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד כְּאֵב, שֶׁהֵבֵן מִסְתַּכֵּל בְּצַעְרוֹ שֶׁל אָבִיו, וּבְמַצָּב כְּזֶה אֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר רַק לְהִתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהֶאָדַם חַי, צָרִיף לְבַקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ מִן הַרְחָמִים, כִּי אֶפְלוּ חָרַב חֲדָה מִנְחַת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים.

נָא וְנֵא הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר שְׁמִדְבָרִים עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, אִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַדְּבֹר וְהַשִּׁיחָה שְׁמִדְבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִזְ הָיוּ חֲזָקִים בְּזֶה תְּמִיד.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם מִקְרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה גְּדוֹלָה בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, י"ב סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מה אמר לך! אסור לשאל שום קשיות על הקדוש-ברוך-הוא, כי בזה העולם עובר על כל אחד צרות ומרירות כאלו, שאי אפשר לתאר ולשער כלל, עלינו רק להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולא להתבלבל משום דבר. את צריכה לדעת, שכל זמן שאדם חי, אסור להתיאש ממנו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות י): אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם, אל יתיאש עצמו מן הרחמים; ולכן אין לנו מה לעשות, רק לבקש ולהתחנן אליו יתברך, שיחוס וירחם עלינו, וימשיך עלינו ישועות, ותמיד גדע רק בשורות משמחות.

תשתדלי מאוד להיות בשמחה, ותשמחי את שכנותיך ואת הילדים, ובזה שמשמחים את עצמם, נשפעת שמחה גם על הזולת, ובזה שמשמחים את הזולת, נשפעת שמחה גם על עצמו, ועל-כן הוא דבר גדול מאד לשמח את עצמו, ולשמח את אחרים, כי בזה העולם עובר על כל אחד צרות ויסורים ומכאובים ומרירות, ועל-כן אשרי מי שזוכה לחזק את עצמו תמיד, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שסט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בהעלותך, י"ב סיון ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שיהיה לך שפע גדול, ותמיד תוכלי לעזר לי בבנין בית-המדרש, כי בית-המדרש מכרח להיות בנוי, ובזה גאלת וישועת עם ישראל, כאשר הקדוש-ברוך-הוא בעצמו יודע, ועל-כן בזה שאת עוזרת לי, את עוזרת לקרב את גאלתנו הנצחית.

הרגילי את עצמך להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, וכל מה

שְׁאֵת צְרִיכָה תִּבְקָשִׁי רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךְ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךְ אָב הַרְחֵמֶן,
וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת כָּל פֶּה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ,
שֶׁתְּצַלִּיחֵי דַרְכְּךָ תָּמִיד, וְתִבְשְׂרֵי לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַעֲלוֹתְךָ, י"ב סִיּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, הֵרֵב ... גִּירוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּגְדֹל שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַ הַטוֹב מִמֶּךָ —
אֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב שְׁאֵתָה כּוֹתֵב לִי,
זֶה מִמֶּשׁ חַיּוֹת נִפְשֵׁי, כִּי מָה אִמַּר לְךָ, אֲנִי שָׁבוּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁפָּר מִמָּה
שְׁעוֹבֵר עָלַי — חוֹבוֹת, צְרוֹת וְיִסּוּרִים, וְקִפְצָתִי לְדַבְּרִים גְּדוֹלִים
מְאֹד, אֲשֶׁר אֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזִיק מֵעַמָּד, וּבִפְרָט שְׂיִישׁ לִי
עוֹד הַרְבֵּה שׁוֹנְאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וּמָה לַעֲשׂוֹת, אֵין לִי עֲצָה
אַחֲרַת, אֶלָּא רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְזֶה הַמָּקוֹם שְׁאֲנַחֲנוּ צְרִיכִים
לְבָרַח, וְרֵאוּי לָנוּ לְשִׁמַּח מְאֹד עַל נֵעַם חֲלֻקְנוּ, עַל אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם
חֲלַקְנוּ וּגוֹרְלָנוּ, שְׁאֲנַחֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבִּי אֶמֶת כְּזֶה, וּמָה הֵיִינוּ עוֹשִׂים
כְּלִי רַבְּנוּ ו"ל. וּבְאֶמֶת אֲנַחֲנוּ צְרִיכִים לְהַכְנִיס בְּעַצְמֵנוּ תָּמִיד אֶת
הַלְמוּדִים שְׁלוֹמֵד אֶתְנוּ רַבְּנוּ ו"ל, וְהוּא הַתְּחַזְּקוֹת, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ
בְּכֹל מַחִיר, כִּי רַבְּנוּ ו"ל בְּעַצְמוֹ אָמַר: וְלָמָּה הִגִּיעַ לְעַנְיָנוּ? רַק מִפְּנֵי
שֶׁהִתְחַזַּק, כְּאוֹמֵר שָׁגַם עָלָיו עֲבַר מָה שְׁעֵבֵר. כִּי־דוּעַ שְׁרַבְּנוּ ו"ל סָבַל
מִחֲלָקֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִלְּבַד זֹאת, בְּרוּחָנִיּוֹת רָדְפוּ אוֹתוֹ מְאֹד, כִּי
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד מִפְּחַד מְרַבְּנוּ ו"ל, כִּי עֲנָן רַבְּנוּ ו"ל הוּא לְקָרֵב
אֶת כָּל הַשְּׁבוּרִים וְהַרְחוּקִים, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁרַבְּנוּ ו"ל הוֹצִיא מִן הַבוֹץ,
זֶה מָה שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֵינוֹ אוֹהֵב, עִם כָּל זֹאת גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל,

שְׁלֹמֹה זָכָה לְמָה שְׂזָכָה? רַק מִפְּנֵי שֶׁהִתְחַזַּק. וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְקַחַת מוֹסֵר הַשָּׂפֵל מִזֶּה, וְגַם לְהִתְחַזַּק בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעוּלָם.

נָא וְנָא הִרְגַּל אֶת עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר שְׁמִדְבָרִים עִמוּ יִתְבַּרַךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצָחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאִף שְׁבִהֲתַחֲלָה לֹא רוֹאִים שׁוֹם יְשׁוּעָה, עִם כָּל זֹאת אִם אָדָם חִזַּק בְּזֶה, אִזּוּ סוּף כָּל סוּף יִרְאֶה יְשׁוּעָה גְדוּלָה עַד מְאֹד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי, שְׂאִנִּי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שעא

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי לְסֵדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, ט"ו סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

תֹּאמַר לְ... גֵּרוּ יְאִיר, שְׁבָנוּ מִגִּיעַ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן לַעֲת עָרֵב, עִם מִסְפָּר טִיסָה 08, וְכֵן טוֹב שֶׁתְּצַלְצֵל אֶל ... גֵּרוּ יְאִיר, וְאֶל ... גֵּרוּ יְאִיר, וְלוֹמַר לָהֶם בְּעֵינֵי שְׂאִמְר גִּיסוּ שֶׁל ... וְכֵן שִׁיבְעוּ פְּגִישָׁה עִם אַחִיו ... לְטוֹבַת הַקְּהָלָה.

רַק חִזַּק וְאַמֵּץ, כִּי אִין אַתָּה יְכוֹל לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת שְׁלָךְ, בְּזֶה שְׂאִתָּה מִדְּפִיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְרַק זֶה מַה שְׂאִישְׂאָר מֵאַתְּנֹו, וְזוֹ זְכוּת מְאֹד גְּדוּלָה, וְלָכֵן רֵאֵה לְהִתְחַזַּק בְּיִתֵּר שְׂאֵת וּבְיִתֵּר עַז, וּבְיִדְאֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

אִין מְלִים בְּפִי לְהַסְבִּיר לָךְ אֶת גְּדֵל מַעֲלַת הַדְּפִסַּת סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וּבְיִדְאֵי בּוֹא תְּבוֹא עַל שְׁכָרְךָ, וְאִף שְׁעַכְשׁוּ הַמַּצְבַּ מְאֹד קָשָׁה

בגשמיות, עם כל זאת נעבר את זה. ולכן ראה להתחזק, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבור אותך.

המאחל לך שבת שלום...

כה שעב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר בהעלותך, ט"ו סיון ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות הדירה, את צריכה להבין, כי לפני שהולכים לעשות חוזה או לקנות משהו, העורך-דין בודק אם אין הבית הזה משעבד למישהו וכו', ואם אין חובות על הבית הזה וכו', זה לא פל-פף פשוט לקנות בית בלי עורך-דין, כי הבית יכול להיות משעבד למישהו וכו', ומלא חובות וכו', והרבה פעמים הבית הוא לא של מי שאומר שהוא בעל-הבית וכו', ועל-כן לא קונים בית בלי עורך-דין, אשר בודק את כל הענינים האלו, ולכן אם יהיה לך עורך-דין, והוא יבדק ויגיד שאין שום בעיה, אין לך מה לדאג.

בנדאי את יכולה לפרסם את הדירה בירושלים למכירה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שעם הפסך הזה תהיה לך דירה ביבנאל, ותרוי רב נחת מכל ילדיך, ובפרט מבנך ... גרו יאיר.

אבל אני צריך להגיד לך, כי לצלצל אליו כל יום זה מעורר בו געגועים לחזר הביתה, ומה גם שזה עולה הון תועפות, ועל-כן לדעתי, מספיק פעם או פעמים בשבוע לצלצל אליו, ולא כל יום, כי חבל על כסף ישראל שהולך לאבוד ולבזבוז, וכן חבל לבלבל את הילד, שהוא לאט לאט מתרגל למקום.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ וּבְעֵד בְּעַלְךָ וַיְלַדֶּיךָ, שְׁתַּצְּלִיחוּ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לְךָ שִׁבְתֵּי שְׁלוֹם...

כה שעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי בְּהַעֲלוֹתָךְ, ט"ו סִינַן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֶלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר ...
גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַי הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

אוֹדוֹת סַנְדְּקָאוֹת, קִדְּם שְׁאֲשַׁתְּךָ תֵּלֵד בְּנִקְל, וְאַחֲר־כֵּן בְּעֶזְרַתוֹ
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, נִרְאֶה.

(חֶסֶר) אֵךְ צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וּלְרֵאוֹת אֵיךְ הַהִשְׁגָּחָה מִתְנַהֶגֶת.

בְּעֵינַי סְפָרִים, בּוֹדְאֵי אֲנִי מְעַנֵּן, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר,
שְׁאֲזֻכָּה תָּמִיד לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, לְשָׁמֵר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם, כִּי זֶה כָּל מְגַמְתִּי.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְשׁוֹם דְּכָר לֹא
יִוָּכַל לְשִׁבֵר אוֹתָךְ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מֵאֵד גְּדוֹל, וְאֵינְךָ לְתֹאֵר וְאֵינְךָ לְשַׁעֵר אֶת רַחֲמֵנוֹתָי וְיִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֵל
תְּשִׁיבֵר מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אֲלֵא תָּמִיד תִּמְצָא אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא בְּתוֹךְ עֵנְיֵיךָ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֵנוּיּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַּצְּלִיחַ דְּרָכְךָ
תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לְךָ שִׁבְתֵּי שְׁלוֹם...

כה שעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, ט"ו סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל יְדִידי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתי אֶת מַכְתְּבָךְ.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל גְּדֹל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, וּבּוֹדֵאי
בּוֹא תְּבֹא עַל שְׁכָרְךָ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֲנִיּוֹת, כִּי סוֹף כָּל סוֹף בּוֹנִים
בֵּית־הַמִּדְרָשׁ לְמַעַן שָׁמוּ יִתְבָּרַךְ, וּתְהִלָּה לְאֵל, לָךְ יֵשׁ חֵלֶק הַכִּי גְדוֹל,
וְלָכֵן רָאִה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאַנִּי מְאֹד מְקוּהָ
לְהַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁעוֹד תִּרְאֶה אֶת הַטוֹב הַנִּגְלָה וְהַנְּסֻתָר בְּחַיִּים
חַיּוֹתָךְ בְּזִכּוֹת הַרְבִּים, אֲשֶׁר אַתָּה עוֹסֵק בְּזֶה.

הַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתי שְׁאַנִּי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמְּאַחֵל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כה שעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתָךְ, ט"ו סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי
הַשִּׁמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחֲנִיּוֹת, וְאַתָּה
צְרִיכָה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאַמְצִים שְׁבַעֲוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאַף
שֶׁלְּהִגִּיעַ לְשִׁמְחָה — זֶה הַמְּדַרְגָּה הַכִּי גְדוֹלָה, כִּי טְבַע שֶׁל הָאָדָם,
שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ אַחֵר הַעֲצָבוֹת וְאַחֵר הַעֲצָלוּת וְהַמְרִירוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה
וְהַדְּכָאוֹנוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְתָמִיד בָּאוֹת לְאָדָם מִתְּשֻׁבוֹת שֶׁל הַתְּאַבְּדוֹת

וְכוֹי, וְכָל מִינֵי מַחְשָׁבוֹת שֶׁל הַבָּל, עִם כָּל זֹאת זֶה רַק לְהַפְחִיד אֶת
הָאָדָם, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ
מִחַיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם
עֵצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכַפִּי שְׂאֵדָם מְכַנִּים בְּעֲצָמוֹ
יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אֹז הַחַיִּים שֶׁלוֹ הוֹלְכִים בְּצוּרָה אַחֲרַי לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן
תַּעֲשֵׂי כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְּׂמִיחָה תַעֲזוֹר
לָךְ לַעֲבֹר עַל הַכֵּל, וְאַף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂקָשָׁה לָךְ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה,
תְּדַבְּרִי תָמִיד מִשְׂמִיחָה עִם חֲבֵרוֹתֶיךָ, כִּי אֵין אֶת יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעַר
אֶת גְּדֹל הַמַּעֲלָה כְּשֶׂאֵדָם מִשְׂמַח אֶת אַחֲרִים, וְזוֹ הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוֹלָה
— כְּשֶׂאֵדָם מִשְׂמַח וּמַעוֹדֵד אֶת זוּלָתוֹ, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שְׂתַחֲזְקִי
וּתְאַמְצִי וּתַעוֹדְדִי אֶת זוּלָתְךָ, יִשְׁפַע גַּם עָלֶיךָ חַזִּיק וּשְׂמִיחָה, וּתְהִי
הַכִּי מְאֻשָּׁרֶת בְּחַיִּים.

מָה אָמַר לָךְ! אֶת צְרִיכָה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם מְרַב שְׂמִיחָה, שְׂתַהַלֵּה
לְאֵל, יֵשׁ לָךְ יְלָדִים חֲמוּדִים וּבְרִיאִים וְכוֹי וְכוֹי, שׁוֹמְעִים בְּכָל יוֹם
כָּל מִינֵי סְפוּרִים, שְׂמִפִּילִים אִימָה עַל הָאָדָם וְכוֹי וְכוֹי, וְלִכֵּן אֵין בְּעַל
הַנֶּסֶם מְפִיר בְּנֶסוֹ, וְאָדָם צְרִיף לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל
הַחֲסָד חֲנֻם שְׂעֵשָׂה עִמּוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב'),
סִימָן ב'), אֲשֶׁר אָדָם צְרִיף לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַכֵּת בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה,
לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֵּל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי, שְׂאֵנִי
מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְכֶם, שְׂתַצְלִיחוּ וְרַכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָכֶם שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כה שְׁעוֹ

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׂשֵׁי עָרְבֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַת בְּהַעֲלוֹתְךָ, ט"ו סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נְרוֹ יְאִיר.

אֲשֶׁר כַּה שְׁעוֹ — כַּה שַׁעַח בְּנַחֲל רַצִּיט

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עוֹד פַּעַם לֹא שְׁלַחְתָּ לִי מִסְפָּר נִכּוֹן שֶׁל הַפְּקָס, וְהָיִיתָ שֶׁהַשַּׁבָּת מְמַשְׁמֶשֶׁת וּבָאָה, תִּהְיֶה לְאֵל, אֲרוֹץ בְּשׁוֹרוֹתַיִם אֵלּוּ בְּצַרוּף מַכְתָּב שֶׁל בְּנֶךָ, גֵּרוֹ יְאִיר.

עָלִי רַק לֹמַר לָךְ, כָּל אֵלּוּ שְׁאָמְרוּ שְׁלַמְדוֹ אֶצְלִי, וְעַכְשָׁו מְדַבְּרִים עַל הַמְּקוֹם וְכוּ', אֵלּוּ הַגְּרִים בְּ... פְּשׁוּט בְּנִיָּהֶם הָיוּ בְּעָלִי מוֹמִין בְּנַפְשָׁם, וְזִרְקָתִי אוֹתָם מִכָּאן וְכוּ', וְאִם אֲנִי זִרְקָתִי אוֹתָם כָּבֵר, זֶה סִימָן שֶׁרַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה עֲלֵיהֶם, וְדִי לְחַפְיָמָא.

אֲחֵר הַשַּׁבָּת אֶכְתֹּב לָךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שַׁבָּת שְׁלוֹם...

כַּה שְׁעוֹ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קִדְשׁ לְסִדְר בְּהַעֲלוֹתְךָ, ט"ו סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

גַּא לְהוֹדִיעַ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַטֵּלְפוֹן שְׁלִי מְקַלְקֵל, וּבְשָׂבִיל זֶה, זֶה תְּפֹסֵס כָּל הַזְּמַן, וְהַבְּטִיחוּ לְתַקֵּן אֶת זֶה הַיּוֹם.

הַעֲקֵר רְאֵה לְחִזּוֹק עֲצָמְךָ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, תִּהְיֶה לְאֵל, הַקּוֹ לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵינּוּ מְקַלְקֵל, וְאֵלּוּ יְכוּלִים תְּמִיד לְהַגִּיעַ, וְהַקּוֹ הַזֶּה תְּמִיד פְּתוּחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שַׁבָּת שְׁלוֹם...

כַּה שַׁעַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קִדְשׁ לְסִדְר בְּהַעֲלוֹתְךָ, ט"ז סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תְּחִיָּה.

לִנְכוּן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב מִמֶּךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂתַעֲבְרֵי אֶת הַהַרְיוֹן בְּקָלוֹת, וּבְקָרוֹב מָאֵד תְּבַשְׂרֵי לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת עַל הַהוֹלָדָה בְּנִקְל.

הַרְגִּילִי אֶת עֲצָמְךָ לֹמֵר אֶת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה מָאֵד מָאֵד מְסַגֵּל לַהוֹלָדָה בְּנִקְל.

אֶת צְרִיכָה לְהַבִּין, שֶׁהַחַיִּים לֹא כָּל-כָּף קָלִים, עַל כֹּל אֶחָד עוֹבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם צְרוּת וּמְרִירוֹת, יִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂמַחְזִיק מְעַמָּד, וְאִינוֹ נִשְׁפָּר מִשׁוּם דָּבָר כָּלֵל, וְלִכֵּן רָאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הַרְעָה יָבוֹא הַטּוֹב, וְעוֹד תִּזְכִּי לְרֹאוֹת הַרְבֵּה טוֹב בְּחַיֶּיךָ, וְיִקְיָם אֲצִלְךָ: "שְׂמַחְנוּ כִּימוֹת עֲנִיתְנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה".

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לָךְ שִׁפְעָה, שְׂתוֹכִילִי לְהַרְחִיב אֶת הַדִּירָה לְכֹל הַצְּדָדִים, וְיִהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב בְּחַיִּים.

נָא וְנָא תְדוּנֵי תְמִיד אֶת בְּעִלְךָ לְכַף זְכוּת, וְתִשְׁתַּדְּלִי מָאֵד מָאֵד לְהִיּוֹת רְגוּעָה, וְאֶף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׂעוֹבֵר עֲלֶיךָ כָּל-כָּף הַרְבֵּה צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְהַרְפַּתְקָאוֹת — הֵן מְעַצְמָךְ, וְהֵן מִבְּעִלְךָ, וְהֵן מִהִלְדִּים וְכוּ', עִם כֹּל זֹאת הַסְּבֻלָּנוֹת זֶה סוּר קִיוֹם הַחַיִּים, וְאִם בְּגִי-אֲדָם הָיָה מְרַגְּלִים אֶת עֲצָמָם בְּמִדַּת הַסְּבֻלָּנוֹת, אִזְּהוּ מְרַגְּשִׁים אַחֲרַת לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֵׂי כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעוֹלָם לְהִיּוֹת סְבֻלָּנִית, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְתִרְאֵי נְסִים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַצְלִיחֵי דְרַפְּךָ, וְתִמִּיד תְּבַשְׂרֵי לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שעט.

בעזרת השם יתברך, מוצאי־שבת־קדש לסדר בהעלותך, ט"ז סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב
מך.

אתה צריך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם להיות בשמחה,
כי השמחה היא רפואה לכל — בין בגשמי ובין ברוחני, ואם היו
יודעים בני־אדם את מעלת השמחה, היו תמיד שמחים ועלזים,
ואף שאני יודע, שמאד מאד קשה לך להיות בשמחה מפל מה
שעובר עליך, עם כל זאת ראה להדביק את עצמך באין סוף ברוך
הוא, ותדע שהקדוש־ברוך־הוא מתיה ומהרה ומקים את כל
הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות
אלקותו יתברך, ועל־כן מה ולמה לך להתבלבל מאיזה דבר, אתה
צריך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם. וידוע שמוהרנ"ת ז"ל אמר
לאחד מאנשי שלומנו: אם תהיה תמיד בשמחה, אזי אף פעם לא
תראה את הגיהנום, ודבר זה סובב גם על העולם הזה, כי כשאדם
תמיד בשמחה, הוא מרחק מעצמו את העצבות והמרירות ואת
המרה שחורה, ועל־ידי־זה זוכה לשוב הדעת, ושום דבר שבעולם
אינו שובר אותו. ואתה צריך לדעת, ידידי היקר! אשר את זה
העולם אי אפשר לעבר בלי מדת הסבלנות, ואדם צריך להיות מאד
סבלן על כל מה שעובר עליו, ולהיות ותרן, ולא להפגס במריבות
— הן עם אשתו, והן עם ילדיו, שזה סוד מפתח הצלחת החיים,
ואם היו בני־אדם יודעים את הסוד הזה — להיות ותרן וסבלן, היו
מרגישים ערבות נעימות ידידות זיו שכנית עזו יתברך עוד בזה
העולם, אך כל הצרות והמרירות והדחקות והמכאובים והאי שפיות
וכו' וכו', והדבאון וכו' וכו', בא לאדם מפני שאין לו סבלנות, והוא

אינו ותָרַן — לא עם בְּבֵיתוֹ, ולא עם יְלָדָיו, ולא בַּחוּץ עִם אַנְשֵׁים, ועל־כֵּן סוֹבֵל מֵה שְׁסוֹבֵל. וְלָכֵן רָאָה, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת וּבְמִדַּת הַנִּתְרָנוֹת, וְתִהְיֶה תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה, וְתִשְׂמַח אֶת אַחֲרֵים, וְאִז תִּרְגִּישׁ אֶת עֲצָמְךָ לְאָדָם אַחֵר לְגַמְרִי.

הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ — הוּא הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שֶׁאֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁחֲזַק בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה זֶה, לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁאִז זוֹכָה לְצֵאת מֵהַצָּרוֹת שֶׁלוֹ.

אֲצֵל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הֵיךְ יְהוּדִי, שֶׁהֵיךְ נִקְרָא ר' אַבְרָהָם, וְהוּא הֵיךְ הַבֵּן שֶׁל ר' גְּרִשׁוֹן, שֶׁהֵיךְ נִכְדֵּי הַמַּגִּיד מִטִּירְהוֹוִיצֵעַ, וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִסְפָּרִים מְמַנּוּ נִפְלְאוֹת, כִּי הוּא הָאָרִיף יָמִים לְמַעַלָּה מִמָּאָה שָׁנָה, וְעוֹד זָכָה לְרָאוֹת אֶת מוֹהַרְנ"ת ו"ל, דְּרָכּוֹ הִיְתָה לְהִיּוֹת תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה, וְהֵיךְ מְרַגֵּעַ אֶת כָּל אָדָם שֶׁהֵיךְ עֲצָבָנִי, וְהֵיךְ מְשַׂמַּח בְּנֵי־אָדָם, וְלִקַּח אֶת כָּל הַחַיִּים בְּקָלוֹת, וְהֵיךְ מִתְבּוֹדֵד גְּדוֹל, וְזֶה מֵה שֶׁנִּתֵּן לוֹ אֲרִיכוֹת יָמִים, שֶׁעֲבַר אֶת גִּיל מָאָה, וְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶהְבּוּ אוֹתוֹ מְאֹד. וְעַל־כֵּן רָאָה גַם אֶתָּה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה — לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק אֶת אַחֲרֵים, וְאִז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְךָ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרָכְךָ תָּמִיד, וְתִבְשֹׂר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׂמְחוֹת.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שפ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר בְּהַעֲלוֹתְךָ, ט"ז סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם אֵל ... נְרוּ יְאִיר.

הִנֵּה שְׁלַחְתִּי עִם ... נְרוּ יְאִיר, טְשַׁעַק עַל סֶךְ תְּשַׁעַת אֲלָפִים

דוֹלָר, נָא וְנָא לַעֲשׂוֹת עִמִּי אֶת הַחֶסֶד, שְׁתַּחֲכֶּה לּוֹ בְּשָׂדֵה הַתְּעוּפָה,
כִּי הוּא נוֹסֵעַ הַיָּשָׁר לִבְנֵאֵל, וְרָצִיתִי שְׁתַּמְשִׁיךְ לְנֹסֵעַ לִירוּשָׁלַיִם,
וּלְהַחֲלִיף אֶת הַטְּשָׁעַק לְשָׁקְלִים, וְלִמְסַר אֶת זֶה לִידֵי־נֹו ... גֵּרוֹ יְאִיר,
שְׁלוֹיִתִי אֶת זֶה מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאֲנִי צָרִיךְ לְהַחֲזִירוֹ בְּיוֹם שְׁנִי.

אָנִי מְאֹד מְאֹד מְקוּהָ, שְׁתַּעֲשֶׂה עִמִּי אֶת הַחֶסֶד הַזֶּה.

הַמֵּאֲחַל לְךָ שָׁבוּעַ טוֹב וּמְבָרֵךְ...

אִם תִּתְמִיד בְּהַפְצָה, תִּצְלִיחַ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

כה שפא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ז סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל בֵּית הַדִּין ...

כָּרַגַע קַבְלַתִּי דְרָךְ הַפֶּקֶס, שְׁמַצִּין תְּאָרִיךְ כ"ח אִיר, וְאַתֶּם
צָרִיכִים תְּשׁוּבָה תוֹךְ עֲשָׂרָה יָמִים ...

הִנֵּה בְּדַבַּר הַחֲלֻטְתְּכֶם, עָלִי לְהַצְהִיר לְפָנֵיכֶם, הִיּוֹת שְׁהַתּוֹבַע
כְּבָר הַלֵּךְ לְבַג"ץ נִגְדָנוּ כְּמָה פְּעָמִים וְהַפְסִיד, וְעַכְשָׁו הוּא מְנַסֶּה אֶת
מְזֵלוֹ דְרָךְ בֵּית-דִין, וְהִיּוֹת שְׁפָסַק מְרֵן בְּשִׁלְחֵן עָרוּךְ (חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט, סִימָן
כו); אֲסוּר לְדוֹן בְּפָנֵי דִינֵי עַכּו"ם וּבְעֶרְכָּאוֹת שְׁלֵהֶם וְכו', וְכָל הַבָּא
לְדוֹן בְּפָנֵיהֶם הָרִי זֶה רָשָׁע, וְכֵאלוֹ חֲרָף וְגִדָף, וְהָרִים יָד בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְכָתַב הַרַמ"א: מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּעֶרְכָּאוֹת שֶׁל עַפּוּ"ם
וּמִתְחַיֵּב בְּדִינֵיהֶם, וְאַחֲרֵי־כֵן חוֹזֵר וְתוֹבְעוֹ לְפָנֵי דִינֵי יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ
אוֹמְרִים שְׂאִין נִזְקָקִין לוֹ, עֵין שָׁם.

וְכָבָר כְּתַבְתִּי לוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים, שְׂאִנִּי מוֹכֵן לְהַתְדִיֵן עִמוֹ רַק כָּאֵן
בְּאַרְצוֹת-הַיְבֵרִית שְׂאִנִּי גֵר פָּה, כְּמוֹכָא בְּחֲשׂוֹן מִשְׁפָּט (סִימָן יד, סַעֲיָה
א'): הַתּוֹבַע צָרִיךְ לִילֵךְ אַחֵר הַנִּתְבַּע וְכו', וְהוּא מְסַרְב וְאִינוֹ רוֹצֵה,

לזאת איני רוצה להתדין עם הרשע הזה, וכן איני מתיר לשום אחד
מקהלתי להתדין עמו.

ועל זה באתי על החתום...

כה שפב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלה, י"ז סיון ה'תשנ"ז.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, וכן שמעתי שחפשת אותי כפה
פעמים דרך הטלפון, אבל היה מקלקל, ולכן לא היה קשר.

אודות הבריאות שלך וכו', אין לך מה לדאג כלל, כי הכל תקין
ובסדר, רק תתחזקי להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל
— בין בגשמי ובין ברוחני, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן,
חלק ב', סימן כד); ותמשיכי להתפלל להקדוש-ברוך-הוא, כי מה
שתפלה פועלת — שום דבר שבעולם אינו יכול לפעל, וגם אני
אתפלל עליכם, שיהיה לכם רק שמחה וששון ובריאות השלמה,
ותרוו רב נחת מילדיכם, ונשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה שפג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלה, י"ז סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויךדפו אל ידידי הנקר לי
מאד ... גרו יאיר.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם להיות
בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל — בין בגשמי ובין ברוחני,

וּרְבֵנוּ וְ"ל הִזְהִירָנוּ עַל מַצּוֹת הַשְּׂמֹחָה יוֹתֵר מֵהַכֵּל, כִּי הַשְּׂמֹחָה הִיא הַיְסוּד בְּדַרְכֵי הָאָדָם, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׁבַעְעוֹלָם, וְאַל תִּפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְלִדְעוֹתִי, אַתָּה צָרִיךְ לְתַבְּעַ אֶת הַמוֹעֵצָה עַל שְׂאֲשֻׁתְךָ נִפְלָה וְכוּ', וְעַל שְׂלֵא מִתְקַנְיִם אֶת הַמַּדְרֵגָה וְכוּ', אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, וְלֹא לִהְיוֹת מְנַצְּלִים, וְלִקְבֹּל אֶת הַמַּגִּיעַ לָנוּ חֻקִּית וְכוּ'.

נָא וְנֹא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׁבַעְעוֹלָם, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים, אִם תִּקְבַּע לְעֲצֻמָּה שְׁעוּרִים כְּסֻדְרוֹן, לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא הַיְסוּד, וּבְלֵי תּוֹרָה הָאָדָם רָעֵב וְצָמָא וְכוּ', וּמְרַגִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ רִיקוֹן, וְלִכֵּן עֲצָתִי אֲמוּנָה, שְׂתַפְּנֵס לְכוֹלֵל שֶׁל הָרַב ... שְׁלוֹמֵד מִשְׁעָה עֶשֶׂר עַד שְׁעָה אַחַת: מְקַרָּא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא וְכוּ', וְזֶה דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי חֻבֵּל עַל כָּל יוֹם בְּלֵי לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא יִשְׁאַר מֵאֲתָנוּ אֲלֵא אֶת הַתּוֹרָה שְׂאֲנַחְנוּ לְוֹמְדִים.

רְאֵה לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ וְ"ל בְּמַרְץ גְּדוֹל, וּתְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְּׂגָחָה פְּרָטִית, וּתְחַזֵּק אוֹתָם וּתְשַׂמַּח וּתְעוֹדֵד אוֹתָם, כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מָה שְׁעוֹבֵר — צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמְכַאוֹבִים מְרוּרִים, וְצָרִיכִים הָרַבָּה רַחֲמִים שְׂיַחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד.

אִין אַתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל פְּעֻלְתְּךָ בְּשָׂמִים, בְּזֶה שְׂאֲתָה מְקַרֵּב רַחוּקִים אֶל הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלְתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שְׂתַצְלִיחַ דְּרַכְּךָ תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כֹּה שִׁפְד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר שְׁלַח, י"ז סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.
לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁשְׁלַחְתָּם לִי מִבֵּית־חֶרֶשֶׁת וְכו'.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! אֵינְךָ אֶתָּה יְכוּל לְתַאֲר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל
הַשְּׂמִימָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאַתָּה יוֹצֵא לְהַפְיֵץ, וְאַתָּה מְחַזֵּק אֶת נְשִׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵינְךָ עוֹד דֹּבֵר יוֹתֵר גְּדוֹל מִזֶּה, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּיּים,
עִם יִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צְרוֹת
וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים מְרוֹרִים, וּמֵר מְאֹד מְאֹד מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וְאֵינְךָ
בְּמָה לְהַחֲיוֹת אוֹתָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי דְבוּרֵי רַבֵּנוּ ו'ל, וְעַל־כֵּן עָלִינוּ
לְמִסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ וּלְהַפְיֵץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ ו'ל בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי
גְּדוֹלָה.

עַלֶיךָ לְזַכֵּר, כִּי בְּזֹאת שֶׁתְּחַזֵּק אֶת אַחֲרִים, גַּם לָךְ יִהְיֶה תְּחוּזָה,
וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְחַזֵּק אֶת אַחֲרִים, וְעַל־יְדֵי־
זֶה הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִחַזֵּק גַּם אוֹתָךְ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כֹּה שִׁפָּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר שְׁלַח, י"ז סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

בְּבִקְר שְׁלַחְתִּי לָךְ כְּמָה מִכְתָּבִים, וּמְאֹד מְאֹד רְצִיתִי לְדַעַת אִם
קִבְלָתָּ אֶת זֶה, וְכֵן אִם מְסִרְתָּ אֶת הַמִּכְתָּב ל... גֵּרוֹ יְאִיר.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵל תִּירָא וְאֵל
תִּפְחָד מִשׁוּם בְּרִיָּה כְּלָל, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאֵי לֹא

יעֲזֹב אוֹתָנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עֲכָשׁוּ חֲזוּק מְאֹד מְאֹד חֲזוּק, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם אוֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד, וְאֵין לָנוּ שׁוּם עֲצָה רַק תַּפְלָה, כִּי זֶה הַחֲרָב שׁוֹשָׁאֲרָה בְיַדֵּינוּ, עַל-כֵּן רְאֵה לְחֲזוּק אֶת עֲצֻמְךָ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוּלָם וְתַרְבֵּה בַתַּפְלָה, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיַדֵּי יַעֲזֹר לְךָ.

מה שאתה אומר, שאנשי שלומנו חושדים בך, שאתה לוקח איזו משכרת בעבור הגבאות של גבית כספים בעבור בית-המדרש הקדוש והנורא שיבנה, כבר אמרו חכמינו הקדושים (שפת קיח:): אֲשֶׁרִי מִי שְׁחוֹשְׁדִים בּוֹ וְאֵין בּוֹ; לְכֵן אַל תִּשִׁים לֵב אֶל זֶה, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיַדֵּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

נָא וְנָא הַדְּבֵק אֶת עֲצֻמְךָ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתַדַּע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאַדָּם מְכַנֵּס בְּעֲצָמוֹ יְדִיעוֹת אֵלוֹ, זוֹכֵה לְהַרְגִישׁ נְעִימוֹת יְדִידוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נָא תַעֲנֶה לִי עַל מִכְתָּב זֶה.

כה שפו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ז סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוּלָם, וּמִמֶּשׁ הַחַיִּיתָנִי עִם מִכְתָּבְךָ שֶׁשְׁלַחְתָּ לִי מִהַמְּפָעַל, וְאֲנִי רוֹאֶה אִיךָ שְׁדַבּוּרֵי רַבְּנוּ ז"ל פּוֹעֲלִים, וְעוֹשִׂים אֶת הַפְּעֻלוֹת הַנִּצְרָכוֹת, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִמְשִׁיךְ בְּעַבְדוֹתְךָ עֲבוֹדַת הַקְּדוֹשׁ לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, וְלַחֲזוּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּיַדֵּי רַק זֶה יָבִיא אֶת הַגְּאֻלָּה, וְאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹמֵד עָלֵינוּ מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, עִם כָּל זֹאת רַבְּנוּ

ו"ל פֶּעַם אָמַר: "הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גְדוֹל מְאֹד, אֲשֶׁר אֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, וְנֹעֲשִׂים דְּבָרִים כְּאֵלוֹ שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל", וּבּוֹדָאי כְּנַת רַבְּנוּ ו"ל הֵיטָה, שְׁמַעְנִינֵנוּ יְהִיָּה נַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם מֵה שְׁנַעֲשֶׂה, וּבּוֹדָאי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם לֹא יִשְׁקֹט וְלֹא יִנּוּחַ וְכוּ', אִךְ סוּף כָּל סוּף יִפֹּל מִפְּלֵה אַחַר מִפְּלֵה, נִפְלֵה אַחַר נִפְלֵה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב אֵצֶל הַמֶּן (אֶסְתֵּר ו', יג): כְּאֲשֶׁר הִחְלוּת לְנַפֵּל לְפָנָיו, לֹא תוּכַל לוֹ, כִּי נָפוּל תִּפֹּל, כֵּן יָקוּם כְּבָר עִם הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ.

אודות בְּתָךְ, אָנִי אֲשַׁתְּדַל לְהַפְרִיד אוֹתָם בְּשִׁתֵּי כַתּוֹת, אודות עֲנִינֵי חַתְנָה, אָנִי הוֹזַרְתִּי מְאֹד שְׁשֻׁנָה הַבָּאָה לֹא יִדְבְּרוּ מִזֶּה בְּכָלֵל, וְאָנִי רוֹצֶה שְׁשֻׁנָה הַבָּאָה הֵם יִלְמְדוּ בְּשֻׁנָה אַחַת מֵה שְׁלֹא לְמַדוּ בְּכַמָּה שָׁנִים, כִּי אָנִי לוֹקַח אֶת בֵּית-סֵפֶר תַּחַת חֲסוּתִי, וְאֲשֶׁמַּר מְאֹד מְאֹד מֵה הֵן לוֹמְדוֹת, וּמִי תִהְיֶינָה הַמּוֹרוֹת, וְעַל-כֵּן אֵין לָכֶם מֵה לְדַאֵג כָּלֵל.

אודות שְׁלוֹם-בֵּית, תִּאֲמִין לִי, שְׂאֲנִי מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחַ, שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, הַכֹּל מִשְׁתַּפֵּר וּמִתְהַפֵּף לְטוֹבָה, אָנִי אֲשַׁתְּדַל גַּם-כֵּן לְכַתֵּב מִכְּתָב לְאֲשֶׁתְךָ, הַעֲקֵר תִּרְאֶה לְהִיּוֹת שֵׁשׁ וְשִׁמְחַ, וּתְשִׂמַח אֶת אֲשֶׁתְךָ, כִּי הֵיִסוּד הוּא שְׁלוֹם-בֵּית, כִּי בְּלִי שְׁלוֹם-בֵּית הָאָדָם הָרוּס לְגַמְרִי, וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, שִׁיְהִיָּה בְּנִיכֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְהַבְּנָה הַדְּרִית.

גַּא וְנָא רְאֵה לְהַתְּבוֹדֵד עֲצָמְךָ בְּכָל יוֹם אֱלִיו יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר וּתְשִׂיחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּלִבְךָ אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי בְּאֵמַת אֵין לָנוּ בְּזֵה הַעוֹלָם רַק תִּפְלָה, וְזֶה הַחֲרִב שְׁלָנוּ, וְאַלְמָלֵא תִפְלָה, כְּבָר מִזְמַן הֵיִינוּ אֲבוּדִים בְּזֵה וּבְבֹא, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְשִׁבְחַ לְאֲדוֹן הַכֹּל, עַל הַחֲסֵד חֲנּוּם שְׁעֲשֶׂה עִמָּנוּ, שְׁזַכִּינוּ לְהַתְּקַרֵּב לְרַבְּנוּ ו"ל, וְזַכִּינוּ לְהַתְּוַדַּע מִתְּפִלָּה, וְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ הָיוּ רְגִילִים לוֹמַר: אֲלִמָּלֵא לֹא זַכִּינוּ לְהַתְּקַרֵּב לְרַבְּנוּ ו"ל אֶלָּא לְלַמַּד אֵצֶלוּ לַמוּד זֶה שֶׁל תִּפְלָה, כְּבָר הִיָּה מִסְפִּיק, מִכָּל שְׁכָן שְׁלַמְדָנוּ אֵצֶלוּ עוֹד הַרְבֵּה דְּבָרִים.

אֲשֶׁר כֹּה שְׁפוּז — כֹּה שִׁפְח בְּנַחֵל שֵׁט

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְּלִיחַ דְּרָכְךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כֹּה שְׁפוּז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ז סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יְאִיר.

פֹּה תִקְבֵּל מִכְּתָב שְׁשֻׁלְחוֹ לִי הַבֵּית-דִּין, נָא לְהִתְקַשֵּׁר אֶל ...
וְשִׁמְסֵר לָהֶם אֶת תְּגוּבָתִי.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁהַסְמֵ"ךְ-מ"ם יִפֹּל גְּפִילָה אַחֵר גְּפִילָה
בְּאֵין תְּקוּמָה כָּלֵל, עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֹז, וּבְפָרֵט
עֲכָשׁוּ, שֶׁהַכֹּל כָּל-כָּף מְעַרְפֵּל, וְאֵלֶּה הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים חֵיל וּמַצְּלִיחִים,
אֶךְ סוּף כָּל סוּף יִקְרִים (תְּהִלִּים צב, ט): "וְאֵתָּה מְרוֹם לְעוֹלָם ה'", וּפְרִשׁ
רַש"י: 'לְעוֹלָם יָדָךְ עַל הַעֲלִיוֹנָה'.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אִם אֶפְשָׁר לְשַׁלַּח עַד אֵיפֹה יֵשׁ לָכֶם "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" מֵהַשָּׁנִים
הַקּוֹדְמוֹת, כְּדֵי שְׂאוּכַל לְשַׁלַּח לָכֶם עוֹד.

כֹּה שִׁפְח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ח סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוּ יְאִיר.

פֹּה תִקְבֵּל אֶת שְׁנֵי הַמְּכַתְּבִים לְבֵית-דִּין, וְתִמְסֹר אֶת זֶה לְ... גֵּרוּ
יְאִיר, כִּי הוּא נוֹסֵעַ הַיּוֹם לְפָגִישָׁה עִם ... וְאֲנִי רוֹצֵה שְׁיִמְסֹר לוֹ אֶת
שְׁנֵי מִכְּתָבִים אֵלָיו.

ראה לחזק את עצמך להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל — בין בגשמיות ובין ברוחניות, וכל מה שהאדם יותר שש ושמח, הוא יותר מצליח, וכן זה מביא לאדם רפואה בין בגשמי ובין ברוחני.

נא ונא ראה לדבר אליו יתברך, אשר כל דבור ודבור הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שפט.

בצורת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! כל הקינה שפכת על מה ולמה צריכים לסבל מהסמ"ך-מ"ם, ימח שמו וזכרו, והוא מצליח להמשיך עוד ועוד רע-בנים, עדת קרח, לא מענין מי הם, אדם משחת שלוחם נגד ערוב וכו', גורם חלול שבת, כריתות במקוה פסולה וכו', מי שתומך בו, יהיה מי שיהיה, זה כבר פסלת, כי תורתנו אחת היא, והיא בלתי משתנית בשום פנים ואפן לשום בריה מה לעשות, זה צריך להיות כל הקינות בעת חצות — עד מתי עזב בשבי וצר וכו'.

אודות השדוף, לדעתי, זה מתאים מאד, אף צריכים לחכות לכל הפחות חצי שנה וכו', בשבוע הבא אהיה בארץ ישראל על יום אחד, אז נדבר מזה עם בתך וכו', אין לכם מה לדאג, לבסוף הכל יסתדר.

עכשו צריכה להיות ישיבת מועצה, תאמר ל... ול... שאחר הישיבה יהיו אתי בקשר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כּה שׁצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ח סִינּוֹן הִתְשַׁנּוּז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֶלָה גִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מָאד ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאד מָאד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

רְאֵה לְשִׁמַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי הָעֵקֶר הוּא
הַשְׁמָחָה, וְאָדָם צָרִיף לְמָסֵר אֶת נַפְשׁוֹ רַק עַל מִצּוֹת הַשְׁמָחָה,
וְהַמִּצְוָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַמִּצְוֹת, כִּי כָּל הַקְּלָלוֹת וְהַתּוֹכְחוֹת בְּאוֹת
לְאָדָם רַק "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת הַיְוָ"ה בְּשִׁמְחָה וּבְטוֹב לְבָב
מְרַב כָּל", וְלִכֵּן צָרִיכִים לְמָסֵר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מִדַּת הַשְׁמָחָה,
וְלִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְאִף שְׁבִין כֶּף וּבֵין כֶּף עוֹבֵר מֵהַ
שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת זֶה שְׁמַחְתָּנוּ — שְׁאַנְחָנוּ זוֹכִים לְדַעַת מִכֵּן
הַשְׁמָחָה, הַנִּכְלָל בְּמִקּוֹר הַשְׁמָחָה, וּמִי יִתֵּן, שְׁנִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו,
וְאִזּוּ יִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַם־כֵּן שְׁמָחָה.

הַרְגַּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ בְּכֹל יוֹם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה
וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְדְבוּרֵי וְעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, וּבְזֶה
שֶׁתְּדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, יִהְיוּ גַם לָךְ דְּבוּרִים. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְדַבֵּר עִם כָּל
אֶחָד וְאֶחָד בְּדְבוּרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, וְאִזּוּ כָּבֵר לֹא תִצְטָרֵף לְאַחֵר כָּלֵל, כִּי
בְזֶה שְׂאֵתָה תַּחֲמִיה אֶת אֲחֵרִים, וְכֵן תַּחֲזִק אֶת זְוִלְתְּךָ, גַם לָךְ יִהְיֶה
חֲזוּק לְרַב.

נָא וְנָא הַרְגַּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר
וְדְבוּר שְׁמִדְבָרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ — הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ,
שְׂאִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֵלְמָלֵא לֹא זָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ
ו"ל, אֵלֵא שְׁיִגְלֶה לָנוּ אֶת הָעֲצָה הַנּוֹרְאָה וְהַנִּפְלְאָה הַזֹּאת שֶׁל שִׁיחָה

בינו לבין קונו, כְּבֹר הִיָּה מְסַפֵּיק, וּמְכַל שְׁכַן שְׁזַכֵּינוּ גַם לְהַרְבֵּה
עצות לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְלִכֵּן רָאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה זוּ.

שְׁמַעְתִּי שֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּמַגֵּן בִּתְלֻמוֹת-תּוֹרָה, וְלִדְעוֹתִי, זֶה
תְּקוּן גְּדוֹל מְאֹד, כִּי כִּף הַיְלָדִים יוּכְלוּ לְעֲנוֹת 'אֲמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה',
בְּרִכוּ וּקְדָשָׁה, וְתִהְיֶה עֲלֵיהֶם אַחֲרֵי כֵן גְּדוּלָּה מְאֹד, וְעַל-כֵּן מַה טוֹב
וּמַה נְּעִים אִם תּוּכַל לְחַזֵּק אֶת הַמַּגֵּן הַזֶּה, בְּאִיזוֹ שְׁעָה תִּרְאֶה בְּאִפְן
שְׁתּוּכַל.

הַרְגַל אֶת עֲצָמֶךָ לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן בְּכָל יוֹם, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.
אֲמַרְתִּי לְ... גֵּרוֹ יְאִיר, שְׂיִקַּח אוֹתָךְ לְסִנְדֵּק, וְיַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שְׁתַּזְכֶּה לְעֲשִׂירוֹת דְּקֻדְשָׁה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה.
הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שצא

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדְרֵי שְׁלַח, י"ח סִינּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטוֹב
מִמֶּךָ.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְתִשְׁתַּדְּלֵי שְׁשׂוּם דְּבָר
לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, כִּי בְּאֲמַת גְּדוֹל אֲדוּנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, אֲנַחְנוּ
צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְלֹא לְהִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר,
וּבְפֶרֶט שְׁזַכֵּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבָּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ עֲצוֹת
נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט בְּחַיִּים, עֲלֵינוּ לְשַׁמַּח מְאֹד
מְאֹד.

מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, אִם תִּדְבְּרִי בְּכָל יוֹם עִם אַחַת מִנְּשׂוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ בְּדַבְּרוֹרֵי רַבָּנוּ ז"ל וּמַה־שִּׁיחֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שְׂשַׁמְעָתָן וְהַבְּנִתָּן
מִמָּה שְׂכַבֵּר נִדְפָּס, וּמִמָּה שְׂקֻלְטָתָם בְּעַל-פֶּה, כִּי יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר,

הנה אנחנו כאן, ועוד מעט אנחנו יוצאים מפה, ומה ישאר מאתנו, רק מה שנזכר לדבר עם אחרים, וזה דבר גדול מאד, אשרי מי שיאחז בזה, ואז טוב לו כל הימים.

הרגילי את עצמך לדבר בכל יום אל הקדוש-ברוך-הוא, כי רבנו ז"ל גלה לנו, אשר תפלת הנשים מאד מקבלת ומרצה בשמים, כי אשה דרפה ללב נשבר, ועל-כן אם היא מדברת ושופכת לבה אליו יתברך, אזי היא עושה התעוררות גדולה בכל העולמות, ועל-כן ראי להתחזק בעבודה הקדושה הזו, ואל יהיה קל בעיניך, אלא כל דבור ודבור יהיה חשוב מאד, וכעת תפלתך תבקשי כל מה שאת צריכה.

גא ונא לדבר גם עם התלמידות שלך דבורי יראת שמים, ואף שנדמה לך, שזה אינו פועל, אני מכרח להגיד לך שזה פועל, כי כל דבור ודבור שמדברים מעצות רבנו ז"ל עם אחרים — פועל מאד, ובפרט כשמדברים דבורי אמונה והשגחה פרטית, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, אשרי מי שמדבר מזה תמיד, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה שצב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את שני מכתביך, אף מרב טרדותי וצרותי המרבות, לא היה הפנאי להשיבך תכף ומיד כרצונך.

אין אתה יכול לשער את גדל הערכה שאני מעריך אותך, שאתה מוסר את נפשך בשביל בית-המדרש, עד שאתה מתעלף וכו', וכודאי זה יהיה לך תקון נפלא על כל העבר, כי סוף כל סוף

בית-הַמִּדְרָשׁ יִהְיֶה כְּלוּל מִתּוֹרָה, עֲבוּדָה וּגְמִילוּת חֲסִדִים, אֲשֶׁרֵי מִי שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה!

מה טוב ומה נעים, אם תִּרְגְּלֵל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַדְּבוּר שְׁמִדְבָּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֵאָר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וּבְנֵי-אָדָם אֵינָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַדְּבוּר שְׁמִדְבָּרִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֶפְלוּ דְבוּר אֶחָד עוֹשֶׂה רֶשֶׁם גָּדוֹל בְּשָׁמַיִם, וּבְפָרֵט כְּשֶׁאָדָם מְרַבֵּה בְּדְבוּרִים, הָרִי הוּא מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְלִכֵּן רְאוּי לָךְ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

מה טוב ומה נעים, אם תִּקְבַּע לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם, "מִקְרָא" — שְׁתִּלְמַד בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ פִּרְשֵׁה חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם בְּכָל יוֹם, בְּאִפְן שְׁתַּסִּים בְּכָל שְׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם וּפִרְשׁ רִש"י, שְׁזוֹ סִגְלָה לִירֵאת שָׁמַיִם. "מִשְׁנָה" — מִי יִתֵּן שְׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם פֶּרֶק אֶחָד מִשְׁנִיּוֹת, כִּי "מִשְׁנָה" אוֹתִיּוֹת "נִשְׁמָה", וְלִמּוּד מִשְׁנִיּוֹת מִזְבֵּךְ אֶת הַנִּשְׁמָה, "גְּמָרָא" אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם דָּף גְּמָרָא, אֶפְלוּ בְּגִרְסָא, שְׁאִז מְדַבֵּיק נִפְשׁוֹ אֶל הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, "מִדְרָשׁ" מִי שְׁזוּכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִדְרָשׁ וְזִהָר וְתִקּוּנִים, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְכָל הָאֲרַבְּעָה לְמוֹדִים הָאֵלוֹ הֵם כְּנֶגֶד הָאֲרַבְּעָה עוֹלָמוֹת, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחִזַק בָּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

אֲנִי מְקַנְהָה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּקִּים אֶת כָּל מַה שְׁבִקְשָׁתִי מִמֶּךָ.

אוֹדוֹת הַחֲמֻשִׁים אֶלְךָ ש"ח, עֲדִין אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת, אֶךְ אֲנִי מְקַנְהָה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֵּל יִסְתַּדֵּר.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר שְׁלַח, י"ח סִינּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוּ יֵאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמֵחָה שֵׁישׁ לִי, שְׂאֵתָה זוֹכָה
וּמְזֻכָּה אֶת הַרְבֵּים עִם הַקְּלָטוֹת, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזֻכּוֹת
הַרְבֵּים תִּגַּן עֲלֶיךָ, וְתִמְשִׁיף עֲלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, וְתִזְכֶּנָּה לְפָרִי בְטָן,
נָא וְנָא רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת
בְּשְׂמֵחָה, כִּי הַשְּׂמֵחָה הִיא הַיְסוּד וְהַעֲקָר בִּיְהוּדוּת, וְכָל מֵה שְׂאֵדָם
יֹוֹתֵר בְּשְׂמֵחָה, נִתְרַחֵב דַּעְתּוֹ וּמַחּוֹ, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה, וְאִף שְׂזֵה הַדְּבָר הַכִּי קָשָׁה לְהַגִּיעַ אֵלָיו, כִּי
טֹבַע שֶׁל הָאָדָם שְׁנִמְשָׁף אַחַר עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, וְכִשְׂאֵדָם זוֹכָה לְהִיּוֹת
בְּשְׂמֵחָה, אִזּוּ הוּא הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּחַיִּים, וְעַל-כֵּן תִּתְחַזַּק מְאֹד לְהִיּוֹת
בְּשְׂמֵחָה.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר
וְדְבֹר שְׂמֵדְבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ,
שְׂאֵין לְתַאֵר, וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, וְאֵם הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת
הַזּוֹכָה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הָיוּ עוֹסְקִים בְּזֵה כָּל הַיּוֹם תָּמִיד, וְאִף
פַּעַם לֹא הָיוּ מְשַׁעֲמָמִים וְכוּ', כִּי רוֹאִים בְּנֵי-אָדָם מְסִתּוֹבְבִים בְּטַל,
וְאֵין לָהֶם מֵה לַעֲשׂוֹת, וּבִקְאֻמַּת הַכָּל בָּא מִפְּנֵי שְׂהֶאֱמוּנָה שְׁלָהֶם לֹא
בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכָת, כִּי אִם הִיְתָה לָהֶם אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכָת, אֲשֶׁר הוּא
יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, הָיוּ תָּמִיד מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְכַמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִינּוֹן סב), שְׂאֵם אָדָם
מֵאֲמִין, שְׂהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתּוֹ, עִמוֹ, וְאֶצְלוֹ, הִנֵּה מְדַבֵּר
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂחִזּוֹק בְּעִבוּדָה
הַקְּדוּשָׁה הַזוֹ, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֲצָמָךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,

כִּי אֵין עוֹד מְתִיקוֹת כְּמוֹ לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הַיָּא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי שְׁמַכְנִים אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, הָרִי הוּא נִכְנָס בְּתוֹךְ חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁקוֹבֵעַ לְעֲצָמוֹ שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם, בְּמַקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדָרָשׁ, אֲשֶׁר הָאֲרַבְעָה לַמּוֹרִידִים הָאֵלוֹ, הֵם כְּנִגְדֵי אֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה, עֲשִׂיָּה.

אֲשֶׁרֵנוּ מַה טוֹב חֲלָקְנוּ, וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁאָנוּ זוֹכִים לְדַעַת מַרְבְּנוּ ז"ל, וּבְקֶאֱמֶת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה מַט): מִים רַבִּים אֵלוֹ אַמּוֹת הָעוֹלָם, אִם מִתְּכַנְסִים כָּל הָאֻמּוֹת לְבִטֵּל אֶת הָאֱהָבָה שֶׁבֵּין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל — אֵינָם יְכוּלִים, וְאֶת הָאֱהָבָה הַזֹּאת מְבִיא הַצְּדִיק אֶל כָּלֵל גְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְגִלוֹת לָהֶם אֵיךְ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל אֶחָד. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֶתִי, שְׁאֵז יִזְכֶּה לְאֱהָבַת ה', וּלְיִרְאֵת ה', כִּי לְאֱהָבָה וּלְיִרְאָה זוֹכִים עַל-יְדֵי הַצְּדִיק, וְכַמוּבָא בְּדַבְרֵי ז"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן יז); אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שצד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי שְׁלַח, י"ח סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה יִגִּיעוּ אֵל ... ן ... שְׁיַחֲיוּ נִצְחָה.

בְּאֵתִי לְבָרוּךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַת "מִזֵּל טוֹב", עַל אַרוּסֵי בְּנֵיכֶם ... גֵּרוּ יְאִיר, אַתֶּם לֹא יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַשְּׂמֻחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שְׁסוּף כָּל סוּף ... זְכָה לְמַצָּא אֶת בֵּית זוּגוֹ, יַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֵּל יַעֲבֹר בְּקַלּוֹת, וְיִתְחַתֵּן מַה שְׁיִוְתֵר מִהַר, וְיִבְנֶה בֵּית גְּאָמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתֶּם תִּרְוּוּ נַחַת מִמֶּנּוּ, וּמִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵיכֶם.

אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁעוֹבֵר עַלֵיכֶם הַרְבֵּה בְּעִוֹת וְכוּ', עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת וְכוּ',

חלוקי דעות וזכוּחים וכו', עם כָּל זאת עָלֵי לומר לָכֶם, אֲשֶׁרֵי הַבַּיִת שֶׁמֵתְנַהֵג בְּסִבְלָנוֹת, וּבְשִׁמְחָה, וּבַהֲבִנָּה הַדְּדִית, כִּי סוּף כָּל סוּף יִמְנֹנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וַיִּמָּה יִשְׂאָר מֵאַתְנוּ? רַק הַשִּׁמְחָה שֶׁזִּכְּנוּ לְשִׁמְחָה בְּכָל יוֹם, עַל הַמְצוּוֹת שֶׁאַנְחָנוּ מִקְיָמִים בְּכָל יוֹם, כִּי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל מְלֵא מְצוּוֹת כְּרֵמוֹן, וּבֵיִת יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מְצוּוֹת: מְזוּזָה, בְּשֵׁרוֹת, טְהָרַת הַמְשִׁפְחָה, שֶׁבֶת וְכו' וְכו', וְעַל-כֵּן רְאוּי לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְשִׁמְחָה, כִּי הַשִּׁמְחָה מְרַחֶבֶת — בֵּין בְּגִשְׁמֵי בֵּין בְּרוּחֵי. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סִפְר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׁמְחָה, חֶלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא שִׁמְחָה תָּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְצַלִּיחַ; וְעַל-כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְזֶה יָבִיא לָכֶם הַצְּלָחָה בֵּין בְּגִשְׁמֵיּוֹת וּבֵין בְּרוּחֵיּוֹת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאַנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ בִימֵי חַיֵּיכֶם, וְשׁוֹם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אֶתְכֶם, וְתִהְיֶה הַכִּי מְאֹשְׁרִים בְּחַיֵּיכֶם.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר שְׁלַח, י"ח סִינַן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... ׀ ... שְׁיַחֲיוּ נְצַח.

ראו לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְגָּיִם שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשִּׁמְחָה הִיא הַיְסוּד בִּיְהוּדוּת, וְצָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֵבֹר מִדַּת הַשִּׁמְחָה, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר צְרוּת וְיִסוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם, אֲלֹא עַל-יְדֵי מִדַּת הַשִּׁמְחָה, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֵה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַרֵּחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְכִשְׁהַבְּעַל וְהָאִשָּׁה שֶׁמְחִים וְעַלְיָזִים, אֲזַי גַּם הַיְלָדִים בְּבֵיִת שֶׁמְחִים וְעַלְיָזִים, לֹא-כֵן אִם יֵשׁ מְרִיבוֹת וְחִלּוּקֵי דְעוֹת וְאִי הֲבָנוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזַי גַּם הַיְלָדִים נִעְשִׂים מְפָרְעִים, בְּכֵן אַתֶּם צָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת

נִפְשְׁכֶם לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִיּוֹנֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם
לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְאֵז תִּצְלִיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד.

מַה טוֹב וּמַה נְעִים, אִם תִּרְגְּלִי אֶת עֲצָמְךָ ... הִיָּקֵר, לְלַמֵּד בְּכוֹלֵל
חֲצִי יוֹם, אִם קָשָׁה לָךְ לְלַמֵּד יוֹם שָׁלֵם, כִּי הַתּוֹרָה מְמַלֶּאֶת אֶת
הָאָדָם, וּבְלֵי תּוֹרָה אָדָם מְרַגֵּישׁ רִיקְנוֹת, שֶׁהוּא רִיק מְכַל, וְכֵן אֲשֶׁרִי
מִי שְׁלוֹמֵךְ בְּכָל יוֹם תּוֹרָה, שְׂבֻזָּה הוּא מְמַלֵּא אֶת נִשְׁמָתוֹ עִם חֲכָמָתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי
שְׁלוֹמֵךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

מַה טוֹב וּמַה נְעִים, אִם תִּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ קְבִיעוֹת חֲזָקָה לְלַמֵּד
בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְסָן שְׁתַּסִּים בְּכָל שְׁבוּעַת אֶת
פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַת, שְׁנַיִם מְקַרְא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, אֲשֶׁר זֶה סִגְלָה גְדוּלָּה
לְיִרְאֵת שְׁמַיִם, וְלְאֲרִיכוֹת יָמִים, וְלְפִרְנֻסָּה טוֹבָה בְּנִקְלָה. וְעַל כָּלֵם —
תִּרְגְּלִי אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
שְׁמַדְבָּרִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין
לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשְּׁמַיִם...

כַּה שְׂצוֹ

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר שְׁלַח, י"ח סִינַן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... וְ... שְׂיִחְיוּ
נְצַח.

חֲסִדֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, בְּנַכְסֵי, גֵּרוֹ יְאִיר, מְצַלִּיחַ, אֶלָּא הוּא קֶצֶת
מִתַּגְעָגַע, אֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיַעֲבֹר גַּם עַל זֶה, וְאַתֶּם
צְרִיכִים מְאֹד לְשִׂמְחָה, שְׂתִהְלֶה לְאֵל, בְּנַכְסֵי הִיָּה סוּף כָּל סוּף גְּדוּלָּה
בְּיִשְׂרָאֵל, אִם יִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

עֲלִיכֶם לְדַעַת, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְעִבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא עַל-יְדֵי
שִׂמְחָה, וּבִפְרָט בְּבִית, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ, וְצְרִיכִים

להחזיר בתוך הבית אורה של שמחה, כי אם יש מתחים בתוך הבית, אז כל הבית הולך הפוך, ומכל שכן שיש אי הבנות, ומריבות בבית, אז הבית הרוס לגמרי, ולכן אתם צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם, שתהיה בינכם הבנה הדדית, ותעזרו אחד לשני, ובשביל זה תראו שיהיו לכם ילדים מצלחים, ומה גם שתהיה לכם פרנסה בשפע, כי הפרנסה של האדם תלויה בפני הסבלנות, והשמחה, והותרגנות, שקונה לעצמו, כי אי אפשר לקחת בזה העולם ראש בראש וכו' וכו', אשר זה הורס את האדם לגמרי. ולכן תשתדלו מאד שתהיה הבנה בינכם, ואחד יעזר לשני, ועל ידי זה תצליחו ברככם תמיד.

נא ונא הדבק את עצמך באין סוף ברוך הוא, ותדע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ותציר בדעתך, אשר כל העולם כולו הוא אור אין סוף ברוך הוא, ואנחנו נמצאים בתוך האור, איזה תענוג זה, איזה זיו ואיזה נעם זה, אין לתאר ואין לשער מי שזוכה לאמונה ברורה ומזככת בו יתברך ותמיד, הוא חי רק עם הקדוש-ברוך-הוא, ואצלו אין עולם כלל, יש מציאות רק של הקדוש-ברוך-הוא, והוא חי עם זה, נושם את זה, אין עוד יותר מאשר ממנו, אשרי מי שזוכה להגיע למדרגה זו, ואז טוב לו כל הימים, ואל המדרגה הזו רוצה רבנו ז"ל להביא אותנו, שנזכה לחיות כן.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה שצו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב יגיעו וירדפו אל ... ו... שיחיו נצח.

באתי לברך אתכם בברכת "מזל טוב" על הולדת התאומים, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהברית יהיה בעתו ובזמנו, ותגדלו אותם עם כל יוצאי חלציקם בנגל.

מה אמר לכם! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהוֹדוֹת, וּלְהִלֵּל, וּלְשַׁבַּח, אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִתְחַדֵּשׁ, כִּי כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הוּא רַק מִסְבָּה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה, שְׂכָל בַּר יִשְׂרָאֵל יִמְשֹׁךְ אֵלָיו, וּמִחֲמַת שָׂרֵב בְּגֵי-אָדָם אֵינָם יוֹדְעִים אֶת זֶה, לְכֵן תִּכְרַף-וּמִיד כְּשֶׁעוֹבֵר עַל מִישֵׁהוּ אֵיזָה מִשֶּׁבֶר וְכוּ', אֲזִי הוּא מִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, וְנִעְשֶׂה מְלֵא טַעֲנוֹת וְכוּ' כְּלַפְּיוֹ יִתְבַּרַךְ, וּבִקְאֻמַּת אֵין לָךְ שְׁטוּת יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי אֵין טוֹב כְּמוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים קמ"ה): "טוֹב הַיְיָ" לְכָל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו", וְכָל מַה שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב עִם הָאָדָם, הוּא רַק כְּדִי שִׁיחֹזֵר אֵלָיו, וְלָכֵן עָלִינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְהוֹדוֹת, וּלְהִלֵּל, וּלְשַׁבַּח, וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִחֵד, עַל נִסְיָךְ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ תָּמִיד, וּבִפְרֹט אַתָּם, שְׂזַכִּיתֶם לְהִבְיֵא שְׁתִּי נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת כְּאֵלוֹ לְעוֹלָם, וּמִי יוֹדֵעַ אֵילוֹ צְדִיקִים יִגְדְּלוּ, וְלָכֵן אַתָּם צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְשִׁמְחָה, וּלְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁבְּבִיתְכֶם תִּהְיֶה אוֹיְרָה שֶׁל שְׂמֵחָה, וְאַהֲבָה, וְהִבְנָה הַדְּדִית, וְאִם תִּקְיְמוּ אֶת זֶה, אֲזִי תִהְיוּ הַכִּי מְאֹשְׂרִים בְּחַיֵּיכֶם.

הַמְּאֻחַל לָכֶם בְּרִפְתַּ מְזֹל טוֹב חֲמָה וּלְבָבִית...

כה שצח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ח סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְ ... שְׁיִחִיו נִצָּח.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּתְחַזְּקוּ שְׁנִיכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה, וְרַעוּת, וְהִבְנָה הַדְּדִית, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד עַל מִדַּת הַצְּנִיעוּת, אֲשֶׁר זֶה מְאֹד חָשׁוּב בְּבִית יִשְׂרָאֵל, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְהִבִּין אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְאֲזִי תִהְיֶה הַבְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם.

אֶת ... תִּחְיֶה, צְרִיכָה לְדַעַת, שֶׁחֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (תְּנָא דְבִי אֵלֵיהּ וּבָה, פְּרָק ב'): אֵיזוֹ הִיא אִשָּׁה כְּשֶׁרָה? הַעוֹשֶׂה רְצוֹן בְּעֵלָהּ, וְלֹא

הַהֶפֶךְ, וְאַתָּה ... גֵּרוּ יָאִיר, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַעֲקָר לְכַבֵּד וְלִיקָר אֶת
הָאִשָּׁה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (בְּבֹא מְצִיעָא נט:): אֲוִקִירוּ לְנִשְׁיִכּוּ כִּי הֵיכִי
דִּתְתַעְתְּרוּ [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם, כְּדִי שֶׁתִּתְעַשְׂרוּ]; וְלִכְן
תִּרְאוּ שְׁנֵיכֶם לְקַיֵּם אֶת זֶה, וְאִז תִּרְאוּ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי
יְדֵיכֶם.

נָא וְנָא שְׂלֵא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם וּכְפוּחִים, וּמְרִיבוֹת, וְאִי הֶבְנוֹת, אֲלֵא
תֵאֱהָבוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנַי בְּאַהֲבָה דְקַדְשָׁה.

רְאֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מְקַרְא, מְשַׁנָּה, גְּמָרְא, מְדַרְשׁ, חֻק וְלֵא
יַעֲבֹר, שֶׁתִּקְבַּע לְעֲצָמָךְ שְׁעוֹר מְזָה בְּכָל יוֹם, כִּי יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, כִּי
הֵנָּה אֲנַחְנוּ כָּאֵן, וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִפֶּה, וּמָה יִשְׂאֵר מֵאַתְּנוּ אִם
לֹא הִלְמוּדִים הָאֵלוּ. עַל-כֵּן תַּחֲטֹף בְּכָל יוֹם מַעֲט, וְאֵל תִּלְךְ בְּטֵל,
כִּי הַשְּׁעֻמוֹם הוֹרֵס אֶת הָאָדָם, וּמָה גַם שֵׁישׁ לֶךְ זְמַן פְּנוּי — תִּלְךְ
לְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, כִּי אֵין דְּבַר יוֹתֵר גְּדוֹל מְזָה, לְהַפִּיץ סִפְרֵי
רַבְּנוּ ו"ל, וּבִפְרֹט הַקּוּנְטְרָסִים, שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל.

הַרְגִּילוּ אֶת עֲצָמְכֶם שְׁנֵיכֶם לְדַבֵּר אֵלֶיךָ, וְכָל מָה שֶׁאַתֶּם
צָרִיכִים תִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ יְתַבְּרֶךְ, וְאִז תִּהְיוּ הֵכִי מֵאַשְׁרִים בְּחַיֵּיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה שצט

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתַבְּרֶךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי שְׁלַח, י"ח סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ ... שְׁיַחֲיוּ
נִצַּח.

בְּאַתִּי לְחֹזֵק וְלַעֲזָרָה אֶתְכֶם, שֶׁתִּשְׁמְרוּ מְאֹד עַל מִדַּת הַצְּנִיעוּת,
וְאַתֶּם צָרִיכִים לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּבֵית אָסוּר לְלַכֵּת בְּגִלּוּי שְׁעָר, כִּי זֶה
מְבִיא עֲנִיּוּת, וּמְכַל שְׁכָן בַּחוּץ, כִּי הַשְּׁעָר שֶׁבְּאַשָּׁה הוּא עֲרוּהָ,
וְצָרִיכִים לְכַסּוֹתוֹ, וּכְשֶׁהוֹלְכִים בְּכִסּוּי שְׁעָר, זוֹכִים לְכָל הַבְּרָכוֹת,
וְלִבְנֵים חַיִּים וְקַיָּמִים.

נא ונא תשתדלו, שלא יהיו בינכם מריבות, ואי הבנות, אלא תכבדו זה את זה, כי דבר זה מאד יקר בעיניו יתברך.

ראה לקבץ לעצמך שעורים כסדרן בכל יום — הן במקרא, והן במשנה, והן בגמרא, והן במדרש, אשר הארבעה למודים האלו, הם כנגד ארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, ושאדם קובץ לעצמו שעור אחד מכל אלו הארבעה שעורים בכל יום, ממשיך על עצמו זיו וחיות הבורא יתברך שמו.

מה טוב ומה נעים, אם תרגילו את עצמכם שניכם לדבר אליו יתברך, וכל מה שאתם צריכים בין בגשמי בין ברוחני, תבקשו רק ממנו יתברך, ואז תהיו הכי מאשרים, כי אין עוד מאשר בחיים כמו מי שמדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אשרי מי שחזק בזה, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה ת.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל נשות אנשי שלומנו, "חסיד ברוסלב", הגרים ב"יבנאל עיר ברוסלב", הוניה עליהם ישרה שכינתו תמיד.

מאד מאד אבקש אתכן, שתחזקנה ותעודדנה את הבנות, ותשמרנה מאד מאד מהסתות שמסיתים את בנותינו שתצאנה מכאן וכו', ושתלכנה לאיזו פנימיה וכו', פי אני מכרח להגיד לכם, אל תהיינה נאיביות, ואל תחשכנה שלשלח בת לפנימיה זה פתרון, אדרבה, שולחים אותה הישר לגיהנום של נסיונות קשים ומרים מאד, כי רק הקדוש-ברוך-הוא יודע מה קורה היום בפנימיות עם הבנות וכו'.

לקראת שנת הלמודים החדשה, אני לוקח את בית-הספר תחת

תְּסוּתִי וּפְקוּחֵי הָאִישׁ, וְאֲנִי אֶשְׁמַר מְאֹד מְאֹד מֵה לּוֹמְדִים, וְאִיךָ לּוֹמְדִים, וּמֵי הַמּוֹרוֹת, וְאִיךָ מַחְנֻכִּים אֶת הַבְּנוֹת, וְאֲנִי אֶהְיֶה בְּקִשְׁר תְּמִידִי עִם הַמּוֹרוֹת, וְהֵן תִּכְתְּבֶנָּה לִי דוֹ"חַ עַל כָּל תְּלִמִּידָה בְּכָל שָׁבוּעַ, בְּאִפְסָן שְׁנוּכָה לְשִׁמּוֹר עַל בְּנוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר הֵן הַפֶּאָר וְהַחֲזַן שְׁלֵנוּ, וְתִהְיֶה לָּאֵל, אֵינן לָנוּ מֵה לְהַתְּבַיֵּשׁ מֵאַלֶּה הַבְּנוֹת שֶׁהַתְּחַתְּנוּ, תִּהְיֶה לָּאֵל, יֵשׁ לָהֶן מְדוּת טוֹבוֹת וּבְנוֹ בְּתִים יָפִים, הַלְּוֹאֵי עַל כָּל עִם יִשְׂרָאֵל בְּכַה.

לְכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת גְּשׁוּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵל תְּלַכְנָה אַחֲרֵי הַסְּתוֹת שְׁמִסִּיתִים אֶתְכֶן כְּאֵלוֹ צְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הַבְּנוֹת, אֵלוֹ סֶתֶם הַסְּתוֹת, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְשִׁמּוֹר עַל יְלָדֵינוּ כְּמוֹ שְׁשׁוּמְרִים עַל הָעֵינַיִם, וּבַפֶּרֶט עַל בְּנוֹת.

עַקֵּר הַחֲנוּךְ מִתְחִיל בְּבֵית, אִם הָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּצַנִּיעוֹת, וּמִקְפִּידָה עַל כְּשִׁרוֹת הַמֵּאֲכָלִים, וְיֵשׁ לָהּ יִרְאַת שָׁמַיִם, וְאֵינָה מְנַבֶּלֶת אֶת פִּיהָ וְכוּ', אֵינָה מְקַלֶּלֶת וְכוּ', אֵינָה מְזַלְזֶלֶת בְּצַדִּיקִים וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה גַם בְּתֵה תִלְךָ בְּדַרְכָּה, כִּי הַבַּת מְחַקֶּה אֶת הָאִמָּא, וְעַל-כֵּן רְאִינָה לְחַנּוּךְ אֶת עֲצֻמְכֶן עִם יִרְאַת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, וְתִמִּיד תִּזְכְּרֶנָּה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּכָל עֲלֵיכֶן, אִזּוֹ אִם תְּלַכְנָה בְּצוּרָה כְּזוֹ, שֶׁתִּהְיֶה לְכֵן יִרְאַת שָׁמַיִם, גַּם הַבְּנוֹת שְׁלֵכֶן תִּהְיֶינָה מְלֹאוֹת עִם יִרְאַת שָׁמַיִם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶן, שֶׁתִּצְלַחְנָה עִם בְּנוֹתֵיכֶן, אֲשֶׁר הֵן מְאֹד מְאֹד יְקָרוֹת וְקָרוֹבוֹת אֵל לְבִי, וְאֲנִי רוֹצֵה אֶת הַכִּי טוֹב בְּשִׁבְלֶךְ.

אִם יֵשׁ לְאִיזוֹ אִשָּׁה לְהַעִיר אִיזוֹ הָעֵרָה, מְאֹד מְאֹד אֶשְׁמַח לְשִׁמְעָה.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם קִיץ בְּרִיא וְנָעִים...

כה תא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ט סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל כָּל הַמְּטַפְּלוֹת הַיְקָרוֹת בְּמַעוֹן "בְּרַכַּת הַשֵּׁם",
 "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגָּרִים בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיּוֹנִי"ה עֲלֵיהֶן יִשְׁרָה
 שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד.

מָאד מָאד אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן, אִם אַתָּן רוֹצוֹת, שֶׁהַמַּעוֹן יִמְשִׁיךְ
 לְתַפְקֵד וְיִהְיֶה פְתוּחַ, אַתָּן צְרִיכוֹת לְהַשְׁלִים בֵּינֵיכֶן וּלְצִיַּת לְמִנְהֶלֶת,
 אַחֲרַת הַמַּעוֹן יִסְגֵר, וְאֲנִי אוֹמֵר לְכֶן אֵת זֶה גְלוּי, בְּעִירוֹת גְּדוּלוֹת לֹא
 מְקַבְּלִים כָּל-כֶּף בְּקָלוֹת סֶמֶל, וְיֵשׁ מַעוֹנוֹת גְּדוּלִים עִם הַמּוֹן יְלָדִים,
 וְעַדִּין לֹא קִבְּלוּ סֶמֶל, וְאֲנַחְנוּ, תִּהְיֶה לְאֵל, עַל-יְדֵי רַב תְּפִלוֹת וְכִינוּ
 שְׁיֵשׁ לָנוּ סֶמֶל, עַכְשָׁו בְּשִׁבִיל שְׁטִיּוֹת וּמְרִיבוֹת וְאִי סֵדֶר וְאִי צִיּוֹת,
 הָאֵם כְּדָאִי לְאַבֵּד אֵת הַסֶּמֶל, אֲזִי יִסְגֵר הַמַּעוֹן, וְלֹא יוּכְלוּ אַחֲר־כֶּף
 לִפְתּוֹחַ מַעוֹן בְּשׁוֹם פָּנִים וְאַפָּן.

וְלָכֶן אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן מָאד מָאד, תִּשְׁלַמְנָה בֵּינֵיכֶן, וְתַעֲבֹדְנָה
 בְּיַחַד, וְאִשָּׁה תַעֲזוֹר לְרַעוּתָהּ, וְשִׁלָּא תִתְחַמְקְנָה בְּכָל פַּעַם עִם טַעֲנוֹת
 אַחֲרוֹת וְכוּ', וְאֲנִי אוֹמֵר לְכֶן חֵד מִשְׁמַעִית, מִי שֶׁמְרַגֵּשָׁה שְׁקִשָּׁה לָהּ
 הָעֵבֹדָה בְּמַעוֹן, שֶׁתַּחַפֵּשׂ עֲבוּדָה בְּמָקוֹם אַחֵר, הֲרִי הָעֵבֹדָה הַזֶּה הִיא
 עֲבוּדָה עִם נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְאַתָּן לֹא מְתַאָּרוֹת לַעֲצָמְכֶן מִי אֵלּוּ
 הַיְלָדִים, וְיִמָּה יְכוּל לְצַמַּח מֵהֶם, אֵילוּ צְדִיקִים וְצַדִּיקָנִיּוֹת שִׁיּוּרִידוֹ אֵת
 הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וְאִיזוֹ בּוֹשָׁה וְחֲרָפָה תִּהְיֶה לְכֶן אֲזוּ, כִּשְׂאֵלָה
 הַצְּדִיקִים וְהַצְּדִיקָנִיּוֹת, הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת, הֵיוּ תַחַת יְדֵיכֶן, וְאַתָּן
 כְּעַסְתֶּן עֲלֵיהֶם וְכוּ', אוֹ לֹא הִתִּיחַסְתֶּן כְּרָאוּי וְכוּ', מִחַמַּת הַמְּרִיבוֹת
 וְהָאִי הַבְּנוֹת שְׂבִינֵיכֶן. וְלָכֶן אֲנִי מָאד מָאד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן, תִּשְׁלַמְנָה
 בֵּינֵיכֶן וְתַעֲבֹדְנָה בְּיַחַד, וְאִשָּׁה תַעֲזוֹר לְרַעוּתָהּ, וְלֹא לְתַת פְּקוּדוֹת אַחַת
 לַשְּׁנֵיָהּ, יֵשׁ לָנוּ מְנַהֲלֵת לְמַעוֹן, וְאִם יֵשׁ טַעֲנוֹת — תַּכְתַּבְנָה אֵלַי,
 אֲבָל אֵל תַּעֲשִׂינָה דִּין בְּעַצְמְכֶן.

אָנִי מְאֹד מְאֹד מְקוּהָ, שְׁתַּצִּיחֶנּוּ אוֹתִי וְלֹא תִתְחַרְטְנֶנּוּ — לֹא
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְכַל שֶׁפֶן לֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּיל לְבַעֲדֶכֶן, שְׁתַּצְלַחְנָה דְרָכְכֶן תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְכֵן בְּרַכָּה וְהִצְלַחְהָ מִן הַשָּׁמַיִם...

כה תב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלֹחַ, י"ט סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... תַּחֲיֶיהָ.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי כְּבָר אֶת מִכְתָּבְךָ זֶה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וְלֹא יֵצֵא לִי
לְכַתֵּב מֵרַב טְרוֹדוֹתִי וְיִסּוּרֵי הַקָּשִׁים, שְׁעוֹבְרִים עָלַי מִבֵּית וּמִבְחוּץ.

נָא וְנָא רְאֵי לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאֵל תִּשְׁבְּרֵי מִשׁוּם דְּבָר.

כְּתַבְתִּי הַיּוֹם מִכְתָּב לְמִטְפְּלוֹת, וְאֲנִי מְקוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
שְׁתַּצִּיחֶנּוּ אוֹתִי, וְכֵן דִּבַּרְתִּי עִם גְּבֵרֶת ... תַּחֲיֶיהָ, וְאִמְרָתִי לָהּ, שְׂאֵם
הִיא לֹא תִמָּצֵא מִמְּלֵאת מְקוֹם טוֹבָה, הִיא לֹא יְכוּלָה לְנִסֵּעַ, וְכֵן
דִּבַּרְתִּי אִתָּהּ הַרְבֵּה, שְׁתַּהֲיֶיהָ בִּינִי־יָהּ אַחַדוֹת וְאַהֲבָה, כִּי אַחֲרַת נִסְגוּר
אֶת הַמַּעוֹן, כְּמוֹ שֶׁתִּרְאֵי בַּמִּכְתָּב שְׁכַתְבָתִּי לָהּ.

רְאֵי לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אִפְּנִים שְׁבַעוֹלָם, וְאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
נְסִיווֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים מְצַד בְּעֵלְךָ וְכוּ', אֶת צְרִיכָה לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף
זְכוּת, כִּי בְּיָדָאֵי גַם אוֹתוֹ מְסִיתִים, וְדִי לְחַפִּימָא, אָבָל אִם אֶת רוּצָה
לְהַצִּיל אֶת הַיְלָדִים שְׁלָךְ, תִּתְעַקְּשִׁי לְהִשָּׂאֵר פֹּה, וְתִאֲמִינִי לִי, מִצְדֵי
לֹא אֶכְפַּת לִי כְּלוּם, כִּי אָנִי כְּבָר מְסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי לְגִמְרִי, וְנִפְשִׁי
כֶּעָפָר לְכָל תַּהֲיֶיהָ, שְׁכָל אַחַד דּוֹרָךְ עָלַי וְיִזְרַק עָלַי, עִם כָּל זֹאת בְּדוֹר
הַזֶּה הָעָקָר הַחַנוּךְ הַטְּהוֹר, לְחַנֵּף אֶת הַיְלָדִים בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְיִלְמְדוּ עַל-פִּי סֵדֶר-דְּרָךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל, וּלְחַתֵּן אוֹתָם
בְּגִיל צְעִיר, וּמִי שֶׁמִּתְנַגֵּד עַל זֶה, שְׂיִהְיֶה בְּרִיא, וְאַחֲרֵי-כֵן יֵאָכֵל אֶת

הַבְּעוֹשִׁים וְכוּ', וְאֵת הַקּוֹצִים וְהַדְּרָרִים וְכוּ', שֶׁצָּמְחוּ לוֹ בְּבֵית וְכוּ',
וְאֲנִי גָּאָה עִם הַזּוּגוֹת הַצְּעִירִים שֶׁהִתְחַתְּנוּ.

נָא וְנָא רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֶפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנִנוּ
וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהִכֵּל יִסְתַּדֵּר,
וְלִכֵּן תַּעֲשֵׂי כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְכַבְּדֵי אֶת
בְּעֻלָּךְ, וּתְדַבְּרֵי עַל לְבוֹ, וְאִז תִּצְלִיחִי, כִּי מֵה שֶׁסִּבְּלָנוֹת וּנְתַרְנָנוֹת
פּוֹעֲלוֹת, שׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל.

בְּנֶךְ ... גֵּרוֹ יְאִיר, מְצֻלַּח מְאֹד בְּלִמּוּדִים, וְהוּא מִתְמַיֵּד מְאֹד
מְאֹד גָּדוֹל, אֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיִּגְדֵּל לָךְ בֶּן צְדִיק
מִפְּאֵר.

אוֹדוֹת הַבָּנִים שֶׁל ... מָה אִמְר לָךְ! בְּוַדָּאֵי כּוֹאֵב לִי שֶׁהֲצַרְכָּתִי
לְשַׁלַּח אוֹתָם מִפֶּה, אֲבָל כִּמְעַט שָׁכַל מֵה שֶׁבְּנִינוּ נִהְרַס בְּעֶטְיָם,
וְחִכְמִינוּ הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּכֹא מְצִיעָא סב.): חֲיִיךְ קוֹדְמִים, וְאֲנִי רוֹאָה
בְּחוֹשׁ, שֶׁמִּדּוֹת מִתְחִילוֹת בְּבֵית, אִם לֹא לוֹמְדִים בְּבֵית מִדּוֹת, אִז
כְּלוּם אֵין.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפִּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתִּצְלִיחִי לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּקִרְשָׁה
וּבִטְהָרָה, וְיִהְיוּ לָךְ יְלָדִים קְדוֹשִׁים וְטָהוּרִים, וְגַם בְּעֻלָּךְ יִסְפִּים
לְהִשָּׂאֵר פֶּה.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה תג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרֵי שְׁלַח, י"ט סִינן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לִנְכוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְל שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַ הַטּוֹב מִמֶּךָ —
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הִיָּקַר! אַתָּה לֹא יָכוֹל לְתֹאֵר אֵיךְ אָנִי מְעַרְיָךְ
אוֹתְךָ, בְּזֶה שְׂאֵתָה מִחֲנֹךְ אֶת הַיְלָדִים בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי
אֵין עוֹד מַעֲלָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה, שְׂמֵחַנְכִּים יְלָדִים קִטְנִים לְאַמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי מֵה יִשְׁאַר מֵאַתְנּוּ, הִנֵּה אֲנַחְנוּ פֹה וְהִנֵּה
אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִפֹּה וְכוּ', וְאֵל נָא נַחֲיָה בְּאַשְׁלִיּוֹת וְכוּ', כִּי אֵלּוּ נַחֲיָה
לְעוֹלָם וְכוּ', כִּי כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "כִּי עָפַר אַתָּה וְאֵל עָפַר תָּשׁוּב",
וְאַתָּה זֶה צְרִיךְ לְהַחֲדִיר בִּיְלָדִים קִטְנִים, בְּאַפְּן שִׁיְהִיָּה לָהֶם יְשׁוּב
הַדַּעַת. וּמֵאֵד מֵאֵד אָנִי נִהְנֶה שְׂאֵתָה מִחֲדִיר בָּהֶם יֵרֵאת שְׁמַיִם, כִּי
סוּף כָּל סוּף רַק זֶה מֵה שִׁישְׁאָר מֵהֶם, וְרַק זֶה יִלְוֶה אוֹתָם. וְלִכֵּן רֵאֵה
לְסַפֵּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְזֶה מֵאֵד יוֹעִיל לָהֶם לְהִתְקַרְבוֹת אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כִּף אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהַעֲקָר אֵיךְ שֶׁהוּא זָכָה
לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִיָּה רַק עַל-יְדֵי סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְלִכֵּן
רֵאֵה גַם אַתָּה לְהַחֲדִיר בִּיְלָדִים סְפוּרֵי צְדִיקִים, וּתְתַבֵּל אוֹתָם עִם
הַשִּׁיחוֹת שֶׁדַּבַּרְתִּי בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנִים, וְנִדְפְּסוּ כְּכֹר י"ב חֻלְקִים "שִׁיחוֹת-
מוֹהֲרָא"ש", וְאָנִי מִקְּוִיָּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁעַכְשָׁו יִדְפִּיסוּ סֵפֶר
סְפוּרִים, וְזֶה יוֹעִיל מֵאֵד לִיְלָדִים, כִּי הַעֲקָר לְהַחֲדִיר בִּיְלָדִים אֲמוּנָה
בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאַמוּנַת חֲכָמִים, וְכִּף נִצִּיל אֶת יְלָדֵינוּ.

נָא וְנָא הִרְגַל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר
וְדְבוּר שְׂמֵדְבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצְּלַחָה נִצְחִית, הַצְּלַחָה כְּזוֹ,
שְׂאֵין לְתֹאֵר כָּלֵל, וְאֵם הִיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְדַבֵּר
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הִיוּ חֲזָקִים בְּזֶה מֵאֵד, וְאֲנִשִּׁי שְׁלוּמֵנוּ הִיוּ רְגִילִים לֵאמֹר:
אֵם לֹא הִתְקַרְבְּנוּ לְרַבֵּנוּ ז"ל רַק בְּשִׁבִיל הַהִנְהָגָה הַזוֹ, כְּכֹר הִיָּה כְּדָאִי,
וּמִכָּל שִׁכְן שֶׁקִּבְּלָנוּ הַמוֹן הַנְּהַגוֹת, אֲשֶׁרִי מִי שְׂמֵתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ
ז"ל, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא תִקְבַּע לְעֲצֻמְךָ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּמִשְׁנִיּוֹת, וּבְגִמְרָא,

ובמִדְרָשׁ, וּבִשְׁלַחַן עֲרוּף, כְּמוֹ שְׁנֵהֲגַת בְּהִיוֹתָךְ בְּחֹר אֲצִלְנוּ, חִדָּשׁ יְמִיד בְּקֶדֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה תד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ט סיון ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נְרוֹ יֵאִיר.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל הַחֶסֶד אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה אֵתִי, בְּזֶה שְׂאֵתָה מְנַדֵּב כְּסָף בְּעֵבוֹר בְּנִין בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, כִּי נִשְׂאֲרָתִי לְבַד, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד לְחוּץ, הוֹצֵאתִי טְשָׁעִים לְיוֹם שְׁשִׁי הַזֶּה חֲמֻשִׁים אֶלְךָ ש"ח, וְלְיוֹם שְׁשִׁי הַבָּא חֲמֻשִׁים אֶלְךָ ש"ח, וּמֵאֵין יְבוֹא עֲזָרִי?! וְעַל-כֵּן אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה אֵתִי, וְאַתָּה עוֹזֵר לִי, כֵּן יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּמִּיד תּוּכַל לַעֲזֹר לִי.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ, תַּעֲשֶׂה לַעֲצֻמָּךְ קְבִיעוֹת בְּכֹל יוֹם לְלַמַּד מִקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, וּמֵאֹד מְאֹד אֲנִי שְׂמַח, שְׂאֵתָה לּוֹמֵד בְּכוֹלָל, כִּי סוּף כָּל סוּף מַה יִּשְׂאָר מֵאַתָּנוּ — רַק מַה שְׂאֲנַחְנוּ לּוֹמְדִים אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

שְׁמוֹר מְאֹד עַל בְּנֶךְ ... וְאַל תַּתֵּן לוֹ לְנַהֵג בְּרֹכֶב, כִּי הוּא עֹדִין בְּגִיל צָעִיר, וְיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת תְּאֵנֹת דְּרָכִים, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וּבְכֹלֵל תַּחֲזִיק אוֹתוֹ טוֹב, כְּדִי שְׂאוּכַל לְחַתֵּן אוֹתוֹ כְּמַה שְׁיֹתֵר מֵהָר.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרָכְךָ תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה תה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

שלחתי לך שבועה מכתבים האם קבלת את זה.

פה תקבל מכתב לנשות אנשי שלומנו, אם אתה יכול לעשות מזה העתקים ולמסר להן, כי אני שומע שיש שתיים או שלש נשים שמסיתות את נשות אנשי שלומנו וכו' וכו', ובפרט שחורקות שנים על ענין החתנות, והן טפשות, שאינן מתארות מה קורה עכשו בדור הזה. ולכן אשרי מי שמציית ומחתן את הילדים סמוך לפרקם, אשר בזה מצילם מרדת שחת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה תו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשנ"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי שלומנו היקרים, "חסידי ברסלב", הגרים ביבנאל "עיר ברסלב", הוי"ה עליהם ישרה שכינת תמיד, וישמרו ויצילם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

אחי ורעי היקרים! ירמיה הנביא אומר (ו, כא): "לכן פה אמר ה', הנני נתן אל העם הזה מכשלים, וכשלו בם אבות ובענים יחדו, שכן ורעו ואבדו"; על מה ולמה באה לנו הצרה הזו? על שנאת חנם, שרחמנא לצלן, ישנם אנשים שמתפרנסים משנאת חנם. ירמיה הנביא אומר: "כי מקטנם ועד גדולם פלו בוצע בצע, ומנביא ועד כהן פלו עושה שקר". רחמנא לישזבן, עד כדי כך, שהוא צועק: "על מי אדברה ואעידה וישמעו, הנה ערלה אונם ולא יוכלו

להקשיב, הנה דבר ה' הנה להם לחרפה"; כמה שאני מעורר שעומדים לקרות אסונות גדולים בארץ, ובפרט במקו, והנה צוחקים... ובאמת הכל בא רק מחמת שנאת חנם, רחמנא לישזבן, כל הצרות באות רק מאלו שחיים משנאת חנם, אומרים חכמינו הקדושים (שבת קלט): תניא ר' יוסי בן אלישע, אם ראית צרות רעות באות על ישראל, צא ובדק בדיני ישראל; פי הם יכולים למעט האסון, אם רק ישקיעו באהבת חנם, שיהודים יאהבו זה את זה. והנה מה גורמים? שישנאו זה את זה, וגם בברסלב שונאים זה את זה בתכלית השנאה, עד שאין יכולים לדבר זה עם זה, אוי לאותה בוששה וחרפה, ואחר-כך בין חסידים, חסידים אלו אינם מדברים עם חסידים אלו, וכן בין הליטאים ביניהם וכו', וכן בין חסידים וליטאים, ואחר-כך ספרדים ואשכנזים, הגזענות הארוכה, שנאה וקנאה, לא יאמן כי יספר מה שקורה. שמו שמים! השנאת חנם הזו, אין יכולים להוציא מבני-אדם. אנשים עושים 'יום' תפלה, בודאי תפלה זה דבר גדול מאד, אבל תפלה בלי שלום זה פלום! רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלה): עקר התפלה זה רק על-ידי שלום, כמו שכתוב (תהלים קכב, ח): "אדברה נא שלום", בשביל זה האר"י ז"ל תקן לפני התפלה מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" שנקבל על עצמנו. והנה מסיתים ומדיחים זה נגד זה, ואם לא די בזה התחילו עם רבנו ז"ל, שלא נסע לאומן, אוי לאותה בוששה, אוי לאותה חרפה, אנו, ברוך השם, איננו מתפעלים מאף אחד, איננו מפחדים מאף אחד, אנו נגלה ונפרסם את רבנו ז"ל בכל ארץ ישראל, ובכל העולם כלו, איננו מתפעלים מאף אחד, אנו נגלה לכלם את הענין של אומן, של התקון לבוא לציון רבנו ז"ל, ולתן שם פרוטה לצדקה, ולומר שם העשרה מזמורי תהלים, הנקראים ה'תקון הכללי', שרבנו ז"ל הכטיח על-ידי שני עדים, שמי שיבוא אל ציונו הקדוש, ויאמר עשרה מזמורי תהלים, ויתן פרוטה לצדקה, יוציאו מהשאול תחתית ומתחתיו. ברוך השם, אינני מפחד מאף אחד, ואגלה ונפרסם זאת לכלם, בודאי הציון הקדוש של אברהם, יצחק ויעקב, האבות הקדושים, הציונים הקדושים של השבטים בארץ ישראל, הציונים הקדושים של התנאים והאמוראים

שְׁנַמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּיָדָי אֵין לְהַשׁוֹת גְּדֻלָּתָם, אֲבָל הַבְּטָחָה לְהַבְטִיחַ, זֶה הַבְטִיחַ רַק רַבְּנוּ ו"ל, וְהַבְטָחָה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל חֲזָקָה מְאֹד, וְאֵין אֶף אֶחָד בְּעוֹלָם יָכוֹל לְשַׁבְּרָהּ. וּמִי שְׂרוּצָה לְבַטֵּל הַבְּטָחָה זוֹ, מְסַפֵּן, מִרְאָה בְּעַלְלִיל, שֶׁכִּכֵּר אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה שְּׁמַדְבֵּר, עִם רַבְּנוּ ו"ל לֹא מִתְחִילִים, וְרַבְּנוּ ו"ל אֵינוֹ צָרִיף אֶת הַעֲזָרָה שֶׁל אֶף אֶחָד, וְאֵינוֹ צָרִיף אֶת הַמְּנִיעוֹת שֶׁל אֶף אֶחָד. כִּי רַבְּנוּ ו"ל הַבְטִיחַ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא יַחֲזִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּתַשׁוּבָה. וּמַה אָנוּ תַלְמִידֵי רַבְּנוּ ו"ל צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בַּעֲת הַזֹּאת? לְהַרְבוֹת בְּהַפְצָה, לְהַפְיִן אוֹר רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. וְהִנֵּה בְּשִׁבִיל הַגְּזוּרוֹת הַרְעוֹת שְׁעֲלוּלִים לִפְלִ, עֲלִינוּ לְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל פְּגָם אַמוּנַת חַכְמִים, עַל פְּגָם שְׁנֵאת חֲנָם, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ קְמִיעוֹת, וּמִי שִׁילֵף עֲמָהֵן, לֹא יִקְרָה לוֹ כְּלוּם, וְאֵנִי חֲזַק בְּהַבְטָחָה זוֹ, וּמִי שֶׁאֵינוֹ רוּצָה לְהֵאֱמִין שְׁלֹא יֵאֱמִין וְכוּ', אֲבָל רְצִיתִי שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַפְיִן עִם הַקְּמִיעַ גַּם קוֹנְטֵרס אוֹ סֵפֶר, שִׁידְעוּ מֵהִיכָן בָּאוֹת הַקְּמִיעוֹת, וְשׁוּב אֲנִי מְדַגֵּישׁ, עוֹמְדִים לְקֵרוֹת אֲסוּנוֹת, וְאֵינְנִי נִבְיֵא וְכוּ', אֲבָל הַשְּׁנֵאת חֲנָם מְבִיאָה לְכָל הַצְּרוֹת, שׁוֹנָאִים אֶת הַסְּפָרָדִים בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, בְּשַׁעַה שֶׁהֵם הַתַּלְמִידִים הַכִּי טוֹבִים וְיִקְרִים לְרַבְּנוּ ו"ל, כִּי אֲצֵל רַבְּנוּ ו"ל הַעֲקֹר הִיָּה תְּמִימוֹת, עַד כְּדֵי כֶּף, שְׁמוֹהֲרַנְתִּי ו"ל קֹדֶם הַסְּתַלְקוֹתוֹ אָמַר: לוֹמַר שְׁלֹא לְמַדְתִּי מְסַפִּיק — אֵינְנִי יָכוֹל לוֹמַר וְכוּ', כִּי שְׁמַרְתִּי עַל הַזְּמַן, לוֹמַר שְׁלֹא הַתַּפְּלִלְתִּי מְסַפִּיק — אֵינְנִי יָכוֹל, כִּי שְׁמַרְתִּי עַל הַזְּמַן, אֲבָל הַתְּאוּנָן — מִי יוֹדֵעַ אִם יֵצְאֵתִי יְדֵי חוֹבֵת הַתְּמִימוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל. כִּי הַתְּמִימוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל זֶה אֵים וְנוֹרָא, עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ, כָּל הַעֲנָנִין לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זֶה תְּמִימוֹת עֲמָקָה, אָדָם צָרִיף לְדַבֵּר עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִסְלַק אֶת דַּעְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ, וּמֵאֱמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה, וְאֵין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, וְזֶה דְּבַר פְּלֵא עַל גְּבֵי פְּלֵא, אָדָם יוֹשֵׁב בַּחֲדָר לְבַד וּמְדַבֵּר, וְאֵל מִי? בָּא הַסְּמ"ךְ-מ"ם וְאוֹמַר לוֹ: אֵל מִי אַתָּה מְדַבֵּר?! אַתָּה מְדַבֵּר אֶל הַקִּיר, מִי שׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ וְכוּ', זֶה כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין, וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבַתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְהַכֵּל זֶה אֱלֻקוֹת, וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֵּל, וְאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְקַלֵּט זֹאת, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוֹשֵׁי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א',

סימן ד'), יש חלל הפנוי במח האדם, שיש מקומות שאינו יכול להבין, כי אם היה מבין, לא היה עושה עברות, כי אדם נמצא במספרים, וחושב שהקדוש-ברוך-הוא אינו רואה אותו, ובאמת הוא יתברך רואה הכל. ומדה טובה מרבה, כשאדם יושב בחדרו, ויודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא שם, ומדבר אליו יתברך, שברו הרבה מאד, ולכן אל תהיו בטלנים, ותברו לדבר אליו יתברך, כי זה מעלה שעשוע גדול אצלו יתברך, ואל תחשבו שאין שומעים אתכם, זה בא מכת הבהמיות, כמובא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כה), וצריכים להתבודד בכל יום אל הקדוש-ברוך-הוא, ולהפיץ את הקמיעות ואת הקונטרסים, וצריכים להפיצם ביחד, ואל תפחדו מאף אחד, זו הצלת נפשות, ובזכות אמונת חכמים נזכה להנצל מכל הצרות שמחכות עדין, ורחמנא לישובן.

היה באומן יהודי בשם ר' משה בר' אברהם חיים, הוא היה מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל, וידע ספורים לאין ספר על רבנו ז"ל, אשר קבל מאביו, שהיה גר באומן; כי רבנו ז"ל כשנסע לעיר ברסלב לגור שם, התאכסן שבת אצל ר' אברהם חיים מאומן, והמשפילים באומן באו אל הבית של ר' אברהם חיים, ושם דבר עמהם רבנו ז"ל וקרבם אל הקדוש-ברוך-הוא. אף שהיו כופרים ואפיקורסים גדולים, אבל בפח הגדול של רבנו ז"ל החזירם בתשובה, והיה זה הרש ברג שהיה מצח הנחש, ודוקטור לנדא, שפפרו בעקר, ורחמנא לצלן, אף-על-פי-כן בכח רבנו ז"ל שבו למוטב. ולר' אברהם חיים היו ספורים רבים מרבנו ז"ל, וספרם לבנו ר' משה, והוא היה מספר את הספורים לר' אברהם בר' נחמן, כי היו מיידים מאד. אחד מהספורים היה, שקדם הגאולה יהיו ועוועים גדולים בעולם. ולצערנו הרב, זה נתקיים במלחמת העולם הראשונה והשנייה, שנהרגו מליונים מאחינו בני ישראל, ודם ישראל נשפך במים, וחסבנו שזהו זה, ונסתים. ובפרט אחר מלחמת העולם השנייה, חשבו שעתה בודאי נגמר הכל, ותהיה הגאולה. כי אנשים עמדו בתאי הגזים, ורחמנא לצלן, והנצולים מספרים, שהיו בטוחים שזהו זה, שם כבר לא היה הפרש בין חרדי אם לאו, הגויים רצו את כלם.

וְתִכְף כְּשֶׁפִּסְקָה הַמְּלַחֶמָה, הָיוּ בְּטוּחִים, שְׁבוּדָאֵי עֵתָה יִתְאַחֲדוּ עִם יִשְׂרָאֵל יַחַד, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, לֹא חָלְפוּ חֲמָשִׁים שָׁנָה מֵהַשְׂוֹאָה, וְאָנוּ רוֹאִים אֶת הַהֶסְתּוֹת הַפְּרוּעוֹת שֵׁשׁ הַיּוֹם בֵּין עִם יִשְׂרָאֵל, לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסְפֹּר, יֵשׁ הֶסְתּוֹת, שְׂאָחַד מִסִּית נֶגֶד חֲבֵרוֹ, בֵּין חֲסִידִים לְחֲסִידִים, בֵּין חֲסִידִים לְלִיטְאִים, בֵּין לִיטְאִים לְלִיטְאִים, בֵּין סְפָרְדִים לְאֲשְׁכְּנַזִּים, בֵּין אֲשְׁכְּנַזִּים לְסְפָרְדִים, וְזֶה אֲשֶׁר מַעֲכָב אֶת הַגְּאֻלָּה!

רְבִקָּה אָמְנוּ בְּכֶתֶה כָּל-כֶּף הַרְבֵּה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתִזְכֶּה לִיְלָדִים, וּמָה כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כה, כב): "וַיִּתְרוּצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, וַתֹּאמֶר: אִם-כֵּן, לָמָּה זֶה אֲנֹכִי" וְגו'. רְצִיטִי לְהַקִּים קְהֵלָה קְדוֹשָׁה כְּזוֹ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂאִין לָנוּ יַעֲסֹק עִם אָף אֶחָד, רַק תּוֹרָה וַתְּפִלָּה. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נט), שֶׁהַצַּדִּיק בּוֹנֶה "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", אָבֵל צְרִיכִים מְאֹד לְשָׁמֵר שֶׁהָרַע שֶׁל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים לֹא יִדְבֹק בּוֹ. כְּמוֹ שֵׁשׁ מְתִיבְתָא דְאַרְעָא, כֶּף יֵשׁ מְתִיבְתָא דְרַקִּיעָא, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סְפָרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן עד): הַמְּקַרְבִּים שֵׁשׁ לְצַדִּיק בְּחַיָּו, הֵם יִהְיוּ מְקַרְבִּים בְּמוֹתָם. וְאָמַר מוֹהֲרַנ"ף קֹדֶם הַסְּתַלְקוֹתוֹ: יִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּצְטַטְרַף לְהַתְקַבֵּץ. וְשֶׁאֵלֹ אֶחָד מִתְּלִמִּידָיו: הֵיכֵן? וְאָמַר: בְּעוֹלָם הַבָּא. אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְחֶרְפָּה, כְּשֶׁנִּצְטַטְרַף לְהַתְאַסֵּף לְמַעֲלָה בְּשָׂמַיִם, וְנִרְאָה שֵׁם אֶת הַחֲלוּקֵי דַעוֹת וְהַפְּרוּדִים שֵׁשׁ בֵּינֵינוּ.

לְזוֹת, כָּל יָמֵי מְזֶה אֲרַבְעִים שָׁנָה, שְׂאֵנִי עֲמַל בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוֹלָה לְפָרְסָם דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי חֲמֵשׁ שָׁנִים, בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, קֹדֶם לְכֵן, הַתְּמַדְתִּי מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְלֹא הָיָה לִי יַעֲסֹק עִם אָף אֶחָד, וּכְבָר אֲרַבְעִים שָׁנָה שְׁבַנִּיתִי אֶת "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", וְרְצִיטִי לְהַקִּים מְקַרְבִּים, שֶׁיִּהְיוּ מְסוּרִים לְרַבְּנוּ ז"ל בְּלֵב וּנְפֶשׁ, וְיִפְיִצוּ אֶת הַסְּפָרִים בְּלֵי שׁוּם בּוֹשָׁה לְכָל עִם יִשְׂרָאֵל, וּלְגַלוֹת אֶת מַעֲלַת הַצִּיּוֹן וְכו'.

וְאֵילֹ עֲלִילוֹת וְחֶרְפוֹתֵינוּ וּבְזִיווֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים הַעֲלִילוּ עָלַי וְכו'. הָאֲרוֹן נוֹשָׂא אֶת נוֹשְׂאָיו, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְלֹא שִׁיף לְמִשְׁף אֶת הָאֲרוֹן. זֶה זְכוּת גְּדוֹלָה — מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהַצִּיל אֶת גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא שְׂרַבְּנוּ ז"ל צְרִיף אוֹתָנוּ, אֲלֵא אָנוּ צְרִיכִים אֶת רַבְּנוּ ז"ל,

וְאִסּוּר שֶׁיְהִי בֵּינֵינוּ אֵי הַבְּנוֹת, וְחֶסְרוֹן אֲמוּנַת חֲכָמִים, וּפְרוּדִים וּפְלוּגִים, וְעַל זֶה אֲנִי מוֹדִיעַ לָכֶם — רַק בְּמָקוֹם שֵׁשׁ אֶהְבֵּה וְאֶחָדוֹת — אֲנִי נִמְצָא, אִם יֵשׁ מְרִיבוֹת — זֶה בְּאֶמֶת גְּאוּת וְיִשׁוּת, שְׁכַל אֶחָד רוֹצֵה לְהַתְנַשֵּׂא עַל הַזּוּלָּת, וּבְאֶמֶת אֵין לוֹ דַּעַת וְשִׁכְל, כִּי מִי שְׂזוֹכֵר, שְׁעוֹד מַעֲט יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ — אוּלַי הַלִּילָה, הוּא הוֹלֵךְ לִישׁוֹן, וְלֹא יָקוּם, אִם אָדָם הָיָה חַי בְּתַחוּשָׁה כְּזוֹ, הָיָה לוֹקַח עִכְשׁוֹ רַגְלָיו, וּבוֹרַח אֶל הַהָר וְהַשָּׂדֶה, וּמִתְבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲצִי שָׁעָה: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זֶה הַלִּילָה הָאֶחָרוֹן שְׁלִי, וּבְאֵילוֹ פָּנִים אֲעֵלֶה לְמַלְךְ, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַיּוֹם לֹא הִתְפַּלְלָתִי בְּמַגֵּן — לֹא שְׁחָרִית, לֹא מִנְחָה, לֹא עֲרֵבִית, לֹא אֲמֵרָתִי תְּקוּן חֲצוֹת, לֹא לְמִדַּתִּי כְּלוּם — לֹא חֲמֵשׁ, לֹא מִשְׁנִיּוֹת, לֹא גִמְרָא, לֹא סְפָרֵי רִבְנוּ ו"ל, אֲנִי מִתְנַגֵּא: 'אֲעֵשֶׂה כְּזֹאת וְכְזֹאת וְכְזֹאת, וְהִנֵּה לֹא עֲשִׂיתִי כְּלוּם, וְאֲנִי כֹבֵד שָׁם וְלֹא כְּאֵן" ... מִי שֶׁיִּחַשְׁבֵּב דְּבָרִים אֱלוֹ, שֶׁהַלִּילָה הַזֶּה זֶה הַלִּילָה הָאֶחָרוֹן שְׁלוֹ, הוּא כֹבֵד לֹא יִרְצֶה לְנַקֵּם בְּאֵף אֶחָד. אֲבָל לְדַאֲבוּנָנוּ הָרַב, בָּא הַסֵּמ"ך-מ"ם, שְׁמִסִּית וּמִדִּית בְּנֵי-אָדָם, וְאוֹמֵר לָהֶם: אַתֶּם תַּחֲזִי עוֹד שָׁנִים רַבּוֹת, וְאַל תִּזְכִּירוּ לַעֲצָמְכֶם אֶת הַמּוֹת וְכוּ' וְכוּ'. וּבְאֶמֶת אֵין שְׂמִחָה גְּדוֹלָה לְאָדָם מִזֶּה — שְׂנֹזְכֵר מִיּוֹם הַמִּיתָה וְכוּ', כִּי יִכּוֹל עוֹד הַרְּבֵה לְתַקֵּן. וְכִידוּעַ, שֶׁר' יִשְׂרָאֵל סְלַנְטֵר, אָבִי הַמוּסֵר, הִתְבוֹדֵד הַרְּבֵה וְטִיֵּל בְּרַחוּבוֹת בְּאֶמְצַע הַלִּילָה, וְהִנֵּה רָאָה אוֹר מִתְנוּצֵץ אֲצֵל הַסַּנְדְּלָר, וְהִתְבוֹדֵד בְּחִלּוֹן, וְרָאָה גַר קֶטָן דּוֹלֵק, וְהַסַּנְדְּלָר עוֹבֵד עֲבוּדָתוֹ, אֲזִי שָׁאֵלוֹ: מִדּוּעַ אֵינְךָ הוֹלֵךְ לִישׁוֹן? וְעָנָה: כֹּל זְמַן שֶׁהֵגַר דּוֹלֵק — אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן. וְיִצְא בַּחוּץ וּבִכָּה, הֲלֹא כְּתוּב (מִשְׁלִי כ, כז): "גַּר הוֹי"ה נִשְׁמַת הָאָדָם", כֹּל זְמַן שֶׁהֵגַר בּוֹעֵר, יְכוּלִים עוֹד לְתַקֵּן. וְלִכֵּן כֹּל זְמַן שֶׁנּוֹתֵר לָנוּ: שָׁעָה, שְׁעֵתִים, חֲמֵשׁ וְכוּ', יְכוּלִים עוֹד לְתַקֵּן הַכֹּל.

וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ מֵאֵד מֵאֵד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּבְפֶרֶט תְּלַמִּידֵי "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", שֶׁאֲצַלְנוּ לֹא תַהֲיִינָה שׁוּם מַחְלוּקוֹת וּמְרִיבוֹת, וּמִי שֵׁשׁ בּוֹ קֶטְטוֹת, שְׁיִלֵךְ מֵהֵיכָן שָׁבָא, אֲצַלְנוּ אֵינְנִי רוֹצֵה שׁוּם מַחְלָקָת, אִם אַתֶּם זוֹכְרִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְפָנֵי תְּקִיעַת שׁוֹפָר הַכְּרוֹזֵתִי: אִם יֵשׁ יְהוּדֵי שְׂשׁוּנָא זוּלָּתוֹ, אֵין לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת בְּד'

אמותי. כי כל מה שייקרה לעם ישראל, לא תקום צרה פעמים, זה רק מפאת שנאת חנם, שאחד שונא את זולתו, ואם לא נקבל על עצמנו לאהב זה את זה, אנו אשמים בכל צרות ישראל, ולכן אני מבקש שאצלנו, תלמידי "היכל-הקדש", לא תהיה שום מחלוקת, ושום מריבות ואי הבנות.

אין דבר מגנה ומלכלך כמחלוקת ומריבות, אנו נמצאים עתה במצב קשה מאד, אין יום שלא ישפך דם ישראל בפנים, וכל אחד מחטט אחר עוונות, והנה בשביל עון אחד אנו סובלים — שנאת חנם! שונאים זה את זה על לא דבר, על גאות וישות וכבוד, כל אחד רוצה להתגדל על הזולת, אוי לאותה בושה, אוי לאותה חרפה, להיכן הגענו, שבשביל כבוד סרוח, שהיום כאן ולמחר בקבר, צריכים לעורר מחלוקת. ישנם אנשים שמתפרנסים מזה, כמו הסמ"ך-מ"ם ביבנאל וכדומה. אנו נמצאים בצרה גדולה מאד, רוצים לסגור לנו את האולם והכולל שפתחנו למטה, כולל לתפארת, ישיבה מצליחה, ועתה פתחנו עוד כולל לתלמידי "דמשק אליעזר", שנקרא "אור לצדיק", והסמ"ך-מ"ם מאד מפחד, שיהיה קבוץ של אנשי שלומנו, שאוהבים זה את זה וכל מגמתם תורה תפלה, ולזאת עושה כל מיני מאמצים, שיהיו בינינו חלוקי דעות ומריבות, לזאת אבקש את כל אנשי שלומנו, תעשו כל הפעולות להיות באהבה ובאחדות, ואז שיהי "היכל-הקדש", כל זמן שאין אחדות, לא שיהי "היכל-הקדש", זה רק קבוץ של אנשים מלאי טמאה וזהמה וכו', אם אדם חטא רק פעם אחת בחיים, כבר מוליך אחריו קפת שרצים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמא), ובפרט כשאדם חטא חמש או עשר פעמים, רחמנא לצלן, ובפרט שאדם חטא מאה פעמים, ועבר על כל התורה בלה, ובפרט הערב-רב שאינם מנשמות ישראל, שעקרו מהם את האמונה והיהדות, הפריצות, שקוץ, תעוב וערם, שקורה עכשו, התירו עריות בפרהסייה, מדברים פתוח נגד הקדוש-ברוך-הוא, זורקים מתים מקבריהם, אלוי הערב-רב, הגלות הגדולה ביותר, אז כמה משחיתים וקלפות רצים אחר בני-אדם כאלו, שחטאו כל-כף הרבה, ומה נותר לנו? רק אהבה ואחדות, שנתאחד

יחד, נפסיק עם השנאת חנם ועם הקנאה. ולכן אתחנן אליכם, אם אתם רוצים להנצל מחבלו של משיח, שלא יאנה לכם שום רע, תקחו את הקמיע, ואני חזק בזה, ותפיצו את זאת עם הקונטרסים ועם הספרים שיידעו ממי זה יצא, שלא יחשבו שזה מאיזה רמאי צבוע שעובד עליכם. ברוך השם, איננו צריכים את הכסף מאף אחד. מקדם ספר לי זה שאחראי על הבניה, ההכרח לומר שאני רואה שזה לא דבר טבעי וכו', כי לפי התכנונים עוד לא היינו צריכים להגיע לזה, והנה כבר יצקו וכו', אבל הסמ"ך-מ"ם עושה את שלו ברשעות גדולה מאד, ועמו ביחד הרע-בנים, ולכן ההכרח לומר — אל תאכלו שום בשר שאין עליו הכשר מרב מסמך, כי זה ודאי טרפה, ובשר חמורים וסוסים וגמלים, ואינני מפחד לומר את זאת בפומבי, כי אני רואה מה קורה בבניאל, שמו שמים! טמא מטמא, איש בליעל.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר את עם ישראל מכל מיני פגועים ומשחיתים, ויאמר למלאך המשחית: הרוף, אבינו מלפנו קרע רע גזר דיננו.

הייתי מציע לאנשי שלומנו לומר מזמור ק"ט בתהלים, שמזמור זה אמר דוד המלך על שונאיו. יהי רצון מלפני הוה"ה אלקינו, שכל אלו השונאים שונאי ישראל, המחזירים שנאה בעם ישראל, וגורמים פרוידים בין נשמות ישראל, שמציקים לעם ישראל, ורוצים לסגר לנו את המוסדות, האולם שמחות שנכנה לעניים ואביונים, רוצים לסגר את הפולל והישיבה שלומדים שם תורה, והמוסדות של הכל פיהם של תינוקות של בית רבן, שכל הקללות שדוד המלך קלל את שונאיו, שיפלו על אלו הרשעים הארורים, שרוצים להעביר את ציון רבנו וכו', שיעקרו מן העולם, ונזכה כבר לגאלות וישועות עם ישראל, אמן ואמן!

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כה תז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם רִבִיעִי לְסֵדֶר שְׁלַח, כ' סִינּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת צְרִיכָה לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדְךָ וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאֶף שְׂמֵצוֹת הַשִּׂמְחָה הַיָּא הַמְצִינָה הַכִּי קָשָׁה, כִּי בְּזֶה תְּלוּיּוֹת כָּל הַמְצִוּוֹת, וְלִהְפֹךְ כָּל הַטְרָחָה בָּאָה לְאָדָם "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה מְרַב כָּל" (דְּבָרִים כח, מז), וְלִכֵּן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מַדַּת הַשִּׂמְחָה, וְהַעֲקֹר לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחָה, הוּא לְדַבֵּר תְּמִיד מִשִּׂמְחָה, אֶת צְרִיכָה לְדַבֵּר עִם הַשִּׂכְנוֹת וְהַחֲבֵרוֹת הַכִּי טוֹבוֹת שְׁלָךְ רַק מִמַּדַּת הַשִּׂמְחָה, וְאֵל תְּדַבְּרִי מִבְּעִיּוֹת, אֵין דְּבַר כְּזֶה בְּעִיּוֹת, יֵשׁ רַק שִׂמְחָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶצְלוֹ נֹאֲמֵר (דְּבָרִי-הַיְמִים-א' טז, כז): "עֲזוּ וְחַדְדוּהָ בְּמַקוֹמוֹ"; וְלִכֵּן כְּשִׂמְדַבְּרִים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִכְנָסֶת בְּאָדָם רַק שִׂמְחָה, וְכִשְׂאָדָם מְדַבֵּר רַק מִשִּׂמְחָה, אֲזִי הוּא מְדַבֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִשְׂמְדַבֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי הוּא מְדַבֵּר רַק מִשִּׂמְחָה, וְזֶה יְסוּד בְּבְרִיאוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף גַּם-כֵּן, כִּי תִכְףּ-וּמִיד כְּשִׂאָדָם בְּשִׂמְחָה, אֲזִי גַם הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ בְּיַחַד מִתְחַבְּרִים, וְזוֹכִים לִהְיוֹת כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְפָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְעַל כֵּן תִּשְׁתַּדְּלִי לְדַבֵּר רַק מִשִּׂמְחָה, וְאֵל תִּחְשְׁבִי מִשׁוֹם שְׂטִיּוֹת, כִּי תִאֲרִיכִי יָמִים וְשָׁנִים, וְעוֹד תִּהְיִי סַבְתָּא בְּרִיאָה, שְׂתִזְכִּי לְרִאוֹת נִינִים, רַק תִּתְחַזְּקִי.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, שְׂאֵת תִּתְחַלִּיל לְדַבֵּר עִם זוּלָתְךָ, הֵינּוּ לְקַיִם אֶת מֵאֲמַר הַתְּנָא (אֲבוֹת ד, טו): הָיוּ מְקַדִּים שְׁלוֹם לְכָל אָדָם, הֵינּוּ לְכָל אִשָּׁה וְאִשָּׁה אֶת תְּקַדִּימִי בְּשְׁלוֹם, וְתִתְחַזְּקִי וְתַעֲזוּדִי וְתִשְׁמַחִי אוֹתְךָ, וּבְזֶה שְׂתַעֲסֻקִי בְּמַצְנֵה הַקְדוּשָׁה הַזֶּה — לְחַזֵּק וְלֵאמֹן וְלַעֲזוּד אֶת אַחֲרִים, עַל-יְדֵי-זֶה גַם לָךְ יִהְיֶה חֲזוּק, וְלִכֵּן רְאִי לְקַיִם אֶת זֹאת, וְאֲזִי תִרְאִי יְשׁוּעָה גְדוּלָה.

בַּעֲנַן בַּעֲלֵךְ, אֶת צְרִיכָה לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וּלְהַגְבִּיחַ אוֹתוֹ
וְלֹא לְהַשְׁפִּיל אוֹתוֹ, כִּי מִשְׁפִּילִים אוֹתוֹ מִכָּל צַד, וְהוּא צָרִיךְ אִשָּׁה
שֶׁתַּחֲזֵק אוֹתוֹ, וְאִם אֶת תַּחֲזִיקֵי אוֹתוֹ, גַּם הוּא יַחֲזֵק אוֹתָךְ, כִּי כַּמָּיִם
פָּנִים אֶל פָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם (מִשְׁלֵי כז, יט).

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחֵי דְרַכְךָ בַּחַיִּים.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כה תח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שֶׁלַח, כ' סִינּוֹן ה'תשנ"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ כַּפְּשׁוּטוֹ
וּכְמִדְרָשׁוֹ ר' ... גֵּרוֹ יִזְרַח וַיֵּאִיר.

הַיּוֹם קִבַּלְתִּי אֶת סֵפְרוֹ הַיְקָר שֶׁזָּכָה לְהוֹצִיא לְאוֹר "שׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה". מָה אָמַר לָכֶם! אֲשֶׁרִיכֶם וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם, שְׂזִכִּיתֶם לְלֶקֶט
אוֹצַר גְּדוֹל וְנִפְלֵא פְּנֵה הַמְדַבֵּר מִמַּעַלֵּת הַתְּפִלָּה, וְאִיךְ שֶׁתְּפִלָּה
פּוֹעֵלֶת, וְכֵן הֶעֱתִיק הַרְבֵּה מִסִּפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, אֲשֶׁר יְדוּעַ, כִּי הֵיִסוּד
אֶצֶל רַבְּנֵי ז"ל הָיָה רַק תְּפִלָּה, וְאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מו):
שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו
אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה שֶׁתְּפַנֵּה לוֹ הָאֱמוּנָה
הַקְדוּשָׁה, וּבִפְרוּשׁ גְּלֵה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב): "וּבְאֵמַת
אִם הָיָה יוֹדֵעַ הָאָדָם יְדִיעָה בְּלִב שְׁלֹם, שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, וְדַאי הָיָה
מִתְפַּלֵּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוֹלָה, וְהָיָה מְדַקְדָּק מְאֹד לְכוּן אֶת דְּבָרָיו,
וּבְשִׁבִיל שֶׁהָאָדָם אֵינּוּ יוֹדֵעַ זֹאת יְדִיעָה בְּלִב שְׁלֹם, בְּשִׁבִיל זֶה אֵינּוּ
מִתְּלַהֵב כָּל-כָּף, וְאֵינּוּ מְדַקְדָּק כָּל-כָּף, וְכָל אֶחָד לְפִי מַעוּט שְׁכָלוֹ
וַיְדִיעַתוֹ, כֵּן הַתְּלַהֲבוֹתוֹ וְדַקְדוּקוֹ. וּבְאֵמַת מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ
לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מְרַגֵּישׁ עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְעַל-כֵּן יָפָה עֲשֵׂה כְבוֹד מַעֲלָתוֹ, שֶׁחֲבֵר וְלֶקֶט מִכָּל-כָּף

הַרְבֵּה סִפְרִים, רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, צְדִיקִים וּבַעֲלֵי מְקַבְּלִים וְכוּ' וְכוּ'
 אֶת מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁסַפְּרוּ יִתְקַבֵּל לְרַחֲמִים
 וּלְרַצוֹן לְפָנָי אֲדוֹן כָּל, וּמִמִּילָא יִקְבַּל בֵּין גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

הַעֲרָה שֶׁל אֶהְבֶּה: בְּעִיּוֹן תְּפִלָּה הִבִּיא מֵאוֹת צִיּוּנִים לְסִפְרִים
 יִקְרִי עֶרְךָ הַמְדַבְּרִים מִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה, וְכָתַב עֵינַי וְכוּ' וְכוּ', הִיָּה
 טוֹב מְאֹד, אִם הִיָּה יָכוֹל לְפַעֲנַח אֶת כָּל זֹאת, כִּי בְּנֵי-אָדָם רְצוּצִים
 וְשׁוֹבֵרִים בְּדוֹר הַזֶּה, וּבִקְשֵׁי יֵשׁ לָהֶם זְמַן לְהַסְתַּכֵּל בְּסִפֵּר, וְאִם זְכִיתֶם
 כְּבָר לְהִיּוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל הַסִּפְרִים הַקְּדוֹשִׁים, כְּרַצוֹנֵנוּ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל (עֵינַי
 שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כח), הִיָּה טוֹב מְאֹד לְפַעֲנַח אֶת כָּל הַצִּיּוּנִים בְּאִפְּן
 שִׁיְהִיָּה שְׂוֵה לְכָל. הַהֲעֲרָה הַזֹּאת הִיא רַק לְחֻזֵק, כִּי הַסִּפֵּר הוּא גִפְּלָא
 עַד מְאֹד.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
 מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל מַעֲלָתוֹ, שִׁיזְכֶּה לְחַבֵּר עוֹד סִפְרִים כַּהֲנֵה וְכַהֲנֵה,
 עַל מַעֲלַת הַתּוֹרָה, וְעַל מַעֲלַת הַשְּׂמִיחָה, וְעַל מַעֲלַת הָאֱמוּנָה, כִּי
 בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ כָּל סִפֵּר וְסִפֵּר שְׂמַחְבָּרִים, הוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד,
 כְּמוֹ שְׂאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), יֵשׁ סִפְרִים,
 וְעִתִּידִים לְהִיּוֹת סִפְרִים, וְכֻלָּם נִצְרָכִים לְעוֹלָם, עֵינַי שָׁם.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כַּה תַּט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁלַח, כ' סִיּוֹן ה'תשנ"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה נִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר הַנִּעְלָה,
 יְדִידִי וַיְדִיד ה' יִתְבָּרַךְ, הַעוֹסֵק לְקַרֵּב רְחוּקִים תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׂכִינָה, ר'
 ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתְּבְּכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ הַטוֹב
 מִכֶּם.

מָה אֲמַר לָכֶם! הַסִּפֵּר שְׁשַׁלְּחֶתֶם לִי "כְּתַנַּת פְּסִים" הוּא גִפְּלָא

מאד, ראו לחבר עוד חלקים מהם, כי הספר הזה נצרך מאד לדור הצעיר ובפרט בארצנו הקדושה, לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, ולהחזיר עטרה לישנה.

זה זמנים שיש בדעתי לחבר ספר "מהי חסידות ברסלב", ולכן אני מבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שיתן לי את הפנאי ואת הרחבת הדעת, שאזכה לחבר ספר כזה, כי בעזרתו וברוב הרבים, נדבקו אל אנשי שלומנו היקרים הרבה משגעים ומטרפים וכו' וכו', וגורמים בזיונות לכל דבר רבנו ז"ל, וצריכים פעם ולתמיד לפרסם באמת מהי דעת רבנו ז"ל, ומה רוצה רבנו ז"ל; כי באמת חכמינו הקדושים אמרו (אבות ב, ה): לא עם הארץ חסיד, מי שאינו לומד, אינו יכול להתפאר שהוא חסיד, ובפרט מי שרוצה להקרא על שם רבנו ז"ל, עליו ללמד הרבה את ספרי רבנו ז"ל, אחרת הוא עם הארץ ובור.

עם בעלי תשובה צריכים ללמד הרבה הלכה, שיגיעו איהם להתנהג, ובשביל זה רבנו ז"ל הקפיד מאד על למוד פוסקים, וזה היסוד בחסידות ברסלב, שלא יחסר לאדם יום אחד מבלי למוד שלחן ערוך. ועל-כן מה טוב ומה נעים, אם ילמד עם תלמידיו בכל פעם הלכות. וכבר ידוע, שהאיש האלקי רוח אפנו היבן איש חי שלב בתוך דרשותיו הלכות הנוגעות לעבדא ולמעשה, וכן היו עוד מחברי ספרים, שחברו ספרים בדברי מוסר, וכוללים בדבריהם הלכה לעבדא ולמעשה, אשריהם ואשרי חלקם!

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ברוך רחמנא, שזכנו לסיים את כל החבור הנפלא הזה, והוא כרך ק"ח יזכנו השם יתברך לסדר עכשו לדפוס את כרך ק"ט להגדיל תורה ולהאדירה.

אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא.

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

חֵלֶק ק"ח

ג פֶּתַח דְּבָר . . . . .

ה הַקְדָּמָה . . . . .

יא כַּה רַד . . . . .

מכתב פללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יבאר גדלת מעלת רבנו ז"ל, אשר מגלה את הקדוש-ברוך-הוא בגלוי כזה, שעוד לא היה בעולם, ומעורר את האדם מן השנה לעבד אותו יתברך, אשר זה פח הצדיק, שיכול להראות לאלו שגכשלו, שהם עדין קרובים אליו יתברך, וירחיק מן הגאות, אשר מקורה בגאונה, ויבאר מהו חמץ ברוחניות, שגה כלל המריבות והפרודים, שרש הסמ"ך-מ"ם ומטרתו — להרבות במחלקת, רחמנא לצלן, שגהו העון החמור ביותר.

לג כַּה רַה . . . . .

ישלח עוד חמר על פרוש "חסדי אבות", ויבאר שענין ההדפסה הוא דבר האבד, ולכן אפלו בחל המועד מתר לכתב אודותיו, ויחזק מאד כי גדול אדוננו ורב להושיע.

לד כַּה רַו . . . . .

ייעץ אודות משפירת הדינה, ויחזק לידע, שהפל זה נסיונות מן השמים, והעקר — להחזיק מעמד ולא להשבר.

לה כַּה רַז . . . . .

ישלח למדפיסים עוד כמה משניות בפרקי אבות, ויקנה שיתגלה כבד האור הגנוז לכל העולם כלו.

לו כַּה רַח . . . . .

ידבר אודות הזוגות הצעירים שזקוקים להדרכה, ויקנה לחדש את הפולל בעבורם, וכן לחיכם לילך לשעור בטוהרת המשפחה, כי כל פונתו להקים דור עובדי השם יראים ושלמים.

תִּכְן הַעֲנִינִים

- כה רט** . . . . . לז
 יחזק אם ששִׁלְחָה לְלַמַּד אֶת בְּנֵה לְלַמַּד בִּישִׁיבְתוּ.
- כה רי** . . . . . לז
 יבָּאָר מְנַהֵג אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּלִיל שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח לְהַתְקַבֵּץ וְלוֹמַר שִׁירַת הַיָּם, וְדַרְכּוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י"ג, וְכֵן הַלְכָה ד' בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, תּוֹלְעִים וְכוּ' וְכוּ'.
- כה ריא** . . . . . לח
 מְכַתֵּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְבָאָר גְּדֹל הַזְכוֹת שְׁלָנוּ לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר אִם בְּאַמַּת מְקַרְבִּים אֵלָיו ו"ל, אֵין דְּרָגָה בְּעוֹלָם, שְׁלֹא הָיָה מְבִיאֵנו אֵלֶיהָ, וְיְבָאָר שְׁעֲצוֹת הַצַּדִּיק, הֵן עֲצוֹת מִהַעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַצַּדִּיק דָּר יוֹתֵר שֵׁם מִפֶּה, וְיוֹדֵעַ מָה חָשׁוּב שֵׁם לְמַעַלְהָ, וְלִכֵּן הָעֵקֶר לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הָעֲצוֹת, כִּי אֵין לוֹ אֵינְטֵרֶסִים אִישִׁים כְּלָל, וְהוּא מְלַמְּדֵנוּ לְהִזְהַר מְאֹד, שְׁלֹא יִטְעֶה אוֹתָנוּ הָעוֹלָם, וְכִיצַד לֹא נִטְעֶה עֲצֵמְנוּ? עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, שְׂאֻז נִכְנַסְתָּ אִמַּת בְּלֵב, וְלִהְתַּמִּיד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר רַק בְּזֶה תְּלוּיָהּ הַהַתְקַרְבוֹת אֵלָיו ו"ל.
- כה רבי** . . . . . מט
 יחזק על מדת השמחה, אֲשֶׁר הִיא רְפוּאָה לְכָל, וְלְדַאֵג לְחַמוּם הַמְקַרְהָ.
- כה ריג** . . . . . נ
 יִשְׁבַּח מְאֹד הָעַמּוּד שֶׁל "חֲסִדֵי אָבוֹת" וְכוּ', וְיֵאחֲל רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּזִכּוֹת הַהַדְפָּסָה.
- כה ריד** . . . . . נא
 יתן הנחיות לגבי כּפּהּ מְקַצּוּעוֹת הַלְמוּד, שֶׁהַכְרַח לְלַמַּד עִם הַבְּנוֹת — הֵן מְקַצּוּעוֹת קָדֵשׁ וְהֵן חֵל.
- כה רטו** . . . . . נג
 מְכַתֵּב לְבְנוֹת הַתִּיכוּן, וְכוּ' יְבַקֶּשֶׁן לְהַתְמִיד בְּלְמוּדִים — הֵן מְקַצּוּעוֹת חֵל וְהֵן קָדֵשׁ, כִּי זֶה חָשׁוּב מְאֹד לְעַתִּיד הַחַיִּים.
- כה רטז** . . . . . נד
 יבָּאָר לְמְנַהֵל גַּם-כֵּן אוֹדוֹת מְעַרְכַּת הַלְמוּדִים, אֲשֶׁר הִיא נְחוּצָה מְאֹד, וְיִחֲזַק שְׁלֹא לְהִשְׁבֵּר עַל אֶף שְׁעוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר.

- כה ריז** . . . . . נה
 יורה לנמצען לטפל בעניני חמום המים למקנה, ולנהג בחכמה, שהצבור יהיה מרצה, ולא יתלונן.
- כה ריח** . . . . . נה
 יבקש את הורי הפלה להשתתף גם-כן בהוצאות הדירה, ולהקל על הצד השני כפי יכלתו.
- כה ריט** . . . . . נו
 יבשר להורים על הצלחת בנם בלישיבה, ויאחל הצלחה לבת הלומדת בסמינר וכו'.
- כה רכ** . . . . . נז
 יספר אודות הבחורים שלומדים בקדשה ובטהרה בלישיבה, וייעץ בענין פָּרְטִי.
- כה רכא** . . . . . נח
 ימנה שלים לבקש עזרה מפלוני לתקן את עניני הדת ביבנאל, שהרב המקומי אינו דואג להם.
- כה רכב** . . . . . נט
 ישבח הנמצען על שמרביץ תורה ברבים, ויברכו ויאחלו.
- כה רכג** . . . . . ס
 יבאר, שפדי להנהיג קהלה, צריכים חכמה עמקה, לתת לכל אחד הודמנות להתבטא, ואם יהיה שתוף פעלה מכל אנשי שלומנו, אז יצליחו.
- כה רכד** . . . . . סא
 ייעץ לעשות ועדות בין אנשי שלומנו, וכל אחד ירשם עצמו לאיזו ועדה הוא מענין להכנס, וכך יוכלו לשפר את תנאי הקהלה ולהצליח ולשגשג.
- כה רכה** . . . . . סג
 יורה להתחזק, ולהודות על החסד חנם שעשה הבורא יתברך שמו לנמצען, שזכה לחתן את בנו, ויברכו שכן יזכה בשאר הילדים.
- כה רכו** . . . . . סד
 מכתב כללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יעוררם לשמח כל השנה, על שזכו לקים את מצוות חג הפסח, וכן יבקש לשמר על אחדות הקהלה,

תַּכְּן הַעֲנִינִים

כִּי הִרְבֵּה קָנִים אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁבֵּר, וְלִהְיוֹת שׁוֹנוֹת שִׁיעֲסֻקוּ בְּנוֹשְׂאֵים
הַנוֹגְעִים לְשִׁפּוֹר תַּנְּאֵי הַקְּהֵלָה. וְלִשְׁמֹר מְאֹד מֵאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת,
וְלִהְצִטְרֵף לְלַמֵּד בְּכוֹלָל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

כה רכז . . . . . סט

יִצְטַעַר עַל מַה שְּׂאֲרַע, וַיַּעֲזֹר הָעֵקֶר לְשִׁמּוֹר עַל הַשְּׁלוֹם-בַּיִת, אֲשֶׁר אָז
הִשְׁכִּינָה וְהִבְרָכָה מְצוִיּוֹת בּוֹ, וַיּוֹרֶה לְהִתְמַיֵּד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל
חֻלְקֶיהָ, וְלִשְׁיַח בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

כה רכח . . . . . ע

זִיזִיר מְאֹד לְקִנְיֵם מְצוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה, וְלֹא לְזוּז
כִּהוּא זֶה מִהַשְּׁלָחַן עָרוֹף, וְלִהְקַפִּיד עַל תְּפִלָּה בְּמַגִּין, וְהַתְּמִדָּה בַּתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְלִמּוֹד תְּלִמוּד, הַשׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם.

כה רכט . . . . . עב

יַעֲזֹר עַל הַדְּבָקוֹת בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְזֹאת — עַל-יְדֵי הַתְּמִדָּה בַּתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְהַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת.

כה רל . . . . . עג

יִחַזַּק עַל אֶהְבָּה וְהִבְנָה הַדְּדִית.

כה רלא . . . . . עג

יַעֲזֹר עַל לְמוּד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֵן שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, הֵן ח"י
פְּרָקִים מְשֻׁנְיּוֹת, הֵן תְּלִמוּד, אֲשֶׁר שׁוֹרֵף אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת, וְכֵן לְהַתְּפַלֵּל
בְּמַגִּין, וְלִהְתְּבוּדַד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כה רלב . . . . . עה

יִוֶּרֶה עַל שְׁלוֹם-בַּיִת, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוּד, וְלִהְתְּמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
וְלִהְתְּפַלֵּל בְּמַגִּין עָרֵב וְבָקֵר.

כה רלג . . . . . עו

יִוֶּרֶה לְנַמְעֵנִים לְמַסֵּר וּפְשֵׁם לְקָרֵב אֶת הַנֶּעַר אֶל הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר
זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁל הָאָדָם, הַבַּעַל יִקְרַב אֶת הַבְּחוּרִים, וְהָאִשָּׁה אֶת
הַבְּנוֹת, כְּדָגְמַת אֲבָרְהָם וְשָׂרָה.

כה רלד . . . . . עז

מִכְתָּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יִבְאָר גְּדֻלַּת מַעְלַת רַבְּנוּ ו"ל,
וּכְדַבְּרֵי מוֹהֲרַנ"ף ו"ל, כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, יִהְיֶה רַעַשׁ גְּדוֹל מְדַבֵּר
רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, וּבְאֵמַת אָנוּ רוֹאִים שְׂדֵכֵר רַבְּנוּ ו"ל מִתְּפָרְסֵם מְאֹד,

וּבִוּדָאֵי זֶה לְעִמַּת זֶה גַּם הַטְּמָאָה מִתְּפַשְׁטָת, אָךְ לֹא יוֹעִיל לָהּ שׁוּם דְּבָר, אֲנַחְנוּ נִפְיֵץ וְנִמְשִׁיךְ לְגִלּוֹת אֶת דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל בֵּיתֵר שְׂאֵת וְעַז, עַד שֶׁכָּל עִם יִשְׂרָאֵל יֵשׁוּבוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ.

כה רלה . . . . . פו
יִתֵּן הַוִּרְאוֹת כִּיֶּצֵד לְעַמֵּד אֶת הַסֵּפֶר "חֲסֵדֵי אָבוֹת" פְּרוּשׁ עַל פְּרָקֵי אָבוֹת.

כה רלו . . . . . פז
יִחְזַק הַנִּמְעָנָת הָעוֹבְדָת בַּמְעוֹן, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר לְבִסּוּף עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, וְאֲשֶׁרֵי הָעוֹסֵק בְּצַרְכֵי צְבוּר, אֲשֶׁר יִקְבַּל שְׂכָרוֹ מִשְׁלָם.

כה רלז . . . . . פח
יִחְזַק עַל שְׁלוֹם-בֵּית וְהַבְּנֵה הַדְּרִית, וְלִלְמַד אֶת הַהִלְכוֹת בְּעֵינֵי טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, אֲשֶׁר הֵן נְחוּצוֹת מְאֹד.

כה רלח . . . . . פט
יִבְקֹשׁ לְקַבֵּץ אֶת הַבְּנוֹת לְשִׁמְעַע שִׁיחָה בְּעֵינֵי אֱמוּנָה וַיִּרְאֵת שְׁמַיִם.

כה רלט . . . . . צ
יִחְזַק עַל שְׂמִיחָה וְהַדְּבוּר בֵּינוֹ לְבֵין קוּנּוֹ.

כה רמ . . . . . צ
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יִבְקָשׁם לְהִתְאַחַד יַחַד, אֲשֶׁר זֶה יִקְרַב אֶת הַגְּאֻלָּה, וְכֵן לְדוֹן זֶה אֶת זֶה לְכַף זְכוּת, וַיַּעֲזֹר עַל לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְתִפְלָה בְּמִנְיָן.

כה רמא . . . . . צו
יַעֲזֹר הַנִּמְעָן לְהִתְחַזֵּק מִכָּל הָעוֹבֵר עָלָיו, וּבִוּדָאֵי עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל יִזְכֶּה לְתַקּוּן, וַיַּעֲזֹר לְכַבֵּד אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא לְצַעֲרָהּ, חַס וְשְׁלוֹם, וְלִשְׂיחַ בֵּינוֹ לְבֵין קוּנּוֹ כֹּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, וְאִזּוֹ יִרְאֶה נְסִים נְגִילִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא.

כה רמב . . . . . צז
יִזְדֶּה לְנִמְעָן עַל פְּעֻלוֹ שֶׁמִּרְבִּיץ תּוֹרָה לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיִּחְזְקוּ עַל אֱמוּנָה פְּשוּטָה וְתִפְלָה, אֲשֶׁר עַל יְדֵה בְּטָלִים לְגַמְרֵי אֶל עֶצֶם עֲצָמֵיחַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

כה רמג . . . . . צט
יִזְדֶּה לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן כֹּל, שֶׁזְּכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר מְלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, וּמִחֲדִיר בְּנוֹ אֱמוּנָה וַיְדַבְּקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ.

- כה רמד** . . . . . קא
 יחזק פלה קדם חתנתה להרבות בתפלה, שהכל ילך בנקל ובהצלחה גדולה, כי התפלה עושה רשם גדול בשמים.
- כה רמה** . . . . . קב
 יורה להתחזק בכל העובר, ובפרט בגיל ההתבגרות, אשר הוא קשה לבני הנעורים, על-כן צריכים הרבה חזק, ולא לפל בדמיונות ובספקות.
- כה רמו** . . . . . קג
 יחזק פלה להרבות בתפלה, אשר היא בוקעת פל הרקיעים.
- כה רמוז** . . . . . קד
 יחזק על למוד תורה שעורים כסדרן, ושיחה בינו לבין קונו.
- כה רמח** . . . . . קה
 ישבח תכנית הלמוד של סדר הקיץ בפולל, ויאחל הצלחה רבה.
- כה רמט** . . . . . קה
 מכתב כללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יבארם דברי רבנו ז"ל, שאמר, שבקיץ טוב מאד להיות איש פשוט בין העשבים, ויפליג במעלת ההתבודדות, אשר על ידה מגיעים למדרגות גבוהות, אשר אז הסמ"ך-מ"ם תפץ ללכדו ברשתו, וברגע שאדם נחלש מעבודת השם יתברך, גם הסמ"ך-מ"ם עוזב אותו, ויעורר על למוד התורה הקדושה — מקרא, משנה, גמרא, מדרש, זהר ותקונים, אשר אין תענוג גדול מזה, ויחזק על אחדות ואהבה בין איש לרעהו, אשר זה הסימן ששבנו בתשובה, כשאנו אהבים פל יהודי, ורוצים לעזור ולקרבו אליו יתברך, ולכן יעזור מאד על הפצת אור רבנו ז"ל, אשר זה יביא מליון יהודים לראש השנה לרבנו ז"ל.
- כה רנ** . . . . . קכב
 יבקש לעשות שלום בין איש לרעהו, ולדון לכף זכות זה את זה, ויתפלא על ששומעים מרופא שאיננו ירא שמים פסק הלכה, ויחזק על למוד קונטרס בכל יום, ולהתחזק מאד, ובדאי אחר הרע יבוא הטוב.
- כה רנא** . . . . . קכג
 יורה למורה להמשיך להתדיר בתלמידות יראת שמים, ולהעזר בספר "חסדי אבות", שהוא מלא דברי מוסר ויראת שמים והדרכות נכונות.

כה רנב . . . . . **קכד**
 יחזק מאד, שלא לפל בַּיָּאוֹשׁ וּבַדְּכָאוֹן בְּעֵנִין פְּרָנְסָה, ויעורר לשמח על
 שֶׁהִתְחַתֵּן הַבֵּן, וְלַחֲיוֹת בְּשָׁלוֹם, וְלַהּוֹת דְּגָמָא לַזּוּג הַצָּעִיר.

כה רנג . . . . . **קכה**
 יחזק אֶת הָאוֹחֹז בְּמוֹשְׁכוֹת, וְנוֹשֵׂא בְּעַל הַצָּבוּר, שְׁלֹא לְהַשְׁבֵּר כָּלֵל מִקְּשֵׁי
 הַנְּטִל, כִּי זֶה עֲדִיף מִלְּהַתְעַנּוֹת תַּעֲנִיּוֹת, וְהַעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צָבוּר — פְּעוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה, וְזוֹכֵה לַעֲשִׂיּוֹת וְכוּ'.

כה רנד . . . . . **קכו**
 יחזק מאד שלא להשבר כָּלֵל, כִּי כִּף הוֹלְכִים חַיִּים — וְיֵהִי עָרֵב וְיֵהִי
 בָּקָר, קָדָם זֶה חֶשֶׁף, וְאַחֲרֵי-כֵן אֹר, וְחוֹזֵר חֲלִילָה, וְיֵמִי שְׁזוּכָה לִידַע זֹאת,
 אֵינּוּ נִשְׁבֵּר כָּלֵל, וּבְרַגַע שְׁאֵדָם מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לֹא חָסַר לוֹ
 מְאוֹם.

כה רנה . . . . . **קכז**
 יוֹרָה לְהַמְנִיעַ מִמְּחֻלְקָת, וְלֹא לְהוֹסִיף שֶׁמֶן עַל הַמְדוּרָה, אֲלֵא לְחַכּוֹת
 לְבוֹאוֹ, שְׂאוֹ יִסְדֵּר הָעֲנִין עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב.

כה רנו . . . . . **קכח**
 יֵאָחַל רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְיוֹרָה בְּעֲנִינֵי הַדְּפָסָה.

כה רנז . . . . . **קכט**
 יִנְחָה בְּעֵנִין הַקְּהֵלָה, וְיִחֲזַק כִּי אַחַר הִרְעָה יָבוֹא הַטּוֹב, וְהַעֲקָר יִבְאָר, שְׁצָרִיכִים
 חֲכָמָה עֲצוּמָה כְּשֶׁלְּמָה הַמְּלִיךְ לְהִנְהִיג קְהֵלָה, וְלִשְׁחוֹת בֵּין הַטְּפוֹת...
כה רנח . . . . . **קל**

יִבְאָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וְשׁוֹב לְהִתְחַזֵּק וְשׁוֹב לְהִתְחַזֵּק,
 וְזוֹ הַתְּרוּפָה, הַעֲקָר לֹא לְהַשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר, וּבַפְּרָט הָעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי
 צָבוּר — זֶה הַתְּקוּן הַכִּי גָדוֹל.

כה רנט . . . . . **קלא**
 יחזק מאד על מַדַּת הַשְּׂמֻחָה, אֲשֶׁר הִיא רְפוּאָה לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין
 בְּרוּחָנִי.

כה רס . . . . . **קלב**
 יוֹרָה לְשָׁנִים לְהַשְׁלִים בִּינֵיהֶם, וְלְהִתְרַחֵק מֵאֵד מִמְּחֻלְקָת וּמְרִיבוֹת.

תַּכְּן הָעֲנִינִים

כה רסא . . . . . קלג
 יאחל רפואה שלמה, ויורה לבדק את התפליין והמזוזות, ויאחל אריכות
 ימים ושנים.

כה רסב . . . . . קלג
 יעורר לנדבק עצמו בו יתברך, ולהתחזק באמונה, אשר על-ידי-זה
 נתרפאים מכל המחלות.

כה רסג . . . . . קלה
 יורה להיות בשמחה תמיד, אשר השמחה היא הרפואה, וכן לקבץ
 לעצמו שעורים בסדרן בכל חלקי התורה הקדושה, כי התורה מעשרת
 בגשמיות ומכל שכן ברוחניות.

כה רסד . . . . . קלו
 יפליג במעלת למוד התורה הקדושה, אשר אין טוב הימנה, ודף גמרא
 ביום, הוא הארה לנפש, רוח ונשמה וכו'.

כה רסה . . . . . קלו
 יפליג במעלת חנוך ילדי ישראל, אשר אין למעלה מזה, ויורה להתאזר
 בסבלנות רבה עם התלמידות, ולידע, שלבסוף הכל נקלט אצלן, ולכן
 יש להרבות לדבר אתן אמונה והשגחה, וספורי צדיקים, ולבסוף זה
 ישא פרי.

כה רסו . . . . . קלח
 יחזק בחור, שלא להתבלבל מן הסוככים אותו, ולהקים בית גאמן
 בישראל לשם שמים, והעקר להתחזק בתפלה במגן, ולהתמיד בתורה
 הקדושה.

כה רסז . . . . . קלט
 יבאר, שכל רצונו וכסופו להפוך את המקום למקום תורה, וכמאמר רבי
 יוסי בן קסמא באבות, שהמלוים האמתיים של האדם אחר מותו, הם
 תורה ומצוות ומעשים טובים וכו'. ולכן יורה להרבות בשעורי תורה,
 ולהחדיר באנשי שלומנו יראת שמים ועבודת השם.

כה רסח . . . . . קמ
 מכתב המלצה לעזר להכנסת פלה.

כה רסט . . . . . קמ
 יפליג במעלת בנית בית-המדרש, ויבאר, אשר בית-הכנסת הוא מקום

שְׁמַתְכֶנְסִים שְׁמָה כָּלֵל נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכְנֵן צְרִיכִים לְכַבְּדוֹ וְלִיקְרוֹ,
וְכֹאֲשֶׁר בּוֹנִים בֵּית־הַכֶּנֶסֶת כְּזֶה, שֶׁהוּא כְּלוּל מִכָּל נִסְחָאוֹת הַתְּפִלָּה, וְאֵין
שׁוּם הַפְּרָשׁ, זֶהוּ בֵּית־הַכֶּנֶסֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְסוֹפוֹ לְהִתְקַיֵּם.

כה ער . . . . . קמב

יְבָאָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל הָאָדָם צְרוֹת וְיִסוּרִים, וְהַעֲקָר
לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְזֶה כֵּל הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, וְיַעֲזֹר
מֵאֵד עַל הַתְּמַדָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלַעֲזֹב אֶת עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.

כה רעא . . . . . קמג

יִיעֵץ לְזוּג, שְׁלֵא לַעֲזֹב אֶת הַמְּגוּרִים בִּיבְנֵי־אֵל, וְיִחַזֵּק עַל אַמוּנָה פְּשׁוּטָה,
לִידַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהֲנַדֵּעַ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי מֵה יֵשׁ לָנוּ
בְּחַיִּים — אִם לֹא אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ.

כה ערב . . . . . קמד

יְבָאָר, אֲשֶׁר עָקַר תְּפַקִּידְנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֻלְקוֹת,
וּבְעֵבוֹר זֶה בְּרָא לָנוּ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא פֶּה, וְרַק אֵלּוּ הַדְּבָרִים שֶׁדִּבְרָנוּ
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ — זֶה יִשְׂאָר מֵאֲמָנוּ.

כה רעג . . . . . קמו

יִוֹדֵה לְנִמְעָנֶת עַל עֲזֻרְתָּהּ בְּקִהְלָה הַקְּדוּשָׁה, וְיִוִּירָה לָהּ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עַל
נַעַם חֻלְקָהּ.

כה רעד . . . . . קמז

יְבָאָר, שֶׁעַל־יְדֵי שְׂאָדָם בּוֹרַח תְּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵינּוּ נִשְׁכָּר, אֲזִי נַעֲשֶׂה
כֶּסֶף וּמִרְכָּבָה לְשִׁכִּינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

כה ערה . . . . . קמח

יִתֵּן הַנְּחִיּוֹת בְּעֵנִין הַסֶּפֶר "חֲסֵדֵי אֲבוֹת", וְיִחַזֵּק שְׁלֵא לְהִשְׁכַּר מִשׁוּם דְּבָר
שֶׁבְּעוֹלָם.

כה רעו . . . . . קמט

יְבַקֵּשׁ לְהִסִּיר מִכְּשׁוֹל בְּעֵנִין הַפְּשׁוּטוֹת, וְיִחַזֵּק מֵאֵד עַל אַמוּנָה וְהַשְּׁנָחָה
פְּרָטִית.

כה רעז . . . . . קנ

יִשְׂמַח בְּשִׂמְחַת הַנִּמְעָן שֶׁמִּצָּא בַת זוּג, וְיִנְחָה אוֹתוֹ לְקִנּוּת מִדּוֹת טוֹבוֹת
וְהַרְבֵּה סְבֻלּוֹת אֲשֶׁר אֵין מִדָּה יִקְרָה הַיְמָנָה.

כה רעח . . . . . קנ
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל עֲזָרְתּוֹ לְבִנֵּית בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וַיַּחֲזֵק עַל שְׂמִמָּה וְאֶשֶׁר.

כה רעט . . . . . קנא
 יַעֲזֹר לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, אֲשֶׁר הִיא עֶקֶר הַצְּלָחַת הָאָדָם, וְלִדְבֹק
 עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְלִשְׂיחַ בִּינוֹ לְבִין קוֹנוֹ.

כה רפ . . . . . קנב
 יִבְרָךְ עַל קִנְיַת הַבַּיִת, וַיַּחֲזֵק לְבַקֵּשׁ הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לָנוּ בְּזָה
 הָעוֹלָם רַק אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

כה רפא . . . . . קנג
 יַחֲזֵק זוּג צַעִיר לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל הָאֵי הַבְּנוֹת, וְלִדְעַת לְהַבְלִיג, וְלִהְפֹּךְ
 הַכֹּל לְשִׂמְחָה, וְלִהְתְּחַזֵּק מְאֹד בְּאִמּוּנָה פְּשוּטָה, כִּי בְּלִי אִמּוּנָה הַחַיִּים
 אֵינָם שְׂוִים כְּלוּם.

כה רפב . . . . . קנד
 יַחֲזֵק עַל מִדַּת הַשְּׂמִיחָה, אֲשֶׁר הִיא יְסוֹד גְּדוֹל בְּחַיִּים, לְהַפִּיךְ אֶת כָּל
 הַנְּסִיּוֹנוֹת וְהַסְּבָל לְשִׂמְחָה, אֲשֶׁר הִיא רְפוּאָה לְכֹל.

כה רפג . . . . . קנה
 יוֹדָה לְנִמְעָן לְעֹזֵר בְּמִצְוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד, וּבִזְכוּת זֶה יִזְכֶּה לְהַלְבִּישׁ גַּם אֶת
 נַשְׂמָתוֹ בְּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

כה רפד . . . . . קנה
 יִפְלִיג בְּמַעֲלַת הַפְּצַת אֹר וּרְבִנוּ ז"ל, אֲשֶׁר זֶהוּ תְּקוּן עֲווֹנוֹת, וַיִּבְאֵר, שְׂפָל
 הַקְּוִרָה בְּזָה הָעוֹלָם הוּא בְּהַשְׁגָּחַה פְּרֻטִית, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ כְּאֵן,
 אֶלָּא אִם כֵּן מַכְרִיזִים עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם.

כה רפה . . . . . קנו
 יֵאָחַל "מִזֵּל טוֹב" לְרַגֵּל הַפְּנִים הַבֵּן לְעַל מִצְוֹת, וַיִּרְגִיעַ אֹדוֹת קִנְיַת
 מְלַבּוּשִׁים בְּעַבּוּרוֹ.

כה רפו . . . . . קנז
 יִיעֵץ בְּעֵינַי הַתְּאָרִיךְ לְחִגְיַת ה'בֵּר־מִצְוָה' שֶׁל הַבֵּן, וַיִּבְהִיר כִּי זֶהוּ יוֹם
 "מִזֵּל טוֹב" וְכוּ'.

כה רפז . . . . . קנח
 יִבְהִיר, כִּי לְאִשָּׁה יֵשׁ כַּחוֹת עֲצוּמִים לְחֻזֵּק וְלִשְׂמִיחַ אֶת בְּעָלָהּ, וְלִדְבֹר
 עִמוֹ דְּבוּרֵי אִמּוּנָה וְהַשְׁגָּחַה פְּרֻטִית.

כה רפח . . . . . קנח
 יחזק מאד על אמונה פשוטה, לידע אשר אין טבע בעולם הזה, כי גם
 הטבע פסא לאלקותו יתברך.

כה רפט . . . . . קנט
 יבאר לבית-הדין גם את הצד שלו — צד הקהלה בענין התביעה,
 ויזכירם היאך הם שומעים רק צד אחד, בשעה שהתורה הקדושה כבר
 אמרה: שמוע בין אחיכם וכו', אוהרה לבית דין שלא ישמע דברי
 בעל-דין קדם שיבוא בעל דין חברו. ויתנה צער הקהלה וסבלה מאותו
 תובע, שאמור היה לטפל בכל עניני הדת ביבנאל, ותחת זאת הוא עוד
 עומד כאבן נגף, שלא יהיה ערוב פשר, ורחמנא לצלן, שחיטה פדת
 וכדין, ושלא תהיה מקנה פשרה, עד שהצרכנו לבנות מקנה במחירת,
 פי היה מוסר ומלשין, שלא לסיים את בניתו, וכן כל עניני הקדשה
 וטהרה שהוא היה צריך להיות אחראי עליהם, פגון: בנית בתי פנסיות
 ומוסדות חנוף חרדיים, לא רק שלא עשה מאום, עוד נטל את כל
 התקציבים לכיסו, וכך הצרכנו לבנות מפסי עניים פעוטון, גני ילדים,
 חדר, בית-ספר לבנות, ישיבות, כוללים וכו' וכו', ועוד זאת אינו
 מתביש להפך הקערה על פיה, ולבוא לתבע קהלה של יראי השם
 וחושבי שמו, שכל פסופם להגדיל כבוד שמים.

כה רצ . . . . . קסה
 מכתב פללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יפליג במעלת למוד הזהר
 והתקונים, אשר מעוררים את האדם לחזר בתשובה שלמה, ודיקא
 בזכותם לא תהיה שכחת התורה. והוסיף רבנו ו"ל ואמר: והיום יש
 נחל נובע מקור חכמה, שגם העיר וקדיש צריך לקבל ממנו. ויאריך
 לדבר מהגלוי של רבנו ו"ל, שהוא עמק עמק מי ימצאנו.

כה רצא . . . . . קפב
 מכתב פללי לכלליות אנשי שלומנו היקרים, בו יפליג במעלת הכנסת
 אורחים, והרבות צדקה וחסד, ולמוד התורה הקדושה.

כה רצב . . . . . קפד
 יבאר הענין, שמיום שבא הקדוש-ברוך-הוא עולמו, נתאנה שתהיה לו
 דירה בתחתונים, הינו שרוצה לגור ביננו, ואם פן עלינו לגלותו יתברך
 לכלם, ולמצא אותו יתברך בכל פרט ופרט מפרטי הבריאה, ולאֵהב את
 כל יהודי ויהודי, ולהכניסו תחת פנפי השכינה.

- כה רצג** . . . . . קצ
 יודה לנמנמן על עזרתו למען בית הכנסת והתלמוד-תורה, ויבטיחו
 בזכות זה ילדים טובים, כי העוסק בצרכי צבור באמונה, הקדוש-ברוך-
 הוא משלם לו עוד בעולם הזה, וכל שכן בעולם הבא.
- כה רצד** . . . . . קצא
 ירחיק מן הלחץ, אשר הורס את האדם, ויזהיר לכבד את האשה, אשר
 עקר העשירות באה לאדם בזכותה, ויורה להתמיד בתורה הקדושה,
 ולנצל הזמן היקר מאד.
- כה רצה** . . . . . קצב
 יעורר מאד על שלום-בית, אשר זה היסוד, ולתן לאשה הרבה תשומת
 לב, באשר עקר השלמות להיות למטה וגם למעלה.
- כה רצו** . . . . . קצד
 יחזק אשה להעריך את למוד תורתו של בעלה, אשר היא תתחלק עמו
 חלק בחלק, ויבדאי הוא גם ילמד לעזר לה יותר, בד בבד עם התמדתו
 בתורה הקדושה.
- כה רצז** . . . . . קצה
 יתנה צערו, אף זו נחמתו — שזוכה לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל
 בעולם.
- כה רחצ** . . . . . קצו
 מכתב פללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יפליג במעלת אחדות והאהבה,
 אשר זה תנאי לקבלת התורה הקדושה, וכן אין התורה נקנית, אלא במי
 שמשפיל את עצמו, ויחזק מאד על למוד התורה הקדושה בכל יום
 בהתמדה רבה כפי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, כי הזמן פורח, וכדאי
 לנצלו בטוב אמתי ונצחי.
- כה רצט** . . . . . רח
 יעורר להיות בשמחה על אף כל מה שעובר.
- כה ש** . . . . . רט
 יבקש עזרת הנמנמן לתלות מכתבים נחוצים בלוח המודעות.
- כה שא** . . . . . רט
 יתנה צערו על שנפלו בפח מאיזה נוכל.

- כה שב . . . . . רי
יתן הוראות בעבור המשלום לקבלן וכו'.
- כה שג . . . . . רי
יעורר להתחזק על אף נסיונות החיים הקשים מאד, ולהכניס עצמו
באמונה הקדושה, אשר על ידה זוכים לעבר על הכל.
- כה דש . . . . . רבי
ינחה מורה בענין תכניתו לשנת הלימודים, אף יבקש שתוף פעלה,
ויבדאי העקר יראת שמים להחזיר בבנות וספורי צדיקים.
- כה שה . . . . . ריג
יורה על שלום-בית, ולנהוג על-פי ההקדמות שקבלנו מרבנו ז"ל.
- כה שו . . . . . ריד
יחזק על אמונה פשוטה בו יתברך, אשר היא סוד ההצלחה.
- כה שז . . . . . רטו
יורה לנמען להסדיר חובותיו וכו'.
- כה שח . . . . . רטו
מכתב המלצה לחתן נצרך, לעזור בהוצאות החתונה.
- כה שט . . . . . רטז
ישבח מאד הוצאת ספר השיחות, אשר הוא באמצע הגהתו.
- כה שי . . . . . רטז
יאחל ברפת "מזל טוב" להלדת הבן, ויברך הצלחה רבה, ולהחזיק
מעמד בכל.
- כה שיא . . . . . ריז
יורה לאברך צעיר להמשיך ללמד בכלל, וכן לאשה ללמד בפעוטון,
ויזהירה על ענין הצניעות, אשר היא היסוד בבית.
- כה שיב . . . . . ריח
יבקש הנמען לעזור פפי שהבטיח, ולא לתן לו לטפל גם בענינים
הכספיים, כי מספיק הצרות והסבל שסובל מבני-אדם בכל יום ויום
ללא הרף.

כה שיג . . . . . ריח
 יתנה צֵעֵרוֹ, שְׁזָקוּק לְמִמּוֹן בְּעִבּוּר הַמָּשֶׁךְ בְּנִית בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ, אִף רַק בַּה'
 שֵׁם מִבְּטָחוֹ.

כה שיד . . . . . ריט
 יורה כִּמָּה הַנְּחִיּוֹת טְכְנִיּוֹת, וְכֵן בְּעִנִּין הַדְּפֶסֶת הַסֵּפֶר "שְׁמִירַת-הַבְּרִית".

כה שטו . . . . . ריט
 יורה לְנִמְעָן עַל עֲזָרְתוֹ לְבְנֵית בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ, וַיִּקְוֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ לְקַבֵּל
 אֶת הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וַיִּקִּים אֶצְלוֹ: "שְׂמַחְנוּ פִּימוֹת
 עֲנִיתָנוּ" וכו'.

כה שטז . . . . . רכ
 יפליג בְּמַעֲלַת הַדְּפֶסֶת סִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הִזְכוּת הַזֶּה תִּשָּׂאֵר לְאָדָם
 לְנֶצַח.

כה שיז . . . . . רכא
 מִכְּתָב כָּלְלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יִחְזְקוּ עַל אַמוּנָה, לִידַע וּלְהַנְדִּיעַ
 שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל וְכוּ', וְכֵן יִפְלִיג בְּמַעֲלַת תִּינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן,
 אֲשֶׁר הֵם הָיוּ עֲרָבִים בְּקַבְּלַת הַתּוֹרָה, וְלִכֵּן צָרִיף לְמִסַּר הַנֶּפֶשׁ בְּעִבּוּר
 חֲנוּף הַיְלָדִים, וּלְשִׁמְרָם בְּמָאֵד מָאֵד, וְכֵן לְמִסַּר הַנֶּפֶשׁ בְּעִבּוּר לְמוֹד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא שֵׁיכַח לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂקוּנָה
 לַעֲצֵמוֹ קִנְיֵן הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת.

כה שיח . . . . . רכב
 יִשְׁדַּל הַנִּמְעָן לְהִיּוֹת מְרַצָּה בִּבְנֵי אֵל, אֲשֶׁר הוּא מְקוּם נִפְלֵא וְטוֹב, וּבִפְרָט
 בְּעִבּוּר חֲנוּף הַיְלָדִים, וַיֵּאחֲזֵל לוֹ יְלָדִים צַדִּיקִים.

כה שיט . . . . . רכג
 יִרְגִיעַ אִם, שְׂבִנָּה מְצַלִּיחַ מָאֵד בְּלִמּוּד, וַיּוֹרֶה לָהּ לְהִיּוֹת מְרַצָּה בְּמְקוּם
 מְגוּרֶיהָ, אֲשֶׁר הוּא מְקוּם מְצַלַּח מָאֵד לְחֲנוּף הַיְלָדִים.

כה שכ . . . . . רכד
 יִחְזַק עַל שְׁלוֹם-בֵּית וְהַכְּנֵה הַדְּרִית, וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל שְׁזָכוֹ
 לְבָנוֹת בֵּית נְאֻמָּן וְלִמְצֵא זִוּוּגָם.

כה שכא . . . . . רלה
 יורה לְנִמְעָן עַל עֲזָרְתוֹ, וַיִּתְנֶה גְדֵל צֵעֵרוֹ מִבֵּית וּמִבְחוּץ, וְהֶעֱקַר לְבָרֶחַ
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כה שכב . . . . . **רלא**

מִכְתָּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יִחְזַקְמוּ מְאֹד עַל אַמוּנָה פְּשׁוּטָה
בוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר כָּל הַמְּאַמֵּין, אֵינּוּ חֹסְרֵי דְבָר. וַיִּבְאֵר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל
אֶת הַתּוֹרָה אֲלָא מִתּוֹךְ שְׂמִיחָה, וְהַעֲקָר לְקַבֵּל עַל עֲצָמֵנוּ לְהִתְמַיד מְאֹד
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ,
הַלְכוֹת וְאֲגָדוֹת, וְאִזּוּ זוֹכִים לְכָל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי.

כה שכג . . . . . **רמה**

יּוֹדָה לְנִמְעָן עַל הַכּוֹלָל שְׁלוֹ, וְכִי הַמְּקוֹם נִהְפֶּךָ לְמְקוֹם תּוֹרָה, וּבְנוֹדָאֵי
סוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב.

כה שכד . . . . . **רמז**

יְעוֹדֵד הַנִּמְעָן שְׁלֵא יִדְאָג, וּבְנוֹדָאֵי בְּקָרוֹב יִמְצָאוּ שְׂדוּף טוֹב לְבַתָּם,
וְהַעֲקָר לְחַתָּן אֶת הַיְלָדִים סְמוּךְ לְפָרְקָם, שְׂאִזּוּ אֵין מִתְחַרְטִים כְּלָל וּכְלָל.

כה שכה . . . . . **רמח**

יּוֹכִיחַ אַחַד, שִׁישְׁתַּדֵּל לְקַנּוֹת לְעֲצָמוֹ שֵׁם טוֹב וְלֹא לְהַפְּךָ, כְּדֵי שִׁיּוּכַל
לְהִתְחַתֵּן בְּשְׂדוּף טוֹב.

כה שכו . . . . . **רמח**

יּוֹדָה לְנִמְעָן עַל עֲזוּרָתוֹ בְּכַנִּיַּת בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ, וַיּוֹרָה לוֹ הַיָּאָף לְהִתְנַהֵג עִם
בְּנוֹ, עַל מְנַת שְׂיִזְכָּה לְשֵׁם טוֹב וְכוּ'.

כה שכז . . . . . **רנ**

יְנַחֵם הַנִּמְעָן, שְׁכָּל מַה שְׂאָרַע הוּא לְטוֹבָה, וַיּוֹתֵר טוֹב שְׂפָרְעוּ מִמֵּנוּ
בְּכֶסֶף וְלֹא בְּנַפְשׁוֹת.

כה שכח . . . . . **רנא**

יִחְזַק עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, וַיּוֹדָה עַל הַהִלְוָאָה שֶׁהָלוּ לוֹ.

כה שכט . . . . . **רנב**

יּוֹדָה לְנִמְעָן עַל צְדָקָה וְחֹסֵד שְׁעָשָׂה וְעִזּוֹר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ', וַיִּפְלִיג
בְּמַעֲלַת הָעֲנִינִין.

כה של . . . . . **רנג**

יִיעֵץ בְּאִיזָה עֲנִינֵן לְקַחַת עוֹרֵף־דִּין, וְלַעֲשׂוֹת כְּפִי שֶׁהוּא יוֹרָה, וְכֵן יִחְזַק
לְשִׂמְחָה עַל שִׂישׁ לְנוּ רַבִּי כְּזֶה וְלִמּוּדִים כְּאֵלוֹ, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלֵי רַבְנוּ

כה שלא . . . . . רנה
 יִפְּלִיג מְאֹד בַּמַּעֲלַת הַסֵּפֶר "שְׁמִירַת הַבְּרִית", וְגִדֵּל נְחִיצוֹתוֹ מִמָּשׁ כְּפִקּוּחַ
 נֶפֶשׁ.

כה שלב . . . . . רנה
 יוֹרָה לַמְּנַהֲלַת הַמְּדַרְשָׁה אֶת מִי וּמַה לְהַכְנִיִס לַמְּסַגֶּרֶת הַמְּדַרְשָׁה, וְלֹא
 לְהַתְּפֹשֵׁר עִם כָּל מִינֵי טְפוּסִים מִמְּקַפְּקִים.

כה שלג . . . . . רנו
 מְכַתֵּב הַמְּלָצָה בְּעֵבוֹר הַכְּנֻסַת כְּלָה.

כה שלד . . . . . רנז
 יִבְאָר, שְׁכָל הַבְּזִיוֹנוֹת הֵם לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וּבְנֵה פּוֹטְרִים אֶת הָאָדָם מֵאֲלֵף
 תַּעֲנִיּוֹת, וְהַעֲקֹר לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר הוּא
 הַצְּלָחָה נְצִיחִית, שְׂאִין כְּמוֹתָהּ.

כה שלה . . . . . רנז
 יִבְאָר, אֲשֶׁר בְּזַה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, כִּי עוֹבֵר עַל
 כָּל אֶחָד צְרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּכִים, וְאֲשֶׁר מִי שֶׁמְּחִזֵּק מֵעַמֵּד.

כה שלו . . . . . רנח
 יִשְׁבַּח הַפְּרוּשׁ "חֲסֵדֵי אָבוֹת", וַיִּחְזַק אֶת הַמְּדַפְּיִסִים, שְׂבֻדָּאֵי יִתְרַחֵב
 לָהֶם בְּגִשְׁמֵי וּבְרוּחָנֵי.

כה שלז . . . . . רנט
 יוֹרָה לְכַבֵּד זֶה אֶת זֶה, כִּי בְּבֵית שֵׁשׁ שְׁלוֹם, שָׁם יֵשׁ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה.

כה שלח . . . . . רנט
 מְכַתֵּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יִבְאָר דְּבָרֵי רַבְּנוּ יו"ל הַמְּגַלָּה
 לָנוּ, שְׂדֵבּוּרֵי הַצְּדִיק הֵם 'נְרֵדֵי נִתֵּן בּוֹ רִיח', הֵינּוּ שֶׁהַצְּדִיק, בְּחִינַת מִשָּׁה
 רַבְּנוּ יו"ל, מְכַנִּיֵּס רִיח טוֹב בְּשׁוֹמְעִים, וּמְחִזֵּק וּמַעוֹדֵד אוֹתָם, אֲפִלּוּ שֶׁעָשׂוּ
 מַה שֶׁעָשׂוּ, עֲדִין יְכוּלִים לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְאֵל לָהֶם לְהִשְׁבֵּר כָּלֵל
 וּכְלָל. וַיִּחְזַק מְאֹד עַל אַחַדוֹת, וּשְׁמִירַת הַדְּבוּר, וּבִפְרָט נִכַח כָּל הַצְּרוֹת
 הַתּוֹקְפוֹת עַל עִם יִשְׂרָאֵל, וַיִּבְאָר קִנְאָת קִרַח וְעֵדְתוֹ בְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן, בְּאֲשֶׁר
 לֹא הִבִּינוּ אֵיךְ יִתְכַּן שְׂמֵצָד אֶחָד הֵם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, עוֹלִים לְשָׁמַיִם,
 וְעוֹסְקִים בְּרוּחָנִיּוֹת מִפְּשֻׁטָּה, וְהִגָּה מְצַד שְׁנֵי הֵם יוֹרְדִים לַמַּחְנֶה,

ומתעסקים בעניני העם, לשמֵעַ מריבותיהם, ולהשלים ביניהם, איך זה עולה בקנה אחד? ! זאת הם לא יכלו להבין, איך שני הפכים עולים בנושא אחד, אשר באמת זו גדלת הצדיק, שהוא יכול להיות גם למעלה וגם למטה.

כה שלט . . . . . רסו
 יורה להזהר מפל מיני נוכלים, וימנע הנמען מלהפגש עמו באומן, כי לא יהיה שם אלא ליום אחד.

כה שמ . . . . . רסז
 יחזק מאד על מדת השמחה, אשר היא היסוד בחיי האדם, ואי אפשר לעבר את זה העולם בלעדיה.

כה שמא . . . . . רסח
 יזהיר מאד על מדת הצניעות וחמר העוץ של גלוי שער, אשר גורם לצרות רבות בבית.

כה שמב . . . . . רסט
 יעוור על צניעות, ותפלה במנין, והתמדה בתורה הקדושה.

כה שמג . . . . . רער
 ינקה זוג צעיר היאך לבנות ביתם על יסודות איתנים.

כה שדמ . . . . . רער
 יבאר, שכל רצונו לשמור על מחננו שיהיה קדוש וטהור, ולא ידבקו בו כל מיני קוצים.

כה שמה . . . . . רעא
 יורה על כבוד האשה, אשר רבנו ז"ל הקפיד על כף מאד, ובזכותה בא כל השפע לאדם, ויחזק על התמדה בלמוד התורה הקדושה.

כה שמו . . . . . ררב
 יורה לאשה לכבד את בעלה, ולשמור על כבוד והבנה הדדיים.

כה שמוז . . . . . ררב
 יחזק הנמען להמשיך לקרב את הנער אליו יתברך, אשר זה עקר תקונו, ועל-ידי זה ימחל לו הקדוש-ברוך-הוא על כל עוונותיו.

כה שמח . . . . . רעג
 יחזק על שלום-בית והבנה הדדית, כי איש ואשה זכו — שכינה ביניהם, לא זכו — אש אוכלתן.

כה שמת . . . . . רעד
 יבקש טובת הנמען, ויאחל חזרה טובות וחסדים כפל כפלים.

כה שנ . . . . . ערה
 יחזק הנמען שלא יירא ולא יפחד משום בריה, כי רק הוא יתברך
 המנהיג עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, והעקר לברח אליו
 בשיחה ובקשה.

כה שנא . . . . . ערה
 יפליג במעלת הקונטרסים היקרים מפז ומפנינים, וגדל פעליהם בעולם.

כה שנב . . . . . רעו
 יבאר, אשר בזה העולם צריכים חזיק חדש בכל פעם, ולולא עצות רבנו
 ז"ל היינו נאבדים לגמרי, ולכן העצה ללמד בכל יום בספרי רבנו ז"ל
 ותלמידיו הקדושים, ולעין בשו"ת "אשר בנחל" וכן "אוצר
 הקונטרסים", אשר זה מחדיר בטחון עצמי והתחזקות גדולה.

כה שנג . . . . . רעח
 יבאר, פי בזה העולם ההכרח להיות בשמחה אשר היא היסוד, ועל ידה
 ממשיך על עצמו גן-עדן ממש, ובלעדיה אדם נשבר ועוקר את עצמו
 ממנו יתברך.

כה שנד . . . . . רפ
 יעורר אשה לכבד את בעלה, ולא לדחק עליו, אלא לחזקו ולשמחו
 מאד.

כה שנה . . . . . רפ
 יעורר להתחזק ולחזק אחרים, כדגמת אור ישר ואור חונן, כשאדם
 משפיע לאחרים, נשפע גם על עצמו.

כה שנו . . . . . רפא
 יורה להיות בשמחה, אשר היא רפואה לכל, ועל ידה נעשה אדם בן
 חורין אמת.

כה שנז . . . . . רפג
 יורה לדאג, שתהיה בבית אורה של שמחה, ואז תמשך ברכה והצלחה
 בכל מעשה ידיו.

- כה שנח** . . . . . רפג
יעורר להחדייר בעצמו אמתת מציאותו יתברך, אשר על-ידי-זה יזדכך
מחו לגמרי, וזאת על-ידי רבוי תפלה והתבודדות, בשפת האם שלו.
- כה שנט** . . . . . רפה
יחזק מלמד על עבודתו הקדושה, ויעוררו להתמיד מאד בלמוד התורה
הקדושה.
- כה שס** . . . . . רפו
ייעץ לנסע אל ציון רבנו ו"ל לפחות פעם אחת בחיים, אשר גדל הזכות
הזו — אין לתאר ולשער כלל.
- כה שסא** . . . . . רפו
מכתב המלצה לשד"ר.
- כה שסב** . . . . . רפז
יבאר, אשר ישועתנו תלויה רק בו יתברך, ויקנה להמתקת הדינים.
- כה שסג** . . . . . רפז
יבאר, אשר אם להורים יש הרהור תשובה באמת, זה פועל גם על
הילדים.
- כה שסד** . . . . . רפח
ישמח בשמחת הנמען שמצא את זוגו, ויורהו לכבדה מאד, ויודה לו
על העזר שעזרו, אשר כבר אמרו חכמינו הקדושים: כל מי שעשה חסד
עם אחד מגדולי ישראל, מעלה עליו הכתוב כאלו עשה חסד עם כל
ישראל.
- כה שסה** . . . . . רפט
יעורר להיות בשמחה על נעם חלקנו, אשר בנחל שם גורלנו, ומה היינו
עושים בלי רבנו ו"ל.
- כה שסו** . . . . . רצ
יעורר על שמחה אשר היא רפואה לכל, וכן לעודד את נשות אנשי
שלומנו ולדבר עמהן דבורי אמונה והשגחה פרטית.
- כה שסז** . . . . . רצא
יורה להתחזק על אף הצער, שהאב אינו חש בטוב, והעקר להתפלל
לפניו יתברך, כי אפלו חרב חדה מנחת, אל יתיאש מן הרחמים.

- כה שסח** . . . . . רצא
 יחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולהיות בשמחה ולשמח את אחרים,
 אשר אין למעלה מזה.
- כה שסט** . . . . . רצב
 ירגיל לדבר אליו יתברך כל אשר צריכים, פי הוא יתברך אב הרחמן,
 ושומע תפלת כל פה.
- כה שע** . . . . . רצג
 יעורר לברח רק אליו יתברך, ולשמח בחלקנו, אשר בנחל שם גורלנו,
 ואנו יודעים מרבי אמת כזה, והעקר להכניס בעצמנו את הלמודים של
 רבנו ז"ל, והוא — התחזקות ושוב התחזקות.
- כה שעא** . . . . . רצד
 יחזק את ידי המדפיס, אשר אין זכות גדולה מזו, וזה מה שישאר
 מאתנו.
- כה שעב** . . . . . רצה
 ייעץ בענין מכירת דינה וכו', וימסר דרישת שלום מהבן הלומד אצלו.
- כה שעג** . . . . . רצו
 יבאר, שצריך למסר נפשו לגמרי אליו יתברך, ולהתחזק בכל מיני
 אפנים, ושום דבר לא יוכל לשבר אותו.
- כה שעד** . . . . . רצז
 יודה לנמען על עזרתו בבניית בית המדרש.
- כה שעז** . . . . . רצא
 יחזק להיות בשמחה, אשר היא רפואה בין בגשמיות ובין ברוחניות,
 וזו המדרגה הכי גדולה.
- כה שעו** . . . . . רחצ
 יבאר, שכאשר אדם כפוי טובה, אזי הוא מדבר על מקום ששתה ממנו
 מים.
- כה שעז** . . . . . רצט
 יחזק מאד בהשם יתברך, פי גדול אדוננו ורב להושיע.
- כה שעח** . . . . . רצט
 יעורר אשה הרה לומר שמות הצדיקים, אשר זו סגולה ללדה קלה,
 ויחזקה שאחר הרע יבוא הטוב.

- כה שעט** . . . . . שא
 יפליג במעלת השמחה, אשר אם היו יודעים בני אדם מעלתה, היו תמיד שמחים ועליזים.
- כה שפ** . . . . . שב
 יבקש טובה למסר הציק ליעדו.
- כה שפא** . . . . . שג
 יבאר לבית-דין את הצד שלו, כנגד הסמ"ך-מ"ם העומד ברשעו.
- כה שפכ** . . . . . דש
 יבאר מעלת התפלה, אשר מה שהיא פועלת, שום דבר בעולם אינו יכול לפעל.
- כה שפג** . . . . . דש
 יחזק שלא לפחד משום ברירה כלל, כי גדול אדונו ורב להושיע, והעקר לקבל על עצמו שעורים כסדרן, ולהפיץ את אור רבנו ז"ל במרחץ גדול.
- כה שפד** . . . . . שו
 יפליג במעלת הפצה, ובזה שמחזקים אחרים, גם לו יהיה חזוק.
- כה שפה** . . . . . שו
 יבאר שעכשו צריכים חזוק חזק, כי הסמ"ך-מ"ם אורב עלינו מאד, ואין עצה אחרת רק תפלה.
- כה שפז** . . . . . שז
 יחזק להמשיך בהפצת אור רבנו ז"ל, ולעודד את נשמות ישראל, אשר רק זה יביא את הגאולה.
- כה שפז** . . . . . שט
 יבאר, שאף שעכשו הרשעים עושים חיל, אף סוף כל סוף יקים: "ואתה מרום לעולם ה'" — לעולם ידך על העליונה.
- כה שפח** . . . . . שט
 יפליג במעלת השמחה, אשר מביאה רפואה לאדם — בין בגשמי ובין ברוחני, וככל שאדם שמח — הוא מצליח יותר.
- כה שפט** . . . . . שי
 יתנה רעת הסמ"ך-מ"ם, אשר הוא כקרח וערתו, אף לבסוף גם סופו יבוא, וייעץ אודות שדוף.

כה שצ . . . . . **שיא**
 יבאר, שצריך למסר נפשו ממש על מצנת השמחה, והיא עולה על כל המצוות.

כה שצא . . . . . **שיב**
 יעורר לדבר בכל יום עם הזולת בדבורי רבנו ו"ל והשיחות שכבר נדפסו, כי זה מה שישאר מאתנו.

כה שצב . . . . . **שיג**
 יודה לנמען על עזרתו לבנין בית-המדרש, ומסירות נפשו ממש בעבור זה, ובנדאי זה יהיה לו תקון על כל העבר.

כה שצג . . . . . **שטו**
 ירגיל להיות בשמחה, ולשיח בינו לבין קונו, וללמד את התורה הקדושה, אשר היא חכמתו יתברך, ואין מתיקות כלמורה.

כה שצד . . . . . **שזז**
 יאחל ברפת "מזל טוב" לארוסי הבן, ויחזק על סבלנות ושמחה והבנה הדרדית.

כה שצה . . . . . **שיז**
 יחזק על מצנת השמחה, אשר היא היסוד ביהדות, וצריכים למסר הנפש ממש להיות בשמחה.

כה שצו . . . . . **שיח**
 ימסר דרישת שלום מהבן הלומד אצלו, ויבאר, שאי אפשר לעבר את זה העולם אלא על ידי שמחה, ולהחדיר בבית אורה של שמחה, ולהרחיק מתחים ולחץ.

כה שצז . . . . . **שיט**
 יורה להודות ולהלל לפניו יתברך בכל יום על כל החסדים והרחמים שעושה עמו. כי רחמיו יתברך על כל מעשיו.

כה שצח . . . . . **שב**
 יעורר על מדת הצניעות, אשר היא היסוד בבית, ולהקפיד מאד על כבוד והבנה הדרדיים.

כה שצט . . . . . **שכא**
 יזהיר מאד מגלוי שער באשה, אשר מביא עניות ושאר צרות בבית, וכשנזהרים בזה, זוכים לכל הברכות.

כ ה ת . . . . . ש כ ב

מִכְתָּב כָּלְלִי לְנִשּׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוּ יִזְהִירֵן שְׁלֵא לְהִתְפַּתּוֹת לְהִסְתּוֹת לְמִינֵיהֶן, לְשַׁלַּח אֶת הַבְּנוֹת לְפִנְיַמְיָהּ וְכוּ', כִּי כָּל רְצוֹנוֹ לְתֵן לְבָנוֹת אֶת הַכִּי טוֹב בְּשִׁבְלֵן, וְלִשְׁמֹר עֲלֵיהֶן כְּכַבֵּת עֵינֵינוּ, וְלְדַאֵג לְחֲנוּכָם בְּכָל הַתְּחוּמִים: צְנִיעוּת, יִרְאַת שָׁמַיִם, דְּרָךְ אֲרָץ, אֲמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ'.

כ ה ת א . . . . . ש כ ד

מִכְתָּב לְמִטְפּוֹלוֹת הַמְּעוֹן, בּוּ יִבְקֶשֶׁן לְהִתְאַחַד יַחַד בְּשִׁתּוּף פְּעִלָּה מְלֵא, וְאִשָּׁה תַּעֲזוֹר לְרַעוּתָהּ, וְלְדַאֵג לְתַיִנוּקוֹת בְּסִבְלָנוֹת מְרַבִּית, אֲשֶׁר הֵן נִשְׁמוֹת טְהוֹרוֹת, שִׁיגְדְּלוּ לְצַדִּיקִים וְצַדִּיקָנוֹת.

כ ה ת ב . . . . . ש כ ה

יִחְזַק מְאֹד עַל אֵף כָּל הַנְּסִיווֹת הַקָּשִׁים שְׁעוֹבְרִים, וְיִבְאֵר שִׁיבְנָאֵל הוּא מְקוֹם חֲנוּף נִפְלָא לְיֻלְדִים לְהַצִּילֵם מִסְּפָנוֹת הַחַיִּים.

כ ה ת ג . . . . . ש כ ו

יִשְׂבַּח מְלֵמד שְׁעוֹשֶׂה עֲבוּדְתּוֹ נְאֻמָּה, לְחֲנוּף יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֻמוּנָה פְּשוּטָה, וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְסַפּוּרֵי צַדִּיקִים, אֲשֶׁר רַק זֶה יְלוּהָ אוֹתָם מִשָּׁךְ חַיִּיהֶם, וְיִשְׂאֵר מֵהֶם לְנִצָּח.

כ ה ת ד . . . . . ש כ ח

יִוְדֶה לְנִמְעָן עַל עֲזָרְתּוֹ, וְיִחְזְקוּ לְעִשׂוֹת קְבִיעוּת עַל לְמוּד מְקַרָּא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ בְּכָל יוֹם, כִּי רַק זֶה יִשְׂאֵר לְנִצָּח.

כ ה ת ה . . . . . ש כ ט

יִבְקֶשׂ אֶת הַנְּמִעָן לְמַסֵּר הַעֲתֵק הַמִּכְתָּבִים לְנִשּׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עַל מְנַת לְחֻזְזוֹן.

כ ה ת ו . . . . . ש כ כ

מִכְתָּב כָּלְלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוּ יִרְחִיקֵם מִשְׁנֹאת חַנּוּם, אֲשֶׁר מְבִיאָה לְכָל הַצְּרוֹת וְכוּ', וְיִפְלִיג בְּמַעֲלַת הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ וִ"ל, שֶׁהוּא תְּמִימוֹת עֲמָקָה, עֲמָק עֲמָק מִי יִמְצְאוּנוּ, הֵינּוּ שְׂאֲדָם צְרִיף לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ, וְלְהַאֲמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֶּה, וְאֵין בְּלַעֲדֵיו, וְהַעֲקָר לִישֵׁב וְלְהִתְבַּדֵּד לְפָנָיו יִתְתַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר זוֹכִים לְהַצְלָחָה נִצְחִית.

תַּכְּן הָעֲנֻנִים

כה תז . . . . . שלז

יְעוֹרֵר עַל מִדַּת הַשְּׂמִחָה, וְלִדְבַר עִם כָּלֵם רַק מְשֻׁמָּחָה, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוּד
בְּבְרִיאוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף.

כה תח . . . . . שלח

יִפְלִיג בְּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וַיִּשְׁבַּח הַנִּמְעָן, שְׁחַבֵּר
סֵפֶר וְלִקְטַט עַל עֲנֵן זֶה.

כה תט . . . . . שלט

יְבַאֵר, שְׁבַרְצוֹנוֹ לְהוֹצִיא סֵפֶר "מֵהִי חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב", לְהַבְהִיר הַיֵּטֵב מֵהִי
בְּאַמַּת דַּעַת רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְלֹא לִילֵף שׁוֹלֵל אַחַר כָּל מִינֵי מְשַׁגְּעִים, חֲדָשִׁים
מְקֻרָב בָּאוּ.

הספר הקדוש הזה נדפס
לרפואתו השלמה וחזוק בריאותו המלאה
של כ"ק מורנו ורבנו מאיר דרכים ומורה נתיבות.
לבן של ישראל עמוד צלותהון דעמא קדישא.
עטרת תפארת ישראל

הגה"צ

רבי אליעזר שלמה בן מלכה

שליט"א

יארין השי"ת ימיו בטוב ובנעימים בבריות גופא ונהורא
מעליא עד לביאת גאו"צ בב"א.

המברכים ומאחלים:

המתעסקים בקדשים בסידור והדפסת ספריו הקדושים.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אליעזר שלמה בן מרים
חיה גולדה בת חוה גיננדל

וילדיהם

דבורה רייזל בת חיה גולדה
שולמית שלומצ'ה בת חיה גולדה
מיכל גניה בת חיה גולדה

הקב"ה יעזור שיצליחו ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,
ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
ולהתקרב לרבנו הק' וירווי מהם
הוריהם
רוב נחת דקדושה, אמין!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יחיאל בן שלומצה

מרים בת אסתר גיטל

הקדוש ברוך הוא יעזור להם שירווי רוב נחת

דקדושה מכל יוצאי חלציהם

ויתרחב להם בגשמיות וברוחניות

ויצאו מכל החובות

ויהיה להם פרנסה בניקל ובהרחבה

ויזכו להדפיס את כל חלקי שו"ת אשר בנחל

אשר עדיין נמצאים בכתב יד,

וכן את כל ספרי

הגה"צ מוהרא"ש שליט"א

בתכלית ההידור והיופי.

בעבור שהחפץ בעילום שמו נדב סכום הגון להדפסת

הספר הקדוש הזה לזכותם.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

שלמה ברוך בן רבקה

וזוגתו ריסא בת מרים

בעבור שלא חשך עמל ויגיעה רבה עד שיצא

הספר כלול בהדרו כמתכונתו בפאר ויופי

שלום בהגהות. במראי מקומות ובמפתחות

השם יתברך יהיה בעזרו שיזכה לרוות נחת

מכל צאצאיו שילכו בדרך התורה והיראה.

ויאריך ימים בבריות גופא ונהורא

מעליא ומזונא רויחי

וילדיהם

מינדל, שמריהו, אהרן, ברכה, חיה גיטל, פיגא,

נתן צבי, בילא, יוסף, אפרים פישל.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יצחק בן מרים

מינדל בת ריסא

הקב"ה יעזור שיצליחו ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
ולהתקרב לרבנו הק' וירוו
מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

ישראל אריה בן מרים

מנוחה נחמה בת רבקה

הקב"ה יעזור שיצליחו ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
ולהתקרב לרבנו הק' וירוו
מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

דבורה פייגא בת מרים

הקב"ה יעזור שתצליח ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
וירוו מימנה הוריה רוב נחת
דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אברהם יהושע העשיל בן
מרים

יפה שינדל בת נעטיל מרגלית
הקב"ה יעזור שיצליחו ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
ולהתקרב לרבנו הק' וירוו
מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אברהם בן מלכה

לאה בת מרים

הקב"ה יעזור שיצליחו ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
ולהתקרב לרבנו הק' וירו
מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

שרה בת מרים

הקב"ה יעזור שתצליח ברו"ג
ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות ימים
ושנים טובות לעבודתו יתברך,
וירו מימנה הוריה רוב נחת
דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

פנחס אליהו בן יעל

אנא ה' הושיעה נא אנא ה'
הצליחה נא תן בלבו אהבת
ושמחת התורה וקיומה
ושיהיה שמור מכל חטא ועון
ומכל הדברים והשפעות רעות
וחברים רעים ושיזכה להיות
איש כשר באמת כל ימי חייו
בדרך הנחל נובע מקור חכמה
ושיצליח ברוחניות וגשמיות
ברחמים גמורים בזכות וכוח
רבנו נחמן בו פייגע זיע"א

הספר הקדוש נדפס לזכות

פסח בן חנה טובה

שיושע ברפואה שלימה
ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו
וחמשת חושיו וכל כוחות הגוף
והנפש בלי שום רופאים
ורפואות רק מידי יתברך שמו
ברחמים גמורים מעל דרך
הטבע בזכות וכוח רבינו נחמן
בן פייגא זי"ע אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

רפאל צבי בן מרים

שפרה מרים בת בת שבע

הקב"ה יעזור שיצליחו
ברו"ג ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות
ימים ושנים טובות לעבודתו
יתברך, ולהתקרב לרבנו הק'
וירווי מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

משה בן מרים מינדל

חנה בת מרים

הקב"ה יעזור שיצליחו
ברו"ג ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות
ימים ושנים טובות לעבודתו
יתברך, ולהתקרב לרבנו הק'
וירווי מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

פנחס בן יעל

אנא ה' הושיעה נא, אנא ה'
הצליחה נא, הערב נא את תורתך
הקדושה עליו, ותן בליבו חיות
התחזקות והתעוררות בקיום
תורה ומצוות, בעבודת התפילה,
במידות טובות ודרך ארץ, ושמור
והגן והצל אותו מכל מכשול חטא
ועון ומכל רע ויגון ברוחניות
וגשמיות בגוף ונפש, ושיזכה
להיות איש כשר ושמח בחלקו
תמיד, בדרך רבינו הקדוש בדרך
היכל הקודש בזכות וכוח רבינו
נחמן בן פיגא זיעוכ"א

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

משה בן מרים

חיה בינה בת פרידה

הקב"ה יעזור שיצליחו
ברו"ג ובכל מעשה ידיהם,

ויזכו לבריאות ואריכות
ימים ושנים טובות לעבודתו
יתברך, ולהתקרב לרבנו הק'
וירווי מהם הוריהם

רוב נחת דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

רחל בת שפרה מרים, משה בן שפרה מרים, לאה בת שפרה מרים, אברהם בן שפרה מרים, חנה בת שפרה מרים, יעקב בן חנה, שלומית שלומצה בת חנה, נחום זאב בן חנה, ישראל אריה בן חנה, רבקה בת חנה, רבורה ריוול בת חיה גולדה, שלומית שלומצה בת חיה גולדה, מיכל גניה בת חיה גולדה, רבקה רויזא בת חיה בינה, ישראל אריה בן חיה בינה, חיים מאיר בן חיה בינה, שולמית שלומצה בת לאה, אליהו יהושע בן לאה, רבקה דבורה בת לאה, רחל פינגא בת לאה, חנה בת מנוחה נחמה, משה בן יפה שיינדל, רעיה רחל בת יפה שיינדל, ברכה בת מינדל

הקב"ה יעזור שיצליחו בר"ג ובכל מעשה ידיהם, ויזכו לבריאות ואריכות ימים ושנים טובות לעבודתו יתברך, ולהתקרב לרבנו הק' וירונו מהם הוריהם רוב נחת דקרושה, אמנן!

הספר הקדוש הזה נדפס לכבודו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא!.

רבנו של של עולם מלוך על כל העולם כולו בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך. והופע בהדר גאון עוזיך על כל יושבי תבל ארציק. וידע כל פעול כי אתה פעלת ויבין כל יצור כחי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו, הוי"ה אלוקי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה!.

בזכות רבינו נחמן בן פיגא זיע"א במהרה בימנו וברחמים
אמן ואמן.

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

הגאון הצדיק

רבי מנחם זאב שיק

זי"ע

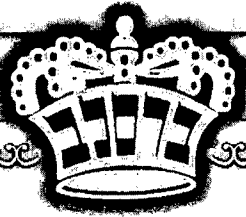
בן הגאון הקדוש

רבי אלכסנדר זושא הי"ד

נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת מלכה שיק ע"ה
בת הגאון הצדיק
רבי חיים שלמה זצ"ל
נפטרה ח' חשוון ה'תש"ן
ת.נ.צ.ב.ה.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הפלוי

תקון נרא ונפלא מאד מאד לכלליות החמאים והוא פגם הברית,

רחמנא לצלן

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרו בכל יום

יסוד, תקנו גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.

רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עילאה,

אדונינו מורנו ורבנו

רבנו נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

חובא לדפוס על ידי

חסידו ברסלב

עיר הקדש ירושלים תובב"א

שנת תשע"ב לפ"ק.

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים
אשר בארץ המה, ובפנט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו גרננה ליהנה גריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות
גריע לו: פי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל בי-חסיתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל-עליך:
ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל-הפציי-
ד בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסוף
נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
ה יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ו חבלים נפלוי לי בנעמים אף-נחלת שפרה עלי:
ז אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות יסרוני
כליותי: ח שויתי יהוה לנגדי תמיד פי מימיני
בל-אמוט: ט לבן א שמת לבי ויגל כבודי אף-
בשרי ישכן לבטח: י פי א לא-תעזב נפשי לשאול
לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך
נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נְשׂוּי־פֶשַׁע פְּסוּי הַטָּאָה:
 ב אֲשֶׁרִי־אָדָם לֹא יִחְשַׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רְמִיָה: ג כִּי־הִחַרְשֵׁתִי בָלוּ עַצְמִי בְּשִׂאנְתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִכְבֵּד עָלַי יָדָךְ נִהַפְּךָ
 לְשִׁדְי בְּחֶרְבְּנִי קִיץ סְלָה: ה הַטָּאָתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי
 לֹא־כִסִּיתִי אִמְרָתִי אֹדָה עָלַי פֶשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֵת עוֹן הַטָּאָתִי סְלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־הַחֲסִיד | אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹוֹ לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סֵתֵר לִי * מְצֹר תִּצְרֵנִי
 רַגְלִי פָלַט תִּסּוּבְּנִי סְלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִיעֲצֶה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 פְּסוּם כְּפָרָד אִין הַבַּיִן בְּמַתְגַּוְרָסָן עֲדִיו לְבָלוּם
 בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מְכֹאֲוָבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטְחַ
 בִּיהוָה חֶסֶד יְסוּבְּבָנוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:

מא * לְמַנְעֵחַ מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 וַיִּתִּיחוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דָּוִי כָּל־מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכֵת
 בְּחִלָּיו: ה אֲנִי־אִמְרָתִי יְהוָה חֲנֻנִי רַפְּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־הַטָּאָתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לִרְאוֹת | שׂוֹא יִדְבֵר לְבוֹ

יִקְבֹּץ אֶזְנוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבַר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל־שֹׁנְאֵי עָלַי | יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר־כְּלִיעַל
 יִצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יֹסִיף לָקוּם: י גַּם־אִישׁ
 שְׁלוּמֵי | אֲשֶׁר־בְּטַחָתִי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
 עֵקֶב: יא וְאַתָּה יְהוָה חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי־חִפְצָתָ בִּי כִּי לֹא־יִרְעֵ אֹיְבֵי
 עָלַי: יג וְאַנִּי בְּתַמִּי תַּמְכֹּת בִּי וּתְצַיְבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם
 וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאַמֵּן:

מב * לְמַנְעֵת מִשְׁפִּיל לְבָנֵי־קִרְחָ: כ פֶּאֶיֶל תְּעָרֹג
 עַל־אֶפְיָקֵי־מָיִם בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרֹג אֶלְיָךְ אֱלֹהִים:
 ג צַמָּאָה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא
 וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַ־לִּי דְמַעְתִּי לַחֵם יוֹמָם
 וְלַיְלָה בְּאֹמֵר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
 אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁכְּחָה עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעְבֵּר | בַּסֶּךְ
 אֲדַדִּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹזֵן
 חוֹנֵנִי: ו מִה־תְּשִׁתּוּחַחִי | נַפְשֵׁי וּתְהַמִּי עָלַי הוֹחֲלִי
 לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֵנוּ יִשׁוּעוֹת פְּנִינוּ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נַפְשֵׁי תְשִׁתּוּחַח עַל־כֵּן אֲזַכְּרָךְ מֵאַרְצֵן יִרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מִהַר מְצָעֵר: ח תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל צְנוּרִיךָ כָּל־מִשְׁבְּרִיךָ וְגַלְיָךְ עָלַי עָבְרוּ:
 ט יוֹמָם | יִצְוָה יְהוָה | חֲסִדֹו וּבִלְיָלָה שִׁירָה עִמִּי
 תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה | לְאֵל סְלַעֵי לְמָה

שְׂכַחְתָּנִי לְמַח־קֶרֶר אֵלֶיךָ בְּלַחֵץ אֹיִבִּי: יא בְּרֹצַח |
 בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי עוֹרְרִי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
 אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחַחֵי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּהְיֶה
 עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנוּ יְשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹר מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
 שְׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי
 מֵאֹיִבֵי | אֱלֹהֵי מִמַּתְקוֹמְמֵי תִשְׁנֹבְנֵי: ג הַצִּילֵנִי
 מִפְּעָלֵי אֹזֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 חַטָּאתַי יְהוּה: ה בְּלִי־עוֹן יִרְצוֹן וַיְפֹנְנוּ עוֹרָה
 לְקִרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיצָה לְפָקֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחֲזֹן
 כָּל־בְּגֵדֵי אֹזֶן סָלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרְב יַהֲמוּ כַּכָּלֵב
 וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יַבִּיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עוֹז אֵלֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁנֹבֵי: יא אֱלֹהֵי חֶסֶדִי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשֹׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרָגֶם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
 הַנִּיעַמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידְמוּ מִגִּנְנוּ אֲדָנִי: יג חַטָּאת־
 פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלָה
 וּמִבְּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בְּחִמָּה כִּלָּה וַאֲיַנְמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשָּׁל בַּיַּעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וישבו לערב יהמו בכלב ויסובבו עיר: טז הַמָּה
 יניעון לאכל אם-לא ישבעו וילינו: יז ואני |
 אשיר עֶדָה וארנן לבקר חסדך פי-היית משגב לי
 ומנוס ביום צר-לי: יח עזי אליך אומרה פי-אלהים
 משגבי אלהי חסדי:

עז * למניצח על- ידותון לאספ מזמור: ב קולי (*
 אל-אלהים ואצעקה קולי אל-אלהים והאזין
 אלי: ג ביום צרתי אדני דרשתי ידי | לילה נגרה
 ולא תפוג מאנה הנחם נפשי: ד אזכרה אלהים
 ואהמיה אשיחה | ותתעטף רוחי סלה: ה אחזת
 שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר: ו חשבת ימי
 מקדם שנות עולמים: ז אזכרה נגינתי בלילה
 עם-לבבי אשיחה ויחפש רוחי: ח הלעולמים
 יזנח | אדני ולא-יסיף לרצות עוד: ט האפס לניצח
 חסדו גמר אמר לדר ודר: י השכח חנות אל
 אם-קפץ באף רחמיו סלה: יא ואמר חלותי היא
 שנות ימין עליון: יב אזכור מעללי-יה פי-אזכרה
 מקדם פלאך: יג והגיתי בכל-פעלך ובעלילותיך
 אשיחה: יד אלהים בקדש דרכך מי-אל גדול
 באלהים: טו אתה האל עשה פלא הודעת בעמים
 עֶדָה: טז גאלת בזרוע עמך בני-יעקב ויוסף סלה:
 יז ראוך פים | אלהים ראוך פים יחילו אף ירגזו

תַּהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מַיִם | עֲבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים
 אֶף-חֲצִיךָ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעְמֶךָ | בְּגִלְגֹּל הָאִירוּ
 בָּרְקִים תִּבֵּל רְגֹזָה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ בַּיָּם דָּרְכֶךָ
 וְשִׁבִילְךָ בַּמַּיִם רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ:
 כא נָחִיתָ כַּצֹּאן עִמָּךְ בְּיַד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ * תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים אֲדָנִי מֵעוֹן אֶתְּהַ
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדָר וּדְרָ: ב בְּטָרָם | הָרִים יִלְדוּ
 וְתַחֲוִיל אֶרֶץ וְתִבֵּל וּמֵעוֹלָם עַד-עוֹלָם אֶתְּהַ אֵל:
 ג תָּשָׁב אֲנוּשׁ עַד-דֶּכָּא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם:
 ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר
 וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה: ה זָרְמָתָם שָׁנָה יִהְיוּ בַּבֶּקֶר
 כַּחֲצִיר יִחְלֹף: ו בַּבֶּקֶר יֶצִיץ וְחֶלֶף לָעָרֵב יִמוּלֵל
 וַיִּבֶשׁ: ז כִּי-כָלִינוּ בְּאִפְךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהַלְנוּ:
 ח שִׁתָּה עֲזוֹתֵינוּ לִנְגִדְךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיָּךָ: ט כִּי
 כָּל-יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרָתְךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ-הֶגְהָ:
 י יָמֵי-שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת |
 שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרֹהֶפֶם עָמַל וְאוֹן כִּי-גָז חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי-יֹדַע עִז אִפְךָ וּכְיֹרְאָתְךָ עִבְרָתְךָ: יב לְמִנּוֹת
 יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנִבֵּא לִבְבִּי חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה
 עַד-מָתִי וְהִנַּחַם עַל-עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בַּבֶּקֶר
 חֲסֹדְךָ וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל-יָמֵינוּ: טו שְׂמַחְנוּ
 כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יִרְאֵה אֵל-
 עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלְךָ וְחֶדְרְךָ עַל-בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי | נָעַם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
 וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
 עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ-לוֹ זַמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
 נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
 מִבִּקְשֵׁי יְהוָה: ד דְּרִשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִּקְשׁוֹ פָּנָיו
 תִּמְדִּד: ה זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְתִּי
 וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו: ו זַרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
 בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
 מִשְׁפְּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאַלְפֵי
 דוֹר: ט אֲשֶׁר פָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
 י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
 יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אָרֶץ-כְּנָעַן חֶבְלֵנִי נָחַלְתֶּכֶם:
 יב בְּהִיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעֲט וְגָרִים בָּהֶ:
 יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
 יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי וּלְנִבְיָאִי אֶל-תִּרְעוּ:
 טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַח-לֶחֶם שָׁבַר:
 יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנּוּ
 בְּכַבֵּל רָגְלוֹ בְּרֹזֶל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
 בְּאֲדַבְּרוּ אִמְרַת יְהוָה צָרְפְתָהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
 וַיִּתִּירָהּ מִשְׁלַל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוּ אָדוֹן
 לְבֵיתוֹ וּמִשְׁלַל בְּכָל-קְנִינָו: כב לְאִסֵּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

וּזְקַנְיוּ יַחֲבִיבֵם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוּ מָאֵד וַיַּעֲצֵמָהּ
מִצְרַיִם: כה הִפְךָ לָבֶם לְשֵׁנָא עֲמוּ לְהִתְנַפֵּל בְּעַבְדֵיּוֹ:
כו שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּ-
בָּם דְּבַרֵי אֱתוּתֵיּוֹ וּמִפְתִּיּוֹ בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
חֹשֶׁךְ וַיַּחֲשֶׁךְ וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמַת אֶת-דֹּגְתָם: ל שָׂרַץ אֲרָצָם
אֶפְרָדַעִים בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב
כְּנִיּוֹם בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיִּךְ גַּפְנֹם וּתְאֵנֹתָם וַיִּשְׁבֵּר עֵץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וַיִּלֶּק וְאִין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
לו וַיִּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאִין בְּשֶׁבֶטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּעֲצָתָם כִּי-נִפְל פַּחַדָּם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֲנַן לְמִסְדָּ וְאִשׁ לְהַאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צִוֵּר
וַיִּזּוּבוּ מַיִם הָלְכוּ בְּעֵצוֹת נְהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוּ
בְּשֵׁשׁוֹן בְּרָנָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גֹּזִיּוֹם וַעֲמַל לְאֲמִיּוֹם יִירָשׁוּ: מה בְּעֵבּוֹר | יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצְרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז * על-נהרות | בבל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
 בנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר
 ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
 את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשכחך
 ירושלים תשפח ימיני: ו תדבק לשוני | לחכי
 אם-לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלים על
 ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
 ירושלים האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 ח בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-
 גמולך שגמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפץ את-
 עלליך אל-הסלע:

קנ * הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
 עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
 ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל וכנור:
 ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
 ה הללוהו בצלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
 ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שכות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
 ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם ויפלטם
 מרשעים ויושיעם כי חסו בו: